Steinhauser Gusztáv

* **Képkiállitás Egerben.** Diszes külsőségek között és Eger város művészetszerető közönségének élénk érdeklődése mellett nyilt meg az egri kaszinó dísztermében *Steinhauser Gusztáv* festőművész kiállitása. Az ősi egri patriciuscsaládból származó művész az utóbbi fél évtized munkájának gazdag termését mutatja be itt szülővárosának. Gazdag művészéletének talán legszebb alkotásai bontakoznak ki a mostani kiállitáson változatos témákban, szinekben és hangulatokban.

M.929.X.6.

Steinhauser Gusztav

— **Steinhauser Gusztáv festőművész kiállítása Egerben.** Díszes külsőségek között nyilt meg az egri kaszinó dísztermében *Steinhauser Gusztáv* festőművész kiállítása. Az ősi egri petricius-családból származó művész az utóbbi fél évtized munkájának gazdag termését mutatja be itt szülővárosának. Steinhauser a konzervativ francia iskola tanitványa. Az egri művész több mint tiz évig élt a háboru előtt Párisban, ahol illusztrációszerü rajzai és szines akvarelljei nagyon kedveltek voltak. 1907-ben a Julien-akadémia rajzdiját is megkapta, de aktrajzaival is számos dijat nyert. Művészete egyre elmélyedőbb és kifejezőbb. Gazdag művészéletének talán legszebb alkotásai bontakoznak ki a mostani kiállításon változatos témákban, szinekben és hangulatokban.

N.Ú.929.X.6.

NU.929.X.6.

Steinhauser Gusztáv

— **Steinhauser Ferenc festőművész kiállítása.** *Egerből* jelentik: Eger város művészetszerető közönségének élénk érdeklődése mellett nyílt meg az egri kaszinó dísztermében *Steinhauser* Gusztáv festőművész kiállítása. A művész az utóbbi fél évtized munkájának gazdag termését mutatja be itt szülővárosának.

8.o.n. 929 X.6

8.o.4.929. X.6.

Bevétel		Kiadás	
Pengő		Pengő	
n			
Le a bevételt--- ---			
Kifizetendő összeg			

30. sorsz. Könyv. minta. — Pallas nyomda, Budapest.

ztály:

.....

A fizetés $\frac{\text{készpénzben}}{\text{cheque kibocsátásával}}$ megtörtént

193..... cheque száma .....

A főpénztár:

.....

1801. jun. 27. Szeged
Steinhauzer János kőfarag
Szent háromság képinél az a
kivágásáért 3 f 36.

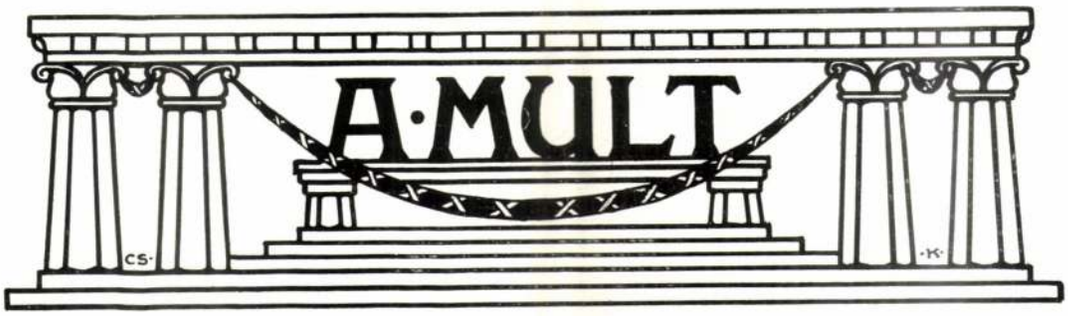

Csányi Károly fejléce.

Steinhausz László.

A lőcsei városház.

A lőcsei városház építésének idejére vonatkozólag biztos adataink nincsenek, koráról csak hozzávetőleg nyilatkozhatunk. A mai — nagy részében renesszánsz — alakja többszöri átalakítás eredménye.

Meggyőződésünk szerint, midőn Lőcse város a XIII. század végén parochiális templomának építéséhez fogott, ha talán nem is azzal egyszerre, de közel egykorúan bizonyosan gondoskodott tanácsházról is, amelyet kereskedelemmel foglalkozó polgársága, már akkor rendezett szervezeténél fogva, alig nélkülözhetett.

A városnak a tatárjárás után, 1245. évben történt újbóli alapításakor és fölépítésekor, a városépítők nagy körültekintéssel és tervszerűen jártak el, amiről azonnal meggőződhetünk, hacsak egy futó pillantást vetünk a város szituációjára. Négyszögalakú, de azért *Ring*-nek nevezett főtere képezte a város magvát, amelyből az utcák derékszögben ágaztak ki.

A főtér kellő közepén — még pedig orientálva, apszisával keletnek — épült a *főtemplom*, ettől dél felé a *városház*, észak felé a *kereskedelmi csarnok* (Kaufhaus), amelynek az árúmegállító-joggal bíró város életében szintén fontos szerep jutott.

Ha a városházat — amely futólag megtekintve már a renesszánsz idejében épített műemlék benyomását teszi — közelebbről és részletekben vizsgáljuk, csakhamar észreveszünk rajta gótikus részleteket, amelyek arra utalnak, hogy az régibb időben keletkezett és egykor *gót stílusban volt építve*. E részletek a városház építését a XV. századba helyezik, nem lehetetlen azonban, hogy első építésének ideje a *XIV. század végére esik*, s hogy a mondott század végén a parochiális templommal egyidejüleg, vagy legkésőbb a XV. század elején már *befejezetten* állott.

A gót stílusú városházról tanúskodnak a déli oszlopcsarnokból az egyik földszinti helyiségbe (mostani kapitányi hivatalba) nyílott, ez idők szerint befalazott ajtó csinos tagozatú gótikus kőfoglalatja, továbbá a földszinti főkapu gót kiképzése. Legérdekesebb részlete pedig a földszinti tornác balsarkában levő gótikus ajtóval ellátott *csigalépcső* maradványa, amely csigalépcső az első emelet pillércsarnokából, az alatta levő boltozatot áthatolva, a földszintre és innen folytatólag a pincébe (Rathskeller) vezetett. E csigalépcső — amelynek ez idő szerint csak köpenyfala létezik — sarkában látható egy gótikus konzolból fejlődő *tisztán faragott s teljes épségben fennmaradt boltváll:* biz-

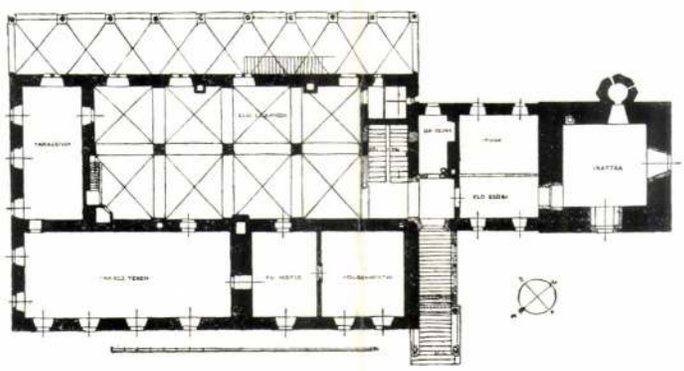

A LŐCSEI VÁROSHÁZ ALAPRAJZA.

Magyar Építőművészet
1907. 12. sz.

tos adat arra nézve, hogy ezen földszinti, most dongaboltozattal ellátott főtornác korábban ***kőbordás gótikus boltrendszerrel volt boltozva***, amely körülmény, főleg a boltváll tagozása, a városház első építésének idejére fentebb tett észrevételeinket igazolja. A most említett részletek tehát kétségtelenné teszik, hogy városházunk egykor csúcsíves stílusban épült és emeletes volt.

Az okiratok szerint 1550. évi június 7-én borzasztó tűzvész pusztított a városban. A városháza, összes okirataival, pecsétjeivel a tűz martalékává lett, ***falai és boltozatai bedőltek. Akkor pusztult el tehát a gót épület!***

A LŐCSEI VÁROSHÁZ A HELYREÁLLÍTÁS ELŐTT.

A derék polgárság hamarosan hozzálátott a város rekonstrukciójához. Valószínű, hogy két év alatt, ha nem is az egész városház, hanem annak csak ***egy része*** fölépült, a régi vastag főfalak fölhasználásával.

Az 1559. évben ismét tűz pusztította városházunkat. Hogy mily mértékűek voltak az ekkor esett rongálások, arról nincsen tudomásunk, de valószínűnek tartom, hogy csak a födélszék égett le, mert a krónikák a tűz pusztításai miatt végzendő nagyobb mértékű építőmunkákról említést nem tesznek.

Az eredeti gót városház, valamint az 1550-iki tűzvész után épült is, nyitott loggiák nélkül való, négyszögletes zárt épület volt. A nyugati és déli homlokzatokon lévő ***nyitott oszlopcsarnokok*** a város fejlődésével szükségesnek mutatkozott későbbi toldások. A nyugati loggia két emeletre terjed; a déli csak a földszintre szorítkozik és a nyolcszögű oszlopaira nehezedő emeleti rész hivatalos helyiségekül használtatott fel. Ez alkalommal az ***eredetileg kisebb méretű tanácsterem is*** — a déli régi főfal emeleti részének eltávolításával — a loggia mélységével megtoldatván, ***mai alakját nyerte.***

Mindezen most említett toldalék s talán az épület belsejében eszközölt kisebb átépítések is, a fent leírt 1559-ik évi tűzvész után hajtattak végre, amiről biztos, többek között kőbevésett adataink is vannak.

A nyugati loggia földszinti oszlopsora fölött egy nagyméretű, szép reneszszánsz ornamentikával, delfinekkel és a város címerével díszített kőemléktábla van befalazva, amelynek fölirásából megtudjuk, hogy a városház — illetőleg annak itt szóban levő ***loggiái*** — 1615-ik évben befejeztettek.

Alig tévedünk, ha azt állítjuk, hogy a déli homlokzat délkeleti sarokoszlopa az oldalnyomásnak engedett, minek folytán a fölötte levő súlyos faltest és az oszlopra támaszkodó boltozat, vagyis a ***tanácsterem sarka beomlott.*** Mert míg a földszinti árkádsor az utolsó restaurálásig mindenütt, tehát a sarkokon is, vékony, nyolcszögletes oszlopokat mutatott, addig az itt szóban levő délkeleti sarkon erős, idomtalan, ferde gyámpillér maradt reánk. ***Nyilvánvaló, hogy itt történt a krónikásunktól említett beomlás,*** amely szükségessé tette e saroknak faragott kőből épült hatalmas gyám-

pillérrel való megerősítését. Megjegyezzük, hogy a déli homlokzat nyugati részén látható két, az előbb említetthez hasonló ferde gyámpillér, amelylyel az e helyeken állott nyolcszögletes oszlop körülburkoltatott, az 1894/5. évi helyreállítás műve.

A városház belsejében — az említett csigalépcsőn kívül, mely csekély méreteinél fogva csak intern közlekedésre lehetett szánva — lépcső nem vezetett az emeletre, legalább nyomát konstatálni nem lehet. Az emeletre vezető ***nyilvános lépcső*** — nyilván a helylyel való takarékoskodás végett — az épület főtestének nyugati főfalához, mint külön alkotott rész mintegy hozzáragasztatván, az épület alaprajzával nincsen szerves összefüggésben. Hasonló elrendezésű, közvetetlenül az utcáról hozzáférhető lépcsők nyilvános épületeken akkoriban igen divatosak voltak. Bártfa városházának lépcsője is olyan; Németország számos városházának régi lépcsői hasonló elrendezésűek. Midőn 1615. évben a loggiák kiépültek, ezen, habár meredek és kényelmetlen, de az emeletek között egyedüli nyilvános közlekedő, meghagyatott és a loggia földszinti boltozata egyszerüen nekitámasztatott.

Nem lehetetlen egyébként, hogy a városház északi oldalán, azon a részén, ahol a harangtoronyt összekötő ív az épület rizalitszerű építményének nekitámaszkodik, a fent említetthez hasonló elrendezésű, de talán kényelmesebb nyilvános lépcsőfeljárat létezhetett, amely a toronynak a városházzal történt összekapcsolásakor eltávolíttatott.

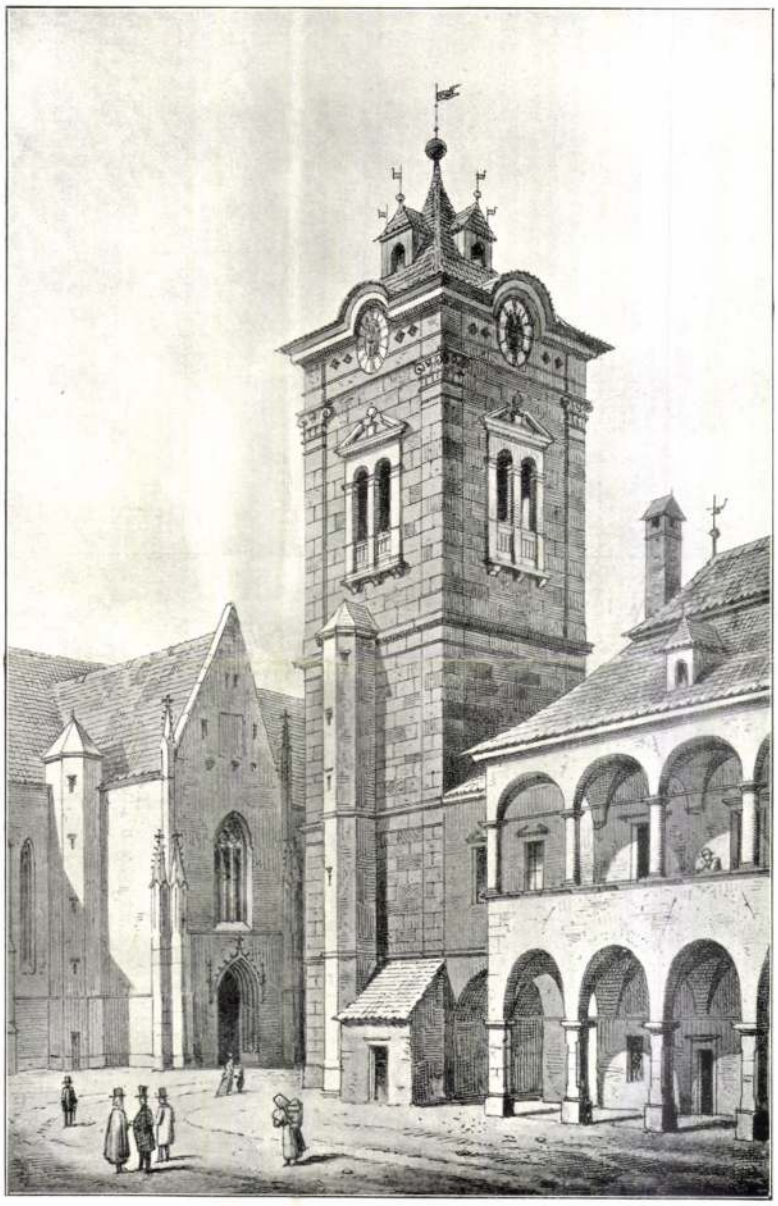

A VÁROSHÁZTORONY HELYREÁLLÍTÁS ELŐTT. MISKOVSZKY UTÁN.

A nyugati oldalon levő s fönt leírt lépcsőn felhaladva, a nyitott loggia első emeletére jutunk. Innen egy 1575. évszámmal jelzett renesszánsz ajtón át belépünk a három zömök pillér által két hajóra osztott 20·25 *m* hosszú és 10·0 *m* széles, keresztboltozatokkal födött ***nagy csarnokba***, amely hajdan a város polgárságának gyülekező helyéül szolgált, melyben a polgárság ünnepélyeit ülte, díszlakomáit, táncmulatságait stb. tartotta. A négy-

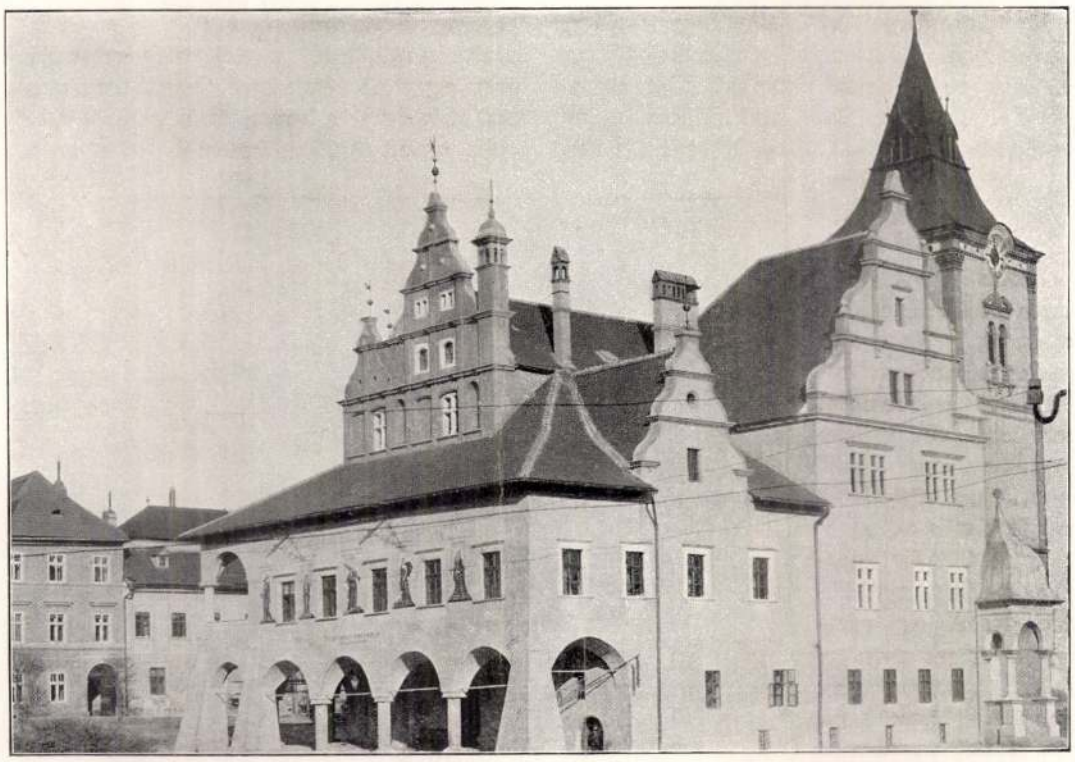

A VÁROSHÁZ A HELYREÁLLÍTÁS UTÁN. CÉHULA FERENC FÖLVÉTELE.

szögalaprajzú, alacsony és egyszerű tagozással bíró pillérek régibb eredetűek a külső loggiák oszlopainál és a rajtuk nyugvó boltozatokkal együtt *valószínüleg a régibb, gótikus városház maradványai.* A nyolc keresztboltozat, csillag- illetőleg hálóboltszerű bordázatokkal van gazdagon osztva, amely bordázat azonban vakolatból készült, tehát nem szerkezeti, hanem dekorativ természetű.

Az igen érdekes, tágas és előkelő benyomást keltő csarnok déli falában nyilt egy *gótikus ajtó*, a többizben említett csillaglépcső kilépője, amelynek azonban most nyoma veszett, mert a legutóbbi restaurálás alkalmából — szerkezeti okokból — befalazták. A délkeleti sarokban óriási méretű, renesszánsz párkányzattal bíró *kandalló* látható.

A nagy csarnokból a *tanácsterembe* gazdagon kiképzett, faragott kőből készült renesszánsz ajtó nyílik, fölötte a városnak kőből faragott domborműves, festett címerével.

A városházhoz csatlakozó *harangtorony* eredetileg szabadon állott. Hasonló elrendezésű harangtornyokat — *campanile* — a felső vidéken, főleg Szepes megye számos helyén találni, pl. Kassán, a dóm mellett álló Orbán-torony, továbbá a Késmárkon, Poprádon, Nagy-Előrön levő campanilék, mely utóbbiak a felsőmagyarországi renesszánsz érdekes és a Szepességgel sűrű érintkezésben volt Lengyelországból átszármazott formáit mutatják. E campanilék elrendezése határozottan *olasz* eredetű. A parochiális templom tornya a gyakori tűzesetek által nagyon megrongálódott, amiről okiratok gyakran tesznek említést, úgy hogy nem bírta már el a számos és nagyon súlyos harangokat. Erősebb toronyra volt tehát szükség, minek folytán a város a különálló campanilé-t építette.

A torony építéséhez 1656. évben fogtak, az az 1666. évben befejeztetett, amidőn a Mihály arkangyalt ábrázoló — nyilván kovácsolt vasból készült — szélzászlós végződése elhelyezésre került. A torony eredeti födele — végződésével együtt — későbbi tűzvésznek esvén áldozatául, a legújabb, 1894/5-ik évi restaurálásig reánk maradt tető egyszerű, igen alacsony süveg volt, amely a városház és a harangtorony 1894. év előtti állapotát föltüntető képünkön látható.

A legújabb restaurálás a toronynál csakis a födélnek stílszerű megújítására szorítkozott, a többi részek változatlanul meghagyattak.

A városház helyiségei szükeknek bizonyulván, az épület a toronynyal nagy ív által összekapcsoltatott, amely fölé a városház első emeletébe belevont helyiségek épültek. Hogy ez mikor történhetett? Arra nézve adatunk nincsen.

Megjegyzem még, hogy a városház a XVII. században egy kis tornyocskával bírt, amely valószínüleg faszerkezetü lévén, a tetőből nőtt ki és azzal együtt egy későbbi tüzvésznek eshetett áldozatul, amikor aztán a városháznak az 1894 5. évi restaurálás előtti állapotát föltüntető képünkön látható manzard-tető épülhetett, de a későbbi tornyocskának a mellőzésével. Hogy ily huszártornyocska (Dachreiter) itt valóban volt, erről szintén krónikásunk ad hirt.

*

Az előbbiekben a városház multjáról reánk maradt adatokat közölvén, mielőtt a legújabb helyreállítás ismertetésére áttérnék, a műemléknek — a helyreállítást közvetlenül megelőző időben — észlelt állapotáról kell még néhány szót szólanom.

Már a nyolcvanas években épületünkön több helyütt, részben az anyag gyarlóságából, részben pedig a szerkezetek hiányosságából eredő erős rongálások és fogyatékosságok mutatkoztak, amelyek napról-napra növekedvén, mindinkább aggasztóbbakká váltak. A loggiák, lőcsei higroszkopikus (kárpáti) homokkőből faragott nyolcszögletes földszinti oszlopai a századok folyamán a fagy és egyéb külső erőszak okozta sérülések folytán kikopván, többé nem bírták el a reájuk nehezedő súlyt — és roskadoztak.

A déli homlokzatfal *veszélyes* állapota különösen szembetűnő volt. A földszinti oszlopcsarnok sarkain levő oszlopok gyöngéknek bizonyultak. A *délkeleti* sarokoszlopot, mint az előzőkben említém, már 1666. évben megerősítették, akkor t. i., amikor e sarok bedőlt s újra fölépítették. Megerősítése azonban nem volt kielégítő, mert a rajta nyugvó falak és boltozatok repedései folyton tágultak és mindinkább közelebb hozták a várható beomlás határidejét.

Még rosszabb állapotban volt a *délnyugati* sarok. Itt különösen a *második* oszlop volt, a rajta nyugvó boltövek fölött lévő és e helyen összeszögellő métervastagságú főfalak súlya által *túlterhelve*. A bolthajtás oldalnyomása már *eredetileg* kiszorította a boltlábat és az oszlopfejet rendeltetése helyéből, ezek pedig maguk után vonszolták a mögöttük álló és velük kapocsvas által összekötött belső fal sarkát is. A régi vakolattal borított kidomborodás dél felé e helyen 15 *cm*-t tett ki. E kitéréssel együtt járt már az eredeti építkezés idejében a környékező falazat meglazulása, egyes

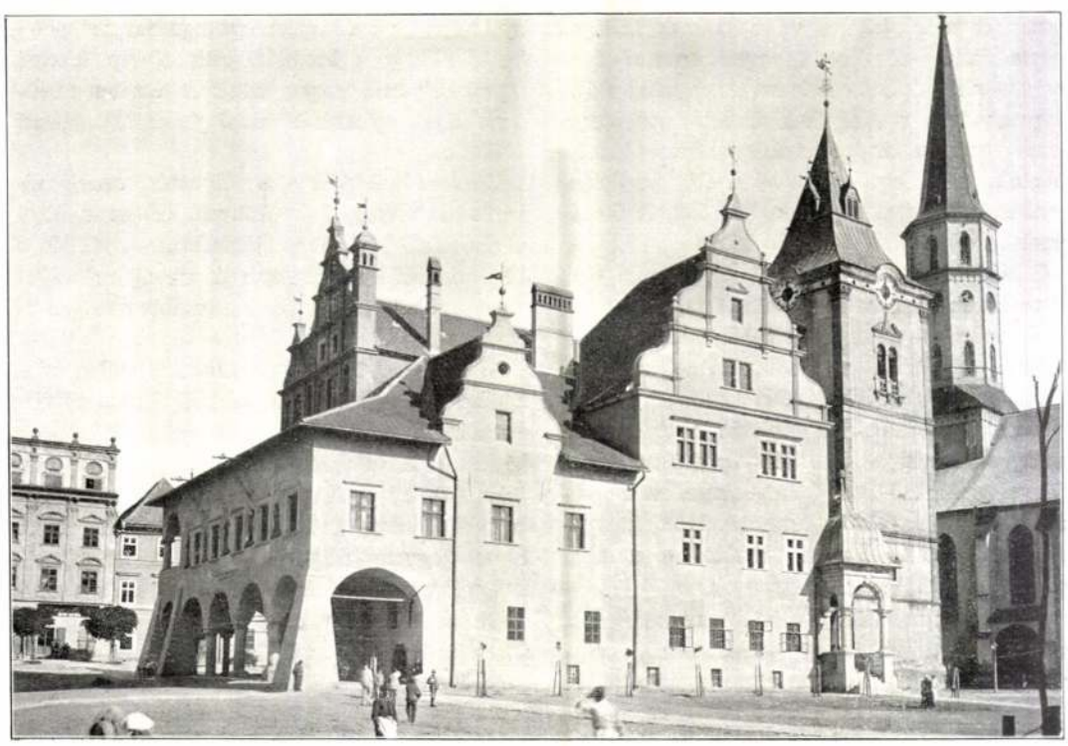

A VÁROSHÁZ A HELYREÁLLÍTÁS UTÁN.

A VÁROSHÁZ A HELYREÁLLÍTÁS UTÁN. CÉHULA FERENC FÖLVÉTELE.

részek összezúzódása, a vaskapcsoknak túlságos megfeszülése, szóval a tömegek *egyensúlyának megzavarása*. A bolt- és falrepedések mindinkább nagyobbodván, a mozgások állandó továbbterjedése – minden kétséget kizáró módon — konstatáltatott, úgy hogy — mivel a déli homlokzat bedőléssel fenyegetett — a loggia fölött levő elsőemeleti helyiségeket ki kellett üríteni.

E válságos időben — 1890. év derekán — a város közönsége a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszterhez — mint hazai műemlékeink legfőbb őréhez – fordult és a városház állapotának megvizsgálására szakértő kiküldetését kérte.

A miniszter intézkedése folytán a műemlékek országos bizottsága bizottsági építészét *Schulek* Frigyes tanárt küldte ki a helyszinére, aki a bomlást megakadályozandó, a város kiküldöttjeit a roskadozó oszlopok kiváltása iránt szükséges útbaigazításokkal ellátta.

A lőcsei államépítészeti hivatal vezetése alatt — egynek kivételével, amely jónak bizonyult — *valamennyi* oszlop kiváltása végre is hajtatott, de a déli homlokzaton nem járt a remélt eredménynyel, mert itt a tömegek megnyugodása nem állott be, úgy hogy a beomlást csak olykép lehetett megakadályozni, hogy a veszélyes részeken a boltövek alatti nyílások *biztosító falazattal teljesen kitöltettek*.

Ezzel az intézkedéssel a *pillanatnyi* veszélyt elhárították ugyan, de nyilvánvaló lett az is, hogy a városház ily siralmas állapotban — amidőn a déli homlokfal a lebontásra és megújításra teljesen megérettnek látszott — továbbra meg nem maradhat.

A város érdekeit szívén hordozó, múltja iránt rajongó, műemlékeit megbecsülő lelkes polgármestere, *Szőnyey* Kálmán a nehéz viszonyok között is talált módot arra, hogy a városháznak, mint négyszáz esztendőt meghaladó múlttal bíró, a város történetével szorosan összeforrt és nem egyszer nagy események színhelye volt műemléknek elpusztulását meggátolhassa s a régi szellemben való gyökeres és mintegy 110 ezer koronába kerülő helyreállítását — a polgárság önerejéből – végrehajtathassa, mert a műemléki alapból segély nem állott rendelkezésére.

A város közönsége *Schulek* Frigyes kartársunkat nyerte meg a helyreállító tervezet készítésére, aki a kényes restaurálás végrehajtásának vezetésére és felügyeletére, *Jaumann* Benedek építészt választotta maga mellé társul.

A városház gyökeres helyreállításának kényes természetű feladatán kívül ugyanis még egy másik fontos kérdésnek megoldása foglalkoztatta a helyreállítókat, t. i. a városház megnagyobbításának kérdése. A városház helyiségei szűkeknek, elégtelenneknek bizonyultak és az adminisztráció iránt nagyobb igényeket támasztó, fejlettebb mai viszonyoknak már nem feleltek meg. A levéltár már korábban kiszorult az épületből és bérházban nyert elhelyezést; a municipiumok kilátásba helyezett rendezésével előreláthatólag újabb igények lesznek kielégítendők, melyek már most kombinációba voltak veendők. A helyreállítás alkalmával tehát egyidejüleg mindezeken a bajokon is segíteni kellett.

A városháznak alapterületében való megnagyobbításáról szó sem lehetett, egyrészt azért, mert hozzáépítéssel a műemlék jellegéből teljesen kivetkőzött volna, másrészt, mert az épületnek a téren való szituálása sem igen engedte volna a kérdésnek toldaléképítéssel való megoldását. Ily körülmények között csakis a ráépítés volt az egyedül lehetséges megoldás, amely a restaurálóknak nagy mértékben sikerült is, amennyiben a kérdést leghelyesebben a födélzet alakításával kapcsolatosan oldották meg.

A városháznak helyreállítása előtti állapotát föltüntető képünkön látható, a XVIII. századból származó, zsindelyborításos manzard-födélzete, egyrészt könnyű szerkezete, másrészt romlott, korhadt állapota miatt, cserép alá nem volt fogható, de még főelrendezésében is teljesen el volt hibázva. A mult századbeli mester ugyanis a 24·37 *m*, tehát négy traktus szélességű épület födélszékét úgy szerkesztette volt, hogy két-két traktus fölött egy-egy nyeregfödelet emelt, a közben maradt zugcsatornát pedig keresztfödelekkel zárta el, minek folytán — e szerencsésnek éppen nem mondható elrendezés mellett — az épület fölött egy nagyterjedelmű víz- és hógyüjtő hosszúkás tölcsért képeztek. Ezen — mintegy 240 m^2 — alapterület fölött összegyülemlő eső- és hóvíz elvezetésére a padláson keresztül fektetett, fatörzsbe vájt, nyitott csatorna szolgált. A folytonos tatarozás dacára a tölcsér alatt levő boltozatokon mutatkozott nedves foltok igen szembeötlő bizonyságot tettek ezen

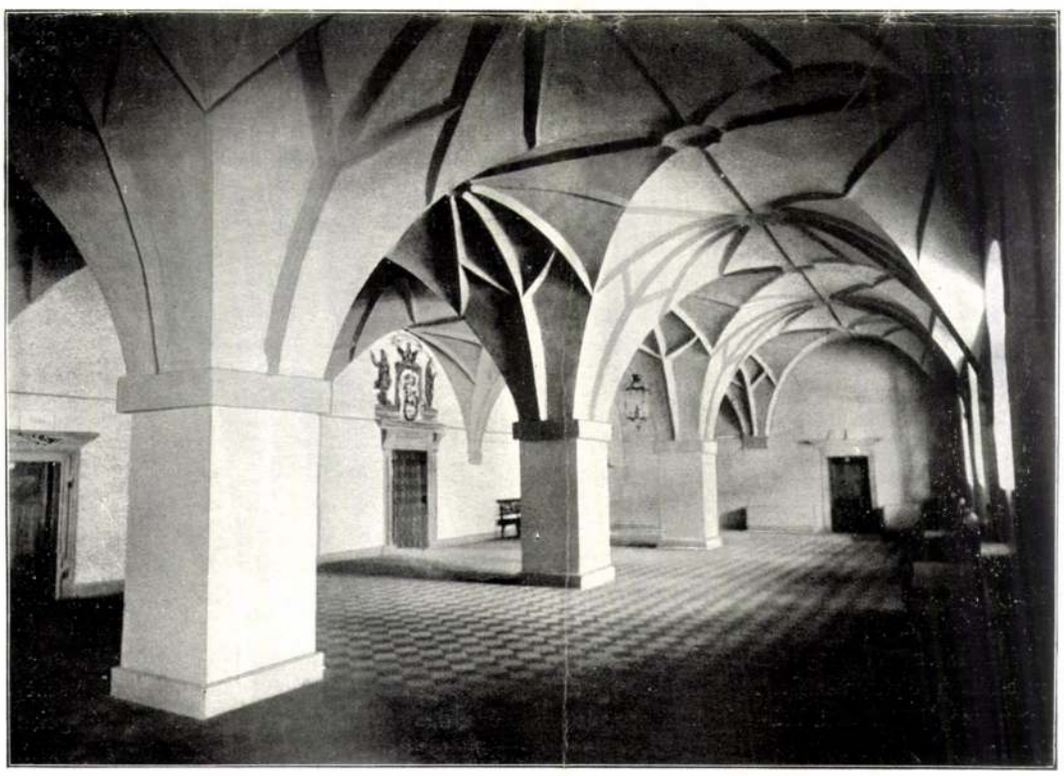

AZ EMELETI ELŐCSARNOK.

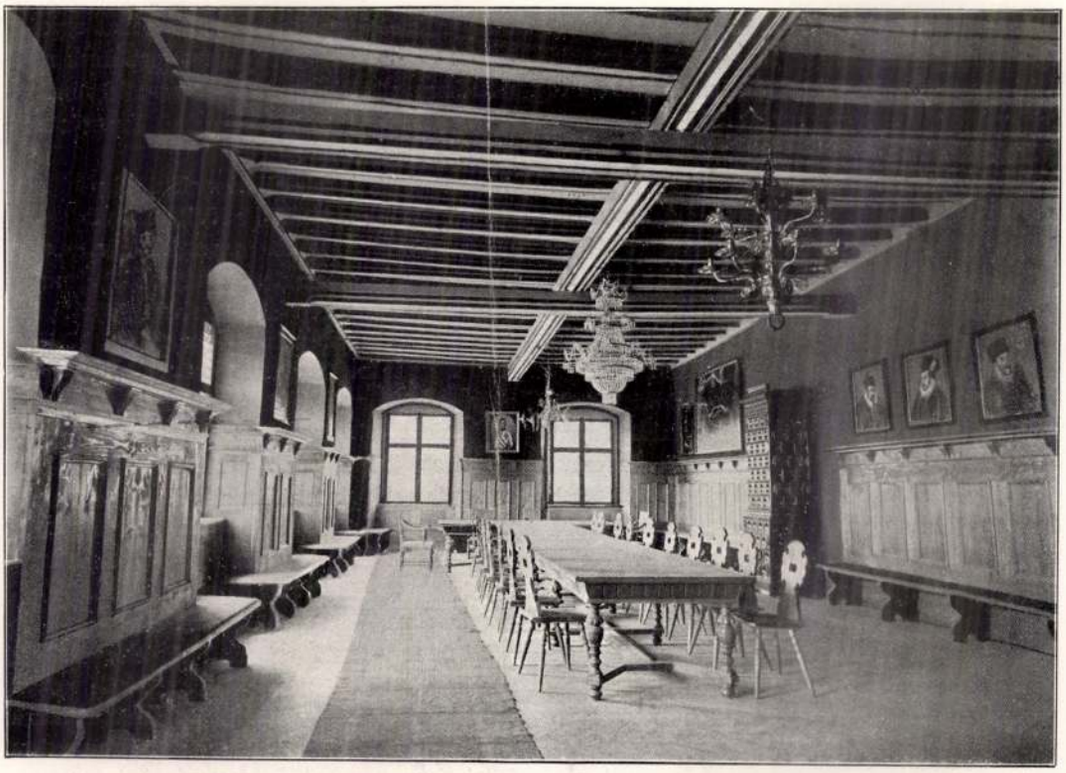

A TANÁCSTEREM. CÉHULA FERENC FÖLVÉTELE.

elrendezés célszerűtlenségéről. Szükség volt tehát az épület biztosítása érdekében egyszerűbb, egészségesebb szelvénynyel bíró új födélszékre.

Az éghajlati viszonyoknak megfelelő erős lejtőjű födél, az épület nagy szélessége miatt nagy magasságra emelkedik és a keletkező nagy padlásüreg önként kínálkozott egy második emelet befogadására. Az épület egy részének, még pedig 240 m^2 alapterületén épült és szélzászlós ormozatokkal élénkített új emelet, teljesen tűzálló szerkezetekkel, amelynek szép tágas helyiségeihez az első emelet nagy csarnokából induló kényelmes kétkarú lépcső visz. A nyugati homlokzat ormozataiban alkalmazott ablakok atelier-szerű kitünő magas oldalvilágítást adnak. A keleti homlokzat orom-ablakainak talpa, rendes parapet-magasságban fekszik, ez utóbbi ablakok tehát kitekintésre is alkalmasak

Kényes kérdés volt a roskadozó déli homlokzat helyreállítása, amelynek falazata, — mint már említém, lebontásra megérettnek látszott, s legegyszerűbben olyképp lett volna eszközölhető, ha teljesen megújítják, ami már-már kilátásba volt helyezve.

Ámde az elsőemeleti tanácsterem régi és érdekes famennyezete, melyet a falazat lebontása esetén szintén el kellett volna távolítani s amelynek épp állapotban való leszedése és a falaknak megújítása után leendő visszahelyezése alig lett volna lehetséges, kívánatossá tette, hogy e radikális eljárás csakis akkor vétessék foganatba, amikor a fenntartásnak egyéb lehetősége teljesen kizártnak bizonyulna.

A siker némi reményével még meg lehetett kockáztatni a régi falak megtartását, s azzal a famennyezet megmentését. A restaurálók a réginek lehető fenntartását tűzvén ki célul, az utóbbi, habár nehezebb és veszélyesebb módot választottak, amiért őket föltétlen elismerés illeti. Nagy elővigyázattal és gondossággal fogtak hozzá az e helyen végrehajtandó helyreállító munkákat megelőző biztosító munkálatokhoz.

Azután — a nyugati saroktól számított — második és harmadik oszlop, biztos alappal, kőpillérrel körülburkoltatott és hasonló módon erősíttetett a délkeleti sarokpillér is. A régi, meglazult, repedezett és összezúzott tömegeket a lehetőség szerint részletenkint kiváltották, a hézagokat gondosan kiöntötték, amely munka éber figyelmet,

kitartó türelmet és nagy költséget kívánt, de azért ezen eljárás — még amellett, hogy a réginek a megmentését eredményezte — mégis olcsóbb volt, mint a teljes megújítás. A déli homlokzat megtartása tehát teljes mértékben sikerült.

Gondoskodtak az első emeletre vivő, kényelmes lépcsőföljáróról. Az épület belsejében nem mutatkozván alkalmas hely egy tágasabb lépcső beillesztésére, külsejében kellett ezt keresni s erre igen alkalmasnak kínálkozott az épület északi falának nyugati részéhez csatolt, lebontásra szánt bódé.

E helyen épült tehát az oszlopokkal és kupolás tetővel díszített belépővel bíró, bolthajtással alátámasztott és ablakelrendezésével rendeltetését külsőleg is kifejezésre juttató egyenes menetű lépcső, amely az első emelet nagy csarnokába nyílik, ahova följutva, közvetetlen közelében — balról — találjuk a második emeletre vezető lépcsőt.

A fentiekben közöltem a helyreállítás főmozzanatait. A végrehajtott egyéb munkák kevésbbé fontos természetüek és inkább a meglevőnek javítására, konzerválására és a gyakorlati szükségletnek alkalmasabbá tételére irányultak. Az egész épületet jókarba helyezték. A nyitott árkádokat és az elsőemeleti nagy csarnok padlóját, mely utóbbit — a magas törmelékfeltöltés részben való eltávolításával — 15 *cm*-rel sülyesztették, keramitlemezekkel burkolták s a csarnokot egyszerüen kiföstötték. A tanácsterem falait fa-lambériákkal burkolták, padlóját tölgyfaparkétákkal látták el, ablakait ólomba foglalt csöppentett üveggel (Butzenscheiben) díszítés és a termet nyugodt színnel kiföstötték. Meg kell említenem, hogy a tanácsterem erősen megbarnult régi famennyezetének letisztításakor napfényre kerültek a régi festés maradványai, s ezért a mennyezet a talált színek szerint föstetett. Megjegyzem még, hogy a torony elsőemeleti helyiségét — fal áttörésével — a használati helyiségek csoportjába bevonták.

Az épület belsejében, de főleg külső falain sgrafitto és egyéb dekoratív falfestés nyomai találtattak, amelyek határozottan amellett tanúskodnak, hogy az egész épület hajdanában élénk színpompában ékeskedett. A helyreállításnak ily irányban való végrehajtására nem terjeszkedhettek ki, amit őszintén sajnálni lehet, mert az épület külsejének, valamint belsejének dekorativ kifejlesztésével elérték volna egy városhoz méltó székháznak eszményét. Nem is tekinthetem a helyreállítást befejezettnek mindaddig, amíg az épület, legalább külsején, — melynek falfelületei dekoráció-festésre mintegy teremtvék — a régi színpompájában nem tündöklik.

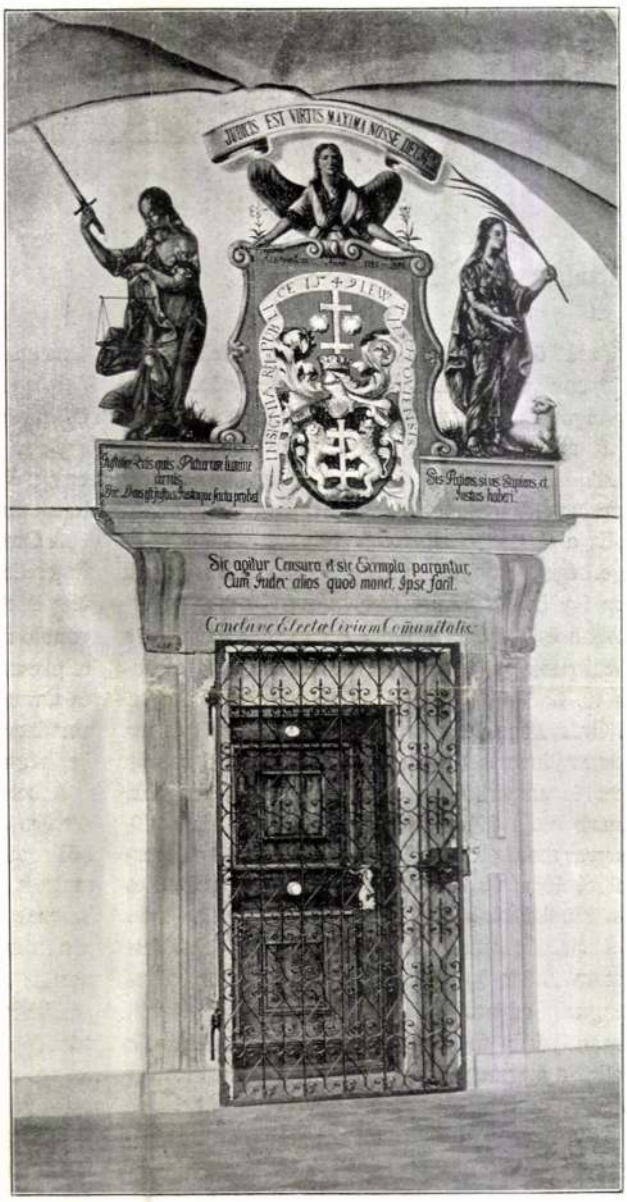

A TANÁCSTEREM AJTAJA.

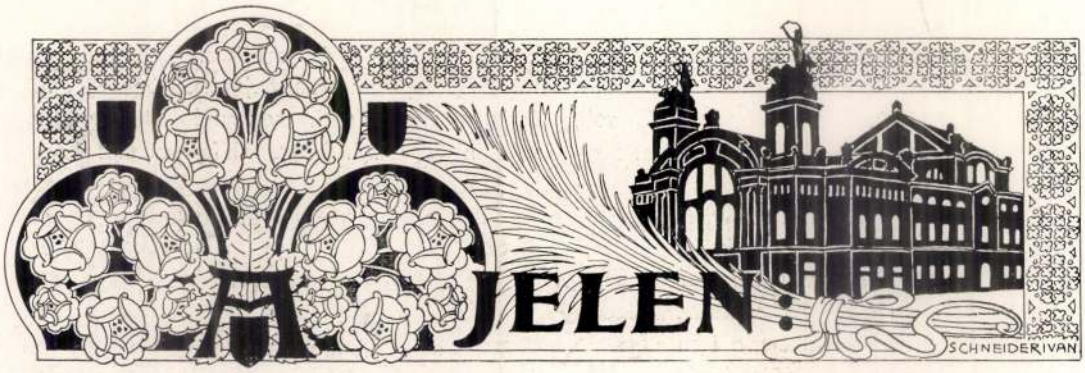

Quittner Zsigmond.

Azok között a nagy életbiztosító intézetek között, amelyek a mult század vége felé beözönlöttek országunkba és egy addig meglehetősen ismeretlen ágát meghonosították a hasznos üzletkötéseknek, kiváló helyet foglal el a Londonban székelő Gresham-társaság.

Ez a társaság hamarosan fölismerte azt a kötelezettséget, amelyet minden idegen intézménynek épp így kellett volna fölismernie, hogy minél gyorsabban és minél szorosabban kapcsolja magához a hazai pénzügyi intézményeket és azokhoz csatlakozva, budapesti osztályát minél magyarabbá tegye. A Greshamnek ez nagy mértékben sikerült és ma már majdnem ott állunk, hogy a budapesti osztály nem is annyira fiókja a londoni anyatársaságnak, hanem attól független, magyar vezetés alatt álló, magyar munkatársakkal dolgozó testvérintézet. Igazgatóságában közéletünk legkiválóbbjait találjuk és hivatalnokai között fiatal pénzembereink szine-javát.

A társaság most Andrássy Géza gróf elnöklete alatt működik, igazgató-tanácsában Batthiányi Tivadar gróf, Benyovszky Sándor, Karácsonyi Jenő gróf, Simon Jakab és Czövek Jenő neveit találjuk, kik mellett a megmagyarosodott Beckett Reginald Artúr intézi mint vezérigazgató az ügyeket.

Az intézet az utóbbi időkben annyira megerősödött, hogy szükségesnek tartotta a többi nagy biztosító társaság módjára saját palotáról gondoskodni, amely egyfelől az üzleti helyiségeket foglalja magában, másfelől megjelenésével mintegy képviselje a főváros házsorai között az intézet vagyoni erejét is s végül állandó, szolid reklámul is szolgáljon számára.

A Ferenc-József-tér 4—6. számú telkein, a székesfőváros egyik legszebb helyén szemben a gyönyörű Lánchíddal emelkedik a megjelenésében rendkívül hatalmas benyomást nyujtó palotaóriás. Három homlokzatával, melyek közül a főhomlokzat a Duna felé fordul, közepén erőteljes oromzatával, két sarkán egy-egy bájos tagozatú, pilonszerű tornyával valóban méltón képviseli a pénznek, e modern nagyhatalomnak otthonát.

A Gresham-palota.

A Gresham-palota építésénél a takarékosság szinte ismeretlen fogalomnak látszik. Homlokzata területére is egyike legnagyobb kőépületeinknek, a végigvonuló remek figurális friz, a legfölső emelet festői, csipkeszerüen könnyed árkádja, a portálék szerkezete és formaképzése, a kiemelt pontokon alkalmazott zománcdísz, mindmegannyi tanusága annak a bőkezüségnek, amelyet a társaság otthonára szánt.

A belső részek két keresztirányban haladó, bazárszerüen üvegezett átjáró körül csoportosulnak, amelyből a sok és kényelmes lépcsőház nyílik és amely maga is üzlethelyiségekre van kihasználva. A lakások berendezése minden modern kényelemmel történt, azok csupa utcaiak és így eléggé előkelőek is lévén, nem látszott fölöslegesnek egyik-másik helyiségüket architektonikusan is kiképezni. Igy létesültek többek között a legkülönbözőbb dekoratív stílusokban tartott és modern formaképzésü sztukkó-mennyezetek, valamint az ajtók gazdag keretei.

Az épület alaprajzát technikai akadályok miatt legközelebbi számunkban adjuk, amikor az építkezés történetére és főbb adataira is kiterjeszkedünk. Ezúttal csak azt említjük még meg, hogy Quittner Zsigmond építőművésznek, a palota alkotójának sikerült a figurális és dekoratív szobrászati munkák megmintázására Maróty Gézában kongeniális művészi munkatársat nyernie, aki kőben és sztukkóban létesíteni tudta a tervező eszméit.

K—ó.

ült. Elkészülése után széltartójában bankett volt, melyen tíz előkelő zenész vett részt.

Bélbetegségektől nyáron legtöbbnyire csecsemők lesznek megtámadva, a kiknél a gyomorbélcsatorna vagy hiányos, vagy nagyon is dús tápláléktól elgyengült. A «Kufeke»-gyermekliszttel és tejjel táplált gyermekek sokkal ritkábban lesznek bélbetegségektől megtámadva, mint azok, akik csak tehéntejet vagy egyéb tápszereket kapnak, mert a könnyen emészthető «Kufeke»-gyermekliszt a gyomorbélcsatornát megkíméli és az erjedéseket megakadályozza.

A **Beretvás**-féle *Migrén-pasztilla* gyorsan mindenféle heves főfájást biztosan megszüntet. Egy doboz (24 pasztilla) ára 1 korona 20 fillér minden gyógyszertárban.

HALÁLOZÁSOK.

Elhunytak a közelebbi napokban: Tóth Károly, volt kunmadarasi ref. lelkész 86 éves korában Hódmezővásárhelyen. Az elhunyt tizennyolcz éve nyugdíjban volt. A debreczeni egyetem javára már régebben 20,000 koronáról szóló takarékpénztári könyvet adott s most 14,000 koronát hagyományozott a kiskunmadarasi tanítóknak és ugyanannyit a hódmezővásárhelyi tanítóknak. — Steinhausz László, nyug. magy. kir. műszaki tanácsos, 51 éves korában Lőcsén. Az elhunyt ismert nevű és jeles műépítő volt. Emlékét az országban több nevezetes épület őrzi, így a kassai dóm, a melynek restaurálásában szintén jelentős része volt. A király érdemeiért a koronás arany érdemkereszttel, majd pedig a Ferencz József-rend lovagkeresztjével tüntette ki, Lőcse város pedig díszpolgárává választotta. Steinhausz tagja volt a Műemlékek Országos Bizottságának is. — Legányi Géza, nyug. magyar kir. erdész, 63 éves korában Sóbánya községben. — Felsőbakai Simig István gyógyszerész, 42 éves korában Kalocsán. — Farkas György, székesfővárosi tanító, 35 éves korában Budapesten. — Lehotzky Lajos, kuriai biró, 69 éves korában Fiumében. Holttestét Turócz-Beszterczére viszik, s ott temetik el. — Id. kibédi Péterffy Domokos, 74 éves korában Marosvásárhelyen. — Sényi Dezső, kőszénbányai tisztviselő, 25 éves korában Petrozsényben. — Markovits Vilmos, nyomdatulajdonos, 48 éves korában Budapesten. — Kondrát Imre, magy. kir. postamester, az arany érdemkereszt tulajdonosa, Somogy vármegye törvényhatósági bizottsági tagja, 61 éves korában Budapesten. Holttestét Barcsra vitték s ott a családi sirboltban helyezték örök nyugalomra. — Manajló Tivadar, görög-katolikus áldozópap 50 éves korában Cselej községben. — Biró Antal Mór, esztergomi főegyházmegyei pap, nyug. tanár és jószágkormányzó 64 éves korában Kőszegen. — Mezei Miksa, cziszterczita-rendi áldozópap életének 54-ik, áldozópapságának 31-ik évében Szentgotthárdon. — Ifj. Pájer József, kiskunhalasi városi képviselő, takarékpénztári igazgatósági tag, 49 éves korában Kiskunhalason. — Binder Pál, gyári czégvezető, 56 éves korában Budapesten.

Idősb özv. ó-moraviczai Heinrich Ferenczné, szül. Stricker Mária, 83 éves korában Budapesten. — Özv. Werlin Lajosné, szül. Szávits Karolin, 69 éves korában Székesfehérváron. — Ozv. Szomjas Edéné, szül. Szücs Fanny, 42 éves korában Halmaj községben. — Özv. kismutniki Malonyay Ignáczné, szül. csajági Csajághy Krisztina, 91 éves korában Temesváron. — Botschner Jánosné, szül. Balányi Anna, 30 éves korában Segesváron. — Dancsházi Szeőke Imréné, szül. magyarosi Antos Zsófia, 60 éves korában Debreczenben. — Barabás Sándorné, szül. Kiss Erzsike, 25 éves korában Huszton.

Szerkesztői üzenetek.

Szemek. Halódás. Nem mondjuk, hogy épen rosz versek, de a mi majdnem nagyobb baj, középszerűek. Azt a benyomást teszik, mintha inkább az ambiczió szülöttei volnának, nem a belülről ható költői megilletődéséi. Nem tudnak megelevenedni a költő lelkében.

Éjszakák. Ködös ábrándok, a melyekből nem tud kialakulni semmiféle kép s a melyek ezért ép úgy szét is foszlanak, mint a hajnali köd.

Éjente. A büszke. Nagyon fiatal, fanyar, vadócz ízű dolgok még, de itt-ott mintha megcsillanna bennük valami, a mi fejlődésre képes anyagnak látszik.

SAKKJÁTÉK.

A 2601. számú feladvány Kintzig Róberttől, Fakerten.

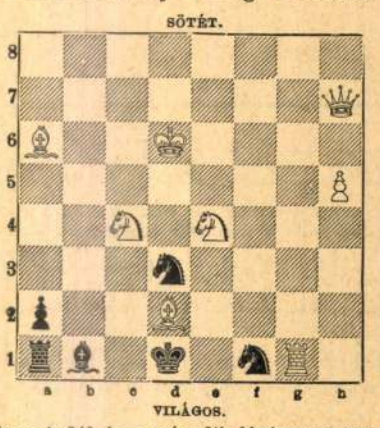

Világos indúl és a második lépésre **mattot ad.**

KÉPTALÁNY.

A 28-ik számban megjelent képtalány megfejtése: *Boldogság fájdalom s keserüséggel együtt meg nem állhat.*

Felelős szerkesztő: **Hoitsy Pál.**
Szerkesztőségi iroda: Budapest, IV., Reáltanoda-u. 5.
Kiadóhivatal: Budapest, IV., Egyetem-utcza 4.

Vásároljon Svájczi selymet!

Kérjen 10 filléres levelezőlapon **mintákat** ujdonságainkból fekete, fehér vagy szinesben 1 K 15 f-től 18 kor.-ig méterenként. Különlegesség: **Messaline, Crepe de chine, Taffetas Chiffon** stb. **társasági, menyasszonyi, báli** és **utczai toilettokra,** ugyszintén **bluzokra, bélésre** stb. valamint **himzett bluzok** és **öltönyök** batistból vagy selyemből. Mi csak garantált solid selyemkelméket adunk el közvetlen magánfeleknek és már vámmentesen szállitjuk házhoz. 12684

SCHWEIZER & Co., Luzern U/23. (Svájcz.)
Selyemszövet-kivitel. — Kir. udv. szállító.

A **Bór- és Lithion-tartalmu**
Salvator-forrás
kitünő sikerrel használtatik
vesebajoknál, a húgyhólyag bántalmainál és köszvénynél, a czukorbetegségnél, az emésztési és lélegzési szervek hurutjainál.
Húgyhajtó hatású!
Vasmentes! Könnyen emészthető! Teljesen tiszta!
Budapesten, főraktár Édeskuty L. urnál.

Vesszőparipa-liliomtejszappan

Bergmann és Társa czégtől Dresden és Tetschen E/m. a naponta beérkező elismerő levelek bizonysága szerint most és a jövőben is a leghatásosabb szappan marad az összes gyógyszappanok között, szeplő ellen, valamint gyönge, puha bőr és rózsás arczszin elnyerésére és megtartására. Darabja 80 fillérért kapható minden gyógyszertárban és drogueriában, illatszer- és fodrászüzletben.

Ha az őszi szél süvit a tarlóföldeken, különös elővigyázattal kell lennünk, mert katarrhust szerzünk, alighogy észrevesszük. És ilyenkor szükséges, hogy a Fay-féle valódi sodeni ásvány-pastillák kéznél legyenek, hogy igy a katarrhus mindjárt keletkezésében kényelmesen és hivatásbani zavar nélkül leküzdhető legyen. A Fay-féle valódi sodeni kitünő hatása folytán világhirt szerzett és ma már számtalan ezer embernek nélkülözhetetlenné vált. Az ára alacsony: 1 K 25 f-be kerül doboza és kapható minden gyógyszertárban, drogueriában és ásványvizkereskedésben. Kérem ügyelni, hogy holmi utánzatot ne adjanak. Vezérképviselőség Ausztria-Magyarország részére: **W. Th. Guntzert, Wien IV/1,** Grosse Neugasse 27.

Első Leánykiházasitó Egylet mint szövetkezet. Gyermek- és életbiztositó intézet Budapesten, VI. ker., Teréz-körut 40—42. Alapittatott 1863-ban.

F. év julius havában 2.014,500 K értékü biztositási ajánlat nyujtatott be és 1.696,000 K értékü uj biztositási kötvény állittatott ki. — Biztositási összegek fejében 128,504 K 02 f. fizettetett ki. — 1908 január 1-től julius 31-éig bezárólag 11.775,900 K értékü biztositási ajánlat nyujtatott be és 10.123,300 K értékü uj biztositási kötvény állittatott ki. — Biztositási összegek fejében a folyó évben 898,518 K 91 f. és az intézet fennállása óta 13.296,404 K 82 f. fizettetett ki. — Ezen intézet a gyermek- és életbiztositás minden nemével foglalkozik a legolcsóbb dijtételek és legelőnyösebb feltételek mellett.

Dús kebel
két hónap alatt
Pilules Orientales
által (keleti piluláik) az egyedüliek, melyek a mellet fejlesztik, szilárditják és ujjáalkotják és az asszonyi kebelnek kecses teltséget kölcsönöznek, a nélkül, hogy az egészségnek ártana. Kezeskedve arsenikmentes. Az orvosi tekintélyektől elismerve. Absolut discretio. Doboza haszn. utasitással K 6.45 bérmentve. J. Ratié gyógyszertára, Paris. Raktárak: Budapest, Török J. Király-u. 12. Wien, Pserhofer R., Singerstrasse 15. 12292

!! Óvjátok lábaitokat !!

Tyukszemtől, hólyagtól, gümőtől. Minden baj főképen a kellemetlen izzadás és talpégés megszünnek a — h. előtt **dr. Högyes-féle** h. után **imprägnált asbest-talpak** nak viselése által. Páronként K 2, K 1, és 60 fill. Szetküldés utánv. **Wien, I., Dominikanerbastei 21.** Árjegyzék ingyen.

Sachsen-Altenburg.
Technikum Altenburg.
Gépépités és elektrotechnik, papirtechn. Automobiltechn. Légszesz- és vizszakma.
Programm ingy.

MARGIT GYÓGY-FORRÁS
(„Margittelep" Beregmegye)
gyomor, belek, húgyhólyag s különösen a légzőszervek hurutos bántalmainál igen jó hatású még akkor is, ha vérzések esete forog fenn.
Megrendelhető: Édeskuty L.-nél Budapesten és a forrás kezelőségénél Munkácson. 12096

A rohitschi „Tempel-forrás" étvágyat gerjeszt, elömozditja az emésztést és szabályozza az anyagcserét.
Nagybani raktár Magyarország részére:
Hoffmann József, Budapest, V., Báthory-utcza 8.

NERUDA féle pipere BORAX
nélkülözhetetlen háziszer
doboza **18, 30, 70** fillér.

1 üveg ara 1 korona 50 fillér.

Ne tétovázzék, ha fáj a feje,
hanem használjon azonnal
Beretvás-pastillát
amely 10 perez alatt a legmakacsabb migraint és fejfájást elmulasztja. — **Ára K 1.20.** — Kapható minden gyógyszertárban és drogériában. — Orvosok által ajánlva. — Készíti:
Beretvás Tamás gyógysz. Kispesten.
3 doboznál ingyen postai szállitás.

Vegyi tisztitás, ruha-festés, gőzmosás

czimü ismertető füzetet bárkinek bérmentve küld **Haltenberger Béla, Kassa.** ▲▲▲▲▲▲

Szépitő Kúrát

végezhet mindenki odahaza, ha egy dr. Jutassy-féle szépitő készletet beszerez.

Bőrszépitő készlet a normális, ép, tiszta arcbőr szépségének ápolására és megőrzésére; száraz, sömörös, durva, hámló, feszülő, viszkető, hervadó bőrre; ráncok és libabőr ellen.

Bőrgyógyitó készlet fényes, zsiros, pórusos, atkás (mitesszeres), pattanásos (vimmerlis), eres, vörös arc, vörös orr, vörös kéz, fagyási foltok és izzadás ellen.

Bőrtisztitó készlet. Elsárgult, lebarnult napsütött arcok fehéritésére, szeplő és májfolt ellen.

Hámlasztó készlet. Lencsefoltok, tág pórusok, pattanás-nyomok, rózsapattanás (rosacea) bőrkeményedés, borvirág, himlőhely és sebhely ellen.

Haj-gyógyitókészlet hajkorpa, hajhullás ell. s kopaszod. megakadályozására.

Ezen készletek fel vannak szerelve a megfelelő szappannal, szükséges kozmetikai eszközzel és szerekkel, melyeknek biztos hatását 1892 óta ezer és ezer arcon tapasztaltuk s a melyeknek ártalmatlanságáról az intézet főorvosa: **dr. Jutassy József kozmetikus bőrgyógyász, egészségtanár** kezeskedik, kinek receptjei szerint a szerek készülnek. A kimeritő használati utasitás alapján mindenki sikerrel kezelheti önmagát azon szépséghibája ellen, melynek megfelelő készletet beszerez. Jutassy dr. «Szépségápolás» c. könyve minden készlethez mellékelve van.

Minden egyes készlet ára 5 korona.

Készíti és elárusitja személyesen vagy posta utján a

Kozmetikai Gyógyintézet
Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 4. sz. I. em.

Kapható vagy megrendelhető az intézeten kivül minden gyógyszertárban. — Főraktár: Török József gyógyszertára 12403 Budapest, VI., Király-utca 12. szám. 12402

Serravallo

CHINA-BOR VASSAL

Hygienikus kiállitás 1906. Legmagasabb kitünt. Erősitőszer gyengélkedők, vérszegények és lábbadozók számára. Étvágygerjesztő, idegerősitő és vérjavitó szer.
12666 Kitünő íz. 5000-nél több orvosi vélemény.
J. SERRAVALLO, Trieste-Barcola.

Vásárolható a gyógyszertárakban félliteres üvegekben á K 2.60, egész literes üvegekben á K 4.80.

Akar-e szép lenni?

Akkor ne használjon mást, mint a legjobbnak általában — elismert —

Rogátsy-féle magyar pipere-boraxot,

a melytől rózsas, üde, selymes arczbőrt nyer, eltünteti a ránczokat, szeplőt, májfoltot, pattanásokat, stb.

Nyaralásnál nem nélkülözhetjük, mert a legkeményebb talajvizet is megpuhitja. Kiváló háziszer torok-, szemgyulladás, izzadás és szájbűz ellen. A fogak fehéritése és épentartása tekintetében bámulatos hatással bir. Mint **univerzális háziszer** gyermekápolásnál és háztartásban a legjobb lelkiismerettel ajánlható.

— *Egy doboz ára 30 és 75 fillér.* —

Rogátsy-féle borax-crém 1 K, borax-szappan 80 f., borax-pouder 1 K 20 f., borax-fogkrém 50 fillér.

ROGÁTSY KÁLMÁN drogériája,
Budapest, VII., ker., Rákóczi-út 10. szám.

BÁRÓ KEMÉNY ZSIGMOND ÖSSZES MŰVEI
Közrebocsátja GYULAI PÁL

Most jelent meg a XII. kötet:

Forradalom után

*

Még egy szó a forradalom után

Ara füzve . . . 5 kor. 40 fillér,
vászonkötésben 7 « 80 «

Kapható: **Lampel R.** könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) részvénytársaságnál Budapesten, VI. ker., Andrássy-út 21. szám és minden könyvkereskedésben.

Svájczi himzések pompás rajzolatok, mindig a legujabb! — **Menyasszonyi kelengyének igen ajánlatos.** — Finoman meghimzett batistkendőket és divatos bluzokat szállit utánvét mellett Ausztria-Magyarország bármely helyére a legjobb hirnevü **himzőgyár Karl Josef Grass in Dornbirn,** Altweg 2/i, Vorarlberg. Szives választás végett mintaküld bérm.

Fülbetegek, kik fülzugásban szenvednek és nehezen hallanak, kérjenek prospektust a legujabb elektromos fülkészülékről (a fülben alig látható). Kapható kizárólag **Németi Mórnál** Nagyváradon, Nagyvásártér 14. I.

Felköszöntő könyv.

Magyar Pohárköszöntő.

Az életben előforduló minden alkalomra

Ára kemény kötésben 2 K.

Az összeg és 20 fil. postaköltség előzetes beküldése ellenében bérmentve küldi

LAMPEL R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) r. t. **Budapest, VI., Andrássy-ut 21.** és minden könyvkereskedés.

Szinmüvek,

monológok és dialógok

teljes jegyzékét kivánatra ingyen küldi meg

LAMPEL R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) r. t. **Budapest, VI., Andrássy-ut 21**

Most jelent meg!
Magyar nyelven először!

VALLOMÁSAIM.

J. J. ROUSSEAU
világhirü műve.

Forditotta:
BOGDÁNFFY ÖDÖN.

Két kötet.

A *Rousseau* halála után megjelent «*Confessions*» magyar forditása. — A nagy gondolkodó és költő életének önéletirása. — A XVIII. század legnagyobb hatásu munkája. Az «én melancholiájá»-nak költészete.

Ára a két kötetnek 8 K

Kiadja **LAMPEL R.** könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) r. t. **Budapest, Andrássy-ut 21.** és kapható minden könyvkereskedésben.

ZEISS féle

PALMOS-KAMARÁK

könnyü fémből, gyúpontréselzáróval
és
ZEISS-féle tárgyüvegek
a legjáratosabb rétnagyságokban.
Tessék prospektust kérni P 157.

12471

ZEISS-féle TÁBORI TÁVCSŐ
a képek fokozott plasztikájával.
UJ MINTÁK.

Beszerezhető valamennyi optikai üzletben, ugyszintén:

BERLIN FRANKFURT A. M. HAMBURG **CARL ZEISS JENA** (NÉMETORSZAG) LONDON ST. PETERSBURG WIEN

30 f. egy-egy száma a Magyar Könyvtárban (Szerk. Radó Antal) megjelent **regényeknek és elbeszéléseknek.**

Ady Endre. Sápadt emberek és történetek. (497.)
Ágai A. (Porzó.) A Violka Vera és egyéb elbeszélések. (24. sz.)
Ambrus Zoltán. Hajótörötteck. Nyolcz elbesz. (56.)
— Árnyékalakok. Hét elbeszélés. (204. sz.)
— Berzsenyi báró és családja. Tollrajzok a mai Budapestről. (284—285. sz.)
— Kevélyek és lealázottak. (328. sz.)
Amerikai elbeszélések. I. sorozat. Bret Harte, Mark Twain, Stockton. Forditotta Szappanos A. (247. sz.)
Angol elbeszélőktára I. Philips, Merrick és Becke. Ford. Marquis G. (218. sz.)
Barnum milliói. Barnum önéletrajzából. Ford. Domokos E. (172. sz.)
Bársony I. Vadásztörténetek. (28. sz.)
— Szól a puska. Vadásztörténetek. (217. sz.)
Becsky László. Amerikába és vissza. (Uti kalandok.) (127. sz.)
Benedek E. Apró történetek. (228. sz.)
Berkeley. (Charles de.) A kis márkiné. Regény. Forditotta Lándor T. (229. sz.)
Boccaccio. Válogatott elbeszélések a Dekameronból. Ford. és bevezetéssel ellátta Radó A. (96. sz.)
Bourget Paul. Három elbeszélés. Ford. Hevesi S. (33. sz.)
Bródy Sándor. Emberfejek. (197. sz.)
— Az automobil. (469. sz.)
Butti E. A. Az erkölcstelen. Elbeszélés. Forditotta Tóth B. (48. sz.)
Capuana Castelnuovo Olasz elbeszélők tára. Ford. Tóth B. (99. sz.)
Collins Wilkie. Párbaj az erdőben. Ford. Mikes L. (366. sz.)
Collins Wilkie. A jóslat. Ford. Mikes Lajos. (403. sz.)
Conan Doyle Doktor Holmes kalandjai. (Detektiv történetek.) (189, 222, 273, 320, 417. és 457. sz.)
— Az Agra kincse. A Sherlock Holmes-esetek V. füzete. Ford. Mikes L. (378—9. sz.)
Coppée. Henriette. Forditotta Bottlikné Tölgyessy M. (82. sz.)
— Adós fizess! Regény. Ford. Tóth B. (124. sz.)
Csehov. Falusi asszonyok és egyéb elbeszélések. Forditotta Szabó E. (60. sz.)
— Elbeszélések. Ford. Barabás A. (326. sz.)
Cyprián (Andor József). Margitka szökése és egyéb történetek. (190. sz.)
Daudet Alphonse. Az utolsó leckeóra és egyéb történetek. (A Contes du Lundiből.) Ford. Marquis Géza dr. (438. sz.)
De Amicis Edmondo. A bor és egyéb apróságok. Ford. Tóth B. (7. sz.)
Dickens. Vázlatok. Ford. Pogány I. és Pogány M. (205. sz.)
Dosztojevszkij. A játékos naplója. Regény. Ford. Szabó E. (169—170. sz.)
Droz G. Az ur, az asszony és a baba. Rajzok a családi életből. Forditotta Béri Gy. (39. sz.)
Ebner Eschenbach Mária. Krampampuli és egyéb elbeszélések. Forditotta Radó Ágnes. (471. sz.)
Endrődi Sándor. Ghitta. Az otthon világából. (212.)
Faludi Ferenc. Három elbesz. a «Téli éjtszakák»-ból. Kiadja Radó A. (211.)
Farina Salvatore. Erősebb a szerelemnél. Regény. Forditotta Tóth B. (119. sz.)
Fáy A. Válogatott meséi. Bevezetéssel ellátta Badics F. (54. sz.)
Franczia elbeszélők tára. I. sorozat. Maupassant, Gréville, Ricard, Chavette, Bonsergent. Forditotta Ambrus Z. (17. sz.)
— II. sorozat. Daudet, Claretie, Prevost, Coppée, Alis, Epheyre. Ford. Ambrus Z. és Bottlikné Tölgyessy M. (98. sz.)
— III. sorozat. About, Lemaitre, Villiers de l'Isle Adam, C. Mendes, M. Par. Ford. Ambrus Z. és Hevesi S. (161. sz.)
— IV. sorozat. Coppée, Maizeroy, Banville. Forditotta Dr. Marquis G. (253. sz.)
— V. sorozat. P. Louys, Prévost. Ford. Gábor A. (416.)
France Anatole. Régi dolgok. Ford. Ambrus Z. (140)
— Gallio. Elbeszélés. Forditotta Gábor A. (421. sz.)
— A kyméi énekes. Forditotta Nyitrai J. (330. sz.)
— Crainquebille. — Putois. Ford. Gábor A. (399. sz.)
Gorkij Maxim. Csudra Makar és egyéb elbeszélések. Forditotta Ambrozovics D. (252. sz.)
— Malva. Forditotta Yartin. (269. sz.)
— Huszonhat és egy. Forditotta Isaák M. (299. sz.)
Gorkij Maxim. A tévedés. A khán és fia. Dal a sólyomról. Ford. Ambrozovics D. (354. sz.)
Habberton John. Helén fiacskái. Forditotta Gábor A. (362—363. sz.)
Haraucourt E. Léghajón és egyéb elbeszélések. Ford. Gábor A. (358. sz.)
Heltai Gáspár. Válogatott meséi. Bevezetéssel és jegyzetekkel ellátta Imre L. (90. sz.)
Heltai Jenő. Gertie és egyéb elbeszélések. (248.)
— A Venusz-bünügy és egyéb elbeszélések. (423. sz.)
Herczeg Ferenc. Elbeszélések. (198. sz.)

Teljes jegyzéket kivánatra készséggel küld minden könyvkereskedés.
Kaphatók minden könyvkereskedésben és nagyobb pályaudvaron
Lampel R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) részv.-társ.-nál Budapest, VI. kerület, Andrássy-ut 21. szám.

Hirdetések

felvétetnek a kiadóhivatalban, Budapest, IV., Egyetem-utca 4.

HATSCHEK SZABADALMA.

Eternit-Pala

A jelenkor LEGJOBB tetőfedő anyaga.
Tüz- és fagyálló, viharerős könnyü, tetszetős és olcsó, javitást nem igényel.

Eternit Müvek Hatschek Lajos
Budapest VI., Andrássy-ut 33.
Nyerges-Ujfalu Esztergommegye
TELEFON: 12—92.

Legmesszebbmenő jótállás.
Elsőrangu referenciák.
Mintát, ismertetést és árajánlatokat költségmentesen küldünk

43434. Pomozi Lajos a III., Apát-utca 4. sz. alatt — 52252. Nagyőszi Ferenc dr. a II., Irma-tér 4. sz. a. — 48676. Rotter Sámuel az I., Szent János-tér 4. sz. a — 49477. Friedler Károly a VIII., Üllői-ut 5329. hrsz. a. — 51023. Belvárosi takarékpénztár r. t. az I., Városmajor-utca 1483. hrsz. a. — — 45463. Kaszelik Jenő a IV., Mária Valéria-utca 3. sz. a. — 48670. Hungária magyar vajkiviteli r.-t. a VII., Kövér Lajos-u. 5. szám a. — 44642. Skita Márton a VI., Röppentyü-utca 34. sz. a. — 47033. Hutter József a IX., Szvetenay-utca 8829. hr. sz. a. — 40493. Knéz János a IX., Páva-utca 9072 hrsz. a. — 49475. Erőssy család a II., Főutca 2968. hrsz. a. — 47073. Lasetzky Márton a III., Föld-utca 1629 | 2. hrsz. a — 47657. Özv. Medek Vincéné a II., Mecsetutca 3609. hrsz. a. — 47034. Fuchs Dávid az I., Vérmező-utca 3356. hrsz. a. — 51051. Miklos és Wirth a IV., Városház-utca 3. sz. alatt házra vonatkozó tervei. — d) **gépekre és felvonókra**: 50220. Jáhn József (VIII., Kerepesi-ut 19.) 50221. Barber és Spitz (V., Csáky-utca 3.) — 50217. Gelléri és Székely (VII., Kerepesi-ut 34.) — 50234. Dreher Antal (X., Előd-utca 8446. hrsz.) — 38832. Epp Pál (VI., Váci-ut 1587 hrsz.) — e) **elutasittattak**: 46885. Biró Ferenc a VI., Szondy-utca 3204 hrsz. a. — 47036. Ritter Antal a III., Bécsi-ut 1629. hrsz. a. — 43435. Zsolnai Anna a III., Serfőző-utca 197. sz. a. — 50222. Budapesti babtista hitközség a VII., Hársfa-utca 33. sz. a. — 51008. Hódossy Béla a X., Füzér-utca 4. — 43476. Weinreb Bernátné a VII., István-ut 4271. hrsz. a. házra vonatkozó tervei.

Kinevezés.

A kereskedelemügyi m. kir. minister Steinhausz László műszaki tanácsosi címmel felruházott kir. főmérnököt az államépitészeti hivatalok személyzeti létszámában műszaki tanácsossá nezezte ki.

Pályázatok tervkészitésre.

Községház tervezés. Ciffer községházának ujbóli felépitése elhatároztatván, annak tervezetére és költségvetésére pályázat hirdettetik. A pályaterv és költségvetés 1906. május 31. napjáig Ciffer község előljáróságnál (Pozsony m.) beadandó A kivitelre elfogadott és a törvényhatóság által jóváhagyott pályaterv és költségvetés, a tényleg fizetendő házépitési összeg 1% kitevő jutalomban részesül. A kivitelre el nem fogadott pályaterv és költségvetés semmiféle dijazásban nem részesittetik. Bővebbi felvilágositást a cifferi körjegyző ad.

Pályázatok állásokra.

Gépkezelői állás. A kolozsvári m. kir. Ferencz József tudományegyetem közegészségtani intézetében a 840 korona fizetéssel, 160 korona szem. pótlékkal, 60 kor. ruhaátalánynyal és szabad lakással rendszeresitett gépkezelői állás április 1-vel megüresedvén, arra pályázat hirdettetik. Felhivatnak a pályázni szándékozók, hogy alább részletezett okmányokkal fölszerelt és sajátkezüleg irt folyamodásaikat április 7-ig a m. kir. Ferenc József tudományegyetem rektori hivatalához Kolozsvárott adják be. A folyamodványhoz a pályázónak életkoráról, eddigi szolgálatairól, az álló gépek kezeléséről és az electrotechnikából letett vizsgálatról, honosságáról és erkölcsi magaviseletéről tanuskodó bizonyitványok mellékelendők.

Ideiglenes mérnöki állás. Érsekujvár város tanácsa a városnál létesitett ideiglenes mérnöki állásra Decker Elemér budapesti mérnököt hivta meg, a ki állását f. é. április 1-én foglalja el.

Téglamesteri állás. A hajduszoboszlói téglamesteri állásra 2 ajánlat érkezett be a tanácshoz, Selmeczi István jelenlegi téglamester azonban ajánlatát időközben visszavonta, igy most már a szerződés Téglásy Jánossal fog megköttetni.

Mérnöki munkálatok.

Helyreigazitás. Versec város tanácsa által a birtokhatár megjelölési munkálatokra f. é. március 31-iki lejárattal kibocsájtott árlejtési hirdetményhez pótlólag megjegyeztetik, hogy pályázni szándékozók ajánlataikat a holdankinti egységár megjelölésével 21.000 katasztrális holdra tegyék meg és az 5%-nyi bánatpénz is ezen 21.000 katasztrális hold után számitandó. (Lásd a hirdetések között.)

Határvonalak megállapitása. A Torontál megyében levő Oppova község birtokából oppovai egyes lakosok által usurpált földterületek határvonalainak a helyszinén, mérnöki helyszinelés utján leendő meghuzásának és a foganatositás miként történt módozatainak kimutatásba foglalásának munkálataira versenytárgyalás hirdettetik. A munkálatokért csak okl. mérnökök pályázhatnak. A zárt irásbeli ajánlatok benyujtási határideje 1906. március 39-ik napjának d. u. 6 órája. A határvonalak meghuzása a község külső határában a következő dülőbeli elnevezésü 6 helyen, u. m.: Kutak, Livade, Rét, Legelő, Deteline, és a kacskaringósan huzódó Szlatina helyeken és a körülbelül 20 beltelki helyen foganatositandó A munkálatba veendő parcellak hozzávetőleges száma 1200—1300. Az irásbeli ajánlatok felbontása után, azonban a tárgyalás megkezdése előtt, valamennyi versenyző az ajánlott összegnek 10%-át készpénzben vagy óvadékképes papirokban köteles a képviselőtestület szine előtt bánatpénzként letenni, amely bánatpénz a munkálat befejeztéig, illetve elszámolásig a munkavállaló óvadékát fogja képezni. A további feltételek és felvilágositások a község jegyzői irodájában megtudhatók.

Földmérési munka. Torontalmegyében levő Csenta község előljárósága a község határában fekvő s a szomszéd földbirtokosok által usurpált községi földeknek visszavételével járó mérnöki munkálatoknak biztositása céljából pályázatot hirdet, s felhivja a pályázni szándékozó mérnököket, hogy zárt irásbeli ajánlataikat f. é. április 3-áig Csenta község előljáróságához cimezve s a boritékon kivül „földmérés“ jelszóval ellátva küldjék be, vagy pedig 3-án délelőtt a községházánál személyesen adják be. Az ajánlathoz a vállalati összeg 5%-a készpénzben, takarékpénztári betétkönyvecskében vagy óvadékképes értékpapirban melléklendő. Előzetes tájékozásul közöltetik, hogy a községi földekből mintegy 12 helyen körülbelül 110—120 katasztrális hold foglalás van, amely megközelitőleg számitva 350—400 parcellából lesz visszafoglalandó, az illetők kataszteri birtokivéből leirandó és a községi birtokivbe átirandó. A zárt ajánlati levelek a f. é. április 3-án d. e. 10 órakor Csenta községházánál fognak felbontatni. Az ajánlati összeg vagy az egész munkára egy summába, vagy pedig a visszafoglalandó területek katasztrális holdjaként teendő ki. Netán szükséges bővebb felvilágositásokat március 31 ig az előljáróság a hozzá cimzendő levelekre postafordultával megad.

Tagositások.

Köröspatak A köröspataki tagositási ügyben az előmunkálatok megkezdése, nevezetesen a képviselet rendezése, mérnök választás és a költségelőirányzat elkészitése végett határidőül Köröspatak községházához 1906. április 10. napjának d. e. 8 órája tüzetik ki. Felhivatnak a birtokrendező mérnökök, hogy azok a kik ezen tagositás mérnöki munkálatait elvállalni akarják, ajánlataikat a kézdivásárhelyi kir. törvényszékhez vagy a birtokosokhoz nyujtsák be.

Vasutépitészet.

Előmunkálati engedélyek. A kereskedelemügyi m. kir. minister a körmend—németujvári h. é. vasut részvénytársaságnak a társaság tulajdonát képező körmend—németujvári h. é. vasut Németujvár végállomásától Tobaj, Németcsenes, Pusztaszentmihály, Rábort és Baksafalva községek érintésével Szent-Elekig vezetendő szabványos nyomtávu gőzüzemü h. é. vasutvonalra; Fábián Lajos mérnök, budapesti vállalkozó részére a m. kir. államvasutak Beregszász állomásától Gát község érintésével a m. kir. államvasutak Munkács állomásáig és innen Rákos, Ignéc, Szerednye, Korlátfelmec és Ungdaróc községek határain át a m. kir. államvasutak Ungvár állomásáig vezetendő szabványos nyomtávu gőz, esetleg motoros üzemü h. é. vasutvonalra; Strasser Henrik és Szabó Lajos földbirtokosoknak a m. kir. államvasutak Ó- vagy Ujdombovár állomásából kiágazólag Inámi puszta érintésével Szillig, esetleg a m. kir. államvasutak vonalából Csománál való elágazással, Attala község és Inámi puszta érintésével ugyancsak Szill községig vezetendő szabványos, esetleg keskeny nyomtávu gőzüzemü helyi érdekü vasutvonalra az előmunkálati engedélyt egy évre megadta; Horváth Béla marosvásárhelyi lakosnak a m. kir. államvasutak Marosvásárhely állomásától Koronka, Backamadaras, Szentgerince, Gyalokuta, Kelementelke, Nagykend, Cikmántor, Szásznádas és Hétur irányában a m. kir. államvasutak Segesvár állomásáig vezetendő keskeny nyomtávu gőzmozdonyu helyi érdekü vasutvonalra; dr. Heder Lajos budapesti lakosnak a budapesti helyi érdekü vasut Szentendre állomásától Leányfalu, Tahitótfalu, Dunabogdány és Kisoroszi községek határán át Visegrádig vezetendő rendes szabványos nyomtávu helyi érdekü vasutvonalra az előmunkálati engedély érvényét a lejárattól számitandó további egy év tartamára meghosszabbitotta; Paulovits Miklós és Solti V. László budapesti lakosoknak a m. kir. államvasutak Varjas állomásától Kétfél és Monostor községek határain át a m. kir. államvasutak

Herceg Esterházy agyagárugyára Csáván

szállítja a legmodernebb kiállitású és legjobb minőségü **cserépkályhákat, kandallókat, asztaltűzhelyeket,**

kerti diszedényeket, diszitési tár gyakat, továbbá kőagyag csatorna-, kémény- és szellőztető csöveket.

Árjegyzék és költségvetésekkel díjmentesen szolgál a vezérképviselőség és főraktár:

KOVÁCS és SZALAI BUDAPEST, VII., Rózsa-utca 45. sz. (saját ház.) TELEFON 337.

művészetéről. Kertész felolvasásával jövő heti számunkban foglalkozunk.

Felolvasás után Kabdebo jelentette, hogy Czigler tanár emlékére plakett alapitását javasolják, mely évenkint a legjobb felolvasást tartónak itéltessék majd oda. Az eszmét örömmel fogadták.

Nagy Dezső kéri végül a tagokat, hogy laboratoriumába küldjenek be minél számosabban a gyakorlatukban előforduló habarcsokból, hogy jelenleg végzett szilárdsági kisérleteit megfelelő gyakorlati eredménynyel folytathassa.

A vállalkozás körében előforduló jogesetek.

Cementcsövek előállitására vonatkozó szabadalom tárgyát képező találmány javitása.

(Szab. hivatal bej. oszt. 1905. nov. 14-iki 13892. sz. határozata.)

Szab. hiv. bej. osztálya: A felszólalásnak helyt ad s ehhez képest a bejelentés tárgyára a szabadalmat megszoritással és megváltoztatott cimmel az 1-ső igénypontnak a következő szövegezése mellett adja meg:

„Javitás a 17578. sz. szabadalommal védett cementcsövek előállitására való készülékeken, jellemezve az által, hogy a minta a dob hossztengelye irányában ellensulyok ellenében és megfelelő vezetékekben mozgathatóan, a dob pedig el nem tolhatóan van elrendezve.“

Az indokokból: Felszólaló ellenzi a szóbanforgó készülék szabadalmazását, mert szerinte az nem uj. E tekintetben hivatkozik a tulajdonát képező 17578. sz. törzsszabadalomra és a hozzátartozó 19517. és 20756. sz. pótszabadalmakra és azt állitja, hogy a bejelentés tárgya lényegileg azonos a fenti számu szabadalmakban védett készülékekkel.

A különbség csak az, hogy a minta és a dob viszonylagos mozgása fel van cserélve; ebben pedig nincsen müszaki előny, mert az eredmény mindkét esetben ugyanaz, mivel a cső mind a kettőnél a csavarulat és a fenék között képeztetik ki.

A bejel. osztály megállapitotta azt, hogy a bejelentés első igénypontjában védetni szándékolt készülék annyiban azonos a felszólaló tulajdonát képező 17578. sz. szabadalom tárgyával, hogy mind a kettőnél megvan a függélyesen elhelyezett minta és az ebben elrendezett csavarszerüen kifutó kiugrással ellátott dob.

Minthogy azonban a bejelentés tárgyánál ama elrendezés, hogy a minta az ellensulyok ellen mozgatható és megfelelő vezetékekben van vezetve és hogy a dob el nem tolhatóan van elrendezve: egyrészt szerkezeti különbséget képez, másrészt peddig azzal a müszaki előnnyel jár, hogy a cementcsövek minden nehézség nélkül tetszőleges nyomásnak vethetők alá: ennélfogva ezen most emlitett különbségek folytán és tekintettel arra, hogy a főalkatrészek t. i. a minta és a dob teljesen azonosak a 17578. sz. szabadalomban védett megfelelő alkatrészekkel a bejelentés tárgyát, mint a fenti számu szabadalomnak egy kiviteli alakját kellett tekinteni, amelyre — figyelembevéve azt, hogy az a fenti számu szabadalom jogkörébe vág — csak a fenti számu szabadalomhoz tartozó javitási szabadalom volt engedélyezhető.

Minthogy a 3-ik igénypont összefüggésben van az 1-ső igényponttal, ennélfogva a 2-ik igénypontra is csak javitási szabadalom volt engedélyezhető.

A tüzfal felépitésére köteles vállalkozó gondatlanul járt el akkor, a mikor az épitésnél jelen sem volt, arra fel nem ügyelt, továbbá a tüzfal alapját egy inas rakta le, és hogy a tüzfalat a szükséges kötővasak alkalmazása nélkül épitették fel, ugy hogy az ekként felépitett tüzfal, mikor mellőle az állványokat elszedték a rossz épités miatt és az épitésnél egyébként is előfordult müszaki hibák folytán dölt le.

A kir. Curia: A semmiségi panaszok elutasittatnak.

Indokok: A semmiségi panaszokat részben alaptalanoknak kellett tekinteni s mint ilyeneket el kellett utasitani azért, mert a kir. tábla által valónak elfogadott abból a tényből, hogy N. J. kőmives volt a tüzfal felépitésére köteles vállalkozó, hogy ennek dacára az épitésnél jelen sem volt, arra fel nem ügyelt, hogy a tüzfal alapját H. V. inas rakta le, hogy a tüzfalat a szükséges kötővasak alkalmazása nélkül épitették fel, hogy az ekként felépitett tüzfal, mikor mellőle az állványokat elszedték a rossz épités miatt és az épitésnél egyébként is előfordult müszaki hibák folytán dőlt le s M. J.-né lábát összetörte: helyesen vonta le azt a következtetést, hogy N. J. a vállalkozói kötelességeinek rovására gondatlan volt és hogy emegondatlansága s a M. J.-né sulyos megsérülése okozati összefüggésben áll; nem mondható tehát alaposan, hogy a biróság a semmiségi ok fenforgásának megállapitására szolgáltatott okot, midőn a vád alapjául szolgáló tettet N. J. irányában büncselekménynek állapitotta meg. Elutasitandó volt a semmiségi panasz azért is, mert a Btk. 92.*) §-ának alkalmazására a feltételek hiányzanak. Ugyanis az enyhitőnek elfogadott az az egyedül álló körülmény, hogy N. J. büntetlen előéletü, a 92. §-ában foglalt szabály szerint a büntetés rendkivüli enyhitésére t. i. arra, hogy fogház helyett pénzbüntetés alkalmaztassék, kellő indokul nem szolgál.

*) A Btk. 92. §-a: Ha az enyhitő körülmények annyira nyomatékosak, vagy olyan nagy számmal forognak fenn, hogy a cselekményre meghatározott büntetésnek legkisebb mértéke is aránytalanul sulyos lenne; ez esetben ugyanazon büntetési nem a legkisebb mértékig leszállitható, stb.

Magánépitési engedélyek Budapesten.

A fővárosi magánépitési albizottság 1906. március hó 26-án Bódy Tivadar dr. elnöklete mellett a következők részére hozta javaslatba az épitési engedély kiadását a) **nagyobb és kisebb épitkezésekre**: 52253. Kunz József nev. Sterk Izidor müépitész (VI. Dessewffy-utca 10.) az V. Bécsi-u. 650. hrsz. a. négyem. bérhaz — 38847. Thék Endre r. t. (VIII. Üllői-ut 66.) a VIII. Üllői-ut 6966. hrsz. a. négy em. ház, ép. Grioni Antal 49437. Farkas Elek (VIII. József-utca 25.) az I. Logodi-u. 1772. hrsz. em. ház — 47651. Berthoty József (VIII. Futó-u. 27.) a VII. Várna-u. 55. sz. a. földszintes ház, ép. Andrássy Károly 53611. Hollós Dezső (V. Dorottya-utca 10.) az I. Ág-utca 1293 | 3. hrsz. a. egy em. ház — ép. Lukács Pál — 40257. Tóth Béla nev. Schulek János (VIII. Esterházy-utca 1. b.) az I. Sárbogárdi-ut 13782. hrsz. a. földszintes ház — 47066. Reitter Janka nev. Lasetzky Márton (III. Föld-u. 46.) a III. Lajos-utca 4564. hrsz. a. földszintes ház — 55404. Dr. Donogány Zakariás (VIII. József-körut 37—39.) az I. Tárogató-ut 7791. hrsz. a. nyaraló ép. Wuscher Sylveszter — 50233. Dréher Antal (X. Halom-utca 1.) a X. Előd-u. 8446 | a hrsz. a. toldalék, ép. Hubert József 49439 Özv. Burgoss Istvánné (VIII. Kőfaragó-u. 11.) a X. Nemes-u. 7527. hrsz. a. toldalék ép. Heinrich Károly — 44633. Zwack J. és tsa nev. Stromayer Antal (VII. Erzsébetkirályné-ut 83.) a VII. Hajtsár-ut 1995. hrsz. a. földszintes épület — 53078. özv. Zeuner Lajosné (VII. kerület Szív-utca 35. szám) a X. kerület Kereszturi-ut 7552. hrsz. a. toldalék, ép Zeuner Gyula 4766. Schlick féle r.-t. a VI., ker. Váci-út 1694/3. hrsz. a. toldalék 51036. Riedel Győző (X., k„ Hölgy-utca 22·) a X., Martinovics-tér 8. sz. a. kerités, ép. Goldberg Simon — 47660. Röck István (I., Budafoki-út 9.) ugyanott istálló. — 47024. Bacher Emil (II., Nyékdülő 7170. hrsz,) ugyanott üvegház. ép. Wellisch Sándor — 51049. Viczián Antal (X., Elnök-utca 135.) ugyanott kerités ép. Villinger Vilmos — 44615. Bátori György (V., Dorottya-utca 4.) az V., Váci-út 1440 hrsz. a. kerités, ép. Walter Ferenc — 49463. Kaszelik Jenő (IV. Mária Valéria-u. 3.) ugyanott boltkapuzat 52242. Krausz Sámuelne (VII., Murányi-u. 45.) ugyanott boltkapuzat — 42404. Füredi Bertalan (V. Vadász-u. 6) az V. Váci-körut 939. hrsz. a. boltkapuzat — 44671. Meister Sámuel (VII. Dongó-u. 3.) ugyanott raktár épitésére vonatkozó tervei jóváhagyattak; b) **nagyobb és kisebb átalakitásokra**: 49438. Bayer Ferenc (IX. Maglódi-ut 8732. hrsz.) ugyanott 55403. Devecis D. Ferencné (VIII. fhg. Sándor-u. 15.) az I. Melinda-ut 9358. hrsz. a. — 51808. Ebner Edéné (IX. Soroksári-u. 74.) a VII. Murányi-u. 59. sz. a. — 41625. Baron Sándor (III. Lajos-u. 12.) ugyanott — 45490. Lenz Lambert (II. Csalogány-u. 11.) a II. Füge-u. 6182. hrsz. a. — 53662. Dvorák Ede (IV. Muzeum-körut 37.) a IV. Kossuth-utca 500. hrsz. a. — 47620. Dr. Wagner Jenő (IX. Mester-u. 51.) ugyanott 47650. Dr. Ringer Lajos (VII. Nyár-u. 7.) ugyanott — 50239. Kattausch József (VII. Csömöri-ut 12.) ugyanott — 34651. Engel Ármin (V. Váci ut 70). ugyanott — 49446. Noseda Tivadar (VI. Gyár-u. 3.) a VI. Király-u. 15. sz. a. házra vonatkozó módositott épitési tervei jóváhagyattak; c. **jóváhagyásra ajánlattak**: 50241. Ehrenfeld Ignác a VIII., József-körut 14. sz. a. —

Épitési kölcsönök

„az épitési összeg“ előnyös feltételek mellett elérhető **KRAUSZ M.** által V., Lipót-körut 1. sz ki helyben 15 év óta sikeresen működik és szigoruan correkt eljárása által ismeretes. **Konverziók** elvállaltatnak. **Cautiok** (Bánatpénz) **értékpapirokban vagy takarékkönyvvel.**

Steinhausz László

épitész

iród

Henszlmann Imre

A nagy váradi ára-
tisok. Kny-Bu-
nyitay Vince: A vá-
radi püspökség tört.
III kötetéből. I 2. l.

+ Ap. 1884.

BUDAPEST
VILMOS CSÁSZÁR ÚT
32.
ÉS KERESKEDELMI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

Steinhaus Lajos

l. Görögország

261. l. 262 l. 304. l.
332, 339, 376, 413 l.

P. H. - 1907. jul. ~~29~~ 30.

PESTI HIRLAP

— (Steinhaus László meghalt.) Egy közismert, kiváló épitész dőlt ki az élők sorából. Steinhaus László műszaki tanácsos kedden 54 éves korában Lőcsén meghalt. Az elhunyt az ország több nagyszabásu középületének épitésében vett részt. Steinhaus már ifju korában magára vonta a szakkörök figyelmét és Steindl Imre, az országház nehai épitője — akinél hosszu ideig működött — nélkülözhetetlen munkatársát becsülte az elhunyt épitészben. Steinhaust érdemei elismeréseül a király a Ferenc József lovagrenddel s korábban már a koronás érdemkereszttel tüntette ki. Mikor Steindl épitési irodájától megvált, Steinhaus az állam szolgálatába lépett s azóta számos állami épitkezést végzett. Különös érdemeket szerzett a kassai dóm épitkezése körül, melynek befejezése után felsőbb kitüntetés érte. Mult év május havában betegeskedni kezdett s mert orvosai nyugalmat ajánlottak neki, Lőcsére vonult nővéreihez, akik szeretettel ápolták, de betegsége egyre sulyosbodott, mig végre kedden, jul. 28-án, a halál megváltotta szenvedéseitől. Temetése csütörtökön délután lesz Lőcsén, ahol a családi sirboltba helyezik örök nyugalomra.

— (Steinhausz László) elhunytáról a család a következő gyászjelentést adta ki: Steinhausz Emelin, Kardeván Vilmosné szül. Steinhausz Laura, özv. Koller Béláné szül. Steinhausz Julia, Steinhausz Berta mint testvérei, özv. Steinhausz Józsefné szül. Polyák Lujza mint sógornője és Kardeván Vilmos mint sógora a maguk, valamint a rokonok nevében is fájdalomtól megtört szivvel jelentik, hogy a legjobb testvér, illetve sógor és rokon, Steinhausz László ur, ny. m. kir. műszaki tanácsos, a Ferenc József-rend lovagkeresztjének és a koronás arany érdemkeresztnek tulajdonosa, a Műemlékek Országos Bizottságának tagja, Lőcse szab. kir. város diszpolgára, folyó hó 28-án este 8 órakor, életének 54. évében, hosszu, sulyos szenvedés után jobblétre szenderült. A boldogult hült tetemei folyó hó 30-án d. u. 4 órakor fognak a gyászházból (Mészáros-utca 15) az ág. ev. egyház szertartása szerint az ev. temetőben örök nyugalomra helyeztetni. Lőcse, 1908. julius hó 28-án. Áldott legyen emlékezete!

P.H. 1908 nr. 3

1908
54
1854
1908

a zenészek foglaltak helyet; sőt néha egyes esetekben színészek is fölléptek itt. Ilyen szabadon álló színház volt a Swan Theaters Londonban; úgyszintén a Globe Theaters; mindkettő teljesen elpusztult, csak rajzok maradtak fönn. A Globe Theaters szinpadja egy alacsony pódium volt, mely a kerek nézőtérnek majdnem a közepéig benyúlt (16. ábra). E szinpad födetlen maradt s három oldalon terem-architekturával ellátott fal határolta. A hátfal széles nyílást hagyott, mely szétvonható függönnyel volt elzárható, e mögött az egynehány lépcsővel fölemelt térség hátsó szinpadul szolgált. Az oldalfalakon egy-egy függönnyel elzárható ajtó nyert kiképzést. A hátsó szinpad fölött terrasse volt, e terrasseon kevéssel visszaugorva emeletes kastélyszerű díszlet emelkedett (17. ábra). Ez a terrasse néha a zenészek helye volt, de igen gyakran egyes jelenetekben a színészek itt is fölléptek.

Tehát a Globe-színháznak, melynek berendezésébe Shakespeare is bizonyára befolyt, három szinpada volt, melyeken a legegyszerűbb eszközökkel tudták a cselekménynek megfelelő szineket elég jellemzően ábrázolni. A három szinpadot fölváltva használták, az első jelenet szinhelye pl. a nyilt szinpad volt, a következő jelenetet a hátsó szinpadon játszották vagy viszont. Az ilyforma szinváltozások nagyon célszerűek voltak, mert semmi időt sem vettek igénybe s a cselekmény fonalát éppen nem szakították meg. Téves az a fölfogás, hogy Shakespeare idejében a szineket csak kifüggesztett táblákkal jelezték, hanem igenis voltak díszletek, ha egyszerűek is; ez Shakespeare műveiből is kitűnik, a szereplők beszédeiben gyakran találunk vonatkozást valami díszlet tárgyra, egy

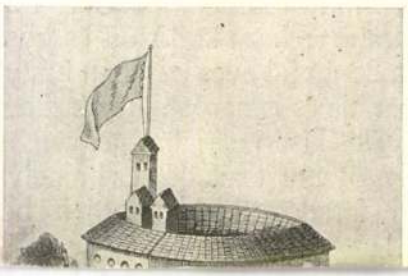

VEGYESEK.

Steinhausz László meghalt. A harmadik, aki az állandó országház építésében mint igazi tényező vett részt. A Mester volt — évek előtt — az első; annak jobb kezét, *Santhó* Istvánt csak a múlt héten temettük el; alig pár napra elköltözött *Steinhausz* is, aki az építés ellenőrzésének volt a jobb keze. Alapos képzettségét, sokoldalú tudását, nagy munkakedvét és munkabírását még a budai Mátyás-templom építésének idejéből mindnyájan ismertük és mindezekről közvetetlen tapasztalásból tanúbizonyságot is teszünk; érvényesítette is ezeket a jó tulajdonságait. Sajnos azonban a kór már évek előtt megtámadta fizikumát, — csudálatosképpen anélkül azonban, hogy szellemi tevékenységére befolyással lett volna. Nagy munkálkodást fejtett ki a Műemlékek Orsz. Bizottságában, valamint az építőmesterek képzettségének megvizsgálására szervezett bizottságban is. Lapunknak alapító tagja és dolgozótársa volt, aki tudását és tollát mindig szívesen bocsátotta rendelkezésünkre. Legfelsőbb helyen is méltányolták működését: megkapta a koronás arany érdemkeresztet, majd a Ferenc-József-rend lovagkeresztjét; szülővárosa, Lőcse pedig díszpolgárának választotta. Betegsége miatt, mint műszaki tanácsos vonult a múlt évben nyugalomba: haza költözött és hosszú szenvedés után július 28-án 54 éves korában húnyt el csendesen. Számos barátja és ismerőse megőrzi emlékét, azok igaz részvéte kíséri sírjába; legyen neki könnyű a föld, mely őt megtisztelte és amelynek javára ő is nagyban fáradozott. Nyugodjék békével! Áldás emlékére!

Steinhübel György

vád

Gulyás Pál. Egy felső-
magyarországi könyv-
kötő család följegyzéséi-
ből. Bp. 1912.

Különleny. a
Magyar Könyv-
szemlébol

Steinhübel György

könyvkötő

a nagyszombati céhből
szabadult fel, később lőcsei
mester, kinek német-
országi vándorutjáról
az 1660-as években írt
naplója napjainkig
megmaradt.

Bárczi 615. l.

1119. NETSUKE, állc

1120. FEKVŐ KUTY

1121. ÜLŐ EGÉR, pi

1122. FEKVŐ LÓ, ba

1123. FEKVŐ KUTY

1124. KOBAKALAKU
jelenettel. Japán

1125. FÜSTÖLŐ, Fók

1126. KINAI HÁZAS

1127. KIS FÜSTÖLŐ
XIX. sz.

1128. KIS VÁZA FE
Japán, XIX. sz

1129. PALACKVÁZA

1130. CSÉSZE, porcel

1131. KIS FÜSTÖLŐ
Japán, XIX. sz

1144. SZAKÁLLAS FÉRFI GYERMEKKEL, szürkés jade. Kina. 10.—

1145. ÖVCSAT, jade, aranyozott bronz foglalatban. Kina, XVIII. sz. 25.—

1146. FATÖRZSALAKU KIS VÁZA, zöldes nefrit. Kina. 30.—

1147. SZIVARTARTÓ, békateknő, lakkdiszitéssel. Japán, XIX. sz. 20.—

1148. NETSUKE, férfi kosárral. Elefántcsont. Japán. 18.—

1149. NETSUKE, Shori, csont. Japán. 15.—

1150. NETSUKE, sárkányalak, elefántcsont. Japán. 15.—

1151. NETSUKE, csont, guggoló majom alakjával. Japán. 6.—

1152. NETSUKE, Tsugen Semin. Csont. Japán. 10.—

1153. NETSUKE, ülő majom számoló-géppel, elefántcsont. Japán. 10.—

1154. NETSUKE, vederre kapaszkodó leány, elefántcsont. Japán. 15.—

1155. NETSUKE, szakállas férfi, csont. Japán. 15.—

1156. NETSUKE, csontfaragvány, kagylót ábrázol. Japán. 8.—

1157. NETSUKE, Semin, csont. Japán. 18.—

1158. NETSUKE, Semin, csont. Japán. 18.—

1159. NETSUKE, elefántcsont. Két leány vázával. Japán. 10.—

Steiniger János

Kőmives

1834-ben horszabbitotta meg a Körösfői ref-templomot a menyezeten lévő fehrát ~~vermut~~.

Debreczeni László 1936

44. l.

Steinl (Steindl)

1748

1753. sept. 5.

Provinzial-

Ing.-Adjunct.

Steinl

Steinlein!

Barótti, Adattár V–IX. 269.

Pótfüzet 43:3, 49:1, 51:6.

l. Steindl

Herzog

Vasárnap
22
Zenó

Hétfő
23
Viktória

Kedd
24
Ádám, Éva

Szerda
25

Protestáns naptár

December

V	22	Zenó
H	23	Viktór
K	24	Ád.,Év
S	25	Karács
C	26	Ist.1.vt
P	27	János
S	28	Kamill

Ó görög naptár

December

V	9	B. A. f.
H	10	Eugráf
K	11	Dániel
S	12	Szpir.
C	13	Eusztr.
P	14	Tirzus
S	15	Eleut.

Steinle

festette a pinkafői gót temetőkápolna oltárképét és a predella angyalképeit.

Irod

Velics László. Az egyházi művészetek tanulmányozásáról. Bpest 1894. 78. l.

Steinle, Eduard

német festő 1810-1886.

Laid

=

magyarm. művészeti

topogr.

I. 136. l.

B O R Urnak,

gának Elnöke,

B u d a p e s t , IX.,

Üllői-ut 33-35.sz.

Tarján Vilmos leplezte le a Kecskeméti Győző esetét, amely hónapokra szóló izgalmakkal látta el a nyilvánosságot.

Fodor Aladár egyszer csavargónak öltözködött és letartóztatta magát, mert meg akarta ismerni a magyar börtönök belső életét, amelyről fantasztikus rémhireket terjesztettek. Tapasztalatairól riportsorozatot (majd könyvet) irt és elégtételt szolgáltatott a magyar igazságszolgáltatásnak, amely éppen olyan humánus, mint akármelyik kulturnemzeté.

Nádas Sándor a darabont-korszak után tünt fel első remekelésével. Az alkotmánysértő kormány arra birta a királyt, hogy manifesztumot intézzen a magyar néphez. A királyi szózatot ki is nyomatták óriási papirlepedőkön és olyan nagy tömegben, hogy a legkisebb községben is tele ragaszthassák vele a házak falait. De a kormány megbukott és a manifesztum elvesztette aktualitását. A sok társzekérnyi nyomtatványt egy papirzuzdába szállitották és e korszak legérdekesebb okiratát a szennybe való elmerülés veszedelme fenyegette. De Nádas Sándor nagyon ve-

Steinlein Alexander

Kartogr.

l. 1753

Eperjessy 1928

VI. tábla

A Dunántúl nevezetesebb barlangjai.

A Dunántúli hegyvidék érdekes természeti jelenségei a túristák által előszeretettel fölkeresett barlangok, ezek a kisebb-nagyobb földalatti üregek, melyek leggyakrabban ott keletkeznek, hol a hegyek a szénsavas vizektől könnyen oldodó mészből, krétából, gipszből, vagy dolomitból állanak. Minthogy a Dunántúl hegyei közül főleg a Buda-környéki hegyek, a Pilis- és Bakony-csoportja, a Lajta és Mecsek hegység fölépítésében szerepelnek ezek a kőzetek, azért ezekben találjuk a legtöbb barlangot.

Keletkezési körülményeik csaknem mindig ugyanazok. A hegyek belsejében erős nyomással áramló, több-kevesebb szénsavat tartalmazó víz-

jai
a
fel
do
és
sík

kő
nál
kö
tor
szé
kor
rés
az
ma
ők
let

a D
a f
den felül. Csákánya nyúlik. Körülbelül 450 km². ingoványos térsége a

10. STEINMASZLER JÓZSEF. *(Joseph Steinmassl, Steinmaszler).* 1815—1853.

1815. jan. 8-án *Steinmasl* kéri a czéhbe való fölvételét. Miután a királyi rendelet 1-sö

Mihalik
Honismeret
M. Kir. Ed.
1911. 145. l

segélyt szavaz meg; a lesenczeistvándi népvándorláskori temetőnek Darnay Kálmán által végzendő folytatólagos ásatására újabb 350 K rendkívüli segélyt ad, végül a székesfehérvári múzeumnak természetrajzi osztály felállítására 400 koronát szavaz meg. A bártfai múzeum villanyvilágításának berendezésére s a békéscsabai múzeum felszerelésére kért segélyekre az ülés ez alkalommal nem talált fedezetet. Végül az összjavadalom terhére a folyó év nyarán egy néprajzi tanfolyam rendezését határozta el, amelynek előkészítésével és vezetésével dr. Semayer Vilibald orsz. felügyelőt bizta meg.

3. Előadó h. jelenti, hogy az 1912. évi költségvetési előirányzat felterjesztése legközelebb esedékessé válik, miért is szükséges a kérelmezendő többletek megállapítása. Az ülés elhatározza, hogy a segélyezési javadalomnak 20%-kal való emelését fogja kérni, az átmeneti kiadásoknál felszabaduló összegek terhére pedig a debreczeni ref. főiskolai könyvtár berendezésére 3000 koronás segélynek évi 1000; az eperjesi ág. ev. kollégiumi könyvtár 4000 koronás berendezési segélyének évi 1000; s ugyanazon könyvtár 10.000 koronás kiegészítési segélyének évi 2000; a folyó évi költségvetésből annak redukálása folytán kihagyatni kényszerült nagybecskereki múzeum 80.000 koronás építkezési segélyének évi 5000 koronás részletekben s a kiskunfélegyházai múzeum berendezésére 1000 koronás segély-

Steinmetz J.

Komárom. T. 5714.

A háttérben a leégett Komárom városa és vára látszik, az előtérben pedig a Duna parton osztrák lovasok pihennek a rakott tüz körül és közelükben őrszem áll. Felirata:

Komorn
während der Belagerung im Maerz 1849

alól jobbra: Lith. Anst v. J. Steinmetz Meissen.

Kny., alányomással, mér. a vk. 19.7 : 33.4 cm.

140-95.

SZILVÁSY—SIMON MARGIT

festőművész

művészi pályafutása jelentős állomásokra tekinthet vissza. 1942-ben kollektív kiállításon szerepelt, ugyanebben az évben kapta meg a Nemzeti Szalon kitüntető elismerését többek között. Festői képzettségét a Képzőművészeti Főiskolán szerezte meg. Főiskolai tanulmányait már az érett és ismeretekre türelmetlen ember mohóságával végezte, hasonlóan azokhoz a művészekhez, akik tehetségüket sokáig nevelték magukban és érett korukban mindennel szakítottak, hogy hivatásuknak és szenvedélyüknek élhessenek. Jóllehet 1935-ben már szobrászati tanulmányokat végez, Sárospatakon pedig, a fazekasok házájában saját égető kemencéjében égeti kerámiáit, ezek az idők mégis művészi temperamentumának inkább csak kilengései, és önma-

Steinmetz István

~~1944 MÁJUS 20-tól~~
~~1944 JÚNIUS 5-ig~~

azonos
Kassai István

kőfaragtval

l.

Arch. Ért. – 1915

241. l.

~~Szilvásy-Simon Margit~~

~~festőművész~~

Steinmetz Illés

Kőfaragó

1657. Nagyszeben

Albrich Herm

289.l.

WEISZ BÉLA
KÖNYVNYOMDA
KÖNYV- ÉS PAPÍRKERESKEDÉS
JOLSVA

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Rothermere-utca 12. III. 2.

Steinmüller

rézmetsző

metszette Melegh György által rajzolt:

1. Toldi 12 rét
2. Hedvig. 12 rét.

Kisfaludy Kárny. Aurora. 1830.

Nagy Iván. Magyarország legszőmüvesszék – legszegibb időktől 1850 ig. Szárad. 1874 évf. 101. l.

Nagytekintetű

Műemlékek Országos Bizottságának,

Budapest.

IX. ker. Rákos-utca 10.

Steinperger András

kőmivesmester

egyike volt azoknak, akik az egri kőmives-ács-kőfaragó céhet 1702-ben megalapiszottak.

Breznay Imre: Eger a XVIII. században. II. k., Eger, 1934. 221. l.

Steinreich Lipót
Vas. ujs. 1875. 15. C.

Alulirott egy tizváltozatu orgonát ké-szitettem, mely a szláv evang. egyházban minden pillanatban megvizsgálható, megvásárolható és elszállitható. Mjértis az orgonát szükséglő községeket bátor vagyok figyelmeztetni, hogy e körülményt használni siessenek, a mennyibsn orgonámban valódi mesterműre s a legkitünőbb hangolásu és hangu orgonára tehetnet szert.

Teljes tisztelettel:

Steinreich Lipót,

orgonakészitő.

(Lakásom: Budapest, 7-ik kerület, Gábler-utcza, 8-ik szám, kerepesi-ut, a szláv templommal átellenben.

561

Steinruher

Budapest. T. 4810.

Szemben látjuk az égő városi német szinházat, a mely körül katonaság vont kordont és a közönség nézi az oltás munkáját. Felirata:

DER BRAND DES K. ST. THEATERS IN PESTH.
(am 2 Feb 1847).

alól balra: Steinruher del.
jobbra: Fuchsthaller sc.

Am., mér. a vk. 13.6: 18.2 cm.

107-95

30
FILLÉR
FELÜLBÉLYEGZÉS
VALLÁS-ÉS KÖZOKTATÁSI
M. K. MINISTERIUM

Steinrucker
festo

l.

Lexikon
424 l.

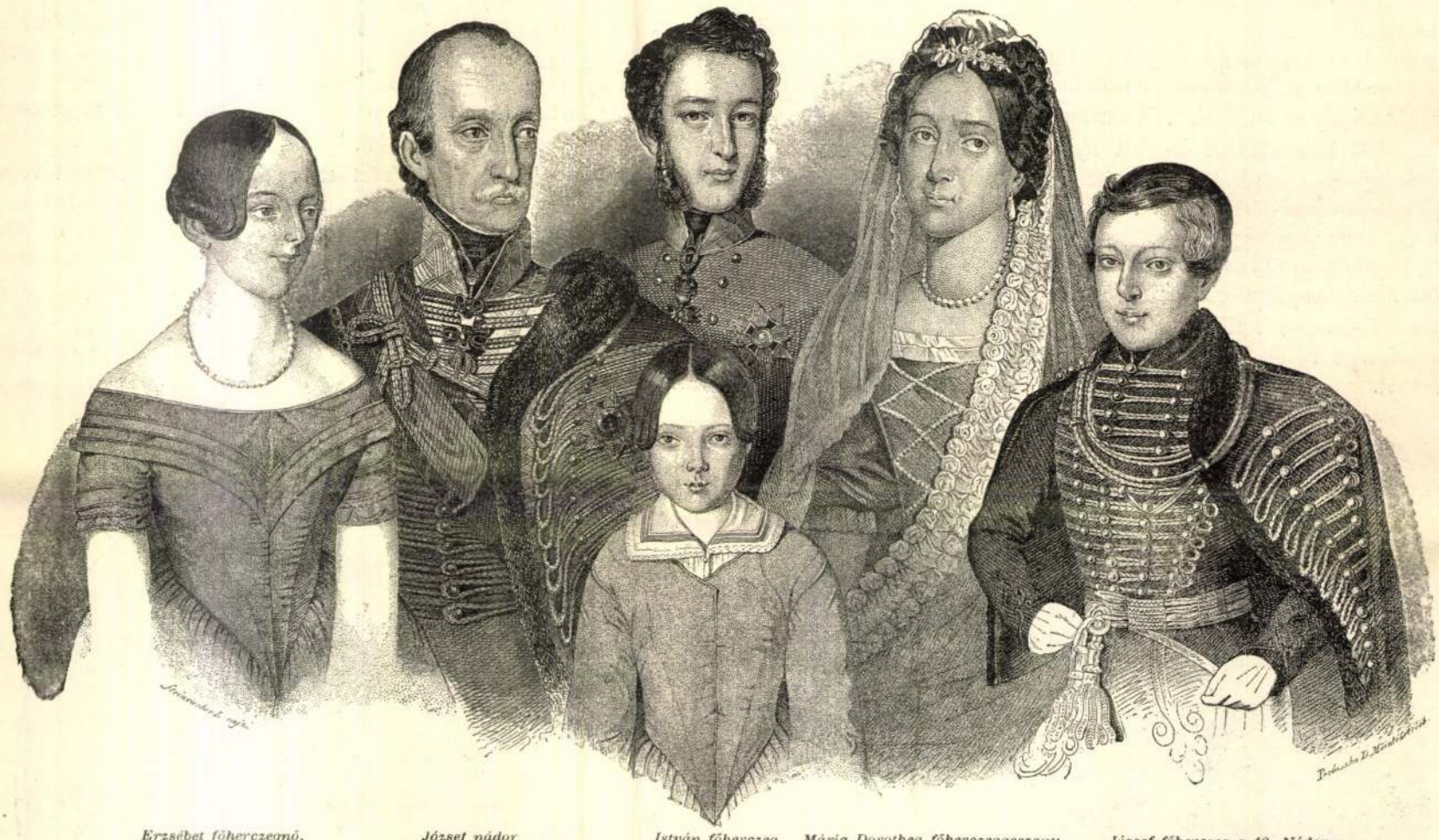

Erzsébet főherczegnő. *József nádor* *István főherczeg.* *Mária Dorothea főherczegasszony.* *József főherczeg a 12. Nádor-huszárezred hadapródi egyenruhájában.* *Mária Henrietta főherczegnő.*

JÓZSEF NÁDOR ÉS CSALÁDJA. — A NEGYVENES ÉVEKBEN KÉSZÜLT RÉZMETSZET UTÁN. (Steinrucker L. rajza, Perlaszka M. metszete.)

A backfisch lesütötte a szemeit.

— Hát hozzá megyünk-e, vagy nem? Feleljen a kisasszony!

— Nem! — hebegte és eltört a mécses, fuldokló sirásra fakadt. — Nem, nem, nem. Inkább meghalok.

— Nos, én nem fogom erőltetni. A házasságok az égben köttetnek, gyermekem s én már csak itt a földön szeretek maradni, a meddig lehet.

E pillanatban visszatért a szolgálattevő kamarás, Daun gróf.

— Ő excellentiája, Stadion gróf kér sürgős kihallgatást — jelenté.

— Nem mondta, milyen ügyben?

— Az Akli-ügyben.

— Helyes, — kiáltott fel a császár élénken. — Tehát mégis történt valami? Mindjárt meg fogunk tudni mindent, várjon itt rám, gyermekem. Az ön őrizetére bizom Kovács kisasszonyt, Daun gróf.

A császár a szomszéd terembe távozott. Hosszan elmaradt, talán egy óráig is, a perczek lassan, kínosan teltek, a nagy bronz-óra kisértetiesen ketyegett. Daun gróf százféle módon próbálta mulattatni a backfischt, de annak a szive-lelke tele volt szorongással, balsejtelmekkel s minduntalan megszakadt a társalgás. Idegei szinte a távollátás hatodik érzékéig feszültek meg. Látta szegény Aklit a börtönben, a mint valami szalmazsákon ül és gondolkozik, fejét tenyerébe hajtva. Egy-egy ajtó nyílott valahol messze, talán a hatodik teremben. Összerezzent. Jön már a császár. De a császár csak nem jött, csak nem jött. Istenem, miről beszélhet annyit a mindenható miniszterével? Hiszen olyan könnyű megmondani: «Ha elfogtátok, hát ereszszétek szabadon, hamar.» Hátha még se könnyű? Hátha rosz emberek nem engedik ki a szegény Aklit a börtönből?

Felelgetett is, nem is, a kamarás bókjaira, ötleteire; másutt járt az esze, néha egy-egy naiv kérdést intézett hozzá:

— Ugy-e, hogy a császárnak senki se parancsol?

— Senki, kisasszony, csak a törvények.

— Hiszen a törvények papirosból vannak, papiroson állanak s az a papiros parancsolna a császárnak?

Kétkedőn rázta a szép fejét.

De megmagyarázta a kamarás:

— A törvények azért parancsolnak neki, mert azokban benne van a népek lelkiismerete, az övével együtt.

Mindezt azonban nem értette meg a kisasszony.

— De ha a császár például azt mondja, akarom, hogy ennek vagy annak semmi bántódása ne essék, hát nem lesz, ugy-e, bántódása?

— Persze, hogy nem lesz.

— Köszönöm, uram.

Egy kicsit megnyugodott, de az óra monoton tik-takja váltig élesítette az eszét, mint mikor a fenőkő surolja a borotvát.

— Szokott-e a császár másokra is hallgatni? — tudakozódék újolag.

— Hogyne? Hisz azért vannak tanácsosai. Ezek az ő fülei, szemei és kezei. Ezekkel hall, ezekkel lát, ezekkel cselekszik.

— Hisz akkor ő maga akár vakon is születhetnék.

— Na miért ne? Volt is már nem egy vak király a világon.

— Igaz, igaz, — bizonyítá a leány is, — nálunk is Vak Béla, de ha a tanácsosok által lát és cselekszik, miért való hát «Isten kegyelméből?»

A kamarás vállat vont.

— Azzal bizony nem szolgálhatok.

E pillanatban hevesen megnyílt az ajtó s belépett a császár haragosan, kivörösödve. Homlokán és a szemöldökök közötti redőkön vihar ült. Egyenesen a laboratórium felé tartott, nem nézve se jobbra, se balra, már át is ment a terem azon a részén, a hol a leány állt, mikor úgy látszott, mintha eszébe jutna, megállt az ajtónál és szavakat látszott keresni.

— Leányka, — szólt végre ridegen, minden, nyájasság nélkül — vissza fogsz menni az intézetbe, hogy ott továbbra is szorgalmasan tanulj. Az az ember egy háládatlan gonosztevő, a ki megérdemli, hogy bűnhődjék. Egy szót se halljak többé érdekében. Majd intézkedem új gondnok iránt, a ki felügyel rád és öcsédre. Daun gróf, kisérje le a kisasszonyt és adja át Kolowratnak, a ki vissza viszi az intézetbe.

Ezzel bement, becsapta az ajtót maga után és — bezáródott végképen az Akli Miklós börtöne.

(Folytatása következik.)

HÍR A MEGYÉNKBŐL.

Szegény özvegy asszony volt az édes anyja
Demeter Andrásnak,
Mégis csak bekerült Patakra diáknak,
S ember lett belőle; hét megyében se volt
Külömb legény nála . . .
Szerelmes lett bele a viczispán lánya.
— A menyasszony ugyan kényes, mint a páva,
De a szerelemnek nincsen családfája.

A megyei hajdú levelet vitt egy nap
Demeter Andrásnak:
«Pár hét az esküvőnk, vár készen a házad,
Hanem úgy ne várjon, engem tisztán várjon!
— Egy házba két asszony! . . .
Mit keres ott az az öreg parasztasszony?
Ha az anyád volt is, más nap jár az égen,
Miatta majd engem mért öljön a szégyen?!»

A megyei hajdú hamar visszafordúlt
A másik levéllel:
«Ezt az öreg asszonyt dehogy hagyom én el!
Hogy ölelném akkor? Hogy csókolnám akkor
A lába nyomát is?
Hogy találgatnám ki a gondolatát is?!
— Üres a te lelked, czifra bábu vagy csak . . .
Szépséges kisasszony, maradj te magadnak!»

*

Igy lett *gazdag* asszony Demeter Andrásnak
Az édes anyjából.
— Igy öreg kisasszony egy viczispán lányból.

Szabolcska Mihály.

A SZÁM- ÉS BETŰROVÁS.

Az utóbbi időkben egyre jobban foglalkoztatja nemcsak tudósainkat, hanem a nagyközönséget is az u. n. rovás-irás, vagy hun-székely irás kérdése, a melyhez most *Herman*

meg lehetne próbálni a szolgálattevő kamarásnál, ha talán ő . . .

Így jut be a kisasszony Pontiustól Pilátushoz, Pilátustól a szolgálattevő kamaráshoz, a ki unalmában épen az ablaknál állt s nézte a napot, a mint bíborvörösen leszállt nyugaton, nézte pedig olyan közömbös, unott szemekkel, a hogy egy kamarás nézhet egy égi testet, melyről tudja, hogy nem folyik benne kék vér. Egyszerre azonban szoknyasuhogás támad a háta mögött. Ah, szoknyasuhogás! Műértő fül millióféle zsongás-bongás, hullámzás közül felismeri ezt a sziszegő zörejt, minden hangok közül a legszebbet.

— Nem vagyok asszony, — vágott közbe a leány elpirúlva. (Pedig tetszett neki, hogy asszonynak gondolja a csinos, nyalka kamarás). — Hanem a mi az elfogatást illeti, legyen szabad megjegyezni, hogy a császárnak is kedves az, a kit elfogtak.

— A császárnak is? Tehát még másnak is? — enyelgett a kamarás.

A leány arcza kigyúlt erre, mint a hamu alatti tűz, ha megfújják.

— Bejelent ön, vagy nem? — kérdé aztán bátran, szinte daczosan, a kamarás szeme közé tekintve.

— Nem lehet. Ő felsége megparancsolta, hogy senkit se bocsássak hozzá, csak ha a leánya jönne.

— Nos hát én az vagyok, — mondá a backfisch büszkén. — Engem ő felsége leányának fogadott és ő neveltet madame Szilvássynál.

A kamarás meghajtotta magát.

— Valamit hallottam erről, kisasszony, és szolgálatára állok.

A kamarás eltűnt a laboratoriumba vezető ajtón át s kis vártatva megjelent maga a császár is a teremben szürke blousban, zöld ernyővel a homlokán.

— Ah, kedves kicsike, — kiáltá jóságosan, — ön van itt? Nos hát történt valami?

A leány eléje járult, meghajolt féltérdben és megcsókolta a császár kezét, mire az megsimogatta a haját — a mennyi a kalap alól kimaradt.

— Nézze csak, kedves Daun gróf, intézkedjék, hogy a czukrász egy csomag édességet készítsen össze a kis vendégünknek, a mit az majd magával vigyen.

A kamarás távozott s a császár megismételte a kérdést.

— Történt önnel valami, kedvesem? Ne reszkessen úgy, ne féljen tőlem, szóljon bátran.

— Felséges császár, — kiáltott fel végre, mintha a melengető szavakra, mint a befagyott forrás, csak most törne ki a hangja: — Akli Miklóst elfogták.

A császár csodálkozva mereszté rá a tekintetét.

JÓZSEF ÁGOST FŐHERCZEG.

AUGUSZTA FŐHERCZEGNŐ, JÓZSEF ÁGOST FŐHERCZEG NEJE.

Koller utódai fényképei után.

ERZSÉBET ÉS KLOTILD FŐHERCZEGNŐK.

A kamarás megfordúlt s a csodálkozástól szinte leszegződött, oly szép volt a kis leány üdeségével és bájos félénkségével, mint egy szarvas, a melyik rohan, rohan s egy tisztáson szemben találja magát egy vadászszal. A leszálló nap ragyogó aranyát keresztül lövelve az ablak üvegén, épen oda tűzött az arczára s glóriolát font a feje körül.

— Mit parancsol? — dadogta a kamarás zavartan.

— Ő felségével kell beszélnem tüstént, tüstént. Kérem uram . . .

— Bocsánat, de ő felsége megparancsolta, hogy senkit se jelentsek be.

— Oh, uram, az én dolgom kivételes és ő felsége is meg fogja önnek bocsátani. Kérem, esedezem, uram . . .

Gyönyörű szemeit ráemelte szeliden, kérőn és mégis félig parancsolón. Mintha simogatná, mintha melegítené, mintha átgyúrná az a bársonyos tekintet. A kamarás érezte, hogy nem tud ellent állni.

— De hát ki ön, és mit akar?

— Tehát mégis be fog jelenteni, úgy-e?

— Azt még nem tudom. Minden attól függ . . .

— Valakinek az elfogatásáról van szó, uram, a ki . . .

— Elfogatásról? Az semmi. Az nem főbenjáró dolog. Hadd üljön veszteg, a kit befogtak. Pihen egy kicsit, ennyi az egész. Csak a kivégzések képezhetnének kivételt. Bocsánat, asszonyom, de . . .

— Elfogták? Aklit? A mi Aklinkat? De hiszen az lehetetlen. Ki fogta volna el? Hiszen nincs itt ellenség.

— Már pedig elfogták, felséges uram. Két polgári ruhába öltözött rendőr vitte be a börtönbe a Stadtparkból, a hol együtt beszélgettünk s engem ő arra kért utolsó szavával, hogy siessek ide s mindezt megjelentsem felségednek.

— De hisz ön álmokat mesél, kis barátnőm. Bécsben végre is én uralkodom és nem tudok a dologról semmit.

— Vágassa ki felséged a nyelvemet, ha nem szóltam igazat.

— No, majd bolond vagyok, hogy a maga kis nyelvecskéjét kivágassam! Inkább megengedem, hogy valami félreértés történt, de csillapodjék, még ma szabad lesz ő, és estére elmeséli nekem az élményeit, sőt holnap elküldöm az intézetbe is.

A császár csengetett, mire egy kakastollas kalpagú tiszt jelent meg az ajtóban, szalutálva.

— Küldjenek rögtön Stohlen lovagért, a rendőrfőnökért. — Majd ismét a leányhoz fordúlt:

— Reménylem, meg van velem elégedve? Majd mindjárt megtudjuk, mi történt a rosz csonttal és bizonyára nem hagyjuk egy hajaszálát se meggörbülni, — mosolygott a császár. — Hanem most már beszéljünk magáról is. Elmondta-e Akli, hogy kérő volt a háznál? Úgy bizony, nagy lány lettünk, hm . . .

Mire a császár pajzánúl megcsipkedte az állát.

AFRIKA JÖVŐJE.

Az a «hosszu lejáratu jó váltó», melynek Gorcsakov herczeg nevezte el Szibéria rengeteg síkságait, s mely az afrikai czivilizáczió kilátásaira is jellemzően alkalmazható, mindinkább közeledik beváltásához. Az európai kultura leghatalmasabb tényezői, egyház és állam, nemzetek és társadalmak, mintegy összebeszélve ébrednek tudatára annak, hogy a sötét világrész érdekében eljött az idő, valami határozottat kezdeményezni, s az eddigi csalódások fontolóra birhatták talán az emberiséget, de ki nem meríthették erejének azt a fölényét, mely a szellemi és erkölcsi eszközök hódító hatalmával szokott járni.

Az afrikai kutatások csak a század első fele óta is annyit haladtak már, hogy megrögzött geográfiai fogalmak szorulnak kikorrigálásra, s ezek keretében Afrika egész képe másképen tünik ma fel, mint néhány évtizeddel ezelőtt. Még csak hatvan év előtt is a Niger és Kongo folyókat ugyanazonosoknak tartották, s a tudományos világ egész allelujával fogadta a két Landor ama fölfedezését, hogy a Niger és Kongo nem *egy* folyó. S még napjainkig is az volt a legelterjedtebb vélemény Afrikáról, hogy az egy roppant homokos sikság, melynek népességét nagyobbára éhes oroszlánok és vérszomjas rablók alkotják, kik gyors lovaikon vadul száguldanak a pusztákon s kényelmesen élnek ott, a hol nincs miből élni s rablott kincseiket rakásra halmozzák ott, a hol nincs kitől rabolni.

Mindezeket az avult felfogásokat elsöpörték az ujabb felfedezések. Az állítólagos homokpusztaságról tudjuk, hogy gazdag alluviális területekben, melyek ép oly termékenyek, mint a Kasmir völgye, rengeteg erdőkben bővölködik, melyek mellett eltörpülnek északi Oroszország erdőségei, tavakkal, melyekhez képest a Ladoga és Onega merő pocsolyák; hegycsúcsai oly magasra emelkednek, mint az Alpok és a Kaukázus legmagasabb ormai, folyói pedig oly természetes és nagyszerü vizi utakat képeznek, mint magában Szibériában, hozzá azzal a megbecsülhetetlen előnynyel, hogy sohasem fagynak be. S mint a hogy Közép Ázsia müvelődéstörténete a Syr-Daria és Oxus mentéhez van örök időkre kötve, ugy Afrika jövője is a Nilus, Niger és Kongo vonalán lesz megirva.

A legutóbbi harczok bármennyire végzetesek voltak is Afrikában az európai hadseregekre, de nagy mértékben hozzájárultak ugy a földrajzi ismeretek terjesztéséhez, mint az ismeretlen földrésznek a vasuti közlekedés áldásaiban való részesítéséhez. A szudáni háboru volt az, mely a szuakim-berberi s a felső nilusvölgyi vasutnak kiépítéséhez megadta az alkalmat, egy harmadikat az olaszok kezdtek meg a mult évben Massovah és Saati közt épiteni. Az elsőt tulajdonképen már Ismail ex-kkedive kezdeményezte s lényeges czélja nem az volt, hogy a nilusi hajózást feleslegessé tegye, hanem hogy kisegitse azokban az akadályokban, melyek, mint a Kongónál és Nigernél, folyását számos zuhataggal gátolják. Később félbemaradt s csak 1884-ben fejezték be az angolok Wolseley táborozása alatt.

Még fontosabb az a vasut, melynek kiépítését Olaszország vállalta magára. Már maga Massovah birása az olaszok által, kiszámíthatlan horderővel bir az európai czivilizáczióra. Az Assab-öböltelep, közvetlen északnyugatra a Bab-el-Mandeb tengerszorostól, melyet Olaszország 1870-ben vásárolt meg a Danakil főnököktől s tiz évvel később a Rubattino és társa czég a kereskedelmi állomás egy nemévé alakitott, sokkal félreesőbb helyen van és sokkal inkább körül van zárva sivatag homokpusztákkal, semhogy az afrikai kereskedelem kapujául szolgálhatna. De Massovah, a Vörös-tenger Velenczéje, egy szigeten épülve, a tágas Arkiko öböl északi végén, a viharok elől a Dhalak-szigetek által védve, s a szárazfölddel közvetlen összeköttetésben, a hatalmas jövő minden zálogát birja. Abisszinia, ép ugy mint európai hasonmása, Montenegró, egy keskeny idegen terület által választva el a tengertől, ép oly sovár szemeket vet Massovahra, mint Montenegró Antivarira és a dalmát tengermellékre. Ha egyszer felszabadul a nyomás alól, mely az egyiptomi kormányzat által nehezült rá, mióta 1866-ban Törökország a khedivének engedte át, Massovah polgárosulása óriási lépésekkel fog előrehaladni. A Tacarretól délre eső hegyek ki fogják adni rejtett kincseiket rézben és malachitban, az Allatakára szürke csúcsai egész sorát fogják látni a teherszállitmányoknak, melyek Massovah raktáraiba szállítják Kordofán gummi-arabikumát, Abisszinia méhviaszát, a völgyek kávéját, a biserini puszta szennáját, a gallabati sik gabonáját és gyapotját s a Hanran vakmerő vadászainak elefántcsontjait.

De még sokkal elhatározóbb lehet Afrika müvelődésére a vasutaknál, ha megvalósul az a nagy és merész terv, melyet több mint husz év előtt Baker Sámuel, a nagy Afrika-utazó vetett szőnyegre. Nem kevesebbről van ebben szó, mint a Nilus szintájának oly magasra felemeléséről, hogy természetes akadályait több ölnyi mélyen elboritsa, s egyszersmind vize gazdag iszapjával megtermékenyitse a körülfekvő területeket, akkora terjedelemben, mint Franczia- és Németország területe együttvéve. Hogy egy ily eszme, bármily merésznek látszik is első pillanatra, épen nem kivihetetlen abban a században, mely a Szuezi és a Panama-földszorosok átvágását véghez vitte, bizonyítja az a körülmény is, hogy bár a Nilus folyót tényleg az egyenlitői nagy tavak, a Viktoria és Albert Nyanza táplálják, de évenkénti áradásának valódi okai azok a mellékfolyók, melyeket Afrika Svájcza, Abisszinia küld le havasai közül.

Hogy ezt világossá tegyük magunk előtt, képzeljük magunkat az Atbaránál, Collodabad közelében, 160 mérföldre délkeletre a Nilussal való egyesülésétől, egy forró felhőtlen juniusi napon, a mint azt egy ujabb utazó irja le:

«A levegő folyton fülledt, a föld megrepedezett a végső kimerüléstől s bágyadt csend tölti be az egész természetet. Hetekig tartó szárazság égette ki a medret, melyben a hatalmas folyó pár hónappal előbb gyorsan és mélyen görgette hullámait s a száraz föveny fehéren csillog az égető napfényben. Köröskörül, a merre a szem

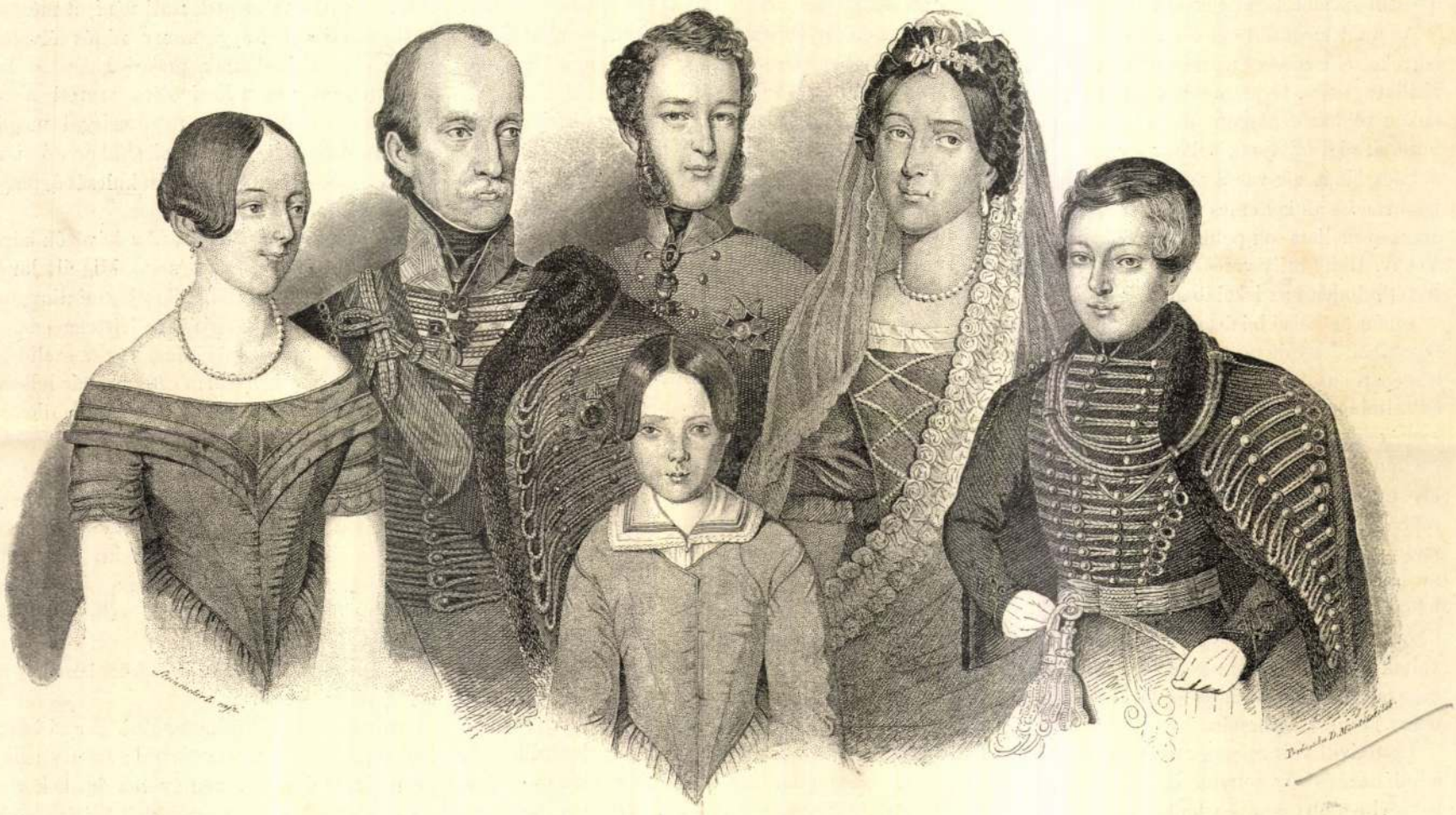

Erzsébet főherczegnő. **József nádor.** **István főherczeg.** **Mária Dorothea főherczegasszony.** **József főherczeg,** a 12-dik Nádor-huszárezred hadapródi egyenruhájában.
Mária Henrietta főherczegnő.

JÓZSEF NÁDOR ÉS CSALÁDJA. — A negyvenes években készült rézmetszet után. (Steinrucker L. rajza, Perlaszka M. metszete.)

ALKONYATI KÉPEK.

Irta Petelei István.

IV.

A nagyasszony.

Az volt a gyönyörü kis udvarház.

A Bükkmál tetejéről már látni lehetett nagy, kettős zsindelyes fedeleit, meszelt faoszlopait, czifra deszkázatu tornáczát s a lépcső két oldalán a léczes kertecskéket.

Az udvaron mérges komondorok fogadtak, mire kiállott egy szép öreg asszony, s igy szólott tettetett haraggal a vad állatokhoz: «nem szégyenlitek magatokat?» .. Mindjárt jöttek erre a szolgálók pálczákkal, messze üzték öket, s a Nagyasszony leszállott eléd egy pár lépcsőfokon.

Emlékezel az édes anyádra? Nagyon szeretted? No hát *olyan* volt a Nagyasszony. Olyan tiszta, nagyhomloku, szép piros arczu asszony. Nem viselt főkötőt, úgy, hogy látni lehetett tökéletesen alkotott fejének formáját, szürke nagy hajával. Magas, vállas, kemény asszony volt, rücsök nélkül való világos karton-köntösben. Az arczán alig volt máshol ráncz, csak szép gesztenyeszin szemei körül egy-kettő.

Az ajtót megütötte előbb a tenyerével, hogy a legyeket elüzze — s azután nyitott be a hüvös, jó illatu, nagy, törpe meszelt szobába. Az ablakokon zöld szőr-függöny fogta el a napfényt. A butorok régi fajtájuak voltak, olyanok, a milyeneknek lábát sok vas S tartja össze, de mindez igen rendes és kellemes volt. A falon néhány arczkép mellett sok példányban lógott a lángoló Vezuv. Hah! mily veres volt. A Nagyasszony fia festette hajdan az iskolában.

Innen az «első házba» vitt. Az hétköznapi állapotában be volt terítve futó szőnyegekkel, hogy a szépen surolt pádimentum be ne piszkolódjék. Ott általában minden be volt pólyálva. A kőrisfa-székek gyolcsba, a tükör piros tüllbe s a porczellán ibrikekkel, régi gyermekjátékokkal, némi kis ezüstnemüvel rakott állvány csikos takarókba. Sőt a képek a falon (néhány kövér ur nagy pecsétnyomó gyürükkel ujjaikon, s egy fiatal hölgy, ki ele a művész kávés csészét festett, jeléül annak, hogy uri asszonyt festett) szintén be voltak burkolva s cziczkóró virággal körül voltak tüzdelve, mely növény jó a legyek s egyéb bogarak ellen. E szobába cselédi állapotban levő leány be nem léphetett.

Ezenkivül volt még egy szoba a tulsó oldalon: a hálóház, és egy konyha, hol az «ismert világ két leglustább teremtése lopta a napot» — két szolgáló t. i. De mint ragyogott minden ott! Kincsért nem lehetett volna valami rozsdás vagy zsiros holmit kapni.

Ennyiből állott az egész ház.

Minden egyforma volt, semmin sem változtattak. A kertecskében minden esztendőben pulykaorr termett (a miből szép fekete gyöngyöket dörzsölt ki az ember a tenyerébe), szagos muskáta, majorán; a kut előtt mindig volt egy kis pocsolya a libáknak. Minden tiszta volt, mintha abban a perczben mosták és törölgették volna meg.

Semmi nagyot, igen czifrát, vagy drágát nem lehetett látni, de kedélyes, csinos és kisurolt volt minden. A Nagyasszony látott és hallott, törölgetett, igazított az istállóban, a kertben, a kamarában mindent. Ott volt mindenütt, és soha egy béres nyugodtan nem káromkodhatott egyet, hogy legalább a végét be ne rekeszsze a torkába a Nagyasszony.

És mindig úgy tett, mintha haragudnék.

— Te naplopó — mondta csendesen sebtibe egy rongyos legény embernek — tisztán vétkezem, mikor orvosságot adok neked. Mit tettél magaddal? Ugy állsz itt, mint a halál. Agyon etted ismét magadat? Vagy tán épen korcsmáztál? Mit gondolsz, hogy neked gyüjtöm ezt a sok drága szert?

És összeránczolva szép, nagy homlokát, zsörtölődött, miközben kiszedte a fehér almáriomból a sok gyolcs zacskót ajó illatu burjánokkal, melyeket a nyári napsütésben s a harmatos őszi mezőkről maga szedett és a skatulyákat, a melyekben a patikabeli porok állottak.

— Botot az ilyen gazembernek, nem orvosságot. Jobb lett volna, ha én is inkább a szárán hagyom elszáradni ezt itt.. és azt ott.. és amazt.. a mit te most haza viszel — s jól vigyázz! — egy félkupa vizbe tegyed.

Némelyiknek ő maga főzte. A sárgaságos betegeket mind hozzá hozták messze vidékről. Valami hires szere volt reá, a mit más senki se tudott. S be elkinlódott olyan rongyos, hitvány emberekkel, a kiket (a mitől az Isten őrizzen!) a veszett kutya mart meg. A nyelve alá szurkált hegyes tűkkel és maga dörzsölte be a mosdatlan beteg inyét foghagymával.

Mindenkinek ismerte a baját. A mig panaszolt valaki neki, soha nem nézett rá, hanem úgy tett, mintha nem is érdekelné a mit mond. Aztán soha se adott igazat a panaszkodónak. «Mert könnyebben vigasztalódik, — mondá, — ha látja, hogy én se vagyok a pártján, s könnyebben békül ki a helyzetével»..

Ha valami bajt jól eligazított, valakit kigyógyított, valakit kibékített: foldozni valót vett a kezébe (hihetetlen, hogy mennyi foldozni valója volt örökké), a hüvös tornácz végébe ült, hova két kőris vetett árnyékot s hova a menták, a rezedák, a muskáták felillatoztak, s ott öltögetett.. öltögetetett, dudorászva csendesen. Régi kedves dalokat fujt a vadászokról, arról, hogy «nem minden szép, a mi szép.»

Természetesen mindjárt elhallgatott, ha cseléd vagy valami idegen arra tévedt. A Nagyasszony úgy szerette, ha őt mindig szigorúnak, elégedetlennek látják. Még a gyermekekkel is roppant lármásan beszélt, de mihelyt elszomorodtak, mindjárt dugott a kezükbe egy-egy aszalt körtét vagy más ilyféle jó rágni valót, a miből mindig hordott zsebében.

Azt kellett aztán látni, mikor a városba készült a Nagyasszony.

Eléhuzták ekkor a szinből a szijakon lógó hintót. Olyan nincs több a környéken. Azt surolták, dörzsölték, közben szidván a tyukokat. Elejébe fogván a két vén kanczát, a szolgáló kipántlikázva, a legvasárnapibb díszben felült a kocsis mellé a bakkra, a Nagyasszony pedig (szépen betakargatva kalapját, mantillját, köntösét a nap, a por, a légy, a szél ellen) a két posztó ülés *között* a legkényelmetlenebb, de a legméltóságosabb helyre. A cselédek mind kiállottak az udvarra. A Nagyasszony úgy hagyakozott, mintha az egész nyárra elutaznék. Aztán megindult nagy ringások között a hintó. Ekkor a Nagyasszony kihajolt s igy szidta a vén Mártont:

— Vak kend? Nem tudja kend kikerülni a köveket? El akarja kend pusztítani a kocsit s meg akar betegíteni engem? Ezt hívja kend trappnak?

A város végén, a vámnál, az utból kissé félre állott Márton. Ott a Nagyasszony szépen kifejtette magát takaró hüvelyéből. A szolgáló összefogott szépen mindent: slájert, vászonneműt, s eltette. A Nagyasszony pedig kiegyenesedett, figyelmesen nézdelődve erre is, arra is, köszöntötte az embereket.

Szép és méltóságos vala. A szegény polgár ember félreállott az útból és megemelé süvegét. «Jó napot barátom», igy szólott leereszkedőleg hozzá. A piaczon leszállott s a boltokba ment. Nyomon követte a szolgáló és az öreg kocsis. Szüken vásárolgatott, de barátsággal beszélt a kereskedőkkel. Majd mindegyiktől tudott valami kellemest kérdezni.

— Volt magának egy fia, a ki az én Józsimmal tanult!

— Biró, Nagysád, a törvényszéknél.

— Szép, szép, — felelt megelégedetten s oly elismeréssel, mintha az ő Józsija legalább is a miniszterségig vitte volna.

Pedig Józsi nem vitte odáig.

Józsi csak a Nagyasszony jó, engedelmes fia maradt, egy kedves, rest gyermek, a ki sokat eszik, sokat alszik és senkinek semmi bajt nem csinál.

Ő még sokkal nagyobb volt, mint a Nagyasszony. Egy erős, széles vállu, szálas ember. Olyan a feje, mint egy bikának, a melle domboru, az arcza szőrös és piros, — hanem milyen nesztelenül lép, milyen szelid hangon beszél! Ha leül, két karjából koszorut fon két térde körül és hintáztatja a lábait.

— Jaj, de hozzá vágok valamit a lábadhoz, — fakad ki a Nagyasszony.

Józsi mindjárt engedelmeskedik az anyjának. Nincs akarata, se vágya. Azonban szeret például főzni. Ha vendég van, igy szól a Nagyasszonyhoz: «Kedves vendéged, Kati néni a mézes kakast szereti.» A Nagyasszony ránéz félvállról s igy felel: «Csináljanak mézes kakast.» Pedig jól tudja, hogy nem Kati néni szereti a mézes kakast, de Józsi akar ily ravaszsággal magának egy kis jó csemegét szerezni. Ekkor Józsi megkapja a kamra szörnyen őrzött kulcsát és maga ad ki mindenféle jókat a kakashoz.

Az uzsonnánál ő is ott ül a kávézók között s élvezettel szürcsöli a csészét. Mig általánosan beszélgetnek, ő mélyen hallgatja, mintha gondolatok háborognának agyában. Hirtelen odafordul bizalmasan a szomszédjához, s az ő szelid gyermekes hangján igy szól: «Elsózta már lelkem az uborkát télire?» vagy «tesz-e csombordot a káposztába edes?»

Vagy olykor egészen váratlanul kottyan belé a beszélgetésbe. Szemmel láthatólag nem figyel Józsi arra, hogy mit hadar egy sok beszédü hölgy mellette. Azonban, a mint egy perczre csend lesz, hirtelen felkel Józsi s vállon taszitva a kerepelő hölgyet, igy szól: «Oh maga szélkelep.»

— De Józsi! lehuzod az orczám bőrét — feddi a Nagyasszony.

Ám nem tud reá haragudni. Hozzá beszél a leghangosabban kétségtelenül; azonban ha nagyon elkomolyodik a vén gyerek, ha kék szemei elhomályosodnak és nagy kezeit kabátja zsebébe mélyesztve a kis kerti házba vonul, mely a kert közepén magánosan áll s nyári fészkéül szolgál Józsinak — mindjárt utána küld egy üveg befőttel (tudni kell, hogy az édest nagyon szereti Józsi), vagy reá biz valamit a gazdaság körül.

Ilyenkor nagyon büszke Józsi, s hevesen fog hozzá, hogy elintézze a gabonásban vagy a mezőn, a mit meghagyott a mamája. — Azonban belefárad hamar vagy elalszik.

A mezőre inkább nyári munka alatt szeret menni. Olyankor a dolgos leányok ugy feltüzdelik a ruhájukat, ugy felfogózkodnak . . . a karuk pedig egészen meztelen.

Általában véve . .

Ha valaki beszélni akarna arról, hogy az a Józsi miket csinál, hogy az milyen alattomosakat mosolyog a falusi asszonyokra, hát az nem szükölködnék a csinos történetekben. Esténkint a falu utczáin sétál Józsi. Bárha remeg egy nagy kiáltást hallván s eldobja a kezében levő botot, ha kutya támadja meg: mégis sétál.

(Vége következ.)

FUCHSTHALLER (Életrajzát lásd Kat. 282)

STEINRUCKER,LUDWIG (Életrajzi adatai ismeretlenek)

A negyvenes évektől Pesten működő metsző, litográfus. A Fuchsthaller-, majd a Perlaszka-féle intézetnél dolgozott. 1846-ban jelent meg a nádor arcképe „Nemzeti örömemlék főherceg József nádorispán ..." című kiadványban, melynek rajzát ő készítette. Ugyancsak ő rajzolta Dessewfy János arcképét Ehrenreich: „Icones ... című műve számára. A Spiegel c. lapban is jelentek meg litográfiái.

446. A budai alagút terve, 1845

rézm., 229x150 mm
Jelezve b.l.: L. Steinruker rajz.; j.l.: Perlaszka metz.
Felirata fent: Tervezett alagút /a budai várhegyen keresztül. Középen: Alagút kettős átmenettel. Lent: Alagút egyszerű átmenettel.
Életképek, Pest, Landerer és Heckenast betűivel, II. évf. II. félév, 24. sz. (1845. december 13.), a 770. l. után.
OSZK H. 26.604.

Az *Életképek*-ben közölt rajz érdekessége, hogy jóval korábbi, mint budai alagútra vonatkozó konkrét tervek. Bár Széchenyi István már a Lánchíd építése idején foglalkozott a Várhegy alatt építendő alagút gondolatával, a terveket a Lánchíd kivitelezője, Adam Clark csak 1852-ben készítette el, s a munkálatok 1853-ban kezdődtek el. Az 1845-ös metszet arról tanúskodik, hogy az elvi tervezés idején még nem dőlt el, hogy egynyílású vagy kétnyílású alagút vezessen-e át a hegy alatt. A felső kép kétnyílású alagútat mutat, egyszerű, klasszicista stílusú bejárattal. Az alsó rajzon az elkészülthöz lényegében hasonló konstrukciójú alagút vázlatát látjuk a krisztinavárosi oldalról. Az ábrázoláson világosan felismerhetők a Lánchíd budai pillérének vonalai. Az alagút belsejét mindkét rajzon gázlámpák világítják meg. A metsző: **Perlaszka Domokos** (Életrajzát lásd Kat. 442).
A metszet a *Spiegel* mellékleteként is megjelent (Pataky 1951, 199. 60. sz.)

Irod: Az *Életképek*-ben megjelent, magyar felirattal ellátott változatot Pataky 1951 nem ismeri. Szendrei-Szentiványi 1915, 536; MTA MKCs Lyka hagyaték.

K.F.

tályának főnöke volt. Mint igaz magyar hazafi, követte a kormányt Debrecenbe, ahol tovább nyomta a bankókat. A forradalom után emigrálnia ezért kellett.

Szemere Bertalannal menekült, aki mellett közreműködött a Szent korona elrejtésében, melynek helyéről egy helyszínrajzot is készített. 1849-ben a törökországi Aleppóban telepedett le, ahol évekig a szultán pénzét nyomtatta, és áttért a mohamedán vallásra. Hazájával nem szakította meg kapcsolatait s 1870 körül hazatért.

Grimm tehetséges litográfus, portretista, kottarajzoló volt, karikatúrákat készített, számos könyve illusztrált, és adott ki. Nevéhez fűződnek Petőfi János vitézének és a Helység kalapácsának első illusztrációi is.

Irod: A PM évkönyve 1853-ra, 10.; Nagy Zs.: Petőfi illusztrációk MNM évk. 1952 Bp. 1956; Nagy 1936; Szemere 1869; Pataky D.: Az 1848-as szabadságharc grafikai ábrázolásai. MNG Közleményei III. 1961, 179; Barabás 1944; Gerszi 1960, 49.

K.F. – Sz.G.

BARABÁS MIKLÓS (Életrajzát lásd Kat. 114) – **WALZEL ÁGOST** (Életrajzát lásd Kat. 300)

445. Horvát István, 1844

litogr., 197x143 mm
Jelezve b.l.: Ny. Walzel Pesten; j.l.: Barabás. / 846
Felirata: Horvát István /a' Széch. országos Könyvtár / őrzője. (az aláírás facsimiléje)
Életképek, Pest, nyomatott Landerer és Heckenastnál, III. évf. II. félév, 7. sz. (1846. aug. 15.), a 228. l. után.
OSZK H. 26.601

Horvát István (1784–1846) az összehasonlító nyelvészet hazai úttörője, a középkori nyelvemlékeknek és a magyar őstörténet adalékainak jeles gyűjtője és rendszerezője volt. Nevét a köztudat mégsem termékeny tudományos munkásságával, vagy a Széchényi Könyvtár mintaszerű rendezésével kapcsolja össze, hanem munkáinak ábrándos túlzásaival. Nyelvészként Horvát István azt próbálta bizonyítani, hogy a világ valamennyi nyelve a magyarból származik, egyik őstörténeti munkájában pedig a *Genezis*-ből mutatta ki a magyarság őseinek jelenlétét. Eszméi egy ideig nagy hatással voltak fiatalabb kortársaira, és fontos szerepet játszottak a magyar romantika múltképének formálásában.
Az *Életképek* 1846. augusztus 15-i és 22-i száma részletesen ismertette az egy hónappal

BUDA
9-8 FEB. -4.23
LEVÉL

Steinstock József

budai harangöntő
1732, és 1744. kezi-
sette a zirci apatsági
templom huszártor-
nyának két harang-
ját.

Horváth Konstantin dr.

Zirc. története.
Veszprém, 1930. 139. l.

Steinstock József

Budán öntötte a kunszent-
mártoni rk. templom egyik ha-
rangját állítólag a XVII.
században

Vallás- és közokt. Minisztérium
8188/1917. Cz.
Celnöki

11217.

bbrafordultan van abrázolva.
bát paszomant gallérral és a
. Felirata a kép alatt:

aribaldi

r sc.

rlag von Goupil & C.º
Publié par GOUPIL & C.ie — PARIS. LONDON.
Published by M. Knoedler.

iroson, méretei a rézlapnak 29:20.9 cm.

6-909
09-8

Steinstock József

1760. Budán öntött harangja 1917-ben hadi célokra rekviráltatott, honnan, nincs emlitve.

MOB 518/1917. sz. akta.

1747-ben Budán öntött harangja dtto,

n. o.

Steinstök, Joseph

Öntötte 1733-ban az esztergomi jezsuiták (~~[illegible]~~) ~~plébánia~~ templomának egyik harangját, mely utóbb szentgyörgymezőre került.

Pálinkás László

Esztergom XVIII. századi művészeti emlékei.

Bpest, 1937, 13 l.

A HÁZ MODERN MŰVÉSZETI FOLYÓIRAT

Steinstock József

harangöntő

l.

Biró-Vagyvarád

119. l.

NYOMTATVÁNY.

Steinstock József
budai harangöntő
öntötte az orosházi
ág. hitv. ev. templom
régi harangjait 1744-
ben

Veres József:
Orosháza. Tör-
téneti és statisz-
tikai adatok alap-
ján ismerteti —.
Orosháza, 1886.
132. l.

Nagyméltóságú
Méltóságos
Nagyságos

MEGHÍVÓ

A

MŰEMLÉKEK ORSZÁGOS BIZOTTSÁGÁNAK

19 .... évi .... hó .... n .... napján

.....

délelőtt / délután ..... órakor megtartandó végrehajtó-bizottsági / rendes / albizottsági ülésére.

Tárgy: .....

Elnök megbízásából:

.....

Hornyánszky V. R.-T. Budapest.

MEGHÍVÓ

A

MŰEMLÉKEK ORSZÁGOS BIZOTTSÁGÁNAK

19 ..... évi ..... hó ..... n ..... napján

.....

délelőtt / délután ..... órakor megtartandó végrehajtó-bizottsági / rendes / albizottsági ülésére.

Tárgy: .....

Elnök megbízásából:

.....

Hornyánszky V. R.-T. Budapest.

NYOMTATVÁNY.

Nagyméltóságú
Méltóságos
Nagyságos

SZINHÁZ és ZENE

—

Szimfonikus hangverseny a Korzó moziban. A Korzó mozi héttőn este művészi esemény színhelye volt. Eseménynek kell mondanunk minden alkalmat, ahol a szegedi 5-ik honvédgyalogezred zenekara szerepel kitünő karmestere, *Fichtner* Sándor vezetése mellett; a legharmónikusabb kontaktust teremti meg a zenekar és a közönség között. Igy a hétfői estén Haydn szimfóniáját abban a derüs verőfényben élveztük, melyben Haydn lelke állandóan ragyogott, majd Volkmann vonós szerenádjának két részletét élvezte szinte áitatos csendben a közönség. Az est virtuóz szólistái *Takács* Imre hárfamüvész és *Sz. Ladányi* Mariska voltak. Az előbbi egy érdekes fantáziát játszott. Szántóné az u. n. Lagrauge áriát adta elő a „Hunyadi László" c. operából s a tomboló tapsokat a „Bajazzók" madárdalával köszönte meg. A müvészi sikeren kivül jelentős anyagi haszon mutatható fel az 5-ik honvédgyalogezred rokkant katonái javára.

Szinházi Élet. Rövid nyári szünet után most augusztus 12-én jelenik meg a szinházba járó közönség kedvenc lapja, a *„Szinházi Élet"*. Mint az elmult szezonban, most is temérdek ötletes szinházi intimitás, mulattató apróság, sok érdekes kép tarkitják e népszerü lapot. Egyes szám ára 30 fillér. Kapható minden dohánytőzsdében. Előfizetési ára: negyedévre 3 korona, félévre 5 korona 50 fillér, egész évre 10 korona. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest VII., Erzsébet-körut 22.

NAPI HIREK

—

A szegedi 46-ik gyalogezred

Szeged, augusztus 14.

Höfer mai jelentésének olvasásakor ismét megdobogott a szivünk s az öröm könnye tolult a szemünkbe. A hivatalos jelentés, mely mindig igen szüken méri a borostyánt, ujból a szegedi 46-os fiuk örök dicsőségét zengi s vitézségüket már nem első izben örökiti meg a történelem számára, mely hervadhatatlan babérral fogja övezni e sok névtelen hős emlékét. Aggódó arcunk redői kisimulnak, mikor a jelentésben olvassuk a következőket:

„A Vallone völgytől keletre lévő hadállásainkat Lokvica és Wippach között hétszer támadták meg, csapataink azonban minden alkalommal teljesen visszaverték. A fehértemplomi 43-ik és a szegedi 46-ik gyalogezred ujból fényesen megállták a helyüket."

A szegedi 46-ik gyalogezred — olvassuk és egy meglepő kérdés nyomul agyunkba. Hát mik a mi fiaink? Oroszlánok, melyek szembeszállva a halállal, nem ismerve az *erősebb* fogalmát, küzdenek az utolsó lehelletig? Tigrisek, melyeknek vérszomja a vér látásától csak növekedik? Hét olasz támadást vertek vissza egyetlen nap alatt, puskával, golyóval, szuronnyal, talán körömmel és fogaikkal harcoltak, de mind a hét támadás meghiusult. Tigrisek ezek, vagy oroszlánok? Csak emberek, de a szivükben is azok, férfiak, de talpig férfiak. Ilyen férfiak csak itt teremnek nálunk. Ezek csak a magyar levegőtől edződhetnek ilyen talpig férfiakká, ilyen hősökké, ilyen félistenekké.

Mig itthon látjuk őket, szelid szavu, áldott szivü, munkás kezü emberek, de jaj annak, aki a békés otthonra tör, jaj annak, aki a magyar föld határát akarja tapodni bünös szándékkal. A békés, áldott szivü családapákból, fiukból és testvérekből félistenek lesznek s halálhörgésbe, vérnek tengerébe ful, aki ellenünk támad. Az a fal, melyet ők alkotnak, szilárdabb Délausztria minden sziklájánál, mert a hazafelé sugárzó szeretet edzi kőnél keményebbé, a kar, mellyel halált osztanak, keményebb a dolomitoknál s a szem, mely az ellenségre céloz, élesebb a kőszáli sas szeménél, mert az otthoniakért való aggodalom teszi oly élessé.

Az olasz támadhat tizszer, százszor és ezerszer. Höfer jelentései csak ujabb borostyánt osztanak majd a tiszamenti, az Alföld, a mi Szegedünk fiai, szeretet édes gyermekei homlokára s az ellenség mindannyiszor vérző fejjel fog menekülni onnan, ahol ők, az ő élő testük alkotja a vár falát!

—

— **Kitüntetések és kinevezések.** A hivatalos lap legutóbbi száma közli, hogy a király az ellenséggel szemben tanusitott vitéz magatartásuk elismeréséül Signum Laudisszal tüntette ki *Dörnhöffer* Lajos és *Schanzer* Imre 46. gyalogezredbeli tartalékos hadnagyokat. A Rendeleti Közlöny legutóbbi száma közli *Balassa* József 5. honvédpótzászlóaljbeli hadapródnak, szegedi hirlapirónak hadnaggyá való kinevezését.

— **A német ujságirók Szegeden.** E hónap 24-én érkeznek a német ujságirók Szegedre. A megállapitott program szerint csak pár órát fognak Szegeden tölteni, mialatt a város nevezetességeit megtekintik. A város vendégeinek tekinti a német ujságirókat és a tanács egy tagja fogadja és kalauzolja őket. A város szegedi speciálitásokkal kedveskedik, tarhonyát és paprikát fog csinos kis gyékény kosarakban nekik nyujtani szegedi emlékül.

— **A kórház élelmezése juliusban.** A városi kórház élelmezése a megkezdett uton és az eddigi kedvező eredménnyel halad hónapról-hónapra. Erről tanuskodik a julius havi számadás eredménye is. A tanács mai ülésén mutatta be *Gaál* Endre dr tanácsnok *Scultéty* Sándor főszámvevőnek a kórházi élelmezés julius havi számadását. E szerint a kórházi élelmezés napi átlagos költsége személyenként 154 fillér és az összes megtakaritás e hóban 11 ezer koronát tesz ki. Fölvettetett a tanács ülésén az a kérdés, hogy az olcsóbb élelmezés nem csökkentette-e annak a tápértékét jelentékenyen? *Somogyi* Szilveszter dr polgármester kijelentette, hogy a kórházi élelmezést ő személyesen ellenőrzi és minden esetben meggyőződést szerzett a kórházi ételek izes és tápláló tulajdonságáról.

— **Jön egy kevés korpa.** Hosszas kérés, levelezés után végre sikerült a városi közélelmezésnek egy vaggon korpához hozzájutnia. Ezt a vaggon korpát félegyházi malmokból utalja ki a korpaközpont, oly feltétellel, hogy ez kizárólag kisgazdák között osztassék ki. A korpa hihetőleg egy hét mulva érkezik meg Szegedre s *Balogh* Károly tanácsnok intézkedni fog, hogy a korpa kizárólag kisgazdák között és pedig egyenlő arányban osztassék ki. A kiosztás a hus- és vásárpénztárnál fog megtörténni.

— **Halálos szerencsétlenség a Szeged-állomáson.** Hétfőn délben a Szeged-állomás perronján halálos végü szerencsétlenség történt. Tizenkét órakor a perronon álldogált *Virgonc* Mihály ötvenhat éves felsőtanyai gazdálkodó, kissé ittas volt s nem hallgatott a figyelmeztetésekre, pedig kétszer is elkergették a pályatestről. Harmadszor is visszabotorkált, de szerencsétlenségére az Arad—csanádi motoros alá került, amelynek kerekei bokában lemetszették lábát. A szerencsétlenül járt öreg gazdálkodót röptön beszállitották a városi közkórházba, de még mielőtt segiteni lehetett volna rajta, elvérzett.

— **Rózsa Ferenc-féle alap kamatainak kiosztása.** *Rózsa* Ferenc-féle alapitvány négy ösztöndijára hirdetett a tanács pályázatot, amelyek mindenike 200—200 korona. Az ösztöndijra csakis jeles tanulók pályázhatnak és pedig két ösztöndij főgimnáziumi és kettő polgári iskolai tanuló részére van biztositva az alapitó levél szerint. — Az ösztöndijak odaitélésénél jelen volt a tanácsülésen *Várhelyi* József prépost kanonok is. Az ösztöndijakat a tanács a következő tanulóknak itélte oda: *Kis* Kálmán és *Nyári* András főgimnáziumi tanulóknak és *Csernák* Lajos IV. osztályu polgári iskolai jeles tanulónak. Miután polgári iskolai tanulók között több jeles előmenetelü tanuló nem pályázott, egy ösztöndijra tehát uj pályázatot hirdet a város.

— **Meghalt veszettségben.** *Lapu* Józsefné Varga Ágnes, Aisótanya, Csorva 219. sz. alatti lakost még julius 16-án a tanyán egy kóbor kutya megmarta. Mivel az eb gyanus volt, az asszonyt azonnal felszállitották a budapesti Pasteur-intézetbe. A védő oltások azonban már nem segitettek rajta. A Pasteur intézetből a szegedi rendőrségre ma távirat érkezett, mely szerint Lapuné az intézetben veszettségben megbetegedett és meghalt.

— **A meglopott vasutas kérelme.** Az e hó 11-én reggel a Szeged-állomásról 5 órakor Temesvár felé induló személyvonat egy harmadosztályu fülkéjéből ellopták a kalauz táskáját, benne 4000-koronán felüli értékü jegykészlettel. Miután az utóbbi hetekben ez már a negyedik eset, alapos a feltevés, hogy egy, a viszonyokkal ismerős tolvaj dolgozik a vonalon. A szegény kalauznak, ha nem is kell természetesen a jegyek árát megtéritenie, mégis sok kellemetlensége van az esetből és táskáját is veszitette és ezért örömmel adna 50 koronát annak, aki a tolvaj nyomára vezetné. Különösen azt az urat kéri, hogy közölje cimét akár a szegedi rendőrséggel, akár Szeged-állomással, aki Szegedről utazott és lapot olvasott abban a fülkében, amelyikben a kalauz táskáját hagyta.

— **A sorozásról elmaradtak jelentkezése.** Mindazok, akik bármely okból sorozáson nem jelentek meg, *augusztus 18-án, pénteken* tartoznak a városi katonai ügyosztályban jelentkezni.

— **Pályázat tésztaszállitásra.** Felhivjuk az érdeklődők figyelmét a temesvári katonai élelmezési raktár mai számunkban megjelent hirdetményére, melyben tésztafélék szállitására hirdet árlejtést.

— **Tüz.** Péntekre virradóra tüz pusztitott Szentmihályteleken. Éjszaka folyamán kigyulladt *Csamangó* István 26. számu háza s mire oltani kezdték, már az egész lángokban állott. A háznak ugyanis nádfödele volt s igy a lángok alig egy-két perc alatt teljesen elboritották. A ház leégett, a kár 600 korona. A nyomozás megindult annak megállapitására, hogy mi okozta a tüzet.

— **Halálra kinzott honvéd tizedes.** A szegedi honvéd hadbiróság ma egész napon át két csendőrőrmester bünügyét tárgyalta, akiknek egyike ellen az a vád, hogy addig vert kegyetlenül egy honvédtizedest, a mig az meghalt, a másik pedig a vád szerint segédkezett neki az emberölésben. *Fábián* János törökkanizsai csendőrőrmester az elsőrendü vádlott, vele együtt került a vádlottak padjára *Batyó* Lukács csendőr is. A vádirat szerint a

Bucsuznak a szegedi harangok

A belvárosi templom harangjait már levették

Szeged, augusztus 14.

Érces szavuk eddig csak imát, sóhajt és könnyet tolmácsolt az égben, hatalmas érctestük az Ur szolgálatára és a hivők lelki vigaszára született, most pedig elvándorolnak s az eddigivel éppen ellentétes hivatást fognak betölteni. Imára, az Ur dicséretére születtek, a rossz végzet ellen való könyörgésre s most önmaguk fogják betölteni a Végzet szerepét: ellenségeink Végzetévé lesznek. A viharos jelenben odaadják szelid multjukat a jobb jövendőért.

Csodálatos is a magyar harangok utja. Ahányszor orkánok süvöltöttek a magyar határok fölött, a magyar harangok lekiváncsoztak tornyaikból, átváltoztak, formát és köntöst cseréltek, megujhodtak s uj alakjuk egész büszkeségével harsogják oda az ellenségnek a harangok ősrégi szavát:

— Én voltam az, aki köszöntöttem a csecsemőt megszületésekor, én voltam az, aki a boldogság pillanatában üdvözöltelek, én kisértem ki nagyapádat, öcsédet a temetők kapujához... Én kisértem el az embereket egész életükön! De most elfelejtek mindent. Elfelejtem mi voltam és siralomvölgyévé, temetővé változtatom azok földjét, akik az Ur parancsolatának ellenére — a magyar föld elrablására és a magyar nemzet kiirtására szövetkeztek.

Ez a magyar harangok utja. Ez volt a Rákóczi kuruc harangjainak, ez volt a Kossuth és Gábor Áron harangjainak utja. S ez ma is. Leszállanak a magasságból állványaikról és a szelid szavu bronz harangokból bümbölő ágyuk serege lesz, ugy, amint a csöndes polgárokból vérengző, dacos szivü, vitéz katonák. A harangok és az emberi lelkek igy változnak át és találnak egymásra a forduló idők változásaiban.

A szegedi harangok most kelnek vándorutra. A városháza nagyharangja nem szerepel a hadbavonulandók névsorában: ezt nélkülözhetetlenség cimén fölmentették a katonai szolgálat alól. A belvárosi templomból egy harang marad itthon, a legnagyobb, amely 1200 kilogramm. Innen n harangot visznek el, egy 800, egy 400, egy 150 és egy 50 kilogrammosat. Uiszegeden a nagyságra nézve második, a 170 kg. sulvu marad itt. Innen is három vonul háboruba 240, 117 és 75 kg. sulyban.

A Rozália kápolnának két kis harangja van, 50 és 25 kilogrammosak. A Kálváriának szintén kettő, 100 és 50 kg. Ezeket nem viszik el. Ugyancsak itt marad a belvárosi temető 50 és az uiszegedi 30 kilogrammos kis harangja is.

A rókusi templomnak 5 harangja közül szintén csak egy marad meg, a 750 kilogrammos második. Az első 1680 kgr. sulyban s a 484, 208 és 88 kilós másik négy megy az ágyumetamorfozis felé. Ezek mind uj harangok, a templom felépitésekor kerültek a toronyba. Elrekviráliák a rókusi temető 50 kilogrammos csengőjét is.

Felsővárosnak 5 harangja közül csak egy marad meg itt is, a 700 kilogrammos. A 2400, az 1400, a 350 és a 25 kilogrammost elviszik. De harang nélkül marad a deszkás, meg a gyevi temető is. 25—25 kiló ércet adnak a hazának. Ezek a harangok jórészt ujak.

Alsővároson megmarad a legnagyobb, ez is csak 300 kilogrammos. A többiek kicsinyek, sulvuk ismeretlen.

Röszke az alsővárosi plébániához tartozik, két ismeretlen sulvu kis harangja van mind a kettőt elviszik. Röszke tehát teljesen harang nélkül lesz.

Alsóközponton megmarad a 472 kilós legnagyobb harang. Innen a két kisebbet rekviráliák, azonkivül elviszik a kápolnák (például Lengyel-kápolna), temetők, iskolák összes harangjait és csengőit.

Felsőtanvára kerültek annak idején a mostaniakhoz hasonló minorita-harangok. Ezek közül csak a 694 kilogrammos második marad a helyén, a 794, a 230 és a 129 kilogrammos elmegy.

Szatymaz is harang nélkül marad, az egyetlen, 100 kilogrammost viszik a felsőtanvai iskolák és temetők összes csengőivel együtt.

A szegedi esperességhez, nemkülönben Szeged kegyuraságа alá tartozik Kistelek. A templomnak négy harangja van, csak a 800 kilogrammos második marad meg, a többi 1300, 250 és 32 kilogramm ércet szolgáltat hadi célokra. Kell a temető 26 kilós harangja is, csak egy 25 kilós csengő kapott kegyelmet.

Ezek szerint Belváros Ujszegeddel együtt 1832, Rókus 2252, Felsőváros 4225, Alsóváros 100, Röszke 80, Alsóközpont kb. 400, Felsőközpont 1153, Szatymaz 100 és Kistelek 1608 kilogramm ércet bocsát a haza rendelkezésére, összesen 11.750 kilogrammot. Itthon marad Kistelekkel együtt 5791 kilogramm.

A harangokat a katolikus egyház önkéntesen ajánlotta fel hadi célokra. A harangok felíratait levételük alkalmával följegyzik és a házi levéltárban helyezik el. A kincstár egyébként kilogrammonkint 4 koronát térit meg, ami a szegedi esperesi kerület harangjainál 47.000 koronát jelent.

A hadi célokra kijelölt harangok levételét hétfőn kezdték meg Szegeden. Első nap a belvárosi templom négy harangja hagyta el régi helyét. Délután három órakor megjelentek a fémközpont katonai kiküldöttei s miután a távozó harangok félóráig bucsuzót kongattak, megkezdődött a munka.

Elsőnek a lélekharang került le. Nem volt nehéz, egy katona ölben hozta le a vékonyhangu harangot, melynek körirata csak ennyi:

JOSEPH STEINSTOCK
SOS MICH IN OFEN
(Magyarul: Steinstock József öntött, Budán).

Évszám nincsen rajta, de valószinü, hogy ez is nagyon régi harang lehet, mint a belvárosi templom többi harangjai, melyek 1700. körül készültek, 1800. körül azonban valamennyit ujra öntötték.

A következő harang levétele már nagyobb nehézséggel járt. A torony bedeszkázott ablakát kibontották, a harangot kötélre és erős láncokra erősitették. A kötelet nyolc ember huzta s mintegy félórai munka után földet ért a második harang. Hatalmas mü, melynek egyik részét Szüz Mária ékesiti, karján a gyermek Jézussal, felső részén müvészies faragványok diszelegnek s alattuk olvassuk a föliratot:

SZÁZ ESZTENDŐT SZOLGÁLVÁN
A B. SZŰZ MÁRIA TISZTELETÉRE A SZEGEDI
SZENT DEMETERI TEMPLOMNÁL, 1858-BAN
UJRAÖNTETETT
ISMÉT 1867. MEGHASADVÁN HELYETTEM T. C.
ÖRÖL MÁTÉ UR EZEN UJ
HARANGOT ÖNTETTE.

A harang szélén pedig olvassuk készitője nevét:

PESTEN: WALTER FERENCZ ÁLTAL.

A harang sulya háromszáztizennégy font.

Mialatt a kötél feszül s a harang ereszkedik a föld felé, hogy helyére többé ne kerüljön vissza, a kiváncsiak száma egyre növekszik. Lassan-lassan benépesedik a tér, asszonyok és gyermekek várják, lesik a harangokat, melyek méltóságos nyugalommal ereszkednek alá a láncon.

Már sziv nélkül érnek a földre. Szivüket, melyek annyiszor dobogtak temetéseknél és születéseknél, esküvőknél, melyek az élet elejét és kezdetét hirdették, már a leeresztés előtt kivették s igy hangtalanul érik a földet.

A kötelek ismét megfeszülnek s a toronyablakban csakhamar láthatóvá lesz a harmadik harang is, mely már nehezebben hagyja el megszokott helyét. A kötél kétszer is elszakad s csak körülbelül egy órai munka után indul meg magas helyéről a föld felé. Az utat negyedóra alatt teszi meg s hang nélkül ér földet. A tömeg azonnal körülfogja. Simogatják, szeretettel nézegetik, de csak egy szó esik:

— Istenem, Istenem! — hangzik a sóhajtozás a harang körül, mely némán és mozdulatlanul áll helyén, mint egy darab testet öltött mult. Régi, nagyon régi harang már s meghatódunk, midőn a köriratát olvassuk:

SZENT DEMETER MARTIR TISZTELETÉRE
SZEGED SZ. KIR. VÁROS BÚZGÓSSAGÁBÓL
ELŐSZÖR 1737-IKBEN, UTÓBB
1837-IK ESZTENDŐBEN ÖNTETETT.

Alatta áll a készitője neve:

ÖNTÖTTE EBERHARD HENRIK PESTEN
1837.

Mire ez is leérkezett, már sötétedni kezdett s igy a negyedik harang levételét keddre halasztották. Kedden a szerb templom szolgáltatja be harangjait, azután a felsővárosi, a rókusi, végül az alsővárosi templomok harangjaira kerül a sor. A nagyobb harangokat szét kell törni, hogy a levétel könnyebben történhessék. A belvárosi templom harangjait szerdán délután fél három órakor processzióval fogják az állomásra kisérni.

Az elnémult harangok nemsokára odakerülnek az ágyuöntő mühelyekbe s ujjászületve, uj alakban, ha ujra megszólalnak: hisszük, hogy dörgő szavuk a magyar dicsőség hirdetése lesz.

Értesités.

A temesvári cs. és kir. élelmezési raktár tésztanemüekbeni (tarhonya és tészták) szükségletének biztositására

augusztus 22-én

nyilvános árlejtést tart.

Az értesités falragaszok utján is hirdtve van és érdeklődők közelebbi felvilágositást kaphatnak a cs. és kir. katonai élelmezési raktárban a szokásos hivatalos órák alatt, avagy levélbeli kérdezősködésre is.

A cs. és kir. katonai élelmezési raktár kezelő-bizottsága Temesvár.

Nem érdektelen egy pillantást vetni arra, milyen könyve-

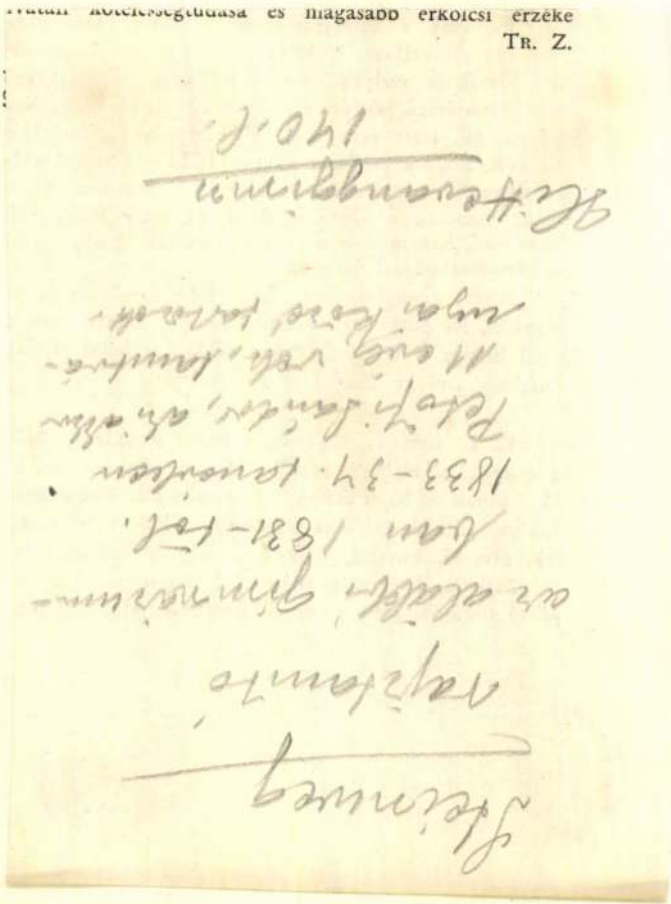

műve a zsoltároknak heroikus latin versekbe való átköltése. A komoly exegesist megkönnyítendő, kéznél van Coccaeus héber *psalteriuma* is.

Érdemes még külön kiemelni néhány munkát, amelyet bizonyos csodálkozással pillantunk meg egy hódoltságbeli magyar kisváros egyházi könyvtárának jegyzékében. Ilyen pl. Calvin *Psychopannychiá*-ja. A nagy genfi reformátor e vitairatában azt az eretnek anabaptista nézetet cáfolja, hogy a lélek a halál után alszik az utolsó ítéletig.[3] A mű előfordulása a XVII. század végén sem lehetett gyakori, a XVIII. században már ritkaságként tartották számon. Csak hozzáértő és emelkedett szellemű teológus szerezhette be Whitaker művét is. Kora egyik legkitűnőbb tudósának ismerték, Bellarmin is nagyra becsülte. Ugyanilyen hírben állott a francia Chamier Dániel is. Munkáját *(Panstratiae Catholicae)* még Morhof *Polyhistora* is a legnagyobb dícsérettel emlegeti (IV. kiadás, 1747, II. köt. 545 old.). Beza *Tractationes* c. műve is a kor legelőkelőbb theológiai színvonalát képviseli.

1021

1974.V.6.Petőfi 12.43 /11/ Gné

Sárközi fazekasok

A Szekszerdi Művelődési Központ kiállitást rendezett a Stejk fazekas család munkáiból. A legtöbb darabot természetesen a családfő, az Európa szerte ismert Stejk István a népművészet mestere készitette. A többi lánya és veje munkája. dr.Németh Pálnéval a kiállitás rendezőjével és Villányi Imre szervezési csoportvezetővel járjuk végig a reprezentativ kiállitást.

- Hát az első vitrin amit láthatunk az a legidősebb Stejk bácsi munkáit mutatja be.

- Nem tudom az édesapa volt, vagy nagyapa?

- A nagypapa volt, a nagypap volt.

- Stejk Flóridn.

- Igen, aki ugy látjuk, hogy 1906-ban már kapott egy érmet, és 1907-ben kapott egy aranyérmet a munkájáért. Az ő munkája nyomán és művészete nyomán indult el az unokn, aki hát ma a Sárköz egyetlen élő népművészet mestere és aki nagyon szépen adja át a lányának és a vejének ezt a mesterséget.

- De meglepő ez a gazdagság, hogy tulajdonképpen mindent tud, amit a magyar fazekasok tudnak. Mikakancsót is aztán ilyen hatalmas edényeket is valamikor azt hiszem mestermunka volt a cőhekben az ilyen.

- Igen, de azért Stejk Pista bácsi mégis csak a sárközi fazekasság mestere és erre vagyunk mi büszkék, bár ő nagyon szereti felujitani a habán művészetet és nagyon szép munkákat is csinált már, habán munkákat.

- Sötét alapokon a barna a fekete a zöld rengeteg árnyalata van a sárgának is.

- Igen hát ő ezt tulajdonképpen nem brnának, hanem fekete edénynek mondják és a vörös edény és a fehér edény. Fazekas központ volt itt,nem is Szekszerdán, hanem Mórágyon. Tulajdonképpen a mórágyi és a bajai fazekas központhoz tartozott. Aztán még kb 1o évvel ezelőtt itt két fazekas mester üzte ezt az ipart, Tamás bácsi a Tamás Jóska bácsi, aki hát sajnos nem régen meghalt. Igy aztán egyedül maradt a Pista bácsi, Pista bácsi volt inkább a bokályok és a tányérok mestere, a Tamás Józsi bácsi pedig a figurális munkákat csinálta.
- A bokály ma hiánycikk nálunk annyira keresik a gyüjtők nagyon szeretik, azt hiszem nem tud eleget készíteni belőle.
- Igen hát nem győzi, bár már a vöje és a lánya is igazán szép eredményeket értek el szépen besegitenek neki, de nem győzi, nem tudnak eleget készíteni.
- Előttem egy szép katalógus, ami a kiállitás megnyitására, megnyitójára készült ebből hadd idézzek. A Stejk család hires habán ősöktől Morvaországból zármazik. Az 185o-es évek óta állandóan folytatták a fehér édényes habán mesterséget, sőt ø 1918-tól a fazekas mesterséget is. 185o-től Stejk Dániel, 1873-tól nagyapa Stejk Flórián, 19o3-tól id.Stejk István és 1922-től ifj.Stejk István a hagyományok folytatója, mint nagyapja szintén szivesen foglalkozik a dunántuli habáni hagyományok felujitásával. Mégis a régi sárközi tálak,bokályok világa az, ahol otthon érzi magát. Ezek diszitésének számtalan variációját ismeri és mesterien alkalmazza is edényein. Szerencsésen használja fel a hagyományos diszitő elemeket és eljárásokat. Vázákon

és különböző készleteken variálja a gazdag motívum kincset. A formaképzésére és alakitására nagy hatással van az uj közönség igényeinek kielégitése, a célszerüség és a harmónikus diszités összhangjának szemelőtt tartása. Ujabb edényein és népi kerámiákban nem használatos egyszerü szines mázakkal kialakitott diszitmények alkalmazásával hozott létre figyelemreméltó alkotásokat.

- Köszönöm a kis előadását azt hiszem a kerámia gyüjtők nagyon jó hasznát veszik. Nem tudom, hogy Szekszárdon is vannak vajon kerámia gyüjtők, mert az országban én nagyon sokat ismerek.
- Ennek egy szemléltető példája volt a megnyitó napja, amikor rengetegen érdeklődtek, hogy hol lehet ezeket a szép edényeket megvásárolni, ez is arra vall gondolom, hogy sokan szivesen veszik ésgyüjtik ezeket a szép edényeket.
- Hát a / Népmüvészeti boltba, aki ide jön Szekszárdra.
- Nem nagyon van.
- Nem nagyon van, mert nem győzik készitteni.
- Igy van igy van, tehát elfogyott és egy jellemző példa még a kiállitáshoz kértünk még kölcsön a boltba két kisebb méretü bokályt, és ugy kellett összekeresgélni a boltba, mig végre találtak, mert annyira hiányoztak.
- Nagy gondban voltunk amikor gyüjtöttük az anyagot, mert két kiállitásra valót kellett gyüjteni az egyik ez a bemutatkozó kiállitás, a másik pedig része egy gyüjteményes kiállitásnak, amit a / testvér megyénkben Szovjetunióban Tambovban rendezünk és igen nagy sikert aratott ott.
- Valamire kiváncsi vagyok, vajon hogy marad igy együtt meg

ez a gyüjtemény, mert hiszen, ha a mesterhez odamennek mégis csak elkönyörgik tőle a gyüjtők addig fognak rimánkodni, mig meg nem válnak és hát nem tudom mi marad akkor Szekszárd városának..

- Hát sajnos,hogy elkönyörgik, de azért én azt hiszem, hogy még azért marad, mert mi sem bizonyitja jobban, mint hogyha valaki elmegy és megnézi a gyönyörü szép szobáját, ahol zsufolásig telve találunk az ő munkáiból és még egy bistatás ugy látszik, hogy a lánya ésa veje nem adják el a szép munkákat, ugyhogy ők majd megőrzik bistosan.

- Nagyon hálás és egyben szép feladat a művelődési háznak ilyen kiállitást rendezni. A jövőben van-e hasonló terviik?

- Igen ez évi kiállitási tervünkben szerepelmég Szekeres Pista bácsi fafaragó népmüvész kiállitása, lehet emliteni, bár talán azt hiszem ebben az évben nem lesz az országos szőttes kiállitásnak az anyaga egy nagyon szép reprezentativ kiállitás és a művelődési központ diszitő művész szakkörének anyagából egy válogatott kiállitás, ami hasonló téma, tehát szintén szivesen látunk majd minden érdeklődőt a népmüvészetek szeretőjét.

- Következő állomásunk a fazekas műhely, olyan érdekes látvány akár egy muzeum, amelyben az edények készitését is végignézhetjük. Stejk Ágnes bolyokat fest az ablak közelében férje éppen agyaggal dolgozik.

- Jasszenovics Géza vagyok.

- Amikor bekerült a családba akkor képezte át magát fazekassá, mondja mi volt a legnehezebb?

- Hát a korongolás az volt a legnehezebb, amit meg kellett tanulni.

- Hát éppen ezt végezte, de hát olyan játékosan olyan könnyen ugy ezedelmeskedett ez az agyag most már.

- Hát nagyon sok gyakorlatot igényel, ugyhogy nagyon sokat kell próbálgatni.

- Ez egy sárközi tányér mintája, ha jól látom.

- Ezek ilyen halászleves tányérok lesznek ez az esztergálás ez már második folyamat, mert első a korongolás aztán amikor keményszik akkor történik ez a külső rész megcsinálása ez az esztergálás.

- Itt bokályok sorakoznak előttünk a polcon én azt hiszem ebből nem lehet eleget készíteni ~~////~~ igaz Ágnes?

- Ezt nagyon keresik.

- Hogy is győzik. Most jelenleg a család hány tagja dolgozik?

- Három tagja. Apu már nyugdijba van.

- Hát az ilyen nyugdijas kort köszönöm szépen, most ugyan állitólag lepihent egy órára elaludt már?

- Nem.

- Akkor az azt jelenti, hogy mindjárt jön. Igen és ezek itt régi szép mintadarabok itt a falon?

- Hát elég sok régi munkánk van. Pláne most feltártak két fazekas kemencét, ami állitólag 15oo-ból való s nagyon szép régi törökös minták kerültek elő, ugyhogy most java részt ezek ~~/~~ vannak felujitva,kb 5o mintát tudtunk belőle összeállitani.

- Most sárközi bokályokat diszitek. Be vannak rajzolva de már tudjuk mind.

- Hány féle mintát szoktak a sárközi bokályokra tenni?
- Hát 15-2o egy szériába 3-4 db van.
- Milyen színeket használ?
- Fehér, fekete, piros, zöld, sárga.
- Mit kedvel a habán edényeket, vagy pedig ezeket az eredeti sárközi dolgokat.
- Eredeti sárközi.
- A habánit szeretem, csinálom is. Ugyhogy én azt szivesebben csinálom az valahogy ugy érdekesebb, meg azóval az, hogy ott a kézügyességet azt hiszem valahogy jobban ki lehet fejteni, mert ott már ecsettel kell dolgozni, itt irókával ugye bekószitiaz ember magának a folyadékot és az folyik, husni kell, de ecsettel már nehezebb.
- Értem az az igazi művészet az a nagy feladat.
- Hát meg végeredményben azok java részt egyedi darabok,ugyhogy nem igen készülnek nagy mennyiségben.
- Furdal a lelkiismeret, hogy a mester ebéd utáni pihenőjét megzakitottam, szegénynek ez az egy órás pihenése lett volna, reggelente hány órakor szokott lejönni a műhelybe?
- Hát most mióta már nyugdijba vagyok most már engedek, fél 8, 8 óra. Azelőtt mindig 5-6 órakor nyáron, amig jó hüvös volt és akkor délbe 2 órát pihentem.
- Na jó de a nyugdij azt jelenti, hogy most már fél 8-kor tetszik kezdeni.
- Igen.
- És este mikor fejezi be?
- Hát este ahogy a munka kivánja, 6-7 néha 8 ebbe a szakmába,

hogyha elkezdjük nem lehet abbahagyni. Folyamatos munkaviszonyok vannak, amit mondjuk díszíteni kell nedves állapotba ha azt már később csinálják lepereg róla lejön mázzal együtt, tehát muszáj csinálni, itt nincs,ünnep karácsony husvét, vagy már előre ugy kell dolgozni, hogy arra a napokra ne maradjon semmi.

- Hiszen hallom, hogy itt a szekszárdi népmüvészeti boltban sem igen kaphatunk az Ön munkáiból, mert kifosztották a vevők és nagy nehezen találtak két kis bokályt most a kiállitásra. Ha ez a bokály ingó azt hiszem a gyüjtők ezt keresik legjobban.

- Igen és kevesen csinálják az országban, azt lehet mondani, hogy sorozatba mi is készitjük a legtöbbet, Kaposvár nagyon keveset készit bokályt a többi magán fazekasok művészek meg szintén. Hódmezővásárhelyen is csak egy két mintájuk van azt néha néha csinálják.

- Én nem tudtam volna megmondani, hogy a kiállitáson melyik a legszebb darab, Önnek melyik a legkedvesebb munkája?

- Hát kezi csókolom ezt én sem tudom megmondani.

- Talán mindig éppen az, amin dolgozik.

- Amit éppen csinálok és utána befejeszik az egy jóleső érzés, amikor késsen van. Meg mikor kivesszük a kemencéből / és látjuk, hogy milyen.

- Hát az a gyönyörü habán edények.

- Hogy sokszor amig a kemencéből szedjük ki őket itt éppen vevő van és már elviszi és meg se tudjuk nézni jóllesen, hogy milyen és már nincs is meg. Szebbet is tudnék csinálni, ha volna rá idő, de nincs idő.

- Ahogy látom, hogy kevés ideje jut az egyedi darabokra, ami-

be pedig igazán a szivét lelkét beleadná, hiszen olyan nagy a megrendelés.

- Igen, igen ugye ezt teljesitei kell és hát az egyedi darabokra csak igy az ünnepek meg a fiataloknak a szabad szombat az nekem munkanap.

- Ki kell adni a fiatalok szabad szombatját?

- Ki kell természetes.

- Csinos fiatalasszonyt nem volt nehéz ide befogni a műhelybe, ide ahova a napfényese jön be?

- Ő választotta, ő akarta.

- Ő választotta.

- Én nem is álmodtam róla, hogy ő.

- Két lánya van ugye?

- Igen.

- És a másik?

- Az már egész fiatal korában 8 éves korában már nekem segitett diszniteni korongolt ugyhogy mikor az Iparművészeti gimnáziumba jelentkezett Pesten akkor 12 db vittünk fel, amit ő készitett, egyedül és még sem vették fel. Szóval igy vesznek el aztán az ősztehetségek, mert aztán nagyon sokat felvettek azóta már itt nálam 16 ilyen gimnasista volt, aki-nek hát legtöbbnek elhivattam a szülleit és megmondtam, hogy kár az időért. Próbálják másfelé irányitani.

- És a lánya mit csinál most?

- Ő most műszaki rajzoló a megyei Terv Irodán. Én nem tudom abbahagyni, én a 365 napon át nem ezek meg 6o ebédet nyugod-

tam. Azt mindig vagy abba kell hagyni, vagy el se tudom kezdeni, ugye most van ez az ismerd meg hazádat mozgalom és akinek kocsija van szombat vasárnap szabad és járja az országot,,hát most ha valaki eljön Békéscsabáról, hogy engem megismerjen és a munkámat, annak nem mondhatom azt vasárnap, hogy nem fogadom. Mindig azid a feleségem, hogy te ott fogsz meghalni a műhelybe, na ná, hát a Parlamentbe / halok meg, hát persze,hogy itt fogok meghalni. Kezembeveszem a darabot, mikor le van mázolva rágyujtok egy cigarettára és akkor spekulálok és akkor egyszer csak elkezdem és kialakul. Minos megtervezve, hát akkor nem is volna értéke, itt minden darab más.Néha sárközi amit szériába csinálunk ott is a loo tál van az mind a loo más minta. Nagyon ritka ha kettő van egyből és van rá eset, hogy van olyan rigolyás vevő, hogy hatot akar egyformát, hát kéren nálunk olyan nincs. A sárközi Népművészeti boltban pedig azon panaszkodnak, hogy amit a szövetkezetektől kapnak és nagyobb üzemektől árut, ott még loo számra egy disz van nekik, amitnehezen tud eladni, mert valaki népművészeti árut vesz és vesz lo db tálat az azt akarja, hogy mind a lo más legyen.

- Az a kicsi lány, vagy fiu?
- Fiu. Jaj. Másik is van, unoka?
- Igen.
- Mondd csillagom mi leszel ha megnősz?
- Pazekas.
- Nagy Piroska ripertja hungzott el.

Stekly Gyula
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
1962 NOV 23

TOLNA MEGYEI NÉPUJSÁG

1021

Munka és élet

A IX. Megyei Képzőművészeti Kiállítás anyagában jelentős helyet foglalt el a munka, a dolgozó ember ábrázolása. Képünkön egy ilyen témájú festményt mutatunk be, alkotója Stekly Gyula, címe: Silózás.

hatalmába, s csak
tél végén, tavasz
tozott meg minde
csitri lányok, ak
hempergett a por
varkocsát cibálta
fölényes és soktu
kul méregették, s
kább melege lett e
tásoktól. Nyár k
kapta magát, hog
rabban fordul meg a lányok után
ha könnyű blúzukban, lebbenő
abroncsszoknyájukban ellibben-
nek mellette. Nemcsak arcukra,
bokájukra, s derekukra is irányult
a szeme.

Később ráébredt, hogy hangja
mélyül, s hogy most már minden
szombaton borotválkoznia kell.

Ez május derekán történt. Az-
tán jöttek a vizsgák, majd a pé-
csi levelek, s Irma néni három-
hetes meghívása, a szép bizo-
nyítvány jutalmaképp.

•

Erzsi még nem volt ott a fő-
postánál, amikor odaért. Néhány-
szor elsétált hát a jókora épület
előtt, s tán tíz perc múlva meg-
pillantotta a kislányt. A Széchenyi
tér felől jött, kék szoknyában,
fehér blúzban.

Jancsi nézte, s csepp szédülési
érzett. »Érdekes — villant meg

zonsegenek, a mosqueterosnak
tetszése jelenti a sikert, s ha-
ragja megbuktat szerzőt, da-
rabot, színtársulatot egyaránt.

A spanyol színház a szabad
ég alatt játszott, rendszerint
kora délután kezdődtek az elő-
adások, s két, egymással szem-
benéző színpadot állítottak fel,
hogy a díszletváltozásokra ne
kelljen várakozni; amikor le-
gördült a kortina, a közön-
ségnek csak meg kellett for-
dulnia, s az előadás szünet
nélkül folytatódhatott. A fel-
vonások között rövid bohóza-
tokat adtak elő, mert ez a
telhetetlen közönség a tízperce-
ket sem engedte kihasználatla-
nul. De nem csak ebben volt
telhetetlen: állandóan új és új
darabokat követelt, s egy-egy
drámát nyolc-tíz előadás után
le kellett venni a műsorról.

Stekly Zsuzsa, 1

SEGÍTŐ SZÁNDÉKKAL

Nézem a képeket

A bájos nőalakok mesefigurákra emlékeztetnek. A család című kép anyukája Holle anyót juttatja eszembe. A szenvedő arc Ágnes asszonyé. A szelíd színek, rendkívüli színárnyalatok mély érzéseket fejeznek ki.

Stekly Zsuzsa képei sok vitát váltottak már ki, mégis bejárták az országot, Baranyától — Békésig. Huszonhárom tárlaton ismerkedtek alkotásaival zömmel üzemi, gyári munkásfiatalok. De bemutatkozott Pécsett a Dunántúli Napló klubjában, a honvédségnél Pakson, Várpalotán a Városi Képtárban. Bár derű sugárzik képeiről, itt-ott felbukkan bennük az asszonyok ősi félelme is: a fiat, férjet, szeretőt pusztító, a világot lángba borító szörny, a háború réme. (Neutron ne!, Érdemes volt?... Soha többé! című képek.)

A mindig vidám alkotót most látom először fáradtnak, borúsnak.

— *Miért?* — kérdezem a huszonharmadik kiállítás megnyitója után.

— Minden olyan szépen indult. Elterveztem, hogy a Békés megyében rendezett kiállításaim közül az egyiknek a teljes bevételét felajánlom a Körös-vidéki árvízkárosultaknak. Tudom, ez az összeg nincs akkora, mint egy kommunista szombat bevétele, mégis úgy gondoltam, szerény lehetőségeimmel én is hozzájárulok egy család költségeinek csökkentéséhez. A kiállítássorozat sikeresen zárult, az összeget borítékba tettem. Úgy beszéltük meg, hogy az utolsó, ötödik kiállítás bontásakor eljön valaki a városi vagy megyei tanácstól, és átveszi tőlem ezt a pénzt. Nem jött senki... Nem akadt senki, aki illetékesnek érezte volna magát, de még csak egy csekkszámlaszámot sem tudtak adni.

— *Ki rendezte a kiállításodat?*

— A Békéscsabai Konzervgyár közművelődési bizottsága szervezte az egész sorozatot. Utólag is köszönöm nekik és *Kardos Ernőné* igazgatónőnek. Sajnos, ők sem tudtak segíteni, hiszen nem tehetik hozzá ezt az összeget valamelyik kommunista szombat bevételéhez, mert az rengeteg adminisztrációval járna, és sehogy sem lenne helyes.

— *Füstbe ment a terved?*

— Remélem, lesz megoldás! Hiszen ez az összeg már nem az enyém, nem lenne tisztességes tőlem, ha másra használnám fel. Hidd el, nem virágcsokrot, ünnepséget vártam, csak azt, hogy segíthessek! Hogy valaki elfogadja, amit felajánlottam.

Beszélgetésünkből megtudom, hogy általános iskolás korában több rajzversenyt nyert. A nyolcadik osztály elvégzése után a pécsi művészeti gimnáziumban tanult reklámgrafikát. Mestere *Erdős János, Lantos Ferenc* és *Simon Béla* festőművész volt.

— *Első munkahelyed a bonyhádi zománcgyár?*

— Közvetlenül az iskola elvégzése után a nagykanizsai úttörőházhoz kerültem, dekoratőrnek. Mindez csak néhány hétig tartott. A szakmámban dolgoztam, a munkámat is szerettem, de valahogy honvágyam volt. Visszajöttem Bonyhádra. Egy évig fizetés nélküli gyakornok voltam a zománcgyárban édesapám mellett, akinek később a helyére kerültem. Ajándék volt nekem ez az egy esztendő. Megismertem a zománcot mint anyagot és kifejezési módot. Szinte benne éltem. Mindig hálával fogok gondolni *Lambert József* igazgatóra, aki nekem ezt az óriási lehetőséget nyújtotta. Mindig bízott bennem, gyakran mondogatta: ebből a mi lányunkból még lesz valaki.

Elgondolkodva hallgatom. Nem tudom a göndör fürtös fej, a gyors beszéd, vagy a lelkesedés teszi, de jóval fiatalabbnak tetszik 26 évesnél.

— *Mi érdekel a világból, honnan meríted képeid témáját?*

— Olvasmányaimból. Könyvek, versek hangulatai ösztönöznek képekben elmondani gondolataimat. Nagyon szeretem a meséket. De meghatározók személyes élményeim is. Ilyen volt a kubai út. Látod, azok az új kedvenceim: A tenger, Varadero, Este Cienfuegosban a címük. Szeretem az embereket, a portrékat. Igyekszem emberközelbe hozni mindent. Szeretem az örökké aktuális politikai témákat.

— *Vannak példaképeid?*

— Sokat tanultam *Lőrincz Vitus* barátomtól, *Márky Béla* bátyámtól, aki keramikus iparművész, és elsősorban édesapámtól, aki díszlettervező, ma is fest, ha ideje engedi, és nem rabolom el minden szabad percét.

Stekly Zsuzsa eddig összesen háromszáz képet készített. Voltak köztük nagyok is, de 5×10 centiméteresek is. Tárlaton általában ötven-hatvan képet mutat be, mindig azt, amit a legjobbnak tart. Négy épületen van az országban nagy zománcképe: a bonyhádi 2. számú Általános Iskolában; a balatonlellei Giuseppe di Vittorio SZOT-üdülőben; a várpalotai Városi Képtárban található Életút című képe, és a várpalotai 8. számú óvodában egy meseképe.

— *Elégedett vagy?*

— Igen. Fiatal amatőr létemre sok mindent elértem. A kiállítások nagy száma azt is jelenti, hogy sokan ismernek és szeretnek. De sokan irigyelnek is. Mindig igyekszem a maximumot nyújtani. Egyetlen kívánságom lenne. Eddig huszonhárom kiállításom volt, szinte mind idegenben, Békésben, Baranyában, Fejér megyében, Bács-Kiskunban. Szerették végre itthon, Tolnában is bemutatkozni. Tudom, senki sem próféta a saját hazájában, én mégis megpróbálnám! Nem vagyok hivatásos festőművész, de boldog vagyok! És szeretnék sok embernek örömet szerezni.

Veress Éva

A festmény címe: „Tavasz, nyár, ősz..."

zónát kell
, három
kielégíte-

lvasóvilá-

rényvilá-
jól látha-

z hasonló
talkánál.
lt kis, éj-
zett lám-
felelnek
yben ré-
tről lelő-
t, így az
felületet

ítás egy-
gítást is

ban figyelmen kívül hagyni a tükör formáját és szélességét. Ha a tükör 60 centiméternél szélesebb, érdemes e szélességhez alkalmazkodó fénycsöves lámpát felszerelni fölötte 20—40, illetve 18—30 wattos, 28 milliméter átmérőjű áramtakarékos fénycsővel. A bőrt kellemesen világítják meg a meleg fényszínek.

Ha a tükör 60 cm-nél keskenyebb, megfelelnek a tükör két oldalán, függőlegesen elhelyezett fénycsöves lámpák. Ezek elhelyezhetők borítás nélkül vagy fedőborítással, ami általában opalinkivitelben készül, és lágy, szemet nem káprázta fényt ad.

A hálószobában elhelyezett

széperősen vagy a mennyezet világít lefelé, vagy — a nappali fény beeséséhez hasonlóan — az ablak felől.

Erős, és irányát tekintve könnyen beállítható, olvasóvilágítás legyen a fekvőhely fölött vagy közvetlenül mellette.

Megfelelő mennyiségű fali dugaszolóaljzat szükséges a változtatható helyű, csatlakoztatható lámpák, a hajszárító, a testmelegítő stb. használatához.

Családi házaknál ajánlatos olvan biztonsági külső világítás, amely az ágyak mellett elhelyezett fali kapcsolóval be- és kikapcsolható.

HALÁSZ PÁL

mot. A legjobb, ha másodnaponként kvarcolunk, mert a vöröses színeződés addigra megbarnul. Idős emberek és kisgyermekek különösen vigyázzanak az időtartamra!

Lehetőleg derékig vetkőzzünk le, és fekve kvarcoljunk, így nagyobb bőrfelületet ér a fény.

Szemünk érzékeny a kvarclámpa fényére, ezért vagy nedves vattát, vagy napszemüveget tegyünk rá.

Ügyeljünk a lámpa és a bőrfelület közötti távolságra is! A sugárzás ereje a távolság csökkenésével négyzetes arányban növekszik. Erre vonatkozóan a a lámpához mellékelt használati utasításban találhatunk adatokat.

Akinél bárminemű kóros elváltozást okoz a kvarcolás, azonnal forduljon orvoshoz!

DR. KATONA EDIT

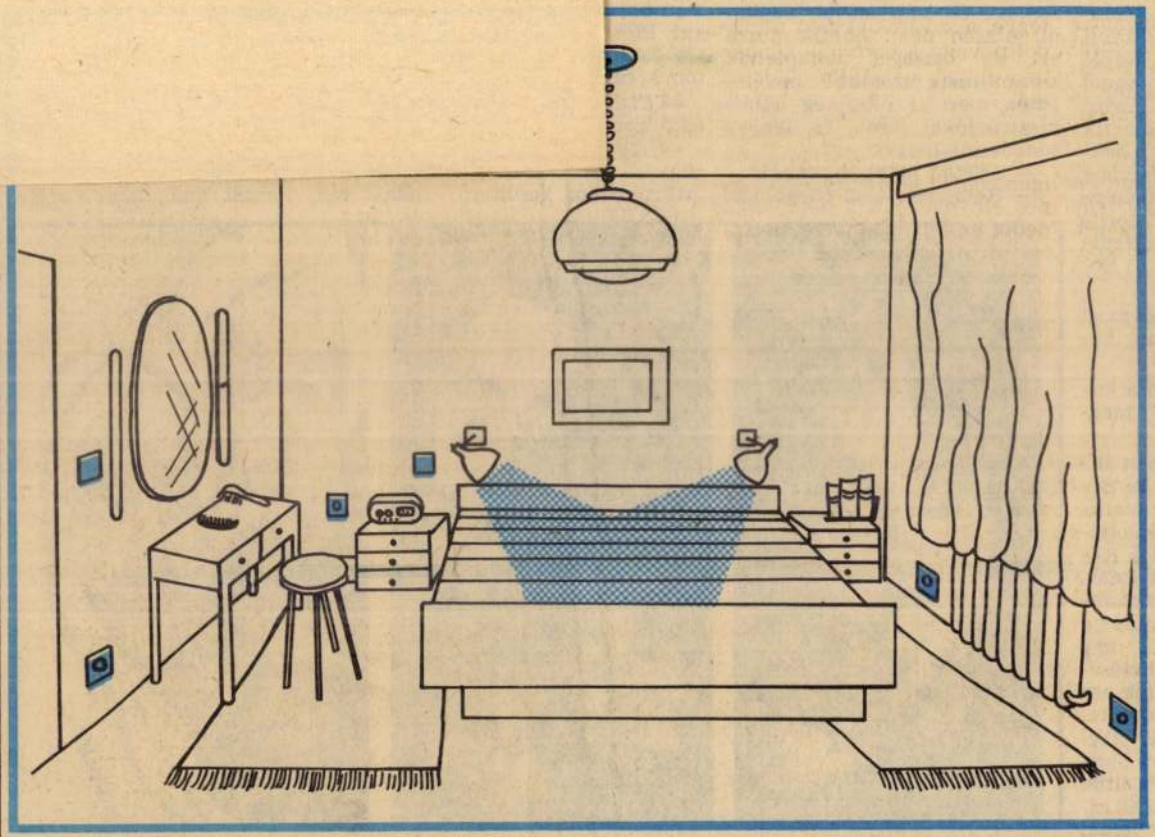

A hálóhelyiség világításához szükséges szerelés vázlata jelöli, hol van szükség kapcsolókra és dugaszolóaljzatokra.

Stekly Zsuzsa

STEKLY ZSUZSA fiatal tűzzománc-művész változatos, színes alkotásait bemutatót és a Bonyhádi Zománcárugyár termékeinek széles körét felvonultató kiállítás nyílt pénteken a szekszárdi Babits Mihály Művelődési Központban. A hat napig tartó kiállításon a művész tűzzománc technikával készült ékszerei, képei, vázái, bárszekrénye és díszdobozai kerültek közönség elé.

Magyar Hirlap 1981/1/24/9

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726
1980 SEP 24

PETŐFI NÉPE
Stekly Zsuzsanna, iparművész

1021

Stekly Zsuzsanna iparművész kiállítása

Szeptember 15-én délután négy órakor nyílt meg Stekly Zsuzsanna iparművész kiállítása az Ezerjó étterem kistermében, a Mig Károly KISZ-alapszervezet rendezésében.

Az ünnepélyes megnyitó előtt beszélgettem a művésszel.

— Tolna megyében, Bonyhádon lakom — mondta. — Pécsett a művészeti szakközépiskola reklám- és grafika szakán végeztem. 1973 óta rendszeresen, és sokat dolgozom, az alkotásra szánok minden szabad percet. Sok helyre hívnak, ez a tizenhatodik kiállításom, aminek nagyon örülök. Szeptember végétől négy héten keresztül Békéscsabán láthatók alkotásaim.

— Édesapám tizennégy évig volt az Operaház díszletfestője és tervezője. Fővárosi lakásunkat bombatalálat érte, s így egyetlen megoldás volt, hogy Bonyhádra költözzünk. 1974-ben beléptem dolgozni a bonyhádi porcelángyárba, azóta is ott vagyok. A napi nyolc órai munka után van lehetőség álmaim megvalósítására. Négy kemencével dolgozom.

Több mint félszáz faliképpel, s közel kétszáz ékszerrel vett részt a kiállításon, ez eddigi alkotásainak mintegy tizedrésze csak. Törekvése főképpen az, hogy mielőbb képekké váljanak az életből ellesett pillanatok. Témakincse rendkívül gazdag, bőven merít a mesék világából is. Technikája, felületkezelése kifinomult, a formálás érzékletes. Zománctáblái megrázóan drámai erejűek, elgondolkoztatóak. Ilyen például a Dózsa, a Soha több, vagy a Neutron Ne! című faliképei. De a tenger állatvilága, virágkompozíciók, a család szeretete, a portrék vonzzák az érdeklődők tekintetét.

A békéscsabai kiállítás képeinek teljes bevételét felajánlotta Stekly Zsuzsanna a Körös menti árvízkárosultak részére. Nem tudja még, hogy mennyi lesz a bevétel, csak azt, hogy ezzel is örömet szerez embertársainak ugyanúgy, mint alkotásaival.

Képünkön Stekly Zsuzsa Élet című faliképe. **Hajdók Zsóka**

udapesti Kórus
agyar Állami Hangversenyzenekar
ezényel: FERENCSIK JÁNOS
emet (I) és latin(II) nyelven)
esztfán" eredetileg zenekari
utatták be a cadizi székesegyház-
elkészítette a mű vonósnégyes-
er 1794-ben megszállt Passau
találkozott szerzeményével, a
ban. Haydnnak tetszett
, ezért nyomban hozzákezdett az
lásához. Az oratórium–változat
rűbb lett – Haydn maga a legjobb
ósnégyes nemrég jelent meg a
yesének bemutatására
atban, a Tátrai vonósnégyes
ezgyűjtő számára izgalmas
a" két változatának

LEMEZ HETEK IDEJÉN
ÁRA 50 Ft

birkózó a dob

Jól sikerült országos kötöttfogású „A" és „B" korcsoportos úttörő kötöttfogású tömegversenyt rendeztek Kiskunfélegyházán. Szombaton is, vasárnap is szűknek bizonyult a „Petőfi Gimnázium" kisméretű tornaterme, ahol a két napon közel 400 versenyző szorongott a két szőnyeg környékén a falakhoz szorulva. Bizony nagyon elkelne már a birkózósportjáról méltán nevezetes városban egy megfelelő terem. Besze László közel négyévtizedes edzői pályafutása alatt két világklasszist, Réczi Lászlót és Tóth Istvánt nevelte a magyar birkózósportnak, szinte évenként állította dobogóra a különböző korosztályok országos bajnokait (dr. Rádit, Seres fivéreket, Zsibritát, Jaksát stb.), s méltán népszerűsítette Kiskunfélegyházán a birkózósportot.

[illegible] (DKSE). 35 kg: 1. Benkő (FTC), 2. Papp A. (CVSE), 3. Papp L. (KAC). 38 kg: 1. Gulyás (Ú. Dózsa), 2. Tatai (Szfehérvár), 3. Szenár (Ú. Dózsa). 41 kg: Feró (Lmizse), 2. Stockner (SZVSE), 3. Veres (Dorog). 45 kg: 1. Magas (BVSC), 2. Vánó (SZVSE), 3. Kása (Nagykőrös). 45 kg: 1. Csömöri (Lmizse), 2. Donkó (Ú. Dózsa), 3. Szűcs (BVSC). 53 kg: 1. Bodek (FTC), 2. Bényi (KAC), 3. Fehér (Ú. Dózsa). 58 kg: 1. Horváth (Lmizse), 2. Kocsis (SZVSE), 3. Farkas (Vasas). Nehézsúly: 1. Farkas (FTC), 2. Pálfalvi (BVSC), 3. Kiss Cs. (Ú. Dózsa).

„B" kcs. (13—14 évesek):

35 kg: 1. Oláh (Nkőrös), 2. Kúti (DKSE), 3. Horváth (Esztergom). 38 kg: 1. Kosztonár (Dorog), 2. Marsa (Nkőrös), 3. Fésűs (Veszprém). 41 kg: 1. Tonódi (CVSE), 2. Lengyel (Vasas), 3. Lakatos (Vác). 45 kg: 1. Szelaki (Dorog), 2. Szakács (DKSE), 3. Laczkó (SZEOL). 49 kg: 1. Gombos (Ú. Dózsa), 2. Bódog (Kkfháza), 3. Molnár (KSC). 53 kg: 1. Tatai (Szfehérvár), 2. Farkas Z. (Ú. Dózsa), 3. Drabant (Lmizse). 58 kg: 1. Sándor (Ú. Dózsa), 2. Szél (KSC), 3. Daninasz (Dorog). 63 kg: 1. Ignácz (KSC), 2. Dilinger (Ú. Dózsa), 3. Pozsár (FTC). 68 kg: 1. Bódog (Vasas), 2. Lajkó, 3. Lengyel (mindkettő SZEOL). Nehézsúly: 1. Galambos (FTC), 2. Juhász (Vasas), 3. Berki (Jászapáti).

K. S.

ia
operett-
ik
port
iratok
ők
yarország
válogatott
ézésről,
ták
ika
s stúdiót.
észletek
ok
ekarra
ka
mhosszán

9.28: Bricusse zenés játékaiból
10.00: Zenedélelőtt
11.30: A Szabó-család
12.00: Nóták
12.33: Tánczenei koktél
13.20: Tolmácsok, II. rész. Riport
13.30: Színes szőttes
14.00: A Petőfi rádió zenés délutánja
17.30: Ötödik sebesség
18.33: A Fővárosi Operettszínház művészeinek felvételeiből
19.00: Közvetítés a Magyarország—Spanyolország válogatott labdarúgó-mérkőzésről, I. félidő
19.50: A beat kedvelőinek
20.38: Csodaforrások mellett. A Pozsonyi, a Budapesti, a Belgrádi Rádió közös szórakoztató műsora
22.17: Deseő Csaba szerzeményeiből
23.15: Őszéji muzsika

3. MŰSOR

9.00: Etika és filozófia középiskolásoknak
9.30: Szimfonikus zene
10.40: A debreceni dzsessznapok felvételeiből
11.05: Nagy mesterek kamarazenéjéből
13.07: Barokk muzsika
15.00: Operakettősök
15.43: A hangszeres zene kezdetei Umbriában
16.08: Szűcs Lóránt zongorázik
16.36: Az orvosgenetikus
16.51: Öt földrész zenéje
17.00: A véges végtelen
17.30: Kórusok, hangszerszólók
18.15: Magnóról magnóra
19.05: Iskolarádió
19.35: A főszerepben: Tito Gobbi. Verdi: Simone Boccanegra. Háromfelvonásos opera
22.03: A háborúnak vége. Tolnai Gáborral beszélget Kabdebó Lóránt

STEKLY ZSUZSA iparmüvész

Mire szövetkeznek az európai egyetemisták?

Fejér megyei „antennák" is veszik az adást

Tizenegy éve alakult meg Párizsban, Francois Mitterand lányának kezdeményezésére az Európai Hallgatók Egyesülete, az AEGEE. A brüsszeli központú nonprofit szervezet filozófiája szerint politikamentes, egymás nézetei iránt toleráns tevékenységre kötelezte el magát. Célja, hogy a különböző világnézetű, különböző kultúrákban nevelkedett egyetemisták, főiskolások egymásra figyelve, egymás megértésére, elfogadására törekedve folytassanak eszmecserét a világ különböző dolgairól, s közösen próbálják megoldani a közös gondokat.

Ezek után magától értetődő, hogy zászlajukra tűzték az európai egyesülés gondolatát is. Céljaikat támogatja az Európai Unió, s az Európa Tanács is fölvette nem kormányzati szervei sorába az AEGEE-t, mint egyetlen diákszervezetet.

Időközben Európa-szerte 270 helyi szervezet, úgynevezett antenna csatlakozott az egyesülethez, s a kelet-európai országok diáksága közül elsőként a magyarok hozták létre helyi csoportjaikat. Tavaly ősszel a szegedi egyetemista csoport kezdeményezésével — a budapesti, egri, debreceni, dunaújvárosi, bajai és veszprémi antennák mintegy 500 tagjának részvételével — magyarországi találkozót szerveztek, januárban pedig a Történelmi változások 1989-90 között címmel rendeztek konferenciát. A szegedi egyetemisták aktivitását komoly nemzetközi siker is megkoronázta: benyújtott munkájukkal megnyerték az Európai Unió és a Phare/Tacis Demokrácia Programra kiírt pályázatát. Ezzel megszerezték a jogot, hogy koordinátorai legyenek annak az idei konferenciasorozatnak, amelyet az AEGEE 14 közép-kelet és nyugat-európai helyi szervezete rendez a nyitott társadalomhoz vezető útról.

Márciusban az eindhoveniekkel közösen szervezett menedzserképző szakmai héttel kezdődött Szegeden a rendezvénysorozat. Itt a konferenciaeperjesen nyitja meg a helyiek és a bajaiak által szervezendő, nacionalizmusról szóló fórum. Az ide várt 80 résztvevő az általános kérdéseken túl, a többség és kisebbség viszonyának vizsgálata során betekintést nyer a szlovák-magyar, a magyar-román és az ukrán-orosz kapcsolatok sajátosságaiba. Amellett, hogy meghallgattatik mindkét fél véleménye, szó esik arról is, miféle szerepük lehet a diákszervezeteknek a nemzetiségi konfliktusok enyhítésében.

A temesvári, bécsiekkel közösen szervezendő fórum témája: a diákjogok. Itt egyetemi tanárok, az EU, a TEMPUS program, a rektori tanács és más diákszervezetek képviselőivel vitatják meg az egyes programok szellemiségét, a kölcsönös megértésre gyakorolt hatását, valamint keresik a választ például arra: a különböző oktatási rendszerek miként tudják elfogadni a résztanulmányok során szerzett diplomákat. Az októberi, moszkvai fórumon a helybéliek a karlsruheiekkel karöltve teszik föl a kérdést: hogyan járulhatnak hozzá Európa biztonságához a diákszervezetek, s mi a szerepük a kelet-európai új, demokratikus társadalmakban. A pozsonyi tanácskozás témája a média, a gyors változások egyénre gyakorolt hatása, valamint a sajtószabadság lesz. A novemberi, varsói fórum 150 résztvevőjének, zömmel Phare/Tacis országokból érkező diákoknak ad lehetőséget az önvizsgálatára: léteznek-e, s ha igen, miként küzdhetők le a más kultúrák iránti előítéletek, beidegződött helytelen magatartásformák.

A rendezvénysorozat utolsó, harmadik szakasza a decemberi zárókonferencia, melynek helyszíne Budapest. Itt összesítik — dia- és videofelvételek segítségével — ennek a tapasztalt felnőttek számára is komoly erőpróbát jelentő, nagyszabású programsorozatnak az eredményeit, tanulságait.

Hogy mi lesz a végeredmény? Az a jövő zenéje. Min-

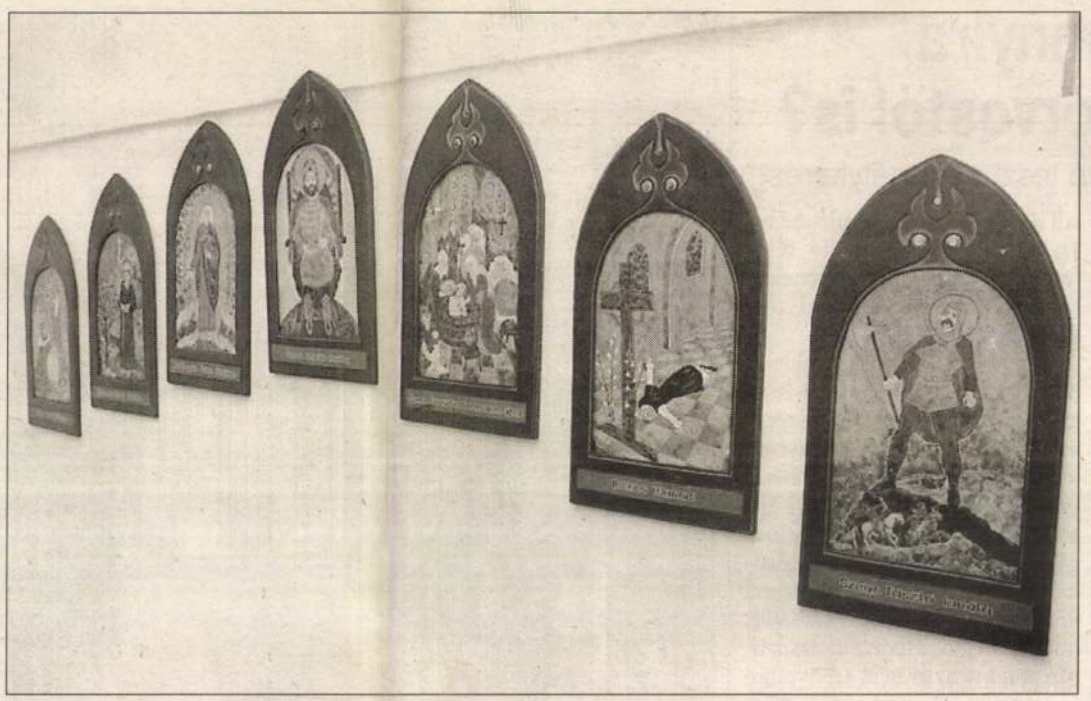

Egy falat keserű uborka...

Stekly Zsuzsa tűzzománcaiból látható kiállítás Dunaföldváron

Bevallom, bosszankodással elegy csodálkozással nézegetem azon kiállításokat, amelyek egyfelől a mesterség, technika ismerete, a képességek birtoklása mellett arról is tanúskodnak, hogy az alkotó nem tudott (akart) gátat szabni elementáris kifejezési vágyának. Amelyek esetében a jó, mi több, kiemelkedő munkák szárnyalását néhány közhelyes, direkt dolgozat rántja menthetetlenül porba. Egy kulináris hasonlat: mint amikor a szépen tálalt és kiadós ebédet visszavonhatatlanul elrontja egy falat keserű uborka...

A kevesebb több lett volna valószínűleg évezredes törvénye — sajnos — megtapasztalható *Stekly Zsuzsa* tűzzománc-tárlatán. Ráadásul számos oka van annak, hogy felemás érzésekkel léptem ki a dunafölvári Vármúzeum Galériájából.

Az alkotó egyfelől a műfaj mestere — ragyogó színekkel, szép tónusokkal dolgozik, olykor magávalragadó a munkák merész dekorativitása mellett a játékosságuk is: Béke című művén a napbaöltözött lány mellett még csak az amorf, hullámzó formák finom ritmusával operál, a két Mucha-tisztelgés szecessziót idéző megoldásai is jóval túlnőnek a stílusgyakorlatok bevett szintjén —, azonban *tényleg mindenről* be kívánt számolni: így kerülhettek a falra olyan képek, mint a Rondó című gondolati üresjárat, a familiáris portrékról, Pepiről és Csoszogiról már nem is szólva. Aztán azon is érdemes elmorfondírozni, életmű-kiállításokat nem számítva nem problémás-e egy tárlaton bemutatni Madonnát Jézussal és a meghitten fürdőző nudistákat, Ádám és Éva megkísértését és az összes báját a lenyugvó napnak mutató dunai hajós(nő)t. (De, problémás.) Nem mentség, hogy akad munka — például a „Liliomos Mária" —, ahol egyetlen elemmel (jelesül Mária kezével) meszszebb jut, mint három másik alkotással együttvéve. Ám jómagam alaposan megrostáltam volna az „anyaság" témakörét feldolgozó sorozatot. Például.

Apropó, sorozat. Bár a művek sokasága tálcán kínálja a tematikus rendezés lehetőségét, szinte már micimackós bájjal keverdenek az adriai tájakat és ódon utcácskákat megörökítő művek a mesemotívumokat elevenítő képekkel, a családi albumokat idéző és az intenzív lelki életet sejtető alkotásokkal (ez utóbbihoz beszédes címek: „Őrizem az álmod"; „A szerelem mindent legyőz"; „A család ereje"). Ez alól egyetlen kivétel az Árpád-házi szenteket megörökítő hét tűzzománc — remélem, nem véletlenül került a kiállítóhelyiség főhelyére, mert vitathatatlanul ez a tárlat legnemesebb része. Ne kerülje el figyelmünket a sorozathoz mellékelt felirat („Csak egészben értékesíthető!"): a magyarázat, miért, mitől nem működött az egészséges és szisztematikus válogatás kötelező kényszere, parancsa... **-nyulasi-**

Kulturmix

Hét végi események, kulturális ajánló

Péntek: Sukorón *19 órakor* dr. Szíj Rezső nyitja meg Kruppa József festőművész tárlatát a művelődési házban. Az agárdi Popstrandon elkezdődnek a július 29-ig tartó európai ifjúsági diáktalálkozó eseményei és a középiskolások péntektől vasárnapig tartó országos modern táncversenye.

Szombat: Aki szívesen vállalkozik egy kis közeli kiruccanásra színházi élményért, az szombaton és vasárnap *21 órától* megtekintheti Zsámbékon, a romtemplomnál bemutatandó Bulgakov-darabot, A Mester és Margaritát, amely a Zsámbéki Nyári Színház és a Bukaresti Nemzeti Színház közös produkciója.

Vasárnap: Kő Pál szobrászművész tárlata *11 órakor* nyílik a Szent István Művelődési Ház Korona Galériájában. Ez a kiállítás a művész millecentenáriumi sorozatának első állomása. Ekkor mutatják be Belső tárlat című katalógusát is.

A magyar filmesek világtalálkozója

A magyar film születésének 100. évfordulóját világtalálkozóval is megünneplik október végén és november elején, amelyre a világ minden részéből várják a filmeseket. Eddig többek között Krencsey Marianne színművésznő jelentkezett, aki az Egyesült Államokban él, Robert Lantos producer Kanadából és Novák Emil operatőr Ausztráliából jelezte részvételi szándékát.

Az Isteni színjáték mennyei kiadása

Dante Isteni színjátékának száz éneke első ízben jelenik meg Botticelli illusztrációival. Az egyedülálló kulturális csemege, a az irodalom-, a könyvbarátok mennyei ajándéka szeptember körül várható Párizsban.

Miért félünk annyira a legjobb fogorvostól is?

A nyitott száj lehetetlenné teszi a „segélykérést"

A felnőttek talán még jobban félnek a fogorvostól, mint a gyermekek. Láthatunk néha az iskolafogászatra felszabadultan vonuló kicsiket. Ugyanez a meglett emberekről aligha, csak elvétve mondható el.

Ha félünk valamitől (bármitől), annak egyik oka lehet a *rossz tapasztalat*. Akit az egyik fogorvos megszúrt, fúrt, köszörült, stb. (és ez fájdalommal járt), az az ember fél a másiktól is, még ha csak egy teljesen fájdalmatlan fogsorpróba következik is. A másik ok az *ijesztgetés*. Ha fogkezelésen átesett ismerősünk (esetleg csupán a hatás kedvéért) túl színesen ecseteli az átélt borzalmakat, akkor nyilván erősen szorongva megyünk legközelebb fogorvoshoz.

Nem egyszer irreális mértékű félelmet figyelhetünk meg némely ismerősünknél. Amit nem indokol az a két-három kis szúrás az ínybe, a mindössze néhány másodpercig tartó húzás, a vízsugárral hűtött köszörülés, stb. Ilyenkor a pszichológus rejtett, a tudatalattinkban működő erők hatására gyanakszik...

Hall amerikai pszichológusnak nálunk is megjelent igen érdekes könyve (Rejtett dimenziók) nyomán jól ismert a *személyes tér* fogalma.

Ha valaki — idegen — megsérti a testünket körülvevő láthatatlan felségterületet, óhatatlanul szorongást vagy haragot ébreszt bennünk. A zsúfolt autóbuszon inkább haragot, a fogorvosnál inkább szorongást érzünk (őrá egyébként sem haragudhatunk előre). A fogorvos nem csak közelebb lép hozzánk a szokásosnál, hanem egyenesen belenyúl a testünk egyik üregébe, méghozzá nem is a kezével (az jóval kevésbé félelmetes lenne), hanem hideg, kemény, éles fém műszereivel. (Megfigyelhető, hogy a kisgyermekek sem szeretik, ha a fém kiskanállal a szájukba nyúlnak, némelyik baba erélyesen tiltakozik ez ellen, pedig ez a művelet nem okoz fájdalmat.)

Nem csak a kisgyermekek, hanem az állatok köréből is vehetjük a példát. Közismert, hogy sul a nyitott száj lehetetlenné teszi a „segélykiáltást" (a félig fekvő helyzet pedig a menekülést), így teljessé válik a kiszolgáltatottságérzés.

Hozzáadódik még ehhez, hogy az emberek egy része a szúrást, vágást *agresszív cselekményként* értékeli (nagyobb mértékben, komolyabb formában kétségtelenül azok). Az apró szúrás a képzeletében felnagyítódva szimbolikus jelentőséget nyer, és ha az agresszióval kapcsolatos korábbi indulatait nem tudta magában feldolgozni, akkor a kis szúrás is aránytalan rettegést kelt benne.

A félelem fokozza a fájdalomérzést, mivel mindkettő az idegrendszer izgalmi állapotával függ össze, azzal egyenesen arányos. Tehát aki fél a kezelés alatt, erősebb fájdalomélményt fog átélni. A hirtelen izgalom viszont egy időre elnyomhatja a fájdalomérzést: ezzel magyarázható, hogy például a várószobába lépve némelykor elcsitul a legkínzóbb fogfájás is.

A környezet és a fogorvos viselkedése fokozhatja vagy enyhítheti a szorongást, és így a fájdalmat is.

A csupa fehér-csupa fényes berendezés semmi jót nem ígér, személytelen, idegenszerű és fenyegető. Egy színes plakát, egy csokor virág ezt jótékonyan enyhítheti. A szigorú asszisztens, a mogorva fogorvos aligha oldja a szorongást, viszont a mosoly, a biztatás lazítja a feszült lelkiállapotunkat, és így még a fájdalmat is kevésbé érezzük. Ebből a tapasztalatból táplálkozott az a kabarétréfa, melyben a páciens foghúzás előtt arra kéri a fogorvost, hogy adogasson neki szaloncukrot, és szólítsa Pityunak, hogy elmúljon a félsz. Ha belegondolunk, ez valóban hatásos félelemoldó viselkedés lenne. (Ámde nyilvánvalóan megvalósíthatatlan.) Hiszen a beteg és szorongó ember a lelke mélyén — olykor külső viselkedésében is — olyan, mint a védtelen kisgyermek a hatalmas, erős felnőttel szemben.

Íme az elméletek, miért félünk, mit félünk: rettegünk a

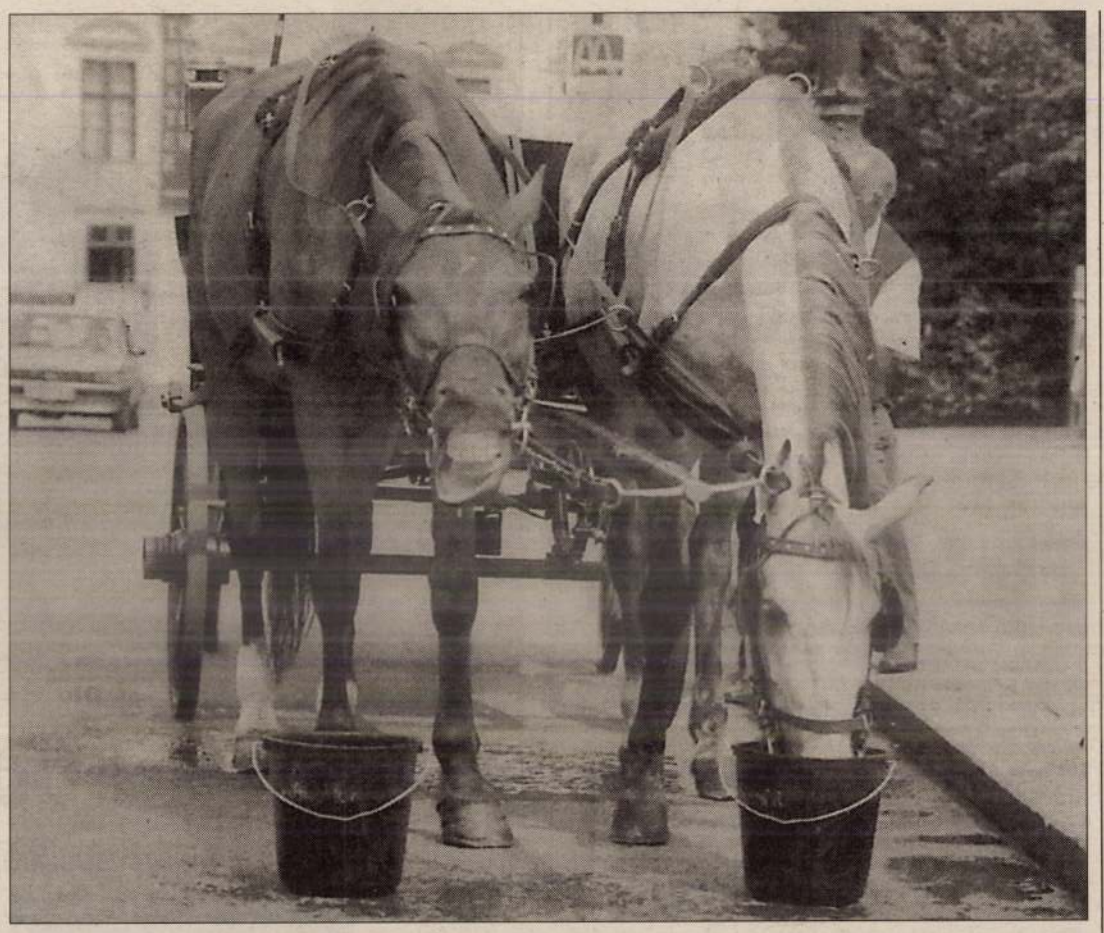

A szívós ló sem mentes a betegségektől, s még róla is átterjedhet az emberre néhány csúnya kór

Kedvenc kutyánk, macskánk betegsége a mienk is lehet

Papagájkór, veszettség, lépfene, orsóférgesség és kórtársaik

Az ember magához szelídítette, hasznára fogta az állatokat, néhányukkal pedig a szó szoros értelmében egy fedél alatt él. A kedvenc kutyák és cicusok néha még a gazda ágyába is belefekszenek, s a gyerekek is szívesen játszanak a barátságos aranyhörcsögökkel, tengerimalacokkal.

Vajon nem jelentenek-e veszélyt az egészségre a lakásban, ház körül tartott állatok?

De bizony.

Állatról emberre sokféle kór terjed. A legismertebb a veszettség. S azt mindannyian tudjuk, hogy a kutya, macska megkaphatja ezt a betegséget, de talán kevésbé ismert, hogy a sertés vagy a ló is megveszhet. A lóról egyébként emberre terjedhet az influenzaszerű tünetekben megmutatkozó, baktériumok terjesztette lépfene is, a kutyáktól-macskáktól pedig a gazda is megkaphatja a gombák okozta bőrbetegséget vagy az orsóférgességet. (Ez utóbbi az állatok rendszeres féregtelenítésével elkerülhető.) Súlyos macskabetegség a toxoplazmózis, és főként a terhes asszonyok születendő magzatára jelent nagy veszélyt. (Vetélés vagy fejlődési rendellenesség lehet a következmény.)

Sok gyerek kikunyerálja a hobbiállatot: aranyhörcsögöt, tengerimalacot, papagájt.

Egyik sem teljesen veszélytelen. A tengerimalacok, az aranyhörcsögök (amellett, hogy „illatosak") agyhártyagyulladást vagy agyvelőgyulladást kaphatnak — a vírus az embert is megfertőzheti. A kedvenc papagájról emberre tejedő papagájkór influenzaszerű tünetekkel jár, a betegséget pedig a madár ürüléke terjeszti (a kalitkában szárnyaival csapkodó madár „kiveri" az ürüléket, s porának belélegzésével jut az ember szervezetébe a kórokozó.)

A „házon kívül", ólban élő sertések orbánca, lépfenéje, sőt a száj- és körömfájása a gazdánál is súlyos bajt okozhat — persze csak akkor, ha az állat is megbetegedett.

Hogyan előzhető meg a kór?

A tisztaság az állat esetében is — fél egészség. A veszettség elleni védőoltás nagyon fontos. S nem utolsósorban: az állatok viselkedése megváltozik, ha megbetegszenek, jelzéseiket komolyan kell venni... **M.E.**

Az egészséges fogak titkai...

A legtöbb felnőttnek szuvasak a fogai, és fogágymegbetegedésben szenved. Ez egyáltalán nem természetes dolog. Aki idős korában is egészséges fogakat szeretne, ügyeljen a következőkre:

— Naponta legalább kétszer mosson fogat, reggel és este. De lehetőség szerint minden étkezés után ajánlatos az alapos fogtisztítás. Fluortartalmú fogkrémet célszerű használni. A fogakat először fenn, a rágófelületen, majd a külső oldalán, s végül a belső oldalán is meg kell mosni jó alaposan.

— Igen fontos a jó fogkefe, amely kisfejű legyen, azért, hogy a száj minden szegletébe beférjen, s a legbelül fekvő fogakhoz is könnyen hozzáférjen. Elöl legyen lekerített, hogy ne okozzon a foghúsban és a szájüreg nyálkahártyáján sérülést. A kefe szőre ne legyen se túl erős, se túl puha. A fogmosás után alaposan szárítsuk ki a fogkefét, tartsuk szellős helyen, nehogy baktériumok telepedjenek meg rajta. Fontos a fogkefe gyakori cserélése is újra!

— Fluorid tartalmú szájvizet és szájöblítőt használjunk, amely segít a fogfelszín megkeményítésében, és ellenállóvá teszi a fogakat.

— Hetente legalább egyszer fogcérnával tisztítsuk ki a fogak közötti réseket!

— Ajánlatos félévente felkeresni a fogorvost fogellenőrzés céljából és a fogköveket eltávolíttatni.

— Óvakodni kell az édességek fogyasztásától. Az édesség a fogak legnagyobb ellensége, még a rejtett cukrok is rontják a fogakat, melyek a gyümölcslevekben, limonádéban, rágógumiban fordulnak elő. Ha nincs kéznél fogkefe, célszerű cukormentes rágógumit rágni, ez bizonyos mértékig tisztítja a fogakat. Fogyasszunk kálciumban gazdag ételeket (tejet, tejtermékeket). Ezek egyaránt erősítik a fogakat és a csontokat is.

— Kímélni kell a fogakat! Nem szabad például dió vagy keményhéjú magvakat foggal feltörni, üvegkupakot foggal eltávolítani.

ján összeállított nemzetközi „álomválogatottjába" a két döntős csapatból mindössze egy-egy játékost vett bele *Sammer*, illetve *Berger* személyében. Ugyanakkor három angol, három francia és két horvát is helyet kapna Robson Euro-tizenegyében. A hajdani sztár egyértelműen *Seamant*, az angolok kapusát minősítette a torna és a világ legjobb hálóőrzőjének. *Gascoigne*-t, az Eb egyik legtöbbet ünnepelt angol középpályását csak a cserepadra ültetné. *Paul Ince* formája viszont tetszett, őt szerepelteti Robson mester a saját All Star gárdájában.

○

A finálé meghozta az „aranygól" premierjét, Oliver Bierhoff találata megszolgált aranyéremhez juttatta a német válogatottat. S a többi hosszabbításos mérkőzés? Azokat jobb minél előbb elfelejteni, ugyanis azokon a

gyan fogadtad a hírt?

— Természetesen meglepődve. Abszolút nem számítottam arra, hogy júliusban Atlantába kell utaznom. Azt mondanom sem kell, hogy nagyon örülök.

— *Kivel osztottad meg először a boldogságod?*

— Budapesten az országos bajnokságon voltunk, amikor közölték velem, hogy utazok. Először a csapattársaimnak mondtam el, majd felhívtam a szüleimet, akik rögtön azt kérdezték: miért hülyéskedek? Végül azért elhitték, hogy komoly a dolog.

Íjászverseny a

Huszonhárom sportoló n

A Kék Duna íjászversenyen a

STEKLY ZSUZSA

Tűzzománcok Földváron

Stekly Zsuzsa munkáiból nyílik kiállítás július 5-én, pénteken Dunaföldváron. A bonyhádi alkotó tűzzománc-képeit a Vármúzeum Galériában állítják ki. Stekly Zsuzsa a pécsi művészeti szakközépiskola reklámgrafika szakán végzett, két évtizede ismerkedett meg a műfajjal — édesapja avatta be a tűzzománc titkaiba, azóta is őt tekinti legfőbb mesterének. A földvári bemutakozás közel századik tárlata lesz.

A tűzzománc-tárlatot délután öt órakor *Lönhardt Ferenc*, a tolnai Művelődési Ház igazgatója nyitja meg. A kiállítást augusztus közepéig láthatják az érdeklődők.

DUNAÚJVÁROSI HÍRLAP 1996. 07. 05.

Id. Stejk István fazekas

A Stejk család híres habán ősöktől Horvát-országból származik. 1850-es évektől állandóan folytatták a fehér edényes habán mesterséget és 1918-tól a fazekasságot is. 1850-től Stejk Dániel, 1873-tól nagyapa Stejk Flórián, 1903-tól id. Stejk István és 1922-től ifj. Stejk István a hagyományok folytatója.

Sárközi fazekasok.

1974. V. 6. Petőfi 12.43 / 11 / Gué.

Stefkó Ildikó, népművész

- Gáborjánházán. A szombathelyi Háziipari Szövetkezetnek dolgozik. Szövőnő.

Székely Gabriella: Hetési szőttes
Magyar Ifjúság, 1971. aug. 6. 13. l.

Stekkel József

Ács. Említés történik róla 1788-1794, 1782, 1796, 1804 és 1805-ben.

1788 előtt: Kolozsvár, a szentkereszti ház ácsmunkája.

B. Nagy Margit: Reneszánsz és barokk Erdélyben, Bukarest, 1970.

323 l.

Stekl József

MDK

szoboröntő

Résztvett Olcsay Kiss Zoltán Márir-emlékművének öntésében Vinyáli mester vezetésével. /talán Vignali Guzmanov/

nóti: Egy szobor tüzkeresztsége

Este Hirlap. 1958 okt. 2. III. 230.

Stekli Gyula.

Zamárugyári gyártásvezető.

A Bonyhádi Képzőművészeti Kör tagja, festményén dolgozik.

Tolnai Napló, 1952. Nov. 7.

Stekli Gyula.

A bonyhádi képzőművészeti szakkör idei kiállításán „Erdők szélén", – „Hilda", – „Cigánylány" c. képei szerepeltek.
(említve.)

Tolnai Napló, 1952. Dec. 25.

Stekly Gyula

MDK

szerepelt a november 7-én rendezett kiállitáson.

Cs.L.: A Tolna megyei festők közös kiállitása. Tolna Megyei Népujság. 1963. nov. 17.

Stekli Zsuzsa, [Jestő?]

Amatőr (?). Tűzzománc munkáitól nyílt kiállítása Sekszárdon.

—: Hír

8.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1975. jan. 23.

Stekly Tonnog

i parműrés

A leltárátus Tisleményei az 1985-as Tösterületi alkotásairól:

Kiadó, Ált. Iskola:

2 db románe falitép

Műrémet 89/6

STEKLY ZSUZSA

ÉSZAK - MAGYARORSZÁG

1998. III. 23

Stekly Zsuzsa tűzzománcainak kiállítása. Miskolc-Tiszai pályaudvar olvasó-váróterme. Nyitva: reggel 8 órától este 6 óráig.

Steinwald, Anton

Jestö

Hul. 1741. Wels (Austria)

A nagyszebeni szabad-
könnives pähely 1779-
ben vette fel.
Meghalt 1781-utan

Zieglauer, Ferdinand
von: Geschichte der Frei-
maurerloge St. Andreas
zu den drei Seeblättern
in Hermannstadt. (1767
– 1790.) Archiv des
Vereines für sieb. Lan-
deskunde
1876. 13. k. 69. l.

ista:

yar Pénzügyminiszteriumnak

Budapest

rendkivüli ideiglenes házadómentességről
929:XXIX.t.c. végrehajtása során a Müemlék-
házak ~~xxxxxxxxxxxxxxxxx~~ átalakitásának
zésével kapcsolatban a Pénzügyminisztérium
/1933.VII.a. szám alatt a MOB-nak szakértő:
llapitott meg, mely az átalakitási költség
százalékáig terjedt.
yanebben a tárgyban kiadott 10.750/ 1946
ndelet, valamint a végrehajtásáról intéz-
.800/1946 M.E. rendelet a müemlékjellegü
dókedvezményét ugyancsak a MOB szakvéle-
l teszi függővé. Tisztelettel kérem a
ériumot, hogy a fenti rendelet hatályát
zabbitani sziveskedjék, illetve ~~engedélyez-~~
y a ~~xxxxxxxxxxxxxxxx~~ müemlékjellegü házak
ezményének elbirálásával kapcsolatban a
ábbra is ~~xxx~~ a költségek 1/2 %-át kitevő
ői dijat számithasson fel.

Budapest, 1947 január 28

. M. E. Ny.

Steinwald Antal

foto.

Mielett 1741 ben Wels-
ben (Ausztria). Ugyláthik
Magyszebenben mukodott.
Alabbi pátrof tagja volt
s 1790-ben már nem ett.
A pátrof tagja lett 1779.
febr. 19-én

Lvod

Ziegr. 691.

..... nevü munkás igazolta

a művezető aláírása.

élyezem:

vagy helyettesének
áírása.

— Endrényi Imre, Szeged.

M. D. K.

STEINWALD, Anton festő

szül. Wels (Ausztria), megh. 1786 Nagyszeben

1774 Nagyszeben pl. t. főoltár melletti freskó, Mária angyalokkal

1776 Felek, Szombatfalva Brukenthal nyárilak, freskók

1785 Krisan arcképe

M. J. János arcképe

Nagyszeben Brukenthal nyárilak freskói

Garas XVIII. gy 150, 168, 184, 199, 253. l.

Johan Steinweck,asztalos

A Győrben 1667,febr.1-én kiadott céhoklevél szerint a céhvezetőség tagja volt. 94.old

Patári Ferenc: Asztalosiegények Győrött a XVII.században Adatok Győr város asztalosmívességének történetéhez 94.old

Arrabona,9.-Antus János Múz. Győr,1967.-A Győri Múz. Évkönyve

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS
KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

Steinwill János

Jenő

IX. Márton u. 28.

MKSz 1947

Steinville

tábornok, épitész (?).

A vár (Károlyfehervár) savoyai Eugen herceg szerint készült, Kormányzó Kornis Zsigmond fölügyelete alatt. Épitni 1715-ben Steinville tábornok kezdé s 1738-ban b. Weiss vejerte be. 1715. november 13-ikán tetek le nagy ünnepéggel a talpkövet.

Szilágyi Sándor. Utiképek. Honderm. 1846. II. 291. l.

Falkoner József Ferenc

STEINZ BERNÁT, asztalosmester

Pesti asztalosmester volt 1828-ban.-Belvárosi lakos.-Helyrajzi szám: 431.-Segédek száma: 1.-Összeirási szám: 1013. 45.old.

BATÁRI FERENC: Pest-budai asztalosok 1828-ban 39.old.

Az Iparműv.Múz.Kopp Ferenc Múz.Évkönyve. XIII. 1970. Bp. 1971.

STEINZÜGLER, Joseph, pozsonyi kőmű-
vesegéd

J. S. Maurergesell, † 80 éves korában, Pozsony,
1831 február 22, apoplexiában (1831, 492 l. után)

Pressburger Zeitung
(Gerithon)

Steiro

„Dunavíz-árusok." Steiro ismeretlen litográfiája, 1855.

[repr.]

Bérza László: Budapest története. Tegnapok képekben 1.

Új Tükör, 1980. okt. 5. 10. old.-on.

Steisz Henrik

ácson

Bé 1947

Szm. Würtheim

Tp. Post.

Schneider

220. l.

Stejk Dániel fazekas

A Stejk család híres habán ősöktől Horvátországból származik. 1850-es évektől állandóan folytatták a fehér edényes habán mesterséget, 1918-tól a fazekasságot is. 1850-től Stejk Dániel, 1873-tól nagyapa Stejk Flórián, 1903-tól id. Stejk István és 1922-tól ifj. Stejk István a hagyományok folytatója.

Sárközi fazekasok.

1974. V. 6. Petőfi 12,43 /11/ Gné

Stejk Flórián fazekas

A Stejk család híres habán ősöktől Horvátországból származik. 1850-es évektől állandóan folytatták a fehér edényes habán mesterséget, 1918-tól a fazekasságot is. 1850-től Stejk Dániel, 1873-tól nagyapa Stejk Flórián, 1903-tól id. Stejk István és 1922-től ifj. Stejk István a hagyományok folytatója.

Sárközi fazekasok.

1974. V. 6. Petőfi 12.43 /11/ Gné

Steinstock József, harangöntő. MDK.

Több, mint 3 évtizeden át dolgozott Budán. 1730-1763 között ismerjük. Nem szokott évszámot imi reájuk, a kolyi kis harangon sincs. Ez kb a XVIII. közepén készült. 311 old

Patay Pál: Az Érmelléki Traktus harangjai 1825 körül. 305.o.

Déri Múz. Évkönyve. IX. 1968. Debrecen, 1968
Alföldi Nyomda, Debrecen

Steinstock József

budai harangöntő

é.

Bathyaneum

I. 106-l.

Szeleta-barlang V. 180.

Steinstock József

budai harangöntő

öntötte a Kolozsvári
Szent Mihály pléb.
~~minorita~~ templom *
3 ik (és 4 ik) harangját 1759-
ben.

Jakab Kolozsvár

III. 381 l.

* A szövegben Zsigmond szentegyházat ír, a jegyzetben Szent Mihály-egyházat unlit.

Steinstock Joseph M.D.K.

harangöntő

Keszeg r. k. tyrlom harangját öntötte

Kisbágyon ev. harangláb 1731

Mátraszőllős r. k. tyrlom 1747

Szécsény r. k. tyrlom

Szécsény, r. k. temetőkápolna

Patay P.: Nógrád megye harangjai.

Műtört. Kit. 1958 (VII.) 2-3 sz. 155, 156

159-160

M. D. K.

Steinstock Joseph

harangöntő

Szendehely, r. k. tplom

Vanyarc, ev. tplom 1732, 1756

Patay P. Nógrád megye harangjai. Műv. tört. Ért. 1958 (VII.) 2-3 n. 160, 161, 172

Steinstock Mihály
József
harangöntő
Gentmüenel.
132. l.

ge dr. Éber Lászlóné, továbbá 1902.
Katalin nevü gyermeke után egyenként
en tehát évi Egyezerhatszáz /1600/ K
ugtáira fizessen ki mindaddig mig
ike 1200 K pénzbeli, vagy 1200 K-t
ázással egybekötött állásban nem ré-
nek a 24-ik életévét el nem éri, s a
fentmegjelölt alnaplójában kiadáskép

lat hiteléül:

Steinstock József

Budai 1759-ben öntötte a Kolozsvári szent Mihály templom 3-ik harangját.

Jakab Elek - Kolozsvár
tört. III. 381. l.

Nagamar öntötte a 4-ik harangot is 1759.

u. o. 381. l.

Josef Steinstock, harangoutó MDK

Kóly. 2 harang. A második K. Josef Steinstock Sos mich in Ofen? 30 fold

Patay Pál: Az Eemelléki Traktus harangjai, 1825 körül. 305.o.

Déri Múz. Évkönyve. IX. 1968. Debrecen, 1968
Alföldi Nyomda, Debrecen

Steinwald, Johann

Anton

festō

mil. 1741 vag 1742-ben

Welsben (Austria) 1775-

töl Nagyszebenben báró

Brukenthal gubernátor

szolgálatában állott.

További munkássá-

gát lásd

Bielz Galeriestu-

dien

3, 4. l. 5. l.

MOBKOT.

† Nagyszebenben

1786. Sept. 2.

44 évig Erdélyben

Steinwald, Anton, nagyszebeni festő MDK

Unter den /von O. Beu (Răscoàla lui Horia în arta epocei, Bucuresti 1935)/ aufgezählten Arbeiten finden sich sôlche der Harmannstaedter Maler Anton S t e i n w a l d (irrtümlich Johan Martin S t o c k zugeschrieben) ...

59.o.

Bielz Julius: Die Revolution 1848/1849 in Hermannstadt im Spiegel bildlicher Darstellungen.

KelemenEml 58-63.o.

Steinstock József

budai és pesti hgontönn.

Zirciapáts. tpl. Veszprém m. 1732
Rimóc tpl. Nógrád m. 1736
Szebény rk tpl. Baranya " 1741
Balatonkenese ref. tpl Veszpr. m 1741
Hegyeshalom rk. tpl. Moson m. 1742
Dunaföldvár rk. tpl. Tolna " 1742
Zirciapáts tpl. Veszprém m. 1744
Szentgál ref. tpl. " " 1747
Urkut tpl. " " 1747
Szécsenyi rk tpl. Nógrád m. 1757.
Simontornya városi torony 2 harang Tolna m. 1758
Urkuti tpl. Veszprém m. 1763
Ugodi rk. tpl. " " XVIII. sz
Nemzeti Muzeum lapid. XVIII. sz
Gröngyöspata rk tpl. Heves "
Pilis rk. tpl. Pest m "
Isaszeg rk. tpl. Pest "

Jul.

Balogh Zolán: Gyulafehérvári falfestmé-
nyek

Steinstock József

harangöntő

1761-65. a buda-
városi ~~külsőtanácsi~~
~~tagja~~
szószóló / volt

Schmall

II. 265. l.

Steinstock József

harangöntő

1747-től a Külső
tanács tagja Budán

Schmall
II. 276. l.

Teljes tisztelettel

HAZAI BANK RÉSZVÉNYTÁRSASÁG.

Steinstock Józef

Harangöntő

1732

l

Historia

1932. V. 66 l –

Zárda-utcza Szegeden

VII. 248.

M.D.K.

Joseph Steinstock, harangöntő

készítette a sz. király templom harmadik harangját a torony déli felén, melyen a donatorok, stb. nevein kivül a következő felirás található: „Joseph Steinstock Gos'lich in ofen," valamint az 1759-es évszám.

P. Jánossy Béla: Régi harangok - uj harangok. A harangszentelési ünnepség alkalmából kiadott Emlékfüzet. Cluj-Kolozsvár, 1924. /Szerk. György Lajos./ 65.old. 65

STEINSTOCK, JOSEPH (harangöntő)

Várady J.* Dunántúl ref. templ. 1

Diósgyör, 2000

158.o.

1947: *Magyar Művészeket Képviselő Képzőmüv. Kiállítása,* Ernst M.; *Magyar Képzőművészek Szabadszervezete,* régi Műcsarnok; *A Magyar Képzőművészek Szabadszervezetének II. Szabad Nemzeti kiállítása,* FK; 1948: Szalmássy Szalon; 1952: *Archép kiállítás,* Ernst M.; 1957: *Tavaszi Tárlat,* Műcsarnok; 1969: *Kernstok Károly és az 1919-es nyergesi szabadiskola,* Balassa B. M., Esztergom.

Mk: FK; JPM, Pécs; Keresztény M., Esztergom; MNG; PIM.

Km: *Thaly Ferenc arcmása* (Esztergom-Komárom megyei Közgyűlés T.); *Klebelsberg Kunó* (portré, Komárom); *Jókai Mór* (portré, Komárom); *Kovács püspök* (portré, Szhely, Püspöki palota); *Mindszenty József hercegprímás* (portré, Bécs, Pázmáneum); *Oltárképek* (1948-50, Krisztus Király templom); *Oltárképek* (Kapucinus templom); *Mellékoltár* (Városmajori templom) *Keresztút* (római katolikus templom, Tatabánya - Felsőgalla); *Keresztút* (falfreskók, oltárképek, 1976-79, Domaháza, római katolikus templom).

Saját írásai: ~: *Emlékek nagyapámról,* Nők Lapja, 1954. máj. 6.; ~-IJJAS A.: *Feszty Árpád élete és művészete,* Bp., 1966; LÁNG J.: *Ismertetés: Feszty Árpád élete és művészete,* Irodalomtudományi Közlemények, 1967/5-6.; ~: *A Sárga rózsa születése,* Nők Lapja, 1968. febr. 17.; ~: *Otthonaim,* Bp., 1978.

Irod.: LYKA K.: *Festészetünk a két világháború között,* Bp., 1956; RABINOVSZKY M.: *Két korszak határán,* Bp., 1965; VÉCSEY GY.: *Des tableaux dans une vieille chambre,* Voyages en Hongrie, Hiver, 1975/76.; MIHÁLYFI E.: *Művészek, barátaim,* Bp., 1977; KONTHA S. (szerk.):

STEINSTOCK, JOSEPH (harangöntő)

Várady J * Dunántúl ref templ I

Diósgyör, 2000

179.o.

A Keresztút 14. képe: Sírbatétel
dióspatonyi templom, 1998

STEINSTOCK, JOSEPH (harangöntő)

Várady J * Dunamellék ref templ 1

Gyoma 1993

193.0.

STEINSTOCK, JOSEPH

Várady J * Dunamellék ref templ 2

Diósgyőr 1994

283.0.

```
blk= kue
3000= 00605874
3100= Debreceni Szabó, Istv n
3ref= Debreceni Szabó, Istv n
refe= MagyFestAdat, 1988
3140= m
3162= Maler
2194= Ungarn
3200= Ungarn
3270= 1905
3290= Debrecen
3360= 1982
3380= Budapest
309a= MagyFestAdat, 1988
kenn= hg
redk= Nov ky, A^B0gnes
9906= un
9908= H
katg= 4
9900= 16.08.99
revi= created 2 Jul 1998/BRANDT
9990= xxx0
dzwo= 98.05.11 &
97.02.04 &
knde= kndok
```

Steinstoch Jozsef
budai harangöntö

lásd

Arch. Ért
1905. 163. l.

Steinstoh Jónef

Landai harangöntő

berhidai templom

harangja. 1753

Békefi Remigdr.

A Balaton környékének egyházai és várai a középkorban. Bp. 1907.

Jo-l.

g jogositva van teljes és végrehajtó
zükséges, külső szakférfiakat is
bizást adni.
vazati joguk nincs, de véleményük

skönyv vezetendő, melyet a jegyző-
k és az előadó ir alá és a melyet
k által e célból felkért két tag

áll, hogy irásban külön véleményt
z üléz jegyzőkönyvéhez csatolandó.

tleges módositása a vallás- és közok-
r hatáskörébe tartozik.

Steinstock József M. D. K.

harangöntő

Számos harangja maradt fenn Nógrád megében.

Patay P: Nógrád megye harangjai. Müvtört. Ért. 1958 (VII.) 2-3 n. 166.

Steinstock Joseph M.D.K

harangöntő

Obudán.

Becske r. 7. tplom harangját öntöt te.

Csesztve r. 7. tplom

Patay P.: Nográd megye harangjai.

hivtört. Ért. 1958 (VII.) 150

STEINSTOCK József harangöntő

XVIII.sz. harang és lélekváltó csengője a templomban

JÓZSA László: A kunszentmártoni nagytemplom két évszázada. = Magyar Egyháztörténeti Vázlatok,2. 1990 (1991) 1oo.p.

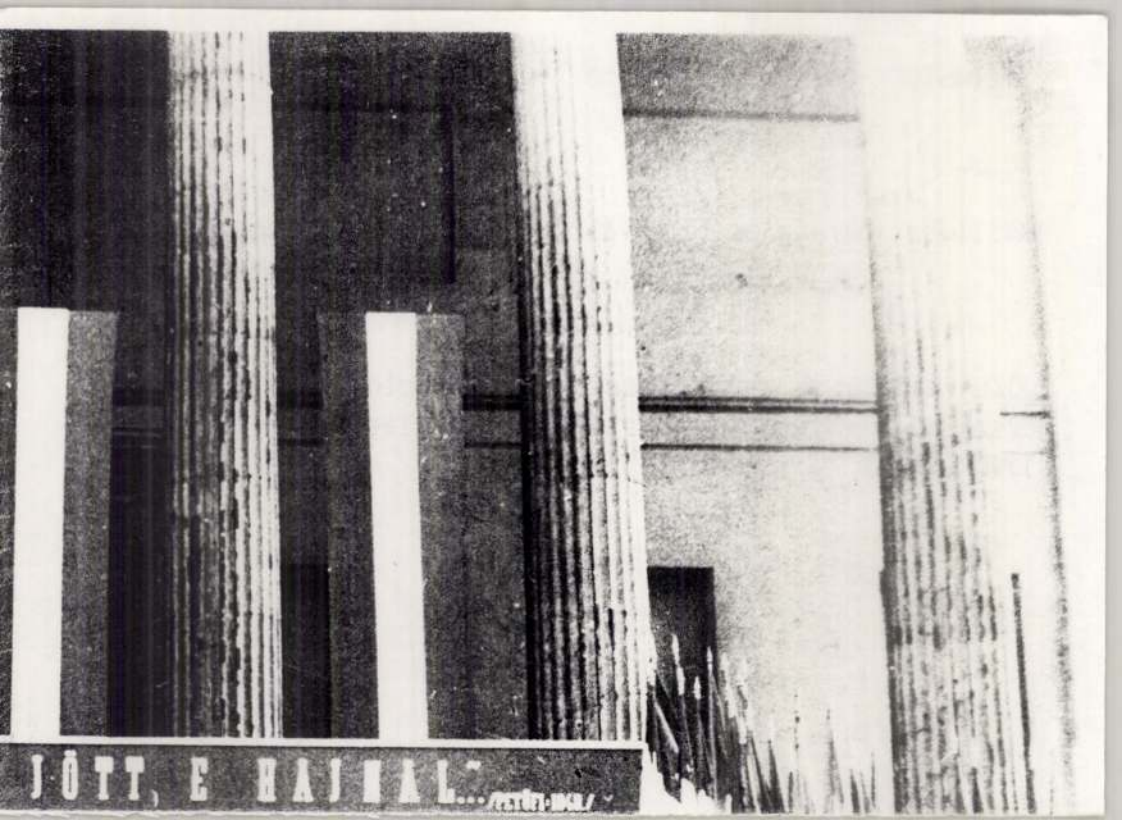
JÖTT, E HA I A L...

Steinstock József

Budán 1679. öntötte a balatonfüredi ref. egyház harangját.

Vallás. és közokt. minisztérium
10104/1917. sz.
eln.

Steinstock József

budai harangöntő 1754-67. évek közt a temesvári székesegyház részére öt harangot öntött. Ebből a püspökharang (803 kg), mely 1763-ból való F legfiszebb harang megvan, a többi 1917-ben hadi célokra elrekviráltatott.

Vallás. és közökt. minisztérium 11340/1917 elu/z. akta.

F és az 1754-ból való

Steinstok József

öntötte a kiskovácsi ref. egyház legfinebb harangját.

Rómer Flóris Lagy XLVI. cs.

1751-ben Budán öntötte a szécsényi fratrum minorum egyik harangját.

u. o.

1753. öntötte a tihanyi apát-sági templom kis harangját

u. o.

1763-ben a falufüredi ref. egyh. harangját

1753 a berhidai kath. templom egyik harangját

az ugodi Templom egyik harangját évszám mélkül.

u. o

Steinstock Jónef

budai harangöntő 1751–1767 között kezitette a temesvári – csanádi székesegyhez öt harangját.
Ebből az 1763-ben öntött püspökharang és a 160 kg súlyu legkisebb meghagyatott, a többi 1917. hadi célokra rekvirállatott.

MOB 516/1917. sz.

2 Judica		Protestáns: Áron Görög: Nagyb. 5. v. Izraelita: Nisan 6
Hétfő **3** Rikárd	☽ Első negyed 23 ó. 39 pk.	Protestáns: Keresztély Görög: Nikéta Izraelita: Nisan 7
Kedd **4** Izidor		Protestáns: Izidor Görög: György Izraelita: Nisan 8
Szerda **5** Vince	olan crendélet	Protestáns: Vince Görög: Diodór Izraelita: Nisan 9
Csütört. **6** Cölesztin		Protestáns: Cölesztin Görög: Eutik Izraelita: Nisan 10
Péntek **7** Fájd. Szűz		Protestáns: Hermann Görög: Kallióp Izraelita: Nisan 11
Szomb. **8** Denes	1933 **ÁPRILIS** 30 nap	Protestáns: Lidia Görög: Herodion Izraelita: Nisan 12

14-ik hét.

Nap kelte 5 ó. 38 pk. — Nyugta 18 ó. 30 pk.

Steinstock József

Buda 1741–1763

erőd

Kovács Harang

66. l.

Steinstock József

harangöntő

l.

Schoenterezvárosi

2. l.

~~Csókai Kremenyák - halom~~ VII. 158.

Steinstock József

harangöntő

Zsigmond szent
öntötte a Kolozsvári ~~szent Miklós~~
egyház ~~egyik~~ ~~nagy~~ két harangját, mefékét
Biró János gyula fehérvári kanonok és
kolozsvári plébános rendelt meg
riala. Az egyik harangon szokatlanul
sok latin felirat s Gábor főangyal képe
van. Felirése: „Steinstock
József öntötte Budán." Készült
1759. ben. A másik szintén
nagy latin feliratú harang Krisz-
tus keresztfája jelképével van el-
látva s Rafael tisztelétére van
szentelve. Szintén 1759 ben
Steinstock által készült.

Zakab Elek Kolozsvár történ-
nete. Bpest. 1888. III. 38 i. l.

A feliratok teljes, magyarra fordítva
jegyzet.
tot szövegével.

Steinstock, Joseph

Ofen

1756-ban öntötte a pécsi Mindenszentekről nevezett templom 2 mázsás nagyobbik harangját.

Szőnyi Ottó dr. A „Mindenszentekről nevezett pécsi templom és temető". Értesítője, A „Pécs-Baranyamegyei Múzeum Egyesület" —. Pécs, 1913. VI. 135.l.

Steinstock József

harangöntő

1761-65. mint szószóló

tagja a budai külső

városi tanácsnak

Schmall L., Adalékok

Bp 1899. II. 265 l

276

1747. a külső tanács

tagja n. o

~~Armenia cr. fotográfiát VI. 177.~~

Steinstok Józef

Harangöntö

1751 Buda

Miller 162. l.

Horváth Géza dr. - VII. 165.

Steinstock József

harangöntő

U. 2265

A szegedi belvi-
ros templom
lelekharangját
öntötte:
mégpet 1916 hadi
célokra elrek-
vizáltak.

~~Aquincumi muzeum. VIII. 249~~

Steinstock Josef

budai harangöntő

1719

erről

Arch. ÉA. 1911. 447

Steinstock Josef

öntötte Budár a
Szécsény (nográd
m) rk. templom egyik
harangjáts. ~~157~~
1751 ben

Gerecze. A műemlé-
kek 544 l

Steinstock József

harangöntő Budán

1742 ben öntötte a

Hegyeshalmi (most m).

templom egy harangját

Joseph Steinstock

öntötte Budán 1736-
ban a Rimóczi
(nográd m) templom
harangját

Gerecze Annuen-
lehet. 542-C

Steinstock Josef

Öntötte a zirczi huszár
tovoj harangjalt
Budán 1744 és 1732
~~[illegible]~~ ben.

Gerecze A műemlé-
Rek. 1020-l

Steinstock Józef

~~1763~~ Budán öntötte
az Úrkúti (veszprém
m) rk. templom
2 harangját.
Egyiket 1763 ban a
másikat 1747 ben

Gerecze. A műemlé-
kek. 1015 l

Steinstock Tonsef

Budán öntötte az ugodi
(verspreiu m) rk temp-
lom (Gyr/harangját

Gerecke A mücen.
lékel 1015 l

Steinstock József

Budán a XVIII század-
bán öntötte a beskidai
(veszprém m.)
(rk. templom Gyik
harangjat. Ezt a ha-
rangot MDCCLIII
ben ujra öntötték

Gyecze, A minule-
Tkch. 1004 l

Steinstock Josef

1741 ben Budán
öntötte a Kenesei
(veszpém m) ev. ref.
templ. harangjáti

Gyr

Gyecze. A mmenl.
1007 l

Steinstuck Joisef

harangöntö

Szebeinyi r. K. templo-
legrisebb harangja 1741-
ből. Felirata: Gos Mich.
Joseph. Steinstuck in
Ofen In honorem S.
Donati M. Donát püspök
képével

Gerecze P. A műemlékek
helyrajzi jegyzéke és irodal-
ma. Bpest. 1906. 144. l

Joseph Steinstock

ontotte a pilisi rk
templom harangjat
Budain

Gerecze. A muemlekek
632 l

Joseph Steinstock

Öntötte az isaszeghi
vk. templom közepsö
harangjat (cöszan?)

Geecre A mücanlékek

623 l

Wahrer Freund allsammt.

T. Wpl

Mittag Versammlung 191 6

Festgesetzt 1. 10. 1.

Freiwillige, freiwillige Versammlung abgehalten

Freiwillige Versammlung gehalten 191

Heinrich Bozo
Amtl.

Amtl.

Magyar királyi államvasutak.

T. Műhely

Miután keresményemnek 191 ..... é

tésénél .....

jelenhetek, keresményemnek átvételére ..

nevü munkástársamat szóbelileg megbizt

Kelt ....., 191 .....

.....

tanu.

.....

tanu.

Joseph Steinstock

Öntötte a Gyöngyös
patai (heves m)
templom harangját
Budai ält, évszá
mucs a harangon.

Gerdre A nüemlekek
373 l

MDK.

3o4. Steinmüller, Joseph /1795-1841/

A Reichstadti herceg arcképe. Rézmetszet.

Magyar Nemzeti Reneszánsz Társaság V. akció.
Bp. 1923. 19. l.

MDK

Steinrucker L.

rajzát metszette Perlaszka M.: József nádor és családja, repr.

Vasárnapi Ujság 1889. XXXVI. évf. 316.l.1

Belgrad.

E látképen a vár Konstanti
előtérben a Vizi és a Ráczváro

Belgrad ge

magyarázó szövegének pedig kez
Plaxthor 6.

Aqu., mér. a vk. 21.2: 28

Steinrucker

festo-

läsd

För. Kongst. Erk

V. 433. l.

Steinrucker

fest

Card

Ehrenreich

Zombory Lajos: Bajor sürke
588 (662), 2307 (331). — Komp a
Tászán 588 (662), 4011 (574). — u
gaslaton 588 (662), 2476 (356). —
Sárga ló 588 (662), 4008 (573).
Szántás 588 (662), 2580 (390).
Talyigás ló 588 (662), 4009 (574
Tehenek az erdőben 588 (662), 40
(574). — Tehénfogat 588 (662), 2
(368). — Tiszahájlat 588 (662), 3
(423). —

Steinrücker

München 1904. 273

OLVASD EL ÉS ADD TOVÁBB!

Loholsz, futsz új javak után...

Loholsz, futsz új javak után, kifúj a szél, megázol,
És a meglévő holmidra vajjon, miért nem vigyázol?
Még törekvő emberek is sokszor sárba ragadnak,
Hogy ha ezer dolgod is van, szakíts időt magadnak!
Biztosításod van már rég (jobbat nem is tehetnél),
De manapság **e kis pénzért** mondd, hogy mit is vehetnél?
Ezt az ügyet nem is lehet más oldalról szemelni,
Az értéket nagy sietve jó lesz ma felemelni!!

"Pátria" r.-t. Budapest — 485418

Steinrücker L.

rajzoló

l.

Szilágyi: Mag. neuner

tört. IX. 587 l.

417. l

Csont harpúna X-47

Steinrucker

Lab IV. 105

Steinpuker L.

olajfestménye: Dunai átkelés az 1840-es években. Reprodukció!

Tóth Endréné: Budapest Encikopédia, Budapest, 1970.

581

Túró, őskori IX. 74.

Steinrucker Leopold

festō

l

Schoen 1948

36 - l -

MDK

Steinrucker

József nádor családja, Steinrucker után:
Perlaska Domokos

Heti Szemle. Honderü, 1846. I. 18.

MDK

Steinrucker L.

Schoen Csillaggyüjt.

Steinrucker , Leopold

MDK

"Pálffy Fidél"

arckép - rézmetszet

Steinrucker - Ehrenreich 1830.

65.o.

Rózsa György: Ehrenreich Ádám forrásai.
Müv. Ért. 1959. VIII. évf. 1. sz. 61-67.o.

Steinrucker Leopold

MDK

"Dessewffy János"

arckép - rézmetszet

Steinrucker, Leopold -Ehrenreich 1832

65.o.

Rózsa György: Ehrenreich Ádám forrásai.
Müv. Ért. 1959. VIII. évf. 1. sz. 61-67.o.

MDK

Steinrucker festőm.

Dessewffy János

M.rézmetszetek a 19. sz. elején. Művészet, 1906.
7o l.

Steinrucker L

litografus

József nádor és
csalâdja

Litografia fenti Tól

F (1846.)

Nemzeti ~~örök~~ örömünnek Főherceg József nádorispán Ő Fensége felszárados nádorsága ünnepének dicsőítésére c. műből.

Lestyán Sándor:

József nádor. Egy alkotó élet írásban és képben. 1776–1847. Bp 1943.

MDK

Steinrucker

képe: Dessewffy János Pozsega vm. főispánja

Magyar rézmetszetek a XIX.sz. elején. Művészet 1906. 7o.l.

MDK

Steinrucker L.

rajza után rézbe metszette az alábbi képet Perlaszka M. Repr.

József nádor és családja. Vas, Ujs. 1903. 136.l.

Steinschneider Emilné

festő

Ert. 1928

Fig. 5.

Scheitelstrecke

1.) Direct aus dem Niederschlagsgebiet 2.) Reservoir am Mantstock, Gross-Popper. Allentsteig, Thaya bei Schönau, Hansbach, Eschenbach.

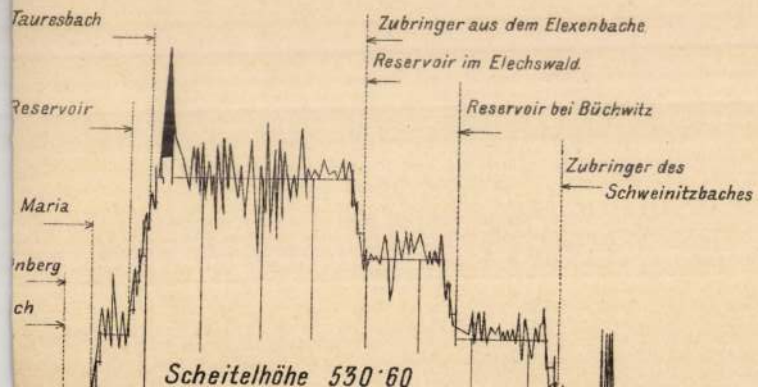

Steinschneider Emilné

Művészvölgyi pleinair iskola őszi tárlatán a Lipótvárosi Társaskör termében szerepelt.

EK. 929. IX. 29.

MDK

Steinschneider Emilné,

Stajer országut.

Nemzeti Szalon.-Őszi Tárlat. 1931. csopt. Kat.

Steinschneider Erna

Hüvösvölgyi Pleinair Iskola kiállításán a Lipótvárosi Társaskör termeiben festményeivel szerepelt.

PH. 929. X. 1.

Steinstock Ernest

Harangöntő

1737. a külső tanács

tagja Budán

Schmall L., Adalékok

Bp 1899. II. 276

~~Állami kegelésbe vett vidéki múzeumok~~

~~jogi képviselete VIII 231.~~

Steinstock Ernő

harangöntő

1737-től a külső
tanács tagja Budán

Schmall

II. 276. l.

Budapest, 192 3 deczember 13.

TIVÁNYI GYULA urnak

Budapest

k, hogy megbizása folytán a

gyesült Tégla és Czementárugyár rész-

alapján elővételi jogot

észvényére.

rt számláját alanti részlete-

XII/14. .-i értékkel

ozó

Steinstock József harangöntő M.D.K.

Óbuda. 1741 ben öntötte a balatonkeresei templom egyik harangját.

Csaró Gyula: A balatonkeresei ref. egyház története. Pápa 1912, 39

Steinstock József

harangöntő MDK
budai mester

A kisbágyoni templom harangja. 1731.

93.o.

Genthon:Nógrád. 1954.

Steinstock /József/

Budai harangöntő

1731. kisbágyoni ev. iskola harangja.

248.o.

Genthon:Nógrád. 1954.

MDK

Steinstock Josef MDK

harangöntő

A rimóci r.k. templom eg ik/~~el~~ harangját öntötte 1738.

351.o.

Genthon:Nógrád. 1954.

Steinstock József

MDK

budai haranggöntő

A szécsényi r.k. templom egyik harangját 1851ben ujraöntötte.

376.o.

Genthon:Nógrád. 1954.

Steinrucker, festő

Művészet, III., 1904. 272-273.

Adatok művészetünk történetéhez

Steinrucker, grafikus

Honderü, 1846. I.18.

Heti szemle

Steinmassler József

porsopötvös 1815-1853

1ásd

Kiró 159

Steinmaszler József, porzsonyi ötvös

V. 145, 146.

Steinmaszler József, borsonyi őrnő

T. 153.

Steinmassler József pozsonyi ötvös
mesterjegyei V. ~~6~~ 159.

Steinmassler József, pozsonyi ötvös V. 100

Steinmaszler Josef, porcelánový štětec

V. 148, 149.

Steinmaszler József

ötvös 1815-1853

laid

Mih. Pozs. 145.

Steinmassl Josef

ötvös 1807

lásd

Mik. Pass. 139

Steinmassler Josef

ötvös 1820.

László

Mih. Pozs. 100

Steinmaszler József

ötvös 1815

Laid

Mich. Pozs. 94

Steinmassler József

ötvös Pozsony

Kőmagyötvj.

3 od. c.

1780

1781

Josephus Steinmassler, M 1815, MC 1831, 1837, 1839, 1841—53. Jegyét az ellenőrzőtábláról közlöm, műve nem ismeretes. — *Zeichen an d. Kontrolltafel, Arbeit nicht bekannt.*

Ugyanannak jegye aranytárgyakra a táblán. — *Desselben Meisters Zeichen an d. Tafel für Goldarbeiten.*

Uder

Steinmassl, Joseph, porsonyi
ötvösinas V. 139

Steinmassl József, pozsonyi özvös V. 94.

Steinmaizel József

ötvös

1815 aug. 29. 1828 Pozsony

Kapmagyarországi ötvösök 45 l.

Steinmaizel József

fordula
~~nezve~~ talapzatra helyezett tojásdad me-
lmalevelek karolnak át. Göndör paróká-
ra omlanak, bajusza kicsiny, ~~és~~ szakál-
s csokorra kötött nyakkendőjének csipke
le ~~van~~ öltözve. Felirata a talapzat elején
oldalon különféle csákányok és kardok tamaszvák,
ott hatsorban:

Wohl... geborne Herr
raff... von Gondola Dero
Ma:... Würcklicher
Ge=... neral Feldt Mar=
nant... und Obrister
iment... Curassiren."

a vonalkeretnek 17.7: 14.4 cm.

140/95 - N° 82.

Steinmassler Józef

otv.

Könnagyötvj 1780. r

STEINMASSL, Joseph, ötvönmester Pozsonyban

J. S. bürgerl. Goldarbeiter, 1 éves fia meghalt.
(1818, 481 l)

J. Steinmaßler, bürgerl. Goldarbeiter 2 éves fia meghalt. (1823, 1. kötet, 569 l)
(Mikalik J. Muz és Kt. Ért, 1911, 145 l)

Preßburger Zeitung
(Genthon)

Steinmaszler Ráró

ötvös 1837

laid

Mih. Port. 146

Steinmaszler, Carl, rozsnyói ötvös – legény V. 146.

Steinmeissel
1766. Pos
Pressburger
1766, 56. sz.
Poszony. Steinmesel István, szobrász,
1766.
Pressburger Zeitung
1766, 56. sz.

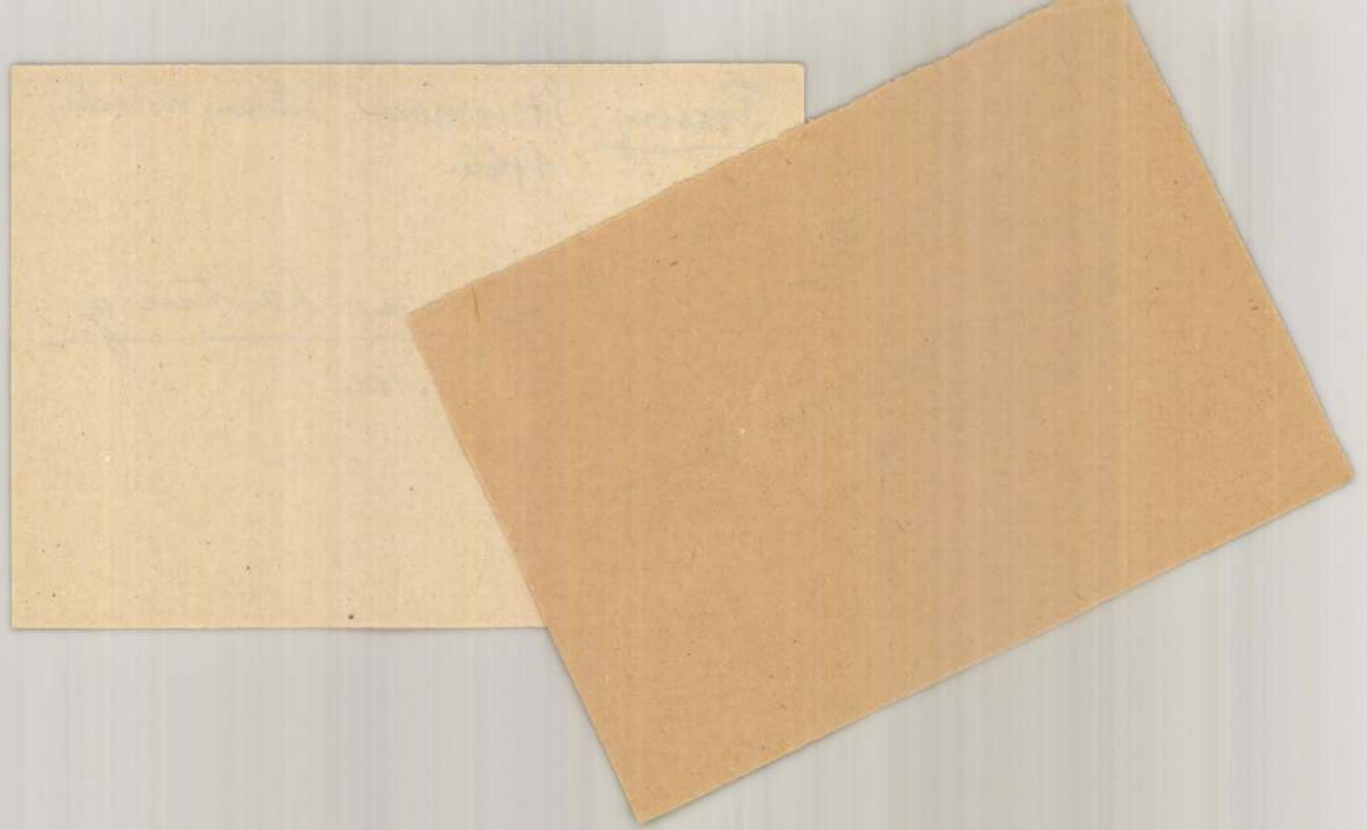

M. D. V.

STEINMEISZLER Adám kőfaragó
újhelyen

1773. Sóvár, királyi erdőkben épitendő „clausura"-hoz faragott kőveket szállit

1776. Márkusfalva, Máriássy-kastély, kerti ház belső főlépcső és galeriák

Aggházy: Barokk szobrászat... Bp. 1959.
I. 280

MK

Steinmeister János kőmives

részt vett Buda ujjáépitésében 1686 után

Schoen Arnold: Buda épitőmestereiről töredékek, vázlatok I. Kik épitették ujjá Budát az 1686. évi romokból? Művért 1957. VI. évf. 4. sz. 299. l.

M.D.K.

Steinmetz András, kőműves

neve az 1771-95. közötti egri
adóösszeírásokban szerepel.

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII.köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 403.old.

STEINMETZ András kőmüves. Az egri városi adó-
összeirásban 1771-95 között szerepel.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

Steinmetz Boldi-

zsár

késmárki kő-

faragó

1639-ben épitette

a szepesbélai r. kat. templom

körfalát.

erőd

Weber, S.: Ge-

schichte der Stadt

Béla. Igló, 1892

99. l.

Voltz (Folz)
festő

München

Der Ungar 1844. júl. 24.
Wegweiser u. Anzeigeblatt
(Sz.: Pesther Kunstausstellung 1844.)

Kalmár

Steinmetz Illés

Kőtűvés

1657 Nagyszeben

ind

Allszeb 2891

A cikk szerzője

aronomak tartja

Nicolai Eliassel

.....nevü munkás igazolta

.....

a művezető aláírása.

élyezem:

.....

vagy helyettesének
iírása.

— Endrényi Imre, Szeged.

Steinmetz Johann

Komines

1657. Nagyneben

und

Allred 289. l

Jelentem, hogy .....

távolmaradását.

Tudomásul vette:

.....

az osztályfőnök aláírása

Engedé

.....

a műhelyfőnök
alá

8. sorsz. Műhelyi minta.

Steinmetz J.

Nagy Zoltán jegyzete

Steinmeissel István, szobrász,

1766. Pozsony.

Pressburger Zeitung

1766, 56. sz.

Pozsony. Steinmesel István, szobrász,
1766.

Pressburger Zeitung
1766, 56. sz.

. mdk.

Paul Steinmecz Kőfarago

Ház is van Kassán, szintén a templom körül munkálkodott. A források 1479, 1480 és 1488-ban említik.

Nulatik I. A Kassai Szent-Erzsébet templom
Bp. 1912.

42. l

mak

Stefan Steinmecz köfaragóm.

1487-ben gerepel

Mihalik József u. Kassai Szent-Erzsébet templom
42. l.
Bp. 1912.

MDK

Steinmetz

Kossuth Emlékkiállitás. A M. Nemzeti Muzeum kiállitásai. Bp. 1924. 19.l.

Steinmetz István

Kőfaragó

1657. Nagyszeben

Albrich Herm

289. l.

Független Magyarország

HÉTFŐI POLITIKAI LAP

V., VILMOS CSÁSZÁR-ÚT 34.

Tek.

EUROPA RT.

Budapest.

V. Rothermere-u. 12.

Steinmetz István

építész? cikke

Új pályaudvarok tervezése és építése a Szovjetunióban.

Magyar Közlekedés

1948. 7-8. f.

241. kép. *Diadalkocsis*

XV., 1881., 193—195. l. — Az orsz. ré
társulat . . . Vasárnapi Újság, 1881., :
— Hivatalos közlemények. AÉ, II.,
IV., V. és XXVI. l. — Louis Couraj
Egyházművészeti Lap, V., 1884., 320.
Pulszky—Radisics: Az ötvösség re
II. kötet. Bp. 1885., 131. l., képe táb
— Pulszky Ferenc: Az esztergomi ká
AÉ, VI., 1886., 220—224. l. (Képe 2
223. l.) — Kőrösy László: Eszte
Esztergom, 1887., 183—184. l. —
Könyvismertetés. AÉ, VIII., 1888.,
— a. b.: Könyvismertetés. AÉ, IX.,
72. l. — Fraknói: Erdődi Bakócz
prímás műtárgyai. AÉ, IX., 1889., 1
— Czobor: Erdődi Bakócz Tamás ká
AÉ, IX., 1889., 120—121., 214. és 2

Steinmeyer

oettingeni orgonakészítő

E

Egyházm. Lap

1882. 306. l.

tatta, mivel azoknak helyre állítá-
22 én megejtett utó felülvizsgálat
s elrendelte, de a többi tételek
ok keresztül vitelére nem utasi-
nlásokért nem volt az építész okol-

kijavitott költségvetést ./. alatt mel-
ztem, kérem szives értesitését az iránt,
zöltethetem e a várfenntartási áta-
midőn már bizonyos, hogy a
Cserey Ede vállalkozotól nem kö-

kérem megengedni, hogy ne a II té-
közöltessem 42 K 50 fillér költséggel
költségvetés Megjegyzés rovatában
lér költséggel ujból építtessem az
s tüzhelyt, és pedig azért, mert az
./.

Steinmüller Franz

müve: „Trombita"; 52. p. reprodukció. Nemzeti Múzeum.

Gábry György: Régi hangszerek, Budapest, 1969.

Steinmüller Franz

pozsonyi hangszerkészítő mester; XIX. század eleje; műve: „Trombita"; mérete; 38 cm. Kétszeresen hajlított sárgarézből.

Gábry György: Régi hangszerek, Budapest, 1969

281

STEINMÜLLER, Franz, hangszerkészítő

F. S. Instrumentenmacher, 1 éves lánya meghalt. (1819, 1021)

–

F. S. bürgerl. Instrumentenmacher, † 32 éves korában, Pozsony 1822 május 15, vérvadárban. (1822. 1. kötet, 596 l)

Preßburger Zeitung
(Genthon)

Rézmetszet

Hedvig SXXXXXXXXXXXXX

Steinmüller

Századok 1874. 84-1o2 o.

Nagy Iván: Magyarország képzőművészei

/Melegh György/

Zala György (1858-1932)

Pesti Hírlap. 1886. dec. 16.-án.

Zala György a napokban ...

Steinmüller, festő

Hasznos Mulatságok, 1829.II.313-314.

Auróra.

Rézmetszet

Toldi

Steinmüller

Századok 1874. 84-1o2 o.

Nagy Iván: Magyarország képzőművészei

/Melegh György/

Barabás Miklós festő (1810-1898)

Pesti látkép. 1886. jul. 9. 4.

Művészeti lexikon

Steinmüller rézmetsző

Századok 1874.84-1o2 o.

Nagy Iván: Magyarország képzőművészei
/Melegh György/

Izsó Miklós szobrász (1831-1875)

Pesti Heilap. 1886. okt. 22. 4.

Uj genre-szobrok

Steinmüller Józef

mühimzö Bp

C

Ezredeves Eidl

XIV. 52. 1.

Ackermann Műszövő R.-T.

BAJA.

Kézieröre berendezett dupladamaszt asztal-, ágynemű- és törülköző-takácsszövészet.

Kitüntetve: Az 1896. évi ezredéves kiállításon. Az 1900. évi bajai iparkiállításon.

Készit: tiszta len **dupladamaszt** abroszt, szalvétát, törülközőt, paplanlepedőt, párnahuzatot, zsurkészleteket izléses, választékos mintázatokban, tiszta len házivászon törülközőket, **rum-**

Mathias Steinner, asztaloslegény

A győri asztalos és puskaagykészitő céh legénykönyvéből: "Mathias Steinner von ~~Xxxxx~~ Moteren Thüschlergesell aus Ungerlandt". 106.old 1685-től

Batári Ferenc: Asztaloslegények Győrött a XVII.században - Adatok Győr város asztalosszüves égének történetéhez 93.old

Arrabona, 9.- Xantus János Múz. Győr, 1967.- A Győri Múz. Évkönyve

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS
KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

Steinner, Mathias, a ztaloslegény

Győrben 1674-1699 között megfordúlt asztalosleg-
nyek jegyzéke: "Steinner, Mathias, Modor, 1689".
119.old. 13.jegyz

Batári Ferenc: Asztalosleg nyek Győrött a XVII. szá-
zadban - Adatok Győr város asztalosmüvességének
történetéhez 93.old

Arrabona, 9. - Xantus János Múz. Győr, 1967. - A Győri
Múz. Évkönyve

Steinner M./Mathias/,asztaloslegény

Győrben 1674-1699 között megfordúlt asztaloslegé-
nyek jegyzéke származási hely szerint:"Modor:
~~xtxxxxx~~ Steinner M." 122.old

Sutári Ferenc: Asztaloslegények Győrött a XVII.
században - Adatok Győr város asztalosszüvességének
történetéhez 93.old

Arrabona,9.- Kantus János Máz.Győr,1967.- A Győri
Máz.Évkönyve

Stenner M./Mathias/,asztaloslegény

Steinpach Erhard

1461-ben a háj tulajdonosa (kói n. 20.)

Seitl Budai tár 1957. 334. o.

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

M.D.K.

Steinpeisser András, kőműves

az 1702-ben engedélyezett egri kőműves-, ács- és kőfaragó-céh egyik alapító mestere; Nagler Sebestyén céhmestersége idején.

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 372. old.
+ 403. "

STEINPERGER András az egri kőmüves-, ács- és kőfaragó céh alapitói, között találjuk --+ Nagler Sebestyén céhmestersége idején 1702-ben.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

Steinruber

läsd

Bmk 55

..... nevü munkás igazolta

a művezető aláírása.

élyezem:

vagy helyettesének
láírása.

a. — Endrényi Imre, Szeged.

Steinruher

lásd

Lay Brestiparmurkiáll

MŰVÉSZE

V., Mária Va

nren

ESI

ÉS

Steinmassler György

Otvös 1856

lásd

Mih. Pors. 154. l

Steinmassler Görz

ötvös 1852

laid

Mih. Pors. 146

Steinmaszler, Georg, pozsonyi ötvös-
inas V. 146.

Steinmaszler, Georg, porsonyi
ötvöslegény V. 154.

Steinmaszler Ádám

Kőfaragó mester

végezte az alábbi templom kőfaragó munkáit. Az építés 1776-és 1781 közt történt.

Gulyás József dr.:

A sárospataki ref. templom. Sárospatak, 1942. 7. l.

MEGHIVÓ

a MAGYAR-OLASZ TÁRSASÁG

f. évi április 27-én,
szombaton délután 6 órakor
az Iparművészeti Múzeum (IX., Üllői-út 33—37.) dísztermében

és

f. évi április 29-én,
hétfőn délután 6 órakor
a TESz (V., Falk Miksa-utca 1.) dísztermében tartandó

NYILVÁNOS ÜLÉSEIRE,

amelyeken

P. FACCHINETTI VITTORINO
a milánói Szent Szív egyetem tanára

tart előadást

szombaton:

„DUE FULGIDE GLORIE DELLA SANTITÀ ITALIANA"

címmel (vetített képekkel),

hétfőn: **„LA RADIO IN VOLO"** címmel.

AZ ELNÖKSÉG

Vendégeket a Társaság szívesen lát.

— 2. — K.D.K.

STEIMÄSSLER István szobrász

1761. Pozsony, jezsuita templom, gömb 4 alakkal, 4 világtáj, 2 puttó, 2 db 5 1/2 láb magas kőalak, 2 kőváza, oszlaptők köből, stukkó ornamentumok, felül 2 vása, Jézus-név gloriában, puttók, telhők stb. 450,– forint fért hoz gyontatószék is

Agghány: Barokk szobrászat... Bp. 1959. I. 279-280. l.

 M. D. K.

STEINMÄSSLER István szobrász

Désényből

1752. Pozsonyban panasza van mes-
tere Gode ellen

1759. Pozsony polgára

1760. Pozsony, Erdődyek kerti szobrait
becsli

1761. Pozsony, jezsuita tetnyhom, szt. Ignác
oltár tabernákulum ./.

Agghány: Barokk szobrászat... Bp. 1959.
I. 279. l.

STEINMÄSSLER — 3. — K. D. K.

~~STEINMÄSSLER~~ István szobrász

1766. Pozsony, megkalt hathetes kis-
lánya

Bazin, plébániatemplom, szobor-
dísze (Jelesve)

Agghány: Barokk szobrászat... Bp. 1959.
I. 96, 279. II. 22, 74, 75, 134, 287.

Steinmässler Stefan

pozsonyi jezsuita
templom Szent Ignác
oltára 1761.

Ind

(asztalosok)

HATVAN

Grassalkovich-kastély

RMV 12, 100 l.

Steinmassler István

4 /

MAGYAR MUVESZET

1931. 22

Steinmässler Stephan

Adam

pozwany wobec

XVIII. w.

l.

Forum

neuer Reis

1937, 18, 19. l.

Kepekkel

(Stainmassler,

Stanmassler)

Steinmässler Stefan

nobrais

wód

Kaplung Jahrb

49. l.

~~Batthyány Lajosné grófnő~~ VI. 302.

STEINMEISSEL Stephan, pozsonyi vzobrász

S. S. bürgerl. Bildhauer, 6 hetes lánya meghalt.
(1766, 56. vzám, 8 l)

(Hogyházy 1. 279–280 l)

Preßburger Zeitung
(Genthon)

Steinlein

U. 1017

Steinlein

Lásg

Bo Temesvár

240. l.

Magyar királyi államvasutak.

T. Műhely

Miután keresményemnek 191 ..... é

tésénél .....

jelenhetek, keresményemnek átvételére ..

nevü munkástársamat szóbelileg megbizt

Kelt ....., 191 .....

.....
tanu.

.....
tanu.

Steinlein

mérnök

l. XVIII-n

Berkeni Temesvár

66. l.

KOMÁROMI JÁNOS
BUDAPEST, IX., RÁDAY-U. 32.

Steinlen festő, grafikus

Th. Alexandre

Népszava XXXVIII.1910.jan.23.

19 sz. 6 lap.

Modern francia grafikusok.

Steinlein

kamarális technikus
1736-tól reist vett az
alábbi székesegyház
építésében Erlachi
Fischer (1650-1723) tervei
szerint.

U. 1017

Szentkláray Jenő:
Barokk és rokokó a
temesvári kath. szék-
egyházban. Délmagyar-
országi Közlöny. 1913.
dec. 25.

Th. Alexandre

Steinlen festő, grafikus

Népszava XXXVIII. 1910. jan. 23.

19 sz. 6 lap.

Modern francia grafikusok.

Steinlein

Kivitelezési vállalkozó a temesvári
székesegyház építésénél

Voit Pál: A barokk Magyarországon,
Budapest, 1970. 152 l

40 l

Keszthe Tivadar és Steinlein mérnök

kivitelezték a temesvári rk. székesegyházat. Fischer von Erlach Emanuel tervei szerint 1754-ben már átalták renieltetésének, de csak 1773-ban fejezték be.

Barát Temesvár. 119.l.

Steinlein C

1768

l. Egerjény 1929

34. l.

Steinlein Carl

1772

l.

Epicjesoy 1929

54. l.

KARL ALEXANDER STEINLEIN, hadimérnök

175[illegible]-ban készitette a városról az első oly felmérést, mely a helység fekvését is pontosságra való törekvéssel ábrázolja. Feltünteti :a katolikus/b/a református/c/a görögkatolikus/d/templomot,a városon kivüli kápolnát/g/ a püspöki lakást/e/és a Maros partján levő régi sóházat/h/. 48.old

MÓTH FERENC: Makó településtörténeti vázlata 41.old

A MÓRA FERENC Múzeum évkönyve, 1972/7[illegible]. I.
Szeged, 1974

KARL ALEXANDER STEINLEIN, hadimérnök

1753-ban készitett Makóról térképet. Két vizimalom müködik/k/, két gázlója van a folyónak: egyik a ref. templom mellett, a másik a sóház alatt. Abrázolja a helységbe vezető útvonalakat is; a csanádi, a földeáki, az ószegedi, és a zombori utat. 6.sz.kép. 48.old.

TÓTH FERENC: Makó településtörténet vázlata 41.old

A MÓRA FERENC Múzeum évkönyve, 1972/73. I.
Szeged, 1974

KARL ALEXANDER STEINLEIN, hadmérnök

1773-as térképe a kelet-nyugati irányú út mellett újra használatos a földeáki és a Marosi réven átvezető kiszombori útvonal. Az apátfalvi út egyik ága a mai Batthyutcát, másik az orosz fertályt érintve éri el a várost. Belterületi útvonalnak számított a mai Kossuth u.is, 63.old.

TÓTH FERENC: Makó településtörténeti vázlata 41.old

A MÓRA FERENC Múzeum Évkönyve, 1972/73. I.
Szeged, 1974

KARL ALEXANDER STEINLEIN, hadmérnök

Makón a Maros átkelőhelye Steinlein 1753-as térképén a
és a kiszonbori széles dülőút tanusága szerint-a mai
partfürdő közelében,a régi szentlőrinci templom és a bá
náti őrház között húzódott.A Maros 1754.évi szabályozás
után a mai Révész utca végére helyezték át. 54.old

TÓTH FERENC: Makó településtörténeti vázlata 41.old

A MÓRA FERENC Múzeum Evkönyve, 1972/73, I.
Szeged, 1974

STEINMACHER JÁNOS, keramikus

Az államositás után, 1947 első hónapjaiban ő is visszatért a városlődi kőedénygyárba dolgozni. 293.old

MOLNÁR LÁSZLÓ: A városlődi kőedénygyar/1868-1950/ 275.old

A Veszprém Megyei Muzeumok Közleményei, 10. 1971 Veszprém, 1971

STEINMACHER JÁNOS, keramikus

A városlődi kőedénygyárban, minden bizonnyal, mint szakképzett keramikus dolgozók névsora, 1851-1950
STEINMACHER JÁNOS, gyári munkás, 1934-1947
Függelék, 298.old

MOLNÁR LÁSZLÓ: A városlődi kőedénygyár/1860-1900/
275.old

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei, 10. 1971
Veszprém, 1971

STEINMACHER JÓZSEF, keramikus

A városlődi kőedénygyárban, minden bizonnyal, mint szakmunkás keramikus dolgozók névsora 1851-1950
STEINMACHER JÓZSEF, kőedényfestő, 1914
Függelék, 298.old

MOLNÁR LÁSZLÓ: A városlődi kőedénygyár/1866-1950/
275.old

A Veszprém Megyei Muzeumok Közleményei, 10. 1971
Veszprém, 1971

STEINMACHER ROZÁLIA, kerámiagyári dolgozó

Akik rövid ideig dolgoztak a gyárban, azokról kevés az adat, de hiteles anyakönyvi bejegyzés bizonyitja, hogy Steinmacher, mint gyári nakszámoslány szerepel az anyakönyvben házasságával kapcsolatban. 279.old

MOLNÁR LÁSZLÓ: A városlődi kőedénygyár/1866-1950/ 275.old

A Veszprém Megyei Múzeumok közleményei, 10. 1971 Veszprém, 1971

Steinle

l.

LykaMagyműI800-50

16.361.l.

Bartolini Luigi

Salomé - a trittico 1. 2. 3. rész

Sárga virágok a Meránói Alpokból

Öröm - erdei fény

Bianchi Barriviera Lino

Tájkép

Bracciano- tó

Tájkép

Marcellus szinháza

Hajnali tanulmány a Palatinuson

Maxentius bazilikája

Porta San Paolo

Hat akvaforte

Steinle.

Lieb I. 21.
III. 107

ﻣﺴﺘﻌﻤﻞ

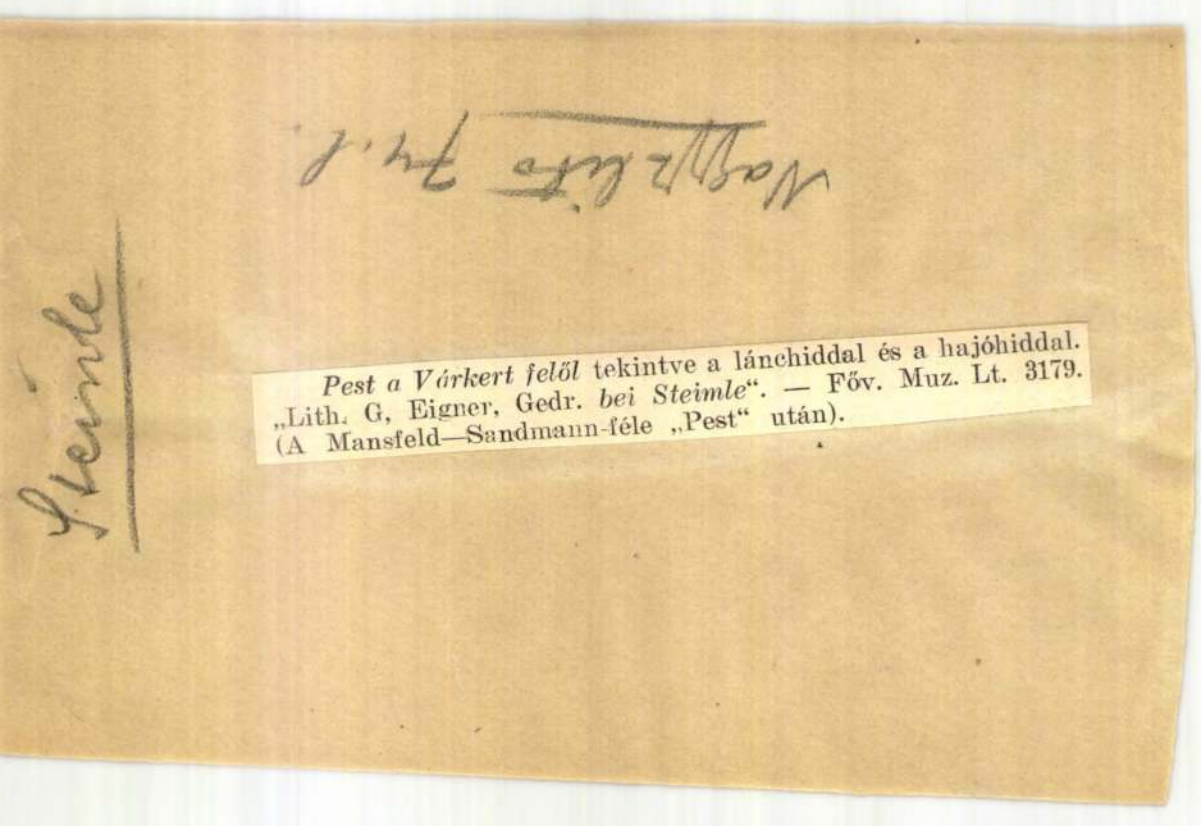

Pest a Várkert felől tekintve a lánchiddal és a hajóhiddal. „Lith. G, Eigner, Gedr. *bei Steimle*". — Főv. Muz. Lt. 3179. (A Mansfeld—Sandmann-féle „Pest" után).

X. Sandmann. Gedr. bei J. Rauh. Verl. von Artaria & Comp. in Wien. 402×263 mm. — Föv. Muz. Lanfr. Gy. 267. U. ez [illegible] Lanfr. Gy. 228. —

MDK

Steinle litográfus

(Felsorolás; adalék a pest.-budai művészeti élethez 1848 elején.)

Dr. Wildner Ödön: Tavasz ébre- [redacted] dése a pesti és budai városházán.

Városi Szemle, Bp. 1928. 402 l.

Steinle

Batthyány Fanny
grófnő megbízásából
festette a pünkösdi
kerepesi kápolna oltár-
képét és a predella
angyalképeit.

Velics 1894

78. l.

5

1648. Glatz Oszkár.

Fahordók.

A dombos vidék előterében asszony a galyköteggel iparkodán hasitott fát czipel. Az arczbőre barna, haja fekete jának gallérja prém, kötény ~~fején~~ nemez kalap ~~van~~ jának lehe néhei csizmájá hosszú szársiél előre hajja. A égboltora „Glatz".

Vászon, méretei 1

Vétetett T a 90432/9

T 1898: XII. 31-én

tott 1899: IV. 6-án (14/99)

V. 25-én a 29855 sz. le

1899. X. 14-én a 76

Kiállitásra engedtetett á

érbezett ifsna (188/900)

L szájá kissé nyitva ~~van~~ tartja

Steinle E.

festő 1835

l.

Frey Burgl 1929

XXVIII.l 68. tábla

EGYETEMI NYOMDA

31 nap **OKTÓBER** 42. hét

9 Vasárnap	Dénes *Dénes*
10 Hétfő	B. Ferenc *Gedeon*
11 Kedd	Placidia *Brigitta*
12 Szerda	Miksa *Miksa*
13 Csütörtök	Ede *Kálmán*
14 Péntek	Kalliszt. *Helén*
15 Szombat	Teréz *Teréz*

Steinle Ede Jakab

festö

1810 – 1886

l.

Thirfelsödimantel

258 l.

E. Steinle

1835-ben festette a Pinkafeld-i temető kápolna oltárképét.

Georg Dehio: Handbuch der deutschen Kunstdenkmäler, Burgenland, Wien 1935.

666 f

Steinle, Eduard bécsi festő

fára festett, neogotikus oltárlépe (1853)

– Krisztus a Zemsten-apinkafői (Pinkafeld) temető lápolnában látható.

Juhász László: Burgenland, történelmi utikalauz
München, 1976.

162.o.

Grafika. Litográfia

M

Steimle Károly litográfiai intézete

Pesther Handlungszeitung, 1843. nov. 4. XVI. 69./277.

Steinhübel János

neinetprónai könyvkötő

ennek fia:

Steinhübel György

1653-ban szabadult fel Senker János nagyszombati könyvkötőnél. Innen Körmöcbányára, onnan Löcsére a Brewer-nyomdába szegődött legénynek. 1660-ban Hamburgig és Brémáig bejárta Neinet országot, s 1664-ben Danckán át Löcsére vinzatérve mesterré avatása után önálló műhelyt nyitott.

ird Ivi Gárczakó

69. l.

könyvnyomda, könyvkötészet, könyv-,
papiráru- és irószerkereskedése
TISZAFÖLDVÁRI HIRLAP Kiadóhivatala
TISZAFÖLDVÁR.
Postatakarékpénztári szla 25.570.
Telefon: 45.

NYOMTATVÁNY

Tek.

„Európa"

könyv- és lapterjesztő R.-T.

Budapest, V.,

Rotheremere-u. 13. III.

Steinhübel János Györaz

könyvkötő

Szül. 1674 nov. 18 † ?

Löcsén

St. Györaz fia, kinek löcsei műhelyében tanulta a könyvkötészetet. Mint ábyja valószínűleg ő is Németországban volt tanulmányuton, s azután szülővárosban dolgozott. 1700-ban megnősült s ebből a házasságából 8 gyermeke született. 1723-ban másodszor is megnősült.

Gulyás Pál. Egy felsőmagyarországi könyvkötő-család följegyzéseiből.

Bp. 1912 19, 20. l.

Horace

fes

(fra

A párisi festő akadémia ta
nára 1846-ban.

Steinhübel János Gottfried

könyvkötő

szül 1716. dec. 24., 1754-
ben nősült. Meghalt 1777-
ben: Gyermekei közül Da-
niel szintén könyvkötő
lett. Kollár János Gott-
fried löcsei könyvkötőnél
tanult 4 évig, ~~[illegible]~~

(b majd eperjesi)

Gulyás Pál: Egy felső-
magyarországi könyvkötő-
család feljegyzéseiből.
Bp. 1912. — 20. l.

STEINHÜBEL, Johann Georg könyvkötő

Lőcse, 1700 céhlevélen

ld. OSZK Évk (1979 (1981) 4o2.p.

1978	Mb	-
1978	Ü	-
1979	Gy	-
1979	Mb	-
1979	Kot	40.673
1979	Ü	38.841
1980	B	-
1980	Gy	-
1980	Kot	40.647
1980	Ü	47.694
1981	Ü	47.695
1981	Kot	-
1982	Ü	47.696
1983	Ü	47.697
1984	Ü	47.698
1985	Ü	47.699

M D K

Steinhübl Georgius, Buda, Viziváros.

Kőnyomdász

Kapossy János: Épitők, szobrászok, festők és grafikusok Magyarországon 1828-ban. Művt. Írt. 1952. 1.sz. 139 l.

M.D.K.

Steinlübel Tóbiás, pikenmacher (puskanműves)

neve az 1691-évi összeírásban fordul elő.

Heves megye műemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország műemléki topográfiája VII.köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 403. old.

STEINHUBER György egri asztalos. 1756-66 közötti adóösszeirásokban szerepel az adózók jegyzékében.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

Steinhübel Godfried

eperjesi kompolto

1725

l.

Magyar Kompozicionale

1944. 130-l.

131-l.

Kérjük a munka szives

Budapest, 1913. decemb

Rigler r.-t.

mDK

Steinhübl György
könyvkötőlegény

1660 ban kezdett feljegyzési könyvében vándorlásairól külföldön és hazaúkban, mesterekről kikkel dolgozott érdekes adatokat közöl. Könyvkötésről, aranyozás és festésről is közöl recepteket.

÷ Érdekes kizirat a Muzeumban

Grafikai Szemle 1913 évf. 47 82 l

Steinhübl György

a XVII. század elején
Németországot bejárt
könyvkötőmester volt
Eperjesen.

Vajdi Béla: Masolino. Tarczai György regényének keletkezéséhez.
Bp. é. n. 3. l.

Dr

Szentiványi Gyula

Budapest

XI. Lágymányosi utca 16.

Steinhübl Géza

~~Gallen János~~ 71. l.

~~Kassai könyvkötő~~

~~1583~~

~~Gevers Bálint~~ 71. l.

~~Kassai könyvkötő~~

1642

~~Hermann Johann Ehrenfriedt~~ ~~kolozsvári~~ 72. l.

könyvkötő

Steinhübl György 71. l.

könyvkötő

Gulyás Pál. A könyv sorsa Magyarországon a legrégibb adóktól napjainkig. Magyar Könyvszemle 1923

Mús cég

K

7

MDK

Steinhübl György

Gulyás P.:A könyvx sorsa Magyarországon a legrégibb időktől napjainkig. Magyar Könyvszemle 1923.

STEINHÜBEL PAUL, ezüstöntő, /Steinhibel/

A körmöci pénzverde személyzete:
A M.N.M.Éremtárában iratmásolatokban 1748-1768.években emlitik a személyzet fizetését.Ebből összeállitható az alkalmazottak névsora.

STEINHÜBEL PAUL, /Steinhibel/, ezüstöntő, 1748-1868. 43.old.

NUMIZM HUSZÁR LAJOS: Pénzverés Körmöcbányán 1748-1868 években 32.old.

NUMIZMATIKAI KÖZLÖNY, LVI-LVII.évf. 1957-1958. Akad.Kiadó, Bpest. 1958.

STEINHÜBEL Tóbiás pixenmacher /puskamüves/.
Egerben 1691-ben irják össze. /O.L./

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből.Voit.

Steinicke Pál
hangszerkészítő

Spinét 1661-ből, Steinicke Pál danczkai
hangszerkészítő műve VIII. 21.

Steinicken Chr

Lind
2

Lann 1887 32 l

..... *műhely.*

yfőnökség!

év ..... hó ____n történő kifize-

..... indokából személyesen meg nem

..... számu .....

tam.

évi ..... hó .....

.....

sajátkezű aláírás és munkásszám.

STEINICKEN acélmetszete.

H. Fiders rajza, 1863 körül

A Magyar Tudományos Akadémia
Lessner épülete

Rexa: 101 kép a régi Pest-Budáról
164.
Helikon 1959

MDK

Steinicken acélmetszó

Lüders festő, Steinicken acélmetszó:
A M.Tud.Akadémia palotája. Repr.

MelEstképt. LVIII. 1.

Steinicken Chr.

acélmetszete Lüdeps H. rajzából: A Magyar Tudományos Akadémia székházának terve (1856): rekonstrukció.

Tóth Ernőné: Budapest Enciklopédia, Budapest, 1970.

71

Steinicken Chr.

Rohbock rajzai utan kör. acélmetszetei az alábbi műben

Roh Humf II.

Nagy-Ugróci kastély.

STEININGER Jakab kőmüves segéd. 1752-ben —+
Pichler György eg-ri kőmüvesmester legényeként Ábrányban /Nyirábrány/ dolgozik.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből.Voit.

M.D.K.

Steinünger Jakab, kőművességéd

1752-ben Pichler György, egri kőművesmester legényeként Abrány-ban (Nyírabrány) dolgozik.

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII.köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 403. old.

M.D.K.

Szeiningen János, egri kőműves

neve 1761-ben egy üzben fordul elő a városi adókönyvben

Neves megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII.köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 403. old.

Steinmotz J

Nagy Zoltán jegyzete

Kossuth's Ankunft in England. Lith. Hust. v. J. Steinmetz in Meissen. — Szines Könyvm. fol.

Kantos X. A. 622. —

Steinitz Adél
iparművész
44 éves
(vastagbélcsavarodás)
†1950. IX. 15.
Óbudai Temető

Halotti főkönyv
1007 folyószám

STEININGEN János egri kőmüves 1761-ben egy izben fordul elő neve a városi, adókönyvben.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

Steinkurcz Ferenc

pécsi kőfaragómester ~~1757-ben~~ 1765 körül végezte a pécsi domonkosok templomának kőfaragó mundiáit.

Németh Béla: A pécsi dominikánus-ház története. Pécs, 1903. 44. l.

Steinl, M. építész

MDh

A Rathaus – az öreg tanácsház – tornyának valószínű építője. A dürnsteini templom: toronyhoz való hasonlósága e feltevés igazolója.

59-60. l

Franz, A. R.: Pressburg, die ehemalige Hauptstadt....
Berlin = Stuttgart, 1935. 83. l. 12. t.

1

Steinhübel György

könyvkötő

- kül. 1631-ben Deutsch Prabenben

1660-ben indult németországi vándorútjára. Ekkor kezdte meg feljegyzéseit, melyeket családjának tagjai 1873-ig folytattak. A M. N. Muzeum (1909?) szerezte meg kézirattára részére. Jelzete: Oct. germ. 244.

1649-től négy évig Senker János nagyszombati mesternél tanulta a könyvkötést. 1653 juniusában Körmöcbányára ment, hol egy évig munkalegény dolgozott. 1654 novemberében Besztercebányán át Löcsére, hol Breuer Lőrinc (harasztért) műhelyében nyert alkalmazást, s itt 1660 áprilisáig működvel 279 forintot keresett, mely összeg nagy részét németországi tanulmányutjának költségére szánta. Ápr. 14-én indult Breslauba, hova ápr. 23-án érkezett meg s Geijssler David műhelyében kapott munkát. Innen május 15-én távozva

~~166,~~

~~Adriac-Tenger II 194.~~

és dolgozott)
meszfordult Leipzigben, Wittenbergben, Zerbstben, Magdeburgban, Helmstedtben, Braunschweigben, Lüneburgban, Hamburgban (hol 1661. januárjában kétszer volt tanúja az Elbe áradása által okozott árvizeknek), Lübeckben, Travemünde-ben, honnan hajón utazott a keletporosznországi Pillaúba s onnan Königsbergbe. Itt egy évig dolgozott s azután Danzigon, Graudentzen, Thornon, Breslaun át hazafele vette utját s 1664 márc. 15-én érkezett vissza Löcsére. Öt nappal utóbb mesterré avattak; s egy hónapmulva felvették a polgárok közé. 1665-ben megnősült, felesége Kolmitz Kristóf híres löcsei osztalos leánya volt. Több leánya és fia születek, akik közül János György atyja mesterséget tanulta. S. meghalt 1698. ápr. 6. Löcsén. —

Forrában.

Gyilyás Pál. Egy felsőmagyarországi könyvkötőcsalád feljegyzéseiből. Bp. 1912

Steinhübel György

kompkötő

XVII. s.

lásd

Gulyáskompkötés

446. l.

I clichés per la stampa delle illustrazioni furono eseguiti a Venezia nella Zincografia del giornale «Il Gazzettino».

ILLUSTRAZIONI

Steinhübel György

könyvkötő

l.

Gulyáskönyv

26 f. l.

Steinhübel György

Könyvkötő

XVII. sz.

Lázd

Diviparmtört

254. l.

1576. Kacziány Ödön

Sirbatétel.

A ~~[illegible]~~ hive, a balra Megváltónak g Jósef halad el dicsfény övezi. odabb (Mária ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~ ⊥ az karczczal: „Kac

Olajfest Vétetett ~~[illegible]~~ 50 a elszám a 2469

⊥ (Máté 27:59, Márk 15:46, Luk. 23:53, Ján. 19:40).

⊥ A férfiák köpenyegetés a nőkék sötét ruhát viselnek.

⊤ papirosra huzott

⊥ A Golgotho. három keresztje felett

47/98.

Steinhübel György

könyvkötő

Lőcse XVIII. 4.

l.

Romhányi

87. l.

951

10

STEPHANUS STEINHAUSZ, textilfestőmester

A szepesolasziak 1804-től alkottak külön céhet. Mesterkönyvüket 1804-1826 között vezették igen diszes, kaligrafikus, néha s ines kivitelben is.--"Stam-Buch"-nak nevezték.-35 bejegyzés van benne.-Ezek egyika:
19.- Stephanus Steinhausz, incorporirt 1812.
123.old. 38.jegyz

DOMOHKOS OTTÓ: Magyarországi festőcéhek I. A textilfestés első nyomai 101.old

ARABONA, 1974 Antus János Múz. Évkönyve, 16. Győr,

Steinhausz Tibor, statikus,

Szegh György: Vasarely Múzeum, Budapest. Építész: Koris János, Molnár Péter | Ipartev |.

Statikus: Szakács Ödön,
Steinhausz Tibor.

Magyar Építőművészet, 1988., 4-5., 68-old.

Steinhausz Tibor, statikus

Janáky István és Janesch Péter: Messepalast, Bécsi terpályázat magyar tene.

A magyar pályamunkát Janáky István és Janesch Péter építésnek készítették el néhány szakértő bevonásával: Múzeológia: Éri István, statika: Steinhausz Tibor, világítás: Debreceni Gábor, kerttervezés: Jámbor Imre.

Magyar Építőművészet, 1988., 4–5., 2 old.

Steinhausz Tibor

Margitszigeti Üttörő Stadion bővítése és rekonstrukciója. Építész:

Sylvester Ádám, Pazár Béla.

Statikus tervező, tetőszerkezet:

Gallyas László.

Klub-gondnoki lakás:

Steinhausz Tibor.

Magyar Építőművészet, 1987., 6., 26-old.

Steinhausz Tibor

építőmérnök diplomáját 1968-ban szerezte. Terve: BHK IV gyártócsarnok épülete. Építész: Tülöp S.

Sportcsv: Fiatal tervezők kiállítása, Budapest, 1972. 301

31

Steinhausz Tibor.

Terve: a szegedi H. K. Készárutároló-tér. Építész: Szotyori Nagy M.

Iparterv Fiatal tervezők kiállítása.

Budapest 1972 30 f

Steinhäusser, Martinus

XVIII. sz.

Kolozsvári asztalosok

2. l.

942 MÁR. 3 MAGYAR KIR. POSTA

Tek

Európa

film könyv lapterjesztő és könyvkiadó

Budapest

Rothermere utca 1

em III. 2.

Steinheiser Jakab

harangöntö

1642 Reussdorf számá
va öntött harangot.
Külföldről Gerült
Erdelybe.

wód
=
Rothkunstgew. 7 l.

laid
=
Mülgl

_____ *műhely.*

főnökség!

_____hó____n történő kifize-

_____indokából személyesen meg nem

_____számu_____

n.

vi _____ hó_____

_____

sajátkezű aláírás és munkásszám.

MOK

Steinherz Miklos
mesterszedő

Tervezte a februári szám boritéklapját
„dekorativhatású jó munka.

÷ Mehékleteink.

Grafikai Szemle 1913. f. 3 z 65 l

MDK

Steinheizler és Kölber budapesti festőcég

végezte a veszprémi székesegyház ornamentális kifestését

Ádám Iván: A veszprémi székesegyház. Veszprém, 1912. II.r. 531,532.l.

STEINHIBEL PAUL, ezüstöntő, /Steinhübel/

A körmöci pénzverde személyzete:
A M.N.M.Éremtárában iratmásolatokban 1748-1768.években emlitik a személyzet fizetését.Ebből összeállitható az alkalmazottak névsora.

Steinhibel Paul, /Steinhübel/, ezüstöntő, 1748-1768 43.old.

HUSZÁR LAJOS: Pénzverés Körmöcbányán 1748-1768 években 32.old.

NUMIZMATIKAI KÖZLÖNY, LVI-LVII. 1957-1958. Akad.Kiadó, Budapest, 1958.

Steinhof Fülöp,szabómester

1872-ben a soproni naptarban szerepel a sztrajk idején. 34.old

László Ernő: A soproni szabólegányek sztrájkja 1872-ben.- 29.old

Soproni Szemle,Helytört.Folyóirat.XIII.1959.Sopron

Steinhofer

rezim

l.

Kem Pozs

13. l.

IRODALOM

JEGYZET

Steinhoffer András

MDK

bécsi könyvkötő

Pesti Gábor 1568-ban megjelent szótárát kötötte be. A kötésből áztatták ki a a székesfehérvári muzeum kártyatöredékét. Valószinüleg ő kötötte azt a várszámadási könyvet is , mleynek táblájában találták az alábbi cikkben ismertetett kártyalapokat, melyeken HF monogramot,TF mesterjegyet és 1563 évszámot látunk.

Horváth Béla: Egy XVI. századi bécsi kártya. Ip.műv.Múz. Évk. III-IV. 1960. 111-116.l.

116.1.

M.D.K.

Steinhoffer János György, egri asztalos

1733-53. között szerepel az adózók összeírásában.

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII.köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 403. old.

STEINHOFFER János György egri asztalos. 1733-53 közötti adóösszeirásokban találkozunk nevével.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

M.D.K.

Steinhuber Györgyi egri asztalos

1756-66. között szerepel az adózók jegyzékében.

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII.köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 403. old.

Steinhuber Ernő

1913/14 I., 1914/15 I.,
1915/16 - 1917/18

Ferképzomfoiskévk
133. 0.

Steinhura Vendel

1898. tanítóképzőiés
kolg. isk. képesítés

Ferkèpzomfoiskèvk

133. C.

	7. Az üldöztetés	krétar.	pa
	8. A pusztulás	krétar.	pa
	9. Az elesettek temetése	krétar.	pa
	Összesen . . .		

Steinhübel Dániel

cperjes könyvkötő

lásd

Steinhübel János

Gottfried

alatt.

:t Virtutis et

Annos LXIV.

a sírját jelző

etére alapítva

lyére a északi

mai új oltár

esztboltozatos

igró szögletes

lait boltozása

át s északon

khajót fűztek

ozatos hajóval

STEINMASSLER, Simon Röfaragó (Deveny)

1722 Barin, Rastéf

Ars 1997/1-3. 240.

186. P. 1216. 27. cs. capsa 62. N. 1.
187. P. 1216. 23. cs. capsa 60. N. 325. p. 81.
188. Az 1733-as bejegyzés a telekkönyvben az 1735-ös tulajdonos ut
189. P. 1216. 30. cs. capsa 63. N. 1. p. 3-4.
190. P. 1216. 21. cs. capsa 60. N. 39. p. 60-61.
191. P. 1216. 23. cs. capsa 60. N. 330. p. 8.
192. P. 1216. 21. cs. capsa 60. N. 39. p. 54-57.
193. P. 1216. 23. cs. capsa 60. N. 330. p. 8.
194. P. 1216. 22. cs. capsa 60. N. 320. p. 2.
195. P. 125.
196. P. 125.
197. P. 1216. 21. cs. capsa 60. N. 39. p. 72., 73.
198. P. 1216. 21. cs. capsa 60. N. 39. p. 77., 78., 79., 80., 17-18., 68.
199. P. 1216. 22. cs. capsa 60. N. 320. p. 2.
200. P. 125.
201. P. 125.
202. P. 1216. 21. cs. capsa 60. N. 39. p. 54-57.
203. P. 1216. 23. cs. capsa 60. N. 330. p. 8.
204. P. 125.
205. P. 125.
206. P. 1216. 21. cs. capsa 60. N. 39. p. 54-57. és P. 1216. 21. cs. ca
207. P. 1216. 23. cs. capsa 60. N. 330. p. 8. és 21. cs. capsa 60. N. 3

STEINMASSLER, Stefan ordain

1761 Porsorm

An 1998 245

MDK

Steinhausz László

Alapitók... ÉIÉM 1925.

MDK

Steinhausz László

épitészt müszaki tanácsossá nevezték ki.

Vállalkozók Közlönye 1906. márc. 28.6.o.

Steinhausz László épitész

Századok 1898. 89 o.

Vegyesek

Steinhauer Lajos

építész

l.

Magy. Iparművészet

VII. 233. l.

105. Ismeretlen festő.
A XIX. szazadból.

105. Katzianer Mihály Károly.

Kissé fordul, szembe

Mellig, balra néz. Rövid h
arcza és bajusza leberetvált. Füléb
kendője fehér, ingének mellfodra lá
jának gallérja lehajtott.

370

Vászon, méretei 52.5: 40
Özv. Greiner Jozsefné, sz
~~[illegible]~~
~~[illegible]~~

Kifüggesztésére vonatkoz
A Nemzeti Muzeumban. 187
1881: VII. 33. - 1883: VII. 319. -
A Tört. Képcsarnokban. 1

904: v. 3.

Steinhauer László

műszaki tanácsos

+ 1908.

Magy. Műemlékei

III. 270. l.

17. Ismeretlen festő
A XVII. század végéről

17. I. Mátyás.

látható

Mellig, kissé jobbra forbul, de néz.
dör ~~[illegible]~~, ritka bajusza és szakálla
kilátszik, palástjának gallérja pirc
VINVS REX HVNGARIE.

Vászon, méretei 75: 61 cm.
~~[illegible]~~
Át. Képt. 84. – A Jank
Kifüggesztésére vonatkozó
A Tört. Képcsarnokban

554
(TK)

904: V.2.

MDK

Steinhausz László, ep.

hazánk egyik legkiválóbb emlékének, a szepes-csütörtökhelyi kettős kápolnának helyreállítási munkálatainak vezetéséről egészségi okok miatt lemondott.

A müemlékek országos bizottsága.
Mücsarnok. 1898.nov.27. 160.l.

Steinhauer Lajos

építész

l.

Csemegi József

Kassai István mű-
vészete. Bp. 1939.
30. l. - 31. l.

Steinhausz László

vrád
2

Közlevskiáll

125. l 127. l.

OLVASD EL ÉS ADD TOVÁBB!

Loholsz, futsz új javak után...

Loholsz, futsz új javak után, kifúj a szél, megázol,
És a meglévő holmidra vajjon, miért nem vigyázol?
Még törekvő emberek is sokszor sárba ragadnak,
Hogy ha ezer dolgod is van, szakíts időt magadnak!
Biztosításod van már rég (jobbat nem is tehetnél),
De manapság **e kis pénzért** mondd, hogy mit is vehetnél?
Ezt az ügyet nem is lehet más oldalról szemelni,
Az értéket nagy sietve jó lesz ma felemelni!!

"Pátria" r.-t. Budapest — 435418

Steinhaus László

épitész

iród

z

Ványai István:

A kassai kent Erzsébet

dóm rövid kalauza

Kassa é. n. 14. l. –

Steinhaus László

l

Közlerkiall

188. l.

OLVASD EL ÉS ADD TOVÁBB!

Loholsz, futsz új javak után...

Loholsz, futsz új javak után, kifúj a szél, megázol,
És a meglévő holmidra vajjon, miért nem vigyázol?
Még törekvő emberek is sokszor sárba ragadnak,
Hogy ha ezer dolgod is van, szakíts időt magadnak!
Biztosításod van már rég (jobbat nem is tehetnél),
De manapság **e kis pénzért** mondd, hogy mit is vehetnél?
Ezt az ügyet nem is lehet más oldalról szemelni,
Az értéket nagy sietve jó lesz ma felemelni!!

"Pátria" r.-t. Budapest — 435418

Steinhausz László

l.

Bunyitay Vince

A váradi püspökség tört. III. Nagyvárad, 1884. 148, 156 l.

első csoport [illegible] által hozott fran
nai-bambergi stilust, annek lombard el
kat tanultak és átvettek a régiektől,
ban is velük együtt dolgozott. Igy ér
franciás elemei még átütnek az uj
sán és ezt a lombard elemek [illegible]

Steinhausz László

műépítész

a XI. csop (építési ipar) jury előadója és kinevezett tagja.

Közlezrkiáll

1177. l.

OLVASD EL ÉS ADD TOVÁBB!

Loholsz, futsz új javak után...

Loholsz, futsz új javak után, kifúj a szél, megázol,
És a meglévő holmidra vajjon, miért nem vigyázol?
Még törekvő emberek is sokszor sárba ragadnak,
Hogy ha ezer dolgod is van, szakíts időt magadnak!
Biztosításod van már rég (jobbat nem is tehetnél),
De manapság **e kis pénzért** mondd, hogy mit is vehetnél?
Ezt az ügyet nem is lehet más oldalról szemelni.
Az értéket nagy sietve jó lesz ma felemelni!!

"Pátria" r.-t. Budapest — 485418

Steinhausz László

l.

Közlezrkiáll

614-l.

OLVASD EL ÉS ADD TOVÁBB!

Loholsz, futsz új javak után...

Loholsz, futsz új javak után, kifúj a szél, megázol,
És a meglévő holmidra vajjon, miért nem vigyázol?
Még törekvő emberek is sokszor sárba ragadnak,
Hogy ha ezer dolgod is van, szakíts időt magadnak!
Biztosításod van már rég (jobbat nem is tehetnél),
De manapság **e kis pénzért** mondd, hogy mit is vehetnél?
Ezt az ügyet nem is lehet más oldalról szemelni.
Az értéket nagy sietve jó lesz ma felemelni!!

"Pátria" r.-t. Budapest — 435418

Steinhaus László

l

Közlevskiál

6 22. l

OLVASD EL ÉS ADD TOVÁBB!

Loholsz, futsz új javak után...

Loholsz, futsz új javak után, kifúj a szél, megázol,
És a meglévő holmidra vajjon, miért nem vigyázol?
Még törekvő emberek is sokszor sárba ragadnak,
Hogy ha ezer dolgod is van, szakíts időt magadnak!
Biztosításod van már rég (jobbat nem is tehetnél),
De manapság **e kis pénzért** mondd, hogy mit is vehetnél?
Ezt az ügyet nem is lehet más oldalról szemelni,
Az értéket nagy sietve jó lesz ma felemelni!!

"Patria" r.-t. Budapest — 435418

Steinhausz László

wód

Mencl 21. l.

Steinhauser Kárló

épitészhallgató

a nászsebesi templom

oldalnézete

Sztehlo Ottó rajzat

átsapotta és auto-

grafálta

fentí

Repr.

Steindl Imre

Magyarországi műemlékek

Bp. 1878

20,7 l.

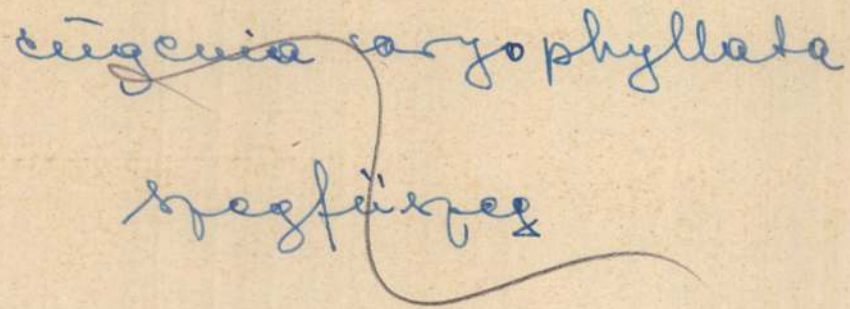

Steinhaus László

épitéz

l.

Wickkassaidom

170. l. 204,

316. l.

Steinhausz László

l. Gereczerajztár

217 h.

FENYVES
FENYVES
FENYVES

Steinhausz Lajtó

l.

Magyarosz. Nárculéhei

I. 957. l.

Steinhaus Tanló

vod

Forster 1905

8. l.
10. l.

Duna - szabályozás I. 204

1904. XI. 23

Tiszafüred

Felnémet kéziratok megsürgetése (673/1904)

Steinhausz László

l.

Gereczerajztár

230. h.

EST
KÖRUT 31.
zemben)
5-614.
APÖK

Steinhausz László

építész

Szül. Sócsa 1854.

Oklevelet nyert 1892.

Nérjegyzmüegyetem 19. l.

Hadjárat.

A középtérben lévő várat, a
ostromolják, a hegyes háttérbe
külnek, az előtérben pedig,az a
lovasparancsnok találkozik. Je

Rm., mér. a vk. 23.3:
Boethio: Kriegs Helm,

14

Steinhausz László

Lvod

Galgóczy István Az
ny osszeghár M
Genius 1896 I.
387 l.
arczkeppel a
392 lap

Steinhausz Lazo

cod

=

Cx 331

Steinhaus Lasko

ind

NB. 6 l

Steinhausz Laszlo

okvlásd

Orszag Vilag

1902. 8291.

arcvlecpl

Sternhaus Laszlo

wod

Ornaj Vilny

1906. 94 l

arcrk.

Steinhausz László

Wed

Épitő Ipar 1893. 29 e

(Ágostai ev. templom)

magyar királyi államvasutak.

T. Műhely

Miután keresményemnek 191..... év

tésénél.....

jelenhetek, keresményemnek átvételére .....

nevü munkástársamat szóbelileg megbiztan

Kelt ....., 191..... é

.....

tanu.

.....

tanu.

Steinhausz László

építész.

A magyarországi műemlékek bizottságának alkalmazott építész? 1880. aug. felvette Nagyvárad-on a nagyváradi várkaszárnya alapozása alkalmával felfederett régi templomot. Budapesztről ment le s 3 nap alatt végezte el az előmunkálatokat a fentv bizottság megbízásából. Néhány nappal később pedig Henszlmannal együtt részt vesz az alapfelak kiásásában.

Henszlmann Imre: Jelentés stb. Arch. Ert. 1881. Ujf. I k. XXVIII. kör. ll.

Steinhausz László

opitész??

Jelentése a Kassai székesegyház
negyeáll tagjárol. Mivel-Bir.
1902 ~~[illegible]~~. 52, 55, 141, 145.

Steinhausz Lajtó

Wed

Épitő Sparo (20 szám

1898. 18, 19 szám)

(A lőcsei varos-
ház, szöveg-
átvállal)

A citkből
nem látom, hogy
ő maga rezt
vett volna a
restaurálásban

..... *mühely.*

...főnökség!

...hó.....n történő kifize-

..... indokából személyesen meg nem

..... szamu .....

m.

évi ..... hó.....

.....

sajátkezű aláirás és munkásszám.

Steinhausz László

† 1908.

Legfelsibb hafen is méltányolták
működéét, megkapta a koronás
arany érdemkeresztet, majd a
Ferenc József rend lovgkeresztjet
stuttovárosa, Lőcse pedig disz-
polgarának választotta. Betegje
miatt, mint műszaki
tanácsos vonult a múlt
évben nyugalomba, hazaköltö-
zött és hosszu szenvedés utan
julius 28-án 54 éves korában
hunyt el.

Szoch

Épitő Ipar 1908.
318. l.

Magyar királyi államvasutak.

T. Műhe

Miután keresményemnek 191....

tésénél.....

jelenhetek, keresményemnek átvételére

nevü munkástársamat szóbelileg megbi

Kelt ....., 191....

.....

tanu.

.....

tanu.

Steinhausz László
lásd Szinyei. XIII. 14. l.

Jelentem, hogy .....

távolmaradását.

Tudomásul vette:

.....

az osztályfőnök aláírása.

Engedély

.....

a műhelyfőnök vag
aláírá

8. sorsz. Műhelyi minta. —

MD K

Steinhausz László
épit ész

nevét a MOB
/Müemlékek Országos Bizottsága/
tagjai közt találjuk.

Gerő: ÉpMüe 44 o. és 20 . jegyzet.

Steinhausz
~~Steinhausz~~ László MDK

Beszámoló a kápolna felvatásáról,melynek épitését
Steinhausz kezdte meg.

A csütörtökhelyi kápolna fölavatása.
Mücsarnok.19ol.26.sz.339.l.

Steinhausz - család IV. 126.

— László, műszaki tanácsos IV. 126

MDK

Steinhausz László, müszaki tánácsos

az állandó országház épitése körül szerzett érdemeiért

a Ferenc József-rend lovagkeresztjét kapta.

A hétről. Kitüntetések.-Lechner Ödön ünneplése. Vállalkozók Közlönye és a Magy .Épitök Lapja .Bp. 1906 jan.24. 1.old.

MDK

Steinhaus László

Steinhaus László meghalt. Pesti Hirlap 1908. jul. 30.

MDK

Steinhausz László műszaki tanácsos

Az országgyülés palotájat ismertető diszmünek szerkesztésében vett részt.

Előfizetési fölhivás. Bpest, 1903. apr. hó.

MDK

Steinhausz László

"A magyar országház, Steindl Imre alkotasa" cimű műnek szerkesztésében közreműködött Steinhausz László.

Cs.K.: A magyar orszaghaz.

Magyar ↓parművészet, 1906. 67-70.l.

MDK

Steinhausz László

Steinhausz L.: A lőcsei városház. Magyar Építőművészet 1907. 12.sz. 7-15.l.

Steinhausz László

l. Kalmüend

72. l.
76. l.
78. l.
90. l.

ntán

~~. + Romában 1540-ben.~~

~~ni-én~~

Gyarapodás.

dul9. Fekete barettjét fehér gyöngyök diszi-
szemöldöke, bajusza és ritka szakálla vi-
ng és kord ~~[illegible]~~, sötétzöld felöltőjének gal-
rben piros függöny lóg, ~~amelyen e szavakat~~ Felirata

a Beer J.K. 1893: VIII. 1.(én) 350 koronáért.

akothekában őriztetik.
28-án.
1894: VII. 10-én a 3135 szvsz. leirat (121/94).

7(29)

1894: T. 39.
1907: T. 46.

157

Steinhausz László

vodalmi bagyatéka -

Adatok felsőmagyarországi nincsiekhről és fenti nincsi-déséről

MOB kst.

4372. 7.

Vegyes

6.27

8=

Békefi

Remig dr.

A zirci, pilisi, pásztói és rend-gotthárdi cisztercei apátságok története.

I. A pilisi apátság története. 1184–1541. I.–XI. + 1.–527. ll., 1 mellékl. _____ Pécs 1891.

II. A pilisi apátság története. 1541.–1814. I.–VIII. + 1.–612. ll., 1 mellékl. _____ u.o., 1892.

STEINHAUSZ *László*, építész, Lőcse 1854, † u. o. 1908. Budapesten Steindl Imrénél végezte tanulmányait, azután a Műemlékek Orsz. Bizottságának építésze volt s mint ilyen sok magyar műemlék restaurálásában vett részt.

K. Gy. II. 4748

mdk

Steinhausz László és Aigner Sándor

műépítészek

megállapították-mint bizottság- Setelő
benyujtott költségvetésének reálitását.

Mihálik József. A Kassai Szent Erzsébet Templom

Bp. 1912

106.l

MDK

Steinhausz László /szül.1854./

Lőcsén született.A műegyetemet Bpesten végezte. Mint épitész 1879-ben Schulek Frigyes tanar mellett a Mátyás-templom helyreállitasanal kezdte működését.

Cikk: Az új országház ünnepéhez.

Ország-Vilag, 1894. 19.sz. 315.l.

MDK

Steinhausz László / szül.1854./

A máriafalvi középkori templom helyreallitasanak önálló vezetésével biztak meg.
Az országház épitésének elómunkalatainal, valamint a tényleges épités kezdetétol 1890 év tavaszáig, mint Steindl egyik helyettese és épitésvezetője működött.

Cikk: Az új orszaghaz ünnepéhez.

Ország-Világ, 1894. 19.sz. 315.l.

MDK

Steinhausz László / szül.1854./

1890-ben a kolozsvári államépitészeti hivatalba állami épitkezések ellenőrzését vette át.
1891.év tavaszán az országház épitésének műszaki ellenőrségéhez rendelték.
Számos szakcikket irt az Epitő-Ipar részére.

Cikk: Az új országház ünnepéhez.

Ország-Világ, 1894. 19.sz. 315.l.

Steinhausz László királyi főmérnök

Arcképét bemutatja a lap. A müvész "mütörténelmi érdekü épitkezéseknél és restaurálásoknál érvényesitette tehetségét"-mint "Az ezredévi ünnepségek" c. beszámoló közli, jelenleg közremüködik az uj Országház épitésénél.

Otthon, Bp. 1896. junius hó
195-2o4. lap

MDK

Steinhausz László

Épitő Ipar 1908. aug. 9. 318.l.

MDK

Steinhausz László / szül.1854./

A szegedi ref.templom tervezésében is részt vett. 1880-ban Steindl Imre javaslatara a kassai szt.Erzsébet székesegyház restauralasaban vett részt.

Cikk: Az új országház ünnepéhez.

Ország-Világ, 1894. 19.sz. 315.l.

STEINHAUSER János egri szobrász. 1798-ban iratkozott be a bécsi Képzőművészeti Akadémiára „Egerből --+ Steinhauser Antal fia".

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

K.P.K.

STEINHAUSER János szobrász

Agerből

1738-ban iratkozott be a bécsi Képző-
művészeti Akadémiára

Apphány: Barokk szobrászat... Bp. 1959.

I. 279.

M.D.K.

Steinhauser Fámos, ceri szobrász

Steinhauser Antal fia, 1798-ban iratkozott be a bécsi Képző művészeti Akadémiára.

Heves megye műemlékei I. írta Voit Pál,
Magyarország műemléki topográfiája VII.köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 403 old.

MDK

Steinhauser Joannes, sculptor, Zombor.

Kapossy János: Épitők, szobrászok, festők és grafikusok Magyarországon 1828-ban. Művt. Ért. 1952. 1. sz. 138 l.

Steinhauser József

egri szobrász alkotta az egri Kossuth L. u. 14. sz. a. ferences templom Immaculata szobrot.

Voit Pál stb.: Hevesmegye műemlékei II.
Magyarország műemlékei topográfiája VIII. köt.
Budapest, 1972.

3661

MDK

Steinhauser Josephus, sculptor, Zombor.

Kapossy János: Épitők, szobrászok, festők és grafikusok Magyarországon 1828-ban. Művt. Ért. 1952. 1. sz. 138 l.

Steinhauser József

alkotta az egri Kossuth Lajos u. 14. sz. ferences templom főoltár pobor műcit.

Voit Pál szb.: Heves megye műemlékei II

Magyarország műemlékei topográfiája VIII. köt.

Budapest, 1972.

3671

STEINHAUSER Mihály sztalos. Egerben 1824-45 között szerepel az adózók jegyzékében. Az általános összeíráskor, 1827-ben két segéddel dolgozó kézműveskent szerepel.

AHevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

M.D.K.

Steinhauser Mihály, asztalos

Egerben 1824-45. között szerepel az adózók jegyzékében: Az 1827-évi általános összeírásban két segéddel dolgozó kézműves nek tüntetik fel.

Heves megye műemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország műemléki topográfiája VII.köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 403.old.

MDK

Steinhausl és Kölber, Scholtz Róbert utódai

az összes diszitő, festő és aranyozó munkák

Bpesti Szt.István-templom. Épitő Ipar, 19o5.
nov. 2o. 391-94 l. képek.

MDK

Steinhäusl és Kölber

festő és aranyozási munkák

A szt. István tpl megnyitása. Vállalkozók Közl. 1905. nov. 22. 3-5.l.

MDK

Steinhäusel és Kölber

díszfestő

A Szépmüvészeti Muzeum. Épitő Ipar 1907. jan.13.

14. l.

Steinhaeusl és Kölber MDK

szobafestő

A Szépművészeti Múzeum képtártermeinek festésére meghirdetett szükkörü pályázaton árajánlatát kikértéK

113-114.o.

M.T. Képz. // Él. Bp. 1960.

Steinheizler és Kölber

budapesti festőség végezte a veszprémi hékesegyház ~~dekoratív~~ ornamentális kifestését.

Ádám Iván: A veszprémi hékesegyház. Veszprém 1912. II r. 531. 532. l.

mellett,mint illusztrációk.Az uj
gok és folyóiratok nagy ismerette
jesztő láza sok rajzolónak adott
kát.A feladat azonban nem az vol
hogy az illusztráció művészi alk
hanem tájékoztató rajz legyen.Tö
ilyen kép jelent meg a pozsonyi
lértárban,közöttük talán legszeb
a Lántz József Vaskaput ábrázoló
rajza.Sok vár- és városkép-mellé
letet közölt a kassai Képes Ujsá
s a hatvanas években az Ország T
A Képes Ujság rajzolói közül kie
dik Orbán Gábor,a komáromi rajzt
Mayer István,Pauer Miksa Félix,m
Ország Tükrénél Medve Imre /Tatá
ter/.

A negyvenes évek elején.184

MDK

Steinhäyser, Martinus, asztalosmester

neve szerepel a kolozsvári céhkönyv XVIII.sz. harmadik negyedének megfelelő részében.

14.o. (12.jegyz.)

Balogh Jolán: Kolozsvári reneszánsz láda 1776-ból.

KolemenEml. 9-23.o.

MDK

Steinhausz László, ép.

közreműködött a lenti mü megirásánál.

Ney Béla: A Magyar Országház, Steindl Imre alkotása.
Ép.Ip. 6.sz. 1906 febr.11. 54.l.

Steinhausz László, építész M.D.K.

Steindl Imre „gárdájának" egyik oszlopa, aki főleg a műcmlékek orsz. bizottsága munkájában fejtette ki szerény, de értékes működését, 1908. aug. havában elhunyt.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1908. XXIX. évf.

aug. 5. sz. 12-13 old.

Steinhauser Jaius

Egerböl, 1798. Hobrázt

Lind

Fleischer Beis

87. l

622. *A vár főtere.*

Olyképen van ábrázolv
tornyos templomot (3) a zár
nokának lakását (2) az őrsz
(7), jobbról pedig a tiszti l
látjuk. Közepütt katonák t

a lóczán ülve pipázó Kastell
Előtte kedvencz kutyája, l
innen (6) balról két fiúcska
vezeti fiát, jobbról három f
felől két hölgy, egy gyermek
égbolt felhős.

Vászon, méretei 54·8 : 68 c
40 K. — Vétetett a gr. Krei
A megszerzésére vonatkozó ada
lelt. sznál. — Átvétetett 1895 ápr
jegyzék 60. — Az átvételt tud
8-iki 14895 sz. leirat (159–96).

M.D.K.

-1-

Steinhauser Illés, asztalos

nevét említik Kinsztl Caratossal kapcsolatban, egyi-
vel, és több más mesterrel együtt árajánlatot
nyújt be a Povolni János által épített tiszabá-
bolnai templomhoz. 1796-ban, mint Steinhauser
Antal egri szobrász fia, munkát kér a várostól.
Ezkor 3 legénnyel é egy inassal dolgozik. 1801-1802-
ben a megyei levéltár külső helyiségének

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál.
Magyarország müemléki topográfiája VII. köt. ./.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó. 349. old.

+403. "

M.D.K.

Steinhauser Illés, asztalos

... készíti. 1807-ben a városházán elhelyezett leányiskola átépítésénél dolgozik.

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII.köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 403 old.

Steinhauser Illés

végezte 1807-ben az egri Dobó István tér
3. sz. a. épület asztalosmunkáit.

Voit Pál plb.: Heves megye műemlékei II. köt.
Magyarországi műemlékek topográfiája VIII. köt.
Budapest, 1972.

234

STEINHAUSER Illés egri asztalos. Az 1795. évi adóösszeirás emliti. 1796-ban --+Steinhauser Antal egri szobrász fia, Illés a várostól asztalos munkát kér és itt hivatkozik arra, hogy 3 legénye és egy inasa van. A különböző összeirások 1827-ig emlitik, amikoris a külvárosban lakik. 1801-02-ben a megyei levéltár külső helyiségének polcait készíti. 1807-ben a városházán elhelyezett leányiskola átépitésénél dolgozik.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből.Voit.

STEKLY ZSUZSA

ÉSZAK-MAGYARORSZÁG

Az ipari zománctól a tüzes művészetig

Miskolc (ÉM – HI) – A képeken mesék, dalok, ünnepek elevenednek meg. A családról, a magányosságról, a mulandóságról, az életről beszélnek a színgazdag alkotások. Stekly Zsuzsa tűzzománcai április 17-ig láthatók Miskolcon a Tiszai pályaudvar olvasó-várótermében.

Stekly Zsuzsa 1973-ban kezdett zománccal foglalkozni, akkor került ugyanis a lakóhelyén, Bonyhádon működő zománcgyárba. Bár az ipari technológiát megismerte a gyárban, a rézlemez alapú tűzzománc-készítés fogásaira senki nem tanította. Amatőrként kezdett hozzá első kompozícióii megvalósításához. Rajztehetségét vélhetően festőművész édesapjától örökölte. Mint mondta, annak ellenére, hogy bármely tűzzománckészítő mesterrel fel merné venni a versenyt, korántsem tud még mindent erről a munkaigényes eljárásról. Alkotásaihoz versek, zenei élmények, mesék adják az ötleteket. Egyes képein keleti filozófiák tanai is megjelennek.

Az alkotó eddig 121 önálló kiállításon mutatkozott be, 16 nagyméretű műve látható az országban. A legnagyobb – 96 négyzetméter – egy székesfehérvári ház tűzfalát díszíti. A tegnap Miskolcon nyílt tárlatán munkái – faliképei és változatos ékszerei – nemcsak megcsodálhatók, de meg is vásárolhatók.

Stekly Zsuzsa legkedvesebb alkotásaival Fotó: Bujdos Tibor

Génmanipuláció – orosz rulett a

Budapest (MTI – SA) – **Nemrég tartották Budapesten a magyar tudósok világtalálkozóját. Ezt az alkalmat használtuk fel, hogy megkérdezzük Stuber György rákkutatót, immunológust Svédországból, aki a Greenpeace környezetvédő szervezet biotechnológiai referense: a modern technológiák, így a géntechnológia alkalmazása a mezőgazdaságban megoldhatja-e az éhezés problémáját? Válasza egyértelmű nem!**

● Az atomkorszak után a biotechnika korszaka következik az emberi fejlődésben, miután J. D. Watson és F. H. G. Grick 1953-ban ismertette a DNS kettős spirál molekuláris modelljét – vallja Stuber György. – A géntechnika forradalma, mint minden jelentős technikai vívmány, óriási lehetőségeket, de sok veszélyt is rejt magában. Ez utóbbiak közül a legnagyobb az, hogy a technika semleges. A felhasználástól függ, hogy javunkra válik, vagy ellenünk fordul. A Nobel-díj létrehozója, Alfred Nobel meg volt győződve arról, hogy találmánya, a dinamit egyszer s mindenkorra véget fog vetni a háborúknak; úgy képzelte, hogy annak irtózatos ereje mindenkit el fog riasztani a háborútól. Ám az ellenkezője történt.

❑ *Milyen veszélyeket rejt magában a géntechnika?*

● Hangsúlyozom, hogy nem a módszert ellenzem! Az orvostudományi felhasználása valóban az emberiség javát szolgálja, és lényegesen jobban ellenőrzött, mint a mezőgazdasági és élelmiszeripari génmanipuláció. Az orvosi génterápiában alapelv, hogy kizárólag úgynevezett tranziens (vagyis nem örökíthető) genetikai átalakításokat végeznek.

❑ *Mi a helyzet a mezőgazdaságban?*

● Ott a génmanipuláció során a változás átörökíthető és a természetben továbbadható változásokat hoz létre. Ezért a génmanipulált szervezetek környezetbe bocsátása ellen már évek óta tiltakoznak a nemzetközi környezetvédő szervezetek, például a Greenpeace. Sajnos, a molekuláris biológusok egy része, különösen a mezőgazdasági géntechnikai ipar szakemberei, gyakran figyelmen kívül hagyják a biológiai rendszerek funkcionális összetettségét. A bevitt idegen gén bonyolult kölcsönhatásai révén számtalan, előre nem látható változást okozhat. Ez lehet igen kedvező. Álmukban sem sejtették a kanadai Hunstman Intézet kutatói, hogy a lepényhal hidegtűrőképességének génjét lazacba ültetve, annak növekedési sebessége 4-6-szorosára nő meg. Úgy tűnik azonban, hogy orosz rulettet játszunk a természettel és

társadalmi-gazdasági ve
sére és megelőzésére.

❑ *Mennyire megbízható*
génmanipuláció?

● Máris van rá intő
„emberi faktort", az „e
est", vagyis hogy a téve
tényét a géntechnika te
lembe kell vennünk. Má
történt az, amitől az ó
tartottak: az amerikai
a Monsanto kénytelen
egy génmanipulált repc
hogy tévedésből más
mint amit kellett volna
lamokban egyébként tö
lalat foglalkozik gér
Több mint hárommill
mesztettek (kb. ekkora
mezőgazdasági terület

NÉPÚJSÁG
TOLNAI

MÁRCIUS 11.
CSÜTÖRTÖK
Névnap: Szilárd

A Nap kél 06.06 órakor
nyugszik 17.44 órakor

A Hold kél 22.15 órakor
nyugszik 07.09 órakor

ÜGYELET 8–14 ÓRA KÖZÖTT: LEVELEZÉSI ROVAT
DÉLUTÁN 14 ÓRÁTÓL: VENTER MARIANNA
Telefonszámunk: 16-211, 15-468
Telex: 14-251. Telefax: 15-508.

Csendes, napos idő

Várható időjárás ma estig: Többnyire derült, csöndes, napsütéses időre számíthatunk, csapadék sem valószínű, hogy előfordul. Észak, észak-nyugat felől a gyenge, langyos szél időnként feltámadhat. A legmagasabb hőmérséklet a kora délutáni órákban 0, + 5 fok körül alakul.

Névnapok története

Szilárd. Újmagyar név, a Constantinus (szilárd, állhatatos) megmagyarosítása. Védőszent: Constantinus angol király (+556), aki felesége halála után szerzetes lett. A skótok térítése közben vértanúságot szenvedett. Híres viselője: Iván Szilárd, Munkácsy-díjas festőművész.

„Hébé", a magyar fogyasztószer

Többéves hazai kutatás, állat-, majd klinikai kísérletek előzték meg annak a természetes anyagokból készült fogyasztószernek a forgalomba kerülését, amelyről nemrég számoltak be a sajtó képviselőinek Budapesten.

Guóth János kutató, a Hébé fogyasztó kúra feltalálója elmondta: az örök ifjúság istennőjéről elnevezett szer nemcsak testsúlycsökkenést eredményez, de segít a szervezet egészséges egyensúlyának helyreállításában is. A homoktövis növény kivonatából nyert szer – vagyis a homoktövispor, illetve műzli – anélkül csökkenti a testsúlyt, hogy korlátozni kellene mellette a szokásos táplálkozást. Természetes azonban, hogy a diétával összekötött kúra gyorsabb és nagyobb mértékű fogyást eredményez – mutatott rá a professzor. A fogyasztó hatás mellett a Hébé-kúra ugyanakkor a benne lévő természetes ásványi anyagok, vitaminok egyedülálló összetétele folytán mérsékli a koleszterin-, a húgysav- és a vércukorszintet, ezáltal csökkenti a szív- és érrendszeri megbetegedések veszélyét. A Hébé–kúra ugyan nem csodaszer – hangsúlyozta a feltaláló –, de figyelemre méltó készítmény, hiszen a fogyás elősegítése mellett az egészségmegőrzést is szolgálja.

Fricska a modern művészeteknek

A manchesteri Szépművészeti Akadémia kiállított egy absztrakt vízfestményt szokásos évi bemutatóján – nem tudván, hogy azt egy ötéves gyermek festette. A Carly Johnson által alkotott, „A fák ritmusa" című kép egyike annak a 150 festménynek, amelyeket az Akadémia a beküldött több ezer alkotás közül érdemesnek talált arra, hogy hat hétre kiállítsa a városi Galériában.

A hattagú zsűri úgy találta, hogy a kép „bizonyos minőséget képvisel a színek egyensúlyával, a kompozícióval és a festési technikával".

A „művész" édesanyja, a 28 éves Helen Johnson kijelentette, hogy tréfából küldte be a képet, amely – szerinte – „azt bizonyítja, hogy mindenki képes modern műalkotást létrehozni". Johnson asszony, aki „szabadúszó művész" a BBC-nek nyilatkozta ezt.

Glenys Latham, az Akadémia elnöke viszont védelmébe vette a zsűri döntését, mondván, hogy „az ügyes technika gyakran felülkerekedik az ösztönös megnyilatkozáson". Ugyancsak a BBC-nek nyilatkozva, Latham kijelentette: „Gondoljanak arra, hogy a gyermekek művészete gyakran rendelkezik olyan ártatlansággal és nemesen egyszerű kvalitással, amelyet a felnőttek szeretnének maguk is felmutatni. Ezért a legkevésbé sem vagyok zavarban".

Nyelvlecke

— Hogy hívják a szerelmes birkát?
— Láv ju(h).
— És hogy állítják meg?
— Ájj! Láv ju(h).

Dioro Divat Studio
MODELL-TANFOLYAMÁRA
felvételi
megtekintést tart
Szekszárd, Babits Mihály Művelődési Központ,
Mártírok tere 10.
március 13-án, 10 órakor.
(27437)

Tűzzománc képek és ékszerek Dombóváron

Ikonszerű képek, Mária a kisded Jézussal ragyogó színekben, a poklot idéző, halotti táncot lejtő csontvázak, Ádám Évával a Paradicsomban. Mélyvörös, égszínkék, lángoló sárga színkavalkád –, mindez tűzzománc képeken. Stekly Zsuzsa tűzzománc képeit és ékszereit ezúttal Dombóváron mutatja be. A művelődési házban nyílt kiállítás március 16-ig tekinthető meg.

– fké-gk –

OLVASTAM

Baljóslatú jóslat

Azt olvastam, hogy Japánban a háziállatot tartó gazdagoknak újfajta szolgáltatást kínálnak élelmes vállalkozók. Míg eddig „csak" vízágyak, kutya és macska angol vécék vásárlásával kényeztethették kedvenc háziállatukat a Távol-keleti tehetős állatbarátok, addig most már jósok szolgálatait is igénybe vehetik. Az ügyfelek beküldve a maguk és cicusuk, kutyuskájuk fényképét, születési adatait, nemét, vércsoportját, záros határidőn belül kapnak egy hangszalagot, melyen egy hivatásos jós közli, hogy milyen sors vár kedvenc kutyájukra, macskájukra.

Hát kérem, nem azért mintha dicsekedni akarnék, de én mindenféle adat és ellenszolgáltatás nélkül is megmondom, hogy milyen sors vár kedvenc cicuskára, ha a kedvenc kutyával szembetalálkozik. . .

f. kováts

Mastroianni, a hősszerelmes kitüntetést kapott

Az olasz filmek örök hősszerelmesét, Marcello Mastroiannit a napokban a francia Becsületrend tiszti keresztjével tüntették ki. A kitüntetést Jack Lang francia oktatási és kulturális miniszter adta át Párizsban, néhány órával a „Ceasar" filmdíjak odaítélése előtt.

Az olasz színész egész életművéért részesült e rangos filmdíjban. Mastroianni ugyanis csaknem 140 filmben szerepelt, olyan neves rendezők alkotásaiban, mint Fellini, Visconti, Antonioni, Monicelli, De Sica, Ferreri, Taviani és Scola.

Mastroianni szeptemberben tölti be hetvenedik életévét.

Sajnos, ő is öregszik. . .

Halálos kocsizás

Kétyen, a Nagyvölgyhöz vezető dűlőúton kedden 13 órakor A. Lőrinc, 64 éves helybeli lakos egyfogatú lovaskocsival felborult. A havas, jeges úton előbb a ló csúszott meg, majd maga után rántotta a fogatot. A kocsis, akit maga alá temetett a fogat, a helyszínen meghalt, utasa könnyebb sérüléseket szenvedett.

Keri-napok

Idén is megrendezik Szekszárdon, a Bezerédj István Kereskedelmi Szakközépiskola és Szakmunkásképző Intézetben a diáknapokat. A két napos rendezvény március 11-én, csütörtökön „fordított nappal" kezdődik. Először a diákigazgató tart programbeszédet, majd ezt követi az intézmény kulcsának átadása. Az iskolai bál 18 órakor lesz.

Pénteken, 7.45-kor megemlékezés lesz a 48-as szabadságharcról és az iskola névadójáról, a zártláncú tévérendszeren. Ezt követően párhuzamosan különböző vetélkedők és előadások lesznek.

Traffipax

A Tolna Megyei Rendőr főkapitányság tájékoztatása szerint az alábbi időpontban és helyszínen lesz traffipax mérés: Március 12-én, 14-22 óráig 63-as főút, Jánosmajor, Nagydorog belterülete.

Minden AustriaLottó-játékos ünnepli a születésnapot

Megduplázódik a Jackpot!

Ugyanakkor Super Jackpot a Joker-en!

Jövő vasárnap 65 millió schillingről lehet szó!

Az AustriaLottó minden játékosával együtt ünnepli 3. születésnapját: a 9. játékhéten senki nem találta el a hat helyes számot. Ez a Jackpot a születésnap alkalmából megduplázásra kerül. A következő játékhét hattalálatosa előre láthatólag 50 millió schillinget ér. Egyidejűleg Jackpot van a Joker-en. Jövő vasárnap 15 millió schilling vár arra az AustriaLotto-játékosra, akinek szelvényén a helyes Joker-szám szerepel, és aki a Joker-nél az „igen"-t ikszelte be.

Az AustriaLottó 10. játékhetén a hat helyes találat és a Joker összesen 65 millió schillinget érhet.

Ezt az alkalmat az AustriaLotto-felvevőhelyek sem hagyják ki, Ők is ünnepelnek. Ezen a héten a 101 felvevőhely mindegyike ünnephez méltó díszbe öltözik, valamint minden AustriaLotto-játékosra egy-egy édes meglepetés vár.

Moziműsor

Szekszárd, Panoráma, nagyterem: Fortress – 33 emelet mélyen a pokolban (15.30 és 17.30 óra). Devlin, a trükkös zsaru (20 óra). **Kisterem:** Férjek és feleségek (15.15, 17.15 és 19.30 óra).

Bonyhád, Művelődési Központ: 1942 – A Paradicsom meghódítása (19 óra).

Tengelic, ÁMK: Sült zöld paradicsom (19 óra).

PÉCSI RÁDIÓ

5.55-9.00: Hajnaltól reggelig – zenés hírmagazin. 5.55-6.55: Csak a 343,64 m-es KH-on. 6.55-9.00: 71,01 és a 71,81 MHZ URH sávon is. 9.00: Műsorzárás. 13.00: Horvát és szerb nyelvű nemzetiségi műsor. 14.00: Német nemzetiségi műsor. 15.00-16.00: Dél-dunántúli hírmagazin – A Pécsi Rádió közszolgálati műsora. 16.00-18.00: A „Pannónia Rádió" szolgáltató és kereskedelmi műsora. 18.00: Regionális német nyelvű nemzetiségi műsor. 19.30: A MR német nyelvű anyanyelvi műsora Pécsről. 20.00: A MR horvát nyelvű nemzetiségi anyanyelvi műsora Pécsről. 20.30: A MR szerb nyelvű nemzetiségi anyanyelvi műsora Pécsről. Sugárzási sáv: 13.00-19.30 a 343,64 m KH-on, 19.30-21.00 a 343,64 m KH-on, valamint a Kossuth URH sávokon is.

Péntek
1993. március 12.

Péntek reggel ismét kukorékol a Kakas 5.40-kor a TV1-en.

A tervezett témák: – A bróker tanácsai – Szőlőtermelők budakeszin szőlőtermelők – Privatizáció, de hogyan? – Kézikönyv a lúdtenyésztésről – Tőzsdei hírek – Gergely köszöntő.

Napi igék

Katolikus: Jer. 17, 5-10. Zsolt 1. Lk. 16,19-31. **Református:** Préd. 8. Lk. 18,1-8. **Evangélikus:** 2Kor. 13,3-6. Lk. 18,31-43.

Az ortodox naptárban Szent Szofroniosz jeruzsálemi pátriárka napja.

Mai TV-műsor

MAGYAR TELEVÍZIÓ TV1

5.40: Falutévé. 6.00: A Reggel. 8.05: A Financial Times kelet-európai gazdasági híradója. 8.30: Közjáték. 8.35: Napközi. Benne: 9.00: Pokoli paradicsom. 10.00: A klinika (ism.). 11.00: Játék. 12.00: Hírek. 12.05: Képújság. 16.00: Délutáni egyenleg. 16.10: Telesport. 16.50: Képújság. 16.55: Helena. 17.30: Menedzser Magazin. 18.10: Pénzvilág. 18.20: Napközi. 18.40: Leó és Fred. 19.00: Van benne valami. 19.30: Az utódok reménysége. 20.00: Híradó. 20.30: Telesport. 20.40: Privát kopó (VI/5.) – Zsarolni veszélyes. 21.45: Töltsön velem egy órát! – Egy isteni hang – Vitray Tamás műsora. 22.45: AKTuális. 23.10: Közjáték. 23.55: Híradó. 24.00: BBC-híradó.

TV2

6.00-10.00: Napkelte. 15.20: Műsorismertetés. 15.25: TIR. 16.25: Ötöd-ölő. 16.40: Nyitott stúdió. 17.00: Híradó. 17.05: Prizma. 17.45: Nellie, az elefánt. 17.50: Elektor kalandor. 18.00: Híradó. 18.10: Regionális híradó. 18.20: A MTV Pécsi Körzeti Stúdiójának Hétközben című műsora. A tartalomból: *Vállalkozásfejlesztési alapítvány Somogy és Tolna megyében. A műsor vendége dr. Sikfői Tamás, a Dél-Dunántúli Gazdasági Kamara főtitkára. Bemutatjuk az új Ford Mondeot.* 18.40: Magyarország–Izland férfi kézilabda VB. 19.25: Mentőosztag. 20.25: Ennyi! 21.08: Össztűz. 22.00: Esti egyenleg. 22.20: Időjárás. 22.25: A XXIV. Magyar Filmszemle díjnyertes alkotásaiból – Ózd (IV/4.). 23.25: Műkorcsolya VB.

DUNA TELEVÍZIÓ

16.00: Hírek. 16.10: Kalotaszegi Madonna (ism.). 17.40: Örökségünk – A gyékény. 17.50: 12 hónap az erdőn – Március. 18.20: Budapest-rapszódia (rövidfilm). 18.30: Mesesarok. 18.45: Hírek. 19.00: Magyarország (Történelmi vetélkedő). 19.40: Filmklub – Öt este (színes, orosz film). 21.23: Legenda és valóság – 175 éve született Görgey Artúr.

DOMBÓVÁRI VÁROSI TV

16.00: Élő, egyenes közvetítés a közmeghallgatásról majd az önkormányzati ülésről.

RTL PLUS

6.00: Híradó. 7.00: Halló, Európa – jó reggelt, Németország! 9.00: A főnök. 10.00: Gazdag és szép. 10.30: Forró nyeremény. 11.00: Rizikó. 11.30: Családi párbaj. 12.00: Magazin. 12.30: A Springfield-sztori. 13.20: Kalifornia klán. 14.10: Baleseti osztály. 15.00: Gyilkosság a hobbija. 16.00: Beszélgetés. 17.00: Ki itt a főnök? 17.30: Borzasztó kedves család. 18.00: Fiatalok magazinja. 18.45: Híradó. 19.15: Robbanékony. 19.45: Jó idők, rossz idők. 20.15: Életre szóló munka. 20.45: Segítség, megbolondult a családom! 21.15: S.O.S.-hívás. 22.15: Sztárriport. 22.45: Dirk Bach-show. 23.15: Gottschalk-show. 24.00: L.A. Law.

Autó-motor

1986-os Opel Kadett 1,6 dízel eladó. Tolna, Bocskai u. 6.

6 t billenős pótkocsi eladó. Mórágy, Alsónánai u. 16/B.

7 éves korig Lada típusú, sérülésmentes gépkocsikat kp-ért veszek. Tel. munkanapokon 74/11-453, Török Anita.

84-es Renault 11-es eladó. Érdeklődni: Szekszárd, Kölcsey ltp. 9. 2. em., 17 óra után.

Jó állapotban lévő 1500-as Lada, 15 éves, eladó. Tel.: 15-443.

Lada 1200 „S" 8,5 éves, extrákkal, olcsón eladó. Tel.: 18-299, Dorn.

Négyütemű Wartburg sürgősen eladó. 74/13-863.

Promo-Indra Consorció ajánlata: autó-motor vásárlói klubrendszerben előleg nélküli kamatmentes részlettörlesztéssel. Opel Astra 1,7 D 21.310,-/hó, Opel Corsa 1,2 14.736,-/hó, Peugeot 205 15.906,-/hó, Renault Clio 1,1 19.966,-/hó, Nisan Micra 1,0 19.751,-/hó, Skoda Favorit 135 14.464,-/hó, Suzuki 1,3 15.276,-/hó. Várjuk Önöket Bonyhádon, a Művelődési Házban 1993. március 11. és 12-én és Pécs, Jókai u. 6/A. Tel.: 72/29-587.

Vásárolnék nagy Ikarus buszt és fiatal Volga gépkocsit. 79/26-045.

Adásvétel

Bútorvásár!

Előleg befizetése nélkül vásárolhat bútort Bátaszéken, a Gárdi Bútorboltban. A Garzon Bútorgyár szekrénysorai, Barbara bársarkok, továbbá ülőgarnitúrák nagy választékban kaphatók. Nyitva: hétfőtől péntekig 9–17 óráig. Tel.: Bátaszék 113.

Eladó szalufa 4 m-től 5 m-ig, kifűrészelt léc és tatai cserép. Szekszárd, Petőfi u. 36.

Füstöléshez fűrészpor, házi szalámi, kolbász és választási malacok eladók. Paks, Hunyadi u. 1.

Használt Zanussi automata mosógép olcsón eladó. Tel.: 74/14-980.

Háromfejes eke eladó. Dunaszentgyörgy, Ságvári u. 5.

Kárpótlási jegyet veszek Szekszárdon. 06-1/165-5224.

Kárpótlási jegy eladó. Tel.: 17-029, délelőtt és este.

Kávédaráló – kereskedelmi egységekben használható exkluzív kivitelben, kedvező áron eladó. Tel.: 74/11-609.

Továbbtartásra érdemes birkanyáj szaporulatával együtt eladó. Érdeklődni: Tengelic, Csapó-puszta, Boda Ferenc.

Váltvaforgatós 2-es eke, 3-as eke, függesztett silózó eladó. Bátaszék, Kövesdi u. 12/C. Telefon: 447.

Állás

Hírlapterjesztőket keresünk Dombóvár, Tamási, Várdomb, Bátaszék és Paks településekről, hétvégi munkára. Jelentkezni lehet március 10-én és 11-én a „KIKIÁLTÓ" Szerkesztőségében Szekszárd, Kossuth L. u. 8.

Külföldi cég Decsen és környékén munkatársakat keres kiemelten jövedelmező munkakörbe. Ehhez a kiváló üzlethez hálózatvezetőket keresünk Sárpilis és Várdomb községekből. Helye: Decs, Faluház, március 11., 18 órakor.

Külföldi cég munkatársakat keres Zombán és környékén kiemelten jövedelmező munkakörbe. Hálózatvezetőket is keresünk Kéty, Harc, Felsőnána községekből. Helye: Zomba, TIT épülete. Ideje: március 12., 17 óra.

Német nyelvtudással munkát keresek. „Szekszárdi 174085" jeligére a szekszárdi Magyar Hirdetőbe.

Szekszárdi könyvkereskedésbe munkatársat keresek. Írásos jelentkezését „Pallas" jeligére a Sajtóházba kérem.

Szekszárdi totó-lottó kirendeltségünkbe takarítónőt keresünk felvételre napi 3 órás elfoglaltsággal. Lehet nyugdíjas is. Jelentkezés a kirendeltségvezetőnél, Szekszárd, Széchenyi u. 19. sz. alatt.

Érettségizett, agilis, jó üzleti érzékkel rendelkező pénztárost keresünk sürgősen a szekszárdi totó-lottó kirendeltségünkbe. Jelentkezni önéletrajzzal lehet a kirendeltségvezetőnél Szekszárd, Széchenyi u. 19. sz. alatt.

Oktatás

BU-BO BT

Autósiskola. Bátaszékiek figyelmébe! Járművezetési tanfolyam indul: 1993. március 12. 17 óra. Jelentkezni: Bátaszék, Kossuth L. u. 61., Tel.: 74/15-337.

Bárhol él, otthonában két hét alatt alapfokon megtanulhat német, angol, francia, olasz vagy spanyol nyelven. Détáry 1242 Budapest, Pf.: 475.

Némettanítás! Tel.: 74/13-490 vagy 74/88-304, hétvégén.

Ingatlan

Bonyhád központjában beüzemelt vendéglátóegység 104 m²-en családi okból eladó. Bonyhád, Gagarin u. 49.

Dombóváron kórház mellett kétszobás, telefonos családi ház 1.100.000 Ft irányáron eladó. Érdeklődni délután 06-1/271-2091.

Fadd központjában központi fűtéses (villany, vegyes) családi ház eladó. Fadd, Templom u. 17.

Szekszárdon, Alisca 2-ben 52 m²-es, kétszobás lakás eladó. Irányár: 1.050.000 Ft. Érdeklődni: 75/33-122 telefonon.

Bérlet

2 kisebb, összkomfortos, bútorozatlan szoba hosszabb időre kiadó. Cím a Sajtóházban.

Társkeresés

Német urak magyar hölgyek személyében feleséget keresnek. Érdeklődni: Farkas, Tata, Ady u. 16. I/1. Tel.: 34/83-747.

Vegyes

Földárverésen földvásárlásra adjon megbízást. Önnek legjobb áron szerezzük meg földtulajdonát. Érdeklődni: Tolna, Textilház 1. 1/5.

Ha tanácstalan a kárpótlási jegyének, utalványának felhasználásában kapcsolatosan, keressen meg, az Ön számára legjobb lehetőséget ajánljuk. (Tolna, Fadd, Szekszárd.) Érdeklődni: Tolna, Textilház 1.

Márciusban még díjtalan működöm és műszempilla tanfolyamunkon diplomát kap! Anyagok nagykereskedelmi áron! Tartós szempilla három méretben 620 Ft/doboz. Telefon: 17 órától 06/86/43-357.

Nagy jövedelem, otthon végezhető másolási munka. Válaszborítékért tájékoztatom. Ifj. Boris János 7100 Szekszárd, Herman O. u. 33.

TOLNA MEGYEI RUHAIPARI SZÖVETKEZET
Paks, Tolnai u. 42.
ELADÓ
egy db három és féléves, zárt, áruszállításra alkalmas 2,8 t teherbírású
AVIA tehergépkocsi.
Érdeklődni lehet: 75/10-833/21.
(27378)

---

contec IRODAGÉPSZERVIZ ÉS EMLÉKTATÓTEREM
SZEKSZÁRD, KISKORZÓ TÉR 3.
TEL./FAX: 74 / 15 908
pénztárgép még APEH térítéssel !
Hugin-Sweda
Omron
Miniko
APEH engedélyes pénztárgépek
ezt a lehetőséget ...

PIPI-SHOP
VÁGOTT BAROMFI SZAKÜZLET
Frissen vágott, csirke és pulyka teljes választéka.
Kutya - és macskaeledel
MEGNYITOTT
Szekszárdon a Piactéren
/a volt Várköz presszó hátoldalán./
Nyitva: hétköznap 9-18 óráig szombaton 8-12 óráig

Földszinti, telefonos, 20 m²-es
üzlethelyiség
Szekszárdon, a Találka téren
bérbe adó.
Érdeklődni lehet:
Horizont Beruházási és Kereskedelmi Kft.
Szekszárd, Találka tér 5. I/A.
Telefon: 74/19-356.
(27362)

Kft. keres
számviteli, vezetői gyakorlattal rendelkező, legalább mérlegképes végzettségű
munkatársat
Érdeklődni lehet a 74/15-027 telefonon vagy Szekszárd Csokonai u. 5. sz. alatt
(27458)

Új áru érkezett az import használtbútorboltba! Holland, tölgyfa ülőgarnitúrák!
Nyitva:
hétfőtől péntekig 9–18,
szombaton 9–12 óráig.
Szekszárd,
Bátaszéki út (Ebes)
(27427)

„Nem bánja a pénztárcája, ha Bessy-től van szép ruhája."
Nyugati felnőtt és gyermek
KILÓSRUHA-VÁSÁR
lesz Szekszárdon a Művelődési Központban március 12-én, pénteken 9–17 óráig.
Bessy Bt.
(26821)

A DÉDÁSZ RT. Üzemigazgatósága Szekszárd értesíti a lakosságot, hogy Szekszárd, Magura csatorna vízátemelő villamosítása céljából megépült 20 kV-os hálózatot és transzformátorállomást 1993. március 12-én feszültség alá helyezi. A létesítmények érintése és rongálása életveszélyes és tilos! Az ebből eredő károkért a DÉDÁSZ RT. felelősséget nem vállal.
(27274)

Új barázda
Vadásztársaság Nagydorog
vadász-vadtenyésztő szakmunkást vesz fel, vadőri beosztásba
Fizetés megegyezés szerint.
Jelentkezést az Új Barázda VT. elnökének **Nagydorog, Kossuth L. u. 52. sz. alatt,** a Takarékszövetkezet címén, írásban kérjük benyújtani, a megjelenést követő 30 napon belül.
(27468)

KÉTSZERES KEDVEZMÉNY ÉPÍTKEZŐKNEK
A 6 SUMÉR KFT. TÁGLÁIBÓL MÁRCIUS 31-IG!
KEDVEZMÉNYES ÁR:

kisméretű	7,50 Ft
kettősméretű	10,50 Ft
B-30 blokk	20,50 Ft

Ha most foglalót ad, április-májusban kiszolgáljuk.

Bonyhádi Téglagyár	Tel.: 74/51-723.
Dombóvári Téglagyár	Tel.: 74/66-456.
Villánykövesdi Téglagyár	Tel.: Villány 114

(26978)

---

3 kg-os szörpök terítéséhez vállalkozókat keresek.
Osztrák minőség, szuper csomagolás, csodás ízek.
Szükséges: kisteherautó, 30 m²-es helyiség, 400.000 Ft készpénz.
Telefon: 06-94/65-692
(27460)

1891 jamina Rt.
Építkezzen természetesen, természetesen Jaminából!
100 év gyártási tapasztalataival készített
HOLLAND és CSABAI cserépcsalád
natur, piros, barna színben.
8 raklap rendelése esetén országosan
DÍJTALAN SZÁLLÍTÁS
A Jamina vevőszolgálatoknál gyári áron és feltételekkel rendelheti meg az építőanyagokat.
KOMPLETT GMK.
Baja, Kinizsi u. 3/A.
Tel.: 79/21-617. Fax: 79/21-207.
6 SUMÉR Kft.
Bonyhádi Téglagyár. Tel.: 74/51-723.
6 SUMÉR Kft.
Dombóvári Téglagyár. Tel.: 74/66-456.
(27258)

GEMENC VOLÁN
Tájékoztatjuk a Tisztelt Utazóközönséget, hogy
1993. március 13-tól
A HELYI JÁRATOKON
a felszálláshoz az első ajtót kell igénybe venni.
Felszálláskor szíveskedjenek a menetjegyet az autóbusz vezetőjénél megváltani, bérletjegyét, utazási igazolványát felmutatni.
Kérjük, hogy leszálláshoz a hátsó ajtókat vegyék igénybe.
A menetjegyet az utazás végéig meg kell őrizni!
FELHÍVJUK SZÍVES FIGYELMÜKET, HOGY MENETJEGY, ILLETVE ÉRVÉNYES BÉRLET NÉLKÜL UTAZÓK PÓTDÍJAT KÖTELESEK FIZETNI.
Megértésüket, segítőkészségüket előre is köszönjük.
GEMENC VOLÁN
Autóbuszközlekedési Rt. Szekszárd
(27265)

Gyászközlemények

Mély fájdalommal tudatjuk mindazokkal, akik ismerték és szerették, hogy
ANTAL LŐRINC
(kétyi lakos)
tragikus hirtelenséggel 63 éves korában elhunyt. Temetése 1993. március 12-én, 14.30 órakor lesz a kétyi temetőben.
Gyászoló család
(27505)

Megilletődött szívvel jelentjük, hogy szeretett nagynénénk
HÉJJAS ETELKA
v. városházi tisztviselő
életének 96. évében elhunyt. Hamvai felett március 13-án (szombaton) 11 órakor az alsóvárosi temetőben hirdeti a feltámadás evangéliumát evangélikus egyháza.
Gyászoló család
(27406)

Mély fájdalommal tudatjuk mindazokkal, akik ismerték és szerették, hogy
ID. SZŐTS ISTVÁN
(nagyvejkei lakos)
életének 71. évében elhunyt. Temetése 1993. március 12-én, 14 órakor lesz a bonyhádi evangélikus temetőben.
Gyászoló család
(27465)

Mély fajdalommal tudatjuk mindazokkal, akik ismerték és szerették, hogy
NIKL JÓZSEF
(Paks, csámpai lakos)
1993. március 8-án, életének 80. évében elhunyt. Temetése 1993. március 12-én, 10.30 órakor a paksi újtemetőben lesz.
Gyászoló család
(27467)

Mély fájdalommal tudatjuk mindazokkal, akik ismerték és szerették, hogy
TÓTH SÁNDORNÉ
sz. Balogh Mária
1993. március 9-én, életének 73. évében elhunyt. Temetése 1993. március 11-én, 15 órakor lesz a gerjeni temetőben.
Gyászoló család
(27459)

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy
FEHÉR GYULA
életének 50. évében elhunyt. Temetése 1993. március 12-én, pénteken, 13.30 órakor szekszárdon, az alsóvárosi temetőben lesz. Minden külön értesítés helyett.
Gyászoló család
(27484)

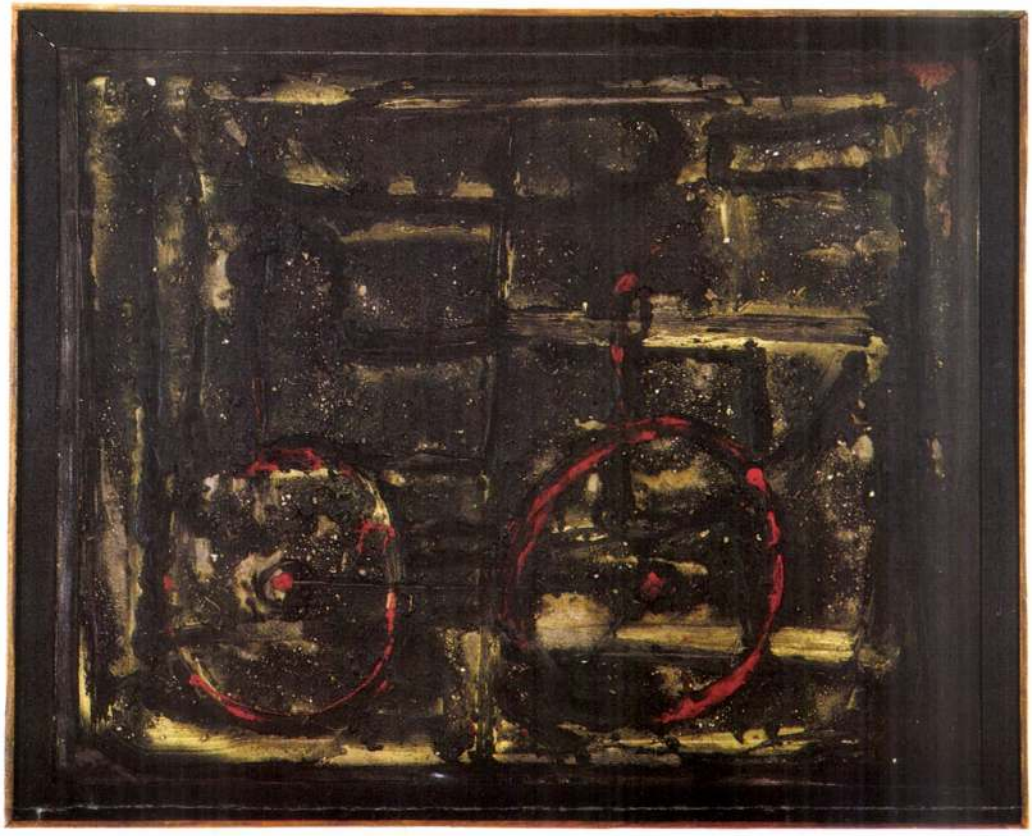

A BICIKLIS
1992. 80 X 100 CM OLAJ, HOMOK, VÁSZON

THE CYCLIST
1992. 80 X 100 CM OIL, SAND, CANVAS

DER RADLER
1992. 80 X 100 CM ÖL, SAND, LEINWAND

CICLISTA
1992. 80 X 100 CM OLIO, SABBIA, TELA

ESTI ROCK N' ROLL
1992. 45 X 46 CM OLAJ, FA

ROCK N' ROLL AT NIGHT
1992. 45 X 46 CM OIL, WOOD

ROCK N' ROLL AM ABEND
1992. 45 X 46 CM ÖL, HOLZ,

ROCK N' ROLL DI SERA
1992. 45 X 46 CM OLIO, LEGNO

STEKOVICS Gáspár

As

Sárváron született.	**1966**	Born in Sárvár.
Érettségizett a pécsi Művészeti Szakközépiskolában.	**1985**	Finished his studies in the Secondary School of Art in Pécs.
Keramikusként dolgozott.	**1986**	Worked as a ceramist.
Diplomázott a Képzőművészeti Főiskola festő szakán.	**1990**	Graduated from the College of Art where he had studied painting.
A Képzőművészeti Főiskola mesterképzős hallgatója.	**1990-1991**	He pursued his Master's degree at the College of Art.
Szombathelyen a Derkovits Művészeti Szabadiskola tanára.	**1992**	He has been working as a teacher at the Derkovits Free School of Art.

EGYÉNI KIÁLLÍTÁSOK

SOLO EXHIBITIONS

Szombathely, Kanizsai Dorottya Gimnázium	**1992**	Szombathely, Kanizsai Dorottya Secondary School
Szombathely, Médium Galéria (Takács Tiborral)	**1993**	Szombathely, Medium Gallery (with Tibor Takács)

CSOPORTOS KIÁLLÍTÁSOK

COLLECTIVE EXHIBITIONS

Pécs	**1987**	Pécs
Budapest, Barcsay Terem	**1990**	Budapest, Barcsay Hall
Szombathely, Médium Galéria - " Az idegen szép"	**1992**	Szombathely, Médium Gallery - "Alien is Beautiful"
Bécs, Collegicum Hungaricum - "A gondolat valósága"	**1992**	Vienna, Collegicum Hungaricum - "Reality of Thought"

Geboren in Sárvár.	**1966**	Nato a Sárvár.
Machte er Abitur in der Kunstfachmittelschule von Pécs.	**1985**	Ha fatto l'esami di maturità a Pécs nella Scuola professionale d'arte.
Arbeitete er als Keramiker.	**1986**	Lavorava come ceramista.
Erwarb er sein Diplom an der Hochschule der Bildende Künste als Maler.	**1990**	Ha terminato gli studi all'Accademia delle Belle Arti.
Student der Meisterbildung an der Hochschule für Bildende Künste.	**1990-1991**	Studente dell'Istituto magistrale dell'Accademia delle Belle Arti.
Lehrer der Derkovits-Freischule für Künste in Szombathely.	**1992**	É professore della Scuola Libera degli Artisti "Derkovits".

EINZELAUSSTELLUNGEN

ESPOSIZIONI PERSONALI

Szombathely, Gymnasium Kanizsai Dorottya	**1992**	Szombathely, La scuola Kanizsai Dorottya
Szombathely, Medium-Galerie (mit Tibor Takács)	**1993**	Szombathely, Galleria Medium (con Takács Tibor)

GRUPPENAUSSTELLUNGEN

ESPOSIZIONI DI GRUPPO

Pécs	**1987**	Pécs
Budapest, Barcsay-Saal	**1990**	Budapest, Sala "Barcsay"
Szombathely, Médium-Galerie - "Der Fremde ist schön"	**1992**	Szombathely, Galleria Medium - "La bellezza scuonosciuta"
Wien, Collegicum Hungaricum - "Die Realität des Gedankens"	**1992**	Vienna, Collegicum Hungaricum - "La realtà del pensiero"

ROZSDÁS ESŐ
1991. 70 X 90 CM OLAJ, VÁSZON

RUSTY RAIN
1991. 70 X 90 CM OIL, CANVAS

ROSTIGER REGEN
1991. 70 X 90 CM ÖL, LEINWAND

PIOGGIA RUGGINE
1991. 70 X 90 CM OLIO, TELA

MEGHÍVÓ

Adresse: Szombathely, Rákóczi Str. 12. ■ Cím: Szombathely, Rákóczi F. u. 12.
Tel.: 36 94 508 800 ■ Fax: 36 94 314 096 ■ E-mail: keptar@inl.szombathely.hu ■ Internet: http://www.szombathely.hu/keptar

PÉTER PÁL

BARTEK

Die Kunsthalle Szombathely
lädt Sie herzlichst zu der
Ausstellung der Künstler
Bartek Péter Pál und Stekovics Gáspár
am 3. Februar 2005 um 18.00 ein.
Die Ausstellung eröffnet Klimó Károly
Professor an der ungarischen Universität
für Bildende Kunst.

STEKOVICS

GÁSPÁR

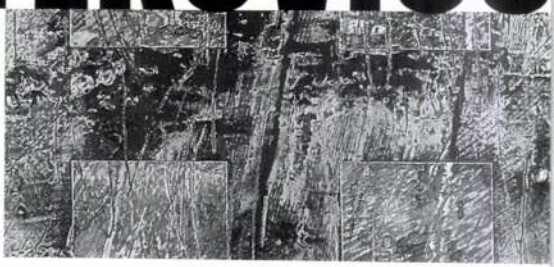

A Szombathelyi Képtár
szeretettel meghívja Önt
2005. február 3-án 18.00-ra
Bartek Péter Pál és
Stekovics Gáspár
festőművészek kiállítására.
A kiállítást megnyitja
Klimó Károly festőművész
a Képzőművészeti Egyetem tanára.

STEKOVICS GÁSPÁR

A kiállítást támogatták: BPW-Hungária Kft. ■ Dr. Laki Brigitta ■ Dutrade Center Duvas Kft. ■ Falco Rt. ■ Kronos Antikvitás ■ Lancsák és Társa Kft. ■ Madentko Klinika ■ Markó Péter a Vas Megyei Közgyülés elnöke ■ Megoldás Kft. ■ Némethy Szabolcs ■ OTP Bank ■ Pannonsport-Szer Kft. ■ Szombathely Megyei Jogú Város Önkormányzata ■ Tóth Andor ■ Vas Megyei Állami Közútkezelő Kht. ■ Vas Megyei Autóközlekedési Felügyelet ■ Vasi Volán Rt. ■ Vasiviz Vas Megyei Víz- és Csatornamű Rt. ■ Vörös Szerviz Kft. ■ Yellow Design Kft.

PÉTER PÁL

BARTEK

STEKOVICS

GÁSPÁR

HANS VAN DER MEER Budapest, 1986

A Magyar Fotográfiai Múzeum meghívja Önt

Akik idejöttek...

Magyarország a külföldi fotográfusok kamerája előtt

című kiállításának megnyitójára
2000. november 3-án délután 5 órára Magyar Fotográfiai Múzeumba.

The Hungarian Museum of Photography invite you to the exhibition

Taken in Hungary...

A Country Mirrored by Foreign Photographers

on 3rd of November, 2000, 5 p.m. in the Hungarian Museum of Photography

STEKOVICS JÁNOS

Kiállító művészek
Artists of the exhibition

AGOSTI, Francesco
ALBÓK, János
ALLEN, Mariette Pathy
ALMÁSY, Paul
ANGERER, Martina
BALLA, Juli
BEPPLER, Lucie
BIASI, Mario de
BISCHOF, Werner
BÓDIS-WOLLNER, Mara
BOUREL, Bruno
BUITENHUIS, Adolf
CAPA, Robert
CARTIER-BRESSON, Henri
CLEMENS, Adolf
DAGRON, René Prudent
DEPARDON, Raymond
ERWITT, Elliott
FRAME, Allan
FULFORD, Jason
GIRARD, Thierry
HALDEJ, Jevgenyij
HENGL, Willy
HERNANDEZ-CLAIRE, José
HIRSCH, Harald
JACOBI, Lotte
KALMÁR, János
KARSH, Yousuf
KERESZTES, Lajos
KERTÉSZ, André
KOPPITZ, Rudolf
KUZIN, Anatolij
LESSING, Erich
LEVINSON, Edward
LEVY, Moshe
MAHR, Mari
MEER, Hans van der
MERVA, Monika
MEUSEL, Jürgen
MIHÁLKA, Piroska
MOLDVAY, Mihály
MOON, Sarah
MORATH, Inge
MUSERVALD, Hartmut
NAGY, Zoltán
PLACHY, Sylvia
RÜBELT, Lothar
SABUNSOY, Fethi
SAVOLAINEN, Mikko
SAVUA, Jan
SCHÖBEL, Karl
SCIANNA, Ferdinando
SEYMOUR, David (Chim)
SONTA, Virgilijus
STREIT, Jindrich
SUAU, Anthony
STEKOVICS, János
TÓTHPÁL, Gyula
VERBOVEN, Tristan
WEISS, Karl
WRIGHT, Paula
ZARÁND, Gyula
ZELMA, Georgij

HANS VAN DER MEER Budapest, 1986

STEKOVICS János fotóművész

Tiszatáj-galéria Tiszatáj, 1989.1.sz.

Az idő lenyomatai

STEKOVICS JÁNOS FOTÓI

Furcsák a falak. Porladozó vakolatuk mintái, a beléjük ivódó salétrom erezetei, festésük málló foltjai nekem mindig is az időről beszéltek. Mindig is évszázadok nyomát kerestem és véltem fölfedezni reneszánsz paloták falain Veronában vagy Mantovában, a dalmáciai városkák sok millió lábtól fényesre-simára koptatott köveiben. Sok évszázad életének, mulandóságának lenyomatait.

Mindezt azért bocsátom előre Stekovics János fotói okán, mert úgy érzem, valamiféle hasonló effektus adja e képek egyik lényegét, egyik lehetséges megközelítési módját. Az, ahogyan az idő lenyomatai megjelennek arcokon, ruhadarabokon, a paraszti világ rekvizitumaiban.

Furcsa világot építenek Stekovics János képei. Szokatlan, mert hisz a szerző nem él a fotográfiai eszköztár két meghatározó metódusa közül egyikkel sem. Bevett megoldás ugyanis, amikor a fotó elemei tervezett-épített módon szervülnek egymáshoz, állnak össze képpé, kikerülve saját, a látványeredetben meghatározó összefüggéseikből, s ily módon teremtenek artisztikus, autonóm, immanens szabályoknak engedelmeskedő, sajátos atmoszférájú képi világot. Egy másik, alapvetőnek tekinthető megoldás és szemléleti rendszer meghagyja a látványelemeket eredeti összefüggéseikben, ám azokat valamilyen módon (élesség—életlenség; sajátosan, a kép szerzői szándékkal ekvivalens, belső szabályai szerint alkalmazott autonóm tónusértékeivel vagy sajátos térbeli rendezéssel) mintegy „elemeli" az eredeti közeg belső meghatározottságaitól, hogy azok mégiscsak a „bevett szabályok" szerinti képpé rendeződhessenek. És akkor megjelennek Stekovics János tanyavilágban készített fotói, amelyek mintegy szándékosan és kíméletlen következetességgel kerülik a fotográfusi beavatkozás minden lehetséges módját; arcokat, kezeket, embereket, falakat, eszközöket merevítenek valami furcsa, szinte teátrális időtlenségbe; briliáns technikával, s mégis, totálisan eszköztelenül.

Milyen fotók hát ezek? És milyen fotós Stekovics János?

Valamiféle furcsa (lám, megint csak előkerült ez a jelző) atavizmus süt át képein. A valaha Vásárhelyen dolgozott Plohn Józsefet, „a magyar néprajzi fotózás kiváló úttörőjét" (Dömötör János) szokták felemlegetni képei kapcsán. S nem is véletlenül, hisz a szerzőnek két éve a szegedi Sajtóházban megrendezett kiállítása éppen a „Plohn nyomában" címet viselte. Az összehasonlítás mindenképpen indokolt hát, hisz Stekovics képeinek merev-mozdulatlan alakjai mintegy a múlt század végének fotográfiai kényszerből (alacsony érzékenységű nyersanyagok miatt szükséges hosszú megvilágítási idők) született módszerét idézik. Mindez azonban csak külsődleges kapcsolat kell, hogy legyen, hiszen azt a módszert a kényszer szülte, míg Stekovicsét föltehetően a szerzői attitűd, a világ sajátos fölmutatásának elhatározott és konzekvensen végigvitt szándéka. (Aligha véletlen, hogy mostani, vásárhelyi kiállítása már a „Fotográfiák" címet viseli.)

mítva — szinte teljes műfaji köréből viszont (litográfia, linómetszet, rézkarc, cinkkarc, hidegtű, mezzotinta, papírmetszet, szitanyomat, dombornyomat, vegyes technikák) nem nehéz kitapintani azt a jelteremtő szándékot és gyakorlatot, amely Papp György hófehér dombornyomatát *(Öt magyar népmese)*, Korányi Gábor két emblematikus Kós Károly-emléklapját *(Égre törő, Égjáró)*, Almásy Aladár szimbolizmusát *(A vízre érzékeny asszony, Szárnysértő árva fiú)* és Muzsnay Ákos *Tanulmányait* a tárlat fővonulatához csatlakoztatja.

A magyar szobrászat mindig kisplasztikájában nőtt fel az időszerű feladatokhoz. Medgyesi monumentalitása (egyébként már az Izsó Miklósé) is a lélek intimebb dimenzióihoz igazodott. A 35. Őszi Tárlat szerény, de nemes szobrászati anyaga: kézmeleg hőfokú, férfiasan érzelmes kisplasztika, három kategóriában: 1. Varga Géza és Szabó Tamás kisbronzai az „urbánus alföldiség" regiszterein szólnak; 2. a kő, a márvány, a terrakotta termékenyítő formasugallataiból lehiggadt ősi egyszerűség (asszony)alakóltései (Nikmond Beáta gránitbálványai, Kákonyi István: *Alvó asszony*, Nagy Sándor: *Anya*, Hadik Magda: *Dácia*, Szabó Iván: *Leánytánc* stb.) és 3. egy érdekesen alakuló magyar kisplasztikai műfaj, az érem és plakett itt nemcsak köztes műfaj, hanem jellegmeghatározó vonulat (Németh Ágnes *Dante*-sorozata, Kiss György *Korpus*-ai, Gáti Gábor *Erózió*-változatai).

*

Tornai József, a tárlat katalógusának előszavát ezekkel a mondatokkal zárja: az a pirkadati napkorong „belső látásomban mindig föltűnik a bivalyokkal és a síkság kegyetlen depressziójával együtt, ha magamba szállok és a gyerek- meg a kamaszkori vágyakozás föltámad bennem, hogy a dunaharaszti homokdombokról elinduljak a nagy puszták pásztorai, nagy fái felé. Ez a vásárhelyi festészet mindenkori, a mai napig és gondolom, holnapra is érvényes mélylélektani igazsága: a tudatalattiból napfényre emeli és a művészet ellenállhatatlan igézetével újra szembesít azoknak a dolgoknak, emlékeknek, fogalmaknak az ősképével, amik nélkül mi magyarok, úgy látszik — és erre hosszú-hosszú évszázadok szolgáltatnak bizonyítékot! — csak »isa, por, és chomu vogmuk«."

Három évtizedes gyakorló művészetírói tapasztalataim szerint ennek az igazságnak a szomjúhozása és érvényre juttatása munkál az alföldi festészet hivatását az alapítókkal szinte egy időben, már a tízes években felvállaló székely festészet s a mai erdélyi magyar művészet törekvéseiben is. Úgy érzem: e kimondatlanul közös ars poetica s e két különböző táj művészetének a rokon tanulságai, minden ellenkező látszat ellenére sem veszítették érvényüket, csupán funkcióik újragondolására intenek.

Szóval, úgy tűnik, mindenképpen föl kell tételeznünk e fotográfiák esetében egy szerves, belső meghatározottságot és vezérelvet a módszerválasztásban. Föl kell tételeznünk, hisz e képek mást és máshogyan adnak-mondanak, mint a Plohn-féle eredetik a maguk korában, vagy akár ma, hisz a kép is kora meghatározó kulturális közegében él, és fejti ki hatását. E „kimerevített" módszer pedig a fotográfia mai szférájában valamiféle furcsa idegenséget sugároz, mintegy sajátos szerzői távolságtartást az ábrázolt világtól. Pedig hát a képeken átsütő szeretet, a tanyai világra és embereire hangolt szerzői érzékenység világossá teszik, hogy mégsem erről van szó. Akkor hát, miről?

Tulajdonképpen most érkeztünk el odáig, ahol mintegy másodszor „csavarodnak meg" a dolgok Stekovics János fotóinak értékelésében. Mert végül is, alighanem arról van szó, hogy e furcsa módszer ebben az esetben mintegy az *időtlenség* képi dimenzióit van hivatva megteremteni. Oly módon vonva el az elemeket a látványeredetből, hogy a fotográfia mai lehetőségei által adott, s szinte konvencionálissá vált módszereket fölrúgva éppen e merevítő szerkesztési móddal képes mégis új, autonóm képi látványt teremteni, anélkül, hogy a bevett eljárások bármelyikét alkalmazva meg kellene bontania a dolgok eredetiben adott szerves összefüggéseit.

Nos, azt hiszem, valahol itt kell keresnünk Stekovics János fotográfiáinak lényegét. Egy újító módszerben és egy sajátosan egyedi megközelítésben és — eredményben.

Eddig eljutva a kritikában, természetesen föl kell tenni a kérdést: jók-e igazán azok a fotók, amelyeket Stekovics most kiállított? Vajon van-e, lehet-e meghatározó módon helyük a mai magyar fotográfiában? Úgy érzem, e kérdésekre egyelőre mintegy tendenciaszerűen lehetne felelni. Már csak azért is, mert maga a szerzői attitűd és módszer is folyamatjellegű, az időben alakul ki, érik és változik. Annyi bizonyos, hogy amikor Stekovics János első ilyen karakterű képei évekkel ezelőtt elkészültek, csak kevéssé voltak meggyőzőek, hiszen az általa alkalmazott módszer akkor még nem mehetett keresztül azon a szerves fejlődésen, amit ma magáénak tudhat. Mostani munkái immár kétségtelenül e metódus érett kezeléséről vallanak, s bizonyítanak is: sajátos, koherens eredményt hozhat ez a szerzői alapállás. E fotográfiák olyan tanyai világot teremtenek meg a néző számára, amely lényege szerint anakronisztikus (mint ahogyan az az alkalmazott metódus is), de amelyben tiszták és egyneműek az emberi kapcsolatok interperszonális értelemben, valamint a belátható, felfogható, át- és megélhető környezet viszonyában egyaránt.

Úgy tűnik, folytatható és továbbfejleszthető, szervesen továbbépíthető szerzői világ Stekovics Jánosé. S mint ilyen, várakozásokat is kelt az emberben. Ha pedig képek képesek várakozást kelteni lehetséges jövőjük, a folytatás iránt, az már minőséget is jelez, s nem is akármilyent.

SZÁVAY ISTVÁN

Szakma, kenyér, hit, vallás

TALÁLKOZÁS MICHEL GYARMATHYVAL, PÁRIZSBAN

„Szeptember derekán nagy ünnep volt Párizsban, a Courneuve parkban Markó Iván és társulata a l'Humanité fesztiválján bemutatta a *Párizs gyermekeit*. A francia forradalom bicentenáriumának nyitányaként idézte a forradalom élményét, jelen idejű érvénnyel és hatóerővel. Ez a Markó-bemutató egyszerre volt egy kivételes rendezvénysorozat zárópontja, és a bicentenáriumi események nyitánya, ezzel kezdődött Franciaországban az az ünnepségsorozat, mely tart majd 1989. július 14-ig. Az ünnepi táncban, a Carmagnole forgatagában sok ezer néző rohant a színpadra, és a győriekkel együtt táncolták a Carmagnolé-t. Nemcsak a látványosság erejét, hanem a gondolatok sugárzását is hordozni tudta ez a Markó által kreált különös színpadi produkció.

A Párizs gyermekei a Győri Balett, a Francia és a Magyar Televízió, valamint a Szegedi Szabadtéri Játékok közös vállalkozása. A produkció a párizsi bemutató után elkezdi élni új formákban a maga életét. Jövőre Szegeden július 13—14—15-én mutatják be, a Bastille lerombolásának kétszázadik évfordulóján."

A nagy sikerű Markó-produkció után néhány nappal újabb magyar küldöttség érkezett Párizsba, hogy a francia—magyar kulturális kapcsolatok további elmélyítésén fáradozzon. Nevezetesen arról van szó, hogy a nagy hírű *Folies Bergere* műsorát miként lehetne bemutatni a Szegedi Szabadtéri Játékokon. A megbeszélések után kerestem fel *Michel Gyarmathyt* a Rue de Chazelles 41-ben.

*

A négyszintes ház kívülről olyan, mintha mini revüszínház lenne. Bordó színével, az ablakok fölött behúzott napellenzőivel a revü magyar—francia nagy művészéhez illik. Csöngetésemre Michel mindenese nyit ajtót, aki 30 évvel ezelőtt *Josephine Baker* szakácsa volt. Valószínű nem akart megvárakoztatni, hiszen a toalettje nem hibátlan, mert a csillogó aranygombok még nincsenek mind a helyén. Felkísér a félemeleten levő nappaliba, „patience" — mondja, aztán eltűnik. A márványasztalok, komódok pillanatnyi hidegségét feloldják a hatalmas vázákban pompázó rózsák, a zöldre oxidálódott szobrocskák, az arany gyertyatartók. Múzeumba csöppentem... Aztán egyszer csak betoppan Michel. Úgy nyújt kezet, mintha már évek óta jó barátok lennénk. Foglalj helyet..., mit iszol?..., honnan is jöttél?...

Michelnek varázslatos a közvetlensége. Jó előre figyelmeztettek, ne fecséreljem a vele töltött időt, siessek a lényeggel, nem szereti a hosszú interjúkat, elvégre az idő pénz. Igaza van. Így hát gyorsan belevágok. (Akkor még nem gondoltam, hogy valami szerencse folytán Michel szívesen beszélget velem, sőt néhány nap múlva újból felkereshetem.)

— *A Folies Bergere műsorára hosszú évtizedek óta a szakmában figyelni kell. Milyen út vezetett a csúcsig, hogy a Folies ma már egyenlő Michel Gyarmathy nevével?*

— Itt Párizsban nem vagyok Michel Gyarmathy, hanem csak Michel, mivel a franciák a Gyarmathy nevet nem tudják kiejteni, hiszen a gé-ipszilon

— Erőltesse meg az emlékezetét — biztattam. A tavaly költözött ide, vagy már hosszú évek óta itt lakik? Nem kérek dátumot, de annyit csak tudhat a tulajdon lakásáról, hogy évek óta lakik benne, vagy csak rövid ideje.

— Eltaláltad Cicóka. Ahhoz, hogy én, mint Petrassevics Eleonóra ne bukjam le, egy egész életet kell magam köré hazudnom, irodát, főnököt, titkárnőt, jó és rossz rokonokat, kolllégákat. Ez menni fog. De még mindig marad egy nagyon nagy probléma.

— Hogy bírod-e idegekkel?

— Ha élni akarok, muszáj bírnom. És bírni is fogom! — Maga elé nézett. — De az idő! Mit csináljak az időmmel. Reggel hétkor elindulok a hivatalba, négykor hazajövök. De hol töltsem ezt az örökkévalóságot?

Kérdezte, a szeme megnőtt, két óriási könnycsepp.

— Milyen szépen éltünk a Melinda úton. Mi ketten!

Az utolsó szavakat megismételte.

— Mi ketten.

Barátaink megint segítettek.

Elszegődött mindenesnek, de főleg pesztonkának Dobrovits Aladárékhoz.

Néhány hét alatt Magda beilleszkedett új életformájába, lepattogtak róla a félelem bilincsei, régi jókedve visszatért. Ekkor következett be, amitől tudatunk mélyén mindketten féltünk, anélkül, hogy — a babonának engedve — szót ejtettünk volna róla. Egy délután, hogy hazatértem a Csörsz utcából, íróasztalomon ott feküdt a katonai behívó, sorrendben a negyedik.

Gépiesen hozzáfogtam a csomagoláshoz, civilruhát is tettem a bőröndbe. Felváltva gondoltam Magdára és édesanyámra. „Szerencsés ember az, akinek ilyen anyukája és ilyen felesége volt" — egy ismeretlen női hang közölte velem Magda halála után.

A csomagolás meg a gondok elfárasztottak. Átaludtam az egész éjszakát.

Délután Magda engedett be a Csörsz utcai lakásba.

Mielőtt bármit mondhattam volna:

— Behívtak! — sikoltotta, és görcsösen átölelt.

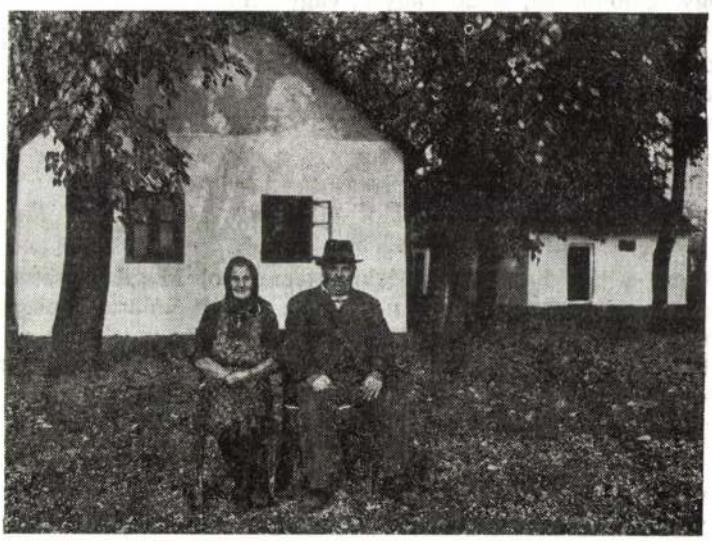

A Meszes tanya (1986)

honnan fölbukkant egy hajdani barátnője, Petrassevics Eleonóra, akinek nemrég hunyt el egyik unokanővére, annak a papírjait tartotta meg magának, az övéit, az élelmiszerjegyekkel egyetemben átadta Magdának.

Mihelyt talajt érzett a lába alatt, Magda gyermekien gyámoltalan lényből pillanatok alatt visszaváltozott a nagy pillanatok emberévé.

A Csörsz utcában, ahol vőlegényeként rendszeresen látogattam, megmutatta az okmányokat.

— Nagyszerű! — mondtam, most már biztonságban érezheted magad.

— Nyunyókám — szólalt meg a régi hangján szelíden, mindamellett árnyalatnyi fölénnyel. — Ahhoz még sok minden hiányzik.

Megütközésemet látva, most már inkább elnézőn, mint fölényesen kérdezte:

— Tisztában vagy te azzal, hogy én mától kezdve Petrassevics Eleonóra vagyok, aki itt és itt tisztviselő?

Miután megpróbáltam rögtönözve válaszolni, de semmi nem jutott eszembe, kivágtam, hogy őszintén szólva nem tudom.

A szeme megcsillant:

— Akkor játsszunk!

— Játsszunk? — ismétlem értetlenül.

— Miért ne játszhatnánk, hisz azt mondtad, hogy most már biztonságban érezhetem magam? Tudod, hogy szeretek játszani.

— Jó, jó. De mit játsszunk?

— Egy utcai jelenetet. Én vagyok Petrassevics Eleonóra, te pedig a karszalagos.

Nem vághattam éppen értelmes pofát, mert kitört belőle a kacagás. Önkénytelenül vele tartottam.

Istenem! — jutott eszembe hirtelen. Hónapok óta most kacag először!

— És mit kell tennem?

Visszakérdezett:

— Hát mi a feladata egy ilyen karszalagos embervadásznak?

— Hogy igazoltasson, zsidó vagy-e, vagy sem.

— Végre! Láss hozzá!

Még mindig nem fogtam föl a játék célját, bizonytalanul fölszólítottam:

— Szabad az igazolványát?!

— Tessék.

Ilyesmit már láttam, folytatni tudtam a játékot, aminek a célját még mindig nem fogtam föl. Gyorsan, egymásután kérdeztem:

— Neve? Született? Hol? Családi állapota? Képzettsége? Munkahelye? Hivatalos beosztása? Mióta lakik itt?

Belejöttem a játékba, szigorú tekintetemet hol Magdára szegeztem, hol ellenőriztem — ugyancsak szigorúan, hogy a szóbeli válaszok megegyeznek-e az igazolvány adataival. Egészen idáig a válaszok úgy pattogtak, mint a jégeső szemei. Itt megakadt, ez először megzavarta, majd zavara váratlanul jókedvbe csapott át.

— Min nevetsz? — zökkentem vissza a hivatalos hangból saját hangomba.

— Nevetek, mert végre megértetted a játékot. Jól kérdeztél, én meg az utolsó kérdésedre nem tudtam válaszolni. Benned tehát fölébred a gyanú, hogy aki előtted áll, nem azonos azzal, akinek az igazolványa a kezében van.

ál lom

zsigabácsi a bálteremben forgatta a köpönyegét
időnként lonci volt a kurva harisnyakötőben
időnként albert a fogtechnikus
szájából patakzott egy eladdig feltérképezetlen óceán
és könyörületesebb kakasok lábikraszagú
vitrioljában mosta az egyház szennyeseit
míg a hatházi hajdúk csuklójában
enyhe robbanásokkal ébredeztek a violák
kerengtek a teringették
teregették elavult keringőiket
márványmontázsban élődző kutak
avagy kutyák voltak nem lehetett jól látni
innen, ahol túl is vagyunk a dunán
a múlt idő pántlikás kazamattáiban

egérítmény

a mauzóleum mindenhova beférkőzik
mindent megrág megemészt átment
a jövőben már mindig múlt idő
mindenütt ott a szaros nyoma
de csak kevesen érzik itt undorodni kell
az apró mohóságok apoteózisán

Pál Sándor (Székkutas, 1988)

KEMENES GÉFIN LÁSZLÓ

Az élősködő lényege és tulajdonságai

1. *Az élősködő általában majdnem mindig hallgatózik / atyák ugyan makaróniban fogadtak, de lépten-nyomon leeresztették őket. Ilyen élősködő a lutfballon, a futball, a baseball, a golf, a cricket, a diszkosz, a póló, a bicikli, a motor, az autó.*

2. *Az élősködő nyálzik / szórakozni gyerekeimmel a téglagyár menti tóhoz szoktak menni, míg ő teveled messziről nézte, miért nem fakadok sírva. Eféle élősködőt lehet fogni bundában, szekfűvel, lámpaoltás és zord reggelek idején, amikor alszunk anyukával.*

3. *Az élősködő püffedt testéből orrnyeregszerű, porcogós gyökeret ereszt / láza van, kiveri a víz, Jézus hanyatt fekszik az úton és direkt rátok néz: Felvilágosodás, Mágia, Lutri, Sótartó.*

4. *Az élősködő tárcsázik / a heti tarokkpartin meghívja a nagyerejű skizt és elárulja a pagát ultimót, míg szalonnát s gyűrűt rendel: rajta, ez a tyúkudvar, a szénakazal, a barackfa, a mályva, a deres határ, a gyertyatartó, a máskospite, a lépcső, a kutya.*

5. *Az élősködő nem tud héberül / rövidnadrágjukat lejjebb tolják, kis fütyijüket [sic] kibiggyesztik, s mint mindannyian ki vannak téve az elemeknek, a park padjainak, a lomboknak, a zúgásnak, a nevetésnek, a sárnak, az ablakpárkánynak, az új forradalomnak.*

6. *Az élősködő minden másnap rókázik / elballag a kútra veled, kivesz zsebéből egy szakadozott igazolványt, egy banánt, egy melegítőt, egy bélyegalbumot, egy kotont, egy másjaskonzervet, két zsilettet.*

7. *Az élősködő peckes léptekkel átvonul a diadalív alatt / spórol, ha kémből generálissá léptették elő titokban, mert akkor már nem bágyadtan csöpögő viaszgyertyát gyújt, hanem svábul szónokol. Ezt az élősködőt szeretik, lebontják, fűzik, kipukkasztják.*

8. *Az élősködő a koraérett, ivarszervét himbáló apaállat / kódexből hullatható márialány-illusztráción ismertük fel, amint tonhalat evett csámcsogva vöröshagymával. Áhítod még a cárizmust, de már kerülöd a lapályt, a pagonyt, az almát, a kötelet, a bogárszart.*

9. *Az élősködő lumpol / tízórai helyett hülyére vernétek az öreg néger pedellust, csak hogy ne kelljen jelesre felelni szótanból. Az ablak liliomból van, kacsából, töpörtyűből, rádióból, habból,*

zönséges, kicsit puha (puhány?), kicsit „kiélt" öregedő férfiarc. Banális, se nem szép, se nem csúnya, se nem köznapi, se nem kivételes arc. Egyedüli arc. Itt látni leginkább, milyen egyedülálló. A remekebbnél remekebb férfiportrék tobzódó sokasága (Hals, Van Dyck, Holbein, Cranach, elődök és utódok stb.) között. Ez nem „karakterisztikus", nem „karikaturisztikus", nem „idealizált", nem megformált és nem deformált, nem leleplező, és nem elleplező stb. stb. stb. Nincs semmilyen „attribútuma", semmilyen „környezete". Csak az ittlét semmijében leledző emberi arc. *Ecce.*

S ha még a többi ötvenet is hozzá-láthatnánk. Micsoda exponenciális függvénye az individuum (vagyis az egyetlen élő, a minden egyes helyére behelyettesíthető egyes) életének, amelyben minden érték egyszerre változó és meghatározott. Már fiatalon is magában foglalhatja öregségét, akár öregedve is visszafiatalodhat, de görbéje kikerülhetetlenül az elmúlás felé hajlik el. Mindegyik halotti maszk, hiszen többé sose lesz ilyen; de bármelyik örökké ilyen maradhat: ha...; mert ilyen volt — amíg *volt.*

(Mire a varjús képet megtaláltam, már majdnem mindent végig kellett néznem; s mikor végül megint vissza akartam térni hozzá, alig találtam újra rá. Minden múzeum labirintus. Nehezen találni meg benne, amit keresünk, s aztán éppoly nehezen a kivezető utat. Nem nyújt se beteljesülést, se menekvést. Nem élő múzsák lakhelye, *Müszeion,* mint a neve hirdetné. Inkább halhatatlanok hullaháza.)

A Lukács fivérek (1988)

TANDORI DEZSŐ

...És ami azon is túl van

SOMLYÓ GYÖRGY KÖLTÉSZET-KÖREI

Nem daláért hallgatom a madarat,
hanem a csendért, mely követi.
Noguchi Jonejiro

I.

Nem véletlenül a *Talizmán* ciklus verse Somlyó György költeményeinek válogatott kötetében most már az a kis Corelli-darabra írt opus, mely az összeomló hadakkal és erős várakkal „szemben" a parányinál alig több, végtelen gyönyörűségű zenét csendíti meg, s szinte a szó — meg*csendíti!* — általunk itt érzett ellentétét is szólaltatná, a rilkei „készülő ellentét-alap" elemeként, arra a következtetésre jutván, hogy talán „mégis minden szörnyűletünknél / erősebb az a picike tündér, / aki bennünk és velünk él?" Vagy ha nem ily plasztikusan-preklasszikusan, hát a könyörtelenül-mainak-lenni igénye szerint azt mondja, s innét kötetének címe is — *Ami rajtam túl van* —: „Csak az érdekel ami több nálam ami rajtam túl van / / Ami rajtam túl van az vagyok igazán én." S ebben az „igazán" én keresése a szellem-tárgy-alappal egyenlő fontosságú, törékeny s fájó igaz.

Ahogy Pilinszky versében valaki, az a „kisgyerek a tengerparton", az elveszíthetetlent markolássza, s pedig úgy, hogy egész szíve a tenyerében lüktet, s az elveszíthetetlen oly egyetlen egy, s vele ő egyedül lett, ekképpen tengersora Somlyó Györgynek az „én" léte-nemléte, ekképpen elveszíthetetlen-sora az „énen-túli", a van-e-és-mi-az, s a kettő bizonyossága, mely visszhang-visszatükör bizonytalanság, mégis az egyszeri, esendő, odavetett emberi arcot, sors-alakot rajzolja ki, és a vers — maradéktalanul! fenntartás nélkül! etc. — a kevesebbre, a szegényebbségre, a pusztulékonyabbságra való visszaeszmélést ugyanúgy jelenti, mint a túllépést, a mozdulatlanságot, mely ez a „lépés", a mozgás reményét és hitelét, mely ez a „túl".

S még ami ezen mind túl van... Vissza kell térnünk onnét, át kell térnünk itt „magukra a versekre". Gyorsan ezt: „szorongatóra sikerült a szívszorításokkal járó „barbár művelet", ami a „válogatás". A könyv nyilvánvalóan legbensőbb lényegének mond ellent így — de ezt ne is említsük, ez a konkrétságra kényszerülő dolgok mosolyogtató, „abszurd" eleme; így *kell* élnünk, innenien, ezt kell elvállalnunk avval a végtelenség-sejtéssel, mely mindig csak megtörtségében, töredelmességében, törmelék-mivoltában, törtként, vagyis történésként lehet — térjünk vissza a kifejezésre — hiteles. A mondhatatlan helyett, mint Nemes Nagy Ágnes itt a mi nyelvünkön alapvető összefoglalóként rámutatott rég, a nehezen mondhatót kell mondani. Somlyót a maga nehezen mondhatója olyannyira megtalálta, hogy ő már mást nem is tehet — s mint ilyenkor többnyire történik aztán, a „nehéz" elveszti kínos súlyát, természetességgé válik; a gyötretettségnek ez a békéje legalább adódik.

Már a negyvenes években így érzékelteti ezt az ellentétet a Somlyó Györgynek adatott versjelleg: „Végre látni szeretném a dolgokat / Nem foly-

6. *Majd kiderül*

Megállapítom, hogy a helyzet változatlanul változékony, bár ezt cáfolni látszik Kormányosné tirádája a reggeli órákban, melynek veleje az volt, hogy vörös égalja szelet ígér, tehát az ember ne legyen csak úgy ripsz-ropsz optimista (ami különben is faji sajátosságunk). hanem minden öt percben hangosan gondoljon a csont- és végbélrákra, a szép Junker Málcsira, amikor majd 87 éves lesz, és a svájci alagutakra. A másnap gondolata engem mindig gyanakvóvá tesz: van-e korreláció az elkövetkező napfelkelte, a csepűrágó étvágya, valamint egyetlen igazi jóakaróm kopásnak indult körömlakkja között. „Bezzeg a vallatásnál," ez a jövendölés sem kecsegtet jóval, mert nem válasz az önmagunkkal való erőszakos szembesülés. Hiszen a hiányjel az írásban nem annyi, mint a szünetjel a zenében: az utóbbi napos időt mutat, míg az előbbi olyan, akár a beázott vályogviskó, vagy a teába mártogatott piskóta.

A Lukács fivérek (1988)

SOMLYÓ GYÖRGY

Kunsthistorisches

1986. JÚLIUS 24., BÉCS

Negyven év után. S megint Párizsból jövet. Az életnek is vannak kompozíciós „törekvései". Hogy lehet, hogy azóta se jöttem be ide, többszöri, igaz, mindig futó bécsi átutazásaim során? Sokszor a legközelebbi van legmesszebb. Pedig azóta is legkedvesebb képeim közül nem is egy itt látható. Amiket különféle másolatokban őrzök. Remélem, nem csal meg ennyi idő után az eredetik (azóta talán megváltozott?) látványa (a látvány mindig változik).

Legelőször a *Hazatérő csorda*. Miért ez ragadott meg (el, szinte fel) az első pillanattól kezdve, az azonos méretű, egy ciklust alkotó, láthatóan szinte „szériában" készült Bruegelek sorában? Maga a festő is érzett valami hasonló „preferenciát" (az úgynevezett művészettörténetben sosem néztem utána), vagy ez csak az én egyszemélyes, önkényes, esetleges választásom? Az egyetlen varjúval megállított idő. Emlékszem, akkor is azon töprengtem (nem ez-e minden művészet, vagy *a* művészet megítélésének alapkérdése?), menynyire, vagy mennyire nem, nem csak és nem elsősorban a „festői valőrök" (és minden ennek megfelelő kritérium) dönt végül is a „mű értéke" felől. Ha ezen a képen minden ott volna, ami ott van (a pazar természetességgel és leleményességgel elrendezett állatok és emberek csoportja, a kiegészítő színekkel egymással szembehelyezett két sziklacsoport, köztük a kanyargó folyóval és fölötte a kavargó éggel stb.), mindez a magas festői kvalitással kitöltött felület — de nem lenne ott a kép bal felső sarkában a legvékonyabb tar ág végén ez az egyetlen, épp csak egy ecsetnyommal odavetett fekete varjú, akkor csak egy volna a remek flamand tájképek végtelen sorában. Egy, egyetlenegy fekete varjú, alig egyéb, mint az ecset egyetlen mozzanatnyi találkozása a vászonnal, a két végén elvékonyuló, középütt két oldalt kigömbölyödő fekete folt mintha nem is volna más, mint az ecset alakjának a másolata, mégcsak nem is egy ecset-*vonás*, csak egy ecset-*nyom*, megfestése nyilván a remekül megfestett gazdag képfelület legkisebb *festői* erőfeszítését, találékonyságát kívánta, a legkevesebbet igényelt abból a felmérhetetlen tudásból, amivel a festő rendelkezett. A vonuló csordának a kép bal alsó részében zsúfolódó tömege, amint tolongva kimegy a képből — az „életbe", az őszbe, a közelítő télbe, szinte felbillenti a látványt, a kép egyensúlyát. És minden, csupán a látvány erőviszonyaival mérhető arányokat megcáfolva, itt a belső felső sarkon ez az egyetlen ecsetnyom megbonthatatlan ellenponttal tartja fönn a kép felbillent egyensúlyát. Középpont lesz a periférián. Ami nélkül a kép felborulna, mint egy rossz helyre tett edény, és kiömlene belőle a tartalma.

Annyi bizonyos, hogy ez a bruegeli varjú nem abból a motívumfajtából való, amellyel, a festők-krónikása-festő van Mander korabeli tudósítása szerint, a németalföldi kortársak oly szívesen éltek, ti., hogy bizonyos apró, de kirívónak szánt figurákat mintegy elrejtettek a zsúfolt kép tekervényei között, hogy „sokszor úgy kellett megkeresni" őket, például Joachim Patenier

A Lukács fivérek (1988. október)

A Lukács fivérek (1988. április)

A Lukács fivérek (1986. november)

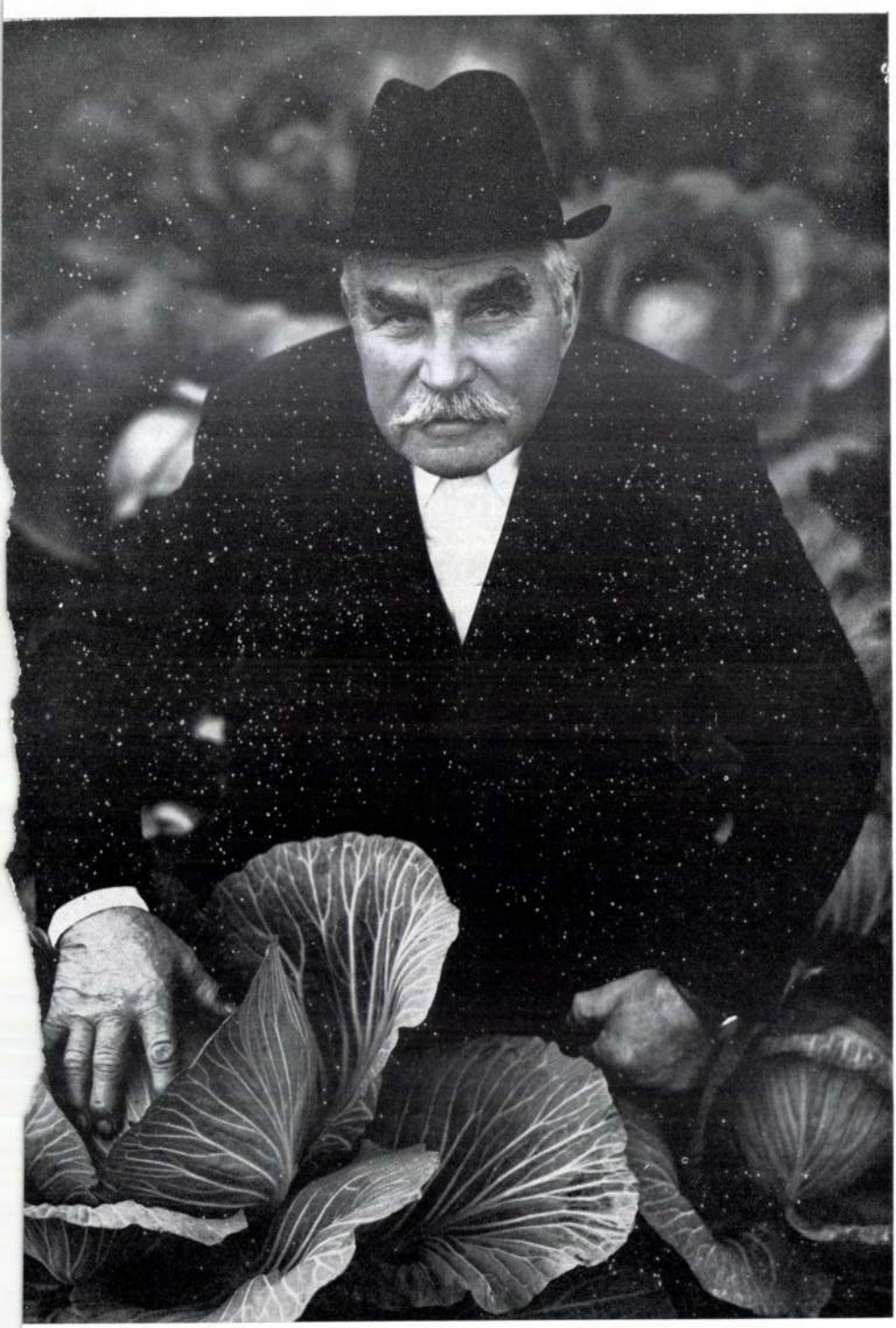

Goda Imre (Üllés, 1986. november)

Szecsei András (Csanytelek, 1987)

annyira, hogy a kemény tél elérkeztével csak egyikük kényszerült betegen gubbasztani házunk függőfolyosóján. Hiába lehelt belé életerőt a gondos családi ápolás, az utolsó hírnök szabadba eresztésekor is elhagyott bennünket. Azóta csak néhanapján térnek vissza. Együtt Gáborral, a fényes idők szellőjén. Ilyenkor ő is a galambok hangján szólal. Frissen ül vissza a kopott írógéphez, szedi szálaira a múltat. Simán, olajozottan zakatol a betűkosár: a jövőnek íródik a múlt. Nagy Fekete Csónak ring a vízen, Ady Endre integet belőle a parton kvaterkázó Móricz Zsigmondnak. Odébb Veres Péter jegyzi meg: „ami romlandó, meg is romlik". Mintha a világ legtermészetesebb dolga volna, Pirostövű Nád terem a zsombékos tájon, és odébb Égő Arany fáklyát mutat az alföldi olaj. S Gábor ír, majd kajánul nevet, hogy tizenhetedik alibi futballistájaként a szegedi csapatnak fölülemelkedjék a történelem. Kilépjen gyarló világunkból és az Égi Hatalmak Botosaként óvjon bennünket „mindenféle szélfutotta eszmék kártékony hatásától".

A pörölyként nehezedő csendben hallani vélem gyönge szárnyneszeit beteg galambjainknak, de nem ereszkednek a pléhpárkányra, hanem röptükből óriássá terülnek szájukban fénylő gyolcs gomolyaggal, amely beleolvad a végeláthatatlan nagy kékségbe, ahol könnyed lebegéssel ereszt óriás tarka pillangót a felhők szárnya. Ilyenkor magam is elhiszem, hogy Gábor valójában el se költözött. Fekete-fehér ólomsorsából előlép, telefonál, bort iszik, mesél, mesél... mesél, miközben porciózott búzaszemet szór a galamboknak. Holott szegény, még a nyáron elvesztette érintkezését a valós világgal. Elhagyta hangja, se keze, se esze nem engedelmeskedett akaratának. Mire végérvényesen bebizonyosodott, hogy a galambok nem jöhetnek vissza hozzánk, Gábor az örök megbékélés mezejére kéredzkedett.

Lehet, hogy az emlegetve szeretett Zsuzsi-vonat, vagy a gyűlölt harctéri kordé vitte, vagy valóban a galambjai röptették, de egy biztos: zajtalanul ment el...

MAJOROS TIBOR

A Molnár tanyán (Székkutas, 1986)

HÍREINK

1988. novemberi számunkban megjelent Kós Károly-összeállítás szerzői tiszteletdíjukat fölajánlották az erdélyi menekültek megsegítésére.

Kiadói közlemény

Több Kedves Olvasónk érdeklődött írásban és telefonon a Tiszatáj korábbi számai után. Ezúton tájékoztatjuk őket, hogy korlátozott mennyiségben a kívánt számot a kiadó címén utánvéttel megrendelhetik.

Lázár Lajos (Székkutas, 1987)

Ára: 16 Ft

újtükör kép

STEKOVICS JÁNOS: JUHÁSZ

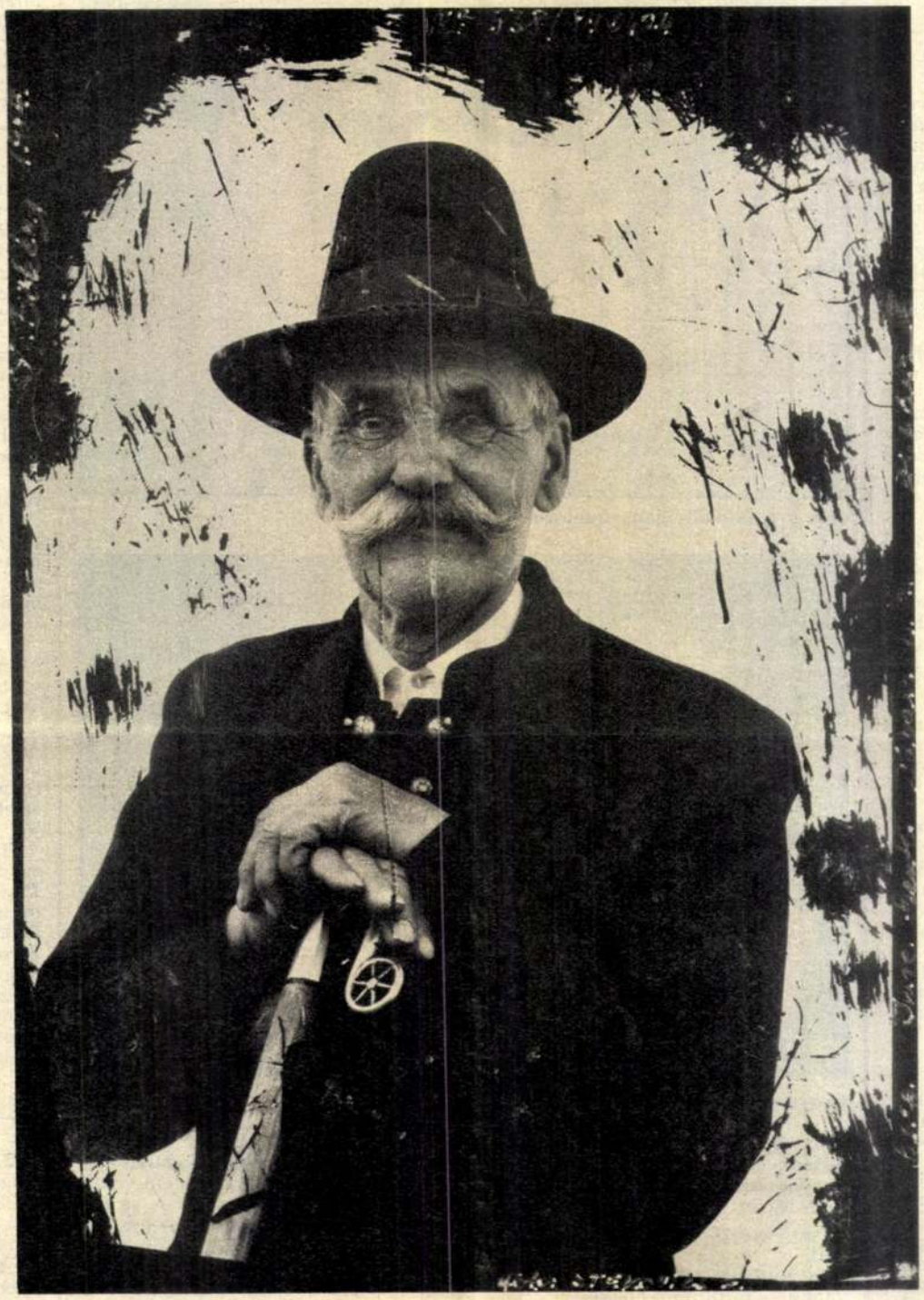

Szemében ragyogás,
messziről jövő és kiolthatatlan.
Nézzük, míg fel nem tűnnek benne a sovány bökényi legelők
és a mégis gömbölyödő bárányok.
Zuhog, majd rekkenő a hőség.
Feje fölött sátor az ég.
Kezei gúlaként borulnak a csillagos pásztorbotra.
Arra a szívós, kemény fára, amit istállóban érleltek,
tűz fölött pörköltek, olajjal, mésszel kenegettek.
Így szolgálhatott ki egy juhászt.
A bot csillogó rézdíszére nem csupán a tenyerek
nehezednek, egy emberélet is. Sebők Imre élete.
Mára nyugdíjazta magát, beköltözött Szentesre,
átadva helyét a villanypásztornak.
Számára a múlt és lassan már a jelen is csak emlék.
Őrizendő örökség, ahogy Stekovics János látja.

BODZSÁR ERZSÉBET

SZEBERÉNYI LEHEL

Kalandozás Amazóniában

4

A YAGUÁKNÁL

Derengeni kezdett, s máris ott álltak előttünk Sinchicuy barátságos pálmatetői. Meglepetten láttuk, mily közel voltunk a tanyánkhoz. Edgárék levágták a kanyart, s haza az indiánok ösvényén jöttünk, nem a turistákén. Kényszerűségből. Alig jutottunk fedél alá, odafönt megdőtötték újra az égi dézsákat. Valaki arról tartott előadást, hányféle mérges kígyó tanyázik a selvában. Ezernél is többet mondott.

Mi a bárpulthoz támolyogtunk, s míg a *huasca* nevű bájitallal melegítettük fel ereinket, mely egy liánfajta lilás nedvéből készül mézzel erjesztve, s fahéjas zamat érzik rajta — a Sinchicuy jelentése felől tudakozódtunk a loretánó csapostól. Kiderült, az összetett szó „erős tengerimalacot" takar. Ezen egy kicsit elcsodálkoztam. Milyen lehet egy erős tengerimalac? A világ leggyöngébb állatkája. Mint a bátor kisegér. Persze „bátor" is lehet, azt is jelenti a sinchi, mely jelző (utóbb felfedezem) ott áll az egyik inka neve előtt is és kecsua nyelven van. Sajnáltam, hogy nem találtak e bájos őserdei tanya homlokára egy helyi bennszülött-varázsigét. De még inkább sajnáltam, hogy *lodge* és nem *tambo*, ha már kecsua. Itt is nyaliznak az angolszásznak, mint nálunk, annyi de annyi anglomán felirat tanúsága szerint. Akár a fenekek hordják, akár a homlokok a falatozók és butikok ajtaja felett.

Így füstölgök ott magamban, a huasca hatása alatt, az Amazonas őserdejének közepén, mintha közöm lenne hozzá.

Közben kigyulladnak a viharlámpák, az olajmécsek. Koromsötét az éjszaka. Az eső elállt. Már csak a falevelek csöpögnek és langyos nyiroktól súlyos a levegő.

Sinchicuy lodge személyzete mécseseket rak a fűbe, egészen a partig, s mi a forgatókönyv előírásához híven az apró lángok sorfala között leballagunk a dereglyéhez. Esti csónakázás az őserdőben; gyönyörködés az őserdő hangjaiban. Mára rendelt programunk utolsó pontja. Nem jön be. Az őserdő hallgat, kedvetlen. A madarak még csak-csak. Csicsognak, csattognak egyet-egyet, álmukban dudorásznak. De a majmok mélyen hallgatnak. Fütyülnek a forgatókönyvre. Látszik, hogy ők állnak legközelebb az emberhez. Hat rájuk a meteorológiai depresszió.

Az egyetlen különös hang: egy puskalövés. Kinek van kedve ilyenkor a vadonban vadászni?

Éjszaka jól aludtam, noha a szúnyoghálófalon túl, a „körfolyosón" a fáklyák reggelig égtek, s egyszer arra ébredtem, hogy a charango még mindig szól a társalgóban. Néhány különös hang zavarta meg a fülemet, de aztán tovatűntek. Vártam, hogy ismételten előbukkanjanak a dallam fátylaiból, mert félálomban ért, de a pengetős hangszer elhallgatott. Így abban maradtam magammal, hogy tán megcsalt a fülem. Ám azok a hangfoszlányok feléledtek a fülem mélyén és megszólaltak. Bent, nagyon belül, ismerősen. Aztán rájöttem, hogy ősi dalkincsünk egy Bartók kibányászta leletét dúdolgatom. Na ezt hagyjuk — szóltam.

Íme a félelmetes hangyanemzetség

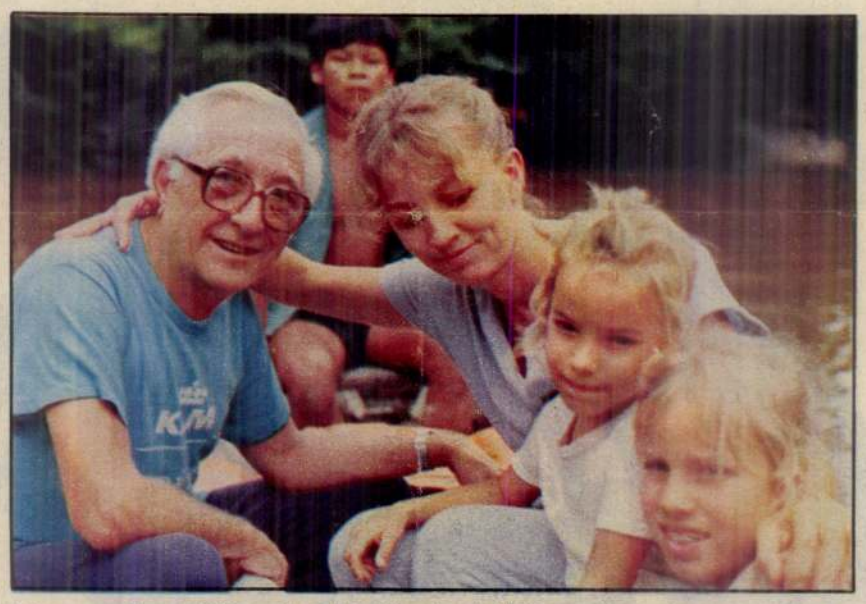

Lányommal, unokáimmal a Rio Momón felfelé

Ágyszomszédom, Lajos még ébren volt.

— Különös muzsikája van a selvának — fordultam hozzá.

— Ez a sierrából való volt.

— Hm — nyugtázom a dolgot elismeréssel Lajos ismeretei iránt. Nem kell nála felkészültebb kalauz egy Perut járónak.

Reggelre el is felejtettem a sierra dalát az általános izgalomban. Majd csak a quillabambai kofavonaton bukkant fel újra, mely az inkák szent völgyében zötyögtetett Machu Picchu felé, de akkor elemi erővel, mint a hévizek feltörnek. A maga helyén nem felejtek el szólni róla. Minthogy feledni azt az élményt lehetetlen.

De most magam is nyugtalanul toporgok piránya társaim közt a gerendákból hevenyészett stégen. Indulunk a vadakhoz. A yaguák hangyanemzetségéhez. Pirányák a hangyákhoz. Vajon minő lesz fogadtatásunk? Sohasem jártam még vademberek között. Még álmomban sem ez idáig. Ahogy körülnéztem, megállapítottam, hogy a többiek se nagyon. Bizonyos belső remegés kiütközni látszott rajtuk. Mindannyiunkban élt egy előkép a filmekből és irodalomból. Túlrajzolt előkép alighanem.

Két dereglyét töltöttünk meg, melyek farában ide nem illőn felberregtek a Yamaha motorok. Érezhették ők is a diszharmóniát, mert hogy elindultunk felfelé a folyócskán, rögtön suttogóra fogták. Az álmatag folyócska a maga barnás bársonyával eszembe juttatta a holland grachtokat, hanem ahogy regényes kanyarjait tette a liánok közt és az orchideás lombok alatt, az hasonlíthatatlan volt. Hogy is jön össze a kettő? A csend és álom halovány fonalán találkoztak bennem.

Hogy mily sebes ez az állni látszó víz, egy váratlan kanyarban észleltük. Csaknem összeütköztünk egy rohanó tutajjal, melynek hosszú kormányrúdjával ügyesen bánt egy indián, elöl egy másik csáklyázott. Honnan jöhetnek s hova mehetnek? Csak ide valahová, ámbár az Amazonas elviheti őket az óceánig, ettől az „ér"-től, melyről kiderítem, hogy Rio Momón névre hallgat, s a mély őserdőből kikacskaringózva, mint tegnap láthattam, hamarosan belevegyíti vizecskéjét a folyamóriás hömpölyébe, s tán büszke is rá, hogy a folyók királyának szolgál duzzasztva erejét.

Meditációm itt véget ért, mert ismerős helyre érkeztünk. Csaknem egyórás vízi úttal a hátunk megett. Merre a fenébe kellett elcsalinkáznunk, miféle ravasz kanyarokat tennünk, hogy csaknem ugyanoda érkezzünk, ahonnan indultunk. Azért csaknem, mert azért van vagy öt perc gyalogsétányira Sinchicuytól. Ezt azonban csak mi tudtuk, kik stikában őserdőztünk tegnap délelőtt. Nem is árultuk el senkinek, nehogy elrontsuk bárki illúzióját.

Egyszóval a tegnap látott ligetes tisztáshoz érkeztünk, hol szelíd lankával ereszkedik a gyep a vízre, puha kikötőül kínálkozva vendégszeretőn dereglyéinknek. A tisztáson ott állott a bennszülött-tanya, cölöpökön, pálmatetővel, s előtte puccban-parádéban, pálmarost szoknyában, ugyanily nyakba-, fejre- s karravalóval sorakoztak üdvözlésünkre a yaguák.

A főnök úgy látszik, megismert, mert rögtön barátjává fogadott, elsőül tüntetve ki mindannyiunk között.

Fordították nekem, hogy azt mondja yaguául, ő a főnök. Mondom, én is az vagyok, a családban így tisztelnek, s magunk közt nem is viselek más nevet, legföljebb az „apajót".

Mintha azt mondta volna erre: no ez derék, s hozzá el is vigyorodott. Majd valami növénynek a tokos termését mutatta, könnyedén feltörve. Belemártotta az ujját és megkente az orrom, meg kétoldalt az arcom is, míg baljával a hátam veregette. Úgy éreztem magam ezzel a kenegetéssel, mint gyerekkoromban a hamvazószerdák ájtatosságain. A piros pötytyöket pedig büszkén viseltem estig. Ők maguk egész ágakat festenek az arcukra. Ahány kocsány, annyi feleség. De lehet, hogy csak minket ugrattak.

Miután mindenki megkapta a maga piros pöttyeit, turista népségünk elvegyült a bennszülöttek között, kik ünnepi háncsaikban nem a legotthonosabban látszottak mozogni. Mivel szót váltani vélük reménytelen dolognak tűnt, spanyolul is csak a főnök volt hajlandó érteni valamit, ami ugyan nékem nem sokat jelentett, lévén, hogy spanyol és yagua egyre ment — szó helyett barátságos pillantásokat váltottunk. Pedig igen szerettem volna felfogásukat megismerni, életük titkaiba belepillantani. De itt nemcsak a nyelvi közeg volt áthatolhatatlan (bonyolult lóugrásokkal, többszörös tolmácsok közbeiktatásával esetleg leküzdhető), de ennek a találkozásnak a turistajellege se segített a közel férkőzéshez. A bárgyú kérdésekre bárgyú tekintet felelt. A főnökben volt csak némi készség, hogy a bédekkerek válaszait elismételje. De igazából a yaguák is meg a turisták is unták az egészet, s minden az udvarias felületen maradt. Nékem valahogy azok „hogyvagyhogyvagy?"-ok jutottak eszembe, melyeket egy-

Új Tükör 1988. 3. sz.

STEKOVICS János

Új Tükör, XXIV. évf. 10. sz.
1987

új tükörkép

STEKOVICS JÁNOS: A LUKÁCS FIVÉREK (1986)

Ikrek. Hatvanévesek. Békés és Csongrád megye határán, Kakasszéken élnek. Agglegények. Földet művelők, állatokat tenyésztők. Dolgos kétkeziek. Nem napközben kerekezők; alkonyatkor. Amikor a tejet viszik a begyűjtőbe. Máskor lovas szekerüket hajtják; együtt ülnek a bakon, s együtt csinálnak annyi minden mást. Idős édesanyát, édesapát gondoznak, vezetik a háztartást. Magukhoz szelídítik a szomszédot, a falut, az idegent. S az életet. Csöndes tüsténkedők. Hajszát mégsem ismerő, örök tevékenyek. Szemükben nincs keserűség, nincs bú, nincs lázadás se. A már mindent tudók örök bölcsessége. Arcukon évszakok lenyomatai. A valamikori lehetőség, a mosolymaradék — a tavasz. A szenvedély egykori lázkráterei — a nyár; a belenyugvás búja — az ősz. Már csupán a téllel dacolnak; belső telükkel. Az még messze van, az még távoli. Amíg szorítani tudják a kerékpár kormányát, amíg egyenes gerinccel állnak egymás mellett, amíg a kar érzi a másik karját, addig tél nincsen. Addig te, meg én, meg föld, meg jószág; addig élet van.

SZENKOVITS PÉTER

STEKOVICS János

Reneszánsz vásár

alahányszor bármely társadalom közhangulatában sok feszültség gyülemlik fel, minden területen porondra lépnek az újítók. Javarészben sajnos olyan álújítók, akik visszaélnek sokak új iránti vágyával és ehhez csatlakozó tájékozatlanságával, megtéveszthetőségével. Az új valódi keresői ilyenkor nem tehetnek mást: visszanyúlnak a nagyon régihez, tudván, hogy – amióta világ a világ – csak ilyen gyökerekből szívható nedv az újhoz.

Ez magyarázza a régi stílusok, tárgyak, mozdulatok, szokások, hangsorok népszerűségét világszerte, és félreérthetetlen összefüggését korunk művészetével.

Erre a tényezőre alapítja létét a nagy tudású muzsikusokból hat évvel ezelőtt alakult Mandel-kvartett (Mandel Róbert, Jakobi László, Kállay Gábor, Mártha István), amely ismét házigazdája volt a városligeti Petőfi csarnokban rendezett reneszánsz vásárnak. A dolog leegyszerűsített lényege: visszavinni a zenét (képző- és iparművészetet) saját eredeti közegébe, a nép közé. Mandelék az eredetieket lehetőleg mindenben utánzó hangszereiken játékos modorban és közegben szólaltatják meg a XVI. század hazai muzsikáját és ebből származtatott mai műveiket, még az árnyékát is kerülve bármifajta nagyképűségnek, ünnepélyeskedésnek.

A fesztelen hangulat kialakulását segíti elő az eseménynek nem csak címet, hanem légkört és valós tartalmat adó reneszánsz vásár, a maga korhű öltözékekben működő kézműveseivel, iparosaival, festőivel, iparművészeivel, díszítőivel, mutatványosaival, fazekasaival és persze vásárlóinak forgatagával.

A képzeletbeli utazás a múltba – túl azon, hogy tartalmas, kellemes időtöltés – sokaknak könnyítés, segítség is eligazodni a jelen sokszor megtévesztő álújdonságokkal, üres handabandával agyonterhelt szórakoztatóvilágában.

A reneszánsz vásáron a házigazdákon kívül a legmagasabb színvonalon szórakoztatta a nagyérdemű egybegyülteket a kilenc éve elsőrendű művészekből alakult Tomkins énekegyüttes (vezető Dobra János), valamint az operaházi tagokból és zeneakadémistákból négy éve alakult Magyar Harsona együttes. Mindkét művészcsoport a régi és a mai vokális, illetve hangszeres muzsika kimagasló ápolója.

A nagy sikerű reneszánsz vásárt a jövőben minden évben meg akarják ismételni. Jó ügy, megérdemli.

RAJK ANDRÁS

Magyar Harsona együttes

Kézműves lány

A sokadalom

1021.
Szombat délelőtt
1974. IV. 27.
Stelich János festő

- Tárlatok.

- Az Iparművészeti Muzeumban, magyarországi szerb ikonok kiállitása nyilt meg tegnap.

- Holnaptól láthatják Stélich János képeit a szegedi muzeum kupola-csarnokában.

- Szintén holnap nyilik meg Székesfehérvárott az átalakitott Budens-házban az Ybl-hagyatékából rendezett kiállitás.

...atiátszó lepedő a bar-

...k figyelmébe
...ember 28-ai szám...
...Az 1945 után ledön...
...a című — Ráday Mi...
...ított pontosító meg...
...z alábbi pontosító
...zeretném fűzni: A
...pó István szobráról
...rmű nem ábrázolta
...ot (volt-e valami kö...
...litikusnak a brit irre...
...z?), hanem egy kéz...
...t") gróf Bethlen Ist...
...nök és a kisgazda
...t. A felirat pedig em...
...nt: Nem sebeket ütni,
...gyógyítani jöttünk a
...képviselő szíves em...

Hegedűs B. András

TELEFON: 175-8191

...unkra
...vültünk.

...3 éves HÓCIPŐ
...ÓCIPŐ-re.

...Ön most még
...lapot.

...get és küldje be

...ési díjért
...ken, sárga csekken
...ére.

.....-től,
...gyed évre 234 Ft-ért.
.....
.....
.....
.....
...sítőnek fizetem ki.
.....számú
.....
...égszerű aláírás

...korházban belehalt sérüléseibe.

KERAVILL

MAI MŰSOR

RÁDIÓ

KOSSUTH (Középhullámon) Óránként: Hírek. Időjárás. Útközben. 4.30: Reggeli Krónika. 8.20: Törvénykönyv. 8.30: Hangszemle. 9.05: Napközben. 11.05: Válogatott perceink. 11.35: Álom a Szamos partján. 12.00: Déli Krónika. 12.30: Vendég a háznál. 12.45: Füleljen! 12.50: Külpolitikai figyelő. 13.05: Ki nyer ma? 13.15: Falurádió (ism.) 13.30: A református egyház félórája. 14.05: Klasszikusok mindenkinek. 15.05: A Határok nélkül naplója. 16.00: Délutáni Krónika. 18.30: Ráadás. 19.05: Sportvilág. 19.25: Jó éjszakát gyerekek! 19.35: Spíró György válogatása. 20.05: Emlékezetes csángó népdalok. 20.30: Határok nélkül. 21.05: Kossuth-klub. 22.00: Késő esti Krónika. 22.30: Fórum. 23.05: Nagy mesterek — világhírű előadóművészek.

PETŐFI: 4.30: Napindító. 8.05: Sportreggel. 8.20: Rivaldafényben. 8.50: Apró-cseprő — gyerekekről. 9.00: Hírek. Időjárás. 9.05: Zene-szó. 10.55: Gordiusz plusz. 11.00: Hírek. Időjárás. 11:05: Napóra. 12.00: Válogatás magyarnóta-lemezekről. 12.45: Időjárás- és vízállásjelentés. 13.00: Hírek. 13.05: Derűre is derű. 13.30: Kedvencek a múltból. 14.00: Tea hármasban. 15.00: Hírek. Időjárás. 15.05: Rockszerda. Benne: 15.05: Hírek, pletykák, érdekességek. 15.50: Közvetítés bajnoki labdarúgó-mérkőzésekről. 16.00: Hiánypótló. 17.00: Hírek. Időjárás. 17.05: Napóra. 17.50: Samsung-játék. 18.00: Tudósítás a Csepel—MTK labdarúgó-mérkőzésről, összefoglaló a du. mérkőzésekről. 18.05: Nosztalgia. 18.30: Drogambulancia. 19.00: Hírek. Időjárás. 19.05: Körkapcsolás bajnoki labdarúgó-mérkőzésekről. 19.50: Népdalkörök felvételeiből. 20.00: Jutalomjáték. 20.40: Visszaszámlálás. 21.00: Hírek. Időjárás. 21.05: Más-világ. 22.00: Magyar könnyűzenei felvételek. 22.30: A Harden-Coltrane Szextett felvételeiből. 23.00: Hírek. Időjárás. 23.03: Sporthíradó. 23.10: Napforduló. 0.10: Jazz-show. 4.03: Magyar nóták, csárdások.

BARTÓK: 6.00: Muzsikáló reggel. 9.05: Pódium. 10.00: Hírek. Időjárás. 10.05: András meg a kutyája. Gárdonyi Géza novellája. 10.28: Operaslágerek. 11.00: A kórusirodalom mesterművei. 11.40: Magyar szerzők népzenei feldolgozásaiból. 12.00: Hírek. Időjárás. 12.05: Hangverseny délidőben. 13.24: Beethoven vonós kamarazenéjéből. 14.00: Hírek. Időjárás. 14.05: A nagy per, mely ezer éve folyik. Eötvös Károly dokumentumregénye. 15.01: Balassa Sándor kórusműveiből. 15.50: A Magyar Rádió Gyermekkórusa énekel. 16.00: Hírek. Időjárás. 16.05: Népek meséi. 16.35: Michale Petri blockflötézik. 17.00: Metronóm. 17.50: Újraolvasva. 18.00: Hírek. Időjárás. 18.05: A magyar zene évszázadai. 19.35: Kapcsoljuk a Zeneakadémia nagytermét. 21.10: Hírek. Időjárás. 21.15: Halhatatlan magyar vers. Kisfaludy Sándor. 23.05: Rembrandt. 23.40: Joe Wilder együttese játszik. 24.00—2.00: Századunk zenéjéből.

TELEVÍZIÓ

TV—1: 5.40: Falutévé — géptippel és munkaügyi tippel. 6.00: A Reggel. 8.05: Az elvadult ültetvény. Ang. ismeretterj. film. (ism.) 8.30: Közjáték. 8.35: Napközi. Benne: 9.00: Nyeregben vagyunk. NSZK tévéfilms. 10.00: Miami vice. Am. krimisor. 11.00: Játék. 11.15: Baba-ház. 12.00: Hírek. 12.05: Képújság. 17.00: Délutáni egyenleg. 17.10: Megveszem ezt a nőt. Mexikói films. 17.35: Képújság. 17.40: Mini klip-mix. 17.50: Pénzvilág. 18.00: Most. A sokoldalú fiatalok műsora. 18.30: KultúrFelelős. 18.45: Álljunk meg egy szóra! 18.55: Napközi 19.15: Cimbora. 19.35: Esti mese. 19.50: Erzsébet-díj. 20.00: Híradó. 20.30: Telesport. 20.40: Lovejoy. Ang. tévéfilms. 21.35: Közjáték (ism.) 23.05: Mákvirágok. 23.40: Késő esti híradó.

TV—2: 16.45: Műsorismertetés. 16.50: Hírek. Időjárás. 16.55: Leon esete. Am. rövidjátékfilm. 17.25: Dominó. 17.45: Regionális híradó. 18.00: Híradó. 18.12: Időjárás. 18.18: Zeneiskolások muzsikálnak. 18.35: Katts és kutyája. Am. films. 19.05: Szahara. Spanyol film. 19.05: Szaharam. 20.45: A tudomány határain. 21.15: Soros-napok a Merlinben (H)étlap. 21.45: A költészet percei. Székely János versei. 22.00: Esti egyenleg. 22.20: Időjárás. 22.25: Napzárta előtt... 22.50: Álomszerelem. Ang. film

Nap-tv

Csütörtök reggel ismét Nap-tv a TV—2 csatornáján, hírekkel, vallási rovattal, kulturális magazinnal, sporttal és külföldi jelentésekkel.

Tervezett témák:

— Az új benzinárakról — Mit hoz az új taxisrendelet? — A terrorizmus kulisszatitkai — Mi van a NOVOLIT-tal? — A tb jövő évi finanszírozása — Az igazságtételről — több szemmel — Kinek jó az MDF Országos Választmányának elhalasztása? — Szétválnak a kisgazda 37-ek is? — Az egyetemi klubok sorsa — Sinkó László az évad legjobb férfi színésze — Kinn, padon: Orbán Viktor, a Fidesz frakcióvezetője

A Nap-tv Kft. műsora

Producer: Gyárfás Tamás, műsorvezető: Forró Evelyn, Liszkai László, felelős szerkesztő: Kurucz Péter, főszerkesztő: Székely Ferenc

A Nap-tv hívható a 27-28-811-es és a 27-28-812-es telefonszámokon

reggel

Csütörtökön reggel 6.00 és 8.05 között a Tv—1-en ismét jelentkezik hírekkel, információkkal, gazdasági mérleggel, kulturális ajánlattal, mesével és sok zenével A REGGEL!

A tervezett tartalomból:

— Illemtanoda tiniknek — Mit jelent a „bocsa"? — Friss információk a Conticar gyilkosságról — Lézeres műtétek — Hol folytatja Verebes József? — Mivel foglalkozik a Személyügyi Kollégium?

Főszerkesztő: Sárközy Erika, szerkesztő: Rangos Katalin, műsorvezetők: Sándor István és Gulyás Erika

Telefon: 176-79-43

Novo

MEGHALLGATJUK ÖNT — HALLGASSON MEG MINKET a Petőfi rádióban

A SZOCIÓ—MŰHELY ajánlata október 7-én, szerdán

APRÓ—CSEPRŐ: 8 óra 50 perckor

„17 hónapos kislányom csak úgy tud elaludni, ha a szemhéját csipkedi. Mit tegyek?"

„Ha rossz vagyok, miért nem neveltek meg?" — kérdezi egy 5 éves kisfiú a szüleitől.

A felháborodott dédnagymamának Ranschburg Jenő válaszol, mit lehet ilyenkor tenni.

A szerkesztő-műsorvezető, Gáspár Sarolta 8.50—10.00 óráig várja a hallgatók hívásait a 138-74-00 telefonszámon.

DORGAMBULANCIA: 18 óra 30 perckor

Két évvel ezelőtt félszáz szülő dr. Minálcsik Mária főorvos elnökletével az angyalföldi Klapka utcában létrehozta a MATRIX Szenvedélybetegek Hozzátartozóinak Egyesületét. Minden hónap utolsó péntekjén találkoznak a drogos gyermekeik sorsáról, jelenéről és jövőjéről, no meg természetesen saját nevelési kudarcaikról is beszélgetnek műsorunk szakembereivel. 18.30—20.00 óráig hívható telefonszámunk: 138-74-00

MÁSVILÁG: 21 óra 05 perckor

Kísérletek a megbomlott HARMÓNIA helyreállítására

A tartalomból: 12 „dühös" ember Szentendrén, akik engedelmes polgárok szeretnének lenni. Saját erdőt gondozó városlakó. Feszültséglevezető tánc. Reiki falu terve.

Jónás István és Sipos Júlia a 138-80-71 számon várja közösségek, spirituális csoportok, életmódváltók jelentkezését.

Felelős szerkesztő: Jónás István

DAEWOO mikrosütők a KERAVILL-ban:

32 literes 23 900 Ft-ért

24 literes (grillezős, légkeveréses, programozható) 39 990 Ft-ért

KERAVILL

FORRÓ DRÓT: 111-0601

KERAVILL

10 476 MH

STELLA Gábor gyűjt. M. Hírlap 1992. okt. 8.

denáron sikerre tör

Apple Macintosh – Egy új ember-társ

Az Apple magyarországi képviselője a Graphisoft Kereskedelmi Kft.

Almárium Kft. 131-3449, 1137 Budapest, Pozsonyi út 21-23.
Baum Computer 202-6339, 1122 Budapest, Székács utca 24.
Data Stúdió (94) 16-899, 9700 Szombathely, Deák F. u. 30.
EuroCal Kft. (62) 11-957, 6725 Szeged, Rákóczi u. 18.
Jura Kft. 112-6645, 1065 Budapest, Podmaniczky u. 20.
Kontakt Design Stúdió 201-9191, 1011 Budapest, Fő u. 7.
Kontakt Média Center (96) 14-033, 9024 Győr, Mónos I. út 47-49.
Kontrax Irodatechnika Kft. 252-2111, 1149 Bp., Egressy út 20.
MTI Informatika 180-4278, 1025 Budapest, Pálvölgyi út 41.
ReMac Computer 112-5870, 1054 Bp., Bajcsy-Zsilinszky út 62.

Stekly Gyula

Stekly Gyula: Öreg székely.

Tolna megyei Népújság

1963. XI. 24.

meg ne győződjon róla. Ugyani
ha ebből többet fogyaszt a kelle
ténél, berúg, de másnapra ki i
józanodik. Viszont, ha a hasonlat
ról meggyőződik, nem biztos
hogy hamarosan ki fog józanodn
— Vállalom a kockázatot –
mondtam —, még úgysem voltam
sokáig egyfolytában mámoros.
— Hogy maga milyen hős! –
mondta, és megszorította a keze
met.

Nem tudtam, mit akar. Játszik
csak velem, vagy komolyan gon
dolja, amit mond. Mindenesetre
most már nem láttam benne
főnököt, csak a nőt. Nem sokáig
voltunk ott. Azt mondta, szeret
ne velem táncolni. Elmentünk
egy zenés helyre. Itt is feketét
kértem. Megfogtam a kezét, mé
lyen a szemébe néztem, és azt
mondtam neki, hogy én csak fe
ketét akarok. Elértette a célzást
mert elmosolyodott, talán egy
kissé el is pirult — és azt vála
szolta, legyen úgy, ahogy én aka
rom.

Táncoltunk. Hogy tudott tán

Cselebi török utazónak Pécsről írt adatait igyekszik mai topografiai és történeti adataink szerint lokalizálni s tanulmánya alapján érdekes képét kapjuk a török hódoltság alatti Pécs helyrajzának és kultúrviszonyainak.
Végül *Horváth Henrik* állapítja meg levéltári adatok alapján, hogy a pesti plébánia (esküteri) templom oltárainak mestere Gundrich Carolus Ferenc szobrász volt.
Az irodalom rovatban találjuk többek közt H. Schäfer: „Aegyptische und heutige Kunst. Zur Stellung der aegyptischen in der Weltkunst" című, a „Die Antike" című folyóirat III. kötetében megjelent nagyjelentőségű tanulmányának, továbbá a „Kunstbücher deutscher Landschaften" című vállalat 9. füzetének, Max Dvorak hátrahagyott nagy művének, a „Geschichte der italienischen Kunst" II. kötetének és Divald Kornél: „Magyarország művészeti emlékei" című munkájának ismertetéseit.
A szép és tartalmas kötet méltán repraesentálja eddigi társaival együtt hazai archaeológiánk és művészettörténetünk fejlettségét és értékes eredményeit. *O. Z.*

ADATOK A HAZAI ÉPÍTÉSZET XVI. SZÁZADI TÖRTÉNETÉHEZ. IV.[1]
Laberse (Lobersee, Loborseer) Jakab építőmester (murator, magister murarius, praefectus coementariorum, Maurermeister) 1569 márc. 16-án *Eger* várába küldetett, ahol Baldigara Octavius kir. építész mellett 1572-ig működött. Valószínűleg azonos azzal a „ma-

[1] L. a további adatokat I. a. a *Magyar Művészet* II. (1926) évf. 242—45. és II. és III. a. a *Magyar Művészet* III. (1927) évf. 113—14. és 583—89. lapjain.

Hillebrandt készítette el a palotát. Kapossy most négy különböző időből származó tervrajzcsoportnak egymással, valamint Jadot tervrajzával való egybevetéséből próbálja rekonstruálni erős elmeéllel és stíluskritikai érzékkel az építés lefolyását, és megállapítja, hogy a palota főhomlokzatának megfogalmazása amíg egyfelől erősen eltér a Jadot-féle tervtől, addig másfelől érdekes egyezéseket mutat a würzburgi rezidencia elrendezésével. Már pedig tudjuk, hogy ennek a művészének, Balthasar Neumann-nál dolgozott hosszabb ideig Fr. A. Hillebrandt is. Kapossy tehát úgy véli, hogy a királyi palota módosított és kivitelre került tervrajzainak mestere Hillebrandt volt. Hogy e munkájának felemlítése nincs benn a kamarai építészi állásra beadott kérvényében, azt azzal magyarázza, hogy e munkák Grassalkovich előtt amúgy is ismeretesek lévén, bővebbb megemlítésre nem szorultak. Viszont Kapossy szerint az a körülmény, hogy kinevezését feltűnően gyors idő — öt nap alatt megkapja, Hillebrandtot mint jól ismert és méltányolt mestert mutatja. Kapossy tehát hiteles írott források és határozott analógiák hiányában is fentartja véleményét, hogy a budai vár építésze csakis Hillebrandt lehetett.
Grimschitz Bruno (Bécs) „Az epreskerti kálváriá"-ról írt tanulmányt. A műemlék leírásánál kiemeli, hogy e mű végső megjelenési formája az ú. n. „mons calvariae"-nak, mely a hegyet is tiszta architekturában adja. A mű szerzőjét, egyelőre pusztán stíluskritikai alapon taglalva az építmény szellemét, J. L. Hildebrandtban látja, kinek főművei és az epreskerti kálvária között kétségtelenül sok rokonvonás fedezhető fel. Grimschitz véleményét látszólag támogatják a fővárosi levéltárban őrzött „canonica visitatiók"-nak az emlékre vonatkozó följegyzései, amelyek azonban, legalább is a közölt részek, oly hiányosak, hogy a végleges ítéletmondással ez adatok teljesen hiteles és pontos közléseig feltétlenül várnunk kell.
Réh Elemér „A gödöllői kálváriá"-t ismerteti, melyet Grassalkovich akaratából és pénzén 1771-ben kezdtek építeni s 1775-ben szenteltek föl. A kálvária művészét, egyelőre csak stílusrokonságok és az építész személyének Grassalkovich Antallal való közeli kapcsolatai révén a pesti Mayrhoffer Jánosban látja Réh, ki sürgeti az értékes és veszendőbe menő barokk emlék restaurálását.
A „Kisebb közlemények" között találjuk *Rhé Gyula* közleményét „A veszprémi székesegyház régi kövei"-ről, amelyek szerző szerint a román

Stella Kristóf olasz származású királyi építész (fondáló mester, magister muratorum, superintendens aedificiorum Agriensium, ordinarius et supremus architectus suae Majestatis Agriensis, oberster Baumeister) az 1550-es évek elején lépett a király szolgálatába. Baldigara Oktáviusz királyi építész mellett az 1570-es évek elején *Egerben* havi 14 frt fizetéssel mint pallér (Bauübergeher) működött, majd annak Egerből történt távozása után, 1579-ben egri királyi építész lett, amely tisztséget haláláig viselte. Egerben, ahol kisebb-nagyobb megszakításokkal állandóan tartózkodott, a város falát építette (1583); ez a munka 1588-ban már annyira haladt, hogy befejezéséhez csak 1000 tallérra volt szükség. Ugyanebben az évben Eger várának megerősítésére terveket készített. A vár építése valószínűleg e Bécsben is bemutatott tervek alapján folyt az 1590-es években. Mint egri királyi építésznek kötelessége volt a többi, felsőmagyarországi végvárakról is gondoskodni. E feladatának megfelelve *Szarvaskő* (1583), *Szatmár* (1596) és *Szendrő* (1590—92) várában épített; utóbbiba a faragott köveket *Tokajból* hozatta s ugyanott egy fokerődöt (kavalyér) is emelt. *Fülek* építésére Nisola Antalt szerződtette (1594). *Munkácsot*, Rákóczi Zsigmondnak szinte romokban heverő várát 1592-ben ismételten — egy ízben az Egerről magával hozott *Gergely* építőmesterrel együtt — megtekintette és annak több mint 11.000 frtot igénylő helyreállítására terveket készített, amelyek szerint az építkezést a szepesi kamara ellenőrzése mellett Rákóczi magára vállalta. Ugyanennek az esztendőnek nyarán a Rueber-

örökösök által Sáros várában tervezett és majdnem 5000 frtot igénylő építkezésekről is véleményt adott és terveket készített. 1595 tavaszán *Samberger György kassai* építőmesterrel a *Szerencs* várában Rákóczi Zsigmond által emelt épületeket és templomot becsülte fel, még pedig 12.000 tallérra. — 1582 jan. 1-től kezdődőleg havi 30 r. frt fizetése, 1590 okt. 31-től pedig évi 100 tallér útiátalánya volt. Eléggé jómódú ember lehetett, ami a halála után még fennállott nagyobb követelésekből kitűnik. Eger közelében a kapitány jóvoltából malma volt, amelyre királyi jóváhagyást is kért, de sikertelenül. — Stella a szarvaskői vár és az egri német katonák kapitányának tisztjét is viselte. Katonai feljebbvalói és a szepesi kamara a legnagyobb elismeréssel szóltak szolgálatairól és hűségéről, amelyet Egernek 1596-ban történt elestekor halálával pecsételt meg. Úgy látszik, nemes ember volt (fiát, Jakab-Jánost nobilis et nativus Hungarus-nak mondják); ő és fia pecséteiken ugyanazt az ú. n. beszélő címert használják, t. i. a négyelt pajzs 1. és 4. mezejében egy-egy nyolcágú csillagot, a 2. és 3. mezőben pedig egy-egy befelé fordult oroszlánt. Felesége nemes Zara Ilona, aki ura halála után dr. Piperellus Ezekiel kassai orvoshoz ment feleségül. Fiai Jakab-János — az 1640-es években az óvári kamarai uradalom igazgatója — és András.

Orsz. Ltár: Cam. Scepus., Memoriale quadripartitum fol. 119. — Liber oblig. inform. et exped. 1575/79. fol. 260. v. — Ben. mand. 1572. Oct. nr. 361., 1574. Aug. nr. 205., 1579. Jun. nr. 146. 1585. Febr. nr. 50., 1592. Jan. nr. 30., Febr. nr. 38, 43., Mart. nr. 50., Maj. nr. 93., Jun. nr. 114., Nov. nr. 186., 1595. Febr. nr. 24., Mart. nr. 34., Apr. nr. 47., Maj. nr. 40., 1597. Mart. nr. 36., Apr. nr. 59., Jun. nr. 83., 1598. Aug. nr. 73, 1602, Jan. nr. 12., Mart. nr. 58., Apr. nr. 84., — Repraes., inform. et instan.: 1582. márc. 30-ról, máj. 9-ről, 1585. máj. 30-ról és szept. 18-ról Stella Kristóf, 1588. febr. 12-ről a haditanács, dec. 5-ről Révay Ferenc, 1589. febr. 18-ról, márc. 21-ről és aug. 21-ről Stella Kristóf, nov. 10-ről Vischer György, 1590. febr. 10-ről Kielman András, márc. 18-ról Stella Kristóf, ápr. 17-ről Khriger Frigyes, júl. 15-ről Khriger Frigyes és Keczer István, aug. 1-ről Bakos János és Krieger Frigyes, okt. 8-ról Langecker Orbán, 1591. júl. 3-ról és 29-ről Farkas Pál, aug. 8-ról Stella Kristóf és Mladosevity Péter, 1592. febr. 12-ről Rákóczi Zsigmond, febr. 22-ről (2 db) és 25-ről Stella Kristóf, máj. 24-ről Prépostvári Bálint, júl. 8-ról, okt. 15-ről és nov. 24-ről Stella Kristóf, 1593. jan. 21-ről Prépostvári Bálint, márc. 28-ról Fischer György, 1594. aug. 6-ról Kauffni Benő, aug. 23-ról Barchay János, nov. 29-ről Serjéni Mihály, dec. 9-ről Kauffni Benő, 1597. jún. 28-ról, nov. 20-ról és 26-ról, 1598. febr. 16-ról, 26-ról és ápr. 20-ról Piperellus Ezekiel levele. — Liber exped. 1581/88. fol. 257 v. 1588/96. fol. 225, 234, 250 v., 253, 255, 261, 367, 371 v., 402 v., 403. 434., 1596/1619. fol. 10, 26, 27, 33 v., 138, 227 v., 235 v., 238, 251 v., 272 v. — Minutae: 1585. márc. 18., 1592. ápr. 27., jún. 3., aug. 3., 10., szept. 16., 1595. máj. 12., 1596. ápr. 29., máj. 1., jún. 25., 1600. jan. 19., 1601. nov. 16., 1602. febr. 12., ápr. 11. — Litterae camerae Poson. fasc. 5. nr. 70, 94., fasc. 6. nr. 70, 103., fasc. 7. nr. 157., fasc. 8. nr. 53. fasc. 11. nr. 96. — Cam. Hung., Ben. res. 1624. jún. 26.

STELLA 1. *Kristóf*, hadi mérnök, építész. 1581. Eger várát. 1590. Szendrő várát építette. † Eger 1596-iki ostroma alkalmával

K. Gy. II. 774 l

Stella Kristóf

várépítő

Eger XVI. nyárad.

Lásd

Lobersee Jakab

alatt

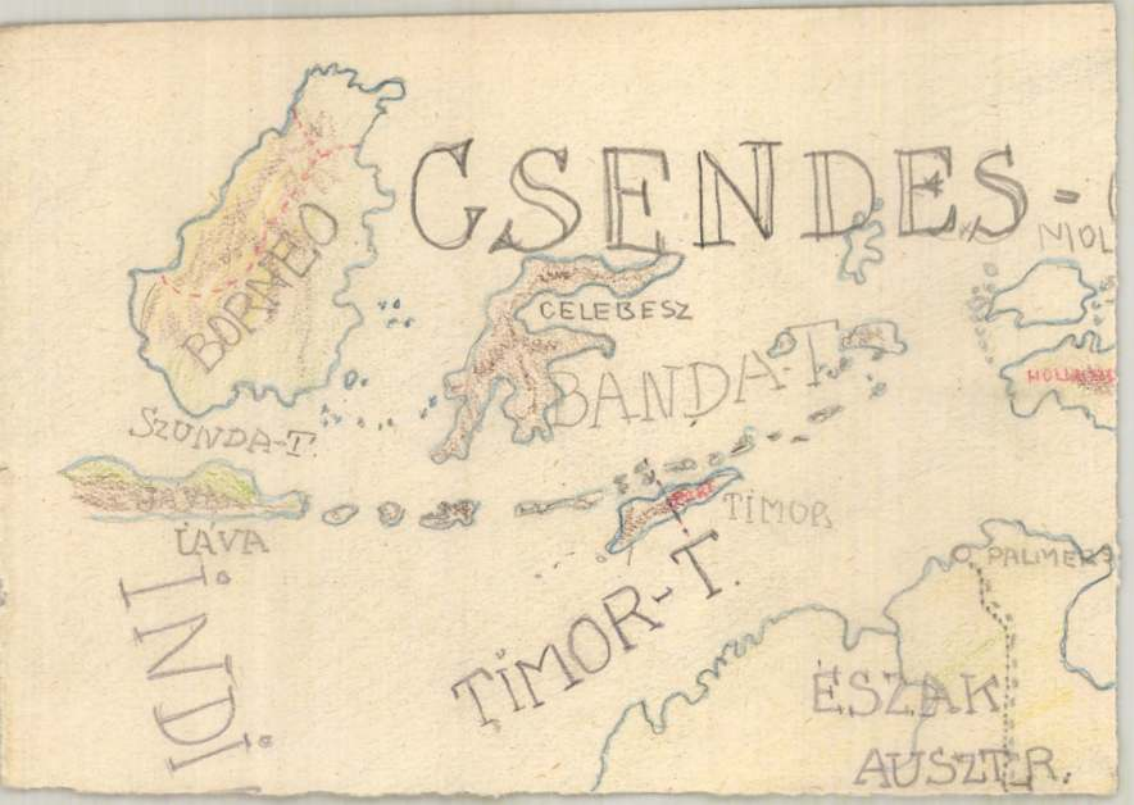
GSENDES-
NIOL
BORNEO
CELEBESZ
BANDA-T.
SZUNDA-T.
JÁVA
TIMOR
TIMOR-T.
PALMEK
INDI
ÉSZAK
AUSZTR.

Stella Kristóf

építész.

Stella Kristóf építi meg Szendrő várát Borsodban 1590-ben, mely-
nek építéséhez Kassától kér (1593.) kőműveseket.[3] A költségekhez Kassa
100 frttal, a városban lakó nemesség 64 tallérral, Lőcse és Kis-Szeben 94,
Ung vármegye 100 frttal járulnak.[4]

Kemény Lajos: A renaissance
és rococo Kassán. Arch
Ért. 1899. 112. l.

alán kutya, másik oldalán virágkoszoru. Biedermeier.

zeli csipke, mely áll: 1 nagy kendő 170—170, 1 váll- 80, 1 fodor 600×45. Brüsszel, XVIII—XIX. sz.

RNAHÉJ, fehér vászon, zöld selyem, arany és ezüst é fogott tulipán motivummal. (A hagyomány szerint sének tulajdonából származik.) Erdély XVII. sz.

zöld selyem és arany himzéssel: nagy stilizált virág- motivumokból. (A hagyomány szerint Bethlen István VII. sz.

ikrében erdős tájkép keretében szarvasvadászat lovas oroszlán leopárddal. Keretében gyümölcskötegek gro- illonok jelenetekkel. Flamand, XVI. sz.

Illusztr. XXII. táblán.

rében fürészes rozetták.

, kampós diszü médaillon.

illonokkal.

3 médaillon S idomokkal.

Stella, Cristofforo

olasz építész

A XVI. század végén az egri vár átépítésen fenti dolgozott s ekkor bontottár le a várban állott ősi templomot.

Magyarországtört

III. 641-l.

szalagos csipke. Északmagyaro

HELIKON KIÁLLITÁSAI

IV. VÁCZI-UTCA 30. (HARISKÖZ 2.) FÉLEMELET.

XII.

A GÖDÖLLŐI MŰVÉSZTELEP:

DETTÁR GYÖRGY, REMSEY ZOLTÁN ÉS STELLEK DÉNES

FESTŐMŰVÉSZEK

GYÜJTEMÉNYES KIÁLLITÁSA

1923. ÁPRILIS HÓ 29.-TÓL MÁJUS HÓ 13.-IG (BEZÁRÓLAG)

NAPONTA 9—2-IG.

Umberto Bellotto. — *Lavori artistici in ferro.*

Stellek Dénes

kell. kiáll. Helikon

1923. ápr –

SZENT IMRE LEVÉLPAPIR

KRIPACZ

1o84. ILLYÉS GYULA -

Kedves Lajos,

Levelemnek egyedül

biztassalak, arra, hogy elevenit

szal való kapcsolatodat, melyet

STELLER GIZELLA

Sümegi : A kecskeméti... Bp 1996

LSZ. : L7. 321

107.0.

Stéller Gizella

334 Akt, paszt.	3000
335 Tájkép, paszt.	2000

Nemzeti Szalon

1926. maj

MAFE 12. Kiáll.

Stelzner Ágost

Győr 1831.

l.

Yankó Ötvös-apródok

12. l

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

AZ ERNST-MÚ
XL

EZÜSTGYŰ

FŐURI BI

Gróf SZAPÁ

BUTORAIN

A FÓNAGY

Stemmer Károly

l.

Bedy györi rajzisk

19. l.

Stempel

műszótára

a trencséni jezsuita rend-

házban novíciuskodók

1728-38. közül.

Schoen Arnold:

Vanossi Antal.

Székesfeh. Gerle

1932. 58. l.

sain

llotta magát

tényezőt nem talált

tényekhez tartozik, hogy Barnavári a rendőrségi fogdában ez év *április 10-én* (összegyűjtve a számára porított alakban adott nyugtatót, illetve altatót) *öngyilkosságot kísérelt meg*. Azt ma már nem lehet megmondani, hogy mennyi valós esélye is volt a halálra, mindenesetre annyi bizonyos, hogy a kórházba menet a saját lábán hagyta el a fogdát.

A tárgyaláson meghallgatott orvos szakértő szerint a sértett halálának közvetlen oka *traumás sokk* volt, amely koponyacsonttörés és agyzúzódás következtében jött létre. Utóbbiakat pedig *egyértelműen bántalmazás* okozta. Mint mondta, a halál egy *elhúzódó folyamat* eredményeként állt be, s az *átlagost meghaladó fájdalommal járt*.

Ezt követően a büntetőtanács elnöke *zárt tárgyalást* rendelt el, ugyanis arra nézve hallgatta ki az orvos szakértőt (mint ismert, a megyei főügyészség vádiratában az *aljas indok* is szerepel minősítő körülményként), hogy Barnavári erőszakoskodott-e a kislánnyal.

Az *elmeorvos szakértő* kijelentette: *a vádlott elmebetegségben, gyengeelméjűségben, szellemi leépülésben, tudat-, illetve személyiségzavarban nem szenved*, s ezek színlelésének nincs nyoma.

Nála semmi olyan tényezőt nem találtak, *amely kizárta avagy korlátozta volna őt* tette következményeinek felismerésében, illetőleg az ennek megfelelő cselekvésben. A vádlott személyiségében – hangoztatta a szakértő – infantilis motívumok fellelhetőek, miként az is tény, hogy *Dianával való kapcsolatát túlértékelte, idealizálta, s azzal összefüggésben irreális terveket szövögetett magában*.

A délutánba nyúló tárgyalási nap végén a büntetőtanács

A rendőrség, a tűzoltóság és a polgári védelem együttműködésével

A TIK a helyzet magaslatán

TIK. Három betű, melyek kiterjedten széles körű lehetőségeket fednek. TIK = *Tevékenység Irányítási Központ*. Az itt dolgozók valóban a helyzet magaslatán vannak. Ők *koordinálják a rendőrségi, a tűzoltósági és polgári védelmi munka lényeges szálait* a megyében. A szó szoros értelmében, hiszen a Heves Megyei Rendőr-főkapitányság legfelső szintjén rendezkedtek be.

Egy hétköznapon pillanthattunk bele felelősségteljes szolgálatukba a negyedik emeleti tágas, minden igénynek, kívánalomnak megfelelő irodakomplexumban.

Orosz Tibor r. őrnagytól megtudtuk: már az idei év első munkanapjától végzik itt munkájukat, számítógépek között. Az úgynevezett *DIRI-program precízebb naplózást tesz lehetővé* a korábbi ügyeleteken megszokottnál. *Automatikusan rögzíti a bejelentés, majd az intézkedés megkezdésének és befejezésének az időpontját*. Megtalálható az a monitor is, amelyen *nyomon követhetik folyamatosan a vagyonvédelmi hálózatba bekapcsolt objektumok helyzetét*, s rögtön *jelzi, ha valahová illetéktelenül behatolnak*. A komputerek a legújabbak közül valók, gyorsak és megbízhatóak.

– Arra is van mód – magyarázta alkalmi kalauzunk –, hogy például *katasztrófa, kiemelten súlyos helyzet esetén a legszorosabban együttműködjünk a tűzoltósággal és a polgári védelemmel*. Így volt ez a tavasszal

Az AWACS-hez hasonlított központ FOTÓ: PERL MÁRTON

Gyöngyösoroszban történt áradáskor is: már a kezdetekkor jelentést kaptunk, hogy a *Károly-tárónál tetőzik a víz*. A *polgári védelmi központon* keresztül bármilyen rádiótelefon elérhető volt.

Hasonlóképp *ebből a helyiségből hangolták össze a mentési munkálatokat a tavaszi tűzvész idején*. Az *Egercsehiben, Egerbocson* és az egri *Szépasszony-völgyben* felcsapott lángok eloltásában jeleskedő különböző egységek forgalmazását is itt koordinálták.

Műszakonként két tevékenységirányítási tiszt teszi a dolgát a TIK-ben, mégpedig 12–24, 12–48-as szolgálati beosztásban. E létesítmény alkalmas volt az egri kapitánysági és a megyei központi ügyelet kiváltására, pontosabban ellátja azok feladatait is.

– Ez az elhelyezés azért is jó – fejtette ki az őrnagy –, *mert igazán nyugodt körülményeket teremt. Így csak a munkánkra koncentrálhatunk.*

Van még további nagy előnye is a TIK-nak. Nevezetesen az, hogy *a korábbiaknál jóval békésebb, konszolidáltabb viszonyok elősegíthetik az állampolgárokkal való kapcsolatok javulását is*. Tudják ezt jól a szolgálatban résztvevők is. Az elvük ekképp fogalmazható meg: *udvariasan kommunikálni minden bejelentővel!* Már csak azért is, mert az ide fordulónak baja van, tehát feszült, ideges. Ha hasonló hangnemben tárgyalnak vele, még inkább az lesz. Márpedig ez semmi jóra nem vezet.

Józan észre való gondolkodásmód...

(–y)

Emberi figyelmetlenség és felelőtlenség okozta balesetek

Sikeres vízimentők Sarudon

Immár hetedik nyáron működik *Sarudon a Magyar Vöröskereszt Tisza-parti Vízimentőszolgálata, Horváth Tibor vezetésével*. Az idei nyarat is eredményesen zárhatta a mentőcsoport, hisz halálos vízi

Nc
Wind
Hálóza
H
forga
te
Szakm
hivjo
(36) 4
Karb
ja
alka
ke
Számítógépek és nyomtatók szakszervize!

balesetnek nincs közvetlen szemtanúja, ezért a tanúvallomások mellett a helyszínelő rendőrök munkája is nagyon fontos.

Az elkövetők a kocsmában ismerkedtek meg egymással, ahol sokat ittak. Ezután a Kossuth Lajos utcában sétáltak, ahol a sértett egy kerékpárt látott meg, amelyet elvitt. Ezután a vádlottak a sértettet bántalmazták, majd elvették tőle a kerékpárt. Ezután a vádlottak a sértettet bántalmazták, majd elvették tőle a kerékpárt.

A

Kell ez, csak...

Örülök a 33-as út felújításának, szélesítésének.

A lábam a 60–40 kilométeres sebességre is beáll a gázpedálon. Türelmesen várakozok, ha kell. De hová álljak, ha defektet kapok? Kilométereken át kimélyítették a padkát. Hová húzódjak, ha kombájn jön velem szemben? Vagy egy pótkocsis teherautó, melynek a hátsó teherhordozója úgy jár, mint az asztalfiók?!

Jó lesz ez, csak gyorsan, fiúk, gyorsan! **(rada)**

Csehországban fújja katonazenekarunk

Az *Egri Honvédzenekar* a csehországi *Kromerizs* városba, egy nemzetközi katonazenekari fesztiválra kapott meghívót. A hét végén angol, francia és cseh zenekarokkal együtt *fújják* a dallamokat.

Heves megye élő népművészete

A *Megyei Művelődési Központ Galériája* ad otthont *szeptember 6–25. között* a *„Heves megye élő népművészete"* címmel pénteken délután *négy órakor* nyíló kiállítás anyagainak. Az érdeklődők a *népművészeti egyesület* tagjainak alkotásaiból láthatnak válogatást.

Pályázatokról döntenek Hevesen

Ma délután két órakor rendkívüli testületi ülésen tárgyalják a *hevesi* képviselők azt, hogy milyen pályázati lehetőségek segíthetnek a település helyzetén.

A képek témája: az ember boldogsága

Pénteken délután három órakor Mészárosné Pusztai Éva, a Forrás Gyermek-szabadidőközpont igazgatója nyitja meg a központban *Stekly Zsuzsa* tűzzománc-kiállítását. A munkák témája az ember boldogsága, bánata...

Bezárták a fényszimpóziumot – Szerda délelőtt a Megyei Művelődési Központban videovetítéssel, majd plenáris üléssel zárult az I. Nemzetközi Fényszimpózium Egerben. A mintegy félszáz külföldi és ugyanannyi hazai érdeklődő figyelmétől kísért négynapos rendezvény végén záródokumentumot fogalmaztak meg a képzőművészek. A sikeres találkozót Eger önkormányzata, az Országos Idegenforgalmi Hivatal és a MAOE támogatta. Képünk a találkozóhoz kapcsolódó, Ifjúsági Házban megrendezett kiállításon készült. FOTÓ: MAJOROS

Feketewattok, elcsent áram...

(Folytatás az 1. oldalról)

Idén már *150 bizonyított esetben jártunk el* a szabálytalankodókkal szemben, egyaránt voltak köztük *lakossági és közületi* fogyasztók is. Csupán *két*, nagyobb értékben – ezeknél többmilliós nagyságrendről beszélhetünk – elkövetett cselekménynél kezdeményeztünk *büntetőeljárást*. Sokféle szankciót alkalmazhatunk, a szolgáltatás *felfüggesztésétől a kizárásig*. Enyhébb esetekben – ilyen például *az éjszakai áram nappali felszámítása* – a retorzió is enyhébb. A vétkesekkel szemben *megemelt áron* kérhetjük számon a felhasznált áramot. Ennek *lakossági* tarifája jelenleg *24 forint kilowattóránként*, a *közületek* számára ugyanez *35 forint*. Az Egri Üzletigazgatóság területén – a megye mintegy felerészben ide tartozik, és tevékenységünk átnyúlik Borsodba is – *nem lehet kimutatni* [illegible] hogy szont tény: *aki gazdagabb, az több áramot tüntet el, mivel több géppel, berendezéssel, fogyasztóval rendelkezik.*

– Mennyire mérhető az okozott kár?

– Pontosan követni tudjuk, mennyi a veszteségünk. A tavalyi energiamérleg szerint *732 gigawattóra áramot vásároltunk*, és ebből *648 GWh-t értékesítettünk. Eltűnt* mintegy *81,5 gigawattóra*, közel *600 millió* forint értékű villamos energia.

– Mit mondanak az arányok emberi léptékre lefordítva?

– Érthetőbb, ha úgy számolunk, hogy az idézett 81,5 gigawattos veszteség *egy Eger méretű város egyesztendei összvillamosenergia-felhasználását biztosan fedezni tudná.* Átlagban több mint *40 ezer fogyasztási helyről* van szó, egyenként 3–3 fogyasztóval. Ennek a *11 százalékot meghaladó veszteségnek* azonban csak közel *harmada írható az illegá-*

– Van ennek különösebb hatása a többi fogyasztóra?

– Egyik cég sem képes megélni a veszteségből, úgyhogy a fenti összegek *áttételesen bár, de beépülnek a tisztességes üzleti partnereink által fizetett hivatalos árainkba is.* Arra törekszünk, hogy minél kevesebb legyen ez a továbbadódó veszteség. Könnyen *be tudjuk határolni azt a területet és fogyasztót, ahol nyoma vész az áramnak.* Ha az előző időszakokhoz képest valahol számottevő energiafogyasztás-csökkenést tapasztalunk, ott elkezdünk vizsgálódni, és az esetek legalább felében megalapozottnak bizonyul a gyanúnk. Persze, érkeznek *önkéntes bejelentések* is, hogy a szomszédban nem stimmel valami. Addig azonban, míg az elektromos áramért *jóval a szolgáltatás igénybevétele után kell csak fizetni* – szemben a kenyérrel, ahol rögtön kérik az érte járó pénzt –,

Papp László felvétele

LÁNCHÍD

vele minden magyar hídverő álmai lettek testté ebben a hídban, amely Keletet és Nyugatot
z Alföldet és a hegyeket... Dacol a téllel, amely valaha hosszú hónapokra elvágta egy-
szág két felét. Kultúrát szállít és közvetít minden népeknek, de a legfőbb kultúra ő maga:
a maradandó remekmű, a géniusz alkotása

a magyar színtársulatot s egyedül vesz részt a reformkor legnagyobb írójának temetésén, halóporában is legbecsületesebb kalauza lehet külföldi vendégeinknek a főváros megismerésére. S a nagy átalakulás epikusa : Tormay Cécile, sok nyelvre lefordított remekművével, a *A régi ház*-zal. A Régi Ház szimbólum : egy család, három nemzedék élt benne. Mikor csákány fogára kerül, akkorra már új szél fúj a Duna partján. Hogyan alakul át — erőszak nélkül, csöndesen, mert természetesen — Buda és Pest polgársága modernné és magyarrá : ez ennek a gyönyörű könyvnek a tartalma. Választ ad az idegen sok-sok kérdésére, többek közt arra is, hogy mivel változtatták vissza a magyarok magyarrá a török hódoltság után mesterségesen elidegenített városaikat. S ebben a válaszban benne van csaknem minden, amit még kérdezni lehet a magyar földtől. »A magyar rög

Steuerel

ep. test

Besztercebányán mint ep. test vag csak mint ácsmester emlittetik 1489-ben.

nem. Pollak Steuerel Krakovszky ?

Ipolyi Arnold. A besztercebányán egyházi műemlékek története és hefre állítása. Budapest, 1878. 82. l.

magyar glóbusznak ezekről a remekmívű abroncsairól megértjük a magyar élet sokoldalúságát és mégis szívós összekapcsolódását, belső egységét. Ezeknek a hidaknak akármelyikén megállva ilyen kapcsolatokat észlelünk, — erős ellentétek hatásos kapcsolatait. Régi város és új város, hegy és síkság, gótika és barokk, Mátyás és Széchenyi, mélyre süppedt járda és a világ legszebb korzójának aszfaltja . . . A sugárút alatt Európa első földalatti villamosa fut (1896), de hova igyekszik: ahhoz az emlékműhöz, amelyen Árpád s a hat vezér indul be a városba s amely mögött, egy szép és hangulatos tó mentén híres magyar épületek rekonstrukciói sorakoznak, élükön Hunyadi János erdélyi, vajdahunyadi renaissance-várával. Nemrég még ott makacskodott az egészen modern s merészségében gyönyörű Erzsébet-híd budai torkollása körül a régi Buda maradványa, a festői Tabán apró házaival, híres kiskocsmáival. (Ma park bontakozik a helyén s a Mátyás király vadászkastélyának emlékét

Stenczl Ferenc

299 Városliget télen 100.—

Nemzeti Szalon
téli kiáll. 1932 jan

1725 Horthy Béla:

Falú vége.

A dombos vidéken épült ~~[illegible]~~
a ~~kivehető~~ házak ablak
ből ~~[illegible]~~
út kanyarodik, hol fák
~~[illegible]~~
~~[illegible]~~ csil
lönösen ~~[illegible]~~ hét válik ki.

Vászon, méretei 6
A miskolczi képző
No 19.
Vétetett 1899. xi.
Ugyanezzel kiad
1900. jul. 24-diki á
A vételár elszám olt
elfogadva az 1900. IV. 19-

No. Kerete kerete és aranyozva

639/99. Ez. N. 528/99

Stendl M

József Károly sulzbachi hg:

Mellig, szemközt allegoricus női alakoktól tartott tojásdad medaillonban, melyet fölül pálma diszit. Göndör parókájának fürtjei vállaira omlanak s sem bajuszt, sem szakált nem hord. Vértbe van öltözve s hermelines palástját vállra vetetten viseli. Jobbra két Amorett Magyarország czimerét tartja s balra a bőségszarúból hangszerek, kották s egyéb tárgyak ömlenek ki. A metszet alsó fele a zimonyi erődítési munkát feltüntető kép van a háttérben Belgráddal. A kép felett négy gyermek kisebb képet fog e czimmel: „Pretiosa relinquit" s jobbra hadi ékitmények láthatók. A kép előtt balra félholdas ~~[illegible]~~ nő sír a kinek kutyája a képet megugatja s ki ölében puzdrát s baljában lándzsát tart; míg jobbra jobb lábát országalmára tevő oroszlán ül. Felirátai a medaillon feletti szalagon:

„Carolus Princ: Haered: Sulzbac."

s alól balra: „Melch: Stendl del: Monach"

s jobbra: „Jacob And: Friedrich sculp."

Rézkarcz, méretei a vonalkeretnek 26.9: 16.6 a tézlapnak 28.2: 17.2 m.

Höchste Welt und Kriegs-Häupter. Vom Collegio S. Hieronymi in Dillingen 1718. Augspurg. In Verlag Joh. Casp. Bencards. pag. 47.

Pest-Buda 1977

Stenzl József
Szuvó Vác
Körmagyhy: 361. l.

2141

Nr. 2140

Josephus Stenzl, M ca 1800, e. 1809—1812 mint vidéki mester Budán, ahol 1785—1791-ig tanult. — *als Landmeister in Ofen, wo er 1785—1791 gelernt hat.*

Kehely baluszterszárral. — *Kelch m. Balusterschaft.* — „1802."

Székesegyház, Vác — *Kathedrale, Waitzen.* Tragor I. op. cit. 74.

.....szám.

Műemlékek Ors

Tárgy: A b

Mell

Egy

Elői

Utói

Más

Exp

Stenzl József Buda

1785—1812. említik. 1785. XII. 25—1791. XII. 25. Retth (Roth) János Mátyás legénye, előtte Vácott működik. 1810. XII. 23. kapja fel mesterremekét.

Művei:
Nem ismertek.

Irodalom:
Mihalik hagyaték: 125. p.; Dombi.

Pest-Buda 1977

STEPANEK *Ernő*, festő. * Cegléd 1881 jan. 29. A bpesti képzőművészeti főiskolán tanult, azután Kiskunhalason volt rajztanár. 1914 óta főleg tájképeket állított ki a Műcsarnokban és a Nemzeti Szalónban.

K. L. II. 4741

Stepanek Erno

1899/900 - 1902/3

Ferkèpzomfoiskèvk

133_C.

AI

ÓSÁGU

PÁLFFY JÁNOS

CSOS, CS. ÉS KIR. KAMARÁS,
PÁNJA, BAJMÓCZ ÖRÖKÖS URA
ÖKÖS JOGÚ TAGJA

ALOTÁJÁBAN

ATÓ

CNYEK,
GRAFIKAI LAPOK

Stepanek Ernő

festő

Szül. Cegléd, 1881, jan. 29

+ Bpest. 1934. aug.

Rajz Ertatás 1911. 127 l.

Thieme-Becker

31. k. 594. l.

N a g y t e k i n

Tisztelettel alul
kéréssel fordulok a Nagytekintetü
Közlöny 1937.julius 1.-146.számáb
a Müemlékek Országos Bizottságáho

Kérésem támogatás
hogy már 1934. juliusa óta a Müem
zom,eleinte mint ideiglenes szaka
Ádob-gyakornok, s ezt megelőzően
egyetemi gyakornok a Pázmány Egye
régészeti Intézetében. Részt vett
Bizottság hivatalában állandóan m
ilyen természetü cikkem és tanulm
kal kapcsolatban. A megkivánt okm
lettel mellékelem.

Stepanek Ernő

szül. Czegléd 1881. jan. 29. Gim. sette.

1899/900 T-II. 1 eös rapt/el

Gyula h. n. V. 97

Stepanek Ernő

1922. máj. MROE

kiáll. Nemzeti Szalonban

Virágzó bokrok, pasztell 2000.–

Changeant II 29

1904. II. 26.

Debreczen ev. ref.

segély felhasznásáról szóló elszámolás sürgetése.

(151/1904.)

Stepánek Ernő

Műcsarnok, festő. Kiskunhalas
1914. tav. kiáll. 519, 608, 617

Aleonyi Lajos K. 218.

el az okmány:

ak Országos Főfelügyelősége.

herczeg Sándor utcza 13./

Jelen leletet fölvette:

Budapest, 191 évi.....hó....

Stepanek Ernő

Műcsarnok festi kiskunhalas

1918 tav. kiáll. 158

Szombathelyi Múzeum III. 177

MŰEMLÉKEK ORSZ. BIZOTTSÁGA
VEGYES MÜVEK.
41

Schliemann's Ausgrabungen in Troja und Mykenae.

Mainz, 1878.

füz. 1 drb.

Stephan
festö
l.
Csat Frey Öst. Kunst
XXIV. K
172. 1.

Nagygyűlés a Sportcs

(Folytatás az 1. oldalról)

gyengítsék Csehszlovákia Kommunista Pártját és a Szovjetunió Kommunista Pártjának eszmei és akcióegységét. Gyengíteni akarják a Szovjetunióhoz, a szocialista országokhoz fűződő szilárd kapcsolatainkat, s ezzel a szocialista országokat meg szeretnék fosztani a legnagyobb erejüktől, az elvtársi egységtől.

Pártunk tisztában van azzal, hogy ha sikerülne a szocialista országok és a kommunista pártok barátságát és szövetségét megbontani, az egyet jelentene országaink meggyengítésével és a világ reakciós erőit növelné. Ezért szilárdítjuk egész népünk egységét és erősítjük dolgozóink internacionalista tudatát.

A forradalmi munkásmozgalom a múltban számos alkalommal harcolt a jobb- és a baloldali elhajlók ellen. Különböző csoportok és csoportosulások jöttek létre, amelyek nézeteikkel ártották a nemzetközi forradalmi erők egységének. A nemzetközi munkásmozgalom múltban mindig határozottan leszámolt ezekkel a nézetekkel. — Amit azonban napjainkban a Kínai Kommunista Párt vezetői véghezvisznek — nem eszmei harc nem dogmatikus és opportunista hibák elleni küzdelem. A vitának ez a formája nem illő olyan forradalmi párthoz, mint a Kínai Kommunista Párt. Nyilvánvalóan olyan koncepcióról van szó, amelynek alapja a nagyhatalmi és dogmatikus szemlélet, s amely szöges ellentétben van a forradalmi munkásmozgalom elveivel!

A múltban a világ legreakciósabb elemei hangoztattak ahhoz hasonló nézeteket, mint amilyeneket a Kínai Kommunista Párt egyes vezető képviselői hir

Bozena Novotna látogatása

Bozena Novotna, Antonin Novotny felesége és *Kádár Jánosné* pénteken az Állami Pénzverőt kereste fel. Társaságukban volt *Frantisek Piseknek*, Csehszlovákia budapesti nagykövetének felesége és *Cséby Lajosné*, hazánk prágai nagykövetének felesége. A vendégeket *Csonka Ferenc* igazgató és *Rachfát Lászlóné*, a gyári pártbizottság titkára üdvözölte. A látogatókkal megismertették a gyár különlegesen szép, értékes készítményeit, az ötvösművészet remekeit. *Dévényi Sándor*, a pénzverő exportirodájának vezetője bemutatta a világszerte kedvelt ötvösmunkákat, s ismertette valamennyi „történetét" is: milyen megrendelésre készül, hová exportálják, mennyi munka rejlik bennük. Bozena Novotna nagy figyelemmel nézte végig a mintaterem anyagát, s érdeklődött a gyár dolgozóinak munkájáról, valamint a szakemberképzésről. Kérdéseire a pénzverő vezetői részletesen válaszoltak. Búcsúzóul Csonka Ferenc a Vár egy részletét ábrázoló Budapest elnevezésű bronz emlékérmet nyújtott át a kedves vendégeinek, akik ezután a belvárosba látogattak el. Betértek a Váci utcai különlegességi Női Ruhaszalonba, ahol *Czeglédi Józsefné* igazgató fogadta őket. A látogatóknak a szalon őszi—téli kollekciója egy részéből kis divatbemutatót rögtönöztek.

Magyar—csehszlovák közös nyilatkozatot írtak alá

Pénteken délután az Országház Munkácsy-termében magyar—csehszlovák közös nyilatkozatot írtak alá.

A közös nyilatkozatot magyar részről *Dob*

Az aláírásnál jelen vo*Apró Antal, Fehér La*
Fock Jenő, Kállai Gy
Nemes Dezső, Rónai Sá
az MSZMP Politikai B
ságának tagjai, valamin

Ezer esztendő az árkádok alatt

Vallomás Kapuvár kincseiről

1091

A kapuvári Rábaközi Múzeum iparművészeti kiállítása
(Nagy Éva felv.)

A vidék nem feltételezi a vidékiességet. Tapasztaltuk ezt már jó néhány — járási székhelyen, vagy akár kis faluban rendezett — megyei jellegű kulturális megmozduláson. A kapuvári Rábaközi Múzeum kiállítása azonban, mely egyben a Győr-Sopron megyei múzeumi hónap megnyitását is jelentette, jóval több az eddigieknél — néhány vonatkozásban országos érdeklődésre tarthat számot.

Hadd bocsássam előre: részleteiben nem tudom érzékeltetni valamennyi kiállított tárgy érdekességét, még csak a történelmi sorrendben, külön vitrinekben bemutatott különlegességeik megemlítésére sem futja a helyből. Pedig lenne róluk mondanivaló bőven, hiszen a járási tanácsház földszinti árkádsorában bemutatott anyag, mely Kapuvár és környékének a népvándorlás korától az első világháborúig eltelt ezer évéről a művelődési ház építésekor előkerült cölöp, és a vár csónakkal történő megközelítését szolgáló evező a végvárak életének csodálatosan konzerválódott dokumentumai. De kezdhetném korábbi időkből, hiszen a honfoglalás korát megelőző népvándorlási leletek is teljes értékű, szemléletes gyűjtemény. Ami pe-

(Folytatás a 2. oldalon.)

...ztendő az árkádok alatt

(Folytatás az 1. oldalról.)

dig különleges értékűvé avatja, az, hogy nemcsak Faragó Sándor múzeumigazgató szorgos kutatásait érzem mögötte, hanem sok-sok munkatársáét, egyszerű kapuvári emberekét. Hány lelet kallódhatott el szántás közben, homokbánya nyitásakor addig, amíg nem volt Kapuvárott múzeum? S ma — nyolc évvel az alapítása után — a régmúltból előkerült értékek a kultúra megbecsülésére, a jelenben még élő népi hagyományok őrzésére tanítanak.

Mondják, hogy a helybeli gimnázium történelemtanárai szívesen tartanak összefoglaló órákat egy-egy gyűjtemény bemutatásával a múzeumban. Nagyszerű kezdeményezés ez, és folytatni is lehet. Mert nemcsak történelmi és néprajzi érdekességek találhatók az árkádsorban október 1-én megnyitott és állandó jellegű kiállításon, hanem a képzőművészet olyan alkotásai is, mint Pátzay Pál kétszeres Kossuth díjas szobrászművész portrésorozata (meglepődtem, amikor a Széchenyi mellszobor szomszédságában Ormódy Csaba soproni ipari tanuló intarziával készült nagyszerű Lenin-arcképét találtam). Szimbólum is egy kissé ez az elhelyezés — a művészi szép megbecsülésére utal, származzon az akár elismert alkotótól, vagy jó érzékű népművésztől.

Van egy tabló a kiállításon — a negyvennyolcas kort követő feudális előretörést érzékelteti: „Az úri Magyarország vadászik, ezredévet ünnepel, választási komédiákat rendez, vámot szed; a kapuvári paraszt pedig cselédnek megy s legfeljebb Máriazellbe búcsúra."

A hang végigkíséri a látogatót a másik gyűjteményhez is, ahol a Cziráky grófok ötvösművészeti remekeit látja. És eszébe jut a tabló szövege, amikor czéhek faragott ládáira tekint, hiszen nyilvánvaló, hogy az értékek megteremtői mindig a népből szár-

Kapuvár és környékének népviseleti és néprajzi érdekességei mellett a világhírű halasi csipke legszebb példányaival és a Halason kialakult népi művészet történetével is megismertet bennünket.

Amikor Stevanek Ernő remek tervezését — a Juliana holland királynőnek küldött terítőt és az 1958-as brüsszeli világkiállításon Diplome de Honneur-rel tüntetett terítő tervét — szemléltem, arra gondoltam: milyen jó volna, ha a kapuvári múzeum kezdeményezésével hasonló módon országos körútra indíthatnánk egy hímzési kézimunkakiállítást. A múzeum lelkes vezetőjének törekvéseit ismerve, továbbá, hogy a kiállítás csütörtök esti megnyitóján háromszáznál többen jelentek meg Kapuvárról, bizonyára erre is sor kerül.

Rácz Ernő

KISZ-szervezetek a kongresszus előtt

A KISZ Győr-Sopron megyei Bizottsága a KISZ VI.

figyelmének középpontjában a szomszédos Csehszlovák Szocialista Köztársaság hazánkban tartózkodó legmagasabb szintű párt- és kormányküldöttségének látogatása. A látogatás eseményei közül kiemelkedő jelentőségű a barátságunknak szentelt mai nagygyűlés.

Mint az mindenki számára nyilvánvaló, az utóbbi időben növekedett hazánk, a Magyar Népköztársaság külpolitikai aktivitása. Ez természetes is egyrészt azért, mert hála népünk eredményes harcának és munkájának, növekedett az ország nemzetközi tekintélye, kapcsolataink,

tai felé.

Magyarország népgi eredményeiben, snos fejlődésében szerepe volt és van jetuniónak és a tő cialista országnak, időkben önzetlen s nyújtottak, most p lődik és bővül egy désünk. Ezen belül vákia igen fontos rünk. Növekszik munk, mind több indult meg a fokú együttműköd szlovákia a magyar kulkereskedelmi forgalomban a második helyen áll.

Az országok között kialakult gazdasági kapcsolatok

változott meg. Így történt ez

1964 OKT 3.
KISALFÖLD
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Pesti Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Meggyőződtünk arról, hogy joggal büszkék munkájuk eredményeire, hogy őszinte meggyőződéssel szolgálják a szocialista Magyarország továbbfelvirágoztatásának ügyét.

...gyformán felismertük

Csehszlovákiában is — ...yanúgy mint önöknél — az ...ari és mezőgazdasági termelés további növelésén kívül ...egész népgazdaság minőségi fejlesztésére irányul a figyelem.

mazottak vollak, csak a gyáriparban és a hasznon nem részesedő dolgozók. Ez a kiállítás megrendezői (Fratanó Sándorl, Csehe Rudolfot, Kozma Tibort és Németh László) a korok gyűjteményével összekötve, mellett ezért a mindennapi élőbeszéd tanulságaira is kíváncsiak. Ezt a célt szolgálja a kiállított tárgyanyag. Hogy elmélyítsék a tárgyak nemcsak a leltárt, hanem a szerepét a közösségben, tanulságot is közvetítik.

Kérjük fejezzék érdemmel az elmélyítő bemutatott irat- és népművészeti kiállítás, amely

konferenciára téziseink egyakorlati alkalmazását vitatta meg legnagyobb figyelmet. A tanácskozáson részt vett Szigetvári János, a KISZ Központi Bizottságának munkatársa, Berger Lajosné, a megyei bizottság titkárának beszámolója után a részvevők tanácskozták a KISZszervezetek mozgalmi életéről, a tiatalok világnézeti neveléséről, a KISZ-oktatásról. Megvitatták, hogy a megye KISZ-szervezetei hogyan alkalmazták sajtó körükben a konferencia irányelveit, és javasolták a KISZ-tagok kötelességeinek emelését.

NÉMETORSZÁG.

Hogy mikor alakul ki teljesen az új rend és melyek lesznek kialakulása végleges formái, az bizonytalan. Az azonban bizonyos, hogy az első ország, a mely határai között a rendet helyre fogja állítani és institucióival példát mutat majd az új Európának: a német birodalom lesz.

Ez a kijelentés akkor, a mikor megtörtént, két hónappal ezelőtt a vakmerőségnél is többnek hangzott. Mániának. Egy gyógyíthatatlan elfogultság rögeszméjének. A német birodalom a legszörnyűbb katasztrófa kínjában vonaglott, a mely valaha egy nagy országot ért. Nem a karrierje csúcsán érte a csapás, hanem akkor, a mikor kezét kinyujtotta, hogy rengeteg befektetése gyümölcsét leszedje. A világhatalmat, a melyet nála kisebb nemzetek, sokkal kevesebb áldozat árán, mint a mennyit ő nemcsak vérben és nélkülözésben, de munkában, tehetségben, tanulásban és fölkészültségben is fizetett, megszerezni és hosszú időkön át élvezni is tudtak. Ő meg nem kaphatta. Olyan küzdelem után, a melynél se rettenetesebbet, se dicsőségesebbet a történelem nem ismer, az óriás a földre rántatott, elterült és kénytelen volt úgyszólván kegyelemre megadni magát. A mi közvetetlen azután következett, mindenre inkább volt alkalmas, minthogy a vakmerő jóslatot igazolja. A leomlott óriás mintha a kardjával együtt a lelkét is elvesztette volna. Minden nagy tulajdonságának egyszerre a viszáját mutatta. Az *egészségességnek* évtizedeken át bámult csodáját úgy rázta a láz, hogy azt kellett hinni, a saját belső gyöngeségének a tomboló erejétől darabokra törik. Minden megtörtént, a mi fiatal történetének tanulságai szerint sehol se volt annyira elképzelhetetlen, mint éppen Németországban. Bomlás, kommunista lázadások, pucscsok, anarchia, polgárháború, fosztogatás, féktelenkedés. A nagy birodalom egy súlyos roham görcseiben fetrengő nyavalyatörős képét mutatta. Oly ziláltságát, a mely gyógyíthatatlannak látszott.

Nemcsak két hónap előtt volt ez így. Három hét előtt is. Azután egy hatalmas, elszánt nagy gesztus és az óriási organizmusnak immár megvan a szilárd csontrendszere is, a mely egységét tartja és kialakulásának vonalait biztosan irányítja. A német népek már beszéltek és kész a fórum, a mely, hiteles és hibátlan joggal követelheti magának a kormányzás, az irányítás és a végrehajtás tekintélyét. A végzetek már megbuktak és elparancsoltattak a vezetésből. A hiteles többség azoké, a ki rendet akarnak. A tekintély olyan alapot kapott, a mely a végrehajtás eszközét is biztosítja számára. Csak idő kérdése már és nem feltételeké, hogy a német birodalom egy normális, bár egész lényegében új élet minden kellékeinek birtokában legyen. Hadseregének is már egy Hindenburg a vezére és semmi kétség: a német köztársaság katonái éppen úgy engedelmeskednek Hindenburgnak, a hogyan engedelmeskedtek a német császár katonái.

A német birodalom egész területén e pillanatban összesen tizenkét gyorsvonat jár. Az üzemek nagyobb részében a munka szünetel. A normális állapottól az ország nyilvánvalóan még nagyon messze van. De nem tudom ez a távolság van-e olyan nagy, mint a milyen messze állt ezelőtt hat héttel onnan, a hova máig már még is eljutott. A háborút mi valami kevéssel hamarább befejeztük, mint Németország. Budapest lélekállapota egy pillanatig se sülyedt odáig, a meddig Berliné. A forradalomnak olyan tusái, a milyeneket a porosz fővárosban a extremistákkal lefolytatnia kellett, minálunk nem voltak. A budapesti rendőrfőkapitány nem állott a kommunisták élére, mint Eichhorn és ágyúkkal vívott polgárháború a mi utczáinkon nem dühöngött. De azért Budapesten a mult héten még történt olyan esemény, a milyen Berlinben három héttel ezelőtt igen, de ma már nem történhetik.

Nagyon természetes, hogy e rapid összeszedő és gyógyuló képességnek adva vannak az elemi föltételei. A német népek nagy tulajdonságait a legnagyobb vereség se szüntethette meg. Se óriási kulturáját, se nagyszerű szervezkedő képességét, példátlan fegyelmező energiáit, se gazdasági érettségét, se szívós szorgalmát, se nemzeti öntudatát. Ez csupa olyan tulajdonság, a mely a rendet, a közállapotok biztosságát, a legnagyobb organizáció sima menetét követeli, mert ez az a keret, a melyben leghatásosabban kiérvényesülhet. A német imperializmus nagyszerű eszközt kaphatott e tulajdonságok eredményeiben a maga czéljai számára. De egészen naiv dolog az az okoskodás, mintha ezek a czélok adták volna a nagyszerű német organizmus csontrendszerét és izmait. Nem. Ennek a nagyságnak, ennek a hatalomnak, duzzadásnak és vitalitásnak a forrása nem a militarizmus és az imperalizmus volt, hanem eredendő tulajdonságai egy népnek, amelynek mindezeken felül van még egy mindezeknél döntőbb és megmásíthatatlanabb virtusa. Az, hogy nyolczvan millióénál több van belőle egy csomóban, a mely nyolczvan millió se kevesebb, se *más* nem lesz, akárhová rajzolgat is az aktuális hatalom országhatárokat. A német birodalom polgárának lenni e pillanatban minden inkább, mint szerencse, vagy karrier. A győző gőgje, haragja, bosszúvágya, féltékenysége és — említsék bár akármilyen más néven — *félelme*, reá akasztotta minden ártó dühét és bizonyára nincs olyan mód és eszköz, a mit föl ne használjon, hogy a lehető leghosszabb időre és a lehető leghatásosabban legyöngítse, gúzsba kötözze, megnyomorítsa. De azért a felbomlott Ausztria német millióinak szívében nincs erősebb vágy, mint hogy a megvert, megalázott, elkínzott és vesszőfutásra ítélt közösség részei legyenek. Visszatartani csak kötéllel lehet őket. De hol a kötél, a mely akár erősebb, akár kedvesebb lenne annál, a mitől visszatart?

Balfour kijelenti, hogy a népek szövetségének boldog társaságába Németországot (és Magyarországot is) csak egy bizonyos vezeklési idő eltelte után hajlandó beengedni. A mit az angol konzervativ vezér mondott, azt nála talán döntőbb társai a konferenczián bizonyára még fogják gondolni és őt magát is rákényszerítik, hogy még egyszer meggondolja. Az út, a melyet Németország, irtózatos teherrel a vállán, rövid pár hónap alatt megtett, mennél nagyobb produkczió, annál kisebb gyönyörűség azoknak, a kik Balfour-ral egy páholyból szemlélik. Németország mire egészen kiverekedte magát, nem lesz kisebb legény a népek családjában, mint most. És nem szabad elfelejteni: a *teoriát Marx* adta ugyan, de az *anarchiát* az oroszok szolgáltatták hozzá.

Szőllősi Zsigmond.

Stepanek Ernő rajza.

A 82 ÉVES SZILÁDY ÁRON, A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA LEGÖREGEBB TAGJA.

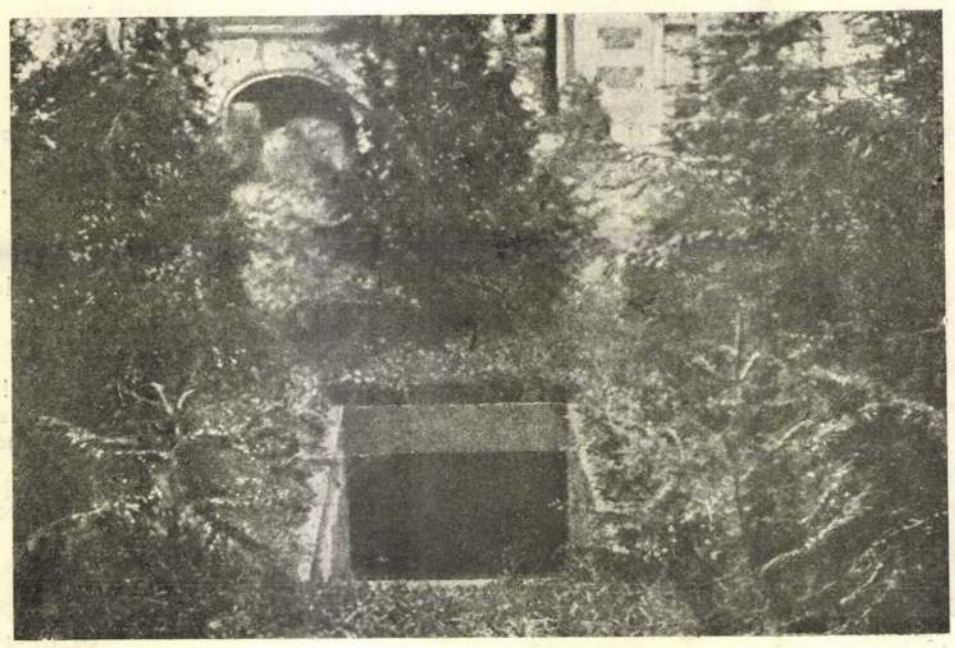

A FEDEZÉK LEJÁRATA.

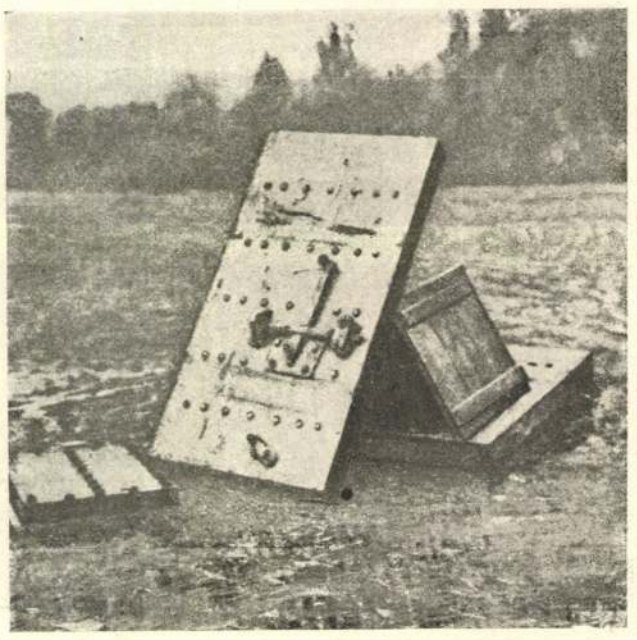

A LEJÁRAT VASKAPUJA.

A NÉMET CSÁSZÁR BOMBAMENTES FEDEZÉKE A SPAAI FŐHADISZÁLLÁSON.

mellettem, gyarló testem nyugodjék, szívem el ne aludjék. Mária, malasztnak Anyja, Egek királynője, Főasszony! A Te dicsőséges neved őrizzen meg engem most és mindörökké, Amen!

Jól esett néki ezt elmondani; keresztet vetett, fölállt.

Gyorsan levetkőzött s nekiesett a mosdótálnak. Élvezte a friss, üdítő vizet, jól esett néki a mosakodás. A mikor ezzel megvolt, megfésülködött. Rendbe rakta a holmiját.

Behallatszott az Ilon hangja, a ki most jött vidáman, hangos beszéddel, jókedvű kaczagással:

— Itt vagyok, ragyogok, jó estét kívánok és jó hogy ragyogok, mert csak így tudtam idetalálni, a mi igaz, hogy nem volt nehéz, különben is ráismertem a kapura, de azért már elég sötét van ám, hét óra, igaz-e, és magam se tudom, az egész úton az volt az érzésem, hogy egy kutya rám ront, mit tudom én, miért, és belém harap, már úgy értem, hogy a lábam szárába, de ez se jó, ezt se szeretném, azért mégis eljöttem hősiesen, mert ugyebár még nem felejtették el, hogy voltak olyan szívesek és meghíttak vacsorára, és mert szívesen híttak, szívesen jöttem, ejnye, de szépen van megterítve az asztal, és ezek az őszi rózsák de szépek, Emma nagyon szereti a virágot, de hol is van az én édes czimborám, vagy talán korán jöttem, siettem, igaz, de nem ismerem még itt a szokásokat...

— Jó estét kívánok, kezét csókolom! — Borbáth mély meghajtással nyúlt a hölgy keze után. — A nagyságos asszony még a szobájában van. Jókor méltóztatott jönni, mi is épen most jöttünk az ebédlőbe.

Borbáth átöltözködött, fekete kabátot öltött volt. Etelka és Laczika is megmosakodtak, megfésülködtek, átöltözködtek; a két gyermek nagyon csinos volt.

— Mingyárt megnézem! — mondotta Etelka, odament a szoba ajtajához, kopogott és beszólt: — Szabad? Én vagyok, Etelka.

Az ajtó már ki is nyílt s Emma lépett az ebédlőbe:

— Remélem, nem várakoztattam meg önöket? nagyon sajnálnám, bocsánatot kérek...

— Ó kérem, mi is most jöttünk.

— De jól nézel ki! — lelkesedett Ilon. — A fehér nagyon jól illik az arczodhoz, édes czimborám, ejnye, ez a csipkeblúz de szép, ez új, ezt én nem ismerem, nem láttam eddig, hol vetted? mikor vetted? de hiszen nem is vehetted most, mert akkor tudnám...

Emma nevetett:

— Ugyan, Ilon, ne legyél már olyan együgyű! Ez a vadonatúj csipkeblúz már négyéves, láthatod a szabásán, és a mióta együtt vagyunk, azóta is hordtam már kétszer vagy háromszor. Azonban úgy látszik, cserben hagyott az emlékezőtehetséged, egy régi blúzra ráfogni, hogy új! Ilon! Ilon! Különben igazad van, szép blúz, nékem is tetszik, szeretem.

— Nahát ez érdekes, de ezt már többször megfigyeltem, hogy a mikor felveszed, minden holmid úgy hat, mintha új lenne s mintha most lenne rajtad először, igen, ez így van, de jó is neked, hogy megvan ez a tehetséged, hogy így tudod kímélni a ruháidat és hogy most elnézlek, úgy örülök, édes czimborám, igazán olyan vagy, mint egy fiatal leány, úgy-e, Borbáth úr, senki sem mondaná...

— Elég! — szólt rá Emma szigorúan. — Ne dicsérj, mert ha ezzel zavarba akarsz hozni bennünket, hiába próbálod: Borbáth úr mindent tud már!

Emma megjelenése leányos volt. Vastag fonatokba szedett dús aranyszőke haja, széles sárga fésükkel összetartva, koronaként ékeskedett a fején. Szeme élénken ragyogott, arczán hamvas pír, szépen rajzolt rózsás ajkai mögül gyönyörű fogsor villogott elő, a hangja lágyan, simogatón zengett s a mosolya megnyerő volt.

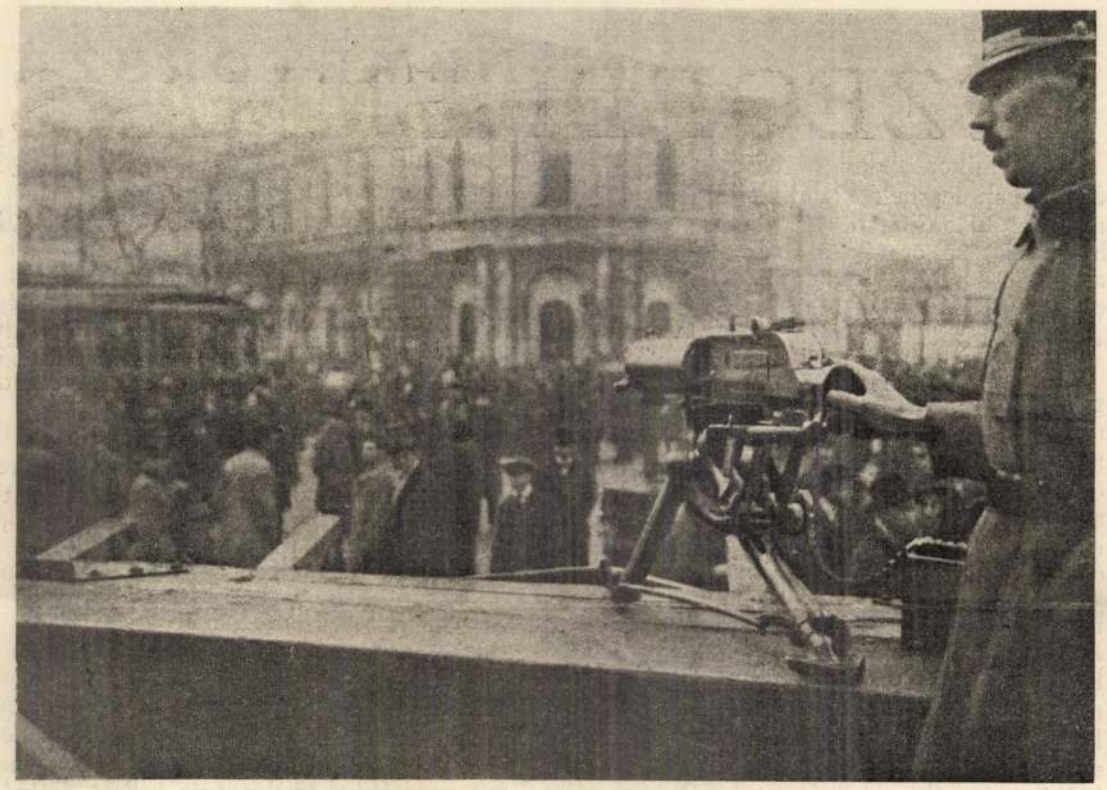

A KARHATALMI KIRENDELTSÉG GÉPFEGYVERREL A KOSSUTH LAJOS-UTCZA SARKÁN.

— Szabad asztalhoz vezetnem? — Borbáth karját nyujtotta Emmának.

Elhelyezkedtek. Laczika a néni mellé ült és nem volt hajlandó a néki másutt kijelölt helyet elfoglalni. Emma kérésére ott hagyták mellette. Egy hely üresen maradt.

— Hol a fräulein? — kérdezte Emma halkan Borbáthot.

(Folytatása következik.)

DE PROFUNDIS.

Erdők vadja ha volnék,
Rengeteg árnyán korhadozó cser
Reves odva lenne lakásom
S rőt avarülte bozót befedezne
Éjvihar ellen.
Pusztai lápok nádasa mélyén,
Zsombékos televénybe kapart,
Vak üregbe huzódva befedne
A zizegő nádak léziháló,
Lágypuha bolyha.
Bérci tetőkön szikla odúba
S vad hegyizúgók mosta, sikáros
Martszakadékba rejtene félszem,
Míg ledörögne, vadrobajú szirt
Görgeteg árja.
Ám mert emberi lény, a teremtés
Büszke remekje lettem s elémbe
Tárul az ég, föld s lelkivilágom
Fátumosátkú végtelene:
Nincs menedékem!
Ősi hazámban, bárhova nézzek,
Bősz idegennek gyilka mered rám;
Házfedelem a vad ellen üszke emészti;
S testvér sujtja felém, orvul irányzott
Fejsze csapását.
Sőt envérem előtt se maradt szent,
Egy anyakeblen, védni fogamzott
Lelki örökség ős köteléke...!
S még anyanyelvem égi varázsa
Sem fedez engem!
Zajló emberözön közepén ha bolyongok,
Félve remélve segélyt vihar ellen:
Esztelen dühbe, vesző szimata kémlel,
Békeidőn szeliden rám nevető,
Régi hivemnek.
Ember szív! S te, magasba röpítő,
Átokörökbe kapott, sóvárgó emberi elme!
Ezredes álmok lázrohanás utain,
Ennyire vitte büszke fajunk, nézd,
Szent hivatását!
Nem szent már se haza, se rokonvér!
Égi szabadság s édes anyánk nyelve se
Védi ma éltünk, bűnbevadult földön pajzsként
S, kérdés: lesz-e idő, a mikor még
Érdemes élni...?
Túlélője e vészkori láznak
Pirkad-e rád majd hajnali fény...?
Eszmei kapcsok védnek-e egykor
Emberi lelket e föld kerekén...?
Sejtem e kort én..!

Szalay Károly.

TÜNTETŐK A RÉGI MŰEGYETEM Ú. N. «GÓLYAVÁR» ÉPÜLETE ELŐTT.

AZ «ÉBREDŐ MAGYAROK EGYESÜLETÉ»-NEK GYŰLÉSE JANUÁR 26-ÁN.

Stephan von Kaschau

épitéz + 1498 Köml-

lásd

Thieme-Becker

31.K.596 l.

Kassai István

T.

Müemlékek Országos Bizottsága

Budapest

IX.Högyes Endre u.10.

Stepht Henrik

csukárdi plébános

miniator 1377.

lásd azonos volt:

Henrik csukárdi

plébános sal ~~[illegible]~~.

Ezt a Stepht nevet Varju E.

elvetette sa művész

nevét Stephani Hen-

riknek olvasta.

adófelügyelőségtől

.....sz. Postahi

Postafiók szám.....

III. ker. m. kir. Adó
Budape
Póstahivatal. 5. Pó

gos Bizottságána

BUDAPEST
334 JUL -8 0

Budapest, VI

VI. ker. állatkerti út

vas-, fűszer-, gyá...
porcellán kereskedés
TITEL

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Rothermere-utca 12. III. 2.

Stephani M. Joh. Carolus

rezin

I. Lipót kiráf arcképe

l.

Harsányi

22. l.

STEPHT. l. *Stephani.*

STEPHANI, *Henrik*, kódexmásoló, kiváló miniatűrfestő és könyvkötő, Vesztfáliában a XIV. sz. első felében; a század végén plébános Csukárdon (Pozsony vm.). Imrefi János pozsonyi őrkanonok megrendelésére egy missalet másolt, melynek írásával, festésével és kötéseivel 1377. készült el A miniatűrökkel gazdagon díszített kódex a gyulafehérvári Batthyány-könyvtár tulajdona. S. sokáig *Stephi* néven szerepelt a szakirodalomban. — Irodalom: *Varjú E.*, A gyulafehérvári Batthyány-könyvtár. Budapest 1899. *Hoffmann Edith*, Henrik csukárdi plébános miniátor. Orsz. Magy. Képzőművészeti Múz. Évk. 1927.

K-L II. 474 l.

STEPHAN *Henrik*, festő és grafikus, * Máriakéménd (Baranya vm.) 1896 márc. 7. A bpesti képzőművészeti főiskolában Réti István növendéke volt. 1920—21. bejárta Olaszországot, majd Weimarban a Bauhaus tanítványa lett s főleg szobrászattal és építészettel foglalkozott. 1925. hazajött. Olaszországi kubista kőrajzait a weimari Bauhaus adta ki. 1927. a kasseli Kunsthaus Messingben rendezett önálló kollektív kiállítást olajfestményeiből és grafikai műveiből. Újabban visszatért a tárgyias festéshez.

K-Gy II. 4741

Stephani Henrik
csurgói plébános

megmentenie Cori városka híres románkori márványkandelláberét. Az odavaló plébános adta el, hogy árából husvéti gyertyát vásároljon. A kandelláber szétszedve és ládákba csomagoltan már Firenzében volt, mikor Venturi rátette a kezét. A plébánost, vásárlóit és a közvetítőket a Pacca-törvény alapján pörbe fogatta és elítéltette. Attól a súlyos veszteségtől azonban már nem tudta megmenteni az olasz művészeti vagyont, melyet Sciarra herceg páratlan római gyüjteményének külföldre csempészése jelentett. Pasquale Villari, a nagy történetíró volt akkor Venturi minisztere. Azt a megbízást kapta tőle, hogy utazzék a gyüjtemény után Párisba s amit lehet, szerezze vissza belőle. De elkésett, mert Sciarra herceg hitelezői már túladtak akkorra a gyüjtemény legértékesebb darabjain. Venturi számára már csak a nemezis szerepe maradt: a *Le Figaro*-ba cikket írt a gyüjteményről és lejjebb szállította egyes képeinek nagyhangú attribúcióit: Mantegnát Bonsignorira, Leonardo da Vincit Bernardino Luinira, Raffaellót Piombóra enyhítette. Cikkének hatása alatt fölfüggesztették a már megkezdett árverést. A pénz hiánya volt az oka annak is, hogy mikor Londonban piacra került Raffaello „Keresztrefeszítés"-e, tétlenül kellett tűrnie, hogy potom pénzért a Mond-gyüjteménybe kerüljön. Az Olaszországban fölvetődött kincsekből kevés pénzen is sok értékes darabot sikerült az állami gyüjtemények számára megszereznie. A ferrarai Barbi-Cinti-gyüjteményből megvette Francesco del Cossa két képét, annak a triptychonnak két szárnyát, melynek Ferrero Szent Vincét ábrázoló része Londonban van, a hozzátartozó predellarészek pedig a Vatikánban. Róma számára megszerezte Bernininek Borghese Scipio bíborost ábrázoló mellszobrát, Bianchi Ferrari „Krisztus mint kertész"-ét, Simone Martini „Madonná"-ját, Melozzo da Forli anconáját, Tintoretto „Házasságszegő asszony"-át, Nápoly számára Masaccio „Keresztrefeszítés"-ét, ezt az utóbbit mindössze kilencezer líráért.

Hivatali működésében Venturinak sok küzdelme volt a bürokrácia értetlenségével. Bár munkásságát megbecsülték, mégsem érezte magát otthon a minisztériumban. Nem sokkal azután, hogy Rómában megtelepedett, az olasz művészet történetének magántanárává habilitáltatta magát a római egyetemen. Ennek

tenetét minden elődjénél részletesebben tárgyaló monumentális nagy műve, amelynek eddig tizennégy kötete jelent meg — magukért beszélnek.

Sajnálatos, hogy emlékezése kissé csapongva jár a mult adatai között, az évek rendjéhez nem alkalmazkodik és nem igen tesz különbséget a fontos és a kevésbbé fontos között. Könyvének körülbelül a végső negyedrészét útiemlékeinek szenteli. Venturi tipikus „utazó művészettörténetíró", aki mindent a maga szemével kíván látni és fantasztikus távolságoktól sem riad vissza, ha ismereteinek kibővítéséről vagy elhalványult benyomásainak fölfrissítéséről van szó. Már a háború előtt is sokat utazott, Budapesten is többször megfordult s egyik ilyen látogatásának eredménye lett terjedelmes tanulmánya, melyet Szépművészeti Múzeumunk olasz kincseiről írt. 1912-ben veszélyes operáció mentette meg a megvakulástól. De bár az évek elmúltak fölötte, fiatalos fáradhatatlansággal újra kezdte vándorútját a háború után Európán keresztül-kasul. Budapesti időzéséről több ízben is megemlékezik, legrészletesebben egy háború előtti tartózkodásáról.

Emlékezetessé az a melegség tette számára, mellyel nálunk olasz volta kedvéért körülvették. A kommün bukása után nem sokkal újra ellátogatott hozzánk. Ide húzta tudományos érdeklődésén túl *Lederer Sándor*hoz való meleg barátsága is. Erről a kitünő férfiúról megindultan emlékezik könyvében. *(e. a.)*

4 1
MAGYAR MŰVESZET 1927. 592.

Dr. HOFFMANN EDITH, a Nemzeti Múzeum Széchenyi-könyvtárának Magyarországon illuminált kéziratai. (Tizennyolc hasonmással.) Magyar Könyvszemle, 1927. I—II. füzet, 1—43. l.

Elgondolkozva azon, hogy miért volt mindenkor olyannyira mellőzött Magyarország szerepe a művészetek történetében, nagyjából három pontba foglalható a válasz. Mert hogy az Árpádok, Anjouk, Zsigmond és Mátyás uralkodása a szépség és pompakedvelés jegyében jártak, az kétségtelen. Hazánk politikai történelmének zaklatottsága azonban — mindig tulajdon földünk testén dúló förgetegeivel — nemcsak letarolta a termést, de fölszárította a termő talajt, s a gyökerestül kiforduló életnek el kellett sorvadnia. Az ellenséges dúlásokkal okozatilag függ össze, hogy nemcsak a fejlődés akadt meg, de a meglévő is elpusztult úgyannyira, hogy fenmaradt, gyér tanuságtevő emlékeink elégtelenek lévén, nem is vonzották a kutatót összehasonlító és nemzeti értelemben vett megállapító tanulmányok felé. Végül pedig — egyfelől éppen az úgynevezett „nagy művészet" emlékeiben való fogyatékosság révén — úgy látszik, mint hogyha nemzeti sajátságunk éppen az „alkalmazott", a dekoráló művészet terén jelentkezett volna legfelismerhetőbben (miniatúra, sodronyzománc, könyvkötés, hímzés, stb.).

A németeknél hitvallásszerűen folytatott nemzeti művészetkutatás mai korában az abszolút földön őrzött kincsektől itt eltekintve, egyik érdekes itthon őrzött emléke egy latin-horvát *Missale*, Nagy Lajosért mondandó misével, tehát 1382 előtti, a naptárban a magyar szentekkel. A miniatúrákról ítélve nemcsak a horvát, hanem a latin kézirat is dalmát és nem olasz területen készült. Egy Kassáról került *Missale* XIV. századi bolognai hatást mutat.

A *pozsonyi* provenienciájú múzeumi anyagnak ma is Pozsonyban lévő összehasonlító anyagához csak publikáció és fénykép útján fért a tanulmány írója, *a természetben való megtekintést megtagadták tőle.* Egy 1341 körül írt *Missale* kalligráfusa és díszítője egy személy lehetett, akinek *Jézus születése* ábrázolásán a szeretet a bensőség felé billenti a serpenyőt a virtuozitással szemben. Nemsokkal későbbi időből való egy *Missale*, amelyhez azután 140 esztendővel később hozzáadta díszítéseit ugyanaz a kéz, amelyiknek működését *Han János* pozsonyi kanonok 1487—88-ban készült *Graduale*-jában ismerhetjük fel. Ugyancsak ő az, aki Han János számára átfestette *Imrefia János* pozsonyi őrkanonoknak, ma Gyulafehérváron lévő és westfáliai *Stephani Henrik* csukárdi plébános által 1377-ben illuminált *Esztergomi Missale*-ját. A pozsonyi káptalan adományaképa múzeumba jutott s eredetileg *Rosentaler Magdolna* tekintélyes pozsonyi polgárasszony rendelte *Magyarországi Missale*-t ugyanez a miniátor díszítette, kinek késő-gotikus és pompázó színű, virágos, növényi dekorációi szoros rokonságot mutatnak Ulrich *Schreier* salzburgi miniátor munkáival.

Miután időbelileg, az áttekinthető összefoglalás kedvéért, egy egész századnál is nagyobb távolsággal előreugrottunk s ezzel együtt a német hatású, hazánkbeli miniatúrák csoportjából kiragadtuk az együvé tartozókat, vissza kell térnünk a XIV. századvégi könyvdíszítésnek egy immár újabb momentumához: a francia és német elemeknek az olasszal egy kéziratban való váltakozásához. *Henrik* csukárdi plébános, akinek külön tanulmányt szentelt a szerző, javában képviseli ezt az új irányt s az avignoni pápai udvarral való egyházi kapcsolatra élénken rezonál az érzékeny miniatúra. *Ganois* Vencel kanonok pozsonyi *Bibliá*-ja is több kézre és több irányra vall, Az olaszos modorú címlapon Nagy Lajos korából való magyar viselettörténeti dokumentumot is ad.

Stephani P.

Tököli Imre:

Csaknem derékig, hétnyolczad jobbra, tojásdad medaillonban, mely talapzatra van helyezve. Hátra fésült haja hosszú, bajusza kicsiny és szakála leberetvált. Köntöse selyemből való s palástja prémes. A keret babér levélfűzért ábrázol. Felirata a talapzaton három sorban, melyet nyílt koronás czimerpajzs szakít meg:

„Emerici Tököly
Hungarici Comitis,
Vera Effigies"

s legalól balra: „D. a Plasse pinx:"
középütt „ex Formis Nicolai Vischer cum Privil: Ordin: General: Belgii Foederati"
s jobbra: „P. Stephani F. Sculp:"

Rézmetszet, méreti a vonalkeretnek 36.5 : V7.3 s a rézlapnak 37.2 : V7.8 cm

Ltsa 4347.

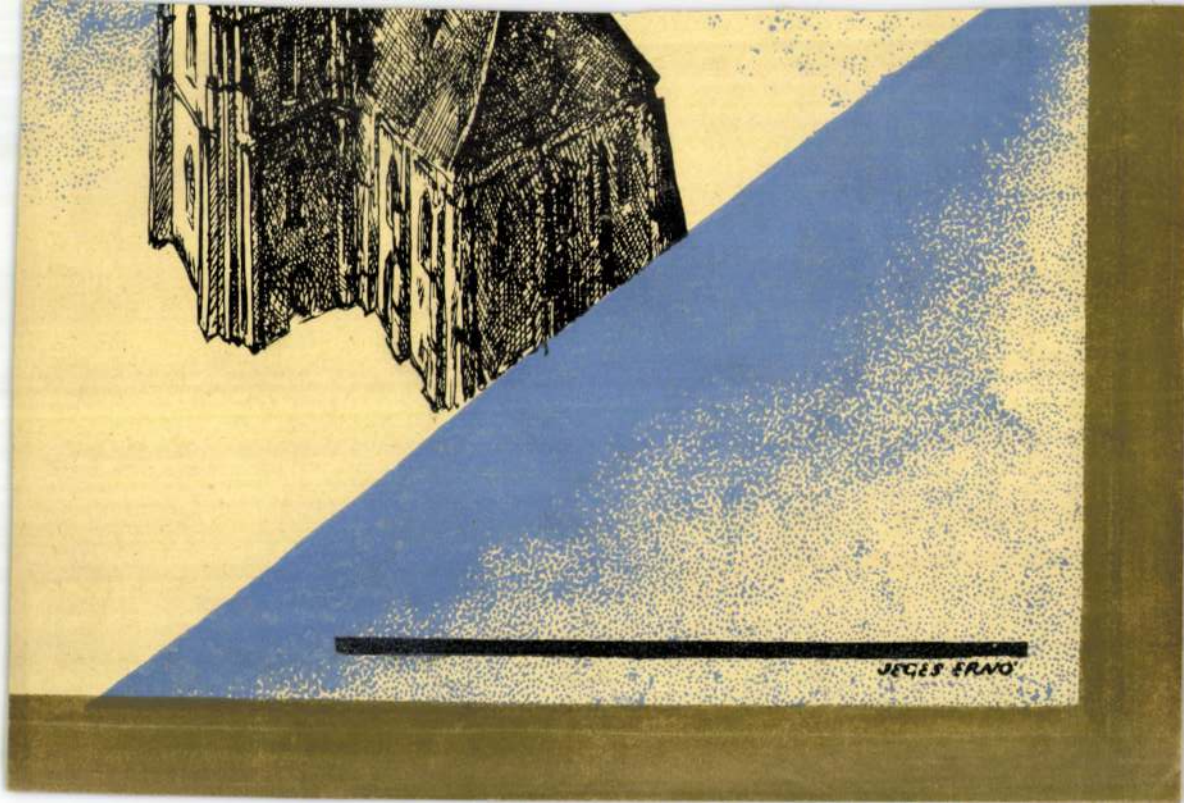
JEGES ERNŐ

Stephani (Stevens)

Pieter

rézin -

1 -

Mihalik Miklósbört

34-1 -

Stephanides Illés

ötvös (?)

Kassán

Az 1679-ik évben Stephanides Il

ik [illegible] 1692-ben ismét hamis pénzverésről van szó.

Kemnáczy Lajos: Műtörténeti adatok Kassa múltjából. Arch. Ért. 1906. 56.

Alexandre

to.

aorney.)

u.

—

ind-

ele-

—

ny-

in-

ecuret-

HELYSÉG

Lőcse

VÁRMEGYE

Szepes m.

ŐRZÉSI HELYISÉG

Szt.Jakab templom.

TULAJDONOS

SZAKCSOPORT

Sire

KOR

1639

MÉRET

170

TÁRGY

L a n g epitáfium.

LEIRÁS (ANYAG, ALAK, MEGMUNKÁLÁS, DISZITÉS, FELIRAT, JELZÉS)

Fekete márványon ,alakok és c
felirással./Schürer-Wiese./

FÉNYKÉP, RAJZ

(Stephanie Adolf)
cikke

( ) A budai kir-
palota, a pozsonyi és dévényi
várak a multban.
Hadtört. Közlemé-
nyek 1896.

Stefani Adolf

d. Bürgl. XIII. 24. 1.

Jelentem, hogy .....

távolmaradását.

Tudomásul vette:

.....

az osztályfőnök aláírása.

Engedély

.....

a műhelyfőnök vag
aláírá

8. sorsz. Műhelyi minta. —

Stephanie Albert

cs. kir. szárzados
szobrász

Magyar várak mintái
az 1896. iki kiállításra

Lunois

pes

(Francz

Fiatal, de komoly talentu
egy ideig szertelenségekre ra
gadta magát, de azután m
inkább megállapodott lett i
se. A spanyol ibiráva
dalok több szép tanulma
ra inspirálták. Tőle még
sokat várhat a francia n
pressionista művészet.

Kalauz a nemzeti szalon
köri kiállításához 1901.

Stephanoczki Péter festő

GRÓF TELEKI SÁNDOR SZERZŐDÉSE STEPHANÓCZKI PÉTER KÉPÍRÓVAL. Ennek az érdekes szerződésnek szövege a következő:

Nagyszeben, 1722 március hó 31.

Petrus Stephanótzki, paterek ő kegyelmek szebeni képíró mesterekkel ő kegyelmével alkudtam meg becsülettel ily formában, ilyen dolog végett:

393

Művészet 1911. 393, 394.

Művészet

Béküldvén két-három hétig való mulatásra asztalosomat, ki már a festésben belé is kapott, ezekre tanítsa meg ő kegyelme, amennyire az idő engedi, de mindenekről külön-külön instructiót írasson ő kegyelme s kezihez adgyon. Hogy penig én az asztalost jobban instruálhassam Gerenyeszegen és dirigálhassam ezen dologban, nékem is azt írásban adgyon ő kegyelme.

1. Festék alá és aranyozás alá mentől tartósabb gyantár csinálásra.
2. Festékkel készített csinos munkáknak feljűl kellő gyantár csinálásra.
3. Famunkáknak feljűl kellő gyantár csinálásra.
4. Legjobbféle laccfirnájsz csinálásra, mellyel az indiai módon festett s megaranyozott munkákat és nádpálczákat szokták megfesteni.
5. Pallérozott, jóféle aranyozás alá, vastag fundamentum csinálásra.
6. Jóféle aranyozás és ezüstözés pallérozására.
7. Edgy néhányféle festékeket ezen szükségre praeparálni, kivált feketét, czinóbriumot, miniumot s bányai zöldöt.
8. Concha-metall aranyat elkészíteni munkához és azzal írni s penzeleket ezen szükségre csinálni és égettbor-spiritus próbájára tanítani.

Ezekért én is ő kegyelmének ígirtem hat köböl búzát, saxonicales, cub . . . . . 6 // -

Ezekben penig asztalosomat (haza vitetése után, ha mit elfelejtene is a fennírt tanulásokból s dolgokból) toties, quoties kívántatik, ha ugyan ő kegyelméhez visszaküldöm, megigazítja próba szerint.

Datum Cibinii, anno 1722. die 31. Martii.

Item gyökér módon és sujtásosan is festeni mindenféle színre megtanítson ő kegyelme némétesen.

Gróf Teleki Sándor, m. p. (P. H.)

Petrus Stephanosky, pictor, m. p. (P. H.)

(Alább más kézzel:) Szeben, anno 1722. 11. Aprilis. Így alkudtam meg az szebeni német képíróval.

(Eredetije a széki gróf Teleki-nemzetség marosvásárhelyi levéltárában: Új rendezés, 3251. sz. a.)

szerezték. A címeres levél elbeszéli, hogy Egerházi János gyermekségétől fogva a festészetre adván magát, nagy emberek számára jeles munkákat végzett. Ő festette Bethlen Gábor fejedelemnek alvinci és gyulafejérvári palotái mennyezetét, Gyulafejérvárott megújította a kisebbik torony óraköreit, számait s zöldre festette a torony fedelét. Reá várt az a feladat is, hogy a címeres levél elejére saját címerét megfesse, de az érdekes műnek csak rajzát készítette el.

Igazán művésznek való címere páratlanul áll korában. A szöveg leírása szerint a következő: Vörös paizs alját háromszögletű szikla foglalja el, melyen fejét balra visszafordító, kiterjesztett szárnyú sas áll. Ezen zöldruhás, nyestbőrrel prémezett, zöldsapkás ember ül, aki jobbjában fehér, fekete és vörössel szinfoltozott festőtáblát s három ecsetet, — baljában pedig meztelen hegyestőrt s azon felszúrt ellenséges fejet tart fel. A paizs felett koronás nyílt sisak áll. Sisakdísz: hegyestőrre tűzött ellenségfej. Foszlányok, jobbról: vörös-ezüst; balról: kék-arany.

Egerházit a címeres levél adatai után főként mennyezetfestőnek tekinthetjük; de hogy nem volt kizárólag csak az, arra mutat ugyancsak a címeres levél az a része, mely reá bízza a miniatür címerkép megalkotását, melynek vázlatát finom rajzban el is készítette. Nem könnyen érthető, hogy miért nem dolgozta ki, mert azt tudjuk, hogy a festő a kitüntetés után még sokáig élt s egy ideig úgy látszik, hogy Kolozsvárt lakott.

Benkő Károly ugyanis Marosszék leírásában (312—313. l.) egy oklevelet közöl, melyben Kolozsvárt lakó Mezőbándi Egerházi János 1647 április 26-án reverzálist ad Brenhidai Huszár Mátyás marosszéki főkapitánynak arról, hogy még azon évben haza költözik. Ezideig Kolozsvárt lakván, ősi nemes telkét nem bírhatta, mert az testvérbátyja, nagyobbik Egerházi István kezén volt. Bátyja azonban meghalt; a törvény az örökséget megítélte neki s most a marosszéki főkapitány kívánta, hogy a többi jószágos nemes módjára ő is a hazát híven és igazán, tehetsége szerint zászló alatt szolgálja. Erre aztán kötelezte is magát.

Pesth
mit den Vorsta
Franzens-Sta
Joseph Stadt
und einen Thei
Theresien Sta

Szines kny., mér. a vk.

T. 1384.

Theresien Stadt-ot ábrázoló térkép
haus), Pestnek artzképe 2-dik osztálya
lung) és A Leopold temploma a Leo-
rche in der Leopoldstadt); balra:
ályutszában (J.A. Valeros Seidenfab-
Ürményi ház az uj piatzon (Das
kt), Gr. Cziráky palotája (Das Pa-
ház a duna partján (Das Kemnitzer sche
odianer Sámuel háza (Das Samuel Wodia-
a duna partján (Das Jlbaische-Haus
Landerer Lajos könyvnyomtató mü-
Lud. v. Landerer sche Buchdruckerei)
as Haus zum grossen Christoph);
átékszin belsójének tekintete (Jnere
nal Theaters), A Nemzeti Museum (Das
z, a harmintzad nélkül (Joseph Platz
ceum kerti oldala (Das Ludoviceum von
átékszin belsójének tekintete (Jnere
) szemlélhető. Felirata:

Stepanovics Máté

ötvös

30 lat
ehető.

1723-ban, mikor a király a czéhszabályzatot
nesterek voltak: *Stepanovics* Máté, ~~Subanovics Istv~~
~~vics Miklós~~, (Lib. reg. XXXIV. 162. l.)

A mely
1
ezüstöt

Dr. Illésy János: Magyarországi ötvösök 1732-ben. Arch Ért. 1904 évf. 392. l.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

STEPANOVITS PÉTER

NÉPSZABADSÁG
Budapest

VI. 6 NOV. = 1

Aztán tükröt veszek elő —

1021

STEPANOVITS PÉTER:
CSENDÉLET

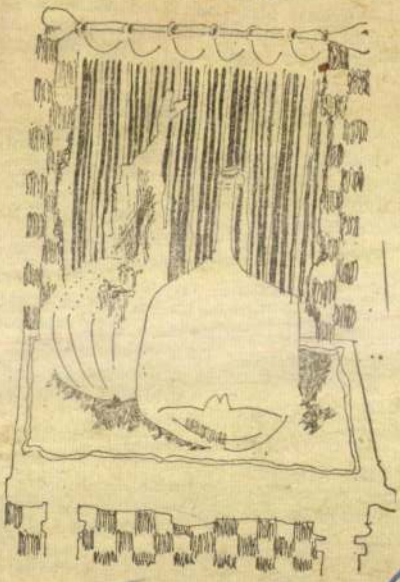

Csakhogy az idézett adatoknak ellentmond: 1967-hez képest az ország közművelődési könyvtárai és művelődési otthonai mégis csaknem 100 millió forinttal kevesebb pénz fölött rendelkeznek. Részint azért, mert állami támogatásuk csökkent, részint pedig azért, mert az építkezés-karbantartás, valamint a fűtés-világítás, s más közszolgáltatás költsége tetemesen megnőtt.

Kézenfekvő tehát a kérdés: ha valóban több a pénz kultúrára, miért jut belőle kevesebb a művelődési házaknak és a közművelődési könyvtáraknak?

Ha az állami költségvetés változásaiban keressük a választ — holtpontra jutunk. Az évi 2—5 százalékos gyarapodás tudniillik a fönntartási költségek növekedésének fedezésére sem elég. Nem is szólva a többi új kulturális lé-

Stephanóczki Péter

Művészet 1911. 393, 394

Csatt bronzból, nemet felirással

VII. 244

STENMÄSSLER, Stephan Gerhard

Porsay 17J9, 61, 62

Ars 1997/1-2. 240-241.

eneszáródású,
rók, hornyolt
jű vállköves
iban egykorú
ilasztó falán
szentélyfalon
ettás díszű
zadból valók,
ábrázolják a
Szent Pétert s
it könyvvel a
végül Szent
ban fölállítva:
márványból a
gú alakjával,

STEPHANOVICS JÁNOS, magyar szabómester

A Székesfehérvári Városi Levéltárban két irat a város XVIII.sz.i mestereiről.Az egyik XX 1784-ből,a másik pár évvel későbbről.64 mesterség,519 név.öt osztá tályba sorolva.Az arab számok a két listát,a rómaiak a besorolást jelzik. 263.old

/ 1,2./ V. magyar szabó. 266.old

U.VARGA MARIANNA.Mesteremberek Székesfehérvárott a XVIII.században 263.old

ALBA REGIA.István Király Múzeum Évkönyve.VIII.-IX. 1967-68. Székesfehérvár

Stepanovits Péter, grafikus

MDK

Rajz: Repr.

Stepanovits Péter: Csendélet M.6.

Népszabadság, Bp. 1970. nov. 1.

Stephanovits Gergely

ötvös

+ 1829 febr 13 Ujvidék

Kapunaggarornötvösök 45 l.

1074. *Szent István.*

Mellig, kissé balrafordít
de egyoldalú érmen van ábr
veszi körül. Haja, bajusza é
köntöst és palástot visel. E
feszület diszíti. Felirata az
»S. STEPHANUS. REX. UNGA

Rézszínű ólom, átmérője 6
téke 20 K. — Havas (Hirsch) E
(787–907). — Átvétetett az 19
909), az 1910 február 25-iki 656
leiratok, illetőleg az 1910 janu
márczius 23-iki (519–910) sz. j
tett 1908 január 31-én (41–90

Stephanovits György

ötvös

1828 Ujvidék

Kapnagy arom ötvösök 45

Gondola Ferenc gr:

Mellig, kissé balra
daillonban, melyez pá
jának fürtjei vállau
la leberetvált. Kestő
végei lelógnak s vérte
a melyhez, mind a kér
czimertól megszakít

„Der Hoch-u. [illegible]
Herr Frantz G[illegible]
Röm: Kay: [illegible]
Cammerer [illegible]
schall Leute[illegible]
über ein Reg[illegible]

Rézmetszet, méretei [illegible]

318

Stephanovics Márkus

ötvös

1771 márc 27 Ujvidék

„ex Macedonia"

Kapmagyarorszötvösök 29 l.

kissé balra fordult. Jobb kezét úgy
, baljával oldalán lógó ékkövés disz-
turbánjának közepe kingrik, bajusza
l. Köntösét derekán öv szorítja, prémes
hátterben félrevont függöny lóg s balról a
ketten ülnek. Az egyik lobogót s a má-
ytok túl kupolás épület csoport emelkedik
l. Felirata a falon:

+IM

ilegio".

tei a vonalkeretnek 38: 31.4 Cm.

rum. Hamburg, bei Th. Wiering. 1688.
Gantzen Türkei. pag. 16.
195

140/95 № 98.

STEPHANUS, auricusor

Emlitve:1535.VII.20.Egy örökvallás szövegében Joannes EwtWes,Martinus Ewtwes és Joannes Czementarius stb. társaságában szerepel,mint nagybányai "ixm iuratus civis". 25.old.

SZÁSZ PÁL: Adatok a nagybányai pénzverő alkalmazottairól 1530-1660 25.old.

NUMIZMATIKAI KÖZLÖNY,LVI-LVII.évf. 1957-1958. Akad.Kiadó,Bpest. 1958

magister Stephanus

15. sz-i írott emlékek szerint bártfai kovás-
művén.

Bieber Károly: Kovásművének Bp. 1963
159.o.

M.D.K.

Stephanus Laczkos

1589-ben dolgozik az
egri várban.

Heves megye műemlékei I. írta Voit Pál.
Magyarország műemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 403. old.

M.D.K.

Stephanus, olasz kőműves

Damianus mesterrel 1562-ben lép az egri vár szolgálatába.

Heves megye műemlékei I. irta Voit Pál.
Magyarország műemléki topográfiája VII.köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 403 .old.

mdk

Stephanus Architectus (Kassai István)
kőfaragó mester

dombor művű képmása a Bártfai
Szent-Egyedtemplom szentélyének gyám-
kövén 1464-ből

1 kép 1 zemben

Mihalik J. A Kassai Szent-Erzsébet templom.

Bp. 1912

44. l

Mak

Stephanus Architectus (Kassai István)
köfaragó mester

dombor művű képmása a bartfai
templomban
(kép) oldalt.

Mitalik

45 l.

Stephano Transylvanico

Erdélyi István

(Stephano Transylvanico vagy Sette Castelli)

fazzobrázz, festő, üvegfestő Udineben dolgozott s ott 1475-ben halt meg. Egyetlen ismert műve az udinei S. Giacomoban látható, fából faragott szt Rókus szobor.

Gerard 155. l

487/1940.

A kolozsvári Feren

Erdélyi István
(Stephanus Transylvanus)
üvegfestő és aranyozó,
XV. sz.-ban Itáliában

Emliti:

Gergely Pál:
Székely Bertalan
emlékezete.
Kolozsvári Szemle
1944. 47. l.

Kassa

Stephanus Etwes de Zikzo 1516

Arch.Közl.1899. XXI. 133

mdk

Stephanus Architectus Kassai István

lehetett a 15. sz remek építészeti alkotásának a Mátyás toronynak tervezője. E torony restaurálása volt az Erzsébettemplom ugyáépítésének utolsó szakasza.

Mihalik József. A Kassai szent Erzsébet templom
Bp. 1912 105. l.

Stephanus kőmüves M.D.K.

1562-ben az egri vár épitkezéséhél dolgozik

Détshy Mihály: Munkások és mesterek az egri vár épitkezésein 1493 és 1596 között

Az Egri Muzeum Évkönyve 1964. I. Eger- 1964. 179.l.

M.D.K.

Stephanus lapicida

Kassa, 1516

Tört. Tár, 1898, 567

MDK

Stephanus lapicida,

pesti köfaragó, a kor szellemi és társadalmi magaslatán haladó képviselője volt.
Irástudó ember, literatus, 1485 és 1489-ben mint Pest város biráját emlegetik.

Horváth Henrik: Budai köfaragók és köfaragójelek. Bp.1935. 41.l.

M.D.K.

Stephanus, kőfaragó

volt egyik kezese Kölnes Jánosnak, aki 1465-ben a kassai polgárok sorába való felvételért folyamodott

Radocsay Dénes: A középkori Magyarország faszobrai

Akadémiai Kiadó, Bp.1967. 59 old.

Stephanus magister kovácsmüvész M.D.K.

XV. sz.-i irott emlékek emlitik Bártfán

Bieber Károly: Kovácsmüvészet Bp. 1963 159.l.

Stephanus Pictor, festő

Művészet, III., 1904. 345.

Adatok művészetünk történetéhez

Stephanus Pictor de Zegedino, festő

Művészet, III., 1904. 27o.

Adatok művészetünk történetéhez.

M.D.K.

Stephanus

1562-ben, jún.8-án Damast mester mellé, mint kőmüves érkezik.

Détshy Mihály: Munkások és mesterek az egri vár épitkezésein 1493 és 1596 között. I. közl. 179.o.

Az Egri Múz. Évkönyve. I. Eger, 1963

MDK

Stephanus lakatos az 1589-es számadásban. Ellátáson kivül gabonát kap.

Déshy Mihály: Munkások és mesterek az egri vár épitkezésein 1493 és 1596 között. II. közlemény 155. lap.

Az Egri Múzeum Évkönyve. II. Eger 1964

M.D.K.

Stephanus pictor

az 1522. évi egyházi tizedjegyzék említi.

Bálint Sándor: A Szeged-alsóvárosi templom, Bp. 1966. 6.l.

M.D.K.

Stephanus Kemywes, pesti kőfaragó

neve 1483. ápr. 21-én, ~~1486. jun.~~ szerepel Pest város oklevelében az esküdt polgárok körök; 1486. jun. 23-án egy budai oklevél említi a pesti esküdt polgárok sorában, azután 1487-ben, 1489-ben, 1492-febr. 2-án, és máj. 7-én a pesti okleveleben, hol „Kemywes", hol „lapicida" megjelöléssel.

Balogh Jolán: A művészet Mátyás király udvarában Bp.1966. Ak.kiad. 2 köt.

1.köt. S11.old.

Stephanus pictor

L: Képíró István név alatt

Szelesi Zoltán: Adatok Szeged XIX.századi képzőmüvészetéhez. 180.o.

A Móra Ferenc Múzeum Évkönyve. Szeged.1957. Szegedi Nyomda Váll.1957

M.D.K.

Stephanus mensator

budai asztalos

nevét említi egy 1483. ápr. 4. kelt budai oklevél, mint aminek háza volt „in platea sancti Pauli"; 1488. okt. 31-én, Budán kelt Báthory István országbíró oklevele, és 1491. aug. 16-án az esztergomi káptalan oklevele, amiben mint aminek háza volt Budán „in vico Sancti Pauli."

Balogh Jolán: A művészet Mátyás király udvarában
Bp.1966. Ak.kiad. 2 köt.

1.köt. 511.old.

Stephanie Adolf

közreműködésével

Közlezrkiáll.

1286. l.

OLVASD EL ÉS ADD TOVÁBB!

Loholsz, futsz új javak után...

Loholsz, futsz új javak után, kifúj a szél, megázol,
És a meglévő holmidra vajjon, miért nem vigyázol?
Még törekvő emberek is sokszor sárba ragadnak,
Hogy ha ezer dolgod is van, szakíts időt magadnak!
Biztosításod van már rég (jobbat nem is tehetnél),
De manapság **e kis pénzért** mondd, hogy mit is vehetnél?
Ezt az ügyet nem is lehet más oldalról szemelni,
Az értéket nagy sietve jó lesz ma felemelni!!

"Pátria" r.-t. Budapest — 435418

< Stephanie Adolf >

cikke

< > A budai királyi palota, a pozsonyi és a dévényi várromok.

Hadtört. Közl. 1896.

4. füzet

HELYSÉG

EPERJES.

VÁRMEGYE

ŐRZÉSI HELYISÉG

TULAJDONOS

SZAKCSOPORT

Kè

KOR

XV

MÉRET

iv

TÁRGY

LEIRÁS (ANYAG, ALAK, MEGMUNKÁLÁS, DISZITÉS, FELIRAT, JELZÉS)

Mèmetnyelvü,
Tartalma a magdeb
sárnoki város statum

FÉNYKÉP, RAJZ

Stephanie Adolf

l.

Tölgyeny Pozsony

74. l.

Érkezett 1904 junius 16.

397/904 (Szombathely 1904 junius 14)

Jánossy Gábor várm. árvaszéki ülnök Szombathely-ről a könyvtárnoki tanfolyamra való meghivatását kéri (Válasz° 386/904 sz. a. 1904 junius 16.

Stephani Adolf

a pozsonyi vár modellje fenitöt ↓

Repr.

Janota I.

91. l.

↓ (Rekonstrukció)

Déveny vár anak modellje. repr

u. o. 165. l.

171. l.

szlopfőfajtái megtalálhatók.Három alap-

szinte szabványosan egyformák. Az osz-
san érzékeltetik. Amint az eredeti álla-
egfigyelhetjük, viszonylagos formaszeg
tulnyomórészt a mellékhajó felőli sö

kehely oszlopfő, amelynek diszitése a-
fejezi ki, hanem a kehelynek
szerüen beboritja két vagy három sor
s fejlemez sarkainak alátámasztását
oszlopfők közt vannak erősen helyi jel-
eti sarok két oszlopfője pikkelyszerü
yámkövek száraz és merev változata len-
yirányba hajló levelekből álló diszi-
y formái nyugati eredetre vallanak
dorf Ny.Németországban/, szemben Vér-
borzolta lombokhoz hasonló bizáncias
formájában jelentkezik a kosárperemes
onyaljában a bimbókkal, a hajópillérek
keresztező,félpalmettákban végződő

Stephanie Adolf

wód

Bierbjezsuitár

79. l.

wód

Velics László S. J.

Várlatok a magyar jezsuitár multjából. II. k. 37. l.

Bp. 1913.

Stephanie Adolf

Kyburg várát ábrázoló minta
Stephanie Adolftól

VII. 152

Mur és Kis Est

Stephanie Adolf

cs. és k. Kapitány

XIX – XX. Pozsonyban

Pozsony Mária Terézia korában, a város megbízásából mintázta 1913-ban.

A pozsonyi királyi nékes várlak átalakítása után 1760 évben. Mintázta fenti 1894-ben

Mind a kettő az alábbi muzeumban

Kat Bratislavy

166, 168, 304. l.

Stephanie A.

A budai kir. palota,
a pozsonyi és debreczeni
városház a multban.

Petrik 1886–1900

Stephanie A.

Pozsony számára elké-
szítette a város modelljét.
Ez alkalomból előadást tartott
melyben Mária Terézia legsiválóbb
alkotásait ismertette.

Stephanie, A.: Pressburg
zur Zeit der Kaiserin-Kö-
nigin Maria Theresia.
Pressburger Zeitung
1913. 348, 350-357. reggeli
sz.

Ismertető: Századok
1914. 71. l.

1920. a) évf. június 2. (vasárnap) délben 1-kor Zöldfa-Spolarich étteremben (I., Krisztina-tér 9.).

1925. évf. június 2. (vasárnap) este 8-kor Zöldfa-Spolarich étteremben (I., Krisztina-tér 9.).

1930. a) évf. június 1. (szombat) este 8-kor „A vén Tabánhoz" vendéglőben (XI., Avar-utca 31/a.).

1930. b) évf. június 1. (szombat) este 8-kor Vendl-étteremben (I., Kútvölgyi-út 18.).

Az érettségi találkozóra volt iskolatársi szeretettel hívjuk meg a jelzett évfolyamok volt tanárait és minden volt diákját, azokat is, akik az alsóbb osztályokban tartoztak ezekhez az évfolyamokhoz.

Az előkészítőbizottság tagjai kérik volt osztálytársaikat, hogy a megadott címre mielőbb jelentsék be részvételüket a banketton.

Budapest, postabélyeg kelte.

Az előkészítőbizottság nevében:

Virter László dr.
a Volt Növ. Körének
elnöke.

Trombitás Gyula dr.
a Volt Növ. Körének
főtitkára.
(II., Batthyányi-utca 31.
Tel.: 150-886.)

1900. *vitéz Szigetváry Károly* (Tel.: 360-709.)
1905. *Demel Aladár dr.* (Tel.: 185-160.).
1910. *Berényi László* (Tel.: 157-669.).
1915. *Szentmiklósi József dr.* (Tel.: 384-528.).
1920. a) *Vály Ferenc dr.* (Tel.: 151-343.).
1925. *Szabó István* (Tel.: 189-850. 216. m. áll.).
1930. a) *Kovács Győző dr.* (Tel.: 153-620.).
1930. b) *Kisdégi Ferenc dr.* (Tel.: 256-889.).

Stephanie Adolf

Hárados

und

Szd. 197. l.

reálliskola igazgatóságától.

sitő.

..... osztályu tanuló a

.....

.....

l elégtelen előmenetelt tanusitott.

.....

..... hó .....

osztályfő.

mre Szeged.

Habsburg vérát ábrázoló minta

Stephanie Adolftól VII.152

Stephanie Adolf, Starados II. 197.

Stephanie Adolf

cs. ei kr. szárados

ivod

Ortvay T. Pozsony város törts.
Pozsony 1895. II köt.
I rész XIV. lap.

Stephanie Adolf

Zárdy
Hobrán

Ind

Mts S. IV kötet. Bpest.
1897. 373 l.

..... *műhely.*

főnökség!

..... hó.....n történő kifize-

..... indokából személyesen meg nem

..... számu .....

m.

évi ..... hó .....

.....

sajátkezü aláirás és munkásszám.

Stephanie Adolf

und

Strand

Stephanie
národní
1912

l.
Eperjessy 1929
48 l.

SZOBRÁSZ

Stephanie

várados

l

Benyov Bratisl.

90-l.

IV., Kossu

Astóri

ellett.

Stephanie A.

Stephanie A. nárados VIII 163

Mur. és Kir. Ert.

Stephanie Adolf

Rekonstrukciós rajzok a budai várpalotáról; fekete-fehér reprodukciók.

Derecskényi Dezső, Entz Géza, Havassy Pál, Mezényi Ferenc: Magyar műemlékvédelem I. (1967-68) Bpest, 1970.

158 l.

M.D.K.

Stephanie Adolf,iró

Szigetvárról készült gipszmodelljén a millenium évében elutasitja Schelsnek metszetét,annak magyarázó szövegét,hogy a Szobor féle magyarázatot kényszeritse arra. 216.o.

Kováts Valéria: Sziget várának kutatástörténetéhez 207. o.

A Janus Pannonius Múz.Évkönyve. 1966. Pécs. 1967 Somogymegyei Nyomdaipari Váll. Kaposvár

M.D.K.

Stephanie
Stephanie Adolf,iró

A Milleniumra tervezett Szigetvár gipszmodelljén nem értette meg a vár felépitésében a lényeget,ezt bizonyitja magyarázatainak helytelenségei. 216.o.

Kovács Valéria: Sziget várának kutatástörténetéhez
207.o.

Janus Pannonius Múz. Évkönyve. 1966. Pécs. 1967
Somogymegyei Nyomdaipari Váll. Kaposvár

Stephanie Bartholomeus

laid
Z
Albrecht

Stephanik Bertalan
eperjesi könnyv

~~705. *K. D.*~~
~~Rajzolta GARDON CRAIG.~~
IPARMŰVÉSZETI MUZEUM
Budapest.

707. *Schaw Horace.*
Rajzolta H. NELSON.
IPARMŰVÉSZETI MUZEUM
Budapest.

708. *Foulis T. N.*
Rajzolta J. W. SIMPSON.
IPARMŰVÉSZETI MUZEUM
Budapest.

709. *Robertson James and Maud.*
Rajzolta H. OSPOVAT.
IPARMŰVÉSZETI MUZEUM
Budapest.

710. *Emerys-Jones A.*
Rajzolta H. OSPOVAT.
IPARMŰVÉSZETI MUZEUM
Budapest.

711. *Nelson Harold.*

l. Arch. Ert. 1900. 741.

White Gleeson.
Fába metszette Ch. Ricketts.
Iparművészeti Muzeum
Budapest.

Rhead Louis.
Rajzolta ő maga.
Iparművészeti Muzeum
Budapest.

Crane Walter.
Rajzolta ő maga.
Iparművészeti Muzeum
Budapest.

Scott E.
Rajzolta H. Nelson.
Iparművészeti Muzeum
Budapest.

Burne-Jones Edward.
Nyomtatta William Morris a Kelmscott Press
«Golden type» betűivel.
Rozsnyay Kálmán
Budapest.

706. *Rosenheim Otto, London.*
Rézfénynyomat.
«Sic transit gloria mundi».

M. D. K.

STEPHANÓCZKY Péter festő

Nagyszeben

Garas XVIII. 27-17, 253. l.

Stephanides Benja-
min

Losonczon

ön tötte 1790 ben a
Csitari templom ha-
rangát

Geneve A minuscule-
ker. 534 l

Stephanides Benjamin

öntötte Losoncon
MDCCXCIX. ben
a diveinji (nográd m)
templom egyik harang-
jats

Gerecze A miscellanea
534 l

Stephanides Beniamin

Ontötte a nag liber-
csei (nográd m) (ág. ev) temp-
lom harangjáts.

Gerecze. A mincml.

540 l

Stephanides Beniamin

öntötte a nécséni
(nográd m) rk. temp-
lom egyik harangját
Losonczon.

Gerecze A mücem-
lékek. 544. e

Stephanides Benjamin

Losoncz
ön tötte a Gaésfalui
(nográd m) templom
harangjáts
felirata:
Fridid Beniamin Stepha-
nides Losontzini Sub
cura Michaelis Sramka
Parochi Gaésfalvensis,
in honorem S. S. M. M.
Ioannis et Pauli

Gelcze Annemlekek
537 l

Stephanides Benjamin

ércröntö (Nograd m)

Alsó Sztrecsova Evang. templom legnagyobb harangja Fusa per me Beni Stephanides Losonczini 1700. sat. felirattal Haranglában.

Gereeze. A műemlékek.

531. l

Stephanides Benjamin

öntötte a balassagyar-
mati rk. templom
Szik harangját 1791-
ben.

Gerecze A mineralé-
ker. 533 l.

Stephanides Benjamin

Losoncon öntötte a Kör. harangöntő
salgótarjáni harangláb harangját
1810-ben
majkovai templom harangja 1812
gácsfalui templ. 1840

Römer Flóris hagy
XLIX. 5.

Stephanidesz Benjámin

Losoncon 1813-ban öntötte a babaréti ev. egyház (Gömör vm) harangját.

Vallás- és Közokt. Ministerium 7971/1917. eln. rz. akta.

1791-ben öntötte az osgyáni (Gömör vm) ev. egyház harangját

→ n. o.

1803. öntötte a bolyki (Nógrád vm) rk. templom nagy harangját: „Fusa per Benjaminum Stephanits Losoncini

n. o. 8015/1917 (rz. akta. eln.

Stephanides Benjamin

1810 Losoncar öntötte a marcali (Nográd vm) rk. templom egyik harangját

1790. a marcalihoz tartozó csitári fiókegyház harangját

Rómer Flóris hagy. XLVI. cs.

öntötte a szécsényi barátok egyik harangját.

fratrum minorum

1799 öntötte a diveniji rk. templom egyik harangját

1813. a ratkovici ev. egyház reszére öntött harangot,

MOB 518/1917

Stephanides Benjamin

Kösöncön készítette a
gácsfalvai rk. templom egyik
harangját a XIX. sz. elején.

Rómer Flóris hagy. L. XXI.

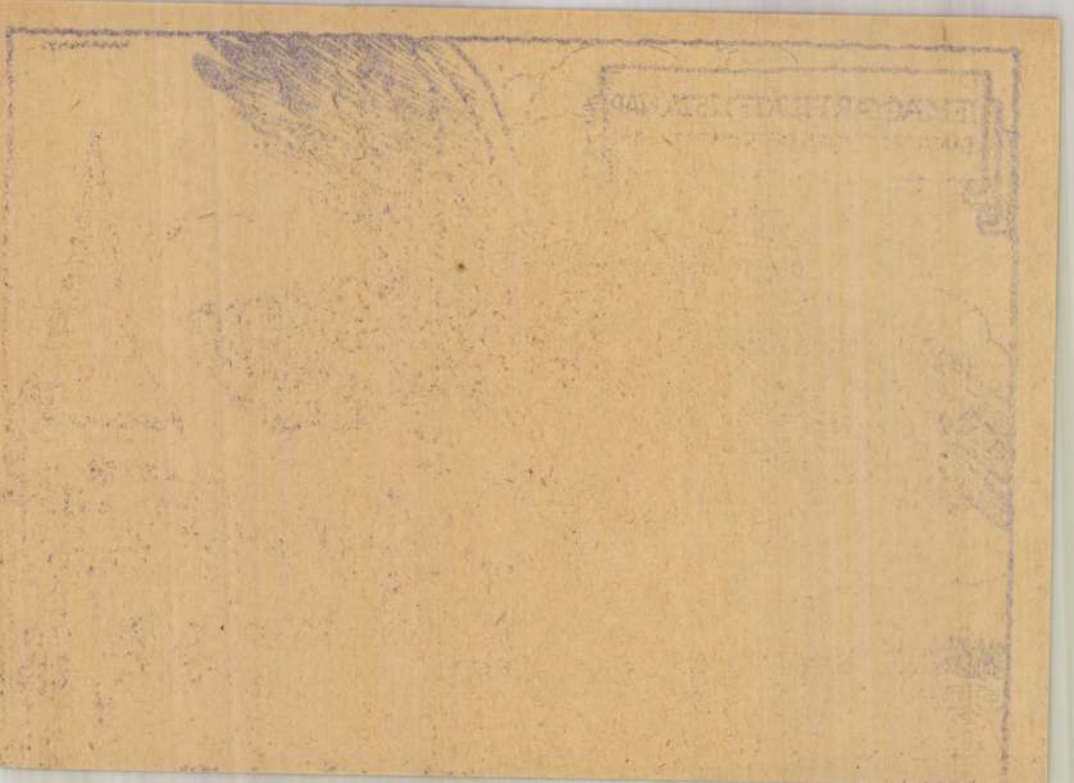

Stephanides Benjamin.

losonci hgöntö

Alsósztregova (Nográdm)
ev. tpl. legnagyobb
hgja 1700. ??

Csitári tpl. (Nográdm)
hg. 1790

Balassagyarmati rk tpl.
hgja 1791.

Alsópalojtai tpl. Hont. m.
kis. hg. 1799

Divényi rk tpl. Nográdm
hg 1799

Iml.

Balogh Ilona Magyar Patornyok

Stephanides Benjamin

Losonci ligöntő

Szécsény rk. tpl. Nográd m.

Gácsfalu rk. tpl. u

Nagylibercse ev. tpl. Nográd m.

Jul

Balogh György: Bácsi plébánia

Stephanides Benjamin

losonci harangöntö

l.

Gerecze A mincul.

helyr. jegyz – és irod

544. hasáb

Stephanides

öräsmester

Kassa 1678

l. Arch. Ert

1912. 272. l.

Stephanides Benjamin

losonci harangöntő MDK

A csitári R.k. templom harangját öntötte 1790-ben. /a II. világháboru alatt elpusztult/.

172.o.

Genthon:Nógrád. 1954.

Stephanides Benjamin

ferences harangöntő MDK

A szécsényi r.k. templom Szt Jakab harangja
Johann Fridrich Kluge öntötte 1717 in Neusohl.
1749-ben és 1812-ben ujraöntötték.
1812-től Szt Antal tiszteletére:
"Refusa 1749. Fudit Losonczini Benjaminus
Stephanides ORD.FRANCISCI PROVINCIAE SS.SALVATORIS
Anno 1719. Refudit Henricus Eberhard Pestini 1812.

376.o.

Genthon:Nógrád. 1954.

M.D.K.

Stephanides Benjamin

harangöntő

Nyulytarnóc, r. k. templom harangjai

Öntötte 1814

Patay P.: Nógrád megye harangjai. Művtört. Ért. 1958 (VII.) 2-3 n. 154

Stephanides Benjamin M.D.K.

harangöntő

Kozárd rk. harangláb harangját öntötte 1792.

Márkháza rk. harangláb 1802

Mohora, egyksi harangláb 1796

Nográdmarcal rk. tplom 1810

Patay P. Nógrád megye harangjai, Művtört. Ért. 1958 (VII) 2-3 n. 155, 156

167

Benjamin Stephanides M.O.K.

harangöntő

Karancsalja r.k. templom harangját
öntötte 1800

Patay P. Nógrád megye harangjai.
Művtört. Ért. 1958 (VII.) 2–3 sz. 154.

M. D. K.

Beniamin Stephanides

Lossonzini harangöntő

a balassagyarmati ev. és g. Zel. tplom harangjait öntötte.

Csitár, r. k. templom, 1790

Dorogháza r. k. harangláb, 1814

Patay P.: Nógrád megye harangjai. kiürtöz

Ért. 1958 (VII.) 2-3 n. 150

Stephanides Benjamin M.D.K

harangöntő

Nógrádmegyer r.k. templom egyik harangja 1803.

Salgótarján r.k. templom 1810
Szécsény, r.k. templom 1799

Patay P.: Nógrád megye harangjai. Művtört. Ért. 1958 (VII.) 2-3 sz. 157, 160

STEPHANIDES János festő. Egerben az irgalmas rendház gyógyszertárában dolgozik 1729-ben és 1730-31. évben.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

M.D.K.

Stephanides János festő

1729-ben és 1730-31. ben az egri Irgalmas rendház épület-restaurálásában dolgozik.

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII.köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 403. old.

Stephanides János

püspöki conventiós festő 1729-ben mun-
kálatokat folytat az egri Markhót Ferenc
u. 1-3 s. a. épületen.

Voit Pál stb.: Heves megye műemlékei II.
Magyarország műemléki topográfiája VIII. köt.
Budapest, 1972.

3841

Stephanides, Joannes Ignatius, pictor

végri az egri Irgalmas rendhár 1727-28. évi, Carlone által vezetett át. építése során a festési munkákat, belecítve a gógszertárat is.

Művészettörténeti Értesítő, 1968. XVII.évf. 3-4.sz.
Szabó Erzsébet: Joannes Battista Carlone.

221. old.

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

M.D.K.

Stephanides János, egri püspöki konvenciós festő

Az egri megyei kórház gyógyszertárában végzett munkáiért 1729-ben 40 forintot kapott. Évi konvenciója 75. forint volt. 207. o.

Ringelhann Béla: Az Egri megyei kórház. 189. o.

Az Egri Múz. Évkönyve. IV. Eger. 1966

Stephani (Stevens)

Pieter

l.

Ernst [illegible] I.

42. l.

EUCHARISZTIKUS DISZHANGVERSENY
A SZENT ISTVÁN BAZILIKÁBAN

VENI CREATOR SPIRITUS — ADOREMUS IN AETERNUM

MOZART

LITANIAE DE VENERABILI ALTARIS SACRAMENTO. NO. 243
BUDAPESTEN ELŐSZÖR

BEETHOVEN

MISSA SOLEMNIS (SANCTUS, BENEDICTUS, AGNUS DEI)

LISZT

O SALUTARIS HOSTIA. OFFERTORIUM A KORONÁZÁSI MISÉBŐL

GREGORIÁN KORÁLISOK

RENDEZIK: „A GYERMEKÉRT" A BUDAPESTI RK. EGYHÁZKÖZSÉGEK
KÖZREMŰKÖDNEK:

A BUDAPESTI PALESTRINA KÓRUS, AZ EMERICANA
LISZT FERENCZ ZENEKARA VASZY VIKTOR VEZÉNYLETÉVEL
ÉS AZ ESZTERGOMI PAPNÖVENDÉKEK GREGORIÁN KÓRUSA
BÉRES ISTVÁN THEOLOGIAI TANÁR VEZETÉSÉVEL
A SZÓLÓ RÉSZEKET MÜVÉSZEINK LEGKIVÁLÓBBJAI
ÁHITATOS KÉSZSÉGGEL VÁLLALTÁK

JEGYEK 60 FILLÉRTŐL 3 PENGŐIG: AZ EUCHARISZTIKUS KONGRESSZUS NŐI BIZOTTSÁGÁNÁL FERENCIEK TERE 7; RÓZSAVÖLGYI ÉS TÁRSÁNÁL SZERVITA-TÉR 5; A SZENT ISTVÁN TÁRSULAT KÖNYVKERESKEDÉSÉBEN KECSKEMÉTI-UTCA 2; AZ ÉRSEKI HELYTARTÓ HIVATALBAN I. LANT UTCA 2; AZ EMERICANA JEGYIRODÁJÁBAN IV. BÁSTYA-UTCA 11 ÉS A BAZILIKA SEKRESTYÉJÉBEN

MÁJUS 23-ÁN HÉTFŐN D.U. ½6 ÓRAKOR

Stephani P

rézmetszete Plasse D. (1647–1704) festménye után:

Thökölyi Imre arcképe, XVII. sz. vége.

Repr.

Hankiss 66. l

VASÁRNAP **14** Kat. Invocabit Prot. Matild Ó-g. 1. Március	3 1/2 25
HÉTFŐ **15** Kat. Nemz. ün. Prot. Nemz. ün. Ó-g. 2. Teodót	
KEDD **16** Kat. Geréb pk. Prot. Henriette Ó-g. 3. Eutrop	5.
SZERDA **17** Kat. Patrik pk. Prot. Gertrud Ó-g. 4. Gerazim	3.
CSÜTÖRTÖK **18** Kat. Sándor pk. Prot. Sándor Ó-g. 5. Konon	2.
PÉNTEK **19** Kat. József Prot. József Ó-g. 6. Amorii	4.
SZOMBAT **20** Kat. Cs. Mór Prot. Hubert Ó-g. 7. Vazul	3.

Stephani, P., rézmetsző IV. 193

A szegedi m. kir. állami fő

Érte

.....

.....

.....

.....*tantárgyakbó*

Magaviselete .....

Szeged, 191..... *év* .....

Látta az atya vagy helyettese:

Stephani P.

rezm.

Tökölyivel kesult arcskep rezm.

cod

Mf 193.1

magyar királyi államvasutak.

T. Műhelyf

Miután keresményemnek 191..... év

tésénél.....

jelenhetek, keresményemnek átvételére .....

nevü munkástársamat szóbelileg megbiztam

Kelt ....., 191..... év

.....

tanu.

.....

tanu.

Stephani P.

läsd

Parlajst 57 l

Stephan Henrik

1

stül. 1896 márc 7. Mária-
kéménden Baranya megye.
~~Budapesten rajz~~ Először építészi
pályára készült, majd Budapesten
rajztanári oklevelet szerzett 1918-
ban. 1915-16-ban ~~mint honvéd,~~
~~hadapród gelőtt~~ részt vett a világ-
háborúban, Pécsett, Fischamend-
ben, majd a dalmát tengerpar-
ton s végül Budapesten szolgált.
1918-ban a bpesti szépművészeti
akadémián Réti István növendéke
lett, kinél 1919-ig tanult. Azután
Baranyába ment, onnan 1920 végén ~~ban~~
Olaszországba ment, hol 8 hónapig
volt. Füleg Firenzében és Taor-
minában tartózkodott, de majdnem
egész Olaszországot bejárta, közben
számos rajzot készített s ott mindjart
el is adta. Társai voltak ez utjá-
ban Johan Hugó festő és üvegfer-
tővel és Molnár Farkas Ferenc
festővel és építészszel. 1921-ben

ézve látható allegoricus nő jobb kezével
…ta meg; balját pedig a tragicus álar-
elválasztott haja hullámos; fejét fátyol
…lik; bő újjú ruhája redős és lábainál
könyv tűnik szemünkbe.

243 : 155 (40) cm.
…emi Könyvtár Keleti falán lévő fresco

…i előterjesztésre 1898 XII 31-én kelt 81978
…t (384/98), a vételár elszámoltatott 1899.
…molást 1900. III. 4-én a 2075 szvsz. fogadta

…t 1900. XI. 5-én (550/900)
…/900.

Weimarba ment s az ottani
Bauhaus tanítványa lett s
ott főleg szobrászattal, kő és fa
szobrászattal és az épitészettel fog-
lalkozott. Közben a festészettel
is üll-udóan foglalkozott. 1923-
ban kivált a Bauhasból, mert
~~az~~ mindinkább az objektivi-
zmus felé ment, s eltávolodott
az iskola tulzásba vitt abstrakció-
~~ot~~ jától. Amtán bejárta Né-
metországot. Még Weimarban
a Bauhaus kiadta olaszországi
kubista közajkait 12 drbot,
melyek közül 6 drbot Stephan és
6 drbot Molnár Farkas Ferenc
készitett. 1925 májusában hara-
jott s azota itt, illetőleg
Törökbálinton tartózkodott. Je-
lentékenyebb olajfestnyei közül
említésre méltók Baranyai
táj c. képe, mely 192[illegible] ban

ti Tal.

Prodalom allegoriája

~~xxxxxxxxxxx~~.

jobbra tekint. Jobb kezét csipőjére támasz-
n irattekercset tart, környökölni látszik.
ja kullámos, fejét kendővel kötötte be, ma-
jét teste, ~~körül~~ csavartan viseli.

279: 125 (45·5) cm.

gotár keleti falán lévő fresco eredetije.

ki előterjesztésre 1898. XII. 31-én kelt 81978 sz.
a vételár elszámoltatott 1899. XI. 22-én
00. III. 4-én a 2075 szvsz. fogadta el (III/900).

rt 1900. XI 5-én (550/900)
/900.

Stephan Henrik 3

a genfi nemzetközi kiállitáson nerepett. s feleng Zágrábban állami tulajdonban van. 1920-ban Johan Hugóval együtt Zágrábban kollektív kiállitást rendezett. Részt vett a Weimari kiállitáson 1924-ben. 1927-ben a Kasseli Kunsthaus Messingben rendezett önálló kollektív, kiállitást olajfestmyeiből és grafikai munkáiból. Ujabban vizatért a tárgyias festesher.

Saját közlése
1927 T. 22.

3635187a

51

III

703 (1876).
812 (44)

Könyöklő jobb

nézve ~~láthato~~ allegoricus nő. ~~Jobb~~ kezé-
ta meg, balját pedig tragicus álarczon
tt haja hullámos, fejét fátyol takarja,
uhája redős, ~~és~~ Lábainál két, egymásra fek-

5 (40) cm.
yvtár kéleti falán lévő fresco eredeti

terjesztésre 1898: XII. 31-én kelt 81978
84/98). ~~a vételán~~ Elszámoltatott 1899: XI.
900: . III. 4-én a 2075 sz. fogadta el.

900: XI. 5-én (550/900).

107

Stephan Henrik

1933-34. ben telepedett le Pécsett. Szürk templom kifesteset végezte az utóbbi időkben. A ligymanjosi kath. kör-nek ebédlőjében a falfest-mények tőle.

Szőnyi Ottó dr.
körlevé
1934. X. 9.

Stephani Heinrich

MAGYAR MUVESZET
1927-592

Doszkár János és Ferenc

Háztatarozási, építési és átalakitási

vállalata

Budapest.

Iroda:
IV. Veres Pálné-u. 40.
Telefon 117-04

Telep:
IX. Márton-u. 3/B.
Telefon József 8-53.

Stephani Henrik

Magyar Müvészet
1927. 592

Kunucz Kard VI. 136.

ad I

90114

1

STEPANICS János gyöngyösi kályhásmester. 1771-ben Haller Sámuel számára dolgozik. 1778-ban ugyancsak Hallerék egy izben hat kályhának mázolásáért, máskor „a tót kályhásnak Stephanics Jánosnak 3 kályha lebontásáért" fizetnek.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

M.D.K.

Stepanics János, gyöngyösi kályhás mester

neve 1771-ben és 1778-ban Haller Sámuel részére készített munkákkal kapcsolatban fordul elő. 1778-ban, 6 kályka mázolásáért vesz fel munkadíjat melyet a „tót kályhásnak" fizetnek ki.

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII.köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 404, old.

Stephani Henrik

csukárdi plébános
miniator 1377

lásd
3

Bekövits-Kézirat

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Stephani Henrik

miniator

Csukárd

1377

l.

Berk Miniatori

9. l.

20. l. keppel

32
31
27

Stephani Henrici

conradi plebanus

l.

Peter I. 64. l.

65. l

Heppol

Stephani Henrik

conkárdi plébános
miniator és könyvkötő
1877

vód
z
Miskolczy István dr

Magyarország az Anjouk
korában Bp. 1923.

149. l.

~~Csarnahói Kőrs. előljáróság~~

~~VI. 226.~~

Stephani Henrik
csokádi plébános

1873. LÁDA, diófa, berakott barok
seite barock intarsiert. XVI

1874. SAROKSZEKRÉNY, emelete
mit Etage, Nussholz, im A

1875. SZÉLES ÁGY, diófa, szalagos
intarsia. Barocke Form.

1876. KÉTAJTÓS SZEKRÉNY, c
schenholz. Ungarisch, Louis

1877. KESKENY SECRETAIRE,
Schmales Secretaire, Mahag

1878. KÉTAJTÓS KÖNYVSZEK
Bücherschrank, Nussholz, n

1879. NAGY KÉTAJTÓS RUHA
Grosser zweitüriger Kleider

1880. PADLÁDA, tölgyfa, gazdag
volkstümlicher Schnitzerei.

1881. KÉTAJTÓS SZEKRÉNY, t
Schrank, Eichenholz, mit g

, alul 3 fiókkal, felső részében sok kis fiók tölgyfa.
reibplatte herabklappbar, unten drei, oben viele kleine
h.

s fiókkal. Magyar, XVIII. sz. — Schreibtisch, Eichen-
en. Ungarisch, XVIII. Jh.

glaalaku és berakott. Osztrák, XVIII. sz. — Tisch,
nglicher Platte. Österreich, XVIII. Jh.

val és kihuzható belső fiókokkal, feketére fényezve.
Tür und mit herausziehbare innere Laden, Schwarz

lappal, diófa. Olasz, XVII. sz. — Tisch, die Füsse
Jh.

kartámlái iveltek, diófa. Olasz, XVII. sz. — Bank
Jh.

om fiókkal, lapja fekete bőrrel bevont. Olasz, XVIII.
e geschweift, die Platte mit schwarzem Leder über-

egy kis fiókkal, felsőrésze lecsapható. Kockaberakás-
sz. — Schreibkommode, unten zwei grosse und eine

Stephan Heuck

Thieme Becker

XXXI. 596 l.

(Lyka)

Stephani Henrici

Thieme_Becker
XXXI. 598. l.
(Lyka)

(Westfáliai
Stephani Henrik,

1377. Conradi
plébános
miniatot

lásd

Magyar Könyvszemle

1900. 154 l.

Cr Sz II. 215,

lásd még
Westfáliai Stephani
Henrik

STEKKNER, Friedrich Zöfanyó

1654 Vörösterony

Ars 1997/1-3. 241.

épekkel s két

ényes festett

lakú gothikus

zafából XV.

nűvű virágos

mbbal, tömör

irágokkal és

II. század.

Stephani Henrik

(Stephl)

könyvfestő XV. sz.

láid

Thieme-Becker

31. K. 598. l.

BUDAPEST

Nemzeti Legitimista Néppárt
V., Bálvány-u. 5.
Telefon: 883-37, 883-68.

Kedves Barátom!

Többször és nyiltan szálltam szembe
mely a mai veszedelmes külpolitikai hel
vezetett. Nem sikerült. Ezért még a képv
pártjából.

Az ország sorsáért való mélységes a
kapcsolatom arra kötelez, hogy tovább küz
érdekeit, a polgárság nyugalmát és a gazda

Én tehát felveszem a harcot, ama
ki az országot a mai szörnyű helyzetéből é

kibontom a legitimizmu

„Istenért, Kir

Stephani, T. F.

C.

Va Hö Ernstgyüjt

V. 4.

WDK

MDK

Stephani L.

Gárgyár, óraház. (Uhrenhaus)

Józefv., Gárgyár

1865. - Pince, fut. alapr, homlokrat (?) (A hanger)

MDK-A-П-1/1879.

Stephani Henrikre (arelott Stephani)

vonatkozóan meghirdezni

Hoffmann Editet !!

Irodalom Varjú E. A gyulafehérvári Batthyany kőjutar Bpest. 1899. — Hoffmann Edith, Henrik lonkárdi plébános minator. A Or. Magy Szép-Mur Erik 1927.

Stephani H

Stephani Henrik

miniator XIV. sz.

röd

Langer M. A magyar és külföldi bibliofília története. Bpest 1936. 15. l.

M. KIR. KÖZPONTI ILLETMÉNYHIVATAL
BUDAPEST, I., VÁR.

..... szám.

Műemlékek orsz. Bizottsága Elnöksége
Budapest.
IX. Hőgyes Endre u. 10.

Hivatalból.
Díj átalányozva.

Stephan Henrik

festő

Hul. Mária Kémend

1896. III. 7.

vod

Thieme-Becker

Zi. K. 596 l

Stephl Henrik

Läsd: Bereczk

miniatort

Stepht Henrik

Erod

A Kiráf a budapesti
Könyvkiállitáson. Magyar
Könyvszemle 1882. 158 l

Római Kulesfürér VI. Bi.

Stepht Henrik

[illegible]

1377.

Csontosi, 1897

2/ szent vér, Magyarország és Ausztria címerét s egy ismeretlen címert tüntet fel. A Canon előtti egész kép lombozatos lapszéli díszítések közt a festület Máriával és Jánossal s a másik miniature Jézus Krisztust az Olajfák hegyén és Ecce homo alakba ábrázolja.

(Esztergomi missale 1377ből)

9l

Stephs Henrik

A kézirat hártyája kitűnő minőségű, az írás gót és ízléses. Két hasábon fely s számos kitűnő kivitelű tollrajz miniature s nagy kezdőbetű diszíti. A fölírások vörösek.

Főékessége a címlap s a Canon előtti két kép. A címlap szövegét élénk színű, lombozatos lapszéli ~~diszítés~~ festés foglalja el, több miniature képpel. A legszebb: a kezdőbetűben levő miniature kép, mely az angyali üdvözletet ábrázolja. A betű közepén van az ország pólyás czímere az Anjou liliomokkal s a négy sarokban négy kisebb czímerpajzs, mely a római

Stephl Henrik

miniátor -

1377.

A festő nagy gonddal eseteli a legapróbb részleteket is, s bár az emberi test mozdulatának ábrázolásában fogyatékos, de a redőzet elrendezésében sok ízlést tanúsít. A képek hátterében pedig, s a lapszéldíszítéseket képező lombok és virágokban meglepő realizmust mutat.

5.l

Stepht Henrik

Könyvmásoló, betűfestő és könyvkötő. Gyébként csukárdi plebanos, ki 1377-ban Imrefi János pozsonyi ör-komonok rendeletére készitette el azt a hires Missalét, mely ezidő szerint a gyula-fehérvári Batthyány könyvtárban őrzetik.

Knauz: Kortan. 118. l.

M. Könyvszemle. 1879. IV. 137-38.

Ortvay Tivadar. Pozsony város tőrténete. Pozsony 1903. II K. IV rén 358. l. és Pozsony 1900. II K. III rén 254. l.

Stepht Henrik

missalejának

egy lapja repr.

Hilággi: Magyar

Nemzet Tort -

III. k.

, tanulmányból kellett választani
gy e kötet áttekintést nyujt elhunyt
s, mely a magyar román kor probléül a XIX. századi magyar müvészet
nyá pedig Horváth Henriknek az elsét, ezekben való elmélyülését bizo-

tással elvuba tartozunk az egyes tanultalabb alig félévtizede látott napje jelent meg a Corvina hasábjain.
Henrik maga gyüjtse kötetbe elszórt
ta, bővitette volna az első meg-
~~ámd~~ végezhetjük el, de az egyes talmat célszerünek véljük megemliteni.
lése román épületplasztikánkban c.
ia folyóiratban, majd mint különént. ~~Horváth Henrik tanulmánya~~
de a külföldi szakkörökben is. Utóbbiak
uson ismerték meg./ Act
ára ez is ösztökélte, hogy tanulmányát
évi kötetében is közzétegye.

Stephl Henrik

könyvmásoló

XIV. sz

röd

Márki Mária kir

164. l.

lásd

Könyvkiállítási

Kalauz

9–10. l.

IX., Ráday-utca 43—45.

Ferencz László, a kereskedelmi üzemgazdaságtani tanszék mellett. Csillag-utca 14.

Fülöp Sándor, a kereskedelmi és politikai számtani és biztosítás-matematikai tanszék mellett. IX., Üllői-út 51.

Gervai Miklós, a nemzetgazdaság- és pénzügytani tanszék mellett. XI., Kelenhegyi-út 17.

Jánosi György, a politikai földrajzi tanszék mellett. VIII., Szent-királyi-utca 47.

Kőnig Ágnes, a közgazdaságtani és szociálpolitikai tanszék mellett. IX., Üllői-út 109.

Kuharski László, a kereskedelmi és politikai számtan és biztosítás-matikai tanszék mellett. X., Simor-utca 4.

Nagy Ferenc, a kereskedelmi és politikai számtani és biztosítás-matematikai tanszék mellett. V., Kálmán-utca 4.

Nemes Béla, a bank- és kereskedelemtechnikai tanszék mellett. V., Kálmán-utca 4.

Noe Jenő, az üzemgazdaságtani tanszék mellett. IV., Molnár-utca 43.

Schindler Irén, a gazdaságföldrajzi tanszék mellett. VIII., Röcl: Szilárd-utca 29.

Stepht Henrik

csukárdi plebános

1377.

1.

Hunyady könyvkötés

5. l.

56. l.

Stepanek Ernő, festőművész

Goór Imre festőművész mondja: „A legtöbb festőművész kezdeti lépéseit az iskolában világosfejű, ambíciózus, jószemű rajztanár vigyázta. Én csupán fél évig láttam ilyet, elsős gimnazistaként, a helyi szilády Áron Gimnáziumban: a halasi csipkéket tervező igényes festőművész Stepanek Ernőt."

Kolok Elek: Művészportré: Goór Imre,
Petőfi Népe, 1984. márc. 4.

Stephan

l.

Lykanemzromantika

62. l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36. IV. 1.

Stephan
ács

MDK

Az 1778 Februarjában Eszterházy Miklós által szerkesztett Instruction szerint az öt szinházi szolgálatra rendelt ács egyike.
Minden próbáért és előadásért mindegyikük hét krajcárt kap.

Instroction 6-to.

Horányi Mátyás: Eszterházi vigasságok. Bp. 1959.

122.l.

MDK

Johan Hugó, üvegfestő és Stephan Henrik

készitették a jászszentandrási rk. templom üvegablakait.

irod.

Schef Jász. adattár

Stephan

ferencrendi nerzetes, festö

18. 7. második fele

Kolozsvár

Lásd

Thieme-Becker

31. K. 595. l

Curriculum v

Dr.vitéz Nag

tett Dombegyház községben

Stephan

festő 1700 k

Rusztt.

Cáid

Thieme-Becker

31. K. 595. l

Dr. vitéz Nagy Zoltán é

1908.november 16-án szü
megye/, elemi iskoláimat ugyanott,
geztem. 1929.juniusában érettségiz
koztam be a budapesti Kir. M. Pázm
Karára,ahol 1933-ban absolváltam,s
latot tettem müvészettörténetből,n
lógiájából és olasz nyelv és iroda
cum laude eredménnyel. Miután édes
met saját keresetemből végeztem el
egyetemi gyakornok voltam, s részb
zetek készitéséből fedeztem megélh
hez nagy segitségemre szolgált az
fél éves belföldi kutató ösztöndij
kisebb tanulmányi segély.

Doktorrá avatásom csak
másfél évvel történt meg, mivel a
teremteni. Doktori értekezésem kia

Stephan

Könyvkötő Bártfa

1477.

lásd

Thieme-Becker

31. k. 595. l.

I g a z o

arról, hogy dr. vitéz Nagy Zolt
a 11437/1934-III. és 99454/1934-I
ideiglenes szakalkalmazott, 1935.
19818/1935-IV. Vkm. sz. rendelet
szolgálatot a Müemlékek Országos
müemléki
tár és egyéb gyüjtemények kezelés
látja el, s több müemléki kiküldé

Budapest, 1937. julius

M.D.K.

STEPHAN, Erasmus asztalos

1690. Pest polgára

Irgalmas: Barokk szobrászat... Bp. 1959.

I. 280.

l. Stop án H.

STEPHAN HENRIK, festö

Bár Pécyett a kiallitók nagyobb része a helyi nesztorok ból verbuválódott,a 30-as évek katalógusaiban gyakran találkozunk Martyn Ferencen kívül Egry József,Domanovszky Endre,Klie Zoltán,a Bauhaus -os Stephan Henrik nevével,vagy az épitészek között Molnár Farkas/Bauhaus/, Köszeghy ~~Gyula~~ Gyula,Gosztonyi Gyula rajzaival,épületterveivel. 337.old

HÁRS ÉVA: Martyn Ferenc és a "Párizsi iskola" /1926-1940./ Részletek az életmü monografikus feldolgozásából 331.old

A Janus Pannonius Múz.Évkönyve, XIV.-XV. évf. 1969-1970. Pécs, 1974

Steph: Ujheli

A moszvaji ref templom mennyezete (miskolci múz.) egyik táblájának felirásán. 1700-ban működött asztalosmester. A mennyezetet 1734-ben Asztalos Imre restaurálja.

Tombor Ilona: Borsodi festett asztalosmunkák. MTA. II. Társ. tört. Tud. Oszt. Közl. II. köt. 1. sz. (1951.) 84-85. l.

Stephani Henrik MDK

lásd Henrik csukárdi plébános alatt is.

K. D. K.

STEPHAN, Johann asztalos

1735. Pest, Invalidus-ház, kápolna-gyóntatószékek és sekrestyeszekrény

Agghány: Barokk szobrászat ... Bp. 1959.

I. 280, II. 47.

Stephan de Kyswarda

STEPHAN DE KYSWARDA ügyvöntő l. Kisvárdai István

Stephan Johan Gottlieb

ötvös 1754

1754-ben felsorabadult

lásd

Mih. Pors. 129

Stephan Lipót Prága

1863. jun.–jul. kiáll. Müegylet.
Vágvölgy, Trencsén mellett,
olaff., 260 fr.

~~Acts IV. 153.~~

Stephan Lipót

Jestő

Část

2

K Rima 1882. II. l.

..... nevü munkás igazolta

a művezető aláírása.

elyezem:

vagy helyettesének
írása.

— Endrényi Imre, Szeged.

Stephaneck Pál

iparmunvész

lásd

Jesch 194. l.

740. Jan Baptist

~~Született~~ Antwerpen ben 1664-ben, ~~[illegible]~~

Kikötő.

A tenger partján ~~[illegible]~~ n
~~kednek, a melyek~~ ~~[illegible]~~ innen
az épületek felett ~~[illegible]~~ a
A hajókat a csolnak
utasok szállnak, kik
lovasok, ~~[illegible]~~ tevén nyarg
sos kapuja felé; a dv
s az előtérben számos
tük a podgyászok rend
dolgaikat ~~[illegible]~~ jobbra (a o
pásztor nyája hevere
felhőés a háttérben a

Vászon, n
Pyrker Ja

73

STEPHANEK, Joseph, pozsonyi asztalosszéd

A. S., Tischlergesell, 15 hónapos lánya meghalt.
(1849, 1184 l)

Pressburger Zeitung
(Genthon)

A. D. K

STEPHANEK N. katonai mérnök

Bomba téri katonai főőrség épüle-
tener első terve

Későbbi Wajtha Ferenc építőmestertől

Zakariás G. Sándor: Adatok Buda
építészetéhez a XIX. sz. első felében
Tanulmányok Bh. multjából XII.
Bh. 1957. 306. l.

Stephani Friges

ötvös inas.

Szepes olaszi ban szü-
letett. Kassán Ger-
hardt Tanosnál és Szak-
mány Vilmosnál ta-
nult, u ott szabadult
fel 1843. jul. 20 án.

Mihalik József. Kassavárosi
ötvösegenek története. Bpest
1900. 329. l.

Békési István

ötvös

XVIII. 02.

MOK

3. Henricus Seplani, miniator,
csukárdi plébános 1377.

Radó Polikárp: A. Berkovits.
Magy. Könyvszemle. 1941. - 49. l.

Stephani Henrik

csukárdi plébános mini-
ator 1377

aronos Henrik
csukárdi plébánossal.

Lásd ott!

Stepht Henrik

másoló, betűfestő és könyvkötő 1377ből.
Vesztfáliában született, de hazánk-
ban honosodott meg s 1377-ben
Pozsony megében csukárdi pléba-
nos volt. Mint ilyen Imrefi János
pozsonyi őrkanonok megrendelésére
egy miséskönyvet (missale) másolt,
magnak leirásával, kötésével és fes-
tésével 1377ben készültel. A codex
4-edrétű hártyán van kiállítva s
ékes initiálék díszítik. Főékessége
azonba egy nagyobb képben áll, mely
egy egész lapot foglal el s Krisz-
tust a keresztfán ábrázolja; a fe-
szület alatt két női alak látható.
A miséskönyvet jelenleg a károly-
fehérvári Batthyányi könyvtár
birja. Tüzetes ismertetése: Knauz
N. Kortan. Bpest 1876. 118. l.

C 137 l

Stept Henrik

Csukárdi plébános, az első
magyar könyvkötő (1377)

Nemzeti Lyrig 1938 IV.10

Stepanek Ernő

tervezte az 1930-as években a kerek, 28 cm átmérőjű terítőt. A kiskunhalasi Csipkeház tulajdona. 45. p. reprodukció.

Jonó Ákos-Vorák József: Halasi csipke. Kiskunhalas, 1969 65 l.

Stefanek Erno

tervezte az 1930-as évek folyamán, az
ovális 22 x 18 cm. tepsitől. A kiskunha-
lasi Thorma János muzeum tulajdona.
46. sz. reprodukció.

Jankó Ákos - Vorák József: Halasi csipke,
Kiskunhalas, 1969. 65 l.

Stepanek Ernő

tervezte az 1930-as évek folyamán, 40 x 24 cm, Kiskunhalas város címerét. A kiskunhalasi Város tulajdona. 47 k. reprodukció.

Janó Ákos – Vorák József: Halasi csipke, Kiskunhalas, 1969 65 l.

Stepanek Ernő

tervezte az 1930-as években a kerek, 17 cm átmérőjű teritőt. A kiskunhalasi Csipkeház tulajdona. 41 sz. reprodukció.

Jonó Ákos - Vorák József: Halasi csipke, Kiskunhalas, 1969 65 l.

Stepanek Ernő

tervezte az 1930-as években a kerek 14 cm átmérőjű terítőt. 42. n. reprodukció.

Janó Ákos – Vorák József: Halasi csipke, Kiskunhalas, 1969 65 l.

Stepanek Ernő

tervezte az 1930-as években a kerek, 20 cm. átmérőjű teritőt: a kiskunhalasi Csipkeház tulajdona. 37. sz. reprodukció.

Janó Ákos-Vorák József: Halasi csipke, Kiskunhalas, 1969. 65 l.

Stéponek Ernő

Tervezte az 1930-as évek folyamán a 11.5 x 5 cm. nagyságban. A kiskunhalasi Csipkeház tulajdona. 39 m. reprodukció.

Jónó Ákos - Vörös József: Halasi csipke, Kiskunhalas, 1969 65

Steponek Ernő

tervezte az 1930-as években az ovális, 29 x 21.5 cm. teritőt. Az kiskunhalasi Csipkeház tulajdona: 36 pz. reprodukció.

Janó Ákos-Vorák József: Halasi csipke, Kiskunhalas, 1969 65 l.

Stepanek Ernő

1930-as évek elején tervezte négyszögletes, 18 x 18 cm. „Terítő" című művét. A kiskunhalasi Csipkeház tulajdona. 22 n. reprodukció.

Jonó Ákos - Vorák József: Halasi csipke, Kiskunhalas, 1969. 65 l.

Stepanek Ernö

Thieme Becker

XXXI. 594.f

(Lyka)

Stepanek Ernő

Emlékkiállitása Kiskunhalason Thorma János Muzeumban 1961. Muzeumi Rota Bp. 39x26
A nyomat központjában egy szélmalom, a müvész kiemelt képe.

Az 1961 és 62. évi grafikai plakátok és metszetek. /összeállitotta: Munkácsi Piroska/ O.Sz.K. kiadványai Bp. 1965. 45 .l.

MDK.

Stepanek Ernő
festő

Kiskunhalason festészetéről emlékeztek meg, nevéhez fűződik tölb halasi ízsyle motívum megalkotása.

Hírek
Művészet, 1961. augusztus. — 44 l.

MDK

Stepanek Ernő

Virágzó bokrok, paszt.

M. rajztanárok e. egyesülete kiáll. N.Szal. 1922. máj. 20. l.

MDK

Stepanek Ernö, festöm.

a telet idézi müve.

? kiállitás. IV.terem.

Müvészet. 1918. 4.1.

Stepanek Ernő

MDK

Tihany, vizf.

Micsarnok 1914. tavaszi kiállítás

Stephanek Ernő MDK

A Balaton Zamárdinál, vizf.

Műcsarnok 1914. tavaszi kiállitás

Séphanek Ernő

Sóstó, vizf.

Micsarnok 1914. tavaszi kiállitás

S t e p a n e k Ernő festő
1881 -

M Ű V É S Z E T
XII.évf.1913.
235-237.
"Szegeden..."

MDK

Stepanek Ernő

Művészet 1918. 4.l.

Steponek Antal

az 1920-as évek végén tervezte négynőg-
letes 20 x 20 cm. „Terítő" című művét.
Magántulajdon. 17 cm. reprodukció.

Janó Ákos - Vorák József: Halasi csip-
ke. Kiskunhalas, 1969 65 l.

Steponek Ernő

az 1920-as végén tervezte „Szélcsipke" című műcet. A kiskunhalasi Thorma János muzeum tulajdona.

Jánó Ákos - Vorák József: Halasi csipke. Kiskunhalas, 1969 65 l.

Steponek Ernő

a kiskunhalasi Csipkeház halasi csipkéinek tervezője.

Jonó Ákos – Vorák József: Halasi csipke, Kiskunhalas, 1969. 651

2 i l.

Steponek Ernő

1906-ban foglalta el Dékáni Árpád kiskunhalasi rajztanári állását. Tehetséges festőművész volt s képeivel sikeresen szerepelt országos tárlatokon is.

Jonó Ákos - Varák József: Halasi csipke, Kiskunhalas, 1969 651

19 l.

Stepanek Ernő

1921-ben Markovits Mária csipkéiből kiállitást rendezett Kiskunhalason. 11 több, először játékos kedvtelésből szerényebb terveket készitett a Markovits Mária féle csipkemühelynek.

Jonó Ákos - Vorák József: Halasi csipke, Kiskunhalas, 1969 65 l. 19 l.

Steponek Ernő

csipkéi kezdetben szintén szecessziós hatásokat mutattak fel, egyre inkább barokkos vonalvezetésbe csaptak át azonban utóbb. –

Jonó Ákos – Vorák József: Halasi csipke, Kiskunhalas, 1969 651

191.

Steponek Ernő

tudatosan törekedett a teljes, részletformában mind gazdagabbá váló harmonikus kozmpozíciókra. 1931 körül a halasi csipkék tervezője lett, kivitelező pedig Markovits Mária.

Jonó Ákos – Vorák József: Halasi csipke, Kiskunhalas, 1969 65 l 19 l.

5

Stepanek Ernő

tervei szerint készült el az 1935 áprilisában megnyíló brüsszeli kiállításra küldött 60 x 90 cm ovális terítő. A kivitelezés ellenőrzését Markovits Máriára bízták.

Janó Ákos – Vorák József: Halasi csipke, Kiskunhalas, 1969 65 l

20 l.

6

Stepanek Ernő

1934-ben elhunyt.

Jánó Ákos - Vorák József: Halasi csipke; 1969 65 l

21 l.

Steponek Ernő

tervezte az 1930-as évek folyamán
a 100 cm át mérőjű kerek teritőt.
Magántulajdon. 50 m. reprodukció.

Jonás Ákos – Varák József: Halasi
csipke. Kiskunhalas, 1969 65 l.

Stepanek Ernö
Halasi csipketervező nevét is mindenfelé megismerték

Bojár Ivan:
Bács-Kiskun művészete bemutatkozott Budapesten

Magyar Hírlap 1972/65 9 old

L. Stephan St.

l. Stefán Henrik

STENGERS FÜLÖP, keramikus, korongos

A bélapátfalvi keménycseréppgyárból csak azokat a dolozóknak a nevét ismerjük, akik valamilyen hivatalos iratban szerepeltek. -Stengers 1925-ben dolgozott. 229.old.

MOLNÁR LÁSZLÓ: Az apátfalvi keménycseréppgyár 1894 és 1928 között 221.old

AZ EGRI MUZEVKÖNYVE, VI, 1968. Eger, 1969

Stengg: Andreas, építőmester M.D.K.

részvett a budai-, az esztergomi és a pozsonyi vár helyreállításában s ezért Grazba visszatérve, 1729-ben, az udvari építőmesteri állás megüresedésekor jelentkezett, de az állást el is nyerte.

Mária G.Aggházy: Steirische Beziehungen der ungarländischen Barockkunst.

Acta Historiae Artium,
Bp.1967. Tom.XIII. fasc. 4. 316. old.

Andreas Stengg

főpallérként a Fortunato Prati-féle
budai királyi palota építésénél közre-
működött.

Voit Pál: A barokk Magyarországon,
Budapest, 1970. 152 l

451

Staenglin Emanuel

l.

Glaser Karlsruhe

132. l.

355. 2

Görögkeleti festő a XV századból:

Szt Spiridion:

A kupolával födött neg
fejjel és lepedőbe ~~[illegible]~~ csavarva
~~[illegible]~~ maradt ~~[illegible]~~. Az ereklyet
~~[illegible]~~ Szt. Spiridionnak egyh
zettől balra és jobbra egy-e
mündet. A kezökben lévő mo

„~~ΚΛΙΣΟΙΣ ΚΕΣΚΥΣ~~
~~ΤΑΤΟΣ ΙΑΤΣ~~

~~[illegible]~~

„~~ΠΑΤΕΡΩΝ ΜΕΓΑ ΧΛΕ~~
~~ΣΠΥΡΙΔΩΝ ΑΠΕ.~~"

Az előtérben két imanék ál
A kép ~~[illegible]~~ pajzs ~~[illegible]~~
Tempera, fára, mér
~~Görögkeleti festő~~ Ara

Ltha. //

76

Stenhura Ernő

szül. Kisszebenben 1893
máj 12. Rk. 1 gimn.
1913/14. I elsőosztálybeli mű-
vesznőv - Ferenczy K.
1913/14. II. elsőosztbeli
n. o.

Mécses agyagból, római VI. 111.

Stenhura Ernő

vul. Kisszebenben 1893
máj. 12. Rk.

1914/15. I. másodéves nun-
vezmův templeryi T.

1915/16. I. másodéves n. o.

1915/16. II. " " " "

1916/17. I. harmadéves n. o.

1916/17. II. harmadéves n. o.

1917/18. I. negyedéves Réti T.

1917/18 II. " " "

Orosháza - külterület iskolák vándor kvt.

V. 302

Stenhura Ernő MDK

200 koronás állami ösztöndijat kapott.

Képzőm. Főisk. Évk. 1915.-16. 8.o.

Stenhura Vendel

eperjesi tanító

festette az eperjesi kálvária I. stáciojának oltárára állított olajfestményt, mely Lionardo motívumokból önze állítva az Urvacsorát ábrázolja. Készült 1886-ban.

Wick Béla dr.

Az eperjesi kálvária

Eperjes, 1919. 24. l.
25. l.

Ugyanő festette u. o. a VIII. stacio kapolnájának oltárképét, mely a bünbánó Pétert ábrázolja.

Szélt Kálmán II. 181, 182,

Friedrich Stenner

5—

Vázlat Brassó XVIII. sz. végi erődítményei-
nek Eugen Zakó által 1898-ban készített
alaprajzához.

Das Burzenland. III. köt. Brassó, 1. rés. E. Zekelius
kiad. Brassó 1928.

eml. l. 3. képtábla alatti
nyomtatásban.

Stenner, Hannes

Kolozsvári asztalosok

1. l.

BUDAPEST
12 V -619

MDK

Stenner Joannes, cupri incisor, Buda Viziváros.

grafikus

Kapossy János: Építők, szobrászok, festők és grafikusok Magyarországon 1828-ban. Műv. Ért. 1952. 1.sz. 139 l.

Stemmer Mátyás

ácsm.

Bé 1716

Szm. Grossengrosdadt

Tp. Pest.

Schneider

21 g. l.

Garmond 31.

A sekrestyében vannak elhelyezv
előtt a templom falait diszitették
kei a 18.századi jáki hivők vallás
amely a képeket ajándékozó hiveket
ábrázolás tárgyával
Azokban leginkább
Katalin pestis fogadalmi képe 1710
Lábos György jáki tisztt/artó fele
sümegi csodatevő kegyszobor képéve
falon/ és a jáki fazekascéh "tékoz
Er
is figyelmet érdemel minőségével a
a 18.század közepe tájáról, valósz
délyi püspök ajándéka.

Stenzel Polak

Kömivesm.

Kassa XVI. 4.

ivód

Emlkassaiegyhm

I. 51. l.

k.Itt a szentely helyettesiti a bi-
apszis félkupoláját egyetlen ha-
risztus mellképe diszit. Alatta a
entek abban a sorrendben ahogy a bi-
27.kép/ A hajó oldalfalait pedig ó
szitik. A képek hátterét alkotó a-
ént vonja be a falakat, melyből az
s épitészeti kerete mint az egyhangu
k emelkednek ki.A mozaik itt már
és jellegét kapta.
sziciliai emlékek közé sorolták a
zét az apszis 1148-as felirata alap-
ntinizáló körnek korban legkésőbbi
terek munkájának tartható. A mozaik
nreali székesegyházban kialakult
ujraalkotása a bizanci stilus meg-
ti konvencióival. / 28.kép/.

Stenzl József

ötv.

Kőmagyötvj 2141. sz.

K.D.K.

STEÖSSLY, Joachim asztalos

Szombathelyen

1734. Nagykapornak, r. k. templomnak Profet szobrásszal és egy festővel fő- és mellékoltárokra, szószékre 929,– forintos költségvetést ad.

Aggházy: Barokk szobrászat ... Szp. 1955.
I. 57. 280, II. 185.

MDK

Stepán Henrik

Zenekisérettel f stette meg Szt.stván freskóit Szfváron A.N.V. Az Est, 1939. aug. 25. 7.1.

MDK

Stepán Henrik

Aba-Novák Vilmos...székesfehérvári mauzóleum tájfestményeit. Magyarország, 1939. aug.25. 8.l.

MDK

Stenczl Ferencz

Téli táj, of.

Csendélet almával

Patak

N.Szal. 1927. jun. kiáll. 23. 1.

MDK

Sténczl Ferenc

Nyári táj Szt. Endre szigetéről, olaj

N. Szal. tavaszi kiáll. jun. 1929.

1 l.

Stenczl Ferenc

szül. Nagymaroson 1896
febr. 6. RK. 4 polg. 2 iparrajzisk
1912/13. I. első osztálybeli mű-
vésznőv. Zempleiy T., Bosznay
J., Pilch D.
1912/13. II. első ost. u. o
1913/14. I. másodost. u. o.
1913/14. II. " "

Marcia Otacilia Severa bronzéme

VI · 273

Stenzl Ferenc

6 elemi, 4 polg.
nyilv. rajztanf.
10 hónap. jeles
tanár Bentheim Artur

Iparrajziskola 1911.

9593

ott keretben ABRIS DER LANDS-
Aengrentzede Ländern. Anno 1626.
van adva.

vonalkeretnek 26:30.3 cm.

913
43
10050.

4 K.

Stencel Ferenc

1920 jan. feb.

kiáll. Nemzeti Szalonban

Vegyes csendélet, olaj. 1200.-

Havasv Rezső v. 308

Stenczl Ferenc

1912/13, 1913/14

Ferképzőmfoiskővk

133.l.

Az 1909. évi szeptember hó 13-án dr. Richter hagyatéki leltározás alkalmával a bazini kastély helyis jára kezelt műtárgyak, miniatureök, grafikai soroza becsértékét az alábbi táblázat tünteti föl:

Sorszám	Közelebbi megjelölés	darab-száma	A
I.	*Festmények, miniatureök stb.:*		
	1. festmények	59	
	2. domborművek	3	
	3. miniatureök	19	
II.	*Grafikai sorozatok:*		
	1. aquarellek	7	
	2. rajzok	19	
	3. egyéb lapok:		
	a) rézmetszetek	10	

Stendl M., rajzoló II. 214.

M.D.K.

Steudlin, Johann Matthias

augsburgi rézmetsző, XVIII. sz.

a budai ágostonrendi kolostort ábrázoló rézkarca (13'5 × 17'3 cm) a Tiszáninneni Ref. Egyh. kerületi Gyűjteményében található, Sárospatakon

Rózsa György: Budapest régi látképei /1493-1800/

Bp. 1963. 274. old.

LXXVI. t.

STENEL JÁNOS, asztalosmester

Pesti aszatlosmester volt 1828-ban.-Ferencvárosi lakos.-Helyrajzi szám: 207.-Segédek száma: 1.-Összeirási szám: 397.- 45.old.

BATÁRI FERENC: Pest-budai asztalosok 1828-ban
39.old.

Az Iparmüv.Múz.Kopp Ferenc Múz.Évkönyve. XIII. 1970. Bp. 1971.

MDK

Stengel Andor

Czakó E.: Iparmüvészeti kiáll. Aradon. Magyar Iparmüvészet 19o5. 211.l.

Heinrich Stengel

talán azonos „Hanreich" pozsonyi kőfaragó-
mesterrel.

J. Bureš: Die Meister des Pressburger
Domes. Acta Historiae Artium. Budapest.
1972 1-2 p.

871

MDK

Stengel Károly 25 é. tüzoltó

Sopron

Romeltakaritás, szén

Ifjusági Képzőm. és Iparm. kiáll. N.Szal. 195o. jun.

14.1.

Stenger

aranymivel

Pest

1860 - as evek

Horváth - Szentpéteri

254 l.

Stenger Derso

Kül. 1884. Esti tanf
otvössé

Stenger Vilmos arany-
müvesnél -

Értimisk 1900/1901,
39. l.

Stenger — , ötvös

Ipermüvészet 1896-ban

MDK

ezüstárugyár

Stenger F. MDK

korongos

A Zsolnay-gyárban dolgozott
1911- közben Drasché porcelángyárban
1933-tól ismét Zsolnaynál.

76.o. 36. jegyz.

NIKELSZKY GÉZA : A Zsolnay-gyár művészete.
Pécs. 1959.

Stenger Fülöp
korongos

1951-ben "É r d e m e s m u n k á s ?" az államosított Zsolnay-gyár "Nemzeti Vállalatnál".

78.o. 51. jegyz.

NIKOLOSZKY GÉZA: A Zsolnay-gyár művészete.
Pécs. 1959.

MDK

Stenger Fülöp, korongos

1911-től kb. 30.évet töltött a gyárban.

Nikelszky Géza beszámolója XXXXXX Dr.Szentiványi Gy.-n
A Zsolnay gyár művészei és kivitelezői.
Pécs. 1948. nov.16.

MDK

Stemger Fülöp, korongos

1911-töl a Zsolnay gyárban dolgozott kb.
30 éven át.

Nikelszky Géza: A Zsolnay gyár művészei és kivite-
Pécs.1949.ápr.12. lői.

MDK

Stenger Fülöp

korongos /ajour diszedény/

a Zsolnay-gyár művészeti munkáiban közreműködött

1911-től.

69.o

NIKELSZKY GÉZA: A Zsolnay-gyár művészete. Pécs. 1959.

STENGER IGNÁC, keramikus

A városlődi kőedénygyárban, minden bizonnyal, mint szakmunkás keramikus dolgozók névsora 1851-1950
STENGER IGNÁC, gyári munkás, 1937
Függelék, 298.old

MOLNÁR LAJOS: A városlődi kőedénygyár/1866-1950/
275.old

A Veszprém Megyei Muzeumok Közleményei, 10. 1971
Veszprém, 1971

Stenger J.
vezin

l.
Eperjessy 1929
27. l.

Stenger Katalin, grafikus

MDK

A pápai Jókai könyvtár tájékoztatóját látta el „ötletes illusztrációkkal."

M-y: Margó

90.

Könyvtáros.

Bp. 1965. február

1 XV/2

S t e n g e r V i l m o s
aranymüves

Fővárosi Lapok.1867.jan.3. /Fővárosi hirek./~~Titokteljes gyürük...~~/

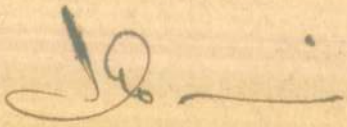

Stenger Vilmos

aranyműves

Pest 1860-as évek

Horváth Szentpéteri

257 l.

Stenczel

epitéz

Berzerczebaja 1789

wod

Ibbem 82 l

Magyar királyi államvasutak.

T. Műh

Miután keresményemnek 191...

tésénél .....

jelenhetek, keresményemnek átvételé

nevü munkástársamat szóbelileg meg

Kelt ....., 191...

.....

tanu.

.....

tanu.

Stempien Mariska

vul. Bpest 1868 maj 4.

1897/98 I. II. e vajtjel.

Dobranyai h. n. II 223

Stempien Mariska

szül. 1868 Bpest

1896/97 I. é. vajztjel -

~~Dana II. 75~~

165

1904. május 7.

A pozsonyi orvos-és természettudományi egylet pénzkezelésének az 1903. évi államsegély felhasználásáról szóló jelentés jóváhagyólag tudomásul vétetik (58/1904.)

Stempien Maria

1896/97 és 1896/97 I.
Deák Ebner id.

Ferkèpzomfoiskèvk
133. l.

a) rézmetszetek	10
b) rézkarczok	1
c) fametszetek	2
4. *nyomatok:*	
a) kőnyomat	16
b) színnyomat	3
5. fényképek:	
a) festményről és grafikáról	6
Összesen . . .	145

Ezen művek közül a 14., 21—26., 48—52. és
nek értéke 98500 K, az 1907. évi november hó 1
1908. június 3-án 1908. P. v. I. 369/1. sz. a. ki
Múzeumnak hagyományoztattak.

K-P V.

STEMPL (STEMPEL) Ferenc asztalos jezsuita laikus

(1715 – 1746.) Linzből

1738 – 1739. Frenczén, novicius

1740 – 1744. Temesvár, misszió-

1745 – 1746. Nagyszombat

Agghány: Barokk szobrászat... Szn. 1959.

I 280, II. 192, 285.

Stempl (Stempel) Tgenc

Minaritaly

+ 1746 jan. 13

lásd

Schoenjersuita

288 l.

gyelmére sem méltattak. Így azután
t avval az eredménnyel, amelyre számí-
tottunk volt: a remélt 3—4000 pengő helyett alig 2000 pengő
gyült egybe.

A könyvtár rendezési munkáit és az új szaknévsor készítését a legjobb reménnyel és bizalommal eltelve, még a mult év tavaszán megindítottuk. Az adományok révén befolyt pénzösszeget kellő beosztással és takarékossággal használtuk fel és használjuk fel most is, ámde időközben nyilvánvalóvá vált, hogy a megindított munka nagyobb is, nehezebb is, mint amilyennek eredetileg gondoltuk és hogy ennek folyómányaképpen az egybegyüjtött pénzösszeg kitűzött célunk elérésére nem lesz elegendő.

Hogy a szépen megindult munkálat időnek előtte el ne akadjon, kénytelenek vagyunk kérő szavunkat könyvtárunknak — a magyar műszaki élet eme jelentős szervének — érdekében újból felemelni s mult évi kérésünket ezúttal megismételni.

Nem nagy ez a mi kérésünk, de szól Egyletünk minden tagjához, barátaink mindegyikéhez. Ismét csak szerény — akár csak 1—2 pengőnyi adományt kérünk könyvtárunk ja-

Stempl Pál

Ötvös

1901-

Éimisk 1930

88.l-

44/1931.

A Müemlékek Or
ber hó 15.-én 489. szám alatt
Minisztériumot, hogy a nagybán
tizéves kormányzósága emlékére
ria környyékének rendezését elr
Többszöri sürg
még nem történt, s értesülésünk
jelenleg Méltóságodnál vannak.
Tekintettel ar
ideje veszedelmesen közeledik,

MDK

Stenczel mester, épitész é
ácsmester

Kassai István közvetlen kortársa volt.
1489-ban Besztercebánya költségére Budára uta-
zott.

Horváth Henrik: Budai köfaragók és köfaragójelek.
Bp.1935. 41.l.

DÁNIEL

STENCZEL DXXIDx építőmester

Egykoru kőtábla és egyházi jegyzőkönyvek is bizonyitják,hogy a Tolcsva közelében lévő Olasz Liszka gótikus templomának tornyát 1634-ben az Eperjesről való Stenczel Daniel épitette. 225.old. 108.jegyz

JÓÓ TIBOR-ZSÓRY JÓZSEF: Tolcsva műemlékei 21[illegible].old

A Herman Ottó Múz.Évkönyve, XIII-XIV. Miskolc, 1975

Stenczel György

eperjesi építőm

A torony alsó része gótikus, a felső részét a XVII. században tenti-építette. Ez a rész 1830-ban elpusztult. A XIX. században ez a részt neogot stilben újraépítették

Kepe repr. a 689. l. előtt.

Fordítás

A kassai 100 éves egyházmegye tort. névtára és emlékkönyve. II. k. Kassa 1904. (689 l. kép szöveg

Stenczel Dániel eperjesi ép. mester

Az Olaszi-Liszka (Zemplén vm.) pléb. tpl. tornyának kapufeletti falaba illesztett kőtáblák feliratai azt mondják, hogy a torony a nép költségén István, miskolczi pater plebanossága idejében 1632-1634. években készült. A torony alsó része stiljére való tekintettel, sokkal régibb. A feliratok bizonyára kiépítésről beszélhetnek. A torony építője Stenczel Daniel eperjesi mester volt.

NYOMTATVÁNY.

Nagyméltóságú
Méltóságos
Nagyságos

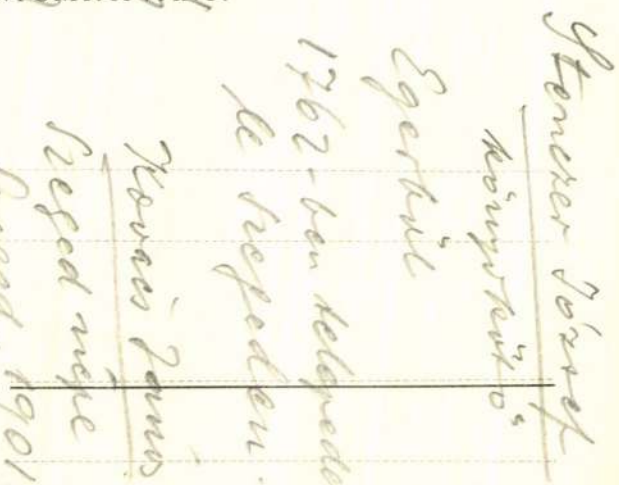

MEGHÍVÓ

A

MŰEMLÉKEK ORSZÁGOS BIZOTTSÁGÁNAK

19 ..... évi ..... hó ..... n ..... napján

.....

délelőtt / délután ..... órakor megtartandó végrehajtó-bizottsági / rendes / albizottsági ülésére.

Tárgy: .....

Elnök megbízásából:

.....

Hornyánszky V. R.-T. Budapest.

STEINWALT Johann fertö

TBM 25. (1996) 373.

(7) = 9

= 912 szanszkrit nyelv (= 9

(= 912) etnikum 89

891. 2 irodalom 80

809. 912 nyelvészet

(2) = 916. 2 /. 3 ír-gael ; skót

(= 916. 2 /. 3)

891.62 /.63

809. ~~916.2~~ 162 /. 163

(3) = 916. 8 /. 9 breton, baszk

(= 916. 8 /. 9)

891.68 /. 69

809. 168 /. 169

STEINSTOCK József harangöntő

Buda, 1745

Szt. László tpl. harangjai (beolvasztva)

Péter I. László: Nagyvárad római katolikus templomai. Nagyvárad 1992 58.

ies. Katalogzapa... uslov i

~~[illegible]~~

~~Prop.~~

u. az Moskov és Moscou
fodr. melléknevekkel!

„vállalati irodalom"

Terenc

etemi jegyzet]

MDK

Steller Gizella, festö

Tájkép. Olf.
Hugom. "

Nemzeti Szalon.-Tavaszi tárlat. 1931.junius. Kat.

MDK

Steller Gizella, festö

Merengés. Olf.

Nemz.Szal.-A Független Művészek Társ. -III.kiáll.
1930.okt. Kat.

STELLER GIZELLA

Erdő széle.

KMT 1928.tav.kiáll.kat. 31.oldal

Steller Gizella, festőm.

Vadvirágok. Repr.

Nemzeti Szalon.- Téli tárlat.
Művész-Elet. 1933. II.2.sz.

MDK

Steller Gizella

Öreg ember

Műcsarnok 1928. tav. kiáll. kat. 30.l.

Steller Gizella MDK

Öreg ember

Mücsarnok 1928 tavaszi kiállitás

Steller Gizella MDK

Erdőszéle

Mücsarnok 1928 tavaszi kiállitás

STELLER, Heinrich, pozsonyi kőműves

H. S. Maurer, 14 éves lánya meghalt. (1834, 428 l)

Pressburger Zeitung
(Genthon)

Steller László, Vútmester MDK

Debrecenben ő furta az artéri vutat
1837 ben. 299. old

Sápi Lajos: Debrecen első csatornázása. 269.o.
Déri Múz. Évkönyve.1968. Debrecen.1968. Alföldi Nyomda

Steller Mária

1917/12. 1910/19

Ferkèpzomfoiskèvk

133. 0.

NÉHAI

NAGYMÉLTÓ

ERDŐDI GRÓF F

VALÓSÁGOS BELSŐ TITKOS TANÁC
POZSONY VÁRMEGYE ÖRÖKÖS FŐISP
ÉS A FŐRENDIHÁZ ÖRÖ

BAZINI KAST

TALÁLHA

FESTMÉ
MINIATUREÖK ÉS

Steller Mária

szül. Budapesten 1898 febr. 2.
Rk. érettes.
1917/18 I. elsőévés művész
nőv. Glatz O, Bosznay J.
Pilch D.
1917/18 II. elsőévés u. co.
1918/19. I. másodévés u. co.
nem jött
1918/19 II. másodévés Réti J.

Hallei egyetemi Könyvtárával kapcsolatos
magyar könyvtár VIII. 54 — 58.

Steller Márton

rézmives

1793

l.

Birógermyessegi

23. l.

Gyula.

A bástyákkal megerősitett
a feléje haladó utakon lovas k
rök lovasok küzdenek. Fölül az

WAHRE CONTERFACTVR DER ST
EINGENOMEN WORDEN. ANNO

fölül középütt: 5.
magyarázó szövegének kezdete:
és befejezése: G. Hie werde
vnd abgezogen, vom feinde J

Rm., mér. a vk. 16.3

Steller Márton

rézmüves dolgozott 1791 körül a zsibói Wesselényi kastélyon.

Dr. Nagy Margit: Renaissance és barokk Erdélyben, Bukarest, 1970.

1940.

Stelter Márton II.

1793. Kolozsvár: a Teleki háznál dolgozik. 1809: Bonchida: költségvetést készít a Bánffy kastély rézmüves munkájához. 1815: Kolozsvár: a katonakórháznak dolgozik.

B. Nagy Margit: Reneszánsz és barokk Erdélyben, Bukarest, 1970. 323 l.

Steller Márton II

Rézműves: 1775-ben a három céhes mester közül ő az egyik. 1782-: Kolozsvár: a városnak dolgozik. 1785: említik nevét Kolozsvárott. 1791-1821: Zsibó: a Wesselényi kastélynál dolgozik.

B. Nagy Margit: Reneszánsz és barokk Erdélyben, Bukarest, 1970. 323 l.

SAM. STELLER, textilfestőmester

Az eperjesi céhhez 46 helység 88 mestere tartozott, több Galiciából is, 1701-1848 közt. Mesterjegyzék nem aradt. Levelezés és "Protolol farbiarskeho cechu, 1801-1864" Alapján ismerjük őket.
E mesterek egyike volt, Céh-határozat aláírójaként szerepelt.
76.- Sam. Steller, jun. 1824, Eperjes. 154.old

DOMONKOS OTTÓ: Magyarországi festőcéhek I. A textilfestés első nyomai 101.old

ARRABONA, A Xantus János M[illegible]. Évkönyve, 16. Győr, 1974

Stellik József,csizmadiamester

Győrben polgárjogot nyert:1817.máj.28.Dőrből jött. kath.Taksa 8 Ft./Album Neo-Civium 1743-1838.Győrv. lvt./.103.o

Lengyel Alfréd: Sopronmegyei családnevek Győr város polgárkönyveiben. 97.old

Soproni Szemle.Helytört.Folyóirat.XII.1958.Sopron

M.D.K.

Stelling Antal,órásm.

Budai.1858 jan.23-án szegődött Hajnal Ferenc győri mesterhez. 350.o.

Jenei Ferenc: Régi magyarországi győri órásmesterek. 345.o.

Arrabona,7.1968.A Győri Múzeum Évkönyve.Győr.1968. Győr-Sopronmegyei Nyomda.Győr.

Stellmacher Alfréd
[ipamüvést ?]

Fővárosi Lapok 1895. jan. 29., 329.o.
(Közgazdaság.).

Kalmán

MDK

Steltenhoffer Frigyes soproni
harangöntő

-i-: A nyiregyházi rk. uj pléb.templom.
Epitő ipar, 1905. ápr. 9. 131. l.

II. 293

Illyefalvi: Pesti és budai polgárok 1686-1848 ..... I.

Név: Stelzer Simon

Foglalkozás: aranyműves (Goldstücker)

Szárm. hely: Győr

Hitfelekezet: R. K. Csal. állapot: _____

A polgárjog megszerzésének időpontja: 1762 I. 27

A polgárjogért fizetett összeg forintban: _____

Stelzer Karl

Münchner 1910. 393

Mezőtur

1927. máj.	1		~~Egyenlegért~~
— " —	9.		~~Ariért~~

Stemaseg János

Stemacsek János

bártfai építész 1486

l.

Arch. Ért. 1915

113. l.

Magyar királyi államvasutak.

T. Műhe

Miután keresményemnek 191...

tésénél.....

jelenhetek, keresményemnek átvételé

nevü munkástársamat szóbelileg meg

Kelt ....., 191...

.....

tanu.

.....

tanu.

MEDAGLIE UNGHERESI
MODERNE

Sternheiser, Martin

XVIII. 17

Kolorsvári [antalosok

2 d.

STEMMER, Johann, pozsonyi kőművessegéd

J. S., Maurergesell, 3 hónapos fia meghalt. (1804, 3571)

—

U. az, 7 heter lánya meghalt. (1818, 9171)

—

J. Stemmer, Maurergesell, 9 heter fia meghalt (1816, 10051)

—

J. Stemmer, Maurergesell, 3 éves lánya meghalt. (1817, 10931)

—

Preuburger Zeitung
(Gewthon)

Stemacsek János anspachi születésű
építőmester Bártfán. 1486–1487.

Archaeologiai Értesítő

1915, 112–113.

Divald Kornél: A bártfai szt. Egyed
templom.

Anspachi | Stemacsek

Janos

Epitömester

Bartfai

d.

Arch. Ert. 1915.

113. l.

l. Stemacsek alatt

is

Štempel Jan, építén

L. Puhl Antal

– Mestens Lolák

28

Magyar Építőművészet Br. 1983

83/5

Stempel Jan, építész
Pályázók, 1986.

Puhl Antal építész: „Ahol az építész munkatársaim nincsenek megnevezve, ott – különböző felállásban – Guczogi György, Gerencsér László, Pány Árpád, Stempel Jan, Viszlai József építészek és Anda Emília, iparművészeti főiskolás voltak."

Magyar Építőművészet, 1987. 4–5 szám, 89-old,

Stempel Samu

festő

1889-90-

Éimisk 1930

88.1.

MŰEMLÉKEK ORSZ. B. ZÁTTSÁGA

50/-

1931

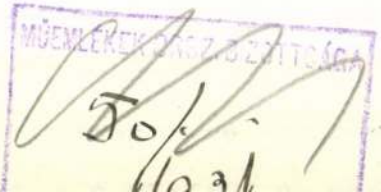

KÖZALAPÍTVÁNYI KIR.
ÜGYIGAZGATÓSÁG
BUDAPEST, V., BÁTHORY-UTCA 12.
TELEFON: AUT. 189—26.

11.226. *szám.*

*19*36.

Mellékletek száma: *db*

Tárgy:

Válaszirat alapjául szolgáló szám:

A TEKINTETES M.KIR.

HIV

A közalapitvány

vallás- és közoktatásügyi minis

Steller Girella

festő

Életr. lásd

Gellblad

485, l

Steller Girella

festò

Műcs. kiáll, 1928 tól

Pipics 120-l.

Stemacsek János

bártfai építész 1486

l.

Arch. Ért. 1915

113. l.

Magyar királyi államvasutak.

T. Mühe

Miután keresményemnek 191...

tésénél .....

jelenhetek, keresményemnek átvételé

nevü munkástársamat szóbelileg megl

Kelt ....., 191...

.....

tanu.

.....

tanu.

MEDAGLIE UNGHERESI
MODERNE

Stembach, Johann

XVIII. sz.

Kolozsvári asztalosok

2. l.

Steller Gizella

1923/24 - 1925/26

Kecskeméti telep

Ferkèpzomfoiskòvk

133. l.

ÓSÁGU

PÁLFFY JÁNOS

CSOS, CS. ÉS KIR. KAMARÁS,
PÁNJA, BAJMÓCZ ÖRÖKÖS URA
ÖKÖS JOGÚ TAGJA

TÉLYÁBAN

ATÓ

NYEK,
GRAFIKAI LAPOK

Steller Gizella

Münsonnok festi Attila u. 7.

1928. tav. liatt 594.606

Kemencre, római VIII. 134.

Steller Gizella

pesto

1937. telefonja

Budapesten

kában döcög a szekér, hol rázós fekete
okbuckás talaba süpped egészen a kerék
itten, a Nyirség szélén, a régi haj-
nem zizeg már a láp legendás, babonás
araszti-népi mesékben, s a homokos táj
j küzdelmek, az itteni nép nehéz,

egye határán járunk, az egész ország
ban. Északfelől elnyujtózkadnak erre-
s felől a nyirség homokbuckás hangu-
z ecsedi láp fekete televényét száraz,
, mig délnyugatról az alföldi sikság
gnagyobb részére. Ezen a területen,
azt mondhatjuk az ország minden
nem is eredeti méreteiben, de sejteti
t, nyujt valamit a Szilágyság édes-bus

Steller Gizella

festő

Szefellex. 222. l.

223. l.

Elektr. arck.

u. o. 994. l

Hágban, Decsben és

Bennünket elsősorban a bécsiek érdekelnek, egyrészt mert sok magyar vonatkozásuk van, másrészt mert erek jutottak el leghamarébb hozzánk, s erek hathattak a magyar művészi élet, ~~vagy~~ s a magyar művészet fejlődésére.

Ezeknek a népszerűsítő kiadványoknak, a közönség igényeinek, s – olcsóságánál fogva – ~~va~~

Steller Gizella

festő

mint. Bérés csaba

lásd

Bor Magyarlex

869 h.

Steller Gizella

Steller Gizella: „Vadvirágok"
(A Nemzeti Szalon téli tárlatáról)

GDOLNA HAZATÉRÉSE

ÓZSEF

zá. Simogatós. Az elsőre mondott nemet, a másodikra már ekpuhán odaadta még az eddig összeálmodott fojtó álmainak den pihéjét is... Miért volt hát ő ilyen vad hozzá? Ugy ogatta barna vállát s karjának szép, bronzos izmait, mintha álmaira emlékezett volna, megcsókolta a nyakát is... és ő, érfi belekapott keble fölött a hajlásnál a puha meleg húsba... y felsikoltott!

Most egyszerre szemébe ötlött a reggeli ébredés. Ugy feküdt érfi mellén, már szégyen nélkül, mint egy elfáradt virág nyár epén, zivatar után meggyötörve s kimerülten a mámor és egés zőrzavarától, de amikor az felnyitotta szemét egy félénk, is csókjára, újra a férfi karjaiba esett parázsosan.

S mikor a kakasszó elhangzott s a pipitélő csirkék hangjai öttek a mámoros fülbe valahonnan az őrtorony alól, még-

Steller Girella

festő, Képrőművésznők Egyes tagja.

KMTÁRS művesoptok
1931 feb-márc kiáll.

XIII. 8.

1932. febr. márc. kiáll.
296.

MDK

Stéller Gizella

Akt, paszt.

Tájkép, "

MAPE 12. kiáll.kat. N.Szal. 1926. máj.

17 l.

MDK

Stoller Gizella, festő.

Piheně öregasszony, of.

Nemz. Szal. - A Független Műv. Társ. - IV. kiáll.
1931 XI. - Stat.

MDK

Stellek Dénes festőművész

Két kompoziciója "Alkony" és "Beszélgető pásztorok" a Helikonban rend.kiállitason.

/e.a./: Három gödöllői festő.

Az Ujság, 1923.IV.29.

MDK

Stellek Dénes

Két képe az "Alkony" és "Beszélgető pásztorok a Helikon kiállitó-szalonjában rendgödöllői művésztelep három tagjának gyüjteményes kiállitásán.

/- th./ : A Helikon kiallitasa.

Magyarság, 1923.ápr.29. 10.l.

Stellek Dénes

MDK

Hóolvadás, olf.

Nemzeti Szalon 1922. május Tavaszi tárlat

Stellek Dénes.

A Helikon kiállitotta müveit 1923-ban.

Bende J:
A Képzőművészeti egyesületek története,kézirat.

Steller Dénes festö.

Népszava.1923.V.5. 4.l.

Stellek Dénes festö.

Mibarát.1923.III.52.1.

szövarch 20.-52 lap

Stelek Dénes.

A Spirituális mücészek egyesületének tagja 1925.

Bende J:

A Képzőművészeti egyesületek története, kézirat

MDK

Stellek Dénes

Hóolvadás, of.

N.Szal. tav. tárl. 1922. máj.

MDK

Spieger Orbán harangöntö, Steller Fülöp

öntötte a kluknói /Szepes vm./ templom harangját 1599-ben.
A harangot kluknói Steller Fülöp az esztatlan Azentháromság tiszteletére, saját és üveinnk emlékére készittette.

Pajdusák. 24.1.

Steller Gizella

vaskos prövel festette meg „Pihenő öregasszony" c. vásznát. (Kiáll. Nemz. Sz.)

(- -ó): Független Művészek Társasága
P. H. 931. XI. 15.

MDK

Spieger Urban és Steller Philip
hgöntök.

Klukrnói templom. Szepes m.

hgja 1599.

Iml

Steller Gizella MDK

Tájkép, olf.

Balatoni Társaság V. kiáll.
Nemzeti Szalon 1933. május

MDK

Steller Gizella, festö

Vadvirágok.

Nemzeti Szalon. -Téli tárlat. 1938.dec. Kat.

MDK

Steller Gizella, festö

Akt a kertben. Olajf.
Tájkép. "

Nemzeti Szalon.-Öszi Tárlat. 1931.szept.

Steller Gizella

festő

Halász Hradil Elemér
Kassai festő tanítvá-
nya.

Sziklay Kassa

232. l.

Steller Gizella MDK

Hugom, olf.

Mücsarnok 1931 Művészcsoportok kiállitása

STELLER-OVÁ GIZELLA

Eljárt a Kelet-Szlovákiai Múzeumban rendezett ~~ta~~ előadásokra. Nevével kapcsolatban említi Csordák Sajost is.

Tomáš Štraus: Anton Jasusch a zrod východoslovenskej avantgardy dvadsiatych rokov. Bratislava, 1966. 30. l.

STELLER GIZELLA

Sančin L., E. Haláse-Hradil a umenie jeho doby. Bratislava, 1962. c. mňben találnak rcá vonatkoví a datovat.

Tomáš Štraus: Anton Jasusch a zrod východoslovenskej avantgardy dvadsiatych rokov. Bratislava, 1966. 30. l. nélj.

STELEK Dénes

Lipták-Ziákonyi: Fatarapó nép művészek

Művelt Nép 1955 II évf 38 n. szept. 18 5. l.

MDK

Stelek Dénes népművész

(Fényképp repr. a kultúrotthon egyik falitábláján faragott díszről, melyet S. D. régi hevesi pásztorfaragások nyomán készített.)

(O. K.): Jegyzetek egy kultúrotthonról. Nők Lapja, Bp. 1954. november 25. [9. l.]

MDK

Stellek Dénes
Ködös táj

N.Szal. 374. kiáll. 1927. márc.
18 l.

z ó

ızeum Külföldi Osztálya,

MDK

Stollek Dénes, festő.

November. Of.

Ungerska Konstutställningen i Konstakademien

Stockholm, 1922 maj. - Jegyz. 27.l.

Stollek Dénes

élet. koll.

Helikon

1923 ápr

Stellek Dénes

Helikon
1923-ápr.-máj. füzet
Stell. Dénes
rövid életrajza

Boka Károly:

Térdig, szem közt, állva
vegyült s szeme kék. Jobbjába
szorított hegedűt tartja. Fekete
nye piros, atillája, melynek gy
tétkék. Jobbra az asztalon p
lábbú asztal márványlapja

Olajfestés vászonra, m
Festette: Latkóczy Lajos.
Több hazafi ajándéka

M. Kept. 100.

Steller Denis

festo

l.

A Mübarát

1923. 52 l.

Gáciste h. n. II. 175.

Stellek Dénes

festő

Kődös táj

Nemzeti Szalon

Tavaszi Szalon

1927

T. 2738.

vi Hatschiere, továbbá az 1763,
i Arcieren Leibgarde öltözete

EISCHISCHE ARMEE.

lich.
Bermann & Sohn
oldenen Krone.

nak. 28.9: 42.1 cm.
erreischie Armee im Laufe
n & Sohn in Wien.

Stella, Cristoforo

Kassa

Honvédségi

142. l.

Anche nella mia qualità di Presidente dell'Associazione «Amici dell'Ungheria» d'Italia, rivolgo il mio più cordiale entusiastico e augurale saluto alla rivista «Corvina» la quale, raggruppando in elevata comunione spirituale, scrittori d'Ungheria e d'Italia, si propone l'alto nobilissimo intento di far conoscere sempre più profondamente l'Italia in Ungheria e l'Ungheria in Italia. Le amicizie positive tra i popoli hanno sempre trovato il loro naturale incremento e completamento in scambi di vive correnti culturali. Tali scambi hanno caratterizzato costantemente i rapporti tra i popoli ungherese e italiano nel corso dei secoli; tanto più è neces-

Stella, Cristoforo della

XVI. n

l.

Hol Magg Frab

94. l.

772 Klein, Adam.

Bivalyok. Rk.

K. 2.

116 x 144 mm.

Stella, Cristoforo

épitőmester

1589

l.

Hadtört-Kőrl

1933. 22. C.

Stella, Cristoforo

l.

Hadtört. Köl.

1934. 310. l.

Stella Kristóf

l.

Patakivarép

127. l –

Stella Kristof

XVI

1.

Patakivarep

124.l.

Stella Kristóf

várépítő XVI. sz.

l.

Arch. Ért.

1899. 112 l.

NÁDLER RÓBERT

M.D.K.

Stella Kristóf, építőmester

1583 - 1593 között Szendrő és Eger várát építi.

Kemény Lajos: Kassai építőmesterek.
A Magyar Mérnök- és Építész-Egylet Közlönye, Bp. 1904. 38.köt. 79.old.

M.D.V.

STELLA Kristóf várépélő

1589. Eger várában aelgyzott

Gerö tánló: bezebö az egri várhoz

5.e.

Stella Kristóf

építőmester kap megbízást Eger várának felépítésére.

Voit Pál stb.: Heves megye műemlékei II. köt.
Magyarország műemléki topográfiája VIII. köt.
Budapest, 1972.

681

MDK

Stella Mária	
Képszőnyeg,	faliszőnyeg
Szőlő hegy,	"
Menekülés,	"
Gulyás,	"
Juhász,	"
Kapás pár,	"

Corvin Áruház képzőműv. kiáll. 1942. szept.

MDK

Stella Mária

Golgota,	faliszőnyeg
Angyalos Madonna	"
Ülő Madonna,	"
Ülő Madonna,	"

Corvin Áruház képzőműv. kiáll. 1942. szept.

Stella Márton műveszető
nyomdász

14 Dk

Tekintsen.
Illatszer dobozok. Egyszerű, jó kivitel. Jó zedési és
nyomtatástechnikai munka.
Grafikai Szemle 1908. 1 z melléklete

Borítéknak, lapdvznak mellékleteink.
Grafikai Szemle 1908. 1 z.

Stella, Paolo della

Győr várépítő munkálatait verette a XVII. század második felében.

Idézve:
Maggiorotti.

Pfannl Jenő: A győri vár és téglái. Győr, 1932. 4. l.

MEGHIVÓ

a MAGYAR-OLASZ TÁRSASÁG

f. évi április 27-én,
szombaton délután 6 órakor
az Iparművészeti Múzeum (IX., Üllői-út 33—37.) díszermében
és
f. évi április 29-én,
hétfőn délután 6 órakor
a TESz (V., Falk Miksa-utca 1.) díszermében tartandó

NYILVÁNOS ÜLÉSEIRE,

amelyeken

P. FACCHINETTI VITTORINO
a milánói Szent Szív egyetem tanára

tart előadást

szombaton:

„DUE FULGIDE GLORIE DELLA SANTITÀ ITALIANA"
címmel (vetített képekkel),

hétfőn: **„LA RADIO IN VOLO"** címmel.

AZ ELNÖKSÉG

Vendégeket a Társaság szívesen lát.

Stella Kristóf

Az 1596-iki török ostom idején az egri várban tartózkodott. A törökök elfoglalván a külső várat megkezdik a délnyugati bástya alá aknázását a vár felől. Stella Kristóf önként jelentkezőkkel az aknafolyósókba száll le, hogy az ellenséges akna irányát megállapítsa. késön találja meg, mire befúrnak a török aknába, abban már robban a puskapor; mind ott vesztek.

Pataki Vidor dr. Az egri vár élete. Eger. 1934. 30. l.

Stella Kristóf

1582-ben Baldigara Octaviostól vezi át az egri vár építését, s a város palánkfalának erődítését is ő végzi.

Pataki Vidor dr. Az egri vár élete. Eger, 1934. 28. l.

Stella. Kristóf

MAGYAR MŰVESZET

1930. 6leo.

Stella Kristof

Egy vár gritője
1581-ben emlitik
Kassán

Ks 48.1

Stella Kristof

1583 - 1593. Kassa.

Sendrö és Egy várát épitt.

Cnod

+ K + 79. l

A szegedi m. kir. állami főre

Értes

.....

.....

.....

.....*tantárgyakból*

Magaviselete .....

Szeged, 191..... *év* .....

Látta az atya vagy helyettese:

Endrényi Im

STELLA, Cristoforo della. 1578-tól 85-ig Egerben dolgozott; 1589-ben Győrben és 1596-ban ujra Egerben találjuk, ahol meghalt aknarobbanás következtében./K.A.W./

Maggiorotti, 433.

Stella Kristóf

hadiépítész

Egerben 1596-ban

Terszkó Vilmos pa-

ranconoksága alatt.

vrőd

Istvánffy

vrőd

Ormós Zsigmond:

Művelődési adatok

Mátyás király korosa-

kából. II. közl.

Tört. és Rég. Ésterítő

(Temesvár) 1880. 70. l.

Kath. Vencel kir. vt.
Prot. Vencel

CSÜTÖRT.
29
Kath. Mihály főan.
Prot. Mihály

PÉNTEK
30
Kath. Jeromos ea.
Prot. Jeromos

SZOMBAT
1
Kath. Remig pk.
Prot. Malvin

122/1932. Dr Fleischer gyula úr a mai napig halasztást / kapott

Izr. 1. Thisri 5693

40

40. HÉT 1932 * X. HÓ * OKTOBER 31 NAP

-1-

M.D.K.

Stella, Christophorus, egri építész

nevét Lachner Leopold építési firetőmesterrel kapcsolatban említik, aki Stellának Ponto (Ponte) építőmester örököseivel 1585-ben támadt viszályában szerepelt. Fennmaradtak 1572-ben Egerben kelterett nyugtái Baldigara távozása utan Ponto (Ponte) építésszel együk felvett összegekről. 1579-ben rövid időre Italiába megy. 1581-ben az ő panaszait tolmácsolja Baldigara s ugyanő

./.

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsányi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 358. old.
+ 403. "

M.D.K.

Stella, Christophorus, egri építés

... Eger város modelljéről is ír. 1592-ben megbízzák a sárosi és egyéb várak felülvizsgálatával. 1594-ben Nyári Pál egri főkapitánynak kölcsönzött 2000 forintját követeli vissza teleségének, nemes Zara Ilonának második férje, doktor Piperellus Ezechiel hassai orvos. 1595-ben Mátyás főherceg Porsonyból intézhedik a volt Borbely malom, neri adonányozása ügyében.

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII.köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 403. old.

Stella Christoforo

építész 1593-ban a Szendrő-i váron dolgozott.

H. Takács Marianna: Magyarországi udvarházak és kastélyok, Budapest, 1970.

2381

Stella, Christophorus épitész M.D.K.

Ellenőrzi az alábbi mesterek müködését

Détchy Mihály: Munkások és mesterek az egri vár épit-
kezésein 1493 és 1596. között
186.1.

Az Egri Muzeum Évkönyve. 1964 . -

.

MDK ;

STELLA DELLA CHRISTOFORO

Aknafurásokat végzett az egri várostrom idején.

Gerő László:Eger. Budapest 1954.p.2o.

Kézzőművészeti Alap kiadása.

MDK

STELLA DELLA CHRISTOFORO

Vezető építészterv ző az egri várban a XVI.sz.-ba

Gerő László:Eger. Budapest 195 4.p.2o.

Képzőművészeti Alap kiadása.

CHRISTOFORO STELLA, épitész

1583 tavaszáig az Egert övező kőfal/"Ringmauer"/félig elkészült. A falrendszer kiépitése az olasz Sella nevéhez fűződik, aki ugyanezen évben a városfalak épitésének bérét sürgette Bécsben. 180. old. 18. jegyz

SUGÁR ISTVÁN: Eger város falainak és kapuinak története 177. old.

AZ EGRI [illegible]VKÖNYV, VI. 1968. Eger, 1968

CHRISTOFORO STELLA, építész

Már 1584-ben felfigyelt az az egri vár és város megerősítése szoros összefüggésének katonai védelmi szükségességére. Ekkor kérte a fővezér engedélyét az egész várost ábrázoló "model" elkészitéséhez. 180. old. 25. jegyz

SUGÁR ISTVÁN: Eger város falainak és kapúinak története 177. old.

AZ EGRI MúZEUMKÖNYVE, VI. 1968. Eger, 1968

Stella Christophorus

MDK

egri épitész

örökösei kérik 3200 rénes frt hátrálékos fizetését.. Mátyás fhg a szepesi kamarának küldi a folyamodványt véleményezésre.

238.o. 706. sz.

BOTTLÓ BÉLA:Müvészettörténeti regeszták a királyi határozatokból és rendeletekből.
Müv.Ért. 1960. IX. évf. 3. sz. 237-244.old.

Stella, Christophorus, épitész MDK

1595. febr. 28. A volt Barbely-féle egri malom neki történt adományozásának királyi megerősitését kéri.
330.o.665.adat.
ápr.11. kérelmét elutasitják.
330.o.667. adat.
1597.márc.7. dr.Piperellus Ezechiel kassai orvos kéri, hogy feleségének, nemes Zara Ilonának első férje, Christophorus Stella egri kapitány/ ~~MK~~ és királyi épitész által 1594-ben Nyáry Pál egri főkapitánynak kölcsönzött 2000 frt-ot nevezett járandóságaiból fizesse ki.
330.o.679. adat.

Kapossy János: Müvészettörténeti regeszták a királyi határoztatokból és rendeletekből. III.
(Közzéteszi Bánrévi György.)
~~MÉ~~/ Müv. Ért. 1956. V. évf.4.sz. 318-330.o.

Stella, Christophorus, épitész MDK

1574. aug. 2. Superintendens aedificiorum Agriensium.
319.o. 335. adat.

1579. jun . 23. Olaszországi utja idejére járandoságának folyósitása szünetel.
323.o.467.adat.

1585. febr.23.Bartholomaeus de Ponto (!) egri épitész örököseivel való mézeteltérésének tisztázására a mintegy 7 évvel ezelőtt megállapitott hiányokat felül kell vizsgálni.
Stella a fizető mester tisztét is betöltötte Leopold Lachner halála után.
325.o.535.adat.

Kapossy János: Művészettörténeti regeszták a királyi határozatokból és rendeletekből. III.
(Közzéteszi Bánrévi György.)
Müv. Ért. 1956. V.évf. 4. sz. 318-330.o.

MDK

Stella, [illegible] cristofero della

1590-ben a szendrői váron dolgozott, valószínüleg a főépület diszitésén.

17.o.

/Horváth-Keritsánszky-Lukács-Rezsnyai szerk./:
Szendrő. Miskolc 1959. /Szendrő kozség Tanácsának kiadása./

MEDAGLIE UNGHERESI

MODERNE

Stemacsek János

bártfai építész 1486

l.

Arch. Ért. 1915

113. l.

Magyar királyi államvasutak.

T. Müh

Miután keresményemnek 191...

tésénél .....

jelenhetek, keresményemnek átvételé

nevü munkástársamat szóbelileg megl

Kelt ..... , 191...

.....

tanu.

.....

tanu.

Stemaseg János

Kőfaragó.

Lvód

s

Ibbem 79 l

Frankin Stemarek
Janis

Bartfa 1486

Wod

Om V(a) 88 l

Jelentem, hogy .....

távolmaradását.

Tudomásul vette:

.....

az osztályfőnök aláírása

Engedély

.....

a műhelyfőnök vag
aláírá

8. sorsz. Műhelyi minta. —

Franklin Stemasch
anspachi master

Epitaph

wod

1486 Bartsch

My Bartsch II. 112

..... *műhely.*

főnökség!

..... hó..... n történő kifize-

..... indokából személyesen meg nem

..... számu .....

ım.

évi ..... hó.....

.....

sajátkezü aláirás és munkásszám.

MDK

Stella (Italia)

Idealizált mellkép (1863 körnt).
Állítólag Wittgenstein hgnő. részére készült.

Dr. André Csatkai: Versuch einer Franz Liszt Ikonographie. Sonderabdruck aus d. „Burgenländischen Heimatblättern." Jahrg. 1936. Hft. 2. S. 57.

Hella (Thelen)

Theodor Ell. mustkop (1893)/Tenor/.

Mitglied im Chorverband Ges. Männer Köln.

A. Hardt Gerhard: Deutsch-poln. Frauenchor Thr.
Hoffmann Hermann-Heinrich aus d. Thorpenhäu-
Mitglied Chorverband Köln. * Velbert 1930. Abit. z. 1.5.

K. D. K.

STELLA, Cristofora della várépítő

Győr várának újjáépítője 1566 után

Egri várépítő.

Eger, vár ellenakna fúrása, itt halt meg török akna robbanása következtében 1596-ban

Gerő: Magyarországi várépítészet

Bp. 1955. 389. l. 392. l.

391. l.

K. D. K.

STELLA, Cristoforo della várépítő

1590-ben Szendrő várán dolgozott

Lásd: Magyarországi várépítészet
Bp. 1955. 397. l.

Stella, Cristoforo della

MDK

építész

L583 után az egri építkezések vezetője.

1596 októberében török akna robbantása ölte meg a vár aknafigyelő folyosójában három hadnaggyal és 50 katonával együtt.

30.o.-32.o.

Galván Károly: Az egri vár. Bp. 1958.

M. D. K.

STELLA, Cristoforo della evilén

1583. Szarvaskő várán építkezett

Gerő: Magyarországi várépítészet. Bp. 1955.

193.

, M. D. K.

STELLA, Cristoforo della milén

1577-ben Egerben van

~~Her~~ A haditanács véleménye szerint Tokaj várának munkáit elvégezteti A. Sluchtennel közben utánanézhet a kállói építkezésnek

Gerő, Magyarországi várépítészet
Bn. 1955. 352.

Stella, Cristoforo della

Madi épitett

XVI n

Lásd

Hol Magg Ferab

Gy. l.

64. l. (Képe I. tábla.) — Pulszky Károly: Az esztergomi főegyház kincstára. AÉ, XIV., 1880., 280—282. l. — Sz. S.: Könyvismertetés. Századok, XIV., 1880., 837. l. — Irodalom. Egyházművészeti Lap I., 1880., 343. l. — Martinov: Le trésor de Gran. Revue de l'art chrétien, 1881., 160., 169—172. l. (Képe 170. l. után.) — (Czobor): Tanulmányok az esztergomi főegyház kincstárában. Egyházművészeti Lap, II., 1881., 118—122. és 136—146. l. — Pulszky—Radisics: Az ötvösség remekei, II. kötet, Bp., 1885., 122—128. l. (Képe táblán.) — Bucher, Bruno: Geschichte der technichen Künste. II. kötet, Berlin 1886., 200. l. (Képe 199. l.) — Hampel: Egy fejezet hazai ötvösségünk történetéből. AÉ, VII., 1887., 108. l. — Rj.: Könyvismertetés AÉ, VIII., 1888., 367. l. — Kondakov, N.: Geschichte und Denkmäler des byzantinischen Emails. (Sammlung A. W. S. Swenigorodskoi.) Frankfurt 1892., 217—218. l. — Tört. Főcsoport 126. szám — Az iparművészet 1896-ban. Bp. 1896., 68—70. és 118. l. (Képe 69. l.) — Schlumberger, Gustave: L'epopée byzantine. I. kötet, Páris 1896., 81. l. (Képe 81. l.) Bock, F.: Die byzantinischen Zellenschmelze der Sammlung Dr. Alex. von Swenigorodskoi. Aachen 1896., 268—272. és 334. l. (Képe XIII. táblán) — Czobor—Szalay I. kötet, 55—57. l. (Képe X. táblán) — Ráth György: Az esztergomi staurotheke. AÉ, XVIII., 1897., 213—226. l. (Képe 215. l.) — Molinier, Émile: Histoire générale des arts appliques a l'industrie. IV. kötet, Paris é. n. 50—51. l.

M.D.K.

Christoforo della Stella, várépitő

folytatja az egri vár Baldigara-féle terv alapj ján történő tovább épitését, főleg a vár felső szine alatti casamaták és a hosszanfutó aknafigyelő folyosók kiépitését. Innét inditotta el a saját ellenaknája furását, mellyel azonban elkésett s a török akna korábbi robbanása következtében itt halt hősi halált 1596-ban.

Gerő László: Eger, Bp. 1957. /Magyar Müemlékek/ 19.old.

Stella, Cristoforo

épitres

Gentmücml

176, 29 j. l.

főispán, elnök.

Stella, Cristoforo

della

XVI. n.

Holik-Klagg

94.e.

M.D.K.

Christophorus Stella

Tervező és müvezető,"architectus".Ellenőrzi a mesterek és segédek munkáját.1584-ben jó kőmüves mestert és 12 segédet kér Bécsből.

Bétshy Mihály:Munkások és mesterek az egri vár épitkezésein 1493 és 1596 között.I.közl.186.o.

Az egri xáx Múz.Evkönyve.I.Eger,1963

MDK

Stella Giovanni da Melano

Észak-itáliai mesterek Magyarországon a 17 és 18. században. Művészet 1902. 363 l.

MBK

Stella, Guglielmo, festöm.
XIX. század.

Mátyás király épitészei között. Olf. Jelz.

Árv. Csarn. 1937. okt. 83. sz./Árv. Közl. rk. sz./ 37. l.

MDK

Stella Kristóf, építömester
1583-1593

Szendrö és Eger várát építi meg.

Kenény Lajos: Kassai építőmesterek. Renaissance-korszak. MMÉE Közl. 1904 évf. 79.l.

28 kötet, 3. füzet

Stella Kristóf, építész, 1596. körül, Ugor.

Tört. Tár

1889., 48., 53.

Szamoskőry István tört. maradványai.

M.D.K.

Stella Kristóf, kőműves

volt Egervára építője, ki 1581-ben Kassán polgárjogot nyert.

Kemény Lajos: Kassai építőmesterek.

A Magyar Mérnök- és Építész-Egylet Közlönye, Bp. 1910. 44. köt. 48. old.

M.D.K.

Stella, Christoforo, olasz várépítő

1572-től kezdve Baldigara állandó alkalmazása az egri vár munkálatainál. Az ő pályáját továbbítja Baldigara Bécsbe. 1594-ben mint "egri kapitányt és királyi építészt" említik. Az egrivé lett Stella Kristóf az 1596-os balvégű ostrom idején maga is hősi halált halt.

Heves megye műemlékei I. írta Voit Pál,
Magyarország műemléki topográfiája VII.köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó 96. old.

Stella, Christoforo della építőművén

Baldigara után, 1583-ban ő irányította az egri vár építkezéseit 1596-ban az aknafigyelő fogosólyában egy robbanó akna megölte.

Galván Károly, Az egri vár, (Eger) Bp. 1958 (Műemlékein?)

STELLA, Christophorus /Kristóf/ egri épitész, kapitány és királyi épitőmester. 1572-ben Egerben keltezett nyugtái maradtak fenn a --+ Baldigara Bécsbe való távozása után --+ Ponto /Ponte/ épitésszel együtt felvett összegekről. 1584-ben az ő panaszait tolmácsolja --+ Baldigara és ugyanő Eger város modelljéről is ir. 1585 február 23-án --+ Ponto egri épitész örököseivel nézeteltérési pere támad. 1592-ben megbizzák a sárosi vár s más

A Hevesmegyei Topográfia datgyüjtéséből. Voit.

hasonló feladatok felülvizsgálati munkáival. 1594-ben Nyáry Pál egri főkapitánynak kölcsönzött 2ooo forintját visszakövetteli feleségének nemes Zara Ilonának második férje, doktor Piperellus Ezechiel kassai orvos. 1595-ben Mátyás főherceg Pozsonyból intézkedik a volt egri Barbély malom neki adományozása ügyében.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

M.D.K.

Stelcher (Szelczer?) Antal, egri ötvösmester

Fennmaradt 1758-ból mestersége felvételét ábrázoló pecsétje Schajrer András József egri ötvössel együtt. Az 1761. évi adóösszeírásban mint vagyontalan szerepel. Meghalt Egerben 1770. december 22-én 40 éves korában.

Heves megye műemlékei I. írta Voit Pál,
Magyarország műemléki topográfiája VII.köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 403. old.

STELCZEL Frigyes építész

Bátyai Gitta: Akit Stelczel papának becézték. Arcképvázlat Stelczel Frigyes építőmérnökről. = Szeged, 12, 2000, 1. 14–15., ill

Muzeumi Tut. Csongrád m. 199. 87-90.

ormányzat Levéltára. Kecskemét, 2000. 119 p.

ndrás: Budapest története a kezdetektől 1945-ig. est Főváros Levéltára. Budapest, 2000. 463 p. ill.

tette: Molnár András. (Kiadja) Balatongyörök 0. 254 p. ill. (+ XVI p. színes melléklet.)

Tanács üléseinek napirendi pontjai és határozatai datok, források és tanulmányok a Nógrád Megyei lógrád Megyei Levéltár. Salgótarján, 2000. 205 p.

ó Bizottsága üléseinek határozatai (1950–1971). források és tanulmányok a Nógrád Megyei e: Kosján László. (Kiadja a) Nógrád Megyei

as Fortissima. A balassagyarmati ???csehkiverés" nyvek 10. (Kiadja a) Nagy Iván Történeti Kör (és). 523 p. 9 lap melléklet.

története 1790–1944. Írta: Aradi Gábor, Balázs Könyves Jánosné és Vituskáné Juhász Ildikó. ék Nagyközség Önkormányzata. Bátaszék, 2000.

nat. Szerkesztette: Kovács Anna. Nagy Iván téneti Kör (és a) Nógrád Megyei Levéltár.

néprajza. Szerkesztette: Lichtneckert András. A Kiadja a) Veszprém Megyei Levéltár. Veszprém,

STELCZER /Szelczel/ ./Szeltzer/ Antal egri ötvös. Fennmaradt 1758-ból mesterségének jelvényeit ábrázoló pecsétje --+ Schajrer András József egri ötvössel együtt. Az 1761. évi adóösszeírás a város IV. negyedének 4. fertályában mint vagyontalant találja. Meghalt Egerben 177o december 22-én 4o éves korában.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

Stelczer

l.

Lykanomzr[illegible]mantika

95. l.

Stelczer Antal

Győr 1851–1855

l.

Yankó Ötvös · apródok

14. l.

Kula

STELCZER Ferenc egri könyvkötő. 1771 után anyja, illetve atyja ~~+ Stelczer József műhelyét viszi tovább. A város I. negyedének 4. fertályában saját házában lakik és 1780-ig szerepel az adózók jegyzékében. 1773-~~ 1774-ben a megyei jegyzőkönyvek kötését végzi. 1774 után is dolgozik a megye számára.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

Stelczer Ferenc, könyvkötő M.D.K.

József fia, mint a vármegye könyvkötő mestere, vagyonra és megbecsülésre tes szert Egerben.

Heves megye műemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország műemléki topográfiája VII.köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 268. old.

Stelczer Ferenc, egri könyvkötő M.D.K.

1771. után anyja, ill. atyja Stelczer József műhelyét viszi tovább. Saját házában lakik, az adózók jegyzékében 1780-ig szerepel. 1773-74-ben a megyei jegyzőkönyver kötését végzi és azután is dolgozik a megye számára.

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII.köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 403. old.

Stelczer József

1800 - 65

Csisó

Belyggyári nagyfisk

22. l.

MDK

Stelczer Károly, ip.müv.

egy sima, egyenes vonalu uriszobával szerepelt.

K.S.dr.:

Györi Vigadó.- A Györi Képzömüvészeti és Iparmüvészeti Társulat évi szokásos kiállitása.1930.okt.19-26.
Képzömüvészet.1930 35.sz.

Stelczer Mária

Tipográfus munkája dicséretben részesült

A könyvkiadók 1964 évi díjazott és dicséretben részesített kiadványainak értékelése

Magyar Grafika 1965 Jn. 25. l.

Helena Maria

Stelczer Mária

Tipográfus munkáját díjazták

A könyvkiadók 1964. évi díjazott és dicsérel-
ben részesített kiadványainak értékelése

Magyar Grafika 1965 5 n. 23. l.

-1-

M.D.K.

Stelczer József, egri könyvkötő

1743-ban kérvényezi a városi tanácstól, hogy mesterségemellett, bolfjában, ahol könyveit árulja, más „apróléros jószágot" is cladhasson.

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII.köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó,

268 pld.

M.D.K.

Stelczer József, kőnyomtató

majd örököse, és 1771 után fia Ferenc, mint jeleníős kőnyomtató dinasztia 1734-56 körül működött Egerben.

Heves megye műemlékei I. írta Voit Pál,
Magyarország műemléki topográfiája VII.köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 268. old.

STELCZER József egri könyvkötő. 1734-53 között irják össze az adózók között, amikor a város II. negyedének 4. fertályában háztulajdonosként lakik. Fia †+ Stelczer Ferenc. 1761-66 között már özvegye szerepel a könyvkötő iparosok között. 1742-körül a városi jegyzőkönyvek köteseit készíti. Hozzájárul a városi hatóság 1743-ban, hogy boltjában, ahol könyvet árulja aprólékos jószágokkal is kereskedhessék.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

M.D.K.

Stelczer József, egri könyvkötő

1734-53. között szerepel az adózók névjegyzékében. Stelczer Ferenc atyja. 1761-66. között már örvegye szerepel a könyvkötő iparosok között. 1742. körül a városi jegyzőkönyvek kötését végzi. 1743-ban megengedik neki, hogy boltjában, ahol könyveket árul, „apró jószágokkal is kereskedhessék".

Heves megye műemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország műemléki topográfiája VII.köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 403. old.

Stelczig Gusztáv

hadmérnöki kapitány a Károlyvári hadmérnöki és várerősítési kerületi igazgatóságnál

Neötország 1845. 292. l

3 Genovéva sz.		**Görög** Malakiás **Izraelita** Tebeth 16
Csütörtök **4** Titusz pk.		**Protestáns** Leona **Görög** 70 ap. **Izraelita** Tebeth 17
Péntek **5** Teleszfor p. vt.		**Protestáns** Simon **Görög** Teop. **Izraelita** Tebeth 18
Szombat **6** Vízkereszt	1934 **Január** 31 nap	**Protestáns** Vízkereszt **Görög** Epifánia **Izraelita** S. 19 Sem.

1-ső hét — Nap kelte 7 óra 48 pk. — Nyugta 16 óra 24 pk.

Stelik Lajos

Plakátja / II. díjat nyert a „Olvasó népért" kiáll.-ra / Repr.

A Szegedi Tanárképző Főiskola rajzsiakos hallgatója.

Tisztatáj, Szeged 1969. VII. X. képmell.

Stelek Norbert

74. Veresvíri csorgó, pastel

Nagybányai kiáll. 1942

STELITZER József „Erdélyből tavaly jött" kőműves segéd. 1752-ben Egerben dolgozik -"- Valner kőművesmester legényeként.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

M.D.K.

Stelitzer József, kőmüves segéd

„Erdélyből tavaly jött" Egerbe, ahol 1752-ben Valner kőmüves mester legényeként dolgozik.

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII.köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 403 old.

STEKOVICS János

SZÁVAY István: Az idő lenyomatai. Stekovics János fotói = Tiszatáj, 1989/1. 78–79. ill.

XX. sz. 45-n / Mesterek

STEKOVICS János

kiáll. Stekovics János fotókiállítása Vásárhelyen

ism. SZÁVAY István: AZ idő lenyomatai. =

Fotóművészet, 1989/2.

30 – 35. ill. rez. C.

XX. sz. 45. n / Mestesek

MDK

STEPPINGER ALAJOS

volt tánctanító, 1919-es munkás- és katonatanács tag, a táncoktatók akkori szakszervezetének egyik vezetője, 72 éves korában elhúnyt.

Szocialista Művészetért .
1962. dec.

úgy mint a többi fővárosi intézmény kiállításai közt egyesek egészen szakszerűek és jók, azonban találunk köztük iz'ésteleneket és rosszakat is.

Az egész vásár elég friss képet ad, de a külső épületek tervezetei, úgy mint tavaly is, kissé vegyesek, mert minden tervező a rendelő kívánsága és egyénisége szerint szabadon építkezett. Ezért az idén sem hiányoznak a nagyméretü levélszekrények, rádiók, cigarettadobozok és hasonló, óriáskifli jegyében, kiagyalt architekturák. Bizonyítékai annak, hogy jónevü, izléssel bíró tervezők is kénytelenek engedni a hiva'alos intézmények és vállalatok izléstelen követelményeinek.

Lits-Cook, a MFTR, az IBUSZ, stb. kiállításait. Különösen érdekesen hatottak II. Rákóczi Ferenc rodostói ebédlőházából származó emléktárgyak.

A fülkék építészete a nagy pavillonok mellett kissé visszaesett. Jól kiállított kis fülke kevés van, de az Iparcsarnokban akad egynéhány: A Magyar Kristály, Zsolnay, Tungsram, Olympia irodagépek kft., Óragyár, Gamma, *Fenyő* Kornél gépészmérnök Vitos fülkéje, stb. A kirakatrendezés is eléggé nívós, előljár a textilipar, ahol a Goldberger, Kistext, Len és Kender kiállításai vezetnek. Egyébként sok építész és iparművész szóhoz jutott és dolgozhatott. Kiemelendők *ifj. Szabó* István (TÉBE. és

Az Olympia irodagépek k. f. t. pavillonja a XXXV. Budapesti Nemzetközi Vásáron. — Pavillon de la S. A. Olympia

szerű, dekorációs fantáziaalkotás is. Csupa ötlött fennköltt műépítmény, minden kirivó túltengés nélkül intim és kedves, mint egy villanegyed. Ha nem is nyújtana semmit maga a vásár, maga ez a látványosság megérné a látogatást!

Ugyanilyen szép érdekes és tökéletes a belső kiképzés is. A nehéz „Meccanica A" tökéletes gépcsarnok felvonókkal és darukkal és a többiek is nagyszerű műhelyeket, valamint szebbnél szebb berendezést tartalmaznak. Szinte minden bútordarab, minden tárgy egy iparművészeti remekmű bennük ugyanúgy, mint

vitték Olaszhonba a magyar árut és viszont, — ezáltal megkapóan szemléltetve a magyar-olasz fejlett külkereskedelmet. Mi itthon ismerjük már a Külkereskedelmi Hivatal propagátorainak és művészeinek találékonyságát, amely szinte minden alkalommal új, érdekes, vonzó formában mutatja be nekünk a magyar külkereskedelmet. Ám külön elismerést érdemel, hogy a hivatal itt Milánóban is az egész világ nagy nyilvánossága előtt bámulatot, elismerést szerzett a magyar munkának, és új barátokat a magyar árunak!

Fenyő Kornél.

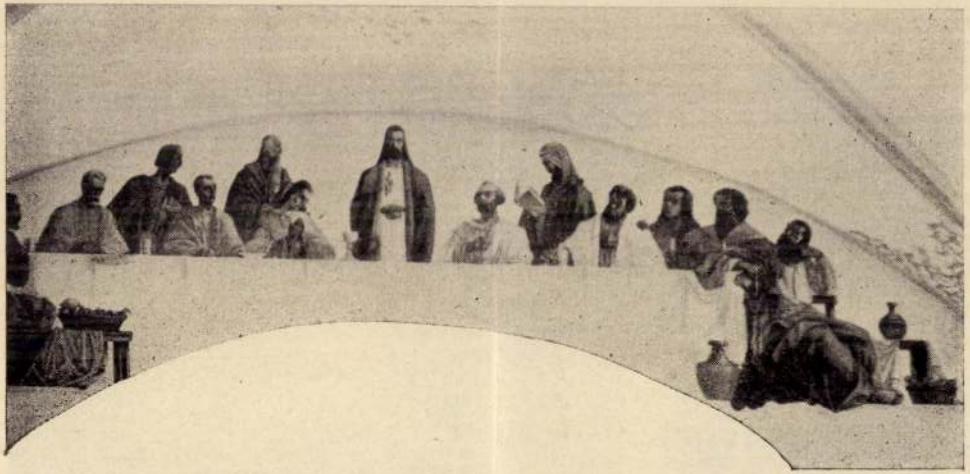

Sterbenc Károly (Sopron): **Utolsó vacsora — La Céne**

Művészet, 1940. 33. n. 55-l.

Herbert Rásky Lajos

PÖTTIG-ROMWALTER NYOMDA K.T., SOPRON 12063

LEVELEZŐ-LAP

Sterbenz Károly

grafikus Sopron

B. Soó Rezső

Modern magyar Kisgrafika

MAGYAR MUVESZET

1938. 348. l.

9.

5.

Sterbenz Károly

festő Sopronban

A Soproni Képzőmű-
vészeti Kör 1942. évi
(Tavaszi) tárlatán a
következő művéivel
vett részt:

Sterbenz Károly

Festőköz	Tempera	2
Ősz	"	
Nyár	"	
Pünkösdi rózsák	Vizf.	
A Nagyuszoda füzfái	"	
Erdő széle	"	
Exlibrisek és alkalmi grafikák	Rézkarcok	

Dr Csatkai Endre
közlése

194 2.V.16

Katalógusunk soha s

mot pár életrajzi m

d a hivatalos laj[illegible]stro-

ıdtan,de megvagyok.A

Sterbenz Károly
festő

Csatkai Endre dr
nyes közlése

Sterbenz Károly./Exlibriskönyv/vizfestmények: Tavaszi szántás. Tavasz a Bást
Az Ikva mentén. Külváros. Napraforgók. Olaj. Tanulmányfej. Exlibrisek.

nc képpe k.

. sz.

. sz.

sal. XIX. sz.

oglalatban, három zon medaillonnal. XIX. sz.

. sz.

ttel.

békateknő.

ödelén miniatür jelenet.

üst. XIX. sz.

alatban. XIX. sz.

. Győr, 1801.

Szent jelenetet ábrázol. XVIII. sz.

1141. SZELENCE, arany (á deux couleur) 1785 k.

1141/a. ARANYSZELENCE, lapitott h Empire.

1142. MÉDAILLON ezüst, ovális üveg fo NÜRNBERG. XVI. sz.

1143. NÁSFA, ovális, zománcdiszü, arany net. Magyar, XVII. sz.

1144. MAKKALAKU ZSEBÓRA, arany, k

1145. TÜTARTÓ, kétszinü arany. XVII

1146. NYAKLÁNC, arany, zománcdisszel áll. Magyar, XVIII. sz. e. f.

1147. TÜTARTÓ, arany, áttört oldalfall

1148. BROS, arany, ovális, festett zomá

1149. NÁSFA, arany, zománcdisszel, rubin gyel. Magyar, XVII. sz. eleje.

1150. ZOMÁNC-MINIATÜR, festett zom Bársonybetétes, aranyozott bronz

1151. ZOMÁNC-MINIATÜR, festett zom Angol, XVIII. sz. Zincke Christia festője.

1152. ZOMÁNC-MINIATÜR, ovális, aran

Sterbenz Károly

Sterbenz Károly. Sopron részletei nem ékeskednek festészeti problémákkal, nagy méretükkel sem tündökölnek. De ha valaki igaz soproni szívvel látott és festett városképet akar, csak ezekhez kell utasítani. Erős versenyt mutat Sterbenz festővel Sterbenz, a grafikus. Táblája, amely mintegy tíz szebbnél szebb rézkarcos exlibrist tartogat, csupa ötlet, csupa szellem.

Csatkai Endre:
A [soproni] Képzőművészeti Kör 33. kiállítása.
Új Soproni Hírlap
1943. szept. 7.

Tek

Európa Film Könyv és Lapterjesztő R.T.

Budapest

Visegrádi utca 36.

Sterbenz Károly

A soproni Becsi-
kapu a XIX. nazad-
ban, Hauser Károly
kepe atán rajzolta
fenti

Repr.
Soproni Szemle
1943. 254 l.

Sterbenz Károly

készítette az alábbi
könyv illusztrációit.

Kabó Jenő: Lövér.
Sopron, 1942. 8-r 72 l.

Ism.
Soproni Szemle
1943. 70. l.

KÖNYVNYOMDÁJA * DISZKÖNYVKÖTÉSZETE

ALAPITÁSI ÉV: 1910. **SZEGED** TELEFON AUT. 18-11 SZ.

GR. KLEBELSBERG-TÉR 4.

Nagyságos

Szendiványi Gyula urnak

Budapest

XI Lágymányosi út 16

Sterbenz Károly

Hany Istók,
vézkárc
Repr.

Missuray Krug Lajos:

Hany Istók vába-
közi vegék hőse.
Soproni Szemle
1943. 46. l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

ményemet legfeljebb a következő vakációban fogom viszontláthatni. Mekkora meglepetés volt hát a néhány nappal később Lajta-parti házunkba személyesen az én címemre kézbesített nehéz postai küldemény, melynek durva csomagolópapirosa alól a kényszerűségből hátrahagyott soproni trófea bukkant elő! Nagynéném volt a feladó, aki egy kicsit tréfásan, kicsit komolyan így akarta megmutatni, hogy a gyermeki makacsságban értékelendő elemek is rejtezhetnek. A nem csekély portóköltséget felemésztett kődarab persze nem volt képes természetellenesen magas árfolyamát tartósan megőrizni. Egy idő múlva menthetetlenül kikerült az udvarra, annak kerek rózsaágyát díszítve egészen a háború végéig.

Kevés híja volt, hogy ez a faragatlan építőkocka maradt meg egész soproni gyerekkoromból. Eszterházán voltam katona, amikor 1944. december 6-án a szövetséges légierődök a magyarországi háború legpusztítóbb bombazáporát zúdították Sopronra. A várkerületi lakás is súlyos károkat szenvedett, s helyreállítása után nagynéném már csak társbérlőként lakhatta. Akkor halt meg, amikor antológiában megjelent első angol versfordításaimat akartam neki eljuttatni. A szerény kis csomag postafordultával mint kézbesíthetetlen küldemény érkezett vissza.

BARBARA FRISCHMUTH

Démétér és Koré története

Két részre osztja a színpadot egy földhasadék, előtte nárciszos rét, azon a három szűz, matrózruhában: Athéné, Artemisz és Koré. Virágokat tűznek a nyakkivágásba, olyankor azonban a hajukba és a fülükhöz is. (Szükség szerint jelen: Okeánosznak is néhány leánya, kik jelzett úszómozdulatokkal értelmeztetik identitásukat.)

Rivalizálás kezdődő magatartásjelei. Ahogy észreveszik a szüzek, hogy Héliosz a sziklafalra veti árnyékukat, kiük-kiük még jobban domborítana mellből. Erőfeszítéssel jár ez, kikényszeríti a száj üregéből a nyelvet, s az a rút benyomás támad, hogy akár egymásra is öltögetnék. Csakis ebből kap magyarázatot, hogy Athéné és Artemisz a következőket történni hagyják, s nem sietnek Koré segítségére, akinek is a legnagyobb melle s a leghosszabb nyelve van. Botrány, melynek eltussolására póttörténet formálódik.

Ami pedig történik: valaki lóval s kocsival – lehet a jármű akár holtak által hordozott gyaloghintó is – tetemes üggyel-zajjal kifurakszik a hasadékból, vizslató pillantást vet a három szűzre, kik még egyre mellet feszítenek s nyelvet nyújtanak, majd a legjobban felszerelt hölgy felé kap, Koré felé. Ez megpróbál belekapaszkodni egy szál nárciszba, sajnos, hibás elgondolás, ugyanis a nárcisz (narkotikum!) az alvilág sarjadéka, s így Koré a kocsiba, ill. gyaloghintóba cibáltatik, s el is tűnik a hasadékban, maga mögött vonva, lengetve a se vége, se hossza nárciszgyökeret, e mélyi sárkányköldökzsinórt.

PÓTTÖRTÉNET

Artemisz, Athéné és az Okeánosz-leányzók helyett: szirének. S ahogy Hádész a kapálózó Korét vállra kapja, a sziréneknek torkán akad az éppeni szirénhang. Tátott szájjal várják, hogy az ekképp megakadt hangok egymás után eltűnjenek, ami – lévén nyakhosszúságuk különböző – eltérő időpontokban történik meg. (Hálás alap a komponistának.)

A most következő elbeszélői, illetve kommentálói mozzanat ábrázolható akár szinkron mód is, mint a fantázia spontán kiáradása, vagy valamivel később illesztve, mint motívumszerű konstrukció, vagy éppen úgy, hogy szétosztódik az ábrázolás több időbeli pontjára, s ezt aztán rafinált dramaturgiai fogásnak értékelhetik. A dolog lényege az, hogy Démétér, akit fájdalmak kínoznak és akit gyász keserít, a sziréneknek heves szemrehányásokat tesz, miért nem segítettek a szegény Korénak.

7 „Két meggyőződésű emberek", Nyugat, 1911. aug. 1.
8 „Az egyetlenek sorsa", Nyugat, 1914. szept. 6.
9 Gesammelte Werke, 7. kötet, 813.
10 Uo. 853.
11 Uo. 939.
12 A tulajdonságok nélküli ember, I. kötet, 43.
13 Gesammelte Werke, 7. kötet, 537.
14 Uo. 599.
15 „Levelek a hazátlanságból" (Graz, 1913. június közepe), in: Ady Endre Összes Prózai Művei, XI. kötet. Budapest, 1982. 25–26.

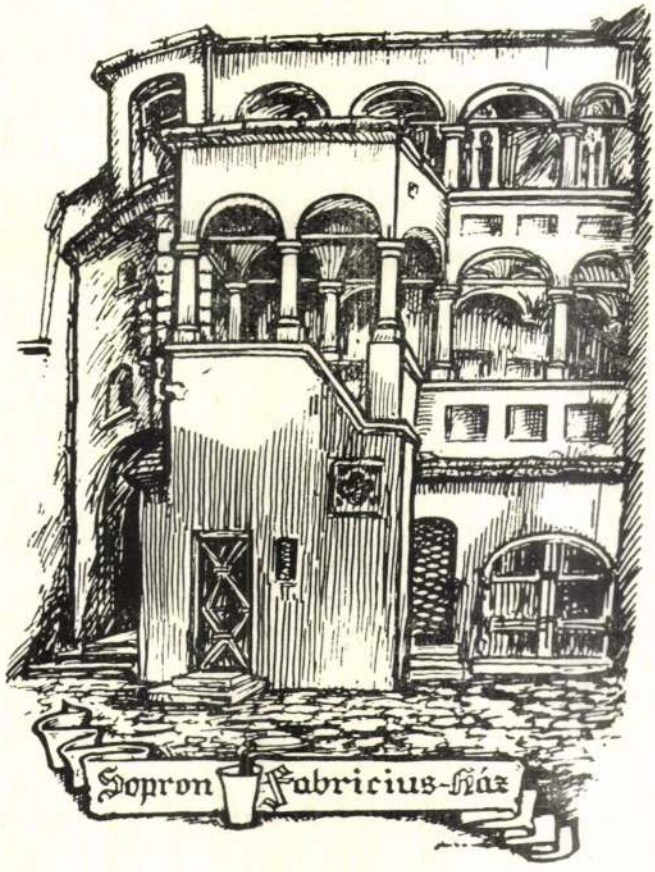

SZEKÉR ENDRE

Márai vallomásai ég és föld között

Márai Sándor hatalmas életművében az Egy polgár vallomásai áll a középpontban. Az irodalomtörténeti vizsgálatok legtöbbször a regényeit elemzik, például A gyertyák csonkig égnek című, és másodlagosan az útirajzokat, drámákat, tanulmányokat, verseket. S az az érzésünk, hogy Márai prózaköltemények, kisebb lírai hangú jegyzetei indokolatlanul háttérben maradnak, árnyék borul reájuk. Maga az író „versek prózában" műfaji megjelöléssel tette közzé az Ég és föld és A négy évszak című köteteit, melyhez kapcsolhatnánk a Füves könyvet harmadiknak. A Vasárnapi krónika című kötetét „cikkek és elmélkedések" műfaji jelzéssel publikálta. A korábban említett prózavers szoros kapcsolatban van a valóságos, zárt formájú verssel és a lírai megnyilatkozást magában foglaló esszével vagy útirajzzal. A cikkek és naplójegyzetek olykor terjedelmesebbek, mint a prózaversek, és témájuk sokkal erőteljesebben társadalmi, kor-ábrázoló. Ezek a kisprózai alkotások nincsenek messze Márai tanulmányaitól, Naplójától. Az író a regény műfaját „rabságnak" nevezi, hisz annak szerkezete, bekezdései, meghatározott szabályai megkötik. Szeretne szabadulni a műfajok börtönéből. Úgy érzi, hogy „műfaj nélkül" kellene írni, hisz a „gondolatnak és az érzésnek nincs műfaja". Eltűnődve ezen azt állapítja meg, hogy talán itt végződik vagy itt kezdődik az igazi írás. Másrészt pedig túl szeretne lépni egy-egy témán: az egészet, az igazit, a boldogságot, a teljes igazságot igyekszik megragadni. „Az egészet akartad, nem valamilyen törlesztéses részletet." Ha ez nem is sikerül, ha el is bukik, „ledöfött harcosként" is az egészért vívott küzdelméről szól. Márai Sándor prózaverseit, lírai hangú jegyzeteit azért érezzük fontosnak életművében, mert költői szépséggel, esszéisztikus vallomásos erővel fogalmazta meg az európai ember, polgár életérzését, a maga eszményeit, írói sorsát háború és béke között. S a műfaj (vagy műfajnélküliség) pedig a nagyobb művekben rejlő, szétszórtabban jelentkező mondanivalót sűrítettebben tudja elénk tárni.

Az író sorsa mindig foglalkoztatja. Az Ég és föld című prózaverskötetének egyik ciklusa ez: Ars poetica. Márai tudja, hogy „nincs más fegyverem és hatalmam az idővel, a világgal szemben, mint az írás". Igényesen kell írni, meg kell becsülni olvasóit. „Úgy kell írni, mintha Goethének írnál. Lehet szerényebben is; csak nem érdemes." Az írónak számolni kell a veszélyekkel, hisz minden sorában lázadást, ellenállást érezhetnek. Az írott szavak, a szöveg mögött valamilyen titkos jeladást sejthetnek. Érdekesen vall az író küzdelméről, egy-egy verssor csiszolásáról, a tökéletességre törekvésről. S „az írás igazi feladata és nehézsége akkor kezdődik, mikor az író már nem a mondatot akarja javítgatni, csiszolni és tökéletesíteni, hanem a gondolatot", írja A nehézség című vallomásában. Márait sokszor hasonlí-

Műhely

TÁRSADALOMTUDOMÁNY · KÖZMŰVELŐDÉS · KRITIKA

A TARTALOMBÓL:

Hans Blix: Az elektromos energia és a környezet

Gunhild Oyangen: A globális problémák cselekvésre szólítanak

Leonyid Pereverzev: Az ökológia, a megfigyeléstől a tervezésig

Kiss Endre Ady Endre és Robert Musil írásművészetének kapcsolatairól, Szekér Endre Márai Sándor kisprózájáról

Mi dolgunk a földön? Z. Szabó László beszélgetése Péchy Blankával

Bemutatjuk Györe Balázs, Turcsány Péter, Kemény István, Oravecz Imre, Kukorelly Endre verseit Karin Höpp fordításában

Illusztráció: Sterbenz Károly ceruzarajzai

88/5

Ára: 18,– Ft

MŰHELYBESZÉLGETÉSEK · MŰHELYBESZÉLGETÉSEK · MŰHELYBESZÉLGETÉSEK

JELEN, MÚLT, JÖVŐ

címmel

novemberben jelenik meg a Műhely-könyvek új kötete

*

Válogatás a Műhely első tíz évfolyamában (1978–1987) közölt beszélgetésekből és interjúkból

*

Megvásárolható a Könyvterjesztő, a Könyvértékesítő és a Művelt Nép könyvesboltjaiban, 60 forintos áron

*

MŰHELYBESZÉLGETÉSEK · MŰHELYBESZÉLGETÉSEK · MŰHELYBESZÉLGETÉSEK

Műhely IX. évf. 6.sz. 1986

kesztette. Ignotus tájékozottsága legalább annyira széles körű volt, mint legjobb publicista kollégáié a monarchia, s a kontinens nyugatibb felén. Használta is ismereteit bőségesen: fölényesen és könnyedén mozgósította anyagát, ha valamit a világirodalom vagy a közgazdaságtan bevonásával akart megvilágítani. A liberalizmus és a szecesszió voltak rá hatással; modorát, stílusát impresszionisztikus jegyek is jellemezték.

Ignotus jelentőségét, irodalomtörténeti szerepét szakértői pontossággal Komlós Aladár így határozta meg: „Ignotus fő és igazi jelentősége azokban a harcaiban van, amelyeket a századfordulón uralkodó, türelmetlenül konzervatív irodalompolitika ellen, egy igazabb, szabadabb irodalom érdekében, az irodalom autonómiája érdekében folytatott."

Az Emma-levelek keletkezési időszakát irodalomtörténeti korszakváltás előzte meg, de részben még át is hatotta azt az atmoszférát, amelyben az 1890-ben megindult A Hét a leveleket közölte. A múlt század nyolcvanas éveitől fordulati évek következtek egymásra, s alakulások zajlottak az ízlés, mentalitás, tematika, stílus irodalmi vonatkozású területein.

Ha a századfordulói közgondolkodás változásait, a közvélekedések rétegszintjén bekövetkezett mentalitásbeli, ízlésbeli, magatartásbeli alakulást a források alapján szeretnénk megvizsgálni, bizony nem lenne könnyű dolgunk. Biztató jelek mutatnak arra, hogy ez a vizsgálat és kutatás elvégezhető, és így a művelődés köztes területeinek feltárása hozzájárulhat múltunk alaposabb megismeréséhez. Ezért a történeti értékű dokumentumok kiadását és újrakiadását támogató kiadáspolitika törekvéseit biztató alapnak tekinthetjük, melyen a tárgyilagosságra törekvő történetszemlélet további feltételei, s eredményei képződnek. Ebben a Kardos Péter által összeállított, jegyzetekkel és előszóval ellátott, századfordulói mentalitásvilágot őrző olvasói tárcalevél-anyag is segítségünkre lehet.

BÖGÖLY JÓZSEF

Rajzolt világ

(Sterbenz Károly tárlata. Festőterem, Sopron, 1986. április 27.–június 15.) Ötvenéves művészi működésének évfordulójára indulattal írtam le, hogy „ott van ötszáz év kisgrafikusai között" a bolognai tárlaton, ahol „már a szereplés is világtisztesség", de „a soproni Festőteremben nincs egy tenyérnyi hely számára". Az indulat az érthetetlen mellőzésnek szólt, amely – máig sem derült ki, miért – éveken át nem engedte Sterbenz Károly munkáit a nyilvánosság elé. Nem jutott be Sterbenz Károly az azóta eltelt tíz év alatt sem a Festőterembe, noha az számtalan, nála jóval kisebb jelentőségű művész számára nyitva állt.

A soproni Liszt Ferenc Múzeum törte meg a Sterbenz Károly körül terjengő hallgatást, 1976 márciusában, a múzeum épületében megrendezve a művész ötvenéves munkásságát bemutató

kiállítást. És most, tíz év elmúltával ismét a Liszt Ferenc Múzeum emlékezik a Lábasház helyiségeiben egy nagy gondossággal, hozzáértéssel és hat évtized művészi munkásságának minden területéről válogatott életmű-kiállítással. A kiállítás és a megnyitóján megjelent feltűnően nagyszámú érdeklődő bizonyítja, hogy Sterbenz Károly munkássága újabban ismét visszakapta a művészi rangjához méltó figyelmet, nemcsak a szülővárosban, hanem Győrött is, ahol két kiállítása is volt, a megyei lap pedig több cikkben hívta fel rá a figyelmet, nem említve a külföldi, főleg a burgenlandi folyóiratokban megjelent grafikáit és a róla szóló cikkeket.

Persze mindez csak azt jelenti, hogy művészi értékeink számbavételénél nem marad ki, de igazi méltatást még nem kapott. Csatkai Endre művészettörténeti cikkeiben (A soproni képzőművészet és zenei művelődés története 1848–1948 23. l., A soproni ex libris története, 26. l.) is csupán azt hangsúlyozza, hogy Sterbenz Károly a grafika terén arat sikereket. Pedig ennek az életmű-kiállításnak szakszerűen gyűjtött és válogatott anyaga valósággal kínálja Sterbenz Károly munkásságának elemzését, értékelését.

Nem könnyű feladat! Sterbenz Károly a hat évtized alatt számbavehetetlen mennyiségű rajzot, fa- és rézmetszetet, akvarellt, tempera- és olajfestményt készített, vázlatkönyvei szekrényeket töltenek meg, képei szerteszét vannak szórva nemcsak a szülővárosban, hanem a szomszédos Burgenlandban is és ekkor még nem soroltuk fel számtalan könyvillusztrációját, a légiónyi alkalmazott grafikáját (a Röttig–Romwalter Nyomda közismert címkealbumának darabjait nagyrészt ő készítette), a díszoklevelek tömegét, a kódexek miniatúráira emlékeztető rajzú „családfák erdejét".

Lehetetlen számon tartani alkotásait. Negyven-egynéhány éve ismerem Sterbenz Károlyt, úgy hittem eléggé ismerem munkásságát is. Néhány nappal ezelőtt egy véletlen elszólásából tudtam meg, hogy ifjúságunk kedvelt folyóiratának, a „Zászlónk"-nak is illusztrátora volt. És még hány munkáját sikerült szerénységének „elfelejtenie"!

Az értékelés nehézségeinek azonban ez csupán egyik része. A másik az esztétikai oldal. Működésének hat évtizede a művészettörténet legviharosabb időszaka. Sterbenz Károly a század első évének első napján született, már igen korán, tizenévesen kezd el rendszeresen rajzolni. Amikor a soproni Képzőművészeti Kör helyiségébe először lép be, még ott van az ajtó mellett a Slaraffiától maradt műkéz, amely csengőjellel adta tudtul, hogy az újonnan érkezett szimbolikusan kezet fogott minden jelenlevővel, beállt a művészetet művelők egy kicsit misztikusnak hitt körébe. A század első évtizedeiben ebben a körben még az úgynevezett „hivatásosak", az „akadémiai festők", mint az „idősebb" Steiner Rezső (slaraff nevén Hitzian Longo-barte) és a szabadkőműves „ifjabb" Storno Ferenc viszik a hangot, a szépeszményüket Kant határozza meg az „érdek nélküli tetszés" határai között. Ha be is törnek a körbe, újabb irányzatok, mint Belányi Ágoston expresszionizmusa, és az ifjú Mende (akkor még Mühl) Gusztáv egyre-másra hozza is a híreket „a valóság megmutatásának új igényéről", Sterbenz Károlynak az elvont viták nem adnak gyakorlati útmutatást művészi munkájához. Megtehetné ő is, hogy utánozzon, felrúgja a perspektíva törvényeit, a színek hierarchiáját, mint a „modernek", ez ellen azonban tiltakozik művészi meggyőződése, annak ellenére pedig nem tud alkotni. Kénytelen önmagára hagyatkozni, intuitív megérzéseire, ezeket viszont döntően befolyásolják becsült mestereinek elvei, hogy „a rajztudás az alap", „Kunst kommt von Können", a művészet a tudásból fakad. Sterbenz Károly elveti mindazt, ami mögött nem érez alkotó tudást.

Kétségtelen, ha létezik egyáltalán abszolút vizualitás, akkor az Sterbenz Károlyban megvan. Ezen alapszik kivételes rajztudása. Neki soha sincsen problémája a képi megfogalmazással. Elvont eszméket, gondolatokat játszi könnyedséggel tud képben megjeleníteni és a néző első pillantásra el is fogadja – ami a tetszés alapja. Noha munkáinak tekintélyes hányada megrendelésre készült, tehát egy bizonyos gyakorlati igényt kellett kielégítenie, sohasem alkudott meg. Még jelentéktelen munkáit is magas fokú művészi igénnyel, annyi trouvaille-nak is beillő ötlettel készíti, hogy azonnal megragadja a nézőt. Némely reklámcímkéje valósággal festményként hat és egy vállvonással eltűri, hogy családfához készült remekművű medaillonját a ruszti megrendelője borainak címkéjén felhasználja.

Rajzi fantáziájának határtalanságát már akkor éreztem, amikor Lövér című könyvemet illusztrálta. Olyan részleteket emelt ki és fogalmazott meg illusztrációiban, amelyekre még gondolni sem mertem, s be kell vallanom, hogy ma – negyven év után – ennek az első könyvemnek inkább rajzaira, mint szövegére emlékezem.

Sterbenz Károly művészi jelentőségét mutatja az is, hányszor próbálták szülővárosából elcsábítani. Budapestre már munkássága első éveiben hívták és azóta is egyre-másra kapott ajánlatokat, nemrégiben Bécsből. Nem ment. „Nyolcvanhat évesen már könnyű maradni és nehéz elmenni", mondja. Megátalkodott soproni.

A Liszt Ferenc Múzeum (és a kiállítás rendezője, Askercz Éva) teljes elismerést érdemel, hogy Sterbenz Károly életművét méltó keretben állította a nyilvánosság elé.

SZABÓ JENŐ

Realizmus és újrafogalmazás

(Demjén Attila emlékkiállítása. Csornai Művelődési Központ, 1986. június 6–20.) Demjén Attila (1926–1973) kétszeres Munkácsy-díjas festőművészt, az 1953-as bukaresti Világifjúsági Találkozó festészeti nagydíjának nyertesét, a felszabadulás utáni magyar festőnemzedék egyik kiemelkedő alkotóját sok szál fűzte a rábaközi Csornához. 1946-tól 1950-ig itt lelt otthonra az Erdélyből származó, hányatott sorsú, sokgyermekes Demjén család. Demjén Attila – ezekben az években a budapesti Képzőművészeti Főiskola hallgatója – a nyári vakációkat rendszeresen Csornán töltötte, s számos képet festett – portrékat, tájképeket, csendéleteket – a településen és környékén, hogy a háború utáni ínséges években a festményeiért kapott élelemmel segítse szüleit és apróbb testvéreit. Ma körülbelül félszáz fiatalkori alkotását őrzik a városban.

Kevesen tudják, hogy Demjén Attila a szobrászvésőt is művészi színvonalon forgatta. (Kolozsvári gimnazistaként eljárogatott Szervátiusz Jenő műtermébe, s figyelte a neves szobrászt, hogyan bontja ki a fában szunnyadó arcmásokat meg a többalakos kompozíciókat.) 1949-ben elkészítette a Csornán elhunyt nagybátyja, Gáspár Zsigmond síremlékét. A szemcsés cseh fehérmárványba faragott gyönyörű dombormű repülő női aktot ábrázol, amely az elszálló lélek szimbóluma.

A településsel ünnepelt művészként is

tartotta a kapcsolatot: 1969-ben a csornai Hunyadi Gimnáziumban rendeztek műveiből tárlatot. Ekkor még nem sejtette senki, hogy a már fiatalon magas ívű művészpályát befutó festőnek mindössze négy esztendeje van még hátra. 1973. szeptember elsején hunyt el Budapesten gyógyíthatatlan betegségben. Korai halála megakadályozta további művészi kiteljesedését. 1977 februárjában a Magyar Nemzeti Galériában rendezték meg emlékkiállítását, s azóta nem került az érdeklődés középpontjába munkássága.

Csorna város lokálpatriótái évekkel ezelőtt javasolták, hogy emeljenek emléktáblát Demjén Attila tiszteletére. A javaslatot tett követte: a helyi Városszépítő Egyesület márványtáblával jelöltette meg a Vörös Hadsereg útja 56. számú épülettömböt, melynek helyén állt a Demjén család egykori otthona. (A régi, romos épületet az 1970-es években szanálták.) Az emléktáblaavató ünnepségre 1986. június 6-án került sor a Rábaközi Napok kulturális rendezvénysorozatának rangos nyitányaként. Avatóbeszédet Szíj Rezső művészettörténész mondott. Az emléktábla leleplezése után a csornai művelődési központban emlékkiállítás nyílt Demjén Attila műveiből (Szíj Rezső méltatta itt is a művész munkásságát).

Számszerűleg nem sok – tizenkilenc olajtempera, hat akvarell – képet vonultatott föl e retrospektív tárlat, ám mégis elismerően kell nyilatkozni a rendezők munkájáról, mert szerencsés kézzel válogatták ki – magángyűjtőktől, múzeumoktól és a művész özvegyétől – az anyagot az életműből. Legérettebb korszakának, az utolsó kilenc esztendőnek terméséből való képek a kor művészi nyelvén szólnak, s a festői realizmusban gyökereznek – mintegy újrafogalmazzák a valóságból merítő, a magyar és az európai hagyományokat szerves egységgé ötvöző festői látásmódot.

Demjén Attila művészi pályáján nem került a múló divatok csapdájába, mert nem akart minden áron „újat" mondani. Következetes elhivatottsággal ment a maga útján. A szó nemes értelmében vett képeket festett, s vállalta az 1960-as évek hazai művészeti anarchiájában nagyhangúvá váló lekicsinylő véleményeket is. A látott és átélt élményt úgy szűrte át a maga lelkén, hogy sajátos kifejezési formát teremtett.

A felszabadulás utáni magyar piktúra egyik legkiválóbb arcképfestője volt. Csornai tárlatán portréművészetének olyan kiemelkedő darabjait láttuk, mint Lukács Margit színművésznő, Áprily Lajos költő, Zoltán fia, édesapja arcképe és Párizsban festett önarcképe. Ezek a portrék nemcsak „hasonlítanak" a modellre, hanem páratlan jellemábrázolások is egyszersmind.

Pályájának kiteljesedésében döntő élmény volt itáliai útja. 1961-től 1964-ig élt és dolgozott Olaszországban, keresztül-kasul beutazta az európai kultúra és művészet őshazáját. Fölszabadult lélekkel festette csodás képeit Firenzétől Sienáig, Taorminától Cefaluig. A napfényben fürdő szicíliai tengerből káprázatos színeit (Cefalu), a firenzei Ponte Vecchio ódon szépségét, a Római spanyol lépcsőt (esti fényekben), A pisai ferde tornyot, s Siena boltíves régi kapuját megidéző festményei időtlen szépséget és művészi erőt sugallnak.

Demjén Attila életének és munkásságának utolsó befejezett művén (Bajor kápolna, 1973) semmi jel sem utal arra, hogy a művész már nagybeteg volt a festés idején. A tavasz harsogó színei (világoszöldek, pirosak, lilák, rózsaszínek), a kápolna monumentalitása a természet, s az emberi alkotás előtti hódolatot hirdeti. Kiállított akvarelljeiből (Zsámbék, Margitszigeti részlet, Visegrádi táj stb.) fogalmat alkothatunk grafikai munkásságának magas színvonaláról is.

KÁLMÁN GYULA

STERBENZ Károly Jenő

„Ah, hol vagy magyarok..."

Szent István kultusza Sopron és Sopron vármegye múltjában

Az esztergomi várhegy Magyarország szent hegye, államiságunk és kereszténnyé válásunk bölcsője. Árpád utódai közül Géza fejedelem állandó szálláshelyet épített ezen a helyen. Felesége, Sarolta itt szülte meg fiát, Vazult 972-ben vagy 973-ban, aki a keresztségben az István nevet kapta. 1000 karácsonyán itt koronázták királlyá a későbbi Szent Istvánt a Szilveszter pápától kapott koronával. Ez az esemény Róma befolyását juttatta érvényre Magyarországon. Innen – Esztergomból – szerezte meg a magyar egyházat. István választása alapján tartozunk máig is Európához, az éltető forráshoz, a nyugati kereszténységhez. Esztergom, melynek vára 200 évig királyi szálláshely is volt, történelmünk folyamán a török és a német megszállást kivéve egyházi központja a magyar katolikusoknak napjainkig.

A győri egyházmegye, amelyhez mi is tartozunk, Szent István királyunk alapítása. Első ismert püspöke Modesztusz. 1037-ben halt meg, azaz egy évvel előzte meg halálával a szent alapítót. Győri püspök volt Hartvik is, aki Könyves Kálmán királyunk idején élt. Ő volt az, aki az első szent magyar király legendáját papírra vetette. Csak néhány emberöltő választotta el őt hősének korától.

A soproni Szent István-kultusz első írásbeli emléke a stájerországi Reim kolostorban került elő. Az itt talált kézirat tartalmazza latin nyelven Szent István és Szent Imre legendáját. A kézirat felirata szerint a soproni Szentlélek-templomé volt, egy Márton nevű pap használta, és magyar nyelvű javításokat toldott bele a XV. században. Ez a kézirat egy évszázad múlva már a fent említett kolostor könyvtárában volt. Az írásmű azt bizonyítja, hogy első királyunk kultusza a középkor vége felé egészen biztosan magas fokú volt Sopron falai között.

A reformáció ideje alatt is a fentebb említett soproni templom őrizte az állam- és egyházalapító király nemes hagyományait. Három oltárának egyikét Szent Imre hercegnek ajánlották, atyjának pedig az egyik harangot szentelték. A templomot díszítő sok kép között ott volt a szent király képmása is.

1759-ben a soproni jezsuiták növendékei színdarabot adtak elő, amely Szent Istvánról szólt, arról a cselekedetéről, amikor országát *Szűz Mária* számára felajánlotta. A híres soproni templomfestőnek, Dorffmeisternek is kedvelt témája volt a nagy király élete. Így a róla szóló képei megtalálhatók a szombathelyi székesegyház egyik mellékoltárán, a rumi, a kiskomáromi és a kemenesmihályfai freskókon, valamint a csehimindszenti főoltárképen.

A XIX. század második felétől a Szent István-téma foglalkoztatta a soproni Storno családot is. Az őt ábrázoló képek megtalálhatók a fertőrákosi püspöki palota kápolnájában, a szakonyi, az ebergőci templomban, és soproni műtermükben is több kép és vázlat látható.

A XX. századi Sopron is épített emléket első királyunk tiszteletére. Az 1940-es években készült el a Kurucdomb alatt, a Frankói és a Mikes Kelemen utcák közötti parkban *Körmendy Nándor* tervei alapján a város legfiatalabb félkör alaprajzú temploma – Szent István tiszteletére szentelték fel –, amelynek falait *Sterbenz Károly* freskói ékesítik.

A régi Sopron vármegye is büszkélkedhet több Szent István-emlékkel. Egyik legrégibb a Nagylózson látható ősi Szent István-kápolna. Ez a részben román korból fennmaradt műemlék sok átépítésen esett keresztül, „de oltárterének falai bizonnyal olyan öreg emberek fohászát is visszaverték még, akik személyesen is ismerhették a nagy királyt."

István korában épült az első egyházasfalui templom is. Ugyanekkor építették a muzsaji temető melletti Szent Péter-templomot is, amelyet a tatárok romboltak le.

A reformáció a megye nagy részét szintén meghódította. Kevés templom maradt meg a katolikusok kezén. Ilyen volt ebben a korban a zsirai, amelyről az 1659-es egyházlátogatási jegyzőkönyv azt írja, hogy benne látható Szent István képe.

Amikor a megye lakossága visszatért a katolikus hitre, megváltozott a céhek vallásos élete is, katolikus színezetet nyert. Az e korban keletkezett céhszabályok nagy súlyt helyeztek a vallásos életre. Ezt bizonyítják a Szentmiklóson működő marhapásztorok, takácsok és csizmadiák ránk maradt magyar nyelvű céhlevelei is. Az egyes mesterségeknél kialakult régi védőszentek mellett pl. a csornai kovácsok és szűcsök 1676-ban, valamint a kapuvári szabók 1712-ben Szent István királyt választották égi közbenjárójuknak.

1753-ban Vadosfán a hívők által épített kápolnát Szent István tiszteletére szentelték fel. Ugyancsak az ő tiszteletére volt szentelve az ősrégi nagygeresdi templom is.

Ebben az időben nem egy megyei templomba került be a szobra. Például a fertőszéplaki főoltárt, a nemeskéri rokokó oltárt és a fülesi

A XVIII. században *Schaller István* a nagygeresdi oltárképen festette meg Szent Istvánt. Ebben a templomban látható volt még „egy igen gyenge, de nagy buzgalommal megfestett templomi zászló" is, amelyet 1764-ben festettek szintén az ő képmásával.

A XIX. században megszaporodott megyénk területén a Szent Istvánnak szentelt egyházak száma. Így az *Ybl Miklós* által épített nagycenki templom – benne a bécsi *Blaas Károly* főoltárképével –, a rábatamási, a szakonyi és a korábban már említett vadosfai, nagygeresdi és fertőendrédi templomok.

A millennium idején több község főterén szobrot is emeltek Szent Istvánnak. Így látható szobra Simaságon, Sopronhorpácson és Pusztacsaládon. Ez utóbbiról azt tartja a hagyomány, hogy Széchenyi István arcvonásait örökíti meg.

Mária Terézia alapította meg hazánkban a Szent István-rendet. Ő hozatta haza Dalmáciából a szent jobbot, amellyel István kultuszát új alapokra fektette. A szent jobb 1938-ban Szent István halálának 900 éves évfordulóján, a nagy országjárása idején megyénkben is megfordult. A korabeli újságok tudósításából tudjuk, hogy az akkori megyében a Szombathelyről jövő Aranyvonatot Bük község vasútállomásán fogadta a megye vezetősége és a környék lakossága. Amerre a vonat elhaladt Sopronig, minden állomáson lassított, mert mindenhol népes tömeg várta a szent király ereklyéjét. Az ereklye ekkor Sopronban töltött egy éjszakát. A Sopronból Győr felé visszainduló vonat Fertőszentmiklóson is megállt 2 percre. „*Hadarits Kálmán* esperesplébános vezetése mellett itt is rengeteg hódolók a szent királynak, miközben áhítatban összeforrva imádkoztak és énekeltek." Innen elindulva a vonat csak Kapuváron és Csornán állt meg a megyében. Csornán a 11 perces tartózkodása alatt búcsúztatták el a megyétől. Itt, a vonat elindulásakor hatalmas tömeg ajkáról csendült fel a Himnusz.

Újból itt van Szent István ünnepe. Hogy ma mi, magyarok itt élhetünk a Kárpát-medencében, azt az ő okos, előrelátó és céltudatos állam- és egyházépítő politikájának köszönhetjük.

Befejezésül hadd idézzem a cikk címét adó régi ének zárósorait.

„Reménységünk vagyon benned, s Máriában,
mint magyar hazánkban hű királynéjában,
még éltedben minket néki ajánlottál,
és szent koronáddal együtt föláldoztál."

Rozsonits Géza

Történelmi döntés volt a latin betűs írás

Helyesírásunk is Európához köt

Élete folyamán mindenki kapcsolatba kerül a helyesírással. Azt is tudjuk, hogy a helyesírási szabályzatainkat az Akadémia bocsátja ki. *Fábián Pál* egyetemi tanárt, a most érvényben lévő helyesírási szabályzatunk egyik szerkesztőjét helyesírásunk múltjáról és jelenéről faggatom.

– Tanár úr, kérem, röviden foglalja össze a magyar helyesírás történetét!

– A magyar helyesírás a latin betűs rendszerek egyike, hogy az lett, az *Szent István* idejében dőlt el azáltal, hogy a római kereszténységet vették fel, nem pedig a bizáncit. A latin betűs rendszerekhez való csatlakozásunk legalább olyan nagy történelmi döntés volt, mint a honfoglalás. Ha ugyanis mi akkor a cirill írást vesszük át, akkor a magyarság most vallásilag és kulturálisan is a bizánci örökségen alapuló kelet-európai kultúrakörhöz tartozna, nem pedig a nyugat-európaihoz. Egyébként a mai helyesírás alapvető sajátosságai a XVI. század közepére már szilárdan kialakultak.

– Helyesírásunk milyen alapelvekre épül?

– A magyar helyesírás kezdetben az „úgy írjuk, ahogy mondjuk" elven alapult. A kiejtés szerinti írásnak ezt az elvét bizonyos esetekben keresztezi a szóelemzés elve, tehát: adok, te adsz (nem pedig „acc"). Helyesírásunknak ezért kikerülhetetlen nehézsége, hogy tudásához nem elég a fül, hanem a magyar nyelvtannak legalább általános iskolai fokú ismereteire is szükség van. Ha valaki nem tudja a szavakat szóelemekre bontani, akkor nem tud helyesen írni. A harmadik fontos elv a hagyomány. Ez minden helyesírásban rendkívül fontos. Maga az az egyszerű tény, hogy latin betűkkel írunk, 900 éves hagyomány, s pl. az ly-t is tartjuk. Az oroszok az 1917-es forradalom után megpróbálták a cirill betűket felváltani latin betűkkel, mert érezték, hogy a cirill írás elszigeteli őket Európától. De le kellett róla mondani, mert az orosz kultúrának akkorra már olyan mennyisége halmozódott fel cirill betűkön írva, hogy nem lehetett ezzel a hagyománnyal szakítani.

– Elmondaná a véleményét az „ly" körüli bonyodalmakról?

– A XVI. században az „ly" helyén még általánosan egy „lj"-szerű hangot ejtettek, amely a palócoknál még ma is él. Ez a hang később „j"-re változott a keleti nyelvjárásokban és a köznyelvben. A Dunántúlon pedig „l" lett belőle, például a „góla", „král" szóban. Ám a helyesírás ragaszkodik az egykori hangjelöléshez. Az „ly"-t azért nem lehetett „j"-re változtatni, mert az sok érdeket sértett volna. Reform esetén mindenkinek, aki már tudott írni, át kellett volna rendezni az agyát és a kezét, hogy amikor leírja pl. az „olyan" szót, akkor ne „ly"-t, hanem „j"-t írjon. Ez nagyon nehéz lett volna! Változtatás esetén át kellene rendezni a könyvtárakat, újra kiadni a tankönyveket, kicserélni a cégtáblákat stb. Rettenetes anyagi és erkölcsi teher szakadna a nyakunkba egyetlen betű cseréje miatt.

– Nyelvészek körében mindenki részéről ennyire egyértelmű az elutasítás?

– Nem. Vannak olyan kollégák, akik néhányan azt vallják, hogy nem ejtjük az „ly"-t, tehát írjunk mindent „j"-vel.

– Nemzetközi összehasonlításban mennyire számít nehéznek a magyar helyesírás?

– A magyar helyesírás viszonylag a könnyű helyesírások közé tartozik. Csak persze – megismételten – a helyesíráshoz jó nyelvismeret is kell. Meg sok gyakorlás!

– Napjainkban milyen irányban mozog a magyar helyesírás?

– Helyesírásunk egyre inkább kezd hasonlítani a nagy európai nyelvekhez, amelyek nem változékonyak. Az olasz helyesírás Dante kora óta nemigen lett más. Az angol és a francia helyesírás is maradt több száz évvel ezelőtti állapotában. Az írásképnek nem feltétlenül kell követnie a kiejtésben bekövetkező változásokat, a kettő el is szakadhat egymástól. A nyelvjárásoknak az egymásra hatásából és keveredéséből kialakult egy irodalmi és köznyelvi norma, a helyesírás ezt rögzíti. Tehát bárki Győrben nyugodtan ejtheti goló, ut, tüz, viz, tanitto stb., de csak így írhatja le ezeket a szavakat: golyó, út, tűz, víz, tanító stb.

– Munkájukkal kapcsolatban kapnak negatív visszajelzéseket?

– Legendánál nem több az a panasz, hogy az „Akadémia gyakran változtatja a helyesírást". Ez nem igaz. A most érvényben lévő helyesírási szabályzat (a 11. kiadás) 1984-ben jelent meg, azóta csak változatlan lenyomatok formájában került a közönség kezébe. Ez a címlapon pontosan jelezve is van. Sajnálatos, hogy sokan nem elég figyelmesek.

Oláh Péter

Szent Istvánkor

Úgy ötven évvel ezelőtt, amikor befejeződött a nyár testet-lelket őrlő munkája, az aratás, a gazda meghívta embereit a portáján rendezett aratóbálba. A módosabbja az ital mellé birkát, borjút is vágott. Az aratók maguk készítette díszes búzakalász-koszorúval köszöntötték a gazdát, kívánva, hogy jövőre is bőséges termés legyen.

Lassan mozdul a szürkület. A dombok felett vörösödik az ég. A tyúkok álmosan kotyognak, a kakas fél szemmel az égre sandít, vár egy kicsit, aztán rázendít.

Erkélyem alatt fecskék dicsérik a napot. Hűvös szellő hordja a kertek illatát. A réten harmat szikrázik, ébred, tisztálkodik a bogárvilág. Az erdőben harkály morzézik, a feketerigó fuvoláját próbálgatja...

Az utcán feltűnik néhány sietős gyalogos. Az úton autó robog, álmos-nyűgös gyerekekkel, hiába, a nagymama messze lakik, muszáj korán indulni.

A fecskék már a város mögötti ártéren bogarásznak. A parti bokron füzike gondolkodik, munkához lásson-e, vagy bevárja, amíg egészen felkel a nap?

A folyóból fel-felbucskáznak a halak, vízicsibék kergetőznek a vízen. A rucamama az eget kémleli, nincs-e benne barnakánya.

Asztmásan köhög az első busz, pedig alig van rajta utas. A kertes házak ragyognak a tisztaságtól. Mire a nap kidugja aranykoronás fejét a domb mögül, harangszó terül a tájra, és az istentiszteleten képzeld, mama, majdnem elütöttünk egy sünit, de az apu kikerülte, mert nagyon hasznos állat, – nem is úgy volt – mondja a másik – ... s dől belőlük feltartóztathatatlanul a szó. A nagyszülők büszke mosollyal hallgatják a két jó vérű fiút.

A köhögős busz most erőlködik, füstöl, nem csoda, tömve van. Az a néhány korai gyalogos már bizonyára célhoz ért... A macskák kényesen nyújtóznak a napon, a kutyák békésen hűsölnek, de időnként bele-beleszimatolnak a levegőbe, mert a konyhák felől nyálcsorgató illatok szivárognak. A ház körüli ólak lakói közül néhányan visszaadták lelküket a teremtőnek, hogy az ünnepi asztal díszei lehessenek...

A templomból – mint az ország minden templomából – kiszűrődik a jobbra – boldogabb magyar jövőre vágyakozás éneke – „HOL VAGY ISTVÁN KIRÁLY"...

Ahogy ürül a templom, úgy telik a kocsma. Rég bevált jó dolog ez, egy kis sörözés, zene csak növeli az étvágyat. Aztán a kocsmák is elcsendesednek, az emberek ráérősen beszélgetve sétálnak hazafelé. S a déli harangszó után az ország ebédhez ül! A kiadós ebéd után jólesik egy kis szundítás, mert délután elkezdődik a sógorolás, és ki tudja meddig tart.

Ahol erre a napra esik a búcsú, a nagyobb tereken ringlispil, hajóhinta, céllövölde, vattacukor, törökméz és bő ajándékkínálat várja a látogatókat. Néhol újra kapható a kedves búcsúfia, a tükör-

Földárverések megyeszerte

Termőföldárverések október 11-étől 18-áig a következő községekben lesznek, mindenhol a helyi kultúrházban: Nagylózs (mgtsz) 11-én 10 óra; Nagylózs (mgtsz) 12-én 10 óra; Rábasebes (mgtsz) 11-én 10 óra; Nagycenk (mgtsz) 11-én 10 óra; Kisbajcs (mgtsz) 12-én 10 óra; Fertőszentmiklós (mgtsz) 12-én 10 óra; Fertőszentmiklós (mgtsz) 13-án 9 óra; Fertőszentmiklós (TEG) 13-án 13 óra; Balf (mgtsz) 13-án 10 óra; Balf (TEG) 13-án 13 óra; Vének (mgtsz) 14-én 10 óra; Röjtökmuzsaj (mgtsz) 14-én 10 óra; Szilsárkány (mgtsz) 14-én 10 óra; Szilsárkány (mgtsz) 15-én 10 óra; Győrújfalu (mgtsz) 15-én 10 óra; Ebergőc (mgtsz) 15-én 10 óra.

Oltárkép Győrújb

Holnap 14 órakor ünnepi istentisztelet keretében szentelik fel újból a Győrújbaráti Evangélikus Iskola gyülekezeti termében a helyére visszaállított egykori ol-

Éjféli k

Az Éjféli Kiáltás Misszió gy órától várja tagjait és az érd kerék épületében a második összejövetel után könyvek, lására, rendelésére is lesz le

HBO – ingyen

Az HBO előfizetői mozicsatorna ma és holnap kódolatlanul lesz fogható Győr város 25 ezer háztartásában. (Területileg Ady-, Marcal-, Nádor- és Belváros azon lakásaiban, amelyek a Kábeltelevízió Szolgáltató Kft. rendszerén vannak.) Az adás a Kábel TV 5-ös saját műsorcsatornáján fogható, tehát nem szükséges a tv-készülékeket átprogramozni. Kezdési időpont mindkét nap délután 17.30 óra. A műsoron olyan sikerfilmek szerepelnek, mint a Reszkessetek, betörők!, Hóbortos hétvége, Dupla dinamit, Go Trabi go, 33 emelet mélyen a pokolban, Rendőrakadémia 5., Beetlejuice, Dire Straits „On the Night" koncert.

Regionális magazinműsor

A Tv2 Nyugat-Magyarországi Regionális Magazinműsora október 10-én, vasárnap 18 órakor jelentkezik, ezúttal a játék jegyében. A tartalomból: Ünnep-e a játék? – Tervezzünk játékokat – Pörgettyűkészítők Zalaegerszegen – Babák és divatok – Álomautó saját kivitelben – Zenélő díszkút Székesfehérváron – Első rendőr őttusa-világbajnokság Tatán – Hagyományőrző rejtvény – nyereményekkel...

Koreáról a gépiparban

A TIT győr városi szervezetének földrajzi szabadegyetemén hétfőn délután négy órakor a Jedlik Ányos Gépipari Szakközépiskolában *Szilágyi György* tart vetített képes előadást Korea címmel.

Várják a

Hétfőn 16-tól 19 óráig a Szany a helyi Vöröskereszt szervezésébe nak.

A Győr Városi Óvodák Vörösk ja az óvodák dolgozóit és az óvod ellátó Állomásra (Magyar u. 8.) h

Egyeztető megbeszélés

Győrújfalu földrendező bizottsága értesíti az érdekelteket, hogy október 12-én 18 órakor földárverés előtti egyeztető megbeszélést tart a régi kultúrotthonban.

Jim Sanders gyógyít

Jim Sanders misszionárius ma Csornán gyógyít 16 órától a művelődési házban.

A lottó nyerőszámai

A 41. heti lottósorsolás nyerőszámai a következők: 32, 36, 42, 51, 64.

Megjelent a Pepita

Megjelent a HÍD Ifjúsági Információs és Tanácsadó Iroda információs újsága, a Pepita. A havonta jelentkező, ingyenes kiadványban hasznos információkat találhatnak a fiatalok pályázatokról, programokról, tanfolyamokról, egyéb lehetőségekről.

A tudatalatti képességről

Előadás a hipnózisról

Hétfőn 17 órakor Gyógyító hipnózis címmel tart ingyenes előadást Gönyűn, a faluházban *dr. Kiss Attila* szakorvos, a Medmis orvoscsoport vezetője.

a piactéren. A védőoltásra el nem vitt ebeket – rendelet alapján – kártalanítás nélkül kiirtják, s az oltást elmulasztók ellen szabálysértési eljárást indít a hivatal. Az oltás díja 150 forint.

Fogyjunk együtt!

Diétás recept

Vasárnapra

Reggeli: teflonban sült ham and eggs: 5 dkg gépsonka (78), 1 db tojás (66), 1 teáskanál olaj (45); 5 dkg barna kenyér (123), tejeskávé 2 dl 1,5 százalékos tejjel (96) és mesterséges édesítőszerrel.

Tízórai: Frujó cseresznye-müzlis gyümölcsjoghurt (73).

Ebéd: csontleves: 5 dkg vegyes zöldség (18), 1 dkg betét (35); szójás vagdalt: 2 dkg szójagranulátum (103), 8 dkg sovány darált sertéshús (118), 1/3 db tojás (22), 1/3 db zsemle (49), petrezselyemzöld, vöröshagyma, majoránna, törött bors, 1 dkg zsemlemorzsa (35), 2 teáskanál olaj (89); párolt vegyes köret: 10 dkg csemegekukorica (127), 10 dkg karfiol (29), 5 dkg zöldbab (20).

Uzsonna: 1 db alma (30).

Vacsora: 2 dkg Hansági májaskrém (62), 1 db paradicsom (22), 4 db Abonett (100), 2 dl 1,5 százalékos tej (96).

Összes energiatartalom: 1436 kcal.

Hétfőre

Reggeli: 5 dkg gépsonka (78), 1 db Kalci kockasajt (60), 1 db zöldpaprika (12), 4 db Abonett (100), 2 dl 1,5 százalékos tej (96).

Tízórai: 2 db alma (60).

Ebéd: gombaleves: 4 dkg gomba (16), 2 dkg sárgarépa (7), 1 teáskanál olaj (45), 1 dkg liszt (35), vöröshagyma, fűszerpaprika, petrezselyemzöld, só, pritamin; párolt borjúszelet: 15 dkg borjúszelet (165), 1 teáskanál olaj (45); párolt vegyes köret: 10 dkg karalábé (38), 10 dkg zöldborsó (88), 10 dkg csemegekukorica (127), 1 teáskanál olaj (45).

Uzsonna: 2 db körte (150).

Vacsora: 10 dkg hideg borjúsült (110), 5 dkg barna kenyér (123), 15 dkg paradicsomból saláta (33).

Összes energiatartalom: 1433 kcal.

Kóródi Katalin
dietetikus

Traffipax

A megyei rendőr-főkapitányság mérőautója holnap a következő helyeken ellenőrzi az 1-es főút forgalmát: 7-től 13 óráig Győr átvezető szakaszán, 14.30-tól 17.40-ig a 105–108–112-es kilométerszelvényekben, 18.30-tól 24 óráig Győrött, éjjel 1 órától 5.30-ig Abda, Öttevény belterületén.

A másik traffipaxos gépkocsi 8.30-tól 13 óráig Győr területén, 14-től 19.30-ig a 81-es főút megyehatáránál méri a közlekedők sebességét.

Hétfőn 6.20-tól 11 óráig az 1-es főút győri szakaszán, 12 órától 17.40-ig a 107–112–105-ös kilométerszelvényekben, 18.30-tól 24 óráig Abdán, 0.30-tól 5.40-ig Öttevényen ellenőriznek.

Ugyancsak hétfőn 6.30-tól 13 óráig a 81-es főúton Pér–Mezőörs között, 15-től 21 óráig Csornán lesz a traffipaxos kocsi.

Párthírek

A Kereszténydemokrata Néppárt győr városi szervezete értesíti tagságát, hogy hétfőn 16.30 órakor taggyűlést tart a Pártok háza (Árpád út 2.) első emeleti előadótermében. Ugyanaznap 15 órától a II. emeleti KDNP-irodában ügyintézési ügyeletet tartanak, és itt várják az új tagok jelentkezését is.

A Szocialista Párt mosonmagyaróvári Mofém-telepi alapszervezete hétfőn 17 órakor a Mofém-kultúrházban tartja soron következő taggyűlését.

A Magyar Szocialista Párt Nádorkör alapszervezetének vezetősége értesíti tagságát, hogy hétfőn 16.30 órakor taggyűlést tart a Herman O. u. 22. szám alatti Szocialista klubban.

A Szocialista Párt kapuvári alapszervezete következő összejövetelét hétfőn 17 órakor tartja a kapuvári pártházban.

A Magyar Külkereskedelmi Bank Rt. árfolyamai

Érvényes: 1993. október 8-án.

Pénznem	valuta (bankjegy és csekk) vételi	valuta (bankjegy és csekk) eladási	deviza (100 egységre, forintban) vételi	deviza (100 egységre, forintban) eladási
Szlovák korona	280.000	350.000	Ennek a devizának nincs árfolyama.	
USA-dollár	9.441.980	10.026.020	9.714.530	9.753.470
Svájci frank	6.623.160	7.032.840	6.814.340	6.841.660
Kanadai dollár	7.071.300	7.508.700	7.275.420	7.304.580
Angol font	14.384.130	15.273.870	14.799.340	14.858.660
Belga frank	268.120	284.700	275.860	276.960
Holland forint	5.175.920	5.496.080	5.325.330	5.346.670
Német márka	5.819.030	6.178.970	5.987.000	6.011.000
Olasz líra	5.871	6.235	6.041	6.065
Francia frank	1.660.640	1.763.360	1.708.580	1.715.420
Dán korona	1.434.630	1.523.370	1.476.040	1.481.960
Svéd korona	1.169.820	1.242.180	1.203.590	1.208.410
Norvég korona	1.329.870	1.412.130	1.368.260	1.373.740
Ausztrál dollár	6.178.900	6.561.100	6.357.260	6.382.740
Kuvaiti dinár	31.620.060	33.575.940	32.532.800	32.663.200
Spanyol peseta	71.530	75.950	73.590	73.890
Ír font	13.722.590	14.571.410	14.118.710	14.175.290
Osztrák schilling	827.070	878.230	850.940	854.360
Portugál escudo	56.410	59.890	58.030	58.270
Finn márka	1.633.480	1.734.520	1.680.630	1.687.370
Japán yen	89.660	95.200	92.250	92.610
ECU (Közös Piac)	10.996.890	11.677.110	11.314.330	11.359.670
Görög drachma	40.070	42.550	41.230	41.390

Csorna: Jurassic Park (USA) 18, 20; **Győr, Csillag:** Benny és Joon (USA) 18, 20; **Győr, Csillag NO-CO:** Egerek és emberek (USA) 17, 19.30; **Győr, Rába:** Haláli fegyver I. (USA) 15.30, 17.45, 20; **Győr, Rába Európa:** Árnyékszázad (magyar) 17.30; Ördögök (angol) 19.30; **Győrszentiván:** Tisztességtelen ajánlat (USA) 18.30; **Kapuvár:** Interceptor (USA) 18.30; **Mosonmagyaróvár, Dózsa:** Jurassic Park (USA) 17, 19; **Rajka:** Drágám, a kölyök (marha) nagy lett... (USA) 18; **Rábapordány:** Cliffhanger (USA) 18; **Sopron, Huszárik:** Világok arca – Baraka (USA), 16.30, 19; **Sopron, Szabadság:** Sommersby (USA) 15, 17.15, 19.30; **Tét:** Úszó erőd (USA) 17.30 óra.

VASÁRNAP

Bábolna: Titkolt titkos ügynök (fr.) 18; **Csorna:** Jurassic Park (USA) 18, 20; **Győr, Csillag:** Benny és Joon (USA) 18, 20; **Győr, Rába:** Haláli fegyver I. (USA) 15.30, 17.45, 20; **Győrszentiván:** Tisztességtelen ajánlat (USA) 18.30; **Kapuvár:** Interceptor (USA) 18.30; **Kimle:** Facérok* – Singles (USA) 18; **Mosonmagyaróvár, Dózsa:** Jurassic Park (USA) 17, 19; **Sopron, Huszárik:** Világok arca – Baraka (USA) 16.30, 19; **Sopron, Szabadság:** Sommersby (USA) 15, 17.15, 19.30; **Sopronhorpács:** Idétlen időkig (USA) 18.30 óra.

A csillaggal jelölt filmek korhatárosak! A Rába-Cinema Filmelláto Vállalat a műsorváltoztatás jogát fenntartja!

Sopron az igazi otthon

Műtermi beszélgetés a 92 éves Sterbenz Károllyal

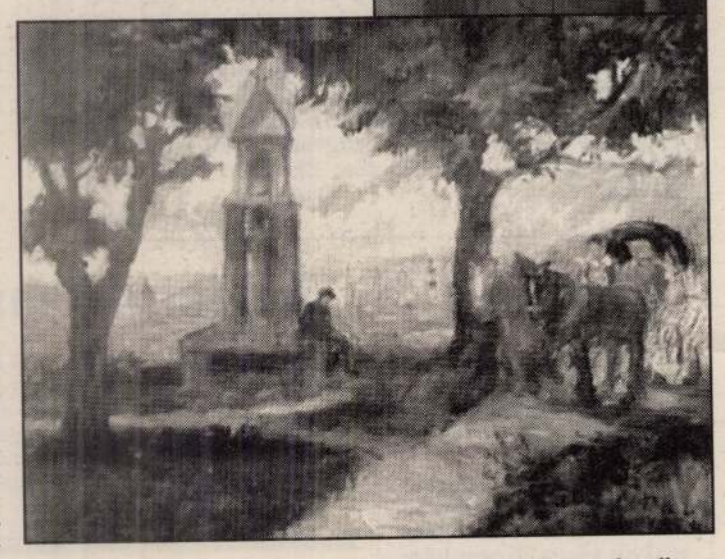

Sokat gondolkodtam azon, hogyan is lehetne bemutatnom ilyen sokrétű művészpályát anélkül, hogy magát az alkotót és az olvasót egyfajta leltár elkészítésére, vagy elolvasására kényszeríteném.

E gazdag pályát a gyakorlatban már bemutattam: legutóbb a Lábasházban nyolcvanötödik születésnapjára készített tisztelgő kiállításon. A kiállítás rendezése közben magam is megdöbbenve tapasztaltam, hogy a főként grafikusnak tartott *Sterbenz Károly* mennyiféle festői műfajban alkotott, a szekkótól a táblaképen át, a tájkép, a portré mellett oklevelek, családfák, biológiai rajzok, boretikettek és idegenforgalmi városképek milyen mennyiségét készítette el. Láthattam, hogy a városban, és tágabb hazájában, Burgenlandban hány múzeum, templom, vendéglő és hány família őrzi alkotásait, s hogy ex libris-ei szinte egész Európában megtalálhatók.

Mind e felsorolások ellenére meg kell állapítanunk azt, hogy Sterbenz Károly itthon a világban leginkább Sopronban volt, ha műveit e szemmel nézzük, még inkább beláthatjuk ezt, hiszen a festmények, grafikák ábrázolt világa e helyből és környékéből táplálkozik, választja motívumait.

Az anyanyelve német. Hatéves koráig, az iskoláig nem is tudott magyarul, mondja, majd kedves történetet mesél el első kétnyelvű tanítójáról, miként magyarázta el neki a kecske és fecske közötti különbséget, amit kisgyerekként nehezen értett meg. Amikor arról faggatom, kinél tanult először rajzolni, ifjabb *Storno Ferencet* említi. Nem voltak ezek kifejezett stúdiumok, de mivel apja sokat dolgozott a Storno család felvidéki és Sopron megyei restaurálásainál, ezért tanítgatta őt rajzolásra, kisebb másolások és nagyítások készítésére, alapelemekre. E kapcsolata a családdal sokáig megvolt. A polgári elvégzése után beíratkozott az Iparművészeti Iskolába Budapesten. Festő szakon, ma úgy mondanánk, díszítőfestő szakon tanult, és korábban is, most is elmeséli, milyen kiváló képzést kapott például az ornamentumfestés tekintetében, és ez később milyen nagy hasznára volt.

A főiskolát 1921-ben végezte el, ekkor hazatért Sopronba, ahol kis megszakításokkal azóta is él. Húszévesen, egy meglehetősen nehéz világban itthon mit tudott kezdeni? – faggatom. Dolgozott apjával, dolgozott Stornóval, voltak alkalmi megrendelések. Arra emlékszik, ekkor kezdett el kis alkalmi lapokat készíteni. Természetesen benne volt a Képzőművészeti Körben is, rajzolt, stúdiumokat vezetett, de a legjobb kapcsolatban ez időben az akkoriban szintén hazatérő *Mühl (Mende) Gusztival* volt. Amikor arról faggatom, hogy általában merre indult, kiderül, sohasem a Lövérek felé, hanem inkább a Bécsi domb, a külváros felé irányította lépteit. A rajzokat, kisgrafikákat ismerve erre az ember gondolatban rábólint, és csodálkozik, ha eddig erre nem jött rá.

Azután jöttek a csavargás évei. A húszas években számtalanszor hónapokig vándorolt a szomszédos Burgenlandban, de a rajzok vallomásai szerint a Wachauban éppen úgy, mint Tirolban.

A korai, főleg rézkarctechnikával készült kisgrafikák stílusát figyelve láthatjuk, hogy nagyon kötődnek a múlt század végének és a századfordulónak német illusztrációihoz. Később leginkább a fametszetes lapokon találunk sokkal sűrítettebb, villódzóbb világot, amely motívumait, és képeit tekintve már saját, senkihez sem hasonlítható nyelven beszél. Ma már nehéz lenne eldönteni, melyek azok a motívumok, amelyeket a megrendelő, s melyek azok, amelyeket a művész kíván ezekre a lapokra. Először neki kellett felfedeznie például a bábakalács szépségét, hogy azután mások is felfedezzék, s a ciklámen mellett oly sok lapon megjelenjék – mutatva szépségét.

A beszélgetés a Sterbenz-házban, a megszokott műteremben, rajzok, festmények, az asztalra kikészített szerszámok, a „staflira" helyezett, kicsit elárvult, félig kész festmény és egy pohár bor társaságában történt. Ott ült leánya, benéztek a családtagok, jó volt a beszélgetés és a bor, mint mindig, és reméljük még sokáig az lesz.

Askercz Éva
művészettörténész

(Az interjú, amelyből részleteket közöltünk, a Soproni Szemle idei 3. számában jelent meg.)

A soproni televízió műsora

A városi televízió mai műsora ismét a megszokott időben, 15 órakor (a Ravazd utcai lakótelepen 15.30 órakor) kezdődik.

Először a Sopron testvérvárosából, Bolzanóból érkezett delegációról készült filmet vetítik, majd a fogászati kongresszusról, valamint a nemzetközi újságíró-találkozóról láthatnak összeállítást. Ezt követően a Nautilus koncertjét tekinthetik meg a rajongók.

Majd Berzsenyi Lénárd kiállítására a Líceumba, valamint a vadászati kiállításra, a Lábasházba invitálják a nézőket. A gyerekeknek a Lolka és Bolka vakációja című mesefilmet vetítik.

Ziccer címmel kosárlabdaösszefoglaló következik, majd bemutatkozik Boros László, az MSZP országgyűlési képviselője, valamint Böröcz István, tűzoltóparancsnok. Végül jogász válaszol a nézők kérdéseire.

A hétfői adás ismétlése, 18 óra (Ravazd utcai lakótelepen 18.30 óra) után a Vasas–SLC mérkőzést vetítik.

Műszaki Mini Áruház Műszaki
AUTOMATAMOSÓGÉP-VÁSÁR
A MŰSZAKI MINI ÁRUHÁZBAN
ARDÓ olasz automata mosógép 31.900,– Ft
ZANUSSI 411 automata mosógép 38.400,– Ft
PHILIPS Whirlpool 39.900,– Ft
SIEMENS 41.500,– Ft
PHILIPS Whirlpool mosó-szárító automata 63.900,– Ft
Maxi Választék Mini Árak
(78053/1/1H)
Műszaki Mini Áruház
Galavics és Tóth Sopron, Ülteleki u.18.

A SOPKER Rt. élelmiszerboltjaiba felvesz gyakorlattal rendelkező szakképzett PÉNZTÁROSOKAT.
Jelentkezni lehet személyesen a SOPKER Rt. központjában (Sopron, Kőszegi u. 1.)
(76761/5/1H)

Megnyílt az osztrák könyvtár

A soproni Berzsenyi Dániel Gimnáziumban (Líceum) tegnap délután fél 5-kor ünnepélyesen átadták az olvasóközönségnek az iskola úgynevezett osztrák könyvtárát. Mint arról korábban hírt adtunk, Alsó-Ausztria tartomány közel 300 könyvet adományozott a badeni Bundesrealgimnasium testvériskolájának, a német nyelvű kötetek azonban a város polgárainak is rendelkezésére állnak. Az egybegyűlteket *Lampérth Gyula* igazgató köszöntötte, majd Alsó–Ausztria képviseletében *Adolf Stricker* nyitotta meg a könyvtárat.

Afrikában később szól a kakas...

Végre kész a ház!

Amilyen gyorsan csak lehetett eltüntettük az építkezés nyomait és beköltöztünk a házba. Még itthoni mércével mérve is csinos és praktikus családi házat kaptunk. Fából készült az egész. A bútorokat a főiskola vette meg számunkra.

Végre elhozathattuk és kicsomagolhattuk ládáinkat. Valósággal dúskáltunk az itthonról vitt javakban. Tányérok, evőeszközök, saját ágynemű! Szerencsére jó volt a felkészítésünk, mert nemcsak sok időt takarítottunk meg ezzel, hanem azonnal lakni tudtuk a házat, az anyagiakról nem is szólva.

A konyhában palackos gáz volt, de villannyal kombinálva. Először Nigériában – a világ végén – láttam ilyet. Egy elektromos főzőlap volt rajta, amit főleg a víz forralására használtam, már amikor volt villany. Az ivóvíz „készítéséhez" szükséges filtráló-(szűrő) berendezést már a vendégházban is használtuk. Akkor Zakari forralta nekem a vizet és amikor meghűlt(?!) beleöntötte a felső tartályba. Ez lassan átcsepegett egy alsó edénybe, aminek az oldalán egy csap volt. Innen aztán üvegekbe töltve – a hűtőszekrényben tárolva – fogyasztható ivóvizünk lett. Persze ezt a folyamatot állandóan figyelemmel kellett kísérni, különben ivóvíz nélkül maradt volna a család.

Hamarosan megkaptuk az autót is, ami igazán nélkülözhetetlen volt. Nemcsak a távolságok miatt, hanem a biztonságot is szolgálta. Bár ami a közlekedést illeti, nem tudom mi is jelentette a nagyobb veszélyt: ha gyalogosan kirabolnak, vagy amikor a kisautóval balra akart kanyarodni az ember – miközben a nagy üzemanyag-szállító tankerkocsi ott „lihegett" a nyakában? Ajánlatosabb volt szépen lehúzódni a (nem lévő) padkára, megvárni míg elmegy és utána megfordulni. A gázt és a dudát jobban ismerték, mint a féket!...

Az udvaron – közel a konyhaablakhoz – vaslábakra emelve állt a víztartályunk. Azért volt fontos a közelség, mert az oldalán lévő csapot is ajánlatos volt figyelni. De erről majd később.

A tartályt hetente egyszer töltötték fel a főiskola tulajdonában lévő vízszállító tartálykocsik. A víztározó – ahonnan a vizet hozták – 40 kilométerre volt a „lakóteleptől". Addig nem is volt gond, amíg a karbantartás nélkül és rossz utakon járó kocsik egymás után le nem robbantak. Meg kellett hát tanulni, hogy egyik feltöltéstől a másikig kitartson a vizünk. Ha spóroltunk valamennyit és biztosan tudtuk, hogy kapunk, (mert már bekanyarodott a házunk mellé a tartálykocsi), gyorsan belemertük a kádba a maradékot. Onnan aztán kannákba, vödrökbe merve tároltuk a felhasználásig.

Az itthoni vízhasználati szokásaink alaposan megváltoztak. Pedig többféle módon fogyott a víz, mint általában. Mindent fertőtleníteni kellett és ehhez a vízben feloldott Neomagnol tablettákat használtam. Ajánlatos volt a piacról hazaérve a gyümölcsöket is, a zöldségfélét is neomagnolos fürdőben hagyni, majd leszárítva betenni a hűtőbe.

Természetesen ez időben is nagyon sokat jelentett, pedig munka az volt bőven. Nem győztem kapkodni, hogy mire hazajön a család, az ebéd is meglegyen. És akkor a „mit főzzek?" című – itthon is nehéz kérdésről még nem is volt szó!

(Folytatjuk.)

Matolcsy Imo!

LEVELEZŐLAP

Dr

Sterbetz István
Madártani
Intézet

Budapest, II K.
Garas u 14.

Állami Nyomda. — Ára: 50 fillér.

Feladó: Sterbetz Kati
Fonyód Alsó - Bélatelep
Neveló otthon.

MSZ 130—53. I.

LEVELEZŐLAP

Állami Nyomda. — Ára: 50 fillér.

Dr

Sterbetz István

Budapest XIII K
Fiér u. 4/4 2em.

Feladó: Sterbetz Kati
Fányád Alsó-Bélatelep
MSZ 430—54. I. Nevelő otthon

Sterbencz Károly

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

ESTI HIRLAP

1963 JAN 29.

PANNONHALMÁT, Fertőrákost, Kapuvárt, Sopront s más tájnevezetességet ábrázoló gyufacímkéket készített Sterbencz Károly soproni grafikus, Győr-Sopron megye nevezetesebb helyeiről. Az új gyufacímkék tavasszal kerülnek forgalomba.

Sterbenz Károly

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

1962 [illegible]

KISALFÖLD

1021

Soproni grafikus franciaországi sikere

Sopron országosan ismert grafikusművésze, Sterbenz Károly jelentős külföldi sikert aratott. A IX. exlibris nemzetközi kongresszust ebben az évben Párizsban rendezték meg. Erre az alkalomra a magyar Kisgrafikabarátok Köre a résztvevők számára tizenkét eredeti fametszetből álló albumot állított össze. A tizenkét metszet közül az egyiket Sterbenz Károly készítette, aki egy soproni vonatkozású művel szerepel az albumban. A kongresszus pályázatot hirdetett Le Campion, híres francia grafikusművész emlékezetét megörökítendő fametszetre. A pályázaton Sterbenz Károly is részt vett, művét a zsüri elfogadta és későbbi felhasználás céljából megvásárolta.

Kisfaludy
SZINH

DUBARRY, 7 órako

Hol szórakozzunk

A révfalui pártszervezet
október 26-án, pénteken dél-
után 6 órakor taggyűlést tart
a Damjanich utca 11. szám
alatti pártházban. A tagok
pontos megjelenését kéri a
vezetőség.

A TIT MŰSORA

LEVELEZŐ-LAP

Ngs.

Dr. Szentiványi Gyula
Főtitkár úrnak

Budapest IX
Rákos út 10.
Múzeumlékek Orsz. B.

12063 RÖTTIG-ROMWALTER NYOMDA R.T., SOPRON

Kedves Főtitkár úr! Meg mi
tatom mit hozott a Jézuska.
Sterbene festő műve, Csat
kai ajándéka, az öreg
Caesar ház. Növérem ok
toberben itthon volt, lá
bának már sem mi baja
mint vöröskeresztes növér
bizgolkodik. Boldog ka
racsonyt kíván Quirsfeldné

EMLÉK A SOPRONI CAESARHÁZBÓL

64.1941.Ipse.Buék/Bakter/Rézkarc.

65.Döbrössy László:Klisé.

66.Csatkai Endre/Pihenő kereszt/Fa

67. " /Jelige/Fa

68.Vörös János:Fa.

69.Sárdy Endre.Apácaavatás emléke.Fa.

7o.Sopron városi könyvtár.Klisé.

71.A Caesar család emléklapja.Fa.

72.Ipse.Házassági jelentés.Rézkarc.

73.Ipse.Köszönetnyilvánitás.Fa.

74.Petrikovits László.Rézkarc.

75.Sterbenz Tercsi.Klisé.

76.Tompos Ernő/Soproni házak/Rézkarc.

77.Ipse./A festő torzképe/Fa.

78.MEGE emléklap.1941-re.

79.Menyhárdt Istvánné.Rézkarc.

8o.Paci.Rézkarc.

81.Tompos Ernő/Erotikus/Klisé.

82.1942. Arady Kálmán.Buék. Rézkar.

83.Tompos Ernő.Buék.Fa.

84.Városi könyvtár Széchenyi gy.Rézkar.

85.Geracsek Ferenc.Rézkarc.

86.Holl Imre.Rézkarc.

87. " .Fa.

88.Grastyán Endre.Exmusicis.Fa.

89.Turny István.Exmusicis.Fa.

9o.Ipse.Buék/Cukrászinas/ Rézkarc

91.Winkler Oszkár.Rézkarc.

Sterbenz Kálmán festő ceruzarajzai
a Soproni Múzeumban az 1945. évi ostrom-
ban elpusztult soproni házakról

64.1941.Ipse.Buék/Bakter/Rézkarc.

65.Döbrössy László:Klisé.

66.Csatkai Endre/Pihenő kereszt/Fa

67. " /Jelige/Fa

68.Vörös János:Fa.

69.Sárdy Endre.Apácaavatás emléke.Fa.

70.Sopron városi könyvtár.Klisé.

71.A Caesar család emléklapja.Fa.

72.Ipse.Házassági jelentés.Rézkarc.

73.Ipse.Köszönetnyilvánitás.Fa.

74.Petrikovits László.Rézkarc.

75.Sterbenz Tercsi.Klisé.

76.Tompos Ernő/Soproni házak/Rézkarc.

77.Ipse./A festő torzképe/Fa.

78.MEGE emléklap.1941-re.

79.Menyhárdt Istvánné.Rézkarc.

80.Paci.Rézkarc.

81.Tompos Ernő/Erotikus/Klisé.

82.1942. Arady Kálmán.Buék.

83.Tompos Ernő.Buék.Fa.

84.Városi könyvtár Széchenyi gy.Rézkarc.

85.Geracsek Ferenc.Rézkarc.

86.Holl Imre.Rézkarc.

87. " .Fa.

88.Grastyán Endre.Exmusicis.Fa.

89.Turny István.Exmusicis.Fa.

90.Ipse.Buék/Cukrászinas/ Rézkarc

91.Winkler Oszkár.Rézkarc.

Στρατηγός Κάτοχη κτηνοτροφικοί πρόεδ. 1 9 3 0 - \Είδος εκδρ\

Α κλίση με μεν πατρ:εξαίρετα.

1. Γεράκ.1930.Βόσκαρης.
1930-1934.

2. Γαϊδαρ.Βόσκαρης

3. Σκαφοπλοΐκος ίδιος.Βόσκαρης.

4. Ιλοπλκα.Βόσκαρης.

5. Ιππος\Γεωργός ρίκτορ\Βόσκαρης.

6. Ιππος\Γεωργός\Βόσκαρης.

7. Ιππος\Γεωργός\.Βόσκαρης.

8. Γαρρ καλμάρι.Κλίσις.

9.1932.Μισσιονέρ Κτηνίατρος.Κλίσις.

10.1932.Γεωργός Άλογο.Κλίσις

11. Σαπωνοποιός.Κλίσις.

12.Μαλλιαρά Οσκάρ.Κλίσις.

13.1927. Βοηθητικός ίδιος.Κλίσις

14."Σκάφος μεταφορικό"."Κατ.

15.Βοηθητικός ίδιος.Βόσκαρης.Βόσκαρης.

16.Ιππος.Βόσκ.Ζώο\Α ίππος\

17.Μαγειρική.Ζώο.

18.Ιππος Ελαιο.Βόσκαρης.

19.1932.Μαγαζιά γενικού εμπορίου.Κλίσις

20.Ζώο Κτηνίατρος.Κλίσις.

21. Μαγαζί Ιατρικών.\Μάρκες\Κλίσις.

22. " " .\Σκεπασμένα\Κλίσις.

23.Ηφαιστειακή Σαντορίνη.Ζώο.

24.Σκαφοπλοΐα ίδιος.Βόσκαρης.

25.1931.Γομφος Ελαφ\Σκαλιά\Βόσκαρης.

26.Γεράκι Ιδιος.Κλίσις.

27.Σκαφοπλοΐκος Ιδιος.Βόσκαρης.

28.Ιππος.Βόσκ\Α γάλος Ιδιόκτης\.

29.Ιππος.Κοιλιά γεννήτρια.Γυ.

30. " .Ελαιογεν Σαντίδια σπιτάκι.Βόσκαρης.

31. " \Αγγλογάλλος\Βόσκαρης.

32. " \ " \ Βαπτιστήρι.

33.Γομφος Ελαφ\Εγκλείστρα\Κλίσις.

34.— " \Α ίππος\.Βόσκαρης.

35.1930.Ιωσήφ Ιωάννη.\Άγιος εμπορ\Βόσκαρης.

36.Βόσκ.Ιππος.

37.Γομφος Ελαφ\Δάκ\.Γυ.

38.Ιππος Ελαιο.Εκπαιδεύτρια.Γυ.

39.Σφυρηλάτης Ξενοδόκ.Γυ.

40.Ιππος\Γεωμετρικός.Βόσκαρης.

41.Γομφος Ελαφ:Ελαφάκια σπιτάκι.Βόσκαρης.

42.Γομφος Ελαφ\Ηφαιστάκια\Βόσκαρης.

43.Τηλεφωνητής Τηλεγ.Κλίσις.

44.Γομφος Ελαφ:Τεχνίτης ίππων.Βόσκαρης.

45.Βοκοτ Σαντία.Γυ.

46.Ηφαιστάκ Σαντία.Βόσκαρης.

47.Μαθητικό πρόεδρος.Βόσκαρης.

48.Μια.Diamond.Αμαξάκια.Βόσκαρης.

49.Ηφαιστάκια Γυ.Βόσκαρης.

50.Δομοπλοΐα αξία.Κλίσις.

51.Σοφτόπι κομψόπαιδ.Κλίσις.

52.Σκαλί Ιδιόσαμ.Κλίσις.

53.Σκηνίλλινης Ιδιος.Βόσκαρης.

54.Γομφος Ελαφ.Σιδηρ.

55.Ιππος.Βόσκ\Α γάλος Ιδιόκτης\.

56.Ιππος.Κοιλιά αγγειοπλαστ.Γυ.

57. " .Ελαιογεν Σαντίδια σπιτάκι.Βόσκαρης.

58. " \Αγγλογάλλος\Βόσκαρης.

59. " \ " \ Βαπτιστήρι.

60.Γομφος Ελαφ\Εγκλείστρα\Κλίσις.

61.— " \Α ίππος\.Βόσκαρης.

62.1930.Ιωσήφ Ιωάννη.\Άγιος εμπορ\Βόσκαρης.

63.Σκηνίλλινης Ιδιος.Βόσκαρης.

64.Μαθητικό πρόεδρος.Βόσκαρης.

65.Μηχανοπλοΐα.Γυ.\Μαθητικό\

66.Ιππος\Αγροσκαπτήρ.Γυ.

Sterbenz Károly

Sterbenz Károly kisgrafikai művei. 1 9 3 o - /Első száz/

A külön meg nem jelölt: exlibris.

193o-1934.

1. Feick. 193o. Rézkarc.
2. Pataki. Rézkarc
3. Schachinger József. Rézkarc.
4. Ilonka. Rézkarc.
5. Ipse/Csavargó piktor/Rézkarc.
6. Ipse/Fraknó/Rézkarc.
7. Ipse/Festő/. Rézkarc.
8. Papp Kálmán. Klisé.
9. 1935. Missuray Krug Lajos. Klisé.
10. 1936. Grillus Artur. Klisé
11. Csuppay Lajos. Klisé.
12. Muillard Oszkár. Klisé.
13. 1937. Reisinger Jenő. Klisé.
14. "Gáborka megérkezett". Karc.
15. Reisinger Jenő. Buék. Rézkarc.
16. Ipse. Buék. Lino/A festő/
17. Marianna. Lino.
18. Unger Ervin. Rézkarc.
19. 1938. Martiniy János. Klisé.
20. Lantos Kiss Antal. Klisé.
21. Thier László./Mécses/Klisé.
22. " ". ./Scarbantia/Klisé.
23. Horváth Gyula. Lino.
24. Szabados József. Rézkarc.
25. 1989. Tompos Ernő/Családtörténet/Rézkarc.
26. " /Épitőjog/Klisé.
27. Heimler Károly dr. Klisé.
28. " Klisé.
29. Behowitz Gábor: Klisé.
30. Hofmann Béláné. Klisé.
31. Ipse/Városháztér/Fa.
32. Thier László: Exmusicis. Klisé
33. Neuberger Ernőné. Rézkarc.
34. Horváth Gyula. Rézkarc.
35. Bokor Gyula. Fa.
36. Tompos Ernő: Téglaszin jubileum. Rézkarc.
37. Pinterits Tibor. Klisé.
38. Tompos Ernő/Heraldika előadás/Rézkarc.
39. ~~Tompos Ernő: Előadás emléke. Rézkarc.~~
40. Tasch Pál. Klisé.
41. Ipse/Templomfestő/Rézkarc.
42. Sterbenz Berencék. Fa.
43. Unger Ervin. Exmusicis. Fa.
44. Tompos Ernő/Akt/. Fa.
45. Buék. Ipse. Rózsa (Békeinnepe). Tek. Úr.
46. 194o. Lustig István./Vig ember/Rézkarc.
47. " /A jog/. Rézkarc.
48. Tompos Ernő/Erotikus/Klisé.
49. " / " / Rajzfoto.
50. " /Vittnyédy/Rézkarc.
51. ". Egyévi gyüjtés emléke. Rézkarc.
52. Ipse. Kelet visszatért. Fa.
53. Ipse. Buék/A város látképe/.
54. Tompos Ernő. Signet.
55. Schill r Ignác. Klisé.
56. Gaál Jánosné. Klisé.
57. Soproni könyvnap. Klisé.
58. Domonkos atya. Klisé.
59. Mrs. Diamond, Amerika. Rézkarc.
60. Hegyészy Pál. Rézkarc.
61. Massalsky herceg. Rézkarc.
62. Rötyp - Romwalter Sterbenz Fa/Vörösmarty/
63. Schilling János. Rézkarc.

MAGYAR HIRDETŐ SAJTÓFIGYELŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 187-748, 340-726

1976 OKT 15

NAPLÓ VESZPRÉM

Sterbenz Károly
grafikus

1021

Soproni grafikus könyvjegyei Veszprémben

A 75 éves *Sterbenz Károlyt* műveinek kiállításával köszöntötte a tavasszal szülővárosa, Sopron. A sokoldalú alkotó neve elsősorban kisgrafikái révén ismert itthon és külföldön. A Liszt Ferenc Múzeum gyűjteményéből zömében a könyvjegyeit mutatják most be a veszprémi kisgrafikai galériában, az Eötvös Károly megyei könyvtár klubjában, s néhány hét múlva Pápán.

Mint *Poór Ferenc*, a Dimitrov művelődési központ igazgatója megnyitójában hangsúlyozta, a kisgrafikák tükrözik azokat a művészi-mesterségbeli jegyeket, amelyek a több mint félévszázados munkásságra jellemzők. Barokkos szemlélete a szépségideál megőrzését jelenti.

Lapjaiból néhány:

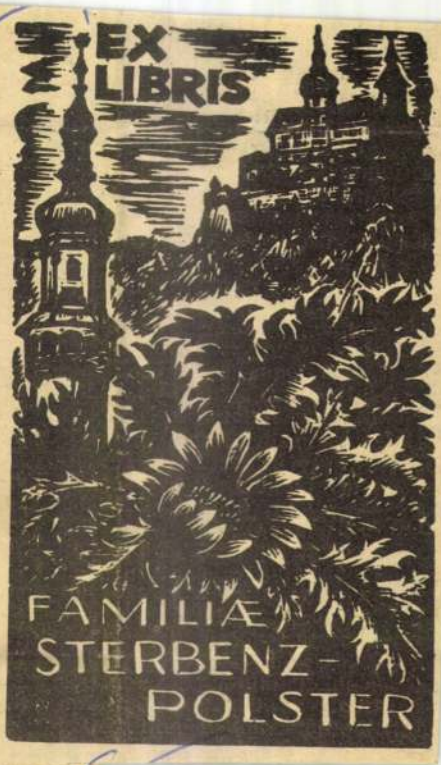

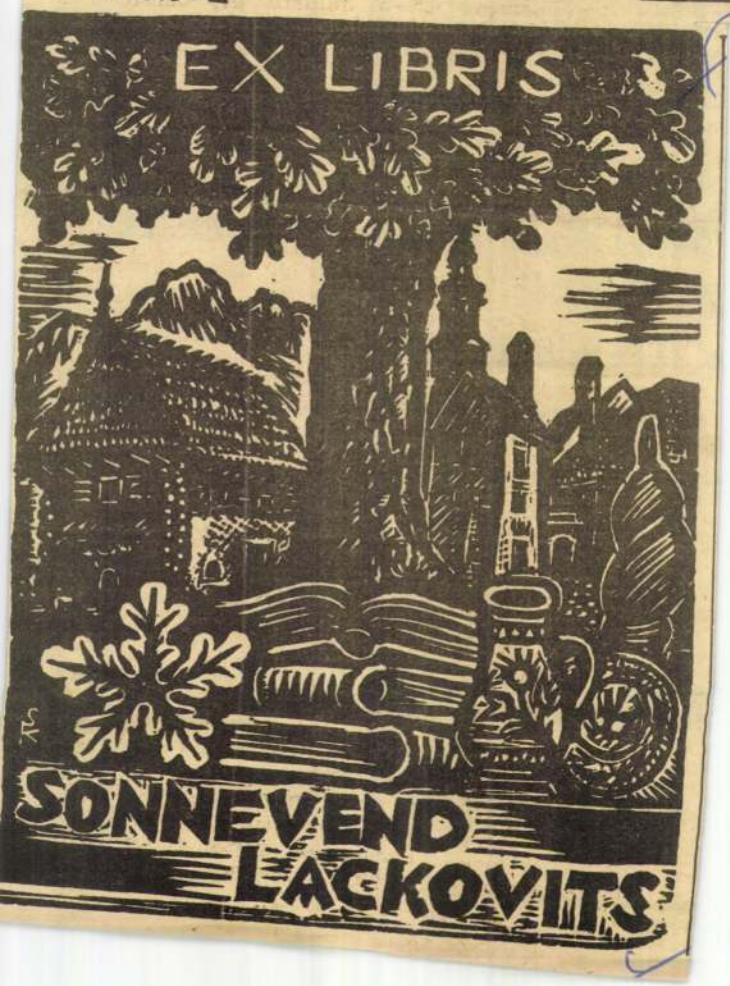

Flóra utcá-
1-791, 5 óra

megyei
látó
lat
ÖRSI
e felvesz

erelőt

ékpár
nnyal
ezők
ben
lehet:
ltségen:
rs,
eg u. 28.

(341)

7 darab választási malac eladó. Nemesvámos. Vörösoktóber u. 18.

HÁZASSÁG

72 éves, nyugdíjas özvegy férfi vagyok, nem iszom, nem dohányzom, berendezett lakásom van, megélhetés biztosítva, keresem korban hozzámenő független asszonyt, aki házastársam lenne. „Balatoni" jeligére a lapkiadóba kérem.

22 éves, 170 magas, szakmunkás fiatalember házasság céljából megismerkedne korban hozzáillő lánnyal. „Késő ősz" jeligére a veszprémi Magyar Hirdetőbe.

Köszönetnyilvánítás

Köszönetet mondunk mindazoknak, akik szeretett édesanyánk, anyósunk, nagyanyánk, dédanyánk,

NÉMETH JÁNOSNÉ

temetésén résztvettek, sírjára koszorút, virágot helyeztek, részvétükkel mély fájdalmunkat enyhíteni gyászoló

(337)

A tize
san talá
de azért
zoltak:
lönféle
kilincs,
táska vo
kacskarin
lehetett
rikai kígy

Már a sorbarakáson akadt a vita. A pad hosszabb volt az asztalnál, viszont az asztal magasabb. Aztán: mi a nagyobb, a papír, vagy a szeg? Végülis megegyeztünk a vastagság fo-

behozzuk lemaradásunka matematikai - logikából Moziba menet Árpi barátom így köszönt rám:

— Üdvözlöm az egés családi halmazt.

Gesztélyi Nagy Zoltán

NAPLÓ

az MSZMP Veszprem megyei Bizottsága és a megyei tanács lapja
Főszerkesztő:
Csaba Imre
Napló Szerkesztőség, Veszprém, Irodaház
8201 Veszprém
Telefonszámaink:
Szerkesztőség:
Alközpont (ugyanitt hirdetésfelvétel is!): 13-250, 13-251, 13-252
Főszerkesztő, titkárság, panaszügyek: 11-255
Főszerkesztő-helyettes, gépírók, információfelvétel: 12—649
Sportrovat: 11-244.
Esti szerkesztés: 12-254
Kiadja a Veszprém megy Lapkiadó Vállalat
Felelős kiadó:
Domján Gábor igazgató
Telefonszáma: 11-245
Előfizetési díj 20 forint
Terjeszti a Magyar Pos Előfizethető bármely post hivatalnál, a kézbesítőkn a posta hírlapüzleteiben és a Posta Központi Hírla Irodánál (Budapest VII., József nádor tér 1. sz.)
Steltzer Ferenc igazgató
Készült SUBURBAN ofsze rotációs gépen
Index: 25—061

Főnökség közli, hogy
—Kerta állomások között
hó 17-én a vasút baloldalán
t erősáramú kábel

helyezésre kerül!

és a hozzátartozó
nyek érintése

s ÉLETVESZÉLYES!

T.B. Ép. 3. sz. Ép. vezetősége
Szombathely

(298)

Jó kereseti lehetőséggel

hírlapkézbesítő-helyettesítőket

keres
Veszprém 1. Megyei Postahivatal
Jelentkezés a Városi Hírlapposztálvnál

(V)

megyében

ény. **10 százalék előleggel.**

Csereakció minden üzemképes és üzemképtelen asztali rádióra.
Féléves előfizetési díjmentesség.

(13.)

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-729

KÖNYVTÁROS

1978 FEB

Sterbenz Károly

1021 Grafikusművész

Sterbenz Károly könyvjegyeiből

(Cikkünket l. a 108. oldalon)

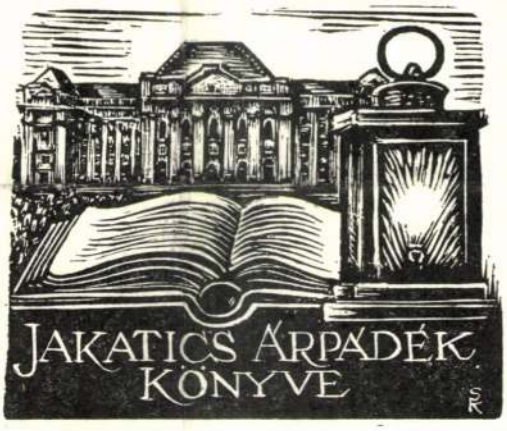

Ára: 6,— Ft
HU ISSN 0450-7886

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-720

KÖNYVTÁROS

1978 FEB

Stelczer Károly

1021

Gyulai Pál leveleiből. Petőfiné 1850. júl. 14. Gyömrő. = *Irodalomtörténet 1913 . . .*", vagy „*Ferenczy Zoltán: Egy elfeledett regényről* = *Akad. Ért. 1917 . . .*" (441., 471. és 487. tétel). Még sok hasonló címleírás kiált magyarázó jegyzet után, ezek hiánya zavaró, és az összeállítás használhatóságát is csökkenti.

A következő alfejezet, a *Hatások, párhuzamok, utalások Lord Byronra*, túlnyomórészt a könyvismertetéseké; az irodalmi hatásokról, párhuzamokról szóló írások címei inkább az előző alfejezetben

cen, 63 l. 4 t. /A Debreceni Kossuth Lajos Tudományegyetem Könyvtárának bibliográfiai kiadványai 7./)

Pálvölgyi Endre

1978 FEB

Sterbova Kdraly

1021

tőkhöz, észrevételeik, termékeny gondolataik nem járulhattak hozzá a Bács-Kiskunban is olyannyira szükséges gyorsabb fejlesztéshez. A híradószám egyéb, időhöz kevésbé kötött írásai közül a kecskeméti református egyházközség 55 ezer könyvtári egységet magába foglaló, *nyilvános* gyűjteményét bemutató cikkre hívjuk fel a figyelmet.

A CSONGRÁD MEGYEI KÖNYVTÁROS decemberi (1977. 3—4.) számát sok rövid cikk, beszámoló teszi színessé. Témái: a „Kiváló könyvtár" pályázatban díjazott két könyvtár bemutatkozása; a

trásag:
szempont
hanem ré
lusztrálja
reltségét.

A SZ
KÖNYVT
összevont
kibontako
lyóirat „könyvtárközi" jellegéből fakad: ugyanis a híradó a Könyvtárosegyesület megyei szervezetének orgánuma. Így jelenhetett meg hasábjain a megyei kórház szakkönyvtárának feladatbővüléséről szó-

1978 FEB

Sterbenz Károly

1021

119

EGRESSY BÉNI Sajókazincon, a mai Kazincbarcika egyik településrészén született. Emlékének ápolását szolgálja a városi könyvtár helyismereti gyűjteménye alapján összeállított füzet, amely kérdés-felelet formában kívánja megismertetni a fiatalságot a Szózat dalköltőjével, Erkel operáinak librettóírójával.

SZÁMÍTÓGÉPES TERMELÉSIRÁNYÍTÁS a címe

1964—1977. (Országgyűlési Könyvtár); UNESCO kiadványok 1974—1975. Válogatott bibliográfia; ua. 1975—1976. (Magyar UNESCO Bizottság — Országgyűlési Könyvtár).

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

KÖNYVTÁROS

1978 FEB

Stekauer Károly

1021

démia Könyvtára, hogy a másfélszáz éves magyar keletkutatás maradandó alkotásait újból hozzáférhetővé tegye. A sorozat „A" jelzésű kötetei a magyar nyelvű műveket, a „B" sorozat a

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-720

KÖNYVTÁROS

1978 FEB

Sterbenz Károly

tár); *Tájékoztató a Vas me-*

1021

guéről szóló irodalomból.

kiadók e friss anyagot tartalmazó összeállításnak szántak.

KAHÁNA MÓZES születésének 80. évfordulója alkalmából a Fővárosi Szabó

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

KÖNYVTÁROS

1978 FEB

Stelbeva Károly

1021

tárak és a tömegkommunikáció (helyi sajtó, rádió)
terjesztéssel foglalkozó szervezet (TIT) kapcsolatá
zéseket is várunk Szolnokról olyan témákban, m
működő kiscsoportok (klubok) munkájának tapas
szokások kialakítása a falusi könyvtárakban, a gye
változásai az iskola és a könyvtár hatására stb. stb
vetkeztetések egy része a megyei könyvtár módsz
ha ezek nem jogszabály érvényűek is, fegyelmez
erejük feltétlenül van. Megemlékeztünk már példá
tárak részére készített folyóirat-beszerzési javas
példaként „A könyvtárak nyitvatartása a Szakma
módszertani levelet ajánljuk más könyvtárak figyelmébe is.

1978 FEB

1021

A KÖNYVTÁROS GALÉRIÁJA

Sterbenz Károly

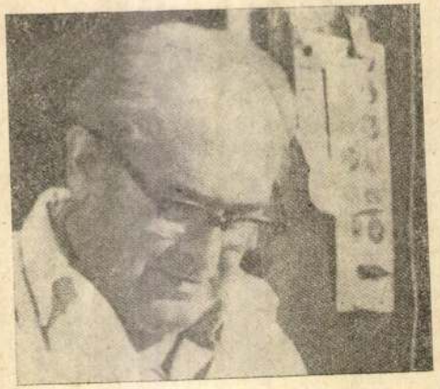

1901. január 1-én született Sopronban, s e városhoz a főiskolai és a háborús évek kivételével egész életében hű maradt. Középiskoláinak elvégzése után 1917 és 1921 között az Iparművészeti Főiskola díszítőfestői szakán tanult. A diploma megszerzése után visszatért Sopronba, ahol a legkülönbözőbb művészeti feladatok megoldására vállalkozott. Freskókat festett — templomokba éppen úgy, mint a kocsmák falára —, és gyakran végzett restaurátori munkákat is. Szabad idejében vázlatkönyvvel a hóna alatt bebarangolta a várost és környékét, mindent lerajzolt: a műemlék épületeket, az öreg fákat, a kisváros embereit és az erdők állatait. Ekkor váltott át a festészetről a grafikára. Nagy számban és mégis művészi gonddal készített idegenforgalmi plakátok, prospektus-címlapok, műemlék-térképek kerültek ki a keze alól.

Közben elsajátította a fametszés és a rézkarcolás technikáját is. Ennek birtokában kapott kedvet az ex libris művelésére (1928), amely azután nemcsak itthon szerzett megbecsülést művészetének, de külföldön is ismertté tette nevét. A merkantilgrafika a megélhetését adta, a kisgrafika pedig meghozta a művészeti álmok kiteljesedését, a teremtő önmegvalósulás változatos remekeit. Sopron „művészeti mindenese" fontos szerepet játszott a *Soproni Művészeti Kör* tevékenységében, kiállításainak állandó résztvevője volt; kisgrafikáit pedig a bel- és a külföldi exlibris-kiállításokon egyaránt szívesen látták.

A második világháború, amely katonáskodásra kényszerítette, művészi és emberi életében egyaránt súlyos törést okozott: házát romokban látta viszont, családjának egy részét holtan találta. Ám volt ereje mindent újra kezdeni. Munka pedig akadt bőven. Az idegenforgalmi nyomtatványok mellett a feléledő exlibris-élet igényelte a kisgrafikákat is. *Csatkai Endre*, a soproni Liszt Ferenc Múzeum kivételes tehetségű igazgatója 1952-ben munkatársává fogadta, és ezt az egyébként is Európa-hírű múzeum nagy nyereségként könyvelhette el: kiállításrendezései, belső installációi sokban hozzájárultak a múzeum állandó és időszaki kiállításainak sikereihez.

Több mint ötszáz kisgrafikájával Sterbenz Károly előkelő helyet foglal el századunk magyar kisgrafikai művészetében. Mi művészetének a titka? Fölényes rajztudása mellett a valósághoz való ragaszkodása. Realista művész, akitől idegen minden modern, vagy modernista útkeresés; realizmusában azonban a látványt úgy váltja művé, hogy az nemcsak a valóságot, hanem önnön világát is kifejezi. Kisgrafikáiban sok a barokkos vonás (zsúfolt kompozíció, idillikus kicsengés stb.), de ez Sopron igézetében természetes. Realizmusában fellelhető egy csipetnyi a romantika édes mérgéből is, amely nem stílusjegyekben, inkább csak hangulatokban jelentkezik. Ennek gyökere is Sopron sajátos varázsában keresendő. Műveinek tematikájában Sopron játssza a vezető szerepet. A Stornó-ház és a Szentháromság-szobor, a tűztorony és az Ikva-part téma folytonosságukban is megunhatatlanok, téma-azonosságukban is változatosak. Változatosságot a foglalkozásszimbólumok beépítése, az egyéniesítés teremt. Másik nagy témaköre a természet, amelyben otthon érzi magát. A fákban, a virágokban és az állatokban nemcsak az organikus lét különféle formáit, hanem a mindig megújuló életet is látja és láttatja. Technikailag a rézkarcban az erősebb: szabadon száguldó karcoló tűjének csak a művészi önfegyelem szab gátat, de vonalkultúrája így is gazdag, változatos, férfiasan szemérmes és líraian lágy egyszerre. A maratás különböző fokozataival festői hatásokra törekszik, nem is eredménytelenül. Nagy figyelmet szentel a részleteknek anélkül, hogy elveszne bennük. Fametszeteiben már sommázóbb, leegyszerűsödött, ökonomikus, néha kissé merev, ám ezt a két anyag közötti különbség is magyarázza. Alakos kompozíciója viszonylag kevés, bár figyelemreméltó, akárcsak aktjai, amelyek a szép női test himnuszát zengik. Szimbólumaiban hagyományos utakat követ, jelképrendszere világos és közérthető.

Hetvenötödik születésnapján a soproni Liszt Ferenc Múzeum teljes életművét, a pápai *Jókai Mór Járási Könyvtár* pedig kisgrafikai munkásságát mutatta be. Ez utóbbi katalógusa életműlistát is tartalmaz.

Galambos Ferenc

majdnem a kétszeresére, a kezdeti 200 000 kötetesről 368 000-esre növekedett. Ebből 191 000 kötet az Egyetemi Könyvtáré, 177 000 pedig a Múzeum Egyesületé volt. A két könyvtár állománya szervesen kiegészítette egymást, az előbbié általános jelleggel képviselte a négy karon előadott tudományokat, az utóbbié pedig a magyarországi és főleg az erdélyi honismereti irodalmat.

Erdélyi rendkívül fontosnak tartotta a képzést. Beosztottjait igyekezett a könyvtári munka valamennyi ágával megismertetni. Helyettesét, Gyalui Farkast arra ösztönözte, hogy könyvtári vonatkozású tanulmányokat írjon, majd minden erejével támogatta abban, hogy magántanári kinevezést kapjon.

Helytelennek tartotta, hogy nálunk *„a könyv elmélete s a vele való bánás gyakorlata, azaz a könyvre és a könyvtárakra vonatkozó elméleti és gyakorlati tudomány szervezve nincs..."* Az egyes könyvtárak gyakorlata mutatja a kérdés szervezetlen voltát. *„Az új épületben, annak felszerelésében tehát tanácsosnak látszott erre az érdekre is gondolni. Egyetemünkön a könyvtári tudományoknak van magántanára* [Gyalui Farkas], *szükség szerint gondolni kellett tehát arra, hogy e tanszéknek megfelelő előadóterme és a rá vonatkozó anyag szemléltetésének alkalmas eszközei legyenek. Az ily célul szolgáló műhelyek, előadási és kiállítási helyiségek egyetemi és közművelődési célt egyformán szolgálnak s valósággal a könyv otthonává avatják könyvtárunk új épületét"* — írta egyik tanulmányában.

A képzést, továbbtanulást a könyvkötőkre is ki akarta terjeszteni. Tervezte, hogy a kötészetet gyakorlóműhellyé alakítja át, ahol a könyvkötőtanulóknak a könyvtári tisztviselők hetenként 3—4 órában kötéstörténeti előadásokat is tartanának.

Az elmondottak érthetővé teszik, hogy munkatársai rendkívül sokra becsülték. Három volt beosztottja (Nyireő István, akinek Erdélyiről szóló, a budapesti Egyetemi Könyvtárban őrzött kéziratos tanulmányából sok adatot közölnek e sorok, továbbá Vinis Nándor, Vinis Nándorné) e sorok írójának korábban egybehangzóan úgy nyilatkozott, hogy Erdélyit tartja a legnagyobb magyar könyvtárosnak. Hasonlóképp vélekedett Kelemen Lajos, az Erdélyi Múzeum levéltárosa is.

A mű

A pálya

Erdélyi mint művelődéspolitikus azt vallotta, hogy a tudományok művelésének elengedhetetlen feltétele a múzeum és a könyvtár. Ezek viszont csak akkor indulnak egészséges fejlődésnek, virágzásnak, ha érdekükben *„nemcsak a hivatásos belső emberek, hanem az egész társadalom és a vonzókörükbe került tömegek egyaránt buzgólkodnak"*. Mindent megtett azért, hogy ez megtörténjék: 1906-ban vállalta az *Erdélyi Múzeum* szerkesztését, és amikor 1911-ben az Erdélyi Múzeum Egyesület főtitkárává választották, elfogadta a megbizatást. Ezek a feladatok, a könyvtárépítés és igazgatás mellett mind több idejét foglalták le, s egyre kevesebb maradt irodalomtörténeti munkásságára. Fő munkaterülete a régi magyar költészet volt, erről jelent meg legtöbb tanulmánya. Írt a XV. és XVI. századi énekeskönyveinkről, Balassa Bálintról, Horváth Ádámról, Jósika Miklósról, a Bánk bánról, apjáról, Erdélyi Jánosról; ki akarta adni apja összes művét, szerkesztett egy kuruc kori költészeti antológiát... Sokoldalú munkásságát méltányolta a kolozsvári egyetem, amikor 1911-ben rendkívüli tanárrá nevezte ki. Ennek különösen azért örült, mert professzorként nagyobb tekintéllyel tudta képviselni és védelmezni az egyetemen a könyvtár érdekeit.

Annál jobban bántotta, hogy 1913-ban Ferenc József udvari tanácsossá nevezte ki. Elhárítani nem a tudta a kitüntetést, de megköszönni a kötelezőnek számító királyi audienciára nem ment el; nem akart tisztelegni annál az uralkodónál, akinek nevében apját 1849-ben in effigie (jelképesen) akasztásra ítélték. Megtorlásul az udvarmester közölte vele, hogy az udvari ünnepségekre nem fog meghívót kapni. Ezzel viszont ő nem törődött.

Vonzó egyéniség volt, szerette a zenét, rajongott a művészi szépért. Fáradhatatlan munkaerő, szigorú főnök, de ez a szigorúság jól összeférő jószívűségével: mindenkin segített, akin csak tudott.

1919 elején nyugdíjaztatta magát, de a román soviniszták május 1-ével beszüntették nyugdíját és kiűzték lakásából. Ekkor Komárom melletti, kis viharosi birtokára távozott. 1929-től kezdve 1936. május 5-én bekövetkezett haláláig Budapesten élt.

Vértesy Miklós

Társadalomtudományi kutatóintézet korszerű dokumentációs módszerekben is jártas könyvtárost keres, több éves szakmai gyakorlattal, 28-tól 35 éves korig.

A pályázatot — az eddigi szakmai tevékenység leírásával — „TÖBB NYELVŰ" jeligére a kiadóba kérjük.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-720

KÖNYVTÁROS

1978 FEB

Sterbenz Károly

1021

99

semmiféle hosszabb életű folyóirata. Még a múlt században a megye nagy történész egyéniségei, Haan Lajos, Karácsonyi János és Zsilinszky Mihály megteremtették a Békés vármegyei Régészeti és Művelődéstörténeti Társulat Évkönyveinek sorozatát (1875—1894), majd századunk elején Gyulán jelent meg a rövid életű Nemzeti Kultúra (1911—1914) című

művelődési kérdéseinek tárgyalásáig. Kiemelt helyet szánunk a nemzetiségi hagyományok ápolásának."

Az első évtized statisztikája megfelel

érdemes meghívni a találkozóra.

Arató Antal

1021

Jelenleg a tematikus katalógus csak egyetlen tájékoztatást ad a benne keresőnek: azt, hogy egy bizonyos témakörből a kölcsönözhető állomány éppen bent levő kötetein kívül még mi található a könyvtárban (ti. ez a katalógus a szerző nevének betűrendjében tárja fel a témát, s egy mű katalógus[illegible] témái szerepel). Más szerkesztési elv esetén lehetőség nyíl[illegible] láját több témához is besorolják.

Visszatérve a négy könyvtárban kísérletképpen elhelyezéshez: Az átrendezés sehol sem érintette a szóló irodalmat, s a 48-as könyvtár gyermekrészlegéi[illegible] is kiemelt állományrész maradt. A tapasztalatok szerint a gyerekeknek [illegible] nehézséget a tájékozódás az ily formában polcra helyezett állományban. Ezekben a könyvtárakban bizonyos állománytestek (például a történelmi regény, az életrajz) forgalma az előző években tapasztaltakhoz képest lényegesen megnőtt. A reprezentatív statisztika szerint a 8-as gyermekkönyvtárban az 1974. évi 8,1-ről 1976-ban 10,7 százalékra; hasonlóképpen a 48-as könyvtár gyermekrészlegében 10-ről 13,5 százalékra emelkedett.

Még egy érv: a könyvtárosegyesület IX. vándorgyűlésén, a gyermekkönyvtári szekció ülésén hallottuk, hogy az Úttörőszövetség is mindjobban szeretné fejleszteni a gyerekek szellemi önállóságát. A „Barátaink" nevű közművelődési úttörőközösségi játékban (a „Művészetek vándorútján második fokozata") maguk az úttörők dolgozzák ki tevékenységük tartalmi és formai összetevőit.

Talán a gyermekkönyvtárban is felesleges a gyerekek túlzott irányítása. Ez azzal a következménnyel járhat, hogy később a felnőttkönyvtárban nem tudnak tájékozódni a szépirodalmi állományban, vagy leragadnak a megszokott témánál.

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-729

KÖNYVTÁROS

1978 FEB

Stefanus Király

1021

udták maradéktalanul megvalósítani.

eményünk szerint mindezek ellenére tanulságos, sőt izgalmas következk megfogalmazásához vezetett HaLászló és Nagy Attila vizsgálatsoroAz egyik fontos eredmény annak a nek a cáfolata, amely szerint a szees érintkezés tudatos keresése tazárkózottá teszi az olvasókat. (A ilt személyek 61 százaléka „örömfogadta, sőt kereste a személyes ezéseket.")

pedig a kísérletsor végeredményeit

és Nagy
példájuk
légákat at
hasonló e
— hasonl
járjanak.

Egyszersmind fel is adják a lecket: a könyvtáros-olvasó kapcsolat kialakításának valóban hatásos útjai, módjai továbbra is megoldatlan kérdések maradtak. *(1977. KMK—NPI, 122 l. 12 Ft).*

Monostori Imre

Közös érd
kölcsönös ha

■ **Alkatrész nagyüzer**

■ **A duplája kellene**

■ **Figyelni a „kicsikr**

Együttműködés, kooperáció. Mostanában különösen gyakran hangzanak el ezek a szavak. És ez nem véletlen! Mert például még az óriásvállalatoknak is ritkán van lehetőségük arra, hogy gyártmányaik valamennyi alkatrészét saját maguk állítsák elő. A jó gazdasági együttműködés — a társadalmi munkamegosztás — révén mindegyik termelő a maga adottságainak megfelelő termék előállítására összpontosíthatja erejét.

A termelés-szervezés stratégiai kelléktárában talán éppen a kooperáció területén van a legtöbb, mindmáig kihasználatlan lehetőség.

Sopron legfiatalabb üzemének számít az AFIT Autófelszerelési Vállalat. Igazgatója, *Honyák József* a vállalatok közötti együttműködésről jó, de kevésbé jó példákat is tud mondani. Az üzem csaknem ezer féle autófelszerelési cikket gyárt. Ezek között vannak késztermékek is, gyártmányainak zöme azonban más vállalatok termékeihez alkatrészként készül. Így elkerülhetetlen, hogy munkáját ezekkel a vállalatokkal összehangolja. Hogy csak néhányat említsünk az AFIT legnagyobb partnerei közül: az Ikarus, a Csepel Autógyár és a Magyar Vagon- és Gépgyár.

A kívülálló számára talán jelentéktelennek tűnnek azok az apró alkatrészek amelyeket a soproni üzem készít. Valójában népgazdasági jelentőségű ez a munka. A világhírű Ikarus autóbuszokhoz például gumi gömbcsuklókat szállít az AFIT. Ezt az alkatrészt korábban francia importból szerezte be az Ikarus. A Sopronban készülő gömbcsukló viszont lényegesen olcsóbb, és semmivel sem rosszabb minőségű, mint a francia.

A Magyar Vagon- és Gépgyárral hét évvel ezelőtt vette fel a kapcsolatot az Autófelszerelési Vállalat. Először a Rába-futóművekhez gyártott tengelytömítő gyűrűket, később a MAN-motorokhoz különböző olajvezetékeket és termosztátokat. Ezeket az alkatrészeket is korábban csak tőkés piacon lehetett megvásárolni.

Évente sok-sok millió alkatrész készül Sopronban. A partnervállalatok pedig, dollármilliókat takaríthatnak meg.

Az együttműködés sokrétű. A gömbcsuklókhoz szükséges próbapadot például az Ikarustól kapta az AFIT. A tömítőgyűrűk futásteljesítmé-

A Kisfaludy-napok megyei döntői

Ünnepélyes keretek közt tegnap nyitották meg a Kisfaludy-napokat. A KISZ Győr-Sopron megyei és Győr városi Bizottsága, valamint a Győr-Sopron megyei Tanács és a Győr megyei városi Tanacs V. B. művelődésügyi osztálya által rendezett ünnepség a győri Kisfaludy-szobornál 11 órakor kezdődött. Megnyitó beszédet *Jankovics György*, a megyei tanács művelődésügyi osztályának vezetője mondott, majd a KISZ és a tanácsok képviselői helyezték el koszorújukat a szobor talapzatánál. A megnyitón elhangzott Kisfaludy Mohács című verse, amelyet Kovács Tamás, a győri Kazinczy Gimnázium és Szakközépiskola tanulója szavalt.

A Kisfaludy-napok megyei döntői március 21-én énekkari, kamarakórus bemutatóval, vers- és prózamondó, valamint honvédelmi versennyel és népitánc-bemutatóval folytatódnak Sopronban, Győrben és Kapuváron. Március 28-án kézilabda-mérkőzés, városi népzene, kamarazene és népi zenekari bemutatót rendeznek Győrött.

K. K.

MAGYAR HÍRDETŐ SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 135-068, 387-748, 346-726

KISALFÖLD

1976 MAR 16

Sterbenz Károly festő-grafikus
1021

Hosszú szünet után

Sterbenz Károly kiállítása

A soproni Liszt Ferenc Múzeumban vasárnap délelőtt nyílt meg *Sterbenz Károly* festő-grafikus félszázados alkotó tevékenységét bemutató kiállítás.

Sterbenz a Sopronban élő idősebb festőnemzedék tagja. Az Iparművészeti Főiskolát 1921-ben végezte, majd visszatért szülővárosába, Sopronba, és tevékeny tagja lett a helyi képzőművészeti életnek, mindenekelőtt a hajdani Képzőművészeti Körnek. Alkotásaival, különösen pedig ez libriseivel számos hazai és nemzetközi kiállításon vett és vesz részt. Egy értékelője szerint megérdemelten sorolják a magyar ex libris művészet élgárdájába.

Az utóbbi években, az idősebb soproni festőnemzedék többi tagjához hasonlóan nem jelentkezett alkotásaival a helyi kiállításokon. Mostani önálló tárlata voltaképpen hosszú évek csendjét töri meg, s ilyen értelemben eseményszámba megy a soproni képzőművészeti életben.

A kiállítás 1920-tól napjainkig ad áttekintést az idős mester gazdag életművéből, bemutatva jellegzetes műfajait: ex libriseket, rajzokat, rézkarcokat és fametszeteket. Az alkotások központi témája Sopron és a város környéki táj.

Többen elmondották már, hogy Sterbenz valóságszemléletét, ábrázolási módját bizonyosfajta konzervativizmus jellemzi. Valóban úgy tűnik, hogy a 20. század művészeti mozgalmai és forrongásai hatásaikban elkerülték őt. Realista ihletésű stílusához azonban mindig következetes és hű maradt. Nem véletlenül! Hallatlanul nagy rajztudása — a kiállításon bemutatott vázlatfüzetei is bizonyságok erre — ugyanis a hagyományos realizmusban találta meg a legteljesebb kifejezési lehetőségeket.

Ex libriseit, rézkarcait és fametszeteit a grafikai hatások, a részletek finom kidolgozottsága, művessége, a kompozíció összefogottsága jellemzi.

Az ex libris, mint alkalmazott grafika *sajátos műfaj*, ahol az alkotónak mesterien figyelembe kell vennie a megrendelő igényeit, elvárásait, s ebből adódóan nem engedheti szabadjára fantáziáját, alkotói indulatait, s bizony sokszor kompromisszumokat is kell kötnie. Nos, Sterbenz ennek ellenére képes volt arra, hogy magas esztétikai színvonalú ex libris művészetet hozzon létre, amelyben tudása legjavát adta.

Pályája korábbi szakaszában alkotott fametszeteit a meghökkentő fekete-fehér folthatásokra való törekvés tünteti ki. Az újabbakat, egyre tökéletesebb technikai tudásából eredően, bizonyos oldottság, sőt festőiség, a fekete-fehér kiegyensúlyozottsága, korszerű ábrázolásmód és stílus jellemzi. A kiállításon bemutatott alkotásai közül kétségtelenül ezek képviselik a legmagasabb esztétikai színvonalat.

Sterbenz Károly kiállítása — amelyet egyébként május 3-ig tekinthetnek meg az érdeklődők — azt igazolja, hogy a Sopronban élő idősebb festőgeneráció tagjai (akik nem tagjai a Képzőművészeti Alapnak) figyelemre méltó, értékes alkotások sorát hozták létre. Éppen ezért nem lenne hiábavaló egy közös tárlatot rendezni műveikből!

Kloss

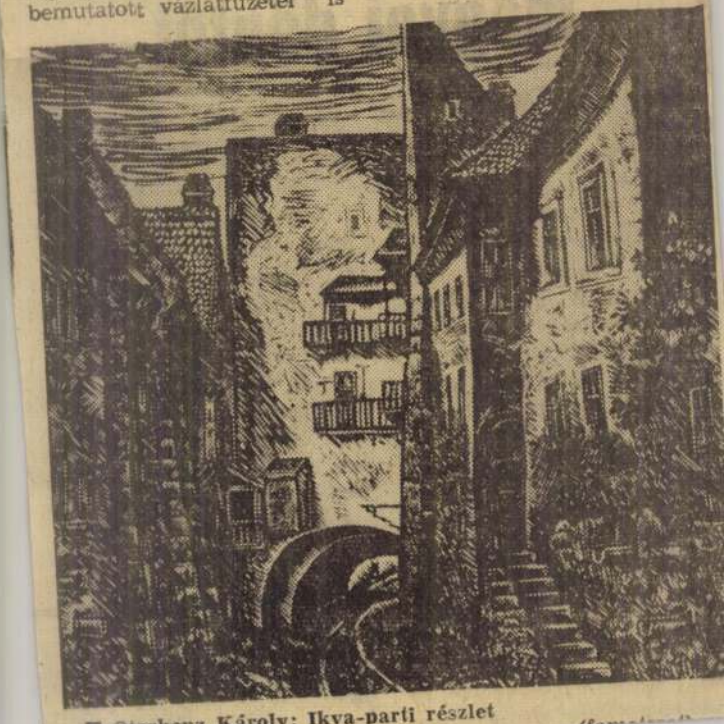

Sterbenz Károly: Ikva-parti részlet

Sterber József

Oras

Pritz 45. l.
56. l.

1021

Eredményes volt a soproni képzőművészek idei munkássága

Hatvanöt éves múltra tekint vissza a soproni Képzőművészeti Kör, a mai Képzőművészeti Munkacsoport elődje. A tagság a hagyományokhoz híven minden év végén közgyűlésen beszéli meg az eredményeket és a jövő terveket. A múlt hét végén *Gáspárdy Sándor* titkár beszámolt társainak az 1962-es év eredményeiről.

Nagy segítséget adott a soproni művészeknek a városi tanács által fenntartott és életre hívott nyári művésztelep. Helyes lenne a következő évben fiatal művészeket is meghívni a telepre.

A Hazafias Népfront kezdeményezésére és annak irányításával megalakult a művészetbarátok köre. Kétszáznegyven tagja van a körnek. December 14-én sorsolják ki a soproni művészek alkotta képeket a tagok között.

Élénkítették a munkacsoport életét a hónapok utolsó péntekjein rendszeresített klubdélutánok.

Az egész évi munka bemutatására a hagyományos őszi tárlaton került sor. Az ez évi kiállítást gondos előkészítés jellemezte. A soproni képzőművészek 158 képet vittek a kiállításra. Ezek közül 18 festő 74 képét fogadta el a zsüri. A Képcsarnok és a megyei tanács 24 képet vásárolt a soproniaktól; többet mint tavaly. A kiállítást szakmai bemutató előzte meg. Az elsődleges cél az volt, hogy az üzemek vezetői is megismerkedjenek a soproni művészek munkásságával. Csak három üzem tartotta érdemesnek, hogy részt vegyen ezen a bemutatón. Sajnálatos, hogy a Soproni Vendéglátó Vállalat üzemegységeiben, hivatalaiban egyetlen soproni alkotó képe sem látható.

A soproniak közül *Sterbenz Károly* Párizsban ért el jelentékeny sikert. *Renner Kálmán* kisplasztikáit pedig Miskolc fogadta el kiállításra. A Hazafias Népfront plakátpályázatát soproni művész nyerte. A következő év tervei között szerepel a győri művészekkel közösen rendezendő kiállítás.

1

9.40: Angol nyelvlecke.
10.10: A humor mesterei: Jan Neruda.
11.20: TV-híradó.
15.00: Napközi otthonok műsora.
16.00: Kicsinyeknek.
18.00: Fizikát tanulunk.
19.00: TV-híradó.
19.45: M. Stehlik: Korona és szerelem — TV-játék.
21.25: Kulturális élet.
21.45: TV-híradó.
Utána: Angol nyelvlecke.

Steobenz Károly
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ 5
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
KISALFÖLD

Apróhird

ADÁS-VÉTEL

Moszkvics eladó. Megtekinthető 11—13 óráig dr. Varvasovszky, Sopron, Városi Kórház.

Magnetofonos rádió újszerű állapotban sürgősen eladó. Moson, Kápolna tér 9.

Hízott sertés eladó. Győr, Esperantó u. 36. (Munkaközvetítő épületében).

Kalor és Rába kályha eladó. Papp, Győr, Radnóti u. 30/b. Érdeklődni: délután 4 órától.

Hálószoba, kanapé, rekamié, függönytartó olcsón eladó. Győr-Sziget, Radnóti u. 31., I. em. 1. ajtó. Érdeklődni: délután 3-tól. Szabó.

Hízott sertés eladó. Győr Felszabadulás u. 100. Jancsifalu.

Új C. alakú virágállvány, kerek és szögletes asztal, kanapé, rekamié, váz, olcsó pároságuy eladó. Győr, Schweidel u. 7. (Arany J. u. folytatása).

Rekamié, garnitúrával is, székek, konyhabútor, szelon, asztalok eladók. Győr, Kisfaludy u. 13. Szabó.

Mesterhegedű (öreg Ribarics) eladó. Megtekinthető délután 2—5 között Győr, Stelczer utca 8. Halmosné.

Igásló, gyorsjáratú, sürgősen eladó. Töltéstava, Petőfi u. 19.

INGATLAN

Beköltözhető kétszobás családi házrész eladó. Sopron, Kurucdombsor 11., kapu alatt jobbra.

Egyszobás-konyhás beköltözhető házat vennék Győrben vagy a környéken. Ajánlatokat: „30 000" jeligére Hirdetőbe Győr, Kazinczy u. 16.

Kisbácsán kis családi ház sürgősen eladó, lakáscserével beköltözhető. Érdeklődni: Varga kovácsnál, Vámosszabadin.

Lakásomra Nádorvárosba kisgyermek mellé gondozónőt keresek. Leinformálható" jeligére címeket a Hirdetőbe, Győr, Kazinczy u. 16.

Bejárónőként elhelyezkednék naponta pár órára. Cím a kiadóban Győr, Tanácsköztársaság útja 3.

Felhívás! Felhívjuk azon két férfi vásárlónk figyelmét, akik 1962. XI. 30-án a reggeli órákban órát vásároltak a Győri Óra, Ékszerboltban, saját érdekükben szíveskedjenek felkeresni boltunkat.

Takarítónőt keresek napi két órai elfoglaltsággal, reggel 7 órától 9-ig. Győr, Kiss János u. 14. fszt. l. a Tanítóképzőnél.

Szőrmebundák, írhák kulik tisztítása, festése, alakítása, megóvása bőrkabátok fest[illegible] gallérozások, p[illegible]mezések.

Sterber József

órás Pest

Egy biedermeier álló-
órája a Fővárosi
Múzeumban

Pritz

45. l

Jegyzetek.

Jegyzetek.

STERBENZ KÁROLY festő

ROSS KÁROLY

Mindennapi névjegykártyáinkat...

Levonhat-e abból messzemenő következtetéseket az ember, ha egy reggel, úgy hat és hét között, percenként villogó lámpák és egymás hegyén-hátán csörtető autók rémisztő, de szabályozott áradatából kiérve, egy keskeny átjárón áthaladva egy cédulát vesz egyszer csak észre a lába előtt, melyről durva, de világosan olvasható kézírással a saját neve és telefonszáma virít rá? Vérmérséklet, idő és életfilozófia dolga. Nyilván fölvesszük a papírt, mert nem akarunk hinni a szemünknek, s amikor vagy ötödször futottuk át, akkor még kevésbé. Csodálkozunk, hitetlenkedünk, majd összeroppanunk. Úgy érezzük, a nyomunkra bukkantak – az eddig makulátlannak hitt sorsunk kitárt könyv lett valaki előtt, s ezáltal be is piszkolódott.

Bod egy reggel a saját névjegykártyáját pillantotta meg egy lépcső tövében, élével döntve a falnak, mintha csak szántszándékkal állították volna oda. A vastagon szedett, aranyozott betűük messziről is jól látszottak, de azért közelebb hajolt, hogy biztos legyen a dolgában: semmi kétség, az ő neve és címe állt rajta: Bod Márk, sales representative... Fölvette és a zsebébe süllyesztette. Aztán körülnézett. Semmi sem változott, minden ugyanaz volt. Tovább ballagott hát, mert mindig is lassan reagált az eseményekre. Idő kell, gondolta, hogy alaposan átgondolja a dolgot. Nem szabad elsietett konklúziókat levonni, ezt tanulta a course-on is.

Ezen a napon vidékre utazott, s az utazás öröme – amiért ezt az állást tulajdonképpen megpályázta – teljesen elfeledtette vele a zsebében lapuló kártya történetét. Egyszer-kétszer eszébe jutott ugyan, s az egyik ügyfelének tévedésből majdnem azt nyomta a kezébe, de sohasem úgy gondolt rá, ahogy majd este fog. De akkor erre sem gondolt. Nem gondolt semmire, csak a mozgás, a száguldás örömére. Ezt az érzést soha, semmi nem tudta elhomályosítani benne.

Estére azonban átalakult. Befelé forduló, önvizsgálódásra hajlamos régi énje kerekedett felül bene, aki nemrégiben még volt. Bármennyire is úgy ítélte meg, hogy új pozícióját tekintve előnyösebb volna leszámolni ezzel a régi énnel, egyelőre nem ment. Nála nem csak úgy jöttek a dolgok. Az volt a baj, hogy nem tudott felejteni. Múlt és jelen együtt élt benne, s ez rányomta a bélyegét munkamódszerére, melyel úgy érezte, gyakorta tetemes hátrányba kerül riválisaival szemben.

Lássuk csak. Akár ő is elejthette azt a kártyát, hisz minden áldott reggel arra megy a garázsához. Azonban a kártyacsomagot a táskájában tartja, egyáltalán, mindenét ott tartja, s különben sem szokott menet közben a zsebében kotorászni. Megfontolt, nyugodt ember, aki mindennek tudja, hol a helye. A magabiztosság egyik ismertetőjegye a precíz rend, mellyel az első próbálkozásra célba érsz – ezt is a course-on tanulta.

Valamelyik ügyfele hajította el, érdektelenségből vagy hanyagságból. Ezt nem zárhatja ki. De hogy pont úgy ért földet, ahogy ő találta, az már majdhogynem képtelenség. Valakinek igazítania kellett rajta. Ki volt az, és miért? Erre keresi most a választ.

Nappal teljesen elfeledkezett az egészről, esténként azonban gyötörte magát. Ha vezetett vagy tárgyalt, vagy reprezentációs vacsorákon vett részt, a titokzatos kártya csak időnként kísértett, akkor is olyan távolról és olyan erőtlenül, hogy nem befolyásolta döntéseiben. De este, alighogy bezárta a garázskaput, s a pár száz méterre lévő lakása felé baktatott, már érezte, hogy szinte vonszolja magát, mert ez az egész úgy egyre nyomasztóbbá vált. Az ominózus helyen önkéntelenül is megállt, széjjelnézett, s csak aztán folytatta útját. Feleségének rossz üzletmenetéről panaszkodott.

Érezte, hogy amúgy sem stabil egója, melyet pedig a course-on igyekeztek százszázalékosan megszilárdítani, lassan kettétöredezik. Munkája egyre távolabb került saját magától, vagy fordítva. Moralizálásra hajlamos énje mindig maga alá teperte azt a másikat, az újabbat, de ha üzletről volt szó, a legeslegmesszebbmenő kompromisszumokat is hajlandó volt megkötni. Egyetlen igazán fontos dolog maradt a számára: hogy régi barátai a régi Bodot lássák továbbra is benne, s ezért mindenre hajlandó lett volna. Az a fajta ember volt, aki a barátságot többre tartotta bárminél, még a családjánál is.

Felkereste egyiket közülük, és tanácsot kért tőle.

– Ugyan, hagyd a francba. Akárhonnan is nézzük, csakis ostoba véletlen lehet az egész.

Barátja levéltáros volt, ismert helytörténész. Még legalább százötven év hiányzott neki ahhoz, hogy a jelenbe érjen.

– De legalább át tudod érezni, mit érzek?

– Egy nyamvadt névjegykártya miatt? Te megháborodtál?

– Jelzésértékű lehet. S szeretném megfejteni, miről szól.

– Pitiáner eset. A jelen zűrzavaros, és a te fejed is az. Emelkedj fel a nembeliségbe, és szard le a partikulárist.

– Épp te mondod ezt? – csodálkozott el Bod, és behúzta maga mögött az ajtót.

Telefonon appointment-et beszélt meg a cég első emberével, s előtte is felfedte aggodalmait.

– Egyáltalán nem elhanyagolható körülmény. Egyáltalán nem – csóválta a fejét első embere, s arckifejezésén látszott, komolyan is gondolja, amit mond. – Márminthogy morálisan, ugye. A cégnek nyilvánvalóan ártani nem tudnak ezzel a... ezzel a...

– De hátha mégis. Hátha...

– Nem, nem, nem. Cégünk pozíciói annyira szilárdak, annyira kiterjedtek, hogy egy ilyen kis.. khm... már megbocsáss... De a helyedben azért aggódnék. Valaki csúf játékot űz veled.

Bod valamiféle szintézisre próbált jutni az elhangzottakból. Már az sem zavarta, hogy épp ellentétes előjelű reakciókat hallott ahhoz képest, mint amire számított, mert úgy gondolta, mint ahogy őbenne is, bárki másban is felbomolhat az egyensúly. De semmivel sem jutott közelebb a megoldáshoz, már ha lehet megoldása egy ilyen ügynek, s ez zavarta némileg. Bolhából elefántot csinál, jól tudta, de ezt a bolhát szerette volna elpusztítani.

Talán egy hét sem telhetett el közben, mikor megtalálta a második kártyát. Ugyanakkor, ugyanazon a helyen. Nem is csodálkozott, szinte számított rá.

Valami jel, valami üzenet után kutatott rajta, de nem talált semmit. De ha az elsőn nem volt, miért lenne a másodikon? Itt nyilván arról van szó, hogy a sötétben üzengetnek neki. S ő vagy fogja az üzeneteket, vagy nem. Ha fogja, abba bolondul bele. Ha nem, akkor abba. Primitív stratégia, de be szokott jönni. Mit kellene tennie ahhoz, hogy ez megszűnjék? Semmit. Ha bármin is változtatna, csak magának tenne rosszat. Fölszedegeti a kártyáit, és jó képet vág hozzá. És egy dologgal több lesz a világban, amit nem ért majd.

Úgysem akarta teljesen megérteni soha.

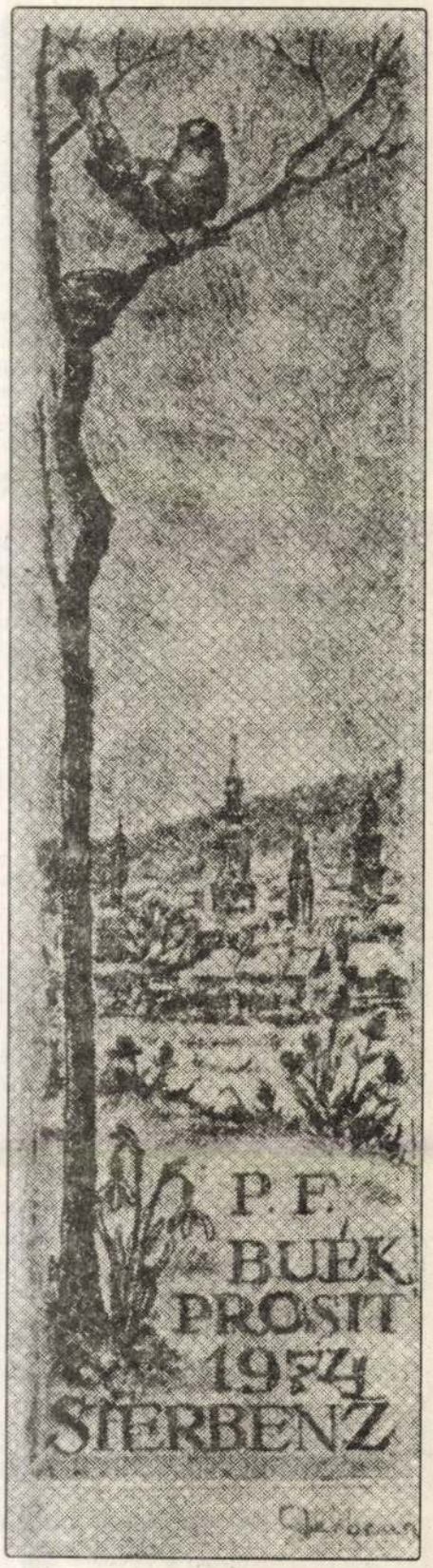

Újév napján lenne 95 éves Sterbenz Károly festőművész. 1901. január 1-jén született Sopronban, s itt hunyt el 1993. november 27-én. A kisgrafika és az ex libris Európa-szerte számon tartott mestere volt. Legendásan kedves alakja immár harmadik éve hiányzik a város utcáiról, de művészete elevenen él emlékezetünkben. Legutóbb az „Advent a Festőteremben" című kiállítás plakátjáról köszönt ránk a havas, téli Fő térről készült remekbe sikerült rézkarca. Grafikai életművéből akár Sopron – a maga nemében páratlan – képeskönyvét is össze lehetne állítani. Egyik művével kívánunk boldog új esztendőt a Mai Sopronvármegye minden kedves olvasójának.

B. ú. é. k. – soproni szívvel

Néhány soproni barátom – s azok a kenyerespajtások, akikkel gyönyörű és rémséges napokat éltem át a civitas fidelissimában 1941-45-ben – „soproni szívvel" kívánnak rendre – boldog új esztendőt...

Vajon van-é soproni szív?...

Igen, mintha lenne... Nem csak azért, mert jókívánságainkat elküldő barátaim szavahihető emberek. Hanem azért is, mivel nékünk, „elszármazottaknak" rögtön nagyot dobban a szívünk e Város nevének puszta hallatára; ciklámen-illatot érez, bensőleg megújhódik a vándor, s nemes és szép gondolatok kezdenek rajzani a fejében... Miért?

Számomra a legtömörebben, s leghitelesebben a város nagyszerű író-fia, (akinek, ha tehetném, szobrot emeltetnék egy tündéri Lövér-sétányon!) Becht Rezső summázta a választ e kérdésre: „Sopron az egyensúly városa... A lélek higiéniájára, a szellem és a test kiegyenlítő gimnasztikájára nevel... Minden soproni szemében ott csillog a Lövérek tavaszi virágzása, ...és az ódon kapuk szép arányossága."

Igen, létezik soproni szív – s nem csupán az ott – születettekben dobog meleg hévvel, hanem azokban is, akiket diák-fiává fogadott s feltöltött e Város... Egy életre!

Kékfrankost csordítva poharamba – hadd kívánjak hát soproni atyámfiainak 1996-ra jó vitézi rezolutiót, soproni kedélyességet, soproni hűséget; egymás becsülését, elolthatatlan rajongást minden iránt, ami szép, ami nemes – ami soproni...

Dér Endre

LOCSMÁNDI LÁSZLÓ

szilveszter-éj

nem volt vele más csak pár titka
szeméből kicsordult a himnusz...
maradt még kis kenyér pálinka
tán bekopog ajtaján Krisztus...

Burgenlandi hírek

A burgenlandi gazdasági kamara a „legjobb piactartó község" oklevéllel tüntette ki a Fertő-parti Oka (Oggau) községet. A 120 rendszeres piaci szállító által leadott szavazatok alapján az idén a másik kitüntetett község Pusztaszentmihály (St. Michael) lett. Burgenlandban jelenleg 150 „piactartó" települést tartanak számon.

◆

A kishöflányi (Kleinhöflein) erdőben található Páduai Szt. Antal kápolnát a Burgenlandi Katonazenekar zenészei tatarozták.

◆

Az építőiparban tapasztalható téli munkanélküliség ellen 200 millió schilling EU-támogatást kap Burgenland lakásépítésre. Október hónapban 4 620 (245 külföldi) munkanélkülit tartottak nyilván Burgenlandban, ez az előző évihez képest 1,7 %-os emelkedés.

◆

A bejáró dolgozók segítésére újabb autóbusz-gyorsjáratot indítottak a dél-burgenlandi Gyanafalva (Jennersdorf) és Bécs között. Az összkomfortos (fűtés, rádió, video, WC) buszok napi négy járatpárban választási lehetőséget kínálnak az autóval bejáróknak is.

◆

A Burgenlandi Horvát Népfőiskola 21 játék leírását tartalmazó könyvecskét adott ki horvát nemzetiségű óvodák számára. A kétnyelvű (német–burgenlandi horvát) játékokkal az óvodáskorú gyermekek anyanyelvtanulását kívánják segíteni.

◆

A falvak kulturális életének megújításáért kiírt pályázatra 21 jelentkező közül a zsűri hármat díjazott átlag 30 ezer schilling értékű díjjal, közöttük Völgyfalva (Zillingta)l közösségét.

◆

Feketevárosban (Purbach) megkezdték egy 58 ágyas, öt-csillagos szálloda építését, amelyet az EU is támogat.

◆

Öregek napközi otthona nyílt a Savanyúkúti (Bad Sauerbrunn) nyugdíjaspenzióban. A rászorultakat autóval viszik-hozzák, állandó orvosi és szociális ellátást kapnak. Rugalmasan és bürokráciamentesen kezelik az igényeket, így lehetőség van akár csak egy napi, vagy hosszabb idejű elhelyezésre is.

◆

Karácsonyi sítanfolyamra idén is mehetnek a 9 évesnél idősebb burgenlandi gyerekek a Magas-Tauern lábánál lévő Altenmarktba. A december 26-ától január 2-áig tartó tanfolyam útiköltséggel, teljes ellátással, oktatóval, programokkal együtt 3.350 schilling.

◆

Az idén 25 éves burgenlandi Földgázszolgáltató Rt. (BEGAS) a tartomány 76 településének több mint 25. ezer háztartását látja el évente körülbelül százmillió köbméter földgázzal.

Most kapcsolták be a szolgáltatóhálózatba Felsőpulyát (Oberpullendorf) és a közeljövőben Kaboldot (Kobersdorf) és Csávát Stoob is.

A Corvinus-kör évzáró értékelése

Metzl János, a Magyar-Osztrák Corvinus Kör elnöke évzáró beszámolójában a Juventus étteremben röviden összefoglalta az év eseményeit.

Az értékelés elsősorban a különböző soproni és ausztriai programokon való reprezentálásban és az osztrák–magyar kapcsolatok ápolásában merült ki, a tagok mozgékony része a rendszeres természetjárás és Ausztria különböző nevezetességeinek megtekintését tartotta célszerűnek, vagy a különböző adminisztrációs tevékenységbe, szervezésbe segítettek be. A turizmus atyja és fő szervezője Dénes Ottó nyugdíjas bányamérnök. Lelkes természetbarátként rendszeresen vezette a friss, tiszta erdei levegőre vágyókat, így a Corvinus Baráti Kör tagjainak egészségvédőjévé avanzsált. A vendéglátást, a Juventus étteremben, a vendéglátóipari tanulók látták el ügyesen, illedelmesen, készségesen szolgálva fel a kiválóan elkészített kijevi jércemellett gombás sertésbordával és vegyes körettel, salátával.

A vacsora utáni tombolán értékes ajándékok találtak új gazdára.

Egykor legendás volt a pulyaiak ünnepe

Mára csak a füstje maradt azoknak a legendás hírű magyar karácsonyi eseteknek, melyekről a ma is élő idős emberek, az egykori szereplők és szervezők nosztalgiával beszélnek. Itt, ahol a magyarság kisebbségben él, az ünnepeknek, a hagyományoknak nagy jelentőségük van. Különösen a karácsony ünnepének, melynek a leggazdagabb a tartalma, mely a béke és a szeretet erkölcsi parancsát jelenti. Az év legnagyobb ünnepére a hajdani magyarok szinte egész évben készültek. A saját soraikból szerveződött dalárda, néptánc- és színjátszócsoportok, óvodás és iskolás gyerekek színes ünnepi műsora töltötte ki a késő estébe nyúló ünnepséget.

A helyszín, mely akkor is a Domschitz vendéglő volt, mindig zsúfolásig megtelt. Bár az idei karácsonyi ünnepségen, szép számban megjelentek, de közel sem annyian, mint akárcsak egy pár évvel ezelőtt.

Hogy mi lehet a magyarázata a pulyaiak megcsappant érdeklődésének? Úgy gondolom ennek két oka is van.

Az egyik az, hogy e gesztusszerű ajándékot az itt élők szívesebben fogadnak – mint annak előtte – a saját gyermekük vagy hozzátartozóik előadásában. Ám sajnos a műsor szereplői között a pulyai gyerekek egykori teliholdas számaránya mára már sarló formává fogyatkozott. Jóllehet, a három tanintézetben (óvoda, általános iskola, gimnázium) közel 300 diák tanulja a nyelvünket, s ebből mindössze 15 gyereket sikerült megnyerni a fellépéshez. A másik ok a pedagógusok egyértelmű kudarca, legalábbis ezt igyekszik alátámasztani az a szomorú tény, miszerint csakúgy, mint az utóbbi néhány évben az idén sem sikerült akár csak egy félórás magyar hangulatú műsort betanítani a gyerekeknek.

Az est folyamán a pulyai tanulóktól egyetlen kívülről megtanult verset, vagy magyar éneket sem hallottunk, csak papírról felolvasott verstöredékeket, s jórészt német dalokat. Még szerencse, hogy a felsőpulyai zeneiskola növendékei szolóhangszeres bemutatójával a műsoridő első részét kitöltötték.

S hogy mégis hepiend lett a vége, az ismét csak a Burgenlandi Magyarok Kulturális Egyesülete pulyai elnökének köszönhető, aki mint minden évben, az idén is a Magyarországról meghívott vendégszereplők műsorával karácsonyi hangulatot varázsoltatott. Az, hogy a nosztalgiával emlegetett karácsonyi estek melegsége, meghittsége, családias jellege visszatér-e, az rajtunk, itt élő magyarok újbóli összefogásán is múlik.

Koger Katalin

Pályázati felhívás

Sopron város általános iskolás és középiskolás diákjaihoz

1996-ban hazánkban megemlékezések, rendezvények sora zajlik a magyar honfoglalás 1100 éves évfordulója alkalmából.

A soproni Scarbantia Társaság és a Berzsenyi Dániel Evangélikus Gimnázium felhívással fordul a város diákjaihoz: vegyenek részt minél többen azon a pályázaton, amelyet az évforduló tiszteletére hirdettünk meg.

A 11–14 évesek pályázati témája: írjanak rövid, mondaszerű történeteket, amelyek a honfoglalás kori, a kora középkori (X–XV. századi) városhoz és környékéhez fűződnek (például Sopron neve, Lövérek stb.)

A középiskolás diákok az alábbi témákból készíthetnek 3–5 oldalas pályaművet (egy pályázó több témáról is írhat):

– Sopron és környéke a honfoglalás és az államalapítás korában (témafeldolgozás a megjelent szakirodalom alapján),

– István király intelmei (forráselemzés),

– Mit jelent magyarnak lenni egy mai ifjúnak a XX. század végi Magyarországon? (esszé)

A pályázat jeligés. A pályázók lezárt borítékban mellékeljék a következő adatokat: a pályázó neve, iskolája neve, osztálya; a pályázó lakcíme. A dolgozatra és a borítékra is írják rá a jeligét.

A pályaműveket kérjük eljuttatni a **Berzsenyi-gimnáziumba 1996. február 15-éig** Kocsis István tanárnak.

A legjobb alkotások szerzői a zsűri döntése alapján pénz-, és könyvjutalomban részesülnek, s részt vehetnek egy egynapos autóbuszkiránduláson. A nyilvános értékelés és eredményhirdetés **1996. március 14-én** lesz.

MÉG EMLÉKEZNEK TAKÁTS ENDRÉRE

A forradalmár levéltárigazgató

Idézet a mindössze kétszer megjelent Soproni Napló első, 1956. november 3-i számából: „Tegnap délután a munkástanácsok kiküldöttei a tanácsházán tárgyaltak a munka felvételéről. Dr. Takáts Endre, az Ideiglenes Nemzeti Tanács elnöke elemezte a sztrájk közgazdasági hatását és megállapította, hogy lassanként kifogy az országban a készlet, ilyenkor a sztrájk már nem az ellenség felé fegyver, most a sztrájkkal könnyen megsemmisíthetjük eddig kivívott eredményeinket."

Dr. Takács Endre (1907. július 27–én született Apátfalván) életét, munkásságát az utókor alig ismeri. Pedig 1956 októberének forradalmi napjaiban – közfelkiáltással – őt választották meg a soproni Ideiglenes Nemzeti Tanács elnökének.

– 1951. január elsején került a Soproni Levéltár élére – emlékszik vissza a múltra egykori munkatársa, Tirnitz József.

– Nagyon jó eszű, kemény magatartású férfi volt, aki mindig tudta, mit akar. Ugyanakkor zárkózott, szerény embernek ismertem, talán ez is oka annak, hogy ma már alig esik róla szó. Mint egy „igazi" igazgató, sohasem jött be pontban reggel nyolcra a levéltárba, egy kicsit mindig késett. Igaz, az esti órák még itt találták. Nagyon jó levéltáros volt. Rengeteg anyagot gyűjtött a környező községekből, üzemekből...

Amikor dr. Takáts Endre a forradalmi tanács élére került, minden erejét, figyelmét és idejét lekötötte a komoly feladat és a felelősség, de a levéltárat, ha egy-két pillanatra is, de felkereste. November 4-e után sokat tárgyalt az egyetemistákkal, akik a forradalmat véresen komolyan gondolták. Dr. Takáts Endre viszont el akarta kerülni a vérontást. Úgy gondolta; ha a városból kilőnek a szovjet tankokra, annak eredménye a viszonzás, vagyis Sopron szétlövése lenne. A helyőrségi parancsnokkal határoztak állítólag úgy, hogy kiszedetik az ágyúkból az ütőszögeket. Két érzés, két malomkő között őrlődött, legalábbis így tűnhet az utókor számára. Egyik oldalon ott volt a forradalom eszménye, s az egyetemisták mindenre elszánt csoportja, a másikon pedig az orosz csapatok, akik szívfájdalom nélkül szétlőhetik a várost, amit az ő gondjaira bíztak. Sopront végül is nem ágyúzták...

A forradalom leverése után visszatért a levéltár falai közé. 1957 tavaszán többször is letartóztatták, majd bebörtönözték. Kilenc hónap múlva terhelő bizonyítékok hiányában elengedték. 1958 nyarán egy rövid ideig még vezethette a Soproni Levértárat, de hamarosan felfüggesztették. A szegedi, majd a szombathelyi levéltárban töltött évek után került vissza 1960-ban Sopronba. 1961-ben Veszprémbe költözött, s az ottani levéltár élén dolgozott nyugdíjazásáig. 1984–ben halt meg.

Ami másodszor is engem illet, mindig egészséges voltam, és jobban éreztem magam, mint korábban. Augusztus 24—25-én voltak a vizsgáim, melyek jól sikerültek. Olyan bizonyítványt kaptam, amellyel elégedett vagyok. Mindenből eminens vagyok, kivéve etikából és görög nyelvből, amelyekből csupán prima cum eminentia.[26] Az ok, amelyért testimoniumot kértem, Önnek — kétségen kívül — ismerős, hiszen Ön tanácsolta, hogy a primát Pozsonyban járjam. Miután az idő mindent megváltoztat, és kiváltképpen szükségesnek tartom az Ön segítségét és tanácsát, jónak láttam, hogy Önt erről értesítsem. Adjon nekem olyan gyorsan tanácsot, amint csak lehetséges, hogy mit tegyek. Sopronban nem maradhatok, mert az Ön segítsége nélkül nem tudok továbbtanulni, mivel a privátáknak rosszul megy (2 Ft. havonta az óráért) és sok a diák, s az otthoniakat előnyben részesítik a külföldiekkel szemben. Hogy Pozsonyban milyen lehetőségeim vannak, ezt Ön jobban tudhatja, mint én. Talán taníthatok gyerekeket olvasásra, számolásra, írásra és a latin nyelv elemeire. Kérem Önt, adjon tanácsot, és segítsen. Augusztus 30-án hagytam el Pozsonyt Teltschikkel, aki ebben az évben Bécsbe megy, Pozsonyon keresztül szeptember 3-án jött Hotzensdorfba, ahol mindenkit egészségben találtam. Piletschka[27] is itt van már, de Tomannról[28] nem tudok semmit. Maradok szerető testvére

Hotzensdorf, 1824. szeptember 7. A. Palatzky."

Az ifjú Palacky levele — közvetve — tanúsítja, hogy a soproni líceum messze földről vonzott ide diákokat, cseheket és szlovákokat is találunk itt. E diákok vitték szét az iskola jó hírét. Az ifjú Palacky szerencsétlen időben került ide, Raics Péter képtelen volt erős kézzel vezetni a líceumot, erélytelensége valóban a fegyelem fellazulásához vezetett.

Két „idegen" beszámolójával szolgáltunk, ezek is apró adalékai a város művelődéstörténetének. Minden ilyen adalék fontos lehet, az összképet akár csak egy halvány árnyalattal színező.

SOPRON KULTURÁLIS ÉLETE

Szabó Jenő:

Fél évszázada rajzol és fest Sterbenz Károly

Jubileumáról nem emlékezett meg senki, talán ő maga sem, e sorok is elkésetten kerülnek nyilvánosságra, működésének ötvenedik éve éppen olyan csendes, visszavonult munkában telt el, mint az előző negyvenkilenc.

Két világháborút élt meg és mindkettőnek lerótta áldozatát. Az első egy életre szóló lehetőséget vett el tőle, a második otthont, apát, tesvért és gyermeket.

De erről nem beszél. Nem szeret emlékezni, jubileumokat idézni. Számára a háború még a gyermekkor ünnepeinek ízét is megkeserítette, neki december hatodika nem a Mikulás, hanem Sopron bombázásának első napja.

Mielőtt ennek a cikknek megírásához hozzákezdtem, majdnem egy teljes délelőttöt töltöttem műtermében. Érdekes, emlékezetes délelőtt volt. Szekrények, kommódok, fiókok mélyéről bohémes összevisszaságban, minden kronológiát felborítva kerültek elő különlenyomatok, meghívók, exlibriszek, folyóiratok, újságcikkek, könyvek, a soproni Képzőművészeti Kör 1923. évi elsárgult kiállítási plakátjától a Marc Chagall védnöksége alatt csak minap lezajlott bolognai „Nemzetközi exlibrisz kiállítás Dürertől napjainkig" prospektusáig. Az időben és térben egymástól annyira távol

26 A retorikai osztály anyakönyv szerint A. Palacky görög nyelvből is eminens, retorikát az évben nem tanult, a „prima cum eminentia" az előző évi bizonyítvány alapján kerülhetett a végbizonyítványba (Pröhle Jenő szíves közlése).

27 Selmecbányai származású diák.

28 Másutt Thoman, pozsonyi származású diák.

Sterbenar Kárp

1975/3

durvaságukban oly messze mentek, hogy egy tanár, Odor nevezetű,[22] épp a tanév kezdetén, egy másik, Raics rektor úr két hónappal ezelőtt abbahagyta a tanítást,[23] így most pusztán egyetlen tanár, Seybold úr nevezetű tanít bennünket. Különben meglehetősen jól megy az iskola. Egyébként két hónapon keresztül néhány diákkal együtt a német társaságtól könyveket kaptunk olvasni. E társaság élén egy tanár áll, a társaság mintegy 15 tagú, akik többnyire primátusok, s hetenként egyszer tartanak ülést. 500 német könyve van; és aki havonta 30 krajcárt fizet, olvashat. Pénzhiány miatt nem tudtam a könyvek olvasását folytatni. Ha pénzem lenne, akkor nagyon jutányosan (15 órát 4 forintért) tudnék egy másik diákkal együtt zongorázni tanulni. De másra kell a pénz, szükségesebbre. Ruháim és csizmáim szakadoznak, s részben vagy teljesen elszakadtak, házigazdám 14 Ft-ot követel, a tanár 10 Ft. 30 krajcárba kerül, s erre az évre még csak 5 Ft-ot kaptam atyámtól, ki ez alkalommal megígérte, hogy küld még, mivel vállalta, mikor tanulni kezdtem, hogy költségeimet fedezi. Biztosíthatom Önt, hogy a legnagyobb szükségben vagyok, soha olyan rosszul nem ment, mint most. Nagyon kérem Önt, segítsen ki a szükségből, s küldjön nekem, ha lehetséges, némi pénzt. Semmiképpen nem tudok magamon segíteni, mert elfoglaltságaim miatt képtelen vagyok korrepetálást vállalni. Nem tudom, jogom van-e mondani, de úgy tetszik, mintha atyánk egy idő óta nagyon megváltozott volna. Nem lakom többé Teltschik úrral,[24] hanem egy másik retorikai osztálybélivel, lakásomért havonta 2 Ft-ot fizetek. Egyébként szállásommal elégedett vagyok. Abban a reményben, hogy Ön kívánságaimat csakhamar teljesíti, maradok az Ön mindig szerető testvére:

Andreas Palatzky."

A későbbi hírnevessé vált, de már ekkor is jónevű testvér a kétségbeesett kérésnek elegett tett, küldött pénzt, hogy András adósságait kiegyenlíthesse. A pénzt az apa közvetítette.

A következő, soproni vonatkozású levél írója és címzettje ugyanaz, de ez már búcsú Soprontól, s a színhely is megváltozott: Hotzensdorf (Hodslavic másutt Hotzendorf, Hoczlawice), a Palacky család lakóhelye:

„Kedves Bátyám Uram!

Mivel egy teljes éven át nem kaptam Öntől a legcsekélyebb tudósítást sem, így, mikor én Sopronból hazaértem, egyik első kérdésem volt, hol és hogyan van Ön. Megkaptam olvasásra az Ön néhány levelét, s az utolsóból megtudtam, hogy jól érzi magát. Nagyon örülök boldogságának, s kívánom, hogy sokáig tartson, mivel amíg Önnek jól megy, biztonsággal remélhetem, mint azt az eltelt öt esztendő bizonyíthatja, hogy Ön nem feledkezik meg rólam, hanem mindig, míg helyzetem meg nem változik, segítségével mellém áll, annál inkább, minél nehezebben esik atyámnak, hogy költségeimet fedezze. De mielőtt továbbmennék, még először elmondok néhány dolgot, s elbeszélem Önnek a jelentősebb soproni eseményeket.

Ami először is a soproni iskolát illeti, teljesen újjáalakul és megszépül; ugyanis június 24-én, mint ez Önnek kétség nélkül ismeretes, $^3/_4$ 6-kor este meghalt Raics Péter rektor, és 27-én nagyon ünnepélyesen temették el. Nem volt beteg, és még aznap, anélkül, hogy valamit észre lehetett volna venni rajta, öt óráig az iskolában maradt. 35 éven át volt rektor. Most a rektorátus, mint Pozsonyban, kicserélődik. Az iskolaépületre a szünidőben egy emeletet húznak, és még ebben az évben még egy negyedik tanárt hívnak a prima osztályba, valamint a retorikaiba. Ebben az évben az én egykori szintaxisbeli tanárom, Hetyésy László[25] lesz a rektor.

22 Odor István. Vö. Müllner i. m. 96–97.

23 Vö. Müllner i. m. 98. Raics a retorika osztályban hagyta abba a tanítást, áprilistól csak a primátusban tanított.

24 Zauchtel községből (Morvaország) való; 1821–24 között Sopronban primátus.

25 Hetyésy László (meghalt 1852-ben) 1809-től tanára a líceumnak. Cikket írt a Tudományos Gyűjteménybe, levelet váltott Horvát Istvánnal.

huszonnyolcas számú házában s talán nem is véletlen, hanem ómen, hogy a ház a festő-restaurátor-műgyűjtő Storno család tulajdona volt. Atyjának, a művészi ambíciójú festő- és mázolómesternek ötgyermekes családot kell eltartania, művészi vágyait legfeljebb akkor élhette ki, amikor az ifjabbik Storno Ferenc (1851—1938) irányítása és vezetése mellett templomokon, nyilvános épületeken végzett restaurálásokat. Az apa már segéd korában is hajlott az ilyen munkákra, dolgozott az akkor épülő Országháza dekoratív kiképzésénél. Vágyait a gyermekében kiélő szülő örömével nézte, hogy az ott vázlatkönyvébe gyűjtött díszítőelemeket milyen szorgalommal másolgatja Károly fia, meg annak barátja, a Bécsi utca Mühl pék Gusztáv nevű csemetéje. Nincs kifogása az ellen sem, hogy a két gyerek sokszor naphosszat kint a Bécsi domb valamelyik hajlatában „tájképet" fest, noha még alig tizenkét évesek.

Az 1917-es nyári vakációt, amikor már mindkét fiatal számára elhatározott dolog a művészi pálya, az Erdburger szőlő egyik kunyhójában töltik, ahol reggeltől estig szívük vágyának, a festésnek élhetnek és Mereskovszki „Leonardo da Vinci"-jét olvassák.

Együtt kísérelik meg, hogy felvétessék magukat a bécsi Akademie für Bildende Künste festőszakára. Közösen készülnek fel reá, szorgalmasan rajzolják a Sterbenzék nagy szobájába beállított aktot és közben kompozíciókat is készítenek, mert a felvételin azt is megkívánják. 1918 szeptemberében indul el a két reménykedő fiatal a két anyával Bécsbe, „szállászcsinálásra". Az akadémián azonban rengeteg a felvételre váró, a harcterekről ekkor özönlenek vissza a katonaviselt fiatalok, akik foglalkozást, hivatást, megélhetést keresnek. A két soproni, sorszámmal kezében szerényen várja, hogy rá kerüljön a sor. Először Sterbenz Károly lép a professzorokból álló felvételi bizottság elé. Az izguló barátnak, Mühl Gusztávnak (később Mendére magyarosított) „egy örökkévalóság", amíg barátja előkerül és megtudja, hogy barátját nem vették fel. De neki sem sikerül. Lehangoltan indulnak haza, noha a felvétel sikere egyáltalán nem rajtuk múlott. A nagyszámú jelentkezőt a bizottság úgy szelektálta, hogy először azokat utasította el, akiknek volt foglalkozásuk, megélhetésük, aztán a külföldieket. Sopron pedig akkor Bécsben már külföldnek számított.

Itt szól bele a kor először Sterbenz Károly életébe. Ha a bécsi festőakadémiára nem a háborús pangás évei után, nem a harctérről visszaözönlő fiatalok tömegében jelentkezik, s a szétbomlott monarchia nem éppen az ő korosztálya előtt zárja le a határt, amely oly sok soproni fiatal számára évszázadokon keresztül nyitva állt, — akkor nem a budapesti Iparművészeti Főiskolára kerül.

Mire ott 1921-ben végez, a helyzet még rosszabb. Európa a háború következményeit szenvedi, Sopron határvárossá lett, elveszítette addigi gazdasági életének alapját, a megye területének felét. Ez és a kezdődő infláció lehetetlenné teszi a művészi munkát. A kor húzza keresztül az apa tervét, aki azért küldte fiát főiskolára, hogy majdan Storno utóda legyen, és templomot, műemléket, oltárképet restauráljon. De ilyen megbízás nincs, nemcsak az infláció miatt, hanem azért sem, mert Storno működési területe, Burgenland, a külföld lett. Sterbenz Károlynak meg kell alkudnia s bele kell törődnie abba, hogy művészi munkát csak akkor végezhet, ha ecsetjével letudta a napi robotot.

Ha lassan tünedeznek is az évek során a háború nyomai és szaporodnak is a különféle megbízások, amelyeket művészi igényességgel végez el, mindez nem elégíti ki. 1930-ban kezd foglalkozni a kisgrafikával s már az első kísérletek után érzi, hogy rátalált igazi terrénumára, noha mindent elölről kell megtanulniak ugyanúgy, mint az ugyanekkor elkezdett fa- és rézmetszést.

Egy évtized alkotómunkája következik, amelyben jut ideje arra is, hogy részt vegyen a Képzőművészeti Kör életében, pályázatokon (díjakat is nyer), 1940-ben ő vezeti a Képzőművészeti Kör első anatómiai rajztanfolyamát. 1942-ben a kor ismét beleszól életébe. Elviszik katonának, 1945-ben lebombázzák az akkor gróf Klebelsberg Kunó utcában (ma Ferenczi János utca) álló családi házát, amelynek romjai alatt marad apja és húga, kisebbik gyermeke pedig a háborús viszonyok áldozata lesz, alig néhány napot él még, de köztük azt, amelyen a várost bombázzák. A háború után Sterbenz Károly testvéreivel eltakarítja a romokat, felépíti a családi házat

álló dokumentumok közös vonása, hogy valamilyen formában Charles, Karel, Carlo, Carlos, Karl alakjában szerepel rajtuk a Károly és a Sterbenz név, bizonyítva egy fél évszázados művészpálya állomásait. Az 1923. évi tárlaton lép először nyilvánosság elé a fiatal Sterbenz Károly és ötven év múlva ott van Bolognában ötszáz év kisgrafikusai között. Ebben a környezetben már a szereplés is világtisztesség, ilyen kitüntetést csak a tiszta művészet oszt alázatos művelőinek, köztük a soproni Sterbenz Károlynak.

Szép lenne, de nem írhatom le a mondatot: fél évszázada ott van minden soproni tárlaton. Nincs ott, évek óta nem állít ki. Két-három ízben visszautasították képeit, azóta nem küld be. Szerte Európában ott a munkája a kisgrafika majd minden seregszemléjén, de a soproni Festőteremben nincs egy tenyérnyi hely számára. Nem beszél róla, legfeljebb annyit: „az embernek nem kell éppenséggel kiállítania". Ezt is derűs arccal jegyzi meg, mint akit nem érint, pedig kell hogy bántsa, hiszen

éppen ő bizonyította fél évszázados művészi tevékenységével, mennyire összeforrott szülővárosával. Kevés művészünk munkáin bukkan fel olyan sokszor és olyan változatos szépségben a város egy-egy részlete, mint éppen az övén.

Kényszerítettem rá, ő nem akart emlékezni és azt hiszem, okkal.

A Magyar Kisgrafika írja róla: „Megérdemelten sorolják a magyar exlibrisz művészet élgárdájába" és „neve világszerte ismert". De Sopronban, ma alig ismerik. Persze a régi soproniak nem felejtették el, nem is felejthették, hiszen ha könyvespolcukról leemelnek egy könyvet, borítójának belső oldalán majdnem bizonyosan egy „SK" szignójú, ötletes, lendületes rajzú exlibrisz, szobájuk falán Sterbenz-rajz, akvarell, olajfestmény, fametszet, rézkarc emlékeztet rá, nem is szólva arról, hogy másfél évtizeden át a Soproni Szemle címlapján, a Kolostor utca és Városorony képe köszöntötte az olvasót, az ő rajza, a szövegrészben pedig számtalan rajza, fejléce, záródísze.

Tősgyökeres soproni, idestova háromnegyed évszázada él együtt szeretett városával. A század első évének, 1901 első napján született a Várkerület (ma Lenin körút)

egyike. A Könyvtáros 1972. évi harmadik száma és a Kisgrafika 1973. évi első száma nemcsak egy csomó grafikáját mutatja be, hanem ismerteti és értékeli munkásságát is. Hasonlóképpen bemutató sorok és exlibrisz hívják fel reá a figyelmet a comói kongresszusra készült magyar mappában. A Kisgrafika-barátok Évkönyvében Réthy István értékeli művészetét, hasonlóképpen ismerteti a Magyar Kisgrafika 1970. évi albuma is. Már említettük, hogy Bolognában a világ öt évszázados exlibriszterméséről számot adó kiállítás nyolc magyar résztvevőjének egyike. Szűkebb hazája, Sopron sem mindig feledkezett meg róla. Csatkai Endre „A soproni exlibrisz története" című munkája 1938-ban tizennyolc exlibriszét közli, de tudnak róla a szomszédban is, a Burgenländisches Leben 1968. évi negyedik száma, arcképén kívül egy akvarelljének és fametszetének reprodukciója mellett tanulmánynak is beillő ismertetést hoz róla, amelyben a pannon táj jellegzetes művészegyéniségeként értékeli. Ebből a cikkből tudja meg egyébként ő maga is, utólag, hogy a Pöttelsdorfban készült egyik akvarellja olyan sikert aratott, hogy a község még a prospektusának címlapjára is rátetette.

Mindezek munkásságának vitathatatlanul elismert eredményei. A csendes sikereiről, amelyek évtizedek során a város családias közösségében alapozták meg nevét, nem beszél. Nem szólt illusztrációiról, noha egy csomó soproni könyv fedelét, szövegoldalait díszíti rajza, fametszete. Csak hirtelenében emlékezem Horváth Miklós „Soproni fekete asszonyá"-nak komor, fekete sziluettes címképére vagy a másik Horváth-regény, a „Nagyisten ölén" sejtelmességében is kifejező rajzára. Grafikáinak hatásosságát jellemzi, hogy évtizedek távolságából is emlékezem Lantos Kiss Antal „Tiszta férfiúság"-ának címlapjára. Az azóta porosra avult soproni erkölcsprédikátor könyvének nincs egyetlen sora sem, amelyet az évtizedek távolságából vissza tudnék idézni, de „tiszta férfiú"-jának Sterbenz-rajzolta alakja megmaradt bennem. Endrédy Zoltán Sándor „Boldogasszony Sopron felett" című könyvének borítóján a fába metszett Mária-szobor valósággal a könyv képben elmondott előszava. Ő rajzolta a Soproni Magyar Szövetség 1944. évi, a város magyarságát nemes nyomatékkal hangsúlyozó évkönyvének címlapját és számos rajzát. Illusztrációiról Csatkai Endre cikket ír az Új Sopronvármegyében (1943. ápr. 3.) „A Pálos Történettől a Lövérig" címmel, és benne Sterbenz Károly rajzait az 1747-ben Sopronban kiadott pálos Synopsis díszítő grafikáival összehasonlítva elemzi.

Csatkai Endre állapítja meg róla azt is, hogy illusztrációiban „kamaszos hunyorgás" bújik meg. Humora nemcsak illusztrációit, de mindenfajta grafikáját átitatja. Mennyi mosolygó báj van például a postakocsin e világra érkező Árpád Zsolt nevű ifjú honpolgár születését tudató lapban, vagy akár a Hajna Rékáén, akinek világra jövetelét kürtszóval hirdeti egy magyar vitéz. Mosolygó gyermekkori reminiszcencia az ifjú Csaba exlibriszén a Sopron felhős egén vágtató Csaba királyfi és serege. Vagy dr. Reisinger Ferenc ügyvéd külföldi exlibrisz kongresszusokat megjárt könyvjele, amelyen a paragrafus kacskaringós fájából periratok dús levélzete nő ki, míg az alatta pihenő férfialak aktképet nézeget. Meg merem említeni a jóízlés és artisztikum határain belül illetlenkedő „sex librisz"-eit, mert azokon is ott a „kamaszos hunyorgás", a humor és ötlet villanása.

Hallgatott Sterbenz Károly a keze alól kikerült sok idegenforgalmi rajzról, a műemlékek, a soproni flóra tablóiról és főképpen a múzeumi tárlókon végzett installációs munkáiról. Igaz, alkalmazott művészet ez, de nemegyszer történik meg — a múzeum vendégkönyvei bizonyítják —, hogy az általa rendezett tárló előtt megkérdezi az értő látogató: „Kinek a munkája?" Mert ezt még csak nem is szignálta, ez a „robotja".

Még a művészettől távoleső megbízásokat is művészi igénnyel végzi. Évekkel ezelőtt az egyik soproni szövetkezet gyártmánykatalógust szándékozott kiadni, s sokáig azon akadozott az ügy, hogy nem találtak a városban a csaknem félszáz műszaki tárgyú fénykép retusálásához értő szakembert. Ekkor valakinek eszébe jutott Sterbenz Károly. Elvállalta és kifogástalanul megcsinálta, a művész intuíciójával pótolva a kényes munkához hiányzó szakismeretét.

és megint odaáll festőállványa elé. De más ember az, aki ismét felveszi az ecsetet, mint az, aki letette. A háború túl közelről érintette, túl sokat kell felejtenie. Talán ezért is van, hogy a romos szülővárosról készült, dokumentumnál is megrázóbb hitelességű néhány rajzán kívül nem nyúl háborús témához.

Mi készült munkásságának fél évszázada alatt? Annyi sok templom- és oltárkép restaurálása után az új kurucdombi Szent István templomban végre önálló, saját munka: tizennégy, Krisztus életét ábrázoló képe, a soproni városháza és az egykori megyeháza (ma járási tanácsháza, a Beloiannisz téren) üléstermi freskói, a háborúban elpusztult Hubertusz vendéglő faliképe, a GySEV-palota hatalmas hármas faliképe, a Vasárugyár Kultúrotthonát díszítő festmények, az evangélikus templom freskói, a Bányászati Múzeumban a bányászat történetét ábrázoló képsorozat, megszámlálhatatlan idegenforgalmi rajz, prospektus, kétszázat meghaladó, fába metszett és még annál is több rézbe karcolt exlibrisz, kisgrafika, tus- és szénrajzok, akvarellek, olajképek.

„És te mit érzel igazában munkád eredményének?" — kérdezem tőle. Sokáig tűnődik és közben körbe siklik szeme a műterme falait mennyezetig elborító képein, majd hirtelen mozdulatokkal fiókokból, kommódokból szekrényekből mappák, füzetek, műlapok garmadáját halmozza elém. Egy élet munkájának képeskönyve és felelet kérdésemre. Jellemző, hogy az anyag túlnyomó része kisgrafika.

Lapozgatás közben egyre jobban elcsodálkozom azon, hogy a Ferenczi János utcai házban elvonultan élő és dolgozó művész munkái milyen széles nyilvánosságban forognak. Az utóbbi ötven év soproni festőművészei közül alig néhány (Horváth József, Wosinszky Kázmér, Ágoston Ernő, Mende Gusztáv) ismert a városon kívül, az ország határán túl pedig talán egyedül Horváth Józsefről tudnak és — Sterbenz Károlyról. Munkái ott vannak az olyan rangú helyeken, mint a lipcsei, párizsi, krakkói, hamburgi, comói kongresszusok által rendezett kiállításokon, szerepelnek az azokra készült ajándékmappákban, helyet kaptak a Minszkben bemutatott reprezentatív magyar exlibriszek között, mint ahogyan nem hiányoznak az 1968. évi „Magyar exlibrisz a XX. században", az 1969. évi „Mai magyar exlibrisz művészet", a „Nemzetközi kisgrafikát és exlibriszt gyűjtők" kiállításáról, sem a Balatoni Múzeum „Virág az exlibriszeken" tablóiról. A „Szőlő és bor az exlibriszeken" című antológia tizenegy exlibriszét közli, ő a jászberényi Székely Mihály-emlékkiállítás tizenhét kiállítójának

Egyszerre megértjük, miért meri olyan könnyed nemtörődömséggel állítani: „az embernek nem kell éppenséggel kiállítania . . ."

Bizonyosan ő maga sem emlékezik már rá, hogy egyik beszélgetésünk alkalmával „kamaszos hunyorgással" azzal dicsekedett: „Tudod-e, hogy én ott inaskodtam Storno mellett, amikor a Csengeri utcai szabadkőműves páholy mennyezetének freskóját festette?" És mintegy bizonyításképpen pontosan leírta, hogy a szimbolikus mennyezetkép az Okosságot ábrázolta idős ember alakjában, amint két mezítelen szüzet, a Jóságot és Szépséget védelmezően magához karolja.

A Csengeri utcai páholyt 1916-ban építették, amikor ő tizenhat éves volt. A majdnem hat évtizeden át megőrzött fiatalkori emlék, a fénykép pontosságával rögződött páholyfestmény elárulja, milyen nagy hatással lehetett a fiatal gyerekemberre nem is a mester, ifjabb Storno Ferenc, hanem sokkal inkább a misztikus környezet, ahová az ő révén bepillanthatott. Sterbenz Károly sohasem kötötte fel a szabadkőműves testvérek vakoló kötényét, de a Csengeri utcai palota sötétkék mennyezetében kibontakozó festményben, Joáb és Boáz szimbolikus oszlopaiban és a „királyi mesterség" egyéb évszázados misztikájú jelvényeiben egy különös világ szuggeszciója hat rá: a barokké. És ez a világ elkíséri végig az életén.

Talán nem túlzás, ha azt állítom, hogy a barokk igézet vezette el a kisgrafikához is. Igaz, hatottak más tényezők is. Elsősorban páratlan rajztudása, amely valósággal predesztinálta erre a műfajra. Aztán a húszas évek derekán Sopronban letelepedett dr. Holl Jenő, a kisgrafikának ez a mecénás barátja s országosan jelentős kisgrafikai gyűjtemény tulajdonosa, aki nemcsak bíztatja, hanem sorozatos megbízásokkal ösztönzi is ennek a műfajnak művelésére. De végső soron azért is vonzódik a kisgrafikához, főképpen az exlibriszhez, mert annak kényszerű szimbolikájában és időtlenségében eltűnnek a realitás korlátai, a képzelet szabadon kalandozhat, feltámaszthat régmúlt kort, időt: a barokkot.

Ezt a barokkos szemléletet és modort hibaként vetik szemére egyes kritikusai. Nem védekezik ellene, nem is tagadja. Csak azt festi, vallja, ami neki magának is tetszik. Barokkos szemléletét azért sem tartja hibának, mert az tudatos. Szenvedélyes meggyőződéssel állítja, hogy Sopron a barokk korban teljesedett ki igazában, annak vannak a városban a legszebb emlékei és ezt a környezetet szívta magába. (Jellemző: városképi részletei is, ha ő választhatja meg témáját, legtöbbször barokkot ábrázolnak) Nem akar és nem is tud más lenni, nem volna őszinte, ha nem azt a stílust és kifejezésmódot követné, amely belsejéből fakad. Ő is azt állítja, hogy nincs modern és régi festés, csak jó és rossz. Hieronymus Bosch majd egy fél évezreddel ezelőtt volt fantasztikus realista. A Jugend-stílus, a szecesszió, a századforuló elejének nagydivatja éppen napjainkban támad fel újból és foglalja el még a tévé inszertjeit is. Azoknak a festőknek modernsége sem eredeti, akik tagadják és eltüntetik képeikről a távlatot — az ikonfestők tábláiról már évszázadok óta hiányzik a perspektíva.

Nem alaptalanul állítja Sterbenz Károly, hogy a barokk is lesz még bizonyosan redivivus. A szomszédos Bécsben sorra zárnak be a modern festészetet propagáló kiállítások, de óriási sikere van az Albertina retrospektív tájfestési kiállításának, s nem véletlen, hogy a bécsi Collegium Hungaricumban éppen most nyitották meg a nagy barokk festő, Maulbertsch magyarországi képeinek kiállítását és ennek széles visszhangja és nagy látogatottsága van. A képet vásárló közönség nem modernet, hanem barokkot, rokokót, biedermeyert keres.

Kritikusainak túlnyomó része azonban egyáltalán nem tekinti barokkos szemléletét valamiféle hibának, hanem „nemes konzervativizmusnak, ez a konzervativizmus azonban nem korszerűtlenséget, inkább egy időtlen szépségideál megőrzését jelenti" — írja róla Galambos Ferenc a Kisgrafikai Értesítő című folyóirat 1965. augusztusi számában. Öt évvel később is ezt hangsúlyozza a Kisgrafika albuma egy róla szóló hosszabb tanulmányban: „Témáiban Sopron, hazánk műemlékekben legszebb és leggazdagabb 'ékszeres doboza' játssza a vezető szerepet, ennek köszönheti stílusának barokkos jegyeit, amelyekben azonban nincsen korszerűtlenség, csak a szűkebb pátria grafikai tükörképe. Időtálló szépségeket örökít meg, ha nem is legmodernebb, de mindig becsületes művészi eszközökkel és ezt sokszor közelebb érezzük magunk-

Nem tudom, a háború után hány bombasérült festményt, rajzot restaurált, de azt a hármat, amelyet naponta jólesően nézek szobám falán, szinte elképesztő bravúrral az enyészetből hozta vissza számomra.

Bizonyos vagyok benne, hogy még azok a amai, főleg fiatal soproniak is, akik azt állítják, hogy nem ismerik nevét, nemegyszer találkoztak munkáival. Ki tudja, hányszor küldték el ismerőseiknek a „Szent Mihály templom környéké"-t ábrázoló képeslapot, vagy a „Hívja-várja a virágos Sopron" címűt és a Képzőművészeti Alap még jónéhány soproni vonatkozású művészlapját: ő készítette őket.

Ki tudja róla, hogy a középkori könyvmásoló barátok türelmével és készségével hány oklevelet, címert és családfát rajzolt. A szomszéd Ausztriában külön, megbecsült

művészeti ágazat ez, ő mellékesen csinálja, de hibátlan mesterségbeli tudással. Szinte a humorba kívánkozik, hogy a keszthelyi Georgikon könyvtárosa éppen neki, az ismeretlen látogatónak dicsekszik el oklevélgyűjteménye legszebb darabjaként — az általa készített oklevéllel. Jeleztük, hogy elkalandozott címlapterveivel a tipográfia területére is és készít plakátokat is. Az embernek szemébe tűnnek az artisztikus gonddal, de mégis játszi könnyed ecsettel festett betűk, a szöveg arányos, tetszetős formájú elhelyezése, minden jellegzetesen, ismerősen szép ezeken a grafikákon, pedig a szöveg néha csak arról szól, hogy mikor van nyitva a múzeum.

A Sopronban üdülő idegen az erdőkben először Sterbenz Károly rigóival, pintyeivel, vörösbegyeivel, harkályaival találkozik a fákon elhelyezett ismertető táblákon és majdnem bizonyos, hogy az első szút vagy farontó bogarat, amelyet a famérnök-jelölt életében lát, Sterbenz Károly rajzolta: egy fél évszázadon át készített szemléltető eszközöket az egyetemnek.

Mióta ismerem (jó egynéhány évtizede annak is) soha nem hallottam tőle, hogy — művészi munkájáról szólva — azt alkotásnak nevezte volna. Festett, rajzolt, rézbe karcolt, fába metszett, de nem „alkotott". Egyszerű és őszinte. Éppen ezért hallatlanul fel tud háborodni képmutatáson, nagyképűségen és tehetségtelenségen.

Sopron városképét úgy őrzi magában, mint valami talizmánt, óvó gonddal vigyáz minden részletére. Még azt is észreveszi, hogy a Rózsa utcában egy könnyelműen engedélyzett átépítés elzárt egy szép, művészi kilátást, vagy hogy valahol elfalaztak egy ornamenset, s meg nem szűnően fájlalja, hogy a lövérek zöldje elé a Cseresznyefasor házsorának rideg paravánját állították.

Olyan szépségekről tud, amelyekről kevés soproni. Megszámlálhatatlan vázlatkönyve van és azok bizonyosan sokat megőriznek az utókor számára Sopron elherdált szépségeiből.

Patek Erzsébet:

A soproni Várhely (Burgstall) őskori földvára kutatásának 1974. évi eredményei

1. A Soproni Szemle XXVIII. (1974) kötetében beszámoltunk a soproni Várhelyen (Burgstall) 1973-ban végzett régészeti feltárásunkról. Ugyanott vázoltuk további ásatásaink fő célkitűzéseit. Alább tájékoztatást szeretnénk adni arról, hogy 1974-ben mennyivel közelítettük meg kutatási céljainkat. A magunk elé tűzött feladatot röviden a következőkben foglalhatjuk össze:

1. Mikor és kik lakták a Sopron-várhelyi telepet?
2. Milyen a telepet védő sáncok szerkezete és kora?
3. Milyen a földvár topográfiája?
4. Mennyiben volt a telep gazdaságilag önálló, illetve milyen kapcsolatok fűzték a szomszédos hasonló korú településekhez?

A fenti célkitűzések megoldását nem csupán maga a régészeti ásatás szolgálja, így alábbi beszámolónk érinteni fogja az ásatáson kívül történt kutatásokat is. A soproni földvár terjedelme és szerepe a korszak általános közép-európai településtörténetében annyira kiemelkedően fontos, hogy a témakutatás messzi túlhaladja egyetlen kutató kapacitását. Elért eredményeinket elsősorban annak köszönhetjük, hogy rendkívül sok irányból kaptunk támogatást munkánk során.

Meg szeretném jegyezni, hogy még az 1974. évi ásatásunk megkezdése előtt egy nemzetközi régész konferenciának a terepen mutattuk be az irodalomból már régebben ismert várhelyi vaskori erődített telepet és annak az 1971-ben és 1973-ban feltárt fontosabb leleteit, valamint ismertettük az 1974. évi ásatás tervét és a feltárás körülményeit. A konferencia résztvevői Európa legjobb őskori földvár-kutatói voltak. Egybehangzóan megállapították a soproni földvár kiemelkedő, kulcsfontosságú jelentőségét, védműrendszerének monumentalitását. Ugyanakkor lelkesedéssel fejezték ki elismerésüket a helyi intézményektől, a társadalmi szervektől, a Nyugatdunántúli Intézőbizottságtól kapott támogatásokért, amelyek nélkül az MTA soproni ásatása lényegesen szerényebb eredményeket érhetne csak el.[1] Ugyanez volt a véleménye azoknak a belföldi és külföldi szakembereknek is, akik az ásatás menete alatt is megtekintették munkánkat.

1 E helyen is köszönetet mondok Kisházi Ödön elvtársnak, az Elnöki Tanács helyettes elnökének, a Nyugatdunántúli Intéző Bizottság elnökének munkánk megértő segítéséért és a további kutatásokhoz szükséges támogatásért. Köszönettel tartozom Fábján Lajos elvtársnak, a megyei Idegenforgalmi Hivatal vezetőjének, a Nyugatdunántúli Intézőbizottság titkárának, aki munkánkat menet közben is figyelemmel kísérte, és segítséget nyújtott a további kutatásokhoz is.

hoz, mint modern próbálkozások nem mindig meggyőző eredményeit. Zsúfoltsága tipikus barokk vonás, rézkarcaiban könnyedebb, mint fametszeteiben, de ettől függetlenül az anyaggal vívott harcaiból mindig ő kerül ki győztesen. Művészi kifejező ereje, amely mögött a személyes élmények melege és témáival való azonosulás rejtőzik, vitathatatlan. Exlibrisz ővrejéből akár Sopron képeskönyvét is össze lehetne állítani s ez nemcsak a hazai, de a külföldi exlibrisz művészetben is páratlanul áll".

Hetvennégy évesen ma is úgy dolgozik, mint az évtizedek során: folyamatosan, naponta, a munkáját szerető ember nyugodt tempójával. Azt tartja: „Kunst kommt von können", a művészet a tudásból sarjad, de a tudás alapja a munka. Ma is leghűbb barátja a festőállvány és a rajztábla.

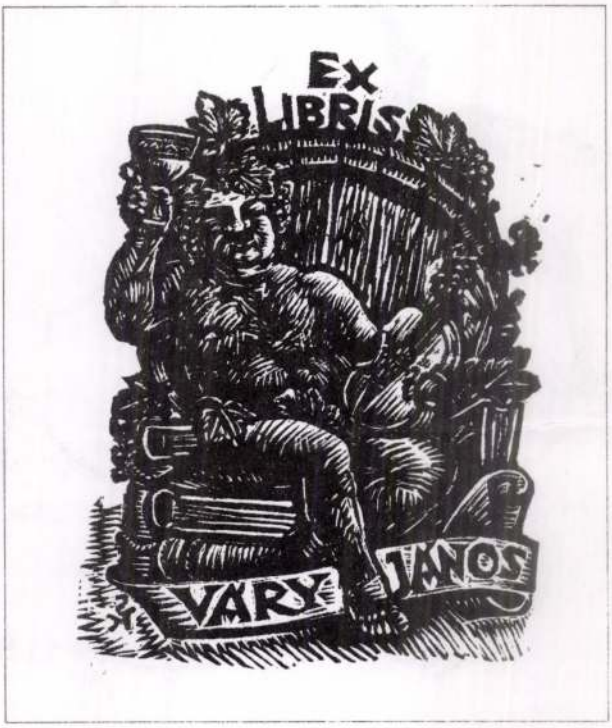
EX
LIBRIS
VÁRY
JÁNOS

BÁTHORI CSABA

Bordal bacchuszi ütemre

Piros pohárka, csombolyodó szivem
ördögítsd pirosabb zakatolásra és
látásomat te sokszorozd meg
s mindenemet, mi fityeg, bizsergesd!

Ha látom a lét, bősz tudatom kihúny
s nyelvem bimbai mind kecskecsöcsök között
csiklandanak s pöcökszerűen
kidudorodva, rezegve járnak.

Pár korty elég s reng a kerek világ:
mind leánka meging, mind a legénke ring
álmában, és a körteforma
alma-ikerre kicsalja nyelvvel

a csöcsi szöllőt. Csüng a kerek pecsét
s míg vér lészen a bor, bársony a dunna völgy
s Bacchusz e lekciót kiadja,
Érosz is emlegeti az Édent.

Pokol s mennyország üzenete a bor.
Isten és Lucifer arra szövetkezett
a fürtben, hogy a jót s a rosszat
egy szin alatt igya ki az ember.

Bornak áldásairól

Ha bort iszik, a törpe megnő,
Cirkáló lesz az ócska teknő,
Gigász magzattá összetöpped,
Cserjék lesznek a csonka tölgyek.

A nagy-erősnek térde roggyan,
Szájhős megbúvik a sarokban,
Tyúkmellét dülleszti a gyenge,
Gyávák kezében ritka penge.

Sárban hempereg most a gazdag,
Ki egész tartományt igazgat,
Két kézzel dúskál már a kincsben,
Kinek soha, semmije nincsen.

Az eszesnek megköt a nyelve,
Mintha habarcsban lefetyelne,
A hígvelejű szava perzsel,
Ő mindent tud, mindent kitervel.

Férfivá serdül fiatalka,
Kinek nem serken még a bajsza,
Ifjú titán lesz, ki fogatlan,
Szeme opálján szikra pattan.

Arcuk kitelvén kipirulnak
És megszépülnek mind a rútak,
A szépek képe zöld a bortul,
Szeme szétszalad, nyála csordul.

EX LIBRIS
T. A. LABÉR

MÉSZÖLY DEZSŐ

Őszi rímjáték

Prologus

Vigan pezsgő boromnak
szinén gyöngyök forognak,
tükrén fények remegnek,
szemem közé nevetnek,
s biztatnak verset írni:
„Elő a tollad – így ni! –
Serkentse lomha elméd
igéző nyári emlék!
Idézd a legparázslóbb
vérforraló varázs-szót,
mi akkor benned égett,
s mutad föl azt a képet,
mit szíved mélybe rejtett,
de el sosem felejthet!"

Miss Adria
– A nudista öböl szépségkirálynője –

Ez az arany sörényü lány
pucéran is merő talány.
Mi jár fejében, amikor
a hátizsákból kipakol?
Hajlong, s ívelt szemöldökén
kis gond fut át most könnyedén.
Lesem: tán ez s az kiderül
a holmiból, mi kikerül.
Mért kell itt toll és tömbpapír?
– Remélem, hogy nem verset ír! –

Emeld a kelyhed „innya"
(szólván paraszti módon),
s ne bánd, ha versed ódon!
Öreg legény, ha versel,
a bort köszöntse verssel!

Ódon bordal

Nem bánt a gond s a kor,
ha andalít a bor,
ha száll föl a gyöngy a pohárban,
s azt súgja a bor tüze: nyár van.
Ihol, áll a bál s a játék!
Az a végső próba vár még.
Míg fűt a bor s a vér,
a bánat el nem ér.

Ha útad mélybe lejt,
a szív vigan felejt.
Ne kérdd soha, mért üt az óra!
Hányj fittyet a rosszra, a jóra!
Sose kérdd, mit ér az élet!
Sose félj, mi lesz a véged!
Míg fűt a bor s a vér,
a kétség el nem ér.

S ha untat már a bál,
ha bánt a fénysugár,
ha hívnak a hűsre az árnyak,
s hő vágyak a semmibe szállnak,
ha kihuny minden zsarátnok:
csak a bor marad barátnak –
míg elcsitúl a vér,
s a játszma véget ér.

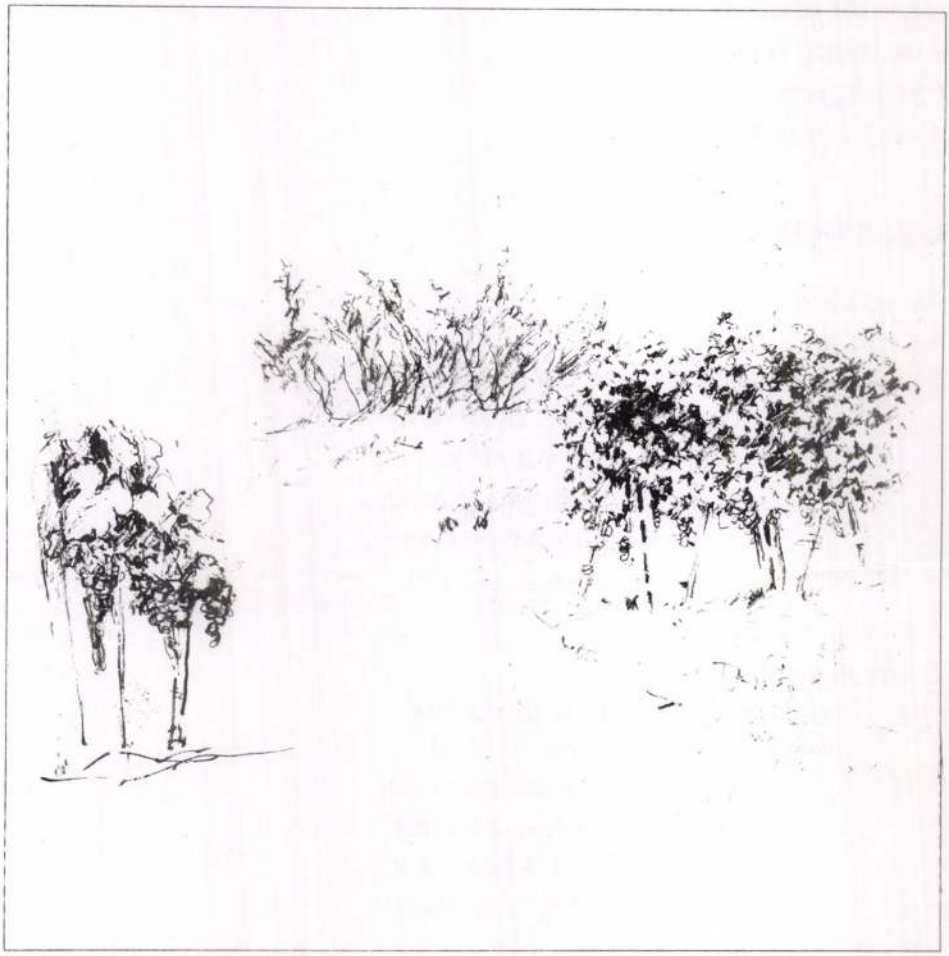

volna késő. Még meg lehetett volna mindent orvosolni. József-napra a gróf hintaján láttál volna bémenni udvarotokra."

Feje fölött az üde lombozaton már felszáradt a tegnapi eső, de az utak horpadásaiban még sűrű tócsák nyújtózkodnak. Berkek mélyéről felzavart madarak: üti, veri magát a felröppent szavakkal. „Az én lelkem sokkal nemesebben gondolkozó, mintsem indulatait pénzért árulja. Én tégedet csupán magadért kedveltelek."

Bent az agyban surrog, kattog az emlékezet laterna magicája. Egy árnyékos kéz most levelet rögzít a szerkezet megvilágított üveglapjára. Az ő levele ez, melyben búcsúzik Lillától. Doboló halántéka mögött látja, olvassa a sorokat. „Két hó múlva egy városbeli professzorné lettél volna, én pedig a legboldogabb teremtés teáltalad."

Csömör fogja el. Ez nem igaz! Nem lett volna professzorné. Festetics visszalépett. Nem kapta meg a tanári széket Keszthelyen.

Fuldoklott. Nem volt a tüdejében levegő. Feje körül a bokrok alján csillagok remegtek, és hunyorogtak, mint apró szentjánosbogarak. Némelyikük táncba kezdett, csíkokat húztak maguk után. Tépte fel az inggallért, hogy lélegzethez jusson.

S akkor előtte, néhány lépésre, mintha csak ennek a csillogó, fluoreszkáló látványnak része volna, egy esővízben megrekedt, határozatlan idomú, hatalmas batár állta útját. Fekete, mint egy koporsó, és magas, mint egy kas. Az ajtók és ablakok keretei vörösre voltak mázolva. A hintónak, a delizsánnak és a közönséges parasztszekérnek ez a képzeleten felüli, komikus elegyedése, teljes megcsúfolása az imént maga elé vizionált grófi hintónak.

A rút bárka elején kétoldalt csimbókba kötött hajú férfi áll, ül, terpeszkedik, kezében ostor. Az ösztökélő nyele hol a levegőben, hol a lovak hátán, mozog le-föl ritmikusan.

– Talán a követ kellene a tócsából kiszedni, amin a kerék fennakadt – szolgál a jó tanáccsal készséggel Vitéz.

Pulykavörös arc, vicsorgó tekintet a válasz a tajtékban úszó lovak tompora mögül. Kétségkívül a kocsis egyik leghosszabb utazását kényszerül megtenni a dühtől, az úrformának kijáró tiszteletadásig. Kezét köszönésül és köszöntésül vargányakalapjához emeli, lekászálódik a bakról, majd a térdig érő vízben a kerék elé nyúl. Bizony ott, ott a kő, rúdformájú kisebb szikladarab, alig bírja kiemelni. Két tenyere a veséjén, fájdítja nyilalló derekát a megerőltetésben, s már épp mondani akar Vitéznek valamit, amikor – ropp – nyikorogva nyílik a batár üvegablaka, s vastagon borítottan a vénség szőnyegével, fehér arc hajol ki rajta. Szalagos kalap alól előbomló sárgás-ősz csigafürtök kimódolt rendjével lesz tele az ablak, s egy nagy elevenségű fekete szempár tekint e percben Csokonaira.

– A jó tanácsért fizetség jár – így a dáma, míg szeme, mint épen maradt két foga villog. – Én az urat estvére elvárom. Nem módiból s gálántságból, de őszinte nyájasságból.

S akkor ráncos keze megindult a poéta felé.

– Dorottya vagyok.

LIND ERZSÉBET
OKL. TANITÓNŐ ÉS
FRAUENHOFFER KRISTÓF
SZIG. BÁNYAMÉRNÖK
JEGYESEK
1947. KARÁCSONY.

FECSKE CSABA

Háromkirályok

Arábiából jöttünk napkeletről
eső elmosta rossz utakon
holott völgy nyílt holott zord hegy meredt föl
előttünk mentünk hallgatagon

fárasztó volt az út tevéink restek
a tömlők lassan kiürültek
több szolga elment jobb gazdát kerestek
jöttünknek sehol nem örültek

hogy nekivágtunk bizony bántuk is már
milyen jó is volt otthon egykor
puha bőrökön elheverve lustán

de végül célba értünk s ez számított
fölidéz mindent most az aggkor
a gyermek Isten arcát és a titkot

– Tudod, hogy boldog vagyok?

A Fiú bólogatott.

A volt férjem kiengedte magát a kapun (a húgom a konyha felőli ajtón lépett ki, meglesve a „búcsúzás" pillanatát), a gyerekek nem kísérték ki az apjukat, s a volt férjem szándéka ellenére kicsit erélyesebben húzta meg a kapu csengőjét, amikor kiért az utcára; ettől megijedtünk, a Fiú is, én is.

– Elment – sóhajtott nagyot a Fiú, s a két gyerekem rohamszerűen borult a Fiú nyakába.

„Mi lesz ebből?!" – kérdeztem magamtól, ki tudja hányadszorra; én is megcsókoltam a Fiút, és kimentem a konyhába.

Csillagos ég

Mint falból kiálló szegek
a rideg téli csillagok
mi rajtuk egyszer fönnakadt
foszladozva még ott lobog
az űr szelében valami
lágy könnyűség ki tudja mi
a mindenségből egy darab
mintha selyem hullámzana
puhán és lágyan lengene
suhog az éteri zene
az ellebbenő éjszaka...
Nézem az eget szótlanul
a csillagokról rozsda hull

Karácsony

Elszállnak mind az angyalok,
árván marad a jászol.
Kívül az APA toporog:
szekercéznek az ácsok!

Valaki kakasszóra vár,
valaki vizet kér a tálba
kézmosáshoz, s valaki már
kötelet rak a fára.

Egyébként csend és béke van:
megváltásra készül a GYERMEK.
Az ANYA sír: fiam, fiam...
A katonák lándzsát hegyeznek.

1963
V.
28.

·EX·LIBRIS·
·SVPRVNIENSIBVS·
·DR·CAROLI·MOLLAY·

bérelt lakásról, de a bútorvásárlás előtti éjszakán meghalt. Nem tudom, hogyan rendezték be azt a lakást. A bérlemény az Orsolya téren volt, szemben a szülői házzal, az orsolyita rendház mellett. A házat ma emléktábla díszíti, mert rövid ideig ebben a házban lakott albérlőként Gyóni Géza, a háborús évek rokonszenves, tehetséges költője, akinek elsősorban háborús versei voltak népszerűek. Gyóni Géza nagyanyám meséi szerint beleszeretett anyámba. Noha mindez nem elképzelhetetlen, valószínűbb, hogy mindössze szimpátiáról volt szó, hiszen anyám kedves, eleven eszű leány lehetett. Minden egyebet kizártnak tartok. Gyóni Géza ugyanis a gyászos emlékű Przemysl várában harcolt, és a monarchia ismert erődje már 1915-ben feladta az ostromot, Gyóni pedig orosz fogságba került. Anyám tehát gyerek volt ahhoz, hogy többről beszélhetnénk a rokonszenvnél. Gyóni 1914-ben 30 éves volt, anyám pedig 13. Mindez idekívánkozott, mert amennyiben Przemysl és 1915 úgy van, ahogy én a történelemből tudom, a Gyóni– Csulak Ella-románc nem kis költői túlzás, de ez esetben nem Gyóni a költő, hanem nagyanyám. Én nagyon szerettem ezt a mesét, mert büszke voltam, hogy milyen neves emberek ismerték anyámat. Még valami. Anyám szenvedélyes versíró volt: rengeteg verset írt. Én persze csak azokat láttam, melyek rólam vagy nekem szóltak, és arra is emlékszem, hogy középiskolás koromban, amikor már azok közé tartoztam, akiknek egészséges, sőt megalapozott viszonya volt a költészethez, általam ismert verseit kedves, naiv, dilettáns kísérletnek tartottam, és csak annak örültem, hogy anyám a versírás idejét alapjában véve buta slágerszövegek megtanulására is fordíthatta volna.

Azt a pillanatot, amikor nagyanyám az Orsolya térre költözött, tartom a család legnyomorúságosabb korszaka kezdetének. Anyagilag más nem volt, csak a nyugdíj, amely – ezt tudom a későbbi évekből – nagyanyámnál semmire sem volt elég. A gyerekek kicsik, iskolakötelesek, minden eddigi anyagi támogatás nullává redukálódott. Háború volt, nem tudom elképzelni, hogy valaki a testvérek közül segített volna nagyanyámnak. És ezzel az évvel kezdődhetett el az ő állítólagos nem egészen makulátlan asszonyi élete. Negyvenéves volt, valószínűleg még mindig kívánatos nő. Ebből az időszakból nem volt fénykép odahaza, tehát fogalmam sincsen, milyen lehetett. A lakás kicsi volt, utcai magasföldszint. Ha jól emlékszem a leírásra, a bejárati ajtó azonnal a konyhába vezetett, onnan nyílt egy szoba. (Most, hogy ezt ideírom, gonoszul mosolygok, mert Sanyi, aki akkor már elemi iskolai éveinek küszöbén állott, vagyis kell hogy emlékezzen, talán azt mondaná, hogy előszoba is volt és természetesen két szoba. Ez azonban csak gonoszság.) Én nem voltam abban a lakásban, a későbbi években sem, csak a szoba ablakát ismertem az utca felől, és ha nem tévedek, hármas ablak volt, tehát egyáltalán nem szégyellnivaló a Kroyherr-lány, a megyei hivatalnoközvegy számára. Nem nagyon sokáig voltak abban a lakásban. Átköltözött nagyanyám a valamikori szülői házba, abba a lakásba, amelyben aztán én a világra jöttem.

(Folytatjuk.)

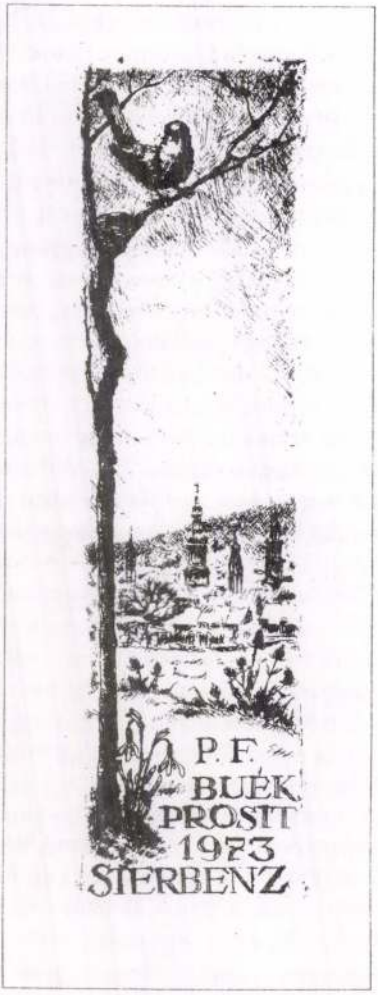
P. F.
BUÉK
PROSIT
1973
SIERBENZ

népművelőként is tanított, bábosokat és cigány olvasótáborok résztvevőit egyaránt tanította. Olvasni, látni és láttatni tanított mindig, s oktatott ugyanakkor a győri gimnáziumokban, a Tanítóképző Főiskolán is óraadóként.

1985-ben a Szombathelyi Tanárképző Főiskolára ment, s ott a kultúraelméletet, majd egy év múlva már az irodalomelméletet tanította a magyar irodalom tanszéken. Tíz évig volt a főiskola tanára. Az oktatás velejárójának tekintette a hallgatókkal folytatandó elmélyült szakmai konzultációkat, foglalkozásokat. Szakmai konferenciákat szervezett, részt vett a számítógépes adatbank kimunkálásában, önképzőkört vezetett, s *Neon* címmel diákantológiát, diáklapot szerkesztett. Közben írt, publikált. Folyóiratokban novelláival volt jelen az utóbbi években. A *Vallomások Martinovics abbé emlékezetéből* című 1984-ben megjelent könyvét követően Szent Ferenc életéről készült regényt írni.

A felsőoktatásban végrehajtott racionalizálás során az elbocsátottak listájára került. Nehezen élt. Amilyen természetes belső szükséglet volt nála az írás, a közönséggel/hallgatókkal való együttgondolkodás, ugyanolyan természetes magától értetődőséggel fogta kezébe és használta a szerszámokat is: tető alá akarta hozni a házát, hogy saját maga és egyben talán egy alkotó közösség számára is műhelyt teremtsen. Keményen dolgozott hónapokon keresztül. Rövid életéből erre is időt szánt, alkotóházról álmodott közben. Húzta a szekeret, pedig alkalmankénti óraadóként nehéz volt a sorsa. Ásta az alapot, tervezett, építkezett, hátára vette a sorsa mellett a telket is, s közben írni próbált. Amikor 1986 őszén a csermajori gimnázium magyartanárt keresett, oda ment tanítani. Hittel, elszánt akarással dolgozott. Ő ott is *a tanár úr* volt, mint korábban is mindenkinek, főiskolai hallgatónak, szakközépiskolai vagy művészeti gimnáziumi diáknak, a telefonközpontosnak, a postásnak, a konyhai dolgozóknak egyaránt *a tanár úr* volt ő. Nem is szólította másként még az öreg Feri bácsi sem az écsi faluvégen. Örült. Kezdett volna egyenesbe jönni. S akkor, egy verőfényes őszi délutánon, autójában ülve találkozott a vasúti átjáróban a gyorsvonattal. „Isten kicsit megállt fölötte s lábával eltörölte" – mondaná Kormos István.

Mintha ezt a pillanatot átélte volna már, hiszen megírta könyvének zárószavaiban: *„... El tudta magát képzelni a ravatalon, ahogy fésülni kezdik a haját, ahogy a fésű fogai belekapnak a hajba. A haj hajlékonyan engedelmeskedik az elektromosságnak és szikrák pattannak a nehéz sötétben. Minden eltávolodik olyan rohanással, hogy semmiféle hazugsággal nem tud mit kezdeni. Nem tudja magát többé ámítani langyos várakozással, kicsiny gerjedelmekkel, zűrzavaros vágyak megsejdítésével. Eltávolodtak tőle a csípők, a hatalom borzongása tárgyak és emberek fölött, nagyvárosok villogó színei, tengerek, erdők mellett futó keskeny ösvény, ágakon óriási sárga bőrű körték, hasadó dinnye, frissen kaszált mező illata, és eltávolodott tőle a rettegés. Már nem gondolhatott arra, hogy visszaáll a mindennapi rohanásba, malomőrlésébe, hogy reggelente felkel, rohangál a város szürke útjain, végzi mindennapi munkáját, értelmetlen szavak és kézfogások között. Már nem gondolhatott arra, hogy valaki belép a szobába, megsimítja az arcát, megfogja a kezét és megkérdezi: Mondd, miért vagy szomorú?"*

A nyílegyenes út a horizont fölé emelte. Viszi súlyos terhét, s egyre könnyebb léptekkel már a csillagok között jár. Isten veled, tanár úr! Nyugodjál békében!

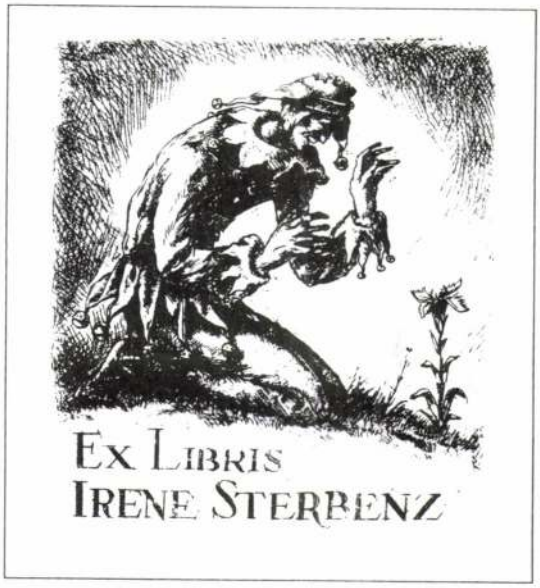
Ex Libris
Irene Sterbenz

vastam eddig, mint a *Soliloquia*, amely a „lenni vagy nem lenni csapdájába kényszerült" ember léthelyzetét axiomatikus tömörséggel rögzítve is, valami létentúli reményt sugall: „Holott csak rajtuk kívül /csak mindenen túl lehet/ élni örökké."

A kötet három prózai írása (az első Rilke Duinójában, Trieszt környékén tett látogatását, a második Ottlik Gézával kapcsolatos emlékeit, az utolsó a költő Böhönyén (Somogy megye) töltött, az ötvenes évekre eső katonáskodásának időszakát eleveníti fel, megragadó költői erővel és láttató érzékletességgel) méltóképpen egészíti ki az egyenletesen magas színvonalú verseskönyv anyagát, gazdagítja színképét.

(Pannonia könyvek, 1997)

Kerék Imre

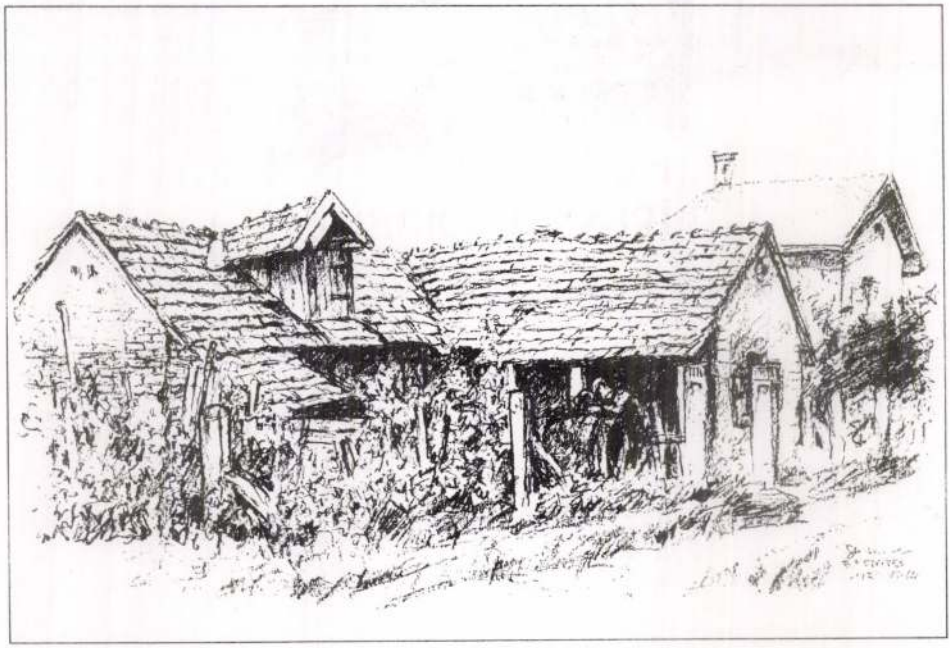

SZERZŐINK

BÁTHORI CSABA (1956) Költő, esszéíró, műfordító. Tizenöt évi ausztriai tartózkodás után – 1996-ban – visszatelepült Magyarországra. Jelenleg Budapesten él. Eddig tizenkét kötetet publikált (versek, kispróza, vers- és drámafordítások). Válogatásában és fordításában jelennek meg Rilke *Levelei* (a hat kötetre tervezett sorozatból eddig négy látott napvilágot). Faust-fordítása megjelenés előtt áll.

BELLA ISTVÁN Költő, műfordító. 1964-ben abbahagyta az ELTE magyar-könyvtár szakán folytatott tanulmányait, és könyvtárosként dolgozott. 1968-tól műfordítói ösztöndíjjal Lengyelországban élt. 16 kötete jelent meg, utoljára a vogul és osztják népköltészeti fordításokat tartalmazó *Hú-péri-hú Öreg* című, 1996-ban, a Littera Nova Kiadónál.

CSEH KÁROLY (1952) Költő, műfordító. Mezőkövesden, a művelődési osztályon dolgozik. A Kelet Felől című irodalmi és művészeti folyóirat szerkesztője. Negyedszázada publikál, verseivel több antológiában szerepelt. Hét kötete jelent meg (versek, műfordítások), utoljára a *Kihunyó augusztus* (török, tatár és cseh költők versei) című, 1996-ban, a Barbaricum Könyvműhely gondozásában.

CSULAK ERVIN (1920) A soproni evangélikus líceumban érettségizett 1939-ben. 1944-ig erdőmérnökhallgató, majd katonai szolgálatra hívják be. A háború után Budapesten újságíró, rövid ideig a NÉKOSZ sajtóosztályának vezetője. 1956-ban elhagyja az országot. Azóta Bécsben él; egy építőipari vállalat vezetőjeként vonult nyugdíjba 1980-ban.

CS. VARGA ISTVÁN (1946) Kapuvári születésű tanár, irodalomtörténész. Az ELTE TFK irodalomtudományi tanszékének vezetője. 1969 óta publikál lapokban és folyóiratokban. Hosszú ideig részt vett a Napjaink és az Új Forrás szerkesztésében. Kutatói munkásságának középpontjában Németh László életműve és Szergej Jeszenyin költészete áll. Hat tanulmánykötete jelent meg, legutóbb a *Tanulmányok Németh Lászlóról* című, 1987-ben. Írásait a *Soproni Füzetek* is közölte.

DÉR ENDRE (1922) Író, szerkesztő. A soproni evangélikus teológián szerzett oklevelet 1945-ben, majd Szegeden magyar szakos tanári diplomát. Segédlelkész, népi kollégiumi nevelőtanár, majd több folyóirat munkatársa, ill. szerkesztője. Megírta a békéscsabai képzőművészet történetét, *Marika* című színművét a szegedi színház 1960-ban bemutatta. Tizenhárom kötete jelent meg (regény, elbeszélés, műfordítás), utoljára a *Paradicsommadarak* (kisregények) című, 1997-ben, a Bába és Társai Kft. gondozásában.

DUDÁS SÁNDOR (1941) Költő. Az iparban töltött tíz év után a közigazgatásban helyezkedett el, jelenleg Bükkábrány polgármestere. Első verseit a Napjaink közölte 1970-ben. Két kötete jelent meg, utoljára a *Kéktollú égbolt* (gyerekversek) 1997-ben, a nyíregyházi Rím Kiadó gondozásában.

FECSKE CSABA (1948) Költő, publicista, az Észak-Magyarország című lap munkatársa. Hat verses- és egy prózakötete jelent meg, utoljára a *Hol voltam* (gyerekversek) című, 1996-ban, a Felső-Magyarország Kiadónál.

GITTAI ISTVÁN (1946) Író, költő, újságíró. A Bihari Napló (nagyváradi napilap) kulturális rovatának vezetője. Utoljára az *Ő gesztenyék* című prózakötete jelent meg, 1996-ban, Nagyváradon.

GY. SZABÓ ANDRÁS (1953) Tanár, előadóművész, az Eötvös Kollégium könyvtárának vezetője. Az ELTE magyar-népművelés szakán végzett 1976-ban. 1987 óta publikál rendszeresen. Többnyire irodalomtörténeti tárgyú írásait több folyóirat közölte.

GYÖRKÖS LÁSZLÓ (1944-1977) Író, tanár. Győrben érettségizett, majd az ELTE magyar-népművelés szakán szerzett diplomát. Dolgozott népművelőként, művelődéskutatóként, középiskolai és főiskolai tanárként, aktív szervezője volt az amatőr művészeti mozgalom szinte minden ágának és a magyar népfőiskolák újjáélesztésének. Írásait (tanulmányok, versek, esszék, elbeszélések) több irodalmi és szakmai folyóirat közölte. Önálló kötete *Vallomások Martinovics abbé emlékezetéből* címmel 1984-ben jelent meg a Magvető Kiadónál. 1997-ben tragikus körülmények között elhunyt.

HÁRS ERNŐ (1920) Író, költő, műfordító. A magyaróvári piarista gimnáziumban érettségizett, majd a József Nádor Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetemen szerzett diplomát 1943-ban. 1945-46-ban diplomáciai beosztásban dolgozott. 1976 óta szabad foglalkozású író. A német, olasz és spanyol líra tolmácsolója. Nyolc kötete jelent meg, utoljára az *Aranyhíd* (versek és műfordítások) című 1997-ben az Orpheusz Kiadó gondozásában.

HERBSZT ZOLTÁN (1959-1981) Soproni költő. 1977-ben tűnt fel a sárvári Diákírók és Diákköltők Országos Találkozóján. Versei és kritikái napi- és hetilapokban, valamint irodalmi folyóiratokban jelentek meg. Szerepelt *A hazatérés lehetőségei* (1983, Szeged) és az *Emlékek kőligete* (1987, Sopron) című antológiákban. A JATE magyar-történelem szakos harmadéves hallgatója volt, amikor 1981 júniusában hirtelenül, súlyos betegségben elhunyt.

ség kezdetének", a „magasabb józanságnak„ nevez. Amitől nem elfátyolosodik, hanem tisztább, fényesebb lesz a szem. Amit a régiek enthuziazmusnak mondtak, amiből a művészet, a zene és a szerelem fakad.

...Milyen kár, hogy már négy éve nincs közöttünk!

Ki rajzolhatna remekebb, szellemesebb figurákat a bor- és bordalverseny győzteseiről, mint ő?

Töltsünk keserédes kékfrankost a pohárba, s emeljük rá jelképesen a VÁRhely kupáját:

Proszit, *Kákó bácsi*!

kére, hogy a ciklámen és a bábakalács művészi igénnyel készült szemléltető rajzait megcsodáljuk, s nem lapozunk bele Missuray-Krug Lajos vagy Szabó Jenő könyveibe, hogy Sterbenz finom tollrajzait megkeressük bennük...

E helyett most – jobb híján és stílusosan – csak a kisgrafikák szemelt szőlőjével kínáljuk meg olvasóinkat. Szakemberek szerint is, Sterbenz ebben a műfajban alkotta a legmaradandóbbat. Már fiatalon, a budapesti Iparművészeti Iskola elvégzése után felfedezte magának a rézkarcot és a fametszetet. Megérezte, hogy ez kínálja számára az önkifejezés legnagyobb lehetőségét. Kitanulta a mesterség minden fortélyát, legapróbb csínját-bínját, s évtizedes munkával felküzdötte magát a hazai és a nemzetközi ex libris élvonalába.

Kisgrafikáit nemcsak a soproni polgárházak otthonai, ex libriseit nemcsak a soproni polgárok kötetei őrzik. Munkái ott voltak – és ott vannak – a nagyvárosok nemzetközi kiállításain is: Hamburgban, Lipcsében, Krakkóban csakúgy, mint Párizsban, Comoban és Minszkben...

Legnagyobb sikere talán a Bolognai Nemzetközi Kiállítás volt. Itt az európai ex libris eminensei sorakoztak fel Dürertől napjainkig. A több száz kiválóság között mindössze nyolc magyar művész. Az egyik Sterbenz Károly volt.

Sterbenz sokfelé megfordult és sokfelé rajzolt a világban, de igazán otthon csak Sopronban volt. Gazdag vázlatkönyveiben a szeretett tájat, a szülővárost és a benne élő embereket egyaránt megörökítette. Vázlatkönyvéről – amelyet mint mestere, ifj. Storno Ferenc, ő is mindig magánál hordott – azt írja Friedrich Károly: „Bennük van a gazdapolgári élet ezerféle érdekessége. A lapok tele vannak szüretelőkkel, borozgatókkal, kártyázókkal, présházakkal, utcai árusokkal, perecesekkel. Az utca emberei között ráismerünk jellegzetes, több képen is visszatérő alakjaira: Bausz Pistára, Dzsekire, az ősbalekre és a babos szüretek Buschenschank figuráira... Anyagából Sopron egyik legszebb képeskönyvét lehetne összeállítani."

Nos, egy ilyen képzeletbeli képeskönyvből válogattunk most szemelvényeket. Kirajzolódik belőlük Sterbenz egyéni művészete és művészetének soproni karaktere. Mit is ír erről a soproniságról a költő?

Magatartás ez, hit és állapot,
aranyérzék, bölcs önmérséklet és
türelemkészség, folyton-ihletés,
s leginkább tán a Szép imádata,
a Kicsiben a Nagy csodálata...

Sterbenz is mindig megtalálta a kicsiben a nagyot, mert a köznapi pillanatokban is ráérzett az örök emberi dolgok megnyilvánulásaira.

Kifogyhatatlanul változatos rajzainak üdeségét, sziporkázó szellemességét, nem egyszer könnyek közül felragyogó jó kedvét szemlélve, akaratlanul is eszünkbe jut Ady, aki azt írja a Magyar Pimodánban, hogy régi embereken, szellemességeken, írásokon és képeken csalhatatlanul megérezni az elillant „italmámor" ízét, illatát.

Egy pohár kékfrankos tüze, képzelet- és kézmozdító ereje, amitől a karcolótű mámorosabban rója kacskaringóit a rézlapon – ott érződik Sterbenz minden remekbe sikerült kisgrafikáján. Nem holmi szalonspicc, oh, nem, hanem a mértéktartó mámor, az a magasabb rendű lélekállapot, amit Hamvas Béla „a tulajdonképpeni éber-

E SZÁMUNK KÉPEI

SARKADY SÁNDOR

STERBENZ KÁROLY kisgrafikái

Most, amikor szőlőjükbe szerelmes borvárosok versengenek Sopronban, a VÁRhely pedig bordalversenyt hirdet a csikóbőrös kulacs poéta-híveinek – „E számunk képei"-t aligha választhattuk volna ki stílusosabban, mint így, hogy a soproni szőlővilág szerelmese, Sterbenz Károly kisgrafikáihoz nyúltunk, s – Illyéssel szólva – egy tál „szemelt szőlőt" válogattunk belőlük olvasóink asztalára.

Sterbenz pályájának sokrétű gazdagságáról Askercz Éva művészettörténész – az 1986-os életműkiállítás rendezője – így ír: „A kiállítás rendezése közben magam is megdöbbenve tapasztaltam, hogy a főként grafikusnak tartott Sterbenz Károly menynyiféle festői műfajban alkotott, a szekkótól a táblaképeken át, a tájkép, a portré mellett oklevelek, családfák, biológiai rajzok, boretikettek és idegenforgalmi városképek milyen mennyiségét készítette el."

Sterbenz Károly sokoldalúságát mi itt nem a műfajok sokféleségével, hanem azok szellemi egységével akarjuk bemutatni. Tehetjük ezt annál is inkább, mert Sterbenz – bármihez is fogott – minden műfajban a derű és az életöröm festő-grafikusa maradt. Az életmű gazdagon indázó, sokfürtű „borága" egyetlen nemes tőkéről sarjadt: Sterbenznek a soproni tájból és a soproni kisemberek lelkiségéből táplálkozó tehetségéből, szelíd mámorú, bizakodó életszemléletéből.

Hadd igazoljuk ezt egyetlen képpel, az *al secco* technikával készült híres – és sajnos elpusztult – Erzsébet kerti álfreskóval. A gyermekkori jó barát – Friedrich Károly – 1986-ban így idézi meg ennek a faliképnek az emlékét: „Kevesen vannak, kevesen már azok, akik visszaemlékeznek a soproni nyári esték Erzsébet kerti, katonazenés hangversenyeire. Ott, a pavilonban Strizl karmester vezényelte a *Reservista álmát*. Az üvegpavilonban pedig volt egy hatalmas nagy fehér fal, és azt a falat Sterbenz Károly felékesítette a soproni szüret képeivel. Megjelent rajta a fertői táj, a Dudlesz jellegzetes hátterével, a szüreti kocsikkal és a hozzávaló emberekkel. Máig feledhetetlen a szüret színpompás kavargása, a Pihenőkereszt környékén a kocsik vonulása, a Két mór-ház babszüretе, a Bécsi dombról látható csodás soproni panoráma, a somfalvi lapály, mögötte a fehér süveges hegyek."

A példát azért ragadtuk ki, hogy érzékeltessük: minden műfajban egy ember áll előttünk: az égi és földi derűt kereső Sterbenz Károly.

Ezért is nem nyitunk most be a Kuruc dombi Szent István templomba, megnézni a tizenkét bibliai freskót, nem kopogunk be polgárházak ajtain sem soproni arcképeken és tájképeken mélázni, nem látogatunk el az egyetem Növénytani Tanszé-

1997/4

Sterio Károly festő

Az állandó képárúcsarnokban (műcsarnok) nehány képét kiállitották 1881-ben. Ekkor már nem élt.

Budapesti m. k. állampénztár IX. k.

ÉRKEZETT 1903 OCT. 10

33438 sz. — drb. m.

Binder Mihály
joghallgatónak segély
folyósíttatik.

706.

706. Charles le Brun utánzója.

A mester sz. Párisban 1619-ben. † ugyanott 1690-ben.

A keresztrefeszitės. (Máté 27. r. 50.)

»Jézus lehajtván fejét és kiadá lelkét, mire a nap elsötétedett, a koporsók megnyiltak és halottaikból sokan feltámadtak«. Középütt a keresztfán látjuk Krisztust. Dicsfénytől ragyogó fejét töviskorona ékesíti és sebeiből vér patakzik. A feszület tövében Magdolna térdel; balról szűz Mária áll és kezeit összekulcsolva nézi fiát; mögötte szent János tekint ég felé és tördeli kezeit; Mária, a kisebbik Jakabnak anyja pedig, a földön ülve sír és zokog. Dismas keresztjéhez a katonák lajtorját támasztanak és Gesmáshoz egy vitéz megy fölfelé. A három kereszt körül a földrengéstől megrémült nép és katonaság tolong, melyből a szürke lovon ülő százados válik ki. Mellőle a szivacsot tartó katona menekül és jobbról egy agg támad fel sírjából. Ez utóbbinak közelében kétségbeesett asszonyok viszik tova gyermekeiket, a Centurio előtt koponyák hevernek és egy kigyó csuszik tova, míg balról a palást felett koczkát vetett katonák futnak. Fölül a kereszten négy sorban héber, görög és latin felirat olvasható. A háttér hegyes vidék, az égbolt felhős és itt-ott csillagok ragyognak.

Vászon, méretei 106 : 136 cm. — Mündler: II. 2.

Kifüggesztésére vonatkozó adatok:

I

326.

Sterio Károly

festő

Németszászkáról

(Krassó-Szörény m.)

1840-ben 19 érés

lásd

Fleischer Béla

87-l.

Sterio Károly, festő; szül. 1822
megh. 1862 június 4-én Pesten.

Gyászjelentés.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Sterio Károly

l.

Szépmüvèszet

1943. 232 l.

VASUTI

MAGYARORSZÁG ISMERTE

A kereskedelmi miniszter ur őnagyméltósága
engedélyével a magyarországi összes gyors-

Évi előfizetési ár:
20 korona.

Szerkesztő: Dr. N
Kiadó: Szig

Megjelenik havonta, évenként több, mint százeze
jobb magyarországi és külföldi szálloda összes s

A

Műemlékek Országos
tehintetes Elnök

Egy új, nagyob

Kereskedelu

Skerlo Károly

Gothard István:
Skerlo Károly akadémiai festőművész élete és művei. Kny.
Vasi Hírlap 1937
1–2. sz.

(956.)

KÉTSZOBÁS OTP-s lakás eladó. Kisújszállás, Bacsó lakótelep II. ép. fszt. Maros. (957.)

200 négyszögöl hobbytelek víkendházzal, Vegyiművek-nél eladó. Ugyanott zongora is. Lévainé, Szolnoki Állami Gazdaság Betongyári úton. (H. 495.)

KÉTSZOBÁS, kertes családi ház azonnal beköltözhetően eladó. Érdeklődni egész nap: Szolnok, Kőműves u. 26. sz. alatt. (897.)

HÁROMSZOBÁS, összkomfortos, családi házam eladom, vagy két lakásra cserélem. Szolnok, Tulipán u. 14. (H. 538.)

ÁCSISZÖGBEN 870 négyszögöl gyümölcsös Holt-Tiszaparton eladó, termőfákkal. Érdeklődni: Szolnok, Kassai út 33. Baloghné. (921.)

tő. dr. Laykó 1143 Budapest, Jurisich u. 9. Tel.: 835-760 este. (826.)

TISZAFÜREDEN új két- és félszobás, komfortos családi ház 350 n.-öl telekkel eladó. Érdeklődni hétvégén: Damjanich u. 25. (1001.)

GARÁZSOK részére telek eladó. Szolnok Keskeny János u. 63. (H. 549.)

ÜRES szoba-konyhás ház eladó. Tiszaföldvár Baross krt. 106. sz. Érdeklődni Darvas út 40. sz. alatt. (993.)

A HOLT-Tisza partján telket vennék beköltözhető hétvégi faházzal. Árajánlatot „Volga" jeligére a szolnoki hirdetőbe. (H. 546.)

TISZAKÜRT külterületén 600 négyszögöl szőlő lakóházzal, melléképületekkel eladó. Érdeklődni Szolnok 8-tól 15 óráig 11-178 telefonszámon. (983.)

bant Combi eladó. Érdeklődni Szolnok Gárdonyi G. u. 10. alatt. (986.)

ELADÓ nagykerekű Wartburg, bontásra is, nagyon jó motor, sebváltó, karosszéria, csak festést igényel. Tiszaigar, Dózsa Gy. út 32. Postaház. (978.)

WARTBURG de Luxe személygépkocsi eladó. Szolnok, Martinovics út 16. (H. 536.)

NÉGYSZEMÉLYES műanyag motorcsónak 40 lóerős motorral és egy kis kerti traktor eladó. Szolnok, Mikszáth u. 8/á. (982.)

NÉGYSZEMÉLYES motorcsónak 250 cm³ svéd motorral eladó. Szolnok, Sütő u. 5. (985.)

JÁWA Mustáng segédmotorkerékpár eladó. Szolnok Dráva u. 10. Juhász. (543.)

CG rendszámú 601 Trabant sürgősen

120-as Royal Standard tangóharmonika eladó. Szolnok, Rezeda u. 6. Lékó Károly. (1028.)

KÉT nagy tejhozamú vemhes tehén eladó. Szolnok, Perczel u. 7. (Téglagyárral szemben. (H. 550.)

JÓL teleltetett méhállomány 40 kaptárral eladó. Kalmár József, Tiszafüred, Kakukk út 20. (1002.)

KI vizsgás német juhász tenyészszuka olcsón eladó. Besenyszög, Széchenyi út 30. (903.)

EGYÉVES csikó eladó. Jászfényszaru, Szabadság tér 6. (975.)

OLAJKÁLYHA, beépíthető cserépkályha holland olajégővel és sezlon eladó. Szolnok Sorompó u. 3. (965.)

SZOLN
térnél
bás gá:
csi lak
rélném
vagy
„Loggi
jeligére
hirdető

TÖR
MIKLÓ
tanácsi
cserélni
szolnok
fortos"
kiadóba

SZAJOI
básra
noki k
dőszobá
bérlaká
közelébe
a kiadó

ELCSEI
dapesti
ti, harn
távfűtés
szobás
szolnoki
vagy ta
hetőleg
partra"
szolnoki
(H. 535.

Stevio Károly

STERIO KÁROLY: HALÁSZOK

Magyar művészetünk történetének egyik korai, kevéssé ismert festőművésze. Az 1850-es években festett több ízben a Jászság és a Kunság területén, megfordult Szolnokon is. Nem sok képe maradt meg, közöttük a legmegkapóbbak rajzos, elbeszélő jellegű alföldi zsánerképei. Képünk mutatja Sterio stilusának jellemző jegyeit.

.....nevü munkás igazolta

.....

a müvezető aláírása.

élyezem:

.....

vagy helyettesének
láírása.

a. — Endrényi Imre, Szeged.

Sterio
festó

Szód
=
Hetkol 13.

1862

Sterió Károly

(1)

Lippich Gusztáv, vý főispán 1899 júniusában ígeretet tesz, a közművelt-ség és közízlés terjesztésére
- a „Műcsarnok" lap a műtermek építésel kéri
- Bihari Sándor, Bruth Andor, Fényes Adolf, Hegedüs László, Kernstok Károly, Kalona Nándor, Mednyánszky László, Mohalik Dániel, Pongrác Károly, Szlányi Lajos, Vaszary János, nevében Olgyay Ferenc memorandumot nyújt át Wlassics miniszternek: a művész telep megalakítását kérik.
- kötelezik magukat évente egy szolnoki kiállítás megrendezésére
1901. apr. 28-án létrejött ~~a~~ Szolnoki Művészeti Egyesület
- első feladata - műtermek építés
1902 - június 29-én átadják a műtermeket az érkező művészeknek

Bihari Sándor, Boruth Andor, Fényes Adolf, Hegedüs László, Mihalik Dániel, Olgyay Ferenc, Pongrác Károly, Szlányi Lajos, Zombory Lajosnak.
- Szolnok jó témát nyújtott a festészethez - ott festettek azelőtt osztrák és német festők is
- a magyar festők közül ott festett: Sterió Károly, Böhm Pál, Aggházi Gyula Deák Ebner Lajos
- Bihari Sándor a telep alapítótagja és aktív művésze haláláig
- Fényes Adolf az első korszakban a „Szegény emberek" sorozatát festi meg „Szlányi Lajos, Olgyay Ferenc, Mihalik Dániel a szolnoki táj rajongói, Zombory Lajos főleg állatfestőként ismert, Szülc Péter alakos kompozíciókat, portrékat fest, Zádor István rézkarcokkal foglalkozik.
- Gyakran megfordul Szolnokon Koszta József is aki Nagybányáról telepszik ide majd Szentesre.
- Barta Ernő, Zádor István, Pólya Tibor és Iván plakátokkal segítik a Tanácshonmányt
- 1919-ben visszahívják a művészeket a telepre ahova kórházat rendeztek be.

-- a két világháború között jelentős szerepet vállal a két Pólya testvér (3)

- Aba-Novák Vilmos művészetet is jelentős évek kapcsolják Szolnokhoz.
- az újonnan érkezettek elvinte Fényes A. és Szlányi L. majd a 40-es években Gallé Tibor irányítja
- Ehhez az időszakhoz tartozik még Udvary Dezső, Kléh János, Vidovszky Béla, Jávor Pál.
- az állatok többsége csak nyáron van a telepen, közös tárlatokat rendeznek
- 1926-ótól tagja a telepnek Chiovini Ferenc; Mattioni Ezter, Basilides Barna, Borbereki Kovács Zoltán, Patzay Pál, Gábovjáni Szabó Kálmán a 30-as évek végétől
- 1943-ban Kerényi Jenőt vendégtaggá fogadják
- a háború után kimarad: Fényes A., Aldor László, Révész Péter Pál, Förstner Dénes.
- 1948 után rezdenek visszatérnia művészek: Chiovini F. Benedek Jenő, Bólos Sándor, Patay Mihály
- 1953-58 között itt fest. P. Bak János és itt dolgozik Baranyó Sándor,
- Antal Hona 1965 ig, Palicz József, Gácsi Mihály 1974 ig Mészáros Lajos 1971-ig marad a telepen.
- Mai Szolnoki művészek: Chiovini F. Baranyó S. Berényi Ferenc, Bolros László, Meggyes László, Fazekas Magdolna, Nagy István, Simon Ferenc, Szabó László, Bolros Júlia.

Egri Mária: Művésztelep Szolnokon

Múz. Magazin 1977/2 3-4 old

Sterió Károly

STERIO KÁROLY

1976. dec. 23.

Magyar Nemzet

A műgyűjtő múzeumot keres

Magyar festők képtára egy körúti otthonban

Feledésbe merült művésze múlt századi festészetünknek Sterio Károly, aki a reformkor, a szabadságharc, majd az elnyomatás éveiben méltó társa volt biedermeier festőinknek, Barabás Miklósnak, Borsos Józsefnek, Markó Károlynak, Brocky Károlynak. Múzeumok — a Nemzeti Galéria, a Kiscelli Múzeum, a sümegi Darnay Múzeum, a szombathelyi Schmidt Múzeum, magángyűjtemények, a budapesti szerb templom őrzik képeit. Gyakran bukkannak fel művei aukciókon is.

Művészetéről a Corvina Kiadó nemrégiben gazdagon illusztrált tanulmánykötetet jelentetett meg. Dr. K. *Gyurkovich* Tibor írta. A nyugdíjas főorvos, mint szenvedélyes műgyűjtő és maga is aktív festő, évek óta foglalkozik a múlt században élt jeles festő életművének teljes feltárásával. Első nagyobb tanulmánya róla a Művészettörténeti Értesítőben, 1974-ben jelent meg *Sterio Károly (1821—1862), a mozgás festője* címmel. A tanulmányról ezt mondta *Solymár* István, a Nemzeti Galéria főigazgatóhelyettese: „Az ismeretlenségből hozott vissza egy alkotó tevékenysége és működésének ideje szerint egyképpen igen jelentős magyar festőt."

A Szászkabányán született Sterio Károlynak jó néhány művét őrzi az emlékezet anélkül, hogy nevét is megjegyeznék. Ilyen például a *Klapka György tábornokról* 1849-ben festett arcképe, *Clark Ádám* portréja 1850-ből, *Markusovszky Lajos* orvos arcképe 1858-ból. Emlékezetes *képe* az 1850-es években festett *Gróf Széchenyi István és fia* is; ez „a legnagyobb magyart" és fiát a Dunán, csónakban állva ábrázolja, háttérben a Lánchíddal. Egy másik képen Széchenyit lóháton örökítette meg, a háttérben ugyancsak a Lánchíddal. De nemcsak kedvelt portretista volt Sterio, festett számos életképet is. Körükből az 1855-ből származó *Lakodalmas menet* a legismertebb.

K. Gyurkovich Tibor József körúti lakásán szinte képtárnyi műgyűjtemény rejlik. A múlt század neves biedermeier festőin kívül többek között Zichy Mihály, Mednyánszky László, Munkácsy Mihály, Szinyei-Merse Pál, Lotz Károly, Székely Bertalan alkotásai láthatók a falakon, de megtalálhatók a gyűjteményben az újabb kori magyar festők művei is: Rippl-Rónai József, Perlmutter Izsák, Rudnay Gyula, Csók István, Vaszary János, Szőnyi István, Gulácsy Lajos, Domanovszky Endre, Koszta József egy-egy alkotása.

— Az a tervünk, hogy felkínáljuk egyik vidéki városunknak e gyűjtemény megőrzését — mondja K. Gyurkovich Tibor. — Csak az lenne a feltételünk, hogy a gyűjtemény együtt maradjon, önálló képtár legyen. Azt hiszem, érthető kívánságunk, hogy e képtár az ajándékozó nevét viselje. Feleségemmel együtt fél évszázad alatt hoztuk létre ezt a gyűjteményt, amelyben csak magyar festők alkotásai vannak. Sajnos, nincs gyermekünk. Ez a képgyűjtemény nagyon sok szépséget adott életünknek.

Életútjáról szólva elmondja, hogy a klinikán dolgozott öt évig, mint tanársegéd, majd OTI-főorvosként működött. Az SZTK belgyógyász-főorvosaként ment nyugdíjba. Felesége, dr. *Mika* Irén művészettörténész, a budapesti Tudományegyetemen doktorált.

— Szüleim házában a tudomány és a művészet szeretetében nőttem fel — mondja — *Édesapám* egyetemi tanár volt, történész. Jómagam 1950-ig a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtárban dolgoztam.

Mindkettőjük életét a művészet szeretete tette teljessé. A szépség örömét akarják megosztani, gyűjteményüket közkinccsé téve.

Környei Elek

om

felüljárón ban

majd tovább a mostani útvo-nalon közlekednek. A 2-es, és a 4-es autóbuszok ismét eredeti útvonalukon járnak.

percek

késélen táncolt itt minden. A segédmunkástól az építkezést vezető *Kriszton* Szabolcs főmérnökig csak arra gondolt mindenki: szerdán délután fél 3-ra készen kell lenni.

— Itt lakom a Muskotály utcában — mondja *Csutoros* Mari néni, idős, fejkendős asszony —, kérem szépen, az valami egészen szép dolog volt, ahogy itt dolgoztak, versenyeztek az idővel ezek az emberek. Öregasszony vagyok már, egy talicskát se tudnék megmozdítani, aztán mégis mindig úgy kérdeztem őket, megleszünk-e? Mintha én is építeném ezt a hidat.

Ott elöl a nemzetiszínű szalagnál most ezt mondja Szépvölgyi Zoltán:

— *Felkérem Katona Imre elvtársat, a budapesti pártbizottság első titkárát, vágja át a szalagot, adja át a BAH-csomópontot rendeltetésének.*

Megyünk át a hídon. Gyalogosan, tömegben. Egy rendőr őrmester mondja mellettem — őt már a forgalom irányítására vezényelték ide —: „No, ezen a hídon se jár soha több-bet gyalogos!" És már rendelkezik is: „Szakaszvezető elvtárs, kezdjék el hátul a gyalogjárókat a hídról leküldeni, ez már nem ünnepség, indul a forgalom, ne húzzuk az időt!

Három óra után 7 perccel áthaladt az első magángépkocsi, az UB 71—91 rendszámú Zsiguli. Pest felé jövet, elsőként a BAH-felüljáró hídján.

(Szász)

Aczél György Csepelen

Aczél György, az MSZMP Politikai Bizottságának tagja, a Minisztertanács elnökhelyettese látogatást tett a Csepel Vas- és Fémművekben. A vendéget *Ernszt* Antal, a pártbizottság első titkára és *Soltész* István vezérigazgató fogadta. Aczél György délelőtt felkereste a Csepel Művek csőgyárát, a jármű- és konfekcióipari gépgyárat, és megtekintette a gyáróriás munkásmozgalmi emlékeit őrző múzeumot. A Minisztertanács elnökhelyettese délután aktívaértekezletet tartott, amelyen időszerű belés külpolitikai kérdésekről adott tájékoztatást.

Országos parancsnoki értekezlet a Belügyminisztériumban

Szerdán a Belügyminisztériumban országos parancsnoki értekezletet tartottak *Benkei* András miniszter elnökletével. Az értekezleten részt vett *Rácz* Sándor, az MSZMP Központi Bizottságának tagja, a közigazgatási és adminisztratív osztály vezetője is.

Dr. *Kamara* János rendőr vezérőrnagy, belügyminisztériumi államtitkár tájékoztatást adott a minisztérium előtt álló időszerű feladatokról.

A Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsa a Belügyminisztériumban végzett több évtizedes munkájuk elismeréseként, nyugállományba vonulásuk alkalmából *Rajnai* Sándor rendőr vezérőrnagynak és dr. *Solymosi* Mihály rendőr ezredesnek a Szocialista Magyarországért Érdemrend kitüntetést adományozta. A Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsa a Belügyminisztériumban végzett eredményes munkájuk elismeréseként dr. *Magyar* Kálmán és *Temesi* Győző rendőr alezredeseknek a Vörös Csillag Érdemrendet, hét főnek a Kiváló Szolgálatért Érdemrendet adományozta. A kitüntetéseket Benkei András belügyminiszter adta át.

Sterio Károly

F Kisorsolás céljától megvette a műegylet, s megnyerte Mozei József, Nagybányán.

A pesti műegylet 1853 évi május havi kiállitásán: Ló, aquarell, Rohan Artur herczeg tulajdona; — A balléptés, olajf. (250 ft). F — Elhagyatott kertész-leány, olajf., Zichy Mária grófnő tulajdona. A junius-julinsi kiállitáson: Ló-tanulmány, olajf., (150 ft). A szeptember-októberi tárlaton: Üldözött csikós, olajf., Zichy László gróf tulajdona. Az október-novemberi kiállitáson: Lovak behajtása a tilosból, olajf., (300 ft). A pesti műegylet 1854. évi kiállitásain: Vízhordó nők a Tiszánál, olajf. (150 ft). Kisorsolás céljából megvette a műegylet 100 ftért, s megnyerte Koch György, Bécsben. Május-junius kiállitásán: I. Ferencz József király körutazása Magyarországban, olajf., Albrecht főherczeg kormányzó tulajdona; — (jun.-jul.) Gyermekarczmák, olajf., Hammer Pál tulajdona; — (jul.-aug.) Leskelődő mezőcsősz, olajf., (100 p. ft.); — (szept.-okt.) Lóistálló, olajf., (150 ft.) F; — (okt.-nov.) Életképek a magyar népéletből: Alföldi juhász, vízf., (30 ft); — Somogyi kanász, vízf., (30 ft); — Fehérvári faragó béres, vízf., (30 ft); — Drótos, vízf., (30 ft); — Tolnamegyei csősz, rajz, (15 ft); — Napszámos, rajz, (15 ft); — Rekket árulo gyermekek, rajz, (15 ft); — Leány a kutnál, rajz, (15 ft); —

F Megvette a műegylet. A kisorsolásón megnyerte Huber Károly Pozsonyban.

Storio Károly

Béres konyha, vízf.; — (decz.-jan.) Csárda, olajf., (250 frt). A műegylet 1856. évi kiállításain: (febr. — márcz.) Vadászat után, olajf., (200 frt). Kisorsolás czéljából megvette a műegylet, s megnyerte Hugonnay Gusztáv gróf Szombathelyen; — (jun. — jul.) Mátkahozás, olajf.; Stekl József tulajdona. — (jul. — aug.) Magyar életkép, olajf., (250 frt.); — (szept. — okt.) Béreskonyha az alsó péli pusztában, Tolna megyében, olajf., (180 frt). Kisorsolás czéljából megvette a műegylet, s megnyerte Steinacker Sámuel Pesten. A decz.-jan. kiállításon: Arczképek, vízf. — Vásárról hazatérő sokácok, olajf., (180 frt).

tetteinek uj tábláit bejegyezni fogja. És igy már a teendökről is bizonyosan gondolkozott. Lehetetlen, hogy e gondolatai közben, fel ne merüljön elméjében a hazának szent képe is. „Vajjon mit tehetek én érte, a kicsiny? — mert a legnagyobb is kicsiny a nemzet nagy egészéhez mérve — vajjon mit tehetek? hol találom az alapokat, mellyeken tovább induljak, a példát, melly serkentsen?“ És a ki igy kérdez és gondolkozik lelkében, mint egy mennyei jelenés tünik fel annak e „méltóságos, komoly, angol aristocrata arcz“, a felvilágosult eszmék lappangó tüzétöl meg megrezgetve; és önkénytelenül eszébe jut: hogy ez egy angol bérlö lehetne, ki gazdasága roppant beruházásait jött megtekinteni — ha Széchenyi István nem volna!

És pedig még is ugy jelenik meg képünkön, mint a ki illy beruházásokat jött volna megtekinteni. Mintha vizsgálná, a szellemi és anyagi fejlödés, a mivelödés általa kezdett nagy munkája menynyire haladt az óta?

Mintha nézné, áll-e még a Tudós Társaság, mellynek alaptökéjét 60,000 pfttal megnyitotta;

Minö karban van a lánczhid, melly az ö müve; az alagut, melly az ö gondolata;

Nem kopott-e fel a pesti gyep, mellyet ö teremtett; áll-e még a nemzeti casino, mellyet szellemi érdekek elömozditása végett ö szervezett;

Nem dölt-e még be a vaskapu, mellyet sziklák közt ö nyitott;

Megvannak-e a közlekedési vonalak, mellyeket ö kijelölt;

Mint áll a Tiszaszabályozás, a csatornák ügye, mellyet ö kezdett;

S a gazdaggá, bájossá varázsolt Budapest, az ö kedvelt városa, — s a hazában az ö forrón szeretett faja, a magyar nép?

Egyenként halljuk e kérdéseket.

S ha lehetséges volt, hogy harmincz évvel ezelött, midön a huszárnyeregböl szállott le közénk, annyi szép reményre találjon okot és ösztönt; épen ollyan bizonyos, hogy most is, midön ama remények teljesedését szemlélheti, midön látja, hogy az általa kezdett anyagi és szellemi fejlödés utja megakasztva nincs, sőt inkább a magyar nép az uj viszonyok között is hiven teljesiti a közmivelödés és polgárisulás iránti tartozásait, — bizonyos, hogy most is örömmel fogja legeltetni népén szemeit s ki fogja mondani, hogy, ha az erény és törvényesség utján megmarad, boldogságának semmi sem álland utjában.

Ezt látszik mondani a szigoru, de jó indulatu arcz, melly ezuttal ismét a nyeregböl néz le reánk. Adja Isten, hogy reményeiben most se csalatkozzék!

Hazámhoz.

Hirt nem hallok már felöled,
Erdös-völgyes szép hazám!
Most, hogy távol vagyok tőled,
Most szeretlek igazán.
Azt a völgyet, azt a bérczet
Sohasem felejthetem,
S kél szivemben vágyó érzet:
Hogy zokogjak kebleden!

Semmi, semmi ki nem pótol,
El nem mossa képedet.
Kérdem a sebes folyótól:
Hogy hagyott el tégedet?
Kérdem a szálló madártól:
Tán kiszáradt a berek,
Hogy tőled ő is elpártol,
Mint a hűtlen emberek?

Gondolom: a nehéz felhő
Arczod özvegyfátyola.
Gondolom: a siró szellő
Egy ismerös furulya.
Gondolom: a virág-illat
Esdő sohajod talán;
S pásztortűz az a kis csillag
Kék havasod oldalán . . .

Téged látlak minden képben,
Melly felém száll messziről;
S a sik rónán minden lépten
Bérczek árnya leng körül.
Búcsuzó anya fiának
Egy ereklyeképet ad —
S az, habár az évek szállnak,
Mindig kebelén marad.

Szász Károly.

Szerző Károly

Mint lön vagyonos emberré ifjabb Adorján Péter.

Elbeszélés, irta PÁLFFY ALBERT.

I.

Ezen történet azon jólelkü becsületes magyar emberek számára iratott, kik az uj év kezdetével, okulva a hallott egyházi beszédeken, szivökben elhatározzák, hogy ezentul levetkezve a régi hiányos embert, mintegy ujjá születnek, s megfeszitett erövel hibáikat elhagyva, családjok hasznos tagjává, s hazájok minden kifogáson kivüli derék, s jeles polgárivá kivánnak válni.

Mintegy tizenhat esztendövel ezelött történt.

A férfiu, kinek neve e sorok fölé nagy betükkel iratott, azon idöben még minden vagyon nélküli ifjoncz vala.

Atyja már azelött elhalálozván, a kis Péter anyja ápolása mellett, jó erkölcsökben ugyan, de mi az élet rendeltetését illeti, minden különösen kitüzött czél nélkül szokott módon neveltetett.

De nem is sok telhetett a szegény özvegy asszonytól, ki férje után semmi vagyont sem örökölvén, annyi idök óta csak csekély nyugpénzéből éldegélt, melly öt, mint amollyan kisebb rendü hivatalnok feleségét, férje holta után szabályszerüleg illeté.

Szerencsére a városban, hol ez történt, jó hirben álló iskolák léteztek, s Péter eljárhatott a leczkékre, a nélkül, hogy ez anyjának a szokottnál nagyobb költségébe kerülhetett volna.

Járta tehát a fiu az iskolákat szorgalmatosan ugyan, de mint mondva volt, minden elöre kitüzött czél nélkül. Még mindeddig magának se jutott eszébe, minö pályára adja magát, ha tanulmányait bevégzette. Legfeljebb édesanyja képzelösködék ollykor magában, mi szép lesz egykor élete fia mellett, ha az szorgalmas tanulás, s jó magaviselete után e világon szerencsét tehetne: hivatalba jutna, vagy pappá avattatván valami jó helyen lelkészi állomást szerezhetne magának.

Igy folytak a dolgok még nehány esztendeig, a midön az ifju egyszerre csak azt vette észre, hogy kifogyott elötte az iskola! Mindent kitanult, mi azon városban részéről lehető volt. Nagy megütközésére azonban, csak most kezdé elöször átlátni, hogy eddigi tudományával ugyan e világban sehol még egy darab kenyeret se tudna magának szerezni.

Azonban voltak azon városban idösb tanulók is, kik most az év végével a föbb iskolákról s szünnapokra haza jövén, eldicsekedének Péter elött, miként megyen a világ sora e kis város határain tul.

Az egyik azt mondta:

— Barátom: a mit eddig tanultál, az még csak a kis abécze ahhoz képest, a mi következik. A hatodik diák iskola után az ember a philosophiára megyen át, hol a tanulókat már urnak nevezik. Tanulunk, nem tanulunk, mindegy. Restségünkért még le sem pirongatnak, hanem ha nem tudtunk felelni a kérdésekre, egész uriassággal csak annyit mondanak ránk: tessék leülni.

— Hát aztán?

— Azután — folytatá a másik — két esztendö alatt valahogy átusztatunk ezen is, s aztán a harmadikban mindjárt következik a: törvény.

— A törvény?

— Szóval a philosophusból jurista lesz. Itt a tanuló diák félig meddig már tekintetes ur! Szabad lesz a szinházba járnia, a kávéházat se nagyon tiltják, mig végre a farsang alkalmával magok a juristák olly fényes tánczvigalmat adnak, hogy még a grófok és viczispánok is szerencséjöknek tartják, ha abba meghivatnak.

— Valóban pompás élet — felelé Péter egészen neki lelkesedve, de azért csak tovább kérdezösködék, mi történik azután?

— Mi következnék más — felelének amazok — minthogy a juristából patvarista lesz. Az ember többé nem diák, s belép a nagy világba. Szabad élet kezdödik: vége az iskolai szoros reguláknak. Éjfél után járunk haza a dáridókból, s reggel tiz óra felé kelünk fel ágyunkból. Dolgunk pedig épen semmi. Ha ügyvéd mellett vagyunk, hónunk alá kapjuk a perbeli irományokat, szivarra gyujtunk, s felballagunk a vármegyeházára, ha pedig megyei tiszt oldala mellé esküdtünk, négyszer ötször esik meg egy esztendöben, átillát öltünk, kardot kötünk s eltekintünk a közgyülés teremébe, hogy ott éljent kiáltsunk, ha fönökünk netán ékesszólásra nyitná ajkait.

Péter még mindig nem hallhatta azt, mit mindenekelött hal-

1. szám.

Vasárnapi Ujság.

Ötödik évi folyam.

Pest, január 3-án 1858.

A **Vasárnapi Ujság** hetenként egyszer nagy negyedrétben egy és fél iven jelenik meg. — **Előfizetési dij** január-juniusig, azaz: 6 hónapra Buda-Pesten házhoz küldve vagy **postai uton** a **Politikai Ujdonságokkal** együtt **4 ft. pp.** — Az előfizetési dij a Vasárnapi Ujság kiadó-hivatalához (egyetem-utcza 4. szám) bérmentve utasitandó.

Gróf Széchenyi István.

(Született 1791. september 21-én.)

Nem először találkozunk e lapokban e férfiu arczvonásaival, s bizonyosan nem is utolszor. Emlékezünk reá gyakran és örömest; szivesen vele kezdjük és végezzük dolgainkat! Minél távolabbra esik tőlünk az ő kora és hatása, annál közelebbről kell vele megismerkednünk.

A mit ez a nagy ember érezett és gondolt, mind az igaznak bizonyult be. A mit ez a nagy hazafi teremtett, mind az kiállotta a tüzpróbát, megmaradt, nem veszett el, sem a zivataros idők viharában, sem azután. Az idő megtanitott rá, hogy bölcseségét elismerjük, jellemét — mint annyiszor — többé félre ne ismerjük, s gyakorlati, sikerdus irányáról tisztelettel szóljunk.

A régiek azt hitték egy phrygiai király kezéről, hogy a mihez nyul, az aranynyá válik. E hit-regében foglalt csodatevő erő, alkalmasint jelképes kifejezése azon igazságnak, hogy a tiszta kéz munkáján mindig ott van az Isten áldása. És ebben áll a sikeres cselekvés kulcsa. — Nem fog senki balul érteni, midőn magyarázni akarjuk e nagy férfiu tragikus sorsát, kit legszebb terveinek valósulása közben ragadt le a cselekvés teréről, az eseményeknek, az ő belátásánál nem — de testi erejénél hatalmasabb rohama.

Hiszen az ő tetteiből is sok maradt szándék, az ő nagy gondolatának is vannak morzsái, mellyeket összegyüjteni, egy hálás és takarékos utókornak kötelessége: de mégis szemmel látható és kézzel fogható mind az, a mibe kezdett, mert nagy megfontolással, és pontos előreszámitással látott minden munkájához. A mi pedig — vajha meg nem akasztott cselekvésének folyamát és erkölcsi sulyát illeti, Istennek hála! körülbelül azt is ki lehet már találnunk, mióta tiz évi tapasztalás hatása alatt, megtanultuk e „nagy elszánások és kicsinyes gondok“ emberét jobban és jobban felfogni . . .

Gróf Széchenyi István. *)

Ugy gondoltuk, hogy a „Vasárnapi Ujság“ olvasóinak szebb ujévi ajándékkal nem kedveskedhetünk, mint ha most is felujitjuk a „*legnagyobb magyar*“ képét és emlékezetét.

Minden esztendőben kell lenni egy napnak, mellyben kizárólag az ő gondolatával foglalkozzunk; mint nem vala az évnek egy napja sem, mellyben ő rólunk, fajtestvéreiről, nemzete gyermekeiről ne gondolkozott volna. És ha kell ez ünnepélyes érzelemnek egy napot szentelnünk, miért ne legyen az, az évnek első napja?! Az okos ember számot vet magával minden este, mielőtt lefeküdnék s az év utolsó estéjén átnézi számlakönyvét, a tapasztalt hibák szerint kijavitja és bezárja azt; midőn az uj év reggelére ébred, már készen kell lenni tervének ha csak vázlatban is, melly szerint

*) E kép eredetije gróf Andrássy Manó pompás „Vadász-albumában“ jelent meg Geibel A. kiadásában.

Sterio Károly

többnyire magyar könyvekből álló könyvtár, melly utóbbi az olvasó-egylet tulajdona. Városunk, mellyről 8 év előtt legfeljebb azt lehetett mondani, hogy egy magyar és tán egy német hirlapja van, e részben szép haladást tőn; ha tekintjük, hogy most nemcsak az ezeret jóval meghaladó és szorgalmasan olvasott könyvtára, kisdedóvodája, látogatott vasárnapi iskolája van, de ezeken kivül most hozzánk 18 magyar lap és nem sokkal kevesebb (mert hát nagy részben németek vagyunk), de mégis kevesebb német lap jár. — Az emlitett szellemi erők ápolása és fejlesztése mellett sem feledtük el, hogy városunk csinossága, szépsége, szintén nagyban igényli részvétünket, és ki 10 év előtt látta szétszórt, össze vissza hányt faházakból álló, utcza nélküli városunkat, ránk nem ismerne most, különösen miután az 1855-ik julius 19-én dühöngött tűzvész a várost ujból születni kényszerité. Igy a tűz előtt végeztük még be a 100,000 ftba kerülő városházát, — a tűz-esztendőben kezdtük nagy tüzesen a 400 évet meghaladó ó-templomot részletenkint szétbontva ujra épiteni, miben ugyan jó magam, meg mások is a histórián ejtett sérelmet latnak; mert a négyszáz éves templom viszontagság teljes multjával, nem volt többé a mienk, hanem a történelemé. Ezt a pontot jó lesz, szerkesztő ur, nagyobb betűkkel nyomatni és plane ki nem hagyni. — Végre bizton vélünk följogositva lenni arra a reményre: hogy városunk ezen fent elősorolt jó szelleme nem mulékony tünemény, hanem maradandó vivmány, melly mindinkább terjesztendi áldásteljes eredményeit. *G. P.*

Felvidék, mart. 18. *(Tavaszi remények; tél; Petőfiről.)* Martius derekán vagyunk, itt van József napja is, s a gazda jó eleve gondolkozott, milly nagy feladat megoldása várakozik reája, bizva a gyors kitavaszodásban, s a beállandó kedvező időben, mellyek őt kecsegtető reményeiben, tervei kivitelében s csalhatlan kiszámitásaiban istápolni fogják; de ime, kiben legjobban bizott, az idő t. i. melly váratlan vendégképen jövén, — elhalasztja ismét továbbra reményeit, terveit, kiszámitásait. — Azt gondoltuk, miszerint e hó 11-én támadt nagy záporeső következtében, az utolsó téli majd két láb vastagságu jégtábláknak, s a hegyekről ugyancsak felolvasztott hónak alvidékre vándorlása után, — a mezei munkálatokhoz kell majd fognunk; azonban 11—15. egy *orkánszerű* szélnek támadtával olly téli időre változott ujolag légkörünk, hozván tömérdek menyiségü havazást magával, hogy a házak s más épületek fedelei szintén küzdeni látszanak terhével. — Sik földön átalánosan 2—3 lábnyi magasságra, dombosabb helyeken a hófuvatagoké 4—5-re is tehető. Ez időt az észak-nyugati szél a *dél-nyugatival* felváltva idézte elő; mellynek adható azonban az uralkodási elsőbbség? miután *égaljunk felette változó*, azt bizton meghatározni, itt egyátalában nem lehet. Ennyit a meteorologia kedvéért. —

Voltak s vannak Eperjesnek is néhány emlékezetes napjai! — Midőn a „V. U." lapjaiban hazánk jeles s lángeszü költőjéről Petőfi Sándorról egyes adatok közöltettek; a nagy férfi iránti kegyelet kedvéért, hadd jusson a t. olvasó közönségnek tudtára azon *ünnepélyes napja* is a megdicsőült költőnek, midőn felső magyarországrai kirándulása alkalmával, Eperjesnek ős falait megjelenésével szerencséltette s emlékezetessé tevé. Egy juniusi napon vala ez (1846), a mint e hirről az iskolai ifjuság értesült „Petőfi Kerényi Frigyes (Vidor Emil) barátjánál megérkezett", s csakhamar lett sürgés forgás az iskolai ifjuság között, s midőn több barátja (ha jól emlékszem, Tompa is) és tisztelkedője egybegyült: elkészült azalatt a rögtönzött megtiszteltetési terv, melly fáklyás menetből, és az oda való zenészek magyar zenéjéből állott. Bodolay József, egy rövid de hathatós beszéddel fogadá a nagy vendéget az iskolai ifjuság nevében, mire Petőfi vigkedvüen olly formán válaszolt: „Barátim! e szives s engem valóban meglepő megtiszteltetésök, éltem legszebb napjai közé tartozik, s ha egykoron a sárga halál macska zenéjével megtisztelend: akkor is e szép napomra fogok visszaemlékezni." — Mit harsány „éljenzés fejezett be. *G. E.*

Egyveleg.

Pecsétek, foltok kitisztitása. A közelebbi farsang végén nálam tartott gyermek-tánczestélyen nőmnek egy 24 teritékű damasz abroszával egy olly asztal vala beteritve, melly valamelly vas-vegyitékű zöldes szinnel vala festve, s melly festék az abroszon elöntött viz — s bortól felázván, az abroszt, feleségem nagy bánatára, egész hosszán — semmikép ki nem vehető nagy rozsda sárga foltokkal lepé el. — Minden kisérlet, e tányér nagyságu számtalan foltoknak meleg tejjel, marha epével, vörös hagymával, konyha sóval, czitrom lével, kénkő-füsttel stb. elenyésztetésére, meghiusult; hiában lőnek megkérdezve a mosó-intézetek, gyógyszerészek, kiknek egyike azoknak só-savvali kivételére ugy ajánlkozott, hogy azt maga hajtandja végre, mert ügyetlen bánás mellett ezen erős szer a gyölcsot ugy megégetné, hogy a vele érintett hely vagy mindjárt, vagy az első mosásra kilyukadna. — Nem volt tehát vége az „áh" és „oh"-nak, mire tegnap nőmnek egy Pestről feljött látogatója azt tanácslá: hogy néhány czitromnak takarék-konyhán vagy szeszlángon forrásban tartott levébe mártsa a foltos helyeket. Mit ma megprobálván, a legjobb sikerrel örvendeztettünk meg. Ugyanis 8 czitromnak mintegy $^1/_4$ annyi vizzel felereszteti, s szeszszel töltött edény felett forrásban tartott levébe bemártott foltos helyek egy percz alatt mind eltüntek — el egészen a vöröshagymávali bedörgölésre meghalványodott vörösbor-foltok is — sőt egy, talán már hat év óta számtalanszor mosott ingem melléről ki nem moshatott rozsda folt is, az e forró lébe mártás perczében elenyészett. Budán, mart. 5. — *R. I.*

Fulánktalan méh-faj. Hall kapitány föld-körül tett utazásainak leirásában azt a felfödözést közli, hogy ő Tampico vidékein olly méh-fajra talált, mellynek nincs fulánkja. Vajjon nem volna-e jó, ezt a méh-fajt hozzánk is elhozni és terjesztésével kisérletet tenni?

Doromb-gyár. Mi a természet országában madarak között a kolibri, az a művészet országában hangszerek között a doromb, németül szájdob (Maultrommel), melly Európa-szerte elterjedett muzsika-szer köznépi leányok és gyermekek kezében, szájában, hazánkban is ismeretes. Érdekes leend tehát tudni: hogy ezt a kis hangszert hol készitik. Ennek egyetlen gyára Európában két helység Ausztriában, az Ens folyam melléki negyedben: *Moln* és *Trauenstein.* Harmincz kézmű-mester dolgozik itt rajta, családaikkal és számos legényeikkel együtt, megkészitvén naponkint 2—6 tuczatot. A kész műdarabokat árulás végett nem ők szállitják tova, hanem eladják helyben a stájer városiaknak, vagy a steinbachi kalmároknak, kik aztán elszállitják Bécsbe, Pestre, s minden európai országba, szintén Törökhonba, sőt Amerikába is.

Szerkesztői mondanivalók.

1118. **Egy t. tudósitónk azt igéri,** hogy ha levelét közöljük, 50 előfizetőt biztosit a „Szinházi Naptárra." Az 50 előfizetőt elvárja a szinházi nyugdijintézet, de a levelet 150-ért sem közölhetnők. Nem lehet.

1119. **Árva-Várallyára.** A rajzot s leirást vettük. Az első munkában van. Szivesen veszszük további ajánlatait.

1120. **Vágvölgyre A-nak.** A leirások jobbak, mint a rajzok, de ugy hiszszük, használható lesz mind. Egyébkint is örömest látjuk.

1121. **Gyöngyösre.** A tudósitást magánviszonyokra vonatkozónak vagyunk kénytelenek tekinteni, s azért nem közölhetjük. Ha a felebaráti szeretetlenség eseteit, mellyek a napi életben fölmerülnek, mind közzétenni akarnók, egyéb dologra alig akadna időnk és terünk. Teljesen méltányoljuk kegyed nemes indulatát.

1122. **A három arany rózsa** stb. Az igyekezet, mit népmondáink összegyüjtése körül tanusit, elismerésre méltó. Csak a technikára forditson ön több gondot és szorgalmat. Használható van közte.

1123. **Pásztóra.** Az adandók közé soroztatott. Bár mielőbb kiállithatnók a sikra.

1124. **A pacsirta. Szép legény és szép leány** stb. Sajnáljuk, de más tanácsot nem adhatunk, mint azt, hogy tegyen ugy, mint azok, kik „a nagy búnak és bánatnak miatta hegedűjeiket függesztették tűzfákra."

1125. **Abádszalokra.** Köszönjük a szives megemlékezést s hasonlót kivánunk. Várjuk a „közvitézt." Tán még feljebb is viheti.

1126. **Karakó-Szőrcsökre.** Lapunkat nemcsak mindenféle rangu, hanem különféle nemü és koru emberek is olvassák. Nem adhatnánk pedig nők és fiatalok kezébe olly olvasmányt, mint ön közleménye — ámbár más részről hiszszük, hogy gazdákra nézve érdekkel birhat. Tessék gondolkodni felette. Nem vagyunk gazdasági lap.

1127. **R. O. Kolozsvárt.** Ön azt kérdi: miért nem adjuk már Deák Ferencz arczképét? Illy késő tanácscsal nem sokra mennénk. Lapunk első évi folyamában már ott találhatja a kérdezett s több más köztiszteletü férfiu arczképeit.

1128. **B.-Kereszturra.** Dehogy nincs önhöz „mondani valónk!" Sőt nagyon is van. Köszönjük azt az érdekes közleményt s hasonlók beküldésére bizodalmasan fölkérjük.

1129. **Nitzkifalvára.** A küldemények között sok jeles van, de stylistikai tekintetben nagy mértékben igénybe veszik egy jótékony kéz simitásait. Erre pedig egy kis idő és alkalom kell.

1130. **Álom stb. irójának.** Magán levélben irandó kimeritő kritikákra egyátalában nincs érkezésünk. Ki hozzánk beküldött verséről véleményünket akarja tudni, kénytelen a „mondanivalók" rögtönitéletével, vagy — ha ugy köti ki magának — hallgatásunkkal beérni. Azért kár volt a kilencz krajczáros levéljegyet küldeni, mert ezzel most adósai maradunk.

1131. **Világvárinak.** Fiatal igyekezet, csupa reminiscentia, semmi eredetiség és sajátság, de botrány sem. Nincs helye sem biztatásnak, sem lebeszélésnek. Tegye, a mit ön lelke sugal.

1132. **M.-Vásárhely P. J.** A Politikai Ujdonságok 12. számában foglalt nyilatkozat ön hason értelmü felszólalását megelőzte. Illy tárgyban örömest sietünk.

1133. **Váró** sorai nem adhatók. Más lapokban volna azoknak helye, p. o. egy nagyobb politikai lap tárczájában, de ott is bővebben kellene indokolni.

1134. **Nem ki, de mit.** Annyira kell a térrel gazdálkodnunk, hogy kérnünk kell t. tudósitóinkat, miszerint csak fontosb t é n y e k közlésére szoritkozzanak. Alig képzelhető olly közlemény, melly különösen az érdeklett helyen és körökben, reflexiókra ne adna alkalmat, de azért ezeket minden fontos ok nélkül nem lehet mind közzé tennünk, különben örökös „circulus vitiosus"ban gázolunk. Kérjük ezt jó neven venni. — Igaza van; a „grófné" sajtóhiba. — „Az élet éjszakáját" adjuk.

Előfizetési fölhivás

a

VASÁRNAPI UJSÁG

és

POLITIKAI UJDONSÁGOK

aprilis — juniusi évnegyedi és
aprilis — september félévi
folyamára.

Előfizetési feltételek, postán bérmentesen küldve:

évnegyedre, azaz; aprilis—juniusra . . . **1** ft. **30** kr.
félévre, azaz: aprilis—septemberre . . . **3** ft. — kr.

☞ A pénzes levelek bérmentes küldése kéretik. — Tiz előfizetett példányra egy tiszteletpéldánynyal kedveskedünk.

A Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok
kiadóhivatala (Pesten, egyetem-utcza 4. sz. a.)

Felelős szerkesztő: **Pákh Albert.**

Kiadó-tulajdonos **Heckenast Gusztáv.** — Nyomtatja **Landerer és Heckenast,** egyetemutcza 4-dik szám alatt Pesten.

Vas. Ujs. 1857.

— *Lauka* Gusztáv, a magyar vidéki életnek évek óta fáradhatlan ismertetője, e tárgyu életképeit 2 kötetben kiadta Nagyváradon Hollósy Lajosnál. Czime e munkának: „A vidék. (Társaséleti szin- és árnyrajzok).“ Lauka irásmódjának sok kedvelője van, s el kell ismerni, hogy több kevéssé sikerült mű mellett e satyricus gyüjteményben is van több, e nemben kitünő dolgozata.

— *Irodalmi mozgalmak S.-Patakon.* A sárospataki ifjuság tudományos és szépirodalmi egylete, — melly jelenleg „*Önképzőtársulat*“ nevet visel, — mindig nagyobb részvétnek és haladásnak örvend; mert nemcsak magyar honból van számos levelező tagja, hanem még Erdélyből is. — A helybeli rendes, szavaló és biráló tagok száma 40—50-re megy. — Adja az ég, hogy a korábbi idők példájára mennél több jeles egyén léphessen ki ezen társulat kebeléből is a nyilt, irodalmi térre; Már eddig sok szép remény kecsegtet. Hir szerint e társulat még ez idén egy albumot fog kiadni, melly a már rég megjelenteknek, mintegy folytatása leend, s minden évben meg fog jelenni, s annak koronkinti működéseit s jelesebb műveit fogja közzé tenni.

A s.-pataki főiskola könyvnyomdája is uj lendületet kapott, — a most megérkezett *gyorssajtó* által. E napokban következő érdekes és csinos kiállitásu könyvek fognak kikerülni:

A „*philosophia jelen állása honunkban.*“ irta: Erdélyi János.

Pálkövy „*Magyarok történetének*“ III-ik kötete.

„*Görög-Magyar szótár*“, szerkesztve több szakértő s.-pataki tanár által. —

„*Őszivirágok*“ költeményfüzér, irta: *Eördögh Dániel.* Szerzőnek e műve, részint ujabb, részint a már szépirodalmi lapokban itt-ott közzétett költeményeit foglalja magában, s előfizetést még folyvást elfogad reá 40. pkral *Tolcsván.* Utolsó posta *Liszka.* —

Hir szerént dr. *Soltész János* tanár ur is egy természettudományi művet szándékozik ismét kiadni. — — *Sz. P.*

Mi ujság?

— Már most bizonyos, hogy Pesten a mostani harminczadépület, melly a város egyik legszebb s legélénkebb pontját ronditotta el disztelen alakjával, el fog pusztulni s uj és szép épületeknek helyet engedni. A városi hatóság ezt immár hivatalos hirdetményben tette közzé. Ezen mostani harminczadépületi telkek 1164½ □ ölet foglalnak magukban s a közlött terv szerint 4 uj házhelyre fognak osztatni s nyilvánosan elárvereztetni. Az árverés majus 14-én fog történni d. e. 10 órakor. Az árverési föltételek, valamint a telkek fekvésére vonatkozó tervek a kebelbeli épitész- és mérnöki hivatalban naponkint megszemlélhetők. Hire volt, hogy a nemzeti casino s a pesti takarékpénztár tartnak számot e helyekre — bár teljesednék azon közohajtás, hogy e szép ponton kitünőbb épületeknek jusson hely.

— *Sterio* festész hazánkfia most érkezett meg a Kunságból, hol hosszabb időt töltött tanulmányozással és munkával. Tudva van ugyan is, mikép hazai müvészeink egy nagyszerü képes-albumon dolgoznak, melly Ő cs. kir. Apostoli Felsége legmagasb megérkezésének ünneplésére van szánva. Sterio, mint halljuk, 5 képben állitá össze a jászkun népélet legjellemzőbb mozzanatait. Kis-Kunságnak 2 kép jutott: a) Templomba menés Halason s b) egy szérü Félegyházán. A Jászságot illeti egy kép: Nemzeti táncz Jászberényben. Nagykunság ismét 2 képben szerepel a) egy tanya, s b) a kun fiuk vigadó menete az ujonczozási bizottmány elé. Ez utóbbit különösen jellemzőnek és hatásosnak mondják. Emlitenünk sem kell, hogy Sterio ur mindenütt legmagyarabb szivességgel és készséggel találkozott a jászkun földön.

— *A budai vizgyógyintézet,* melly gyógytestgyakorlattal van összekötve, a tavasz nyiltával ismét nagyobb mértékben kezdi meg működését. Figyelmébe ajánljuk olvasóinknak dr. *Siklóssy* urnak, az intézet tulajdonosának, a „P. U.“ mult számában foglalt e tárgyu hirdetését.

— *Kolozsvárról* irja levelezőnk, hogy a beállott rosz idő s roppant szélvészek csaknem semmivé tevék a gergelynapi vásárt s a jámbor vásáros megköszönte még, hogy sátrával együtt őt is el nem fujta a garázda szél. A szinházban nagy tetszéssel találkozott *Komlóssy Ida,* ki számos vendégszerepben lépett fel, a közönség örömmel tapasztalta a müvésznő szép haladását.

— *Aczél-harangok.* Február közepén élénk egyházi ünnepély szinhelye volt *Tállya* város Zemplinben. Ekkor történt azon három aczélharang fölszentelése, mellyet az ottani evangelikus hivek Vesztfáliából hozattak. Régibb olvasóink emlékezni fognak, hogy mióta illy harangokról a „V. U.“ első évfolyamában emlitést tevénk, azóta már hazánk több helyén szereztettek meg s a várakozásnak teljesen meg is feleltek. Most Tállyáról is azt irják, hogy a felszentelési ünnepély napján reggeli 9 órakor szólaltak meg először a gyönyörü öntetü, mind a mellett kevésbe került, harmonikus öszhangzásu aczélharangok. A több ezerből álló, közel- s távolból összesereglett hivek rajként tódultak Isten házába, de bár ez különben elég tág belsővel bir, az összegyült sokaságnak alig tizedrésze férhetett be. Az egyházi beszédet nyiregyházi lelkész Elefánt Mihály ur tartá, s a templomi zene igazgatásában a hazaszerte ismeretes Szénfy testvérpár vett részt. Az egyházi ünnepélyt a város több helyén tartott gazdag és jókedvü lakomák követték, more patrio: számos, lelkes és elmés felköszöntéssel.

— A fent leirt ünnepélyt *Tállyán* egy jótékony czélu, népies vigalom követte. Ugyanis az ottani ref. gyülekezetnek van egy bádoggal fedett, vaskarzattal, őrházzal ellátott, s nem rég épült, szép és magas tornya, — de mindeddig nem volt benne *óra.* Illy óra megszerzésére tánczoltak ez alkalommal, még pedig olly sikerrel, hogy a tiszta jövedelem 300 pftot meghaladt. Egy másik bál ugyan e czélra majusban fog tartatni.

— *Uj reáliskola.* Pécs városa elhatározá egy hatosztályu főreáliskola épitését.

— Báró *Sina Simon* a dunaföldvári ref. gyülekezetnek temploma felépitésére 100 pftot ajándékozott. Ismét egy hervadhatlan levél a nemes báró érdemkoszorujában.

— A kereskedelemben, iparban, gazdászatnál, sőt minden józanul vezetett háztartásnál a rendes számadókönyvek elkerülhetlenek, ezek a pénztárnoki hivatalt képviselik, s egyszersmind ellenőrködnek a kiadások fölött, valamint csak illyenek által lehet a kiadási s bevételi egyensulyt tisztán szemügyre venni. Illy, a számvezetés, följegyzések bármilly ágára vonatkozó könyveket kaphatni Pesten *Posner Károly* Lajosnál (szinháztér 1. sz.)

— A bécsi cs. birodalmi földtani társulat *Magyarász* Incze urat, a kolosvári r. kath. főgymnásium igazgató-tanárát levelező tagjának nevezte ki.

x* *A párisi légszesz társulat részvényeseinek* legutóbbi közgyülése szörnyü viharos volt, a hol a villámok dühös szemekből czikáztak, a menydörgések pedig: „gazember, tengerirabló, zsebvágó- s más illy czifraszavakból állottak. *Pereire* Izsák ur, a *Credit mobilier,* nagymogulja ült a szegény-bünösök padján, s akármennyi osztalékot tulajdonitott volna magának az imént emlitett szóvirágokból, senki sem irigylette volna meg tőle; mert a kedélyek olly nagy mértékben feléje hajlottak, hogy kimondatott törvényes vádalá fogatása. Ami pedig hallatlan a pénz emberei között, még kihivás is történt párviadalra. A kihivó Marguerin, a társulat főügynöke, a kit *Feline* részvényes, egy éltes tüzértiszt legdühösebben s legkiméletlenebb kifejezésekkel támadott meg; mire a főügynök párviadalra hivta sértegető ellenfelét, mellyet az éltes katona el is fogadott, de csak akkorra, ha bebizonyitja a főügyvivő, hogy mind az igaz, a miket mondott neki Feline részvényes. Ezen kihivásra egy német lap azt a megjegyzést teszi, hogy a pénzvilágban sem érzelgésnek, sem lovagias vitézkedésnek nincs helye; mert ha pénzbonyodalmakat párviadallal lehetne elütni, akkor minden ügyvivőség pontos könyvvezető s becsületes, hű pénztárnok helyett tartana egy vasgyurót, ki minden embert összeapritana vagy főbe durrantana, a ki bátorkodnék a számadásokban hibát vagy gancsot keresni.

— Az ujév óta megjelenő „*Lapok a lovászat és vadászat köréből*“ Bérczy Károly szerkesztése alatt mindinkább nyernek érdekben s élénkségben. Legközelebbi (apr. 1.) számában a hazai agarász mulatság és szellemre nézve igen jellemző versezetet közöl, mellyet számos vadász olvasónk számára ide iktatunk. Hangzik pedig illyképen:

„*Tréfás toaszt, az „agarász veterán“ öreg Pálinkás János tiszteletére.*
Elmondva egy nagy agarászati estélyen:

Uraim!
Egy nevet említek ama kemény fajból,
Mellyről Kocsér Szőreg hős krónikája szól;
Edzett lovagias nemzedék és elszánt
Agarásztéren és harczmezőn egyiránt.
Míg lesz Kocséron nyúl, melly a gyep fenékből
A buczkákon át az erdőnek menekül,
Ki a lovagias jellemet kedveli:
A *Pálinkás* névre kalapját emeli!
Im ősz barátunk is e törzs egyik ága
Mellybe a sors keze sok mély sebet vága,
De bár zöld lombjait a vihar elszórta
Sebjeit a jó nedv lassankint kiforrta;
Ám nézd; az ősz hajak s szakál rámájából
Teli piros arcz és két sas-szem világol;
Paripáját, ha kell, emberül megüli,
Mondják a jó bort s szép asszonyt sem kerüli;
Jól teszi! dukál is! — mert eleget küzdött
Élete folytán jó s bal szerencse között
S a hol ember kellett igazi a gátra
Az *öreg Pálinkás* ott nem maradt hátra,
Családját, barátit, hazáját szerette,
Áldozta vagyonát napjait érette;
Áldjon meg hát Isten jó öreg barátom
Még sok számos évvel, szivesen kivánom!
Mint agarász is azt tetted mit kelletett,
Mit kivánt tőled az agarász-becsület.
Döghóban nyulakat gyilkolni nem mentél;
Csordával hajhászni soha sem szerettél;
Más agaránok is adtál becsületet,
Csak azt nem kimélted ki roszszal kérkedett;
Viták közt beszédre mit sem szoktál adni,
Elved volt röviden: hinni vagy fogadni!
Mint választott biró, versenyfutás felett
Részrehajlás nélkül mondtál itéletet,
Hogy ha *vágás* nélkül ment el az első nyúl
Többet akkor aztán nem üztél botorúl;
Szóval: nem piaczi- vagy pecsenye-hajhász,
Hanem voltál igaz telivér-agarász!
Tartson meg hát Isten, jó öreg barátom,
Friss, jó egészségben, szivesen kivánom!
S ha majd lóról végkép a halál leszállit
S elfujja feletted a végső hallalit,
Legyen hozzád kegyes a seregek ura
S nyisson utat a tulvilági Kocsérra,
Hol nyilik előtted végetlen vadásztér
S nem lesi agarad hurokvető peczér;
Hol nincs szopornyicza, (ez eredendő vész,
Mellytől az elesett ebfaj azóta vész,
Hogy Édenben Éva asszony háta megett
Az első agár ős tiltott zsírból evett);
Hol nincs tilalomfa, ebdüh, határ csősze,
Lőfegyver, a rút orgyilkosság eszköze,
Kopók, bérenczi az orgyilkos lövésznek,
Sebző királydinnye, kemény fagy nincsenek,
De rántott levesből folyók hömpölyegnek,
Édes örömére az agár-seregnek.
Itt reád a *Bolynyik-, Szöcskő-* és *Huszárnak**)
Ujra megifjodott alakjai várnak
S bárányfelhő buczkák- és manna tarlóbúl
Kél a positiós jó trainirozott nyúl,
Mellynek utját el nem fogja bokor, csieska,
Le nem veret Szunyog, Recski, Elek Miska,
Sőt, bár vele versenyt egy üstökös futott,
Agarad nyeri el ott a billikomot,
Mellyet aztán köszönts reánk barátsággal
Tizenegyediki nektár kvaterkával!
S mi is, kiket talán még akkor itt alant
Falusi kis biró s ujságiró boszant,
Barátunk egyszerü pusztai tanyáján
Szép őszi estéken agarászat után
A kandalló körül, ha letelepedünk,
Mult időkről s rólad meg-megemlékezünk,
Biztatván magunkat a Hindu hitével,
Egy más jobb vadász tul-világ reményével.
De egy szónak is száz a vége, barátom,
Az Isten éltessen! szivesen kivánom!

Közli MINDSZENTI.“

Vidéki hirek.

Dobsina (Gömör), martiusban. *(Szellemi s anyagi csinosodás.)* T. szerkesztő ur! E lapokban olvastam, hogy szándoka ez évfolyamban szerény városunk képét s leirását is adni, köszönet érte. — Azt hisszük, hogy Dobsina nagyszerü bányászata, vadregényes tája és az által is érdemli a megemlitést, hogy nemcsak a Vasárnapi Ujságra serényen előfizet; de átalában a magyar irodalom minden mozzanatát a legnagyobb részvéttel kiséri. A közszellem ébredését napról napra inkább tapasztaljuk. A városi község sokat tesz és áldoz a szellemi és anyagi csinosodás tekintetében. Igy már három éve virágzik minálunk egy 20,000 pft. tőke által alapitott kisdedóvoda, egy csinos,

*) *Bolynyik*, az öreg Pálinkás egykori kedves agarász paripája; *Szöcskő, Huszár* ugyanannak hires agarai, mellyekkel minden valamire való agár közelibb, vagy távolibb rokonságot tart.

MEGJELENT A

MŰVELŐDÉS KÖNYVTÁRA

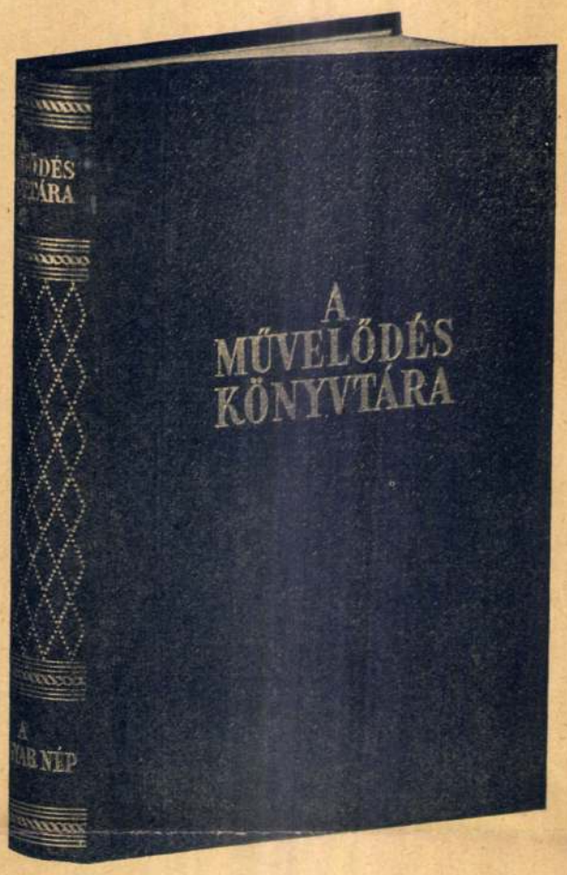

első kötete, a teljes sorozat 9. kötete

A magyar nép

«Sokat beszélünk a magyar népről, anélkül, hogy ismernők, pedig naponként előttünk, köröttünk, sőt bennünk van, s mi benne, hiszen mindnyájan beletartozunk, akiket a közös származás, az együvétartozás hite, a közös történelem tudata, a közös nyelv, a nevelő föld, a közös hagyományok összetartanak, egybefoglalnak.

Az alapvető ismeretek terjesztésén kívül ennek a könyvnek hivatása az is, hogy minél szélesebb körben megdobbantsa a magyar társadalom lelkiismeretét, hogy az önismeretünket kutató s első sorban nem a kiváló egyéniségek, hanem a milliók által megnyilatkozó műveltségörökséggel foglalkozó tudományágazatok munkáját részesítse olyan figyelemben, amilyenben ma már minden európai nép részesíti a magáét, mert önismeretre s sajátos értékeinek tudatára akar ébredni. Minden nép, nemzet annyit ér, amennyi sajátos értéket jelent az emberiség számára s amennyire a sajátos értékei szerinti hivatását fölismeri és betölti...» (Visky Károly.)

Bartucz Lajos egyetemi tanár nagy műve, a magyar tudományos irodalom új értéke most jutott el mindazokhoz, akik a Művelődés Könyvtára iránt érdeklődtek.

A sorozat csakis előfizetés útján szerezhető meg. Az első kötet előfizetési ára, *ezidőszerint 3.50 pengő.*

Kérjük azokat, akik a sorozatot kívánják, jelentsék be mielőbb, mert az első kötetből már csak korlátozott példányszámmal rendelkezünk.

ÚJ KÜLFÖLDI REGÉNYSIKER!

HUGH WALPOLE

Forog a kerék

A mai regényírásnak egyik messze kimagasló alakja, Hugh Walpole ebben a hatalmas munkában életművének mintegy beteljesülését adja. A négy részből álló mű a XVIII. század elejétől napjainkig, nemzedékeken át a Herries-család izgalmas történetét tárja elénk. Az ember örök tragédiájának: az örök magányosságnak monumentális éposza ez a regényalkotás.

Négy hatalmas kötet.

Ára 22 pengő, kötve 36 pengő.

Megrendelhetők a mellékelt levelezőlapon, folyószámlára is.

UJ IDŐK SZERKESZTI HERCZEG FERENC

XLIX. évfolyam,
Budapest, 1943 április 3

14. sz.

A Székesfővárosi Képtár új szerzeményeinek kiállítása.
Papagájos hölgy. Sterio Károly festménye

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, VI., Andrássy-út 16.
Telefonszám: 126-683, 124-509.

Negyedévre	8.— pengő.
Félévre	15.50 pengő.
Egyes szám ára	70 fillér

Sterio Károly

l.

Schoen 1948

36. l.

Vaslaindrsa, Retta VI. 129

Sterio Károly

1.

Kopp Jenő

Uj magyar festészet

[Bp. 1948?] Officina

3. t.

MDK

Sterio Károly

Polgári életképeket fest, Peter Tendítől megindított modorban.

Hoffmann Edit: Barabás Miklós. Bp. 1950. 34. o.

HDK

S Lerio

Kőrajzai vannak a Prónay Gábor: „Vándorlások a magyar honi népéletből" c. 1855-ös kiadványban.

Hoffmann Edit: Barabás Miklós, Bp. 1950.
25.o.

Karastoi

Sterio Károly, "szül. Sarkán, (Bánát) 1821-ben, megh. Pesten 1862-ben. tanult Bécsben, kitűnő vízfestő. Több művei: „Magyar Konyha" (1854.) a Szt.-ben sigen szorgalmas archépfestő, a nép életből vett genre-képei több album-ban megjelentek.

182. Strixnes archépe. Vízf. Kilényi Zoltán ús tul.

183. Női archép. Olajf. magántul.

184. Női " Vízf. Dr Politzer Alfréd ús tul.

185. —"— Magántulajdon.

186. Férfi archép. Dr Bodor Zsigmond ús tul.

186. a. és b. Ismerett litográfiák."

Ernst-Sárás: Magyar Gied. műv. 40-41. l.]

Sterio Károly

vod

Kopp Magy biedfest. 1947

27. l

Papagályos hölgy

olajf. 1860.

Fov. Képt. tul.

repr.

Tsz.:

Kelet	Beszélő neve (olvashatóan)	Hiv.	Magán	Inturb.	Kelet	Beszélő neve (olvashatóan)	Hiv.	Magán	Inturb.

MDK

Sterio Károly

Fessl Frigyes arcképe, vf.

Szépm. Múz. Graf. Oszt. 82. kiáll.
Hoffmann E. eml.kiáll. 1948. dec.

STERIÓ Károly

Művészettörténeti Értesítő 1991. 1-2.
115-119.

Nagy Márta disszertációjának vitája

Új Ember falinaptára

JANUÁR

1 Sz	ÚJÉV, SZŰZ MÁRIA, IST
	Béke világnapja, Fruz
2 Cs	*Nagy Szent Vazul és Naz. Szt. Gergely*
	Ábel, Makár, Odiló, Vá
3 P	Genovéva, Gyöngyvé
4 Szo	Folignói Angéla, Titus
5 V	VÍZKERESZT ÜNNEPE,
	URUNK MEGJELENÉSE
	Simon, Deli, Emília, A
6 H	Gáspár, Menyhért, Bo
7 K	*Penyaforti Rajmund,*
8 Sz	Gyöngyvér, Szeverin,
9 Cs	Marcell, Juliánusz, Zu
10 P	Melánia, Agád, Vilmos
11 Szo	Ágota, Szalvia, Tasziló
12 V	URUNK MEGKERESZTE
	Ernő, Árkád, Cezarina
13 H	*Hilláriusz,* Veronika, G
14 K	Bódog, Félix
15 Sz	*Remete Pál,* Lóránt, M
16 Cs	Gusztáv, Priszcilla
17 P	*Remete Antal,* Antónia
	Rozalinda
18 Szo	**Árpádházi Margit,** Pi
19 V	ÉVKÖZI 2. VASÁRNAP
	Sára, Kanut, Máriusz
20 H	*Fábián, Sebestyén,* Č
21 K	*Ágnes,* Agnéta
22 Sz	*Vince,* Artúr, Anasztáz
23 Cs	Zelma, Emerencia, R
24 P	*Szalézi Ferenc,* Timó
25 Szo	**Pál megtérése,** Saul
26 V	ÉVKÖZI 3. VASÁRNAP
	Timóteusz, Titusz, Va
27 H	*Merici Angéla,* Angeli
28 K	*Aquinói Tamás,* Károl
29 Sz	Adél, Valér

STERIO KÁROLY (Életrajzát lásd Kat. 359)

461. A fiát hazaváró anya, 1861 *99.*

fam., 143x165 mm
Jelezve b.l.: St
VU VIII. 16. (1861. ápr. 21.) 184.

Magyarázó képleírás ugyanazon az oldalon. A kép és a magyarázat a 12. sz.-ban bejelntett (136. old.) új sorozat, a Képek a magyar népéletből második darabja.

Idős asszony várakozó testtartásban ül a kemencepadkán. Egyik kezében guzsalya, jobbját szintúgy figyelő kutyája nyakán nyugtatja. Az ajtóban bajszos, tollforgós-csákós, kezét kardján nyugtató katona *árnyéka*. A kép centrumában az öregasszony markáns profilja, éles orra, kiálló álla és a félfordulattól kiduzzadó nyakere áll. A hajlított, mozgalmas vonalak a ruhán megismétlődnek. A képnek ismert egy 1857-es vízfestmény változata (K. Gyurkovich: i.m. 49. kép „Rokkán dolgozó öregasszony" helytelen címmel) és annak egy vázlata (21. old.).

Irod: K. Gyurkovich T.: S. K. Bp. 1976. 21, 49. kép.

R.S.

Művészet Magyarországon 1830-1870
MTA MKCS - MNG Bp. 1981.

463. A Vasárnapi Újság szerkesztői irodája, 1863

fam., 212x178 mm
Jelezve j.l.: POLLAK SC
VU X. 1. (1863. jan. 4.) 4.
Metsző: POLLÁK ZSIGMOND (Sigismund) (Életrajzát lásd Kat. 469)

A Hol s mikép terem a Vasárnapi Újság c. cikk illusztrációja.

Szobabelső, hét ülő ill. álló alakkal (a lap szerkesztőivel) és egy nyomdászinassal. A szerkesztők között van Jókai Mór (álló, előtérben álló alak) és Pákh Albert (szintén előtérben, fotelben ülve). A rajz művelődéstörténeti szempontból érdekes.

R.S.

MYSKOVSZKI GYŐZŐ (Bártfa, 1838 – ?)

Rajztanár és művészettörténész Bártfán, majd 1868-tól Kassán – nyomán

GREGUSS JÁNOS (Poszony, 1837 – Budapest, 1892)

Festő, grafikus. Kelety Gusztáv biztatására lett festő. Az elsők egyike, akik állami

461

Sterio Karoly, festő

--

Sterio Karoly müveinek jegyzéke:
VII. Diszalbumok:-a./.-Br.Prónay Gabor:Skiz en aus dem Volksleben in Ungarn.,melynek szamos szines melléklet -Barabas Miklós és Weber Henrik mellett Steriofes tette. 1855. Geisel in Pesth.
"Vágtató csikós",c.müve.Jel.1854.-A cimlapon.
- "Agaraszat",c.müve. Jelzés nélkül 327.old

K.Gyurkovich Tibor: Sterio Karoly/1821-1862/ a mozgás festője 323.old

Müv.Tört.Ert. 1974. XXIII. 4.sz. Bp

Storic /Nem Steric?/ .festőm. MDK

a szolnoki osztrák művészek közül, ki hazánk
e vidékét örökiti meg képein.

A Műcsarnok téli tárlatáról. - A szolnoki telep
jubiláris éve. - Képzőművészet. II.évf. 6.sz. 13

Sterio Károly

Thieme Becker

XXXII. 3-4-l.

(Lyka)

Sterio Károly festő

Divatcsarnok, 1854. aug. 5. 43.

985-989.

Solt: Az állandó mütárlat...

Sterio Károly, festő

Divatcsarnok, 1854.május 25.29.669.
Nemzeti irodalom

Sterio Károly, grafikus

Divatcsarnok, 1854. nov. 2o. 64.

15lo.

Művészet.

Sterio Károly, festő.

Divatcsarnok, 1854. okt. 25. 59.

139o.

Művészet.

Festészet, táblakép

Leskelődő mezőcsősz, Sterio Károly

Divatcsarnok, 1854.aug.5. 43.

985-989.

Az
Solt: állandó műtárlat...

Sterio Károly grafikus

Divatcsarnok, 1854. nov. lo. 62.

1459.

Nemzeti irodalom.

Sterio Károly, festő

Divatcsarnok, 1855. okt.5.55.1100
Müvészet

Magyarország

~~Müutazás~~

Sterio Károly hazai utazása

Divatcsarnok, 1855. okt. 5. 55. 1100.

Művészet

Stério Károly MDK

A kis lótolvaj, olf.

Mücsarnok 1959 Az Alföld a festészetben

Sterio Károly

"Félrelépés"-c. festményét igen magas elismerésben részesiti a "Mütárlat február-márciusi kiállitás" c. kritika.
A müvet a Müegyesület megvásárolta.

Családi Lapok, Pest. 1854. I. félév.
4. sz. 183-185. lap

Stério Károly

[illegible]

Haeufler 1854

I. 152. l.

aljjal.
Herendi munka, XIX. század.

KORSÓ,
5 drb., négy ónfedéllel.
Fajánsz, XIX. század.

KÁLYHA,
zöldmázas, csempéin szent nők.
Olasz munka, XIX. század.

VÁZA ÉS KÉT TÁNYÉR,
urbinói modorú.
Olasz munka, XIX. század.

KISFALUDI STROBL ZSIGMOND: (szül. 1884).
Szent Imre.
Porcellánszobor, 1935 körül.

VASS JÁNOS: SZ IMRE.
Fajánszdombormű, 1935 körül.

KORSÓ,
2 drb., cserép, görög minta után.
Magyar munka, XX. század.

KULACS,
fajánsz.
Magyar munka, XX. század.

Sterio Károly, festő

Divatcsarnok, 1853. okt. 13. 1125.

Iró- és müvészélet.

Festészet, XIX.sz.,önálló táblakép.

Sterio Károly: A félrelépés

Divatcsarnok, 1853.juni 5.19.374-379.

Solt: A pesti állandó képtárlat.

Grafika, XIX.sz.,rajz.

Sterio Károly rajza Markó Károly tiszteletére rendezett vacsoráról

Divatcsarnok, 1853.május 1.9.175.

Iró- és müvészélet.

Festészet, XIX.sz.,önálló táblakép

Lovak behajtása a tilosba, Sterio Károlytól

Divatcsarnok, 1853.nov.3.62.1256-1257.

A pesti állandó képtárlat.

Festészet, XIX.sz.,önálló táblakép

Sterio Károly: Ló tanulmány

Divatcsarnok, 1853.juli 17.31.619-621

A pesti állandó képtárlat.

Festészet, XIX.sz.,önálló táblakép

Lovak behajtása a tilosba Sterio Károlytól.

Divatcsarnok,1853.okt.27.60.1207.

Iró- és müvészélet.

Sterio Károly, festő

Divatcsarnok, 1853. nov. 3. 62. 1256-1257.

A pesti állandó képtárlat

Sterio Károly, festő, XIX.sz.

Divatcsarnok, 1853.ápr.28.8.157-159.

Stério Károly, grafikus, XIX.sz.

Divatcsarnok, 1853.május 1.9.175.

Iró- és müvészélet.

Sterio Károly, festő

Divatcsarnok, 1853. okt. 20. 60. 1207.

Iró- és müvészélet.

Sterio Károly, festő, XIX.sz.

Divatcsarnok, 1853. juli 17. 31. 619-621.

A pesti állandó képtárlat.

Sterio Károly, festő, XIX.sz.

Divatcsarnok, 1853.juni 5.19.374-379.

Solt: A pesti állandó képtárlat.

Sterio Károly, grafikus

Divatcsarnok, 1853. okt. 27. 60. 1207.

Iró- és müvészélet.

Sterio Károly

vied

Gothard István:

Sterio Károly festmenyei

Szombathelyen -

Vasi Szemle

1937. 64-72. l.

Sterio Károly festö.

Katol.Szemle.1938.I.88-92.l.

MD K

3/.

Steric Károly, festöm.

"Klapka György arcképe. Elkelt.

Magyar történelmi festmények az aukció-kalapács a
Pesti Hirlap. 1939.febr. 9. 19.l. alatt.

Sterio Károly

A mütárlaton szerepelnek megrendelésre készitett életrajzai, melyek közül egy festményt a Müegylet megvásárolt,-közli Bulyovszky Gyula: "I. Müegyletünk" cimmel a Müvészet c. rovatban.

Családi Lapok, Pest. 1855. II. félév.
~~1855. I-II~~ 7. sz. 335-339. lap

Sterio Károly

Csárda c. képéről elismeréssel nyilatkozik a "December-januári mütárlat" c. beszámoló, kifejezi abbeli örömét, hogy a müvész „a magyar életből vett tárgyakkal szivesen foglalkozik".

Müvészet c. rovat.

Családi Lapok, Pest. 1855. I. félév.
2. sz. 84-86. lap

Sterio Károly

„Magyar életképe mind rendezés, mind szinerőben, mind világ-árny felmutatásában meglepő" állapitja meg a kritika -a most megnyilt kiállitáson szereplő müvéről- Mütárlat" cimmel. A lovakat, az alakzatokat viszont birálja.

Családi Lapok, Pest. 1855. II. félév. 2. sz.

Sterio Károly

Tolna megyében alsó péli pusztán festett Béres konyhá"-ja, igen jeles kép. Természethü és szép. Jogosan megérdemelte, hogy a Pesti Müegylet megvásárolta.
A nemzetközi kiállitásról D.M.I.: "Állandó Mütárlat" cimmel ad ismertetést.

DÉLIBÁB, Bp. 1855. dec. 9.
26. sz. 311. lap.

Sterio Károly

Kisfaludy: „Dobozi Mihály és hitvese" c. regéjéből festi azt a jelenetet, amikor „neje átdöfése után elleneit kétségbeesett csatára várja a férj".

A Művészet c. rovat igen nagy elismeréssel ir a festményről.

Divatcsarnok, Bp. 1856. jan. 1o.
2. sz. 4o. lap.

Sterio Károly

Igen jó hatásu magyar életképeket küldött be a julius 15. - és augusztus 15.-e között nyitva tartott Nemzetközi kiállitásra, melyet M.J.A.: "Állandó mütárlat" cimmel ismertet.

DÉLIBÁB, Bp. 1855. aug. 12.
9. sz. 105. lap.

Sterio Károly

1855-56. dec.-jan.

Vásárról haratérő sokáczok. Sterio Károly tól Pesten.

Vas. Ujs. 1856. 15 l

Sterio Károly, festő

Divatcsarnok, 1856. febr. 29. 12. 234.

Sterio...

Sterio Károly, festő

Divatcsarnok, 1856. jan. 10. 2. 40.

Müvészet

Festészet, táblakép

Dobozi Mihály és hitvese, Sterio Káro

Divatcsarnok, 1856. jan. 10. 2. 40.

Művészet

Stein Károly festő

M.D.K.

emlitve:

Dudumi Demeter: Pester Porträte über Literaten, Kunst, Theater .... Pest 1856, 64

Stevio Károl

irod

A pesti mutatlat
vaphelet. 1858. 173 l

MDK

Sterio

Széchenyi István fametszetü képe lóháton.
metsz. Pollák Zs. Sterio képe u.

Vas. Ujs. V. 1858. I.3. 1 l.

Steria Károly

irod

A budapesti műegyet-
Divatcsarnok. 1858. 426

MDK

Sterio Károly, festő, Pest

A ballépés, 1853
Vizhordók a Tiszán, 1853
Vadászat után, 1854
Lóistálló, 1854
Béreskonyha Tolnamegyében, 1855.

Szatmári Gy: Adatok 61 művész 280 művéről. Pesti Müegylet vásárlásai, 1853-63. Kézirat.

Sterio Károly, grafikus

Divatcsarnok, 1858.juli 6. 426-428.
A budapesti Müegylet...tárlata

Grafika, vizfestmény

Vadászati jelenetek és egy "reggély",
Sterio Károly

Divatcsarnok, 1858.juli 6.426-428.
A budapesti Müegylet...tárlata

Storia

Onarchkejs. dlaft.

Ernst

Sterio Károly

festő

Szépmüvészet

1943. 60. l.

Eingeg. [illegible]

Sterio Károly

Papagájos hölgy

Repr

Szépmüvészet

1943. 62. l. után

Sterio Károly

l.

Lykanomzromantika

89, 190, 193, 198,
203, 209, 212,
215. l.

Pósta Béla IX. 42.

Sterio Kárt

1823 – 1862

Két Szolnoki vásár
c. kis kepe az Ernst
Múzeum 17. ankeió-
gán

Sterio Károly

l.

Bilágyi: Magy. Nemzet
tört. IX. 665. l.

Sterio Károly

Gyógyolajárusok,
fenti rajza után
kiszült düsseldorfi
szines könyomat
Báró Prónay Gábor
Vázlatok Magyarkon
népéletéből. Pest 1855
Repr.
Domanovszky Sándor

Magyar művelődéstört
T. K. Bp. e. n. 467

Sterio Károly

Öreg csikós-számadó,
fenti rajza után köre
rajzolta Marastoni
József. Megjelent:
Az Ország Tükre
1862. 7. sz.

Repr.

Domanovszky Sándor:
Magyar művelődéstört.
V. k. Bp. é. n. 182. l.

Sterio Károly

rod

Kat. reg. 131. l.

Római edénytöredék IV. 131

Stario Karolj

Festo

Casd

Marastoni Josef

Sterio Károly

Univerzeti lexikon

746 l.

Reiwai lex. 17 k. 147 l.

festő és illusztrátor szül. 1821. Stájerlakon (Krassó Szörény vm), megh. 1862 VI. 4. Budapesten. Beisben tanult, ~~azután~~ és működött, azután Pozsonyban élt, majd Perlen telepedett le. Magyar életképeket és ~~...~~ képmasokat festett olyban is aquarellben és több diszmüvet illusztrált.

(36

JULIUS

9

Sterio Károly

1861-tól több

illusztrációt rajzolt

a Vas. Ujs. részére

Báró Eötvös József haza-
térése a budai választó-
gyülésről (149. l.
1861)

A fiát hazaváró anya
184. l.

Somogyi gulyai 256 l.
(1863)

Indián derves Buda-
nestén, 201 l.

Tiszadobi juhász 292 l.
176

BERNI

ROMA
TIERF

Sterio Károly, festő

L: Lotz Károly

–: Ly festménysor 12.

Népszabadság, Bp. 1979. márc. 9

M. D. K.

STERIO Kávoly Jestő

Suszem. 222, 229, 246,

1957

M. D. K.

STERIO Ferenc festő

(1821 - 1862)

Stolnokon dolgozott

(betyár- és parasztzsánerek)

Genthon - Németh - Végvári - Zádor:

Magyar művészet 1800 - 1945.

Bp. 1958. 239. l.

Genthon-Németh-Végvári-Zádor: Magyar művészet 1800-19

Sterio Károly

Grum Ferenc helytartó-
tanácsi titkár és
neje sz. Sántha
Franciska képmása.

1958. elavva a Nemzeti
Galériának (Zolnay)

M.D.K.

Sterio, festő

Katalógus 39.-"Laczi konyhája".A széna-téri piac,hát. térben a muzeummal.Szines litográfia.28.2+44 cm. Prónai Gábor:Vázlatok Magyar hon népéletéből.Barabás,Sterio é[illegible]eber 25 szines képmüveivel,Pest,1855." Német és francia szöveggel is.-Tört.Képcsarnok.""o.o. 220.o.

Fejős Imre: A Nemzeti Múzeum ábrázolásai. 213.o.

Folia Archaeologica.VII.1955.Bp."Müvelt Nép"tudományos és ismeretterjesztő Kiadó.Bp.1955

Sterrio József festő M. D. K.

uttörő a spolnaki festők körött

Körner É.: Könyvismertetés. hüvtört.
Ért. 1954 1 sz. 182

Sterió Károly

ilt S. Józsefnek
irva

l. Végvári - Szolnok

17.75.l.

& If you don't [illegible],
you must send for the doctor.
Yesterday I met my friend
Charles, who did not look very fi
First only he was hoarse, and his
throat was sore. At last he
could hardly speak, becaus
he had tonsilitis. His mothe
sent for the doctor. The
doctor examined him, took
his temperature, and said
he must stay in bed in a

Sterio Károly

festő

Gentmüeml 1951

Co. l.

el.-

A hivatalos másol

k. igazga

MDK

Sterio Károly

Géo-Charles: L'art hongrois... Courrier Graphique. 1948. okt. sz. 39.l.

Sterio Karoly

l.

Mag NM Cent 1948

101 l.

er

latt.

Saphir.

verlegt

Sterio Károly

ved

1946

Kapnüvészönéletr

31. l.

marjorana hortensis

majoránna

Stereó

Magyar Csillag 1943 III. évf.

21. sz. 564 l.

Farkas Zoltán:

Csoportkiállításaink a Műcsarnokban

Sterio Károly

l.

Szépmüvèszet

1943. 65. l

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Rothermere-utca 12. III. 2.

Sterio Károly

1821 – 1862

l.

Vayer Kéchenyi 1942

98, 99. l – 108. l. (Tobb-

~~[illegible]~~)

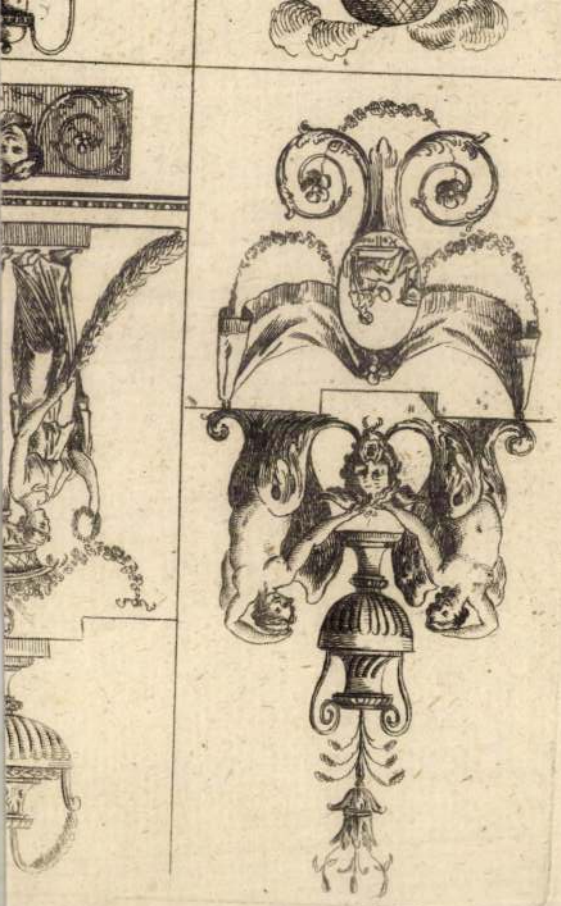

STERIO KÁROLY

repr."Havas betyárkaland"

ld.Székely Bertalan

Gyurkovics Tibor:Dr.Gyurkovich Tibor arcképe

UJ TÜKÖR 1983.XX.évf.4.sz.10-11.o.

SZERZŐDÉS

kavégzésre irányuló egyéb jogviszony létesitéséhez

rrészről a MTA Müvészettörténeti Kutató Csoport (Bp. I. Uri
ről

ye:

az alábbi feltételekkel:

feladat részletesen:

Sterio Károly

STERIO KÁROLY életképfestő és kőrajzoló. Sarkán (Krassó-Szörény vm.) született 1821 ben, Pesten halt meg 1862-ben. Az ötvenes években kedvelt népéletképfestő volt Pesten. Több kőrajza jelent meg Prónay Gábor br.: Vázlatok Magyarhon népéletéből, Pest, 1855., valamint Andrássy Manó gróf Utazás Kelet Indiákon, Pest, 1853., és Andrássy M. gróf és Podmaniczky Frigyes Vadászalbumában. Kőrajzai: 1. Genreképek: Nászmenet az esküvőre, Alföldi szérű, Bivaly csordás, Csikós, Kondás, Túzok vadászat, Tiszai halászat, Az olajárus, Lúd-hajtsár, Fonóka, A puszta, Dunavízhordogató (Prónay: Vázlatok), Egy művésztársaság vigassága a vaskutacskánál, 1848, — 2. Arcképek: Károlyi Sándor gróf, Wesselényi Miklós báró. — Bibl.: Ernst—Lázár: Magyar biedermeier művészet, 40—41. l. — Lanfr. Kat. 237. — Lyka: Tbv. m. IV. — Kun S. 32—350, 718. l. — Nagy I. — Ungarns Männer 131. l. — Wurzbach Lex. XXXVIII. 233. l.

Nagy Lajos 1924

(Vereby—Légrády).
Gróf Zichy Manó, 1877. (Vereby—Légrády). — Uzsovics rai.
— Bibl.: Főv. Kvt. Bq. 769/769. — Főv. Múz. Lt. 187/14, 15, 18., 12787, 12803, 12804, 12810, 12773, 12774, 12790, 12839. — Kun S. 32. —

MDK

Steri e Károly, festöm.-graf.

Széchenyi a Dunaparton.
Szines litográfia a negyvenes évekből. Repr.
Andrássy Manó gróf, a "Lovakrul" irójának kép,
melySzeri K. szines litográfiájában került ki-
adásra.
Szechenyi fiával a Dunán csónakban kel át.
Szines körajz.

ifj. Vayer Lajos: Széchenyi István képmásai.
Tükör.1941. IX.évf. 9.sz. szept. 419-423.l.

Sterio Károly (1821-1862)

„Kesleány képmása" o.v. 112x75,5 cm

S. (Sérült)

Kikiáltási ár: 6000 ft.

BÁV 42.Képaukció Budapest 1977.május

Sterio Kárdy

„Klapka György tábornok"
(repro)

Dallos György fordítása: Az 1948–49 es magyar...
Tükör, 1977. szeptember 24–20 lap.

Sterio Károly (1875-1862)

„Lovardában" o. v. 52,5 x 73,5 cm

J. l. j.: Sterio Védett

kikiáltási ár: 18000 Ft.

BÁV 48. Képaukció Budapest, 1979. május

MDK

Sterio Károly, festö
1821 - 1862

· Kirándulás. Jelezve:Sterio17/7 845. Vizf.

Ali versenyló képe. Jel.:Sterio 856 Olf.
42 x 53 cm.

· Almásy-Teleki XI.1943. Kat. 30.1.

STERIO KÁROLY

Aukción:

Karl Sterio: Bildnis eines jungen Herrn in schwarzem Rock. - Aquarell auf Papier 22,8x17,2 cm. Sign.: C.Sterio /843.

WIEN, Dorotheum
637. Kunstauktion, Sept. 1982.
Kat. Nr. 602. S. 81. Abb.Taf. 76.

Sterber József

budai órásmester

Óra, regr.

Magyar Iparművészet

1915 36. l.

M 1920

Z O. M.
RSULAT

Sterber József

órás, Buda XIX. sz

Kőrepe.

Lásd

Lay Bpest iparmunkiák

48. l.

Sterber József

órás, Buda, 1850 K.

lásd

Lay Bpestiparnuvoliáll

79. l.

Sterber József

budai órás

1825 Eőnül

Kétoszlopos óra,

55 cm.

Rill Imre tulajd.

Szpest

Jul

Könyvek fertőtlenítése hollandi könyves-
házakban VII. 48.

Sterber József
órás Buda

XIX. n 1. fele

cród
z
Pritz
56. l

Sterber József

órás Buda

1825. körül

l.

Csányi órák

186-n.

Sterber József

öräs Pest

l. Pritz

45. l.

Élisu

Műemlékek Országos Bi
Bierbauer István i Épr
bekötésre átvettem

Budapest 1959

telje

ÁCS G
könyvkötő-
Budapest, IX. B
Telefon: 18

MDK

Sterber József budai órásmester

Órája, a székesfővárosi múzeumban van. Repr

Magyar Iparművészet, 1915. 36.1.

Dr. Sterbetz István

folytatólag illusztrálják

a Budapest c. folyóirat 1971. 7. számát

30. l.

R. P. K.

STERCK Izidor építész

Bp. izr. leányárvaház temploma
(1911.)

Grünwald Fülöp - Naményi Ernő:
Budapesti Zsinagógák Bp. 1949. 29. l.

Storenberg

„Csendélet, 1919"

(repr.)

Valóság, 1971. febr.

Viselet.

E lapon négy sorba elhel
öltözetet és fejviseletet sze
Sterio fec.

Aquarell, mér. 2

140-95.

T. 6933.

yezve 26 alakon különféle paraszt
nlélhetünk. Jelzése alól jobbra:

1 : 33.2 cm.

W. E. Sterer Potret Mahler
1786

jelzessel Henning, Mark-
richter in Hermannstadt,
olajf. mellkepe. és ugyanarak
feleségé. Mind két kép
Friedrich Valentini Anlajd.

SHV. 5. l.

STEPHÁN Jákob pallér

Oroszvár, Kastély

Komárik 1975 438.

STERBENZ KÁROLY, grafikus

Atyjának,ki festő-mázolómester volt vázlatkönyvének rajzait másolgatta barátjával,Mühl pék Gusztáv nevü fiával együtt.Atyjának nem volt kifogása az ellen sem,hogy a gyerek sokszor naphosszat kint a bácsi domb valamelyik hajlatában"tájképet" fest,noha még alig 12 évesek.
266.old

SZABÓ JENŐ: FÉL évszázada rajzol és fest Sterbenz Károly 264. old.

SOPRONI SZEMLE, Helytört. Folyóirat, 1975.XXIX. évf. 3.szám. Sopron, 1975.

STERBENZ KÁROLY, grafikusmíves to

A művészettől távoleső megbizasokat is művészi igénnye végzi. Egy soproni szövetkezet gyartmanykatalógust adott ki. A csaknem félszaz müszaki targyu fénykép retusalasa hoz érto szakembert kerestek. O elvallalta és kifogastalamul megcsinalta, a művész intuiciójaval pótolva a kényes munkahoz hianyzó szakismeretet. 268.old

SZABÓ JENŐ Fél évszázada rajzol és fest Sterbenz Károly, 264. old

SOPRONI SZEMLE, Helytört. Folyóirat, 1975. XXIX. évf. 3. szám. Sopron, 1975.

Sterbenz Károly grafikus

A debreceni Pedagógus Művelődési Ház ajtósi Dürer ex libris-gyűjtők kiállítása megnyílt, melyen szerepelnek grafikái. Sapron környéki húres ciklámenét sok grafikáján megtalálhatjuk.

L. T.: Virág és könyv.

Pedagógusok Lapja, 1947. szept. 22

STERBENZ KÁROLY, grafikus, festő

Keze alól sok idegenforgalmi rajz került ki. Műemlékek, a soproni fauna tablói és főképen a múzeumi tárlókon végzett installációs munkái érdemelnek figyelmet. Ugyan alkalmazott művészet ez, de sokan kérdezték, kinek a munkája ez? Nem is szignalta őket, ez volt a "robotja" 268.old

SZABÓ JENŐ Fél évszázada rajzol és fest Sterbenz Károly, 264. old

SOPRONI SZEMLE, Helytört. Folyóirat, 1975. XXIX. évf. 3. szám. Sopron, 1975.

STERBENZ KÁROLY, grafikus, festő

Csatkai Endre állapította meg róla, hogy illusztrációi ban "kamaszos hunyorgás" bújik meg. Humora nemcsak illusztrációit, de mindenfajta munkáját átitatta. Mennyi mosolygó baj van pl. a postakocsin e világra érkező Árpád Zsolt Zsolt nevű írjá honpolgár születését tudató lapban,
Kép: 265.old.- 268.old.

SZABÓ JENŐ Fél évszázada rajzol és fest Sterbenz Károly, 264. old

SOPRONI SZEMLE, Helytört. Folyóirat, 1975. XXIX. évf. 3. szám. Sopron, 1975.

STERBENZ KÁROLY, grafikus, festo

Sok illusztrációja van. Egy csomósopronimkönyv fedelét szövegoldalait diszitik rajzai, fametszetei. Pl. Horváth Miklós "Soproni fekete asszonyá-"nak komor fekete sziluettes cimképe, vagy a másik Horváth regény, a "Nagyisten ölén" sejtekmességében is kifejező rajza.
268. old

SZABÓ JENŐ: Fél évszázada rajzol és fest Sterbenz Károly 264. old

SOPRONI SZEMLE, Helytört. Folyóirat, 1975. XXIX, évf. 3. szám. Sopron, 1975.

STERBENZ KAROLY, grafikus

---

szaporodtak a különféle megbizasok,melyeket igényességge
végzett el,de nem elégitették ki.1930-ban kezd foglal-
kozni a kisgrafikával,s már az első kisérletek után érzi
hogy rátalált igazi terrénumara,bár mindent elölről kell
megtanulnia,mint az ugyanekkor elkezdett fa-és rézmet-
szést. 266.old

SZABÓ JENŐ: Fél évszázada rajzol és fest Sterbenz
Károly 264. old

SOPRONI SZEMLE, Helytört.Folyóirat, 1975.XXIX, é-
3.szám. Sopron, 1975.

STERBENZ KAROLY, grafikus

A budapesti iparmüvészeti fői skolát 1921-ben végezte Apja azért küldte ide, hogy majd Sopronban Storno utóda lesz és templomokat, müemlékekeket, oltarképeket restauráljon. De ily megbizás nincs az inflació miatt, és Stór no müködési területe Burgenland, a külföld lett.. Sterben nek ha művészi munkat akar végezni, ecsetjével le kell tudnia a napi robotot. 266.old

SZABÓ JENŐ: Fél évszázada rajzol és fest Sterbenz Károly 264. old.

SOPRONI SZEMLE. Helytört. Folyóirat, 1975. XXIX. évf. 3. szám. Sopron, 1975.

STERBENZ KÁROLY, grafikus, festő

A Kisgrafikai albumból: Zsúfoltsága tipikus barokk vonás rézkarcaiban könnyedebb, mint rametszeteiben, de ettol függetlenül az anyaggal vivott harcából, mindig o kerül ki győztesen. Művészi kifejező ereje, amely mögött a személyes élmények melege és témával való azonosulás rejtőzik, vitathatatlan. 271. old

SZABÓ JENŐ: Fél évszázada rajzol és fest Sterbenz Károly 264. old.

SOPRONI SZEMLE, Helytört. Folyóirat, 1975. XXIX. évf. 3. szám. Sopron, 1975.

STERBENZ KÁROLY, grafikus

1918-ban Barátjával, Mühl/Mende/Gusztávval együtt kisérlik meg felvételüket a bécsi Akademie für bildende Künste festőszakára. Rajzolják a Sterbenzék nagy szobájában beállitott aktot és kompozicióakat, mert ezt a felvételin megkivánták. 1918 szeptemberében indúlnak el a két mamával bécsbe. 266.old

SZABÓ JENŐ: Fél évszázada rajzol és fest Sterbenz Károly 264. old

SOPRONI SZEMLE. Helytört. Folyóirat, 1975. XXIX. évf. 3. szám. Sopron, 1975.

STERBENZ KAROLY, grafikus

Egy évtized alkotómunkája következik. Részt vesz a soproni képzőművészeti kör életében, pályázatokon, díjat is nyert. Ő vezeti a kör első anatómiai rajztanfolyamát 1940-ben. 1942-ben elviszik katonának, 1945-ben lebombázzák az akkor Klebersberg Kunó utcában álló családi házat, romjai alatt, apja húga, kisebbik gyermeke lelte halálát. 266.old

SZABÓ JENŐ: Fél évszázada rajzol és fest Sterbenz Károly 264. old.

SOPRONI SZEMLE, Helytört. Folyóirat, 1975. XXIX. évf. 3. szám. Sopron, 1975.

STERBENZ KAROLY, grafikus,festo

Galambos Ferenc irta a Kisgrafikai Ertesitoben 1965-ben. kritikusainak tulnyomó része azonban egyaltalan nem tekinti barokkos szemléletét valamiféle hibanak,hanem nemes konzevativizmusnak,ez a konzervativizmus azonban nem korszerutlenség,inkabb egy idotlen szépségideal megorzését jelenti. 270.old

SZABÓ JENŐ: Fél évszázada rajzol és fest Sterbenz Károly 264. old

SOPRONI SZEMLE, Helytört. Folyóirat,1975.XXIX.évf. 3.szám. Sopron, 1975.

STERBENZ KÁROLY, grafikus, festo

A soproni erdokben Sterbenz rigóival, pintyeivel vörös begyeivel találkozunk a fakon elhelyezett ismerteto tab lakon. Az elso szút vagy farontó bogarat, amelyet a famérnök-jelölt életében eloszor látott, Sterbenz rajzolta, egy félévszazadon át készitett szemlélteto eszközöket az egyetemen. 269.old

<u>SZABÓ JENŐ:</u> Fél évszázada rajzol és fest Sterbenz Károly 264. old

<u>SOPRONI SZEMLE</u>, Helytört. Folyóirat, 1975. XXIX. évf. 3. szám. Sopron, 1975.

STERBENZ KAROLY, grafikus, festo

Ott inaskodott Storno Ferenc mellett, amikor az a Csengeri utcai szabadkomuves paholy mennyezetének freskóját festette. Pontosan leirta, hogy a szimbolikus mennyezetkép az okossagot abrázolta, idos emb r alakjaban, amint két mezitelen szuzet, a jósagotmés Szépséget védelmezoen magahoz karolja. 270. old

SZABÓ JENŐ: Fél évszázada rajzol és fest Sterbenz Károly 264. old

SOPRONI SZEMLE, Helytört. Folyóirat, 1975. XXIX. évf. 3. szám. Sopron, 1975.

STERBENZ KÁROLY, grafikus, festő

A "Szőlő és a bor az exlibriszeken" cimü antológia tizenegy exlibriszét közli, o a jaszberényi Székely Mihály emlékkiállitás tizenhét kiállitójának egyike. A Könyvtáros 1972. évi harmadik száma és a Kisgrafika 1973. évi első száma nemcsak egy csomó grafikáját mutatja be, hanem ismerteti és értékeli munkassagat is. 267. old

SZABÓ JENŐ: Fél évszázada rajzol és fest Sterbenz Károly 264. old

SOPRONI SZEMLE, Helytört. Folyóirat, 1975. XXIX. évf. 3. szám. Sopron, 1975.

STERBENZ KÁROLY, grafikus, festő

Sopronban Csatkai Endrének "A soproni exlibrisz története" cimü munkája 1938-ban tizennyolc exlibriszét közli. A Burgenlandisches Leben 1968-ban arcképét és akvarelljét és fametszetét közli és tanulmányt irt róla. A pannon taj jellegzetes müvészét mutatja be, Pöttelsdorfban készült egyik akvarellje a község prospektusának cimlapját diszíti. 268.old

SZABÓ JENŐ: Fél évszázada rajzol és fest Sterbenz Károly 264. old

SOPRONI SZEMLE, Helytört. Folyóirat, 1975. XXIX. 3. szám. Sopron, 1975.

STERBENZ KAROLY, grafikus,festő

Elkalandozott cimlapterveivel a tipográfia területére is.és készit plakatokat is.Szembetünök az artiszti kus gonddal,de mégis jatszi konnyed ecsettel festett betük,a szöveg aranyos,tetszetos formaju elhelyezése, minden jellegzetesen,ismertsen szép e grafikakon,pedig a szöveg néha csak arról szól,hogy mikor van nyitva a múzeum. 269.old

SZABÓ JENŐ: Fél évszázada rajzol és fest Sterbenz Károly 264. old.

SOPRONI SZEMLE, Helytört.Folyóirat, 1975.XXIX.évf. 3.szám. Sopron, 1975.

STERBENZ KÁROLY, grafikus, festo

ő rajzolta a Soproni Magyar Szövetség 1944.évi ,a város magyarságát nemes nyomatékkal hangsulyozó évkönyvének címlapját és számos rajzát. Illusztrációiról Csatkai Endre cikket irt az Uj Sopronvármagyéven/1943/"A Pálos történettől a Lövérig"cimmel és benne Sterbenz rajzait az 1747-ben Sopronban kiadott pálos Synopsis diszitő figuráival összehasonlitva elemzi. 268.old

SZABÓ JENŐ: Fél évszázada rajzol és fest Sterbenz Károly 264. old

SOPRONI SZEMLE, Helytört. Folyóirat, 1975. XXIX. évf. 3. szám. Sopron, 1975.

Sterbenz Károly, grafikus, festo

Szemére vetik barokkos szemléletét. Csak azt festi, vall
ja, ami magának is tetszik, barokkos szemléletét azért
nem tartja hibának, mert az tudatos. Sopron a barokk korb
ban teljesedett ki egészen, annak vannak a városban a le
legszebb emlékei és ezt a környezetet szivta magaba. Va
rosképei, ha o valaszthatja meg témajat, legtöbbször baro
rokkot abrazolnak. 270.old

SZABÓ JENŐ: Fél évszázada rajzol és fest Sterbenz Károly 264. old.

SOPRONI SZEMLE, Helytört. Folyóirat, 1975. XXIX. évf. 3. szám. Sopron, 1975.

STERBENZ KÁROLY, grafikus, festő

A barokk igézet vezette el a kisgrafikához. De más tényezők is hatottak rá. Elsősorban páratlan rajztudása. Azután dr. Noll Jenő a kisgrafika e mecénása biztatja e munkára és sorozatos megbízásokat ad neki műfaj művelésére. De főleg mert az exlibriszekben eltűnnek az annak kényszerű szimbolikájában és időtlenségében a realitás korlátai, a képzelet szabadon kalandozhat fel támaszthat régmúlt időt, kort: a barokkot. 270. old

SZABÓ JENŐ: Fél évszázada rajzol és fest Sterbenz Károly 264. old.

SOPRONI SZEMLE. Helytört. Folyóirat, 1975. XXIX. évf. 3. szám. Sopron, 1975.

STERBENZ KAROLY, grafikus,festo

Hetvennégy évesen ma is úgy dolgozik,mint az évtizedek soran:folyamatosan naponta,a munkajat szereto ember nyugodt tempójaval.Azt tartja:"Kunst kommt von können",a muvészet a tudásból sarjad,de a tudás alapja a munka. Ma ia a legjobb baratja a festoallvany és a rajztabla. 271.old

SZABÓ JENŐ Fél évszazada rajzol és fest Sterbenz Karoly 264.old

SOPRONI SZEMLE, Helytört.folyóirat,1975.XXIX.évf. 3.szam. Sopron, 1975.

STERBENZ KÁROLY, grafikus , festő

Sok templom és oltárkép restaurálása után az új kuruc dombi Szt.István templomban önálló,saját munkája.14 -risztust ábrázoló képe. 267.old

SZABÓ JENŐ: Fél évszázada rajzol és fest Sterbenz Károly 264. old

SOPRONI SZEMLE. Helyört. Folyóirat,1975.XXIX.évf. 3.szám. Sopron, 1975.

STERBENZ KÁROLY, grafikus, festo

A Kisgrafikai albumból: Idotálló szépségeket örökit meg
ha nem is legmodernebb, de mindig becsületes müvészi esz
közökkel és ezt sokszor közelebb érezzük magunkhoz, mint
modern próbalkozások nem mindig meggyozo eredményeit.
270.old

SZABÓ JENŐ: Fél évszázada rajzol és fest Sterbenz
Károly 264. old.

SOPRONI SZEMLE, Helytört. Folyóirat, 1975. XXIX. évf.
3. sz. Sopron, 1975.

Sterbenz Károly, grfaikus

1901 első napjan született a Várkerület/Lenin krt./ 28.sz.házban.A ház a festo-restaurator-mügyüjtő Storno család tulajdona volt. 265.old

SZABÓ JENŐ: Fél évszázada rajzol és fest Sterbenz Károly 264. old

SOPRONI SZEMLE. Helyört. Folyóirat,1975.XXIX.évf. 3.szám. Sopron, 1975.

STERBENZ KÁROLY , grafikus

---

másfél évtizeden át a Soproni Szemle címlapján a Kolostor utca és városotorony képe köszöntötte az olvasót az ő rajza,a szövegrészben pedig számtalan rajza,fejléce záródísze. 265.old

SZABÓ JENŐ: Fél évszázada rajzol és fest Sterbenz Károly 264. old.

SOPRONI SZEMLE, Helytört.Folyóirat, 1975. XXIX. évf. 3.szám. Sopron, 1975.

STERBENZ KÁROLY, festő

Az 1923-as tárlaton lép ett elöször a nyilvanosság elé és ötven év után ott van Bolognaban ötszaz év grafikusai között. Ily kitüntetésben csak a tiszta művészet müvelője részesülhetett. 265.old

SZABÓ JENŐ: Fél évszázada rajzol és fest Sterbenz Károly 264. old.

SOPRONI SZEMLE, Helytört. Folyóirat, 1975. XXIX. évf. 3.szám. Sopron, 1975.

STERBENZ KAROLY, grafikus, festo

Exlibris.-Bucsuzik a Kanizsay Dorottya Gimnazium IV.O. Osztalya.- Felemelkedo léghajóból integetnek a diákok, a lent asztalnal ulo tanaroknak. Rekete repr. 271.old

SZABÓ JENŐ: Fél évszázada rajzol és fest Sterbenz Károly 264. old.

SOPRONI SZEMLE. Helytört. Folyóirat, 1975. XXIX. évf. 3. szám. Sopron, 1975.

STERBENZ KÁROLY, grafikus, festő

Bolognában, 1974-ben, a világ öt évszázados exlibris-terméséről számotadó kiállitás nyolc magyar résztvevőjének egyike volt. 268.old

SZABÓ JENŐ: Fél évszázada rajzol és fest Sterbenz Károly 264. old

SOPRONI SZEMLE, Helytört. Folyóirat, 1975. XXIX.évf. 3.szám. Sopron, 1975.

STERBENZ KÁROLY, grafikus, festo

"Erdélyi Csaba Könyve", cimu exlibrisze.-Sopron felhos ege felett Csaba Királyfi vagtató serege. - Fekete repr. 267.old

SZABÓ JENŐ: Fél évszázada rajzol és fest Sterbenz Károly 264. old

SOPRONI SZEMLE, Helytört. Folyóirat, 1975. XXIX. évf. 3. szám, Sopron, 1975.

STERBENZ KÁROLY, grafikus

---

az 1917-es vakációt,amikor már münl Gusztav barátjával elhatározták,hogy a művészi pályára lépnek,az Erdburger szálló egyik kunyhójában töltik,ahol reggeltől estig a festészetnek élhettek. 266.old

SZABÓ JENŐ: Fél évszázada rajzol és fest Sterbenz Károly 264. old.

SOPRONI SZEMLE, Helytört. Folyóirat, 1975.XXIX. évf. 3.szám. Sopron, 1975.

STERBENZ KÁROLY, grafikus

Atyja művészi ambíciójú fe stő-és mázolómester volt. Ötgyermekes családott kellett eltartania. Templomokin, nyilvanos épületeken végzett restauralasi munkakat. 266.old

SZABÓ JENŐ: Fél évszázada rajzol és fest Sterbenz Károly 264. old.

SOPRONI SZEMLE, Helytört. Folyóirat, 1975.XXIX. évf 3.szám. Sopron, 1975.

STERBENZ KÁROLY, grafikus

1918-ban em sikerült a felvétele a bécsi Akademie für Bildende Künste festőszakára.-Ez a háború következménye volt.-Így került a budapesti iparművészeti főiskolára. 266.old

SZABÓ JENŐ: Fél évszázada rajzol és fest Sterbenz Károly 264. old.

SOPRONI SZEMLE, Helytört. Folyóirat, 1975.XXIX.évf. 3.szám. Sopron, 1975.

STERBENZ KÁROLY, grafikus

1918-ban nem sikerült felvételetni magát a bécsi Akademie für Bildende Künste festőszakára. A sok jelentkező közül a külföldieket már nem vették fel. Nem tudásuk hiányosságán múlott. 266.old.

SZABÓ JENŐ: Fél évszázada rajzol és fest Sterbenz Károly 264. old.

SOPRONI SZEMLE; Helytört. Folyóirat, 1975. XXIX. évf. 3. szám. Sopron, 1975.

STERBENZ KÁROLY, grafikus, festő

Lantos Kiss Antalnak "Tiszta férfiuság" című könyvének Sterbenz által rajzolt alakja sokáig emlékezetes marad az olvasó előtt, bár az erkölcsprédikátor könyve már régen elavult. 268.old

SZABÓ JENŐ: Fél évszázada rajzol és fest Sterbenz Károly 264. old.

SOPRONI SZEMLE: Helytört. Folyóirat, 1975.XXIX. évf. 3. szám. Sopron, 1975.

STERBENZ KÁROLY, grafikus, festő

Sterbenz rajzolta Endrédy Zoltán Sándor "Boldogasszony Sopron felett" című könyvének borítólapját is. A borítón a fába metszett Mária-szobor valósággal a könyv képben elmondott előszava. 268.old

SZABÓ JENŐ: Fél évszázada rajzol és fest Sterbenz Károly 264. old.

SOPRONI SZEMLE, Helytört. Folyóirat, 1975, XXIX. évf. 3.szám. Sopron, 1975.

STERBENZ KAROLY, grafikus,festo

Megmerjük emliteni a jóizlés és artisztikum határain belül illetlenkedo "Sex-libris"-eitmmert azokon is ott a "Kamaszos hunyorgás" a humor és ötlet villanása. 268.old

SZABÓ JENŐ: Fél évszázada rajzol és fest Sterbenz Károly 264. old.

SOPRONI SZEMLE, Helytört. Folyóirat, 1975. XXIX. évf. 3.szám. Sopron, 1975.

STERBENZ KAROLY, grafikus, festo

A Kisgrafika albumából: Exlibris ovrejéből akar Sopron képeskönyvét is össze lehetne allitani s'ez nem csak a hazai, de a külföldi exlibris muvészetben is paratlanul all. 271. old

SZABÓ JENŐ: Fél évszázada rajzol és fest Sterbenz Károly 264. old.

SOPRONI SZEMLE, Helytört. Folyóirat, 1975. XXIX. évf 3. szám. Sopron, 1975.

STERBENZ KÁROLY, grafikus, festő

"In memoriam Székely Mihály", című exlibrisze, a jászberényi emlékkiállításra. - fekete repr. - előtérben a Lehel kürtje, mellette Székely Mihály kereszttel kezében, mögötte a múzeum épülete. 269. old.

SZABÓ JENŐ: Fél évszázada rajzol és fest Sterbenz Károly 264. old.

SOPRONI SZEMLE. Helytört. Folyóirat, 1975. XXIX. évf. 3. szám. Sopron, 1975.

STERBENZ KÁROLY, festo

Az elso világháboru egy életre szóóó lehetőséget vett eé tőle,a masodik ot nont,apát,testvért és gyermeket. A háború még a gyermek or unnepeinek az izét is megke seritette,neki dec.6.ika nem a mikulas,hanem Sopron bonbaz-sanak első napja volt. 264.old

SZABÓ JENŐ: Fél évszázada rajzol és fest Sterbenz Károly 264. old.

SOPRONI SZEMLE. Helytört. Folyóirat, 1975. XXIX. évf. 3.szám. Sopron, 1975.

STERBENZ KAROLY, festo, grafikus

A soproni festok közül az utóbbi ötven évben csak alig néhány ismeretes a városon kivül, az ország határan túl pedig csak talán Horváth Józsefről és Sterbenc Károly ról tudnak. 267.old

SZABÓ JENŐ: Fél évszázada rajzol és fest Sterbenz Károly 264. old.

SOPRONI SZEMLE, Helytört. Folyóirat, 1975. XXIX. évf. 3. szám. Sopron, 1975.

STERBENZ KÁROLY, grafikus, festő

Munkássága félévszázada alatt sok idegenforgalmi rajz, prospektus, kétszázat meghaladó, fába metszett és még annál is több rézbe karcolt exlibrisz, kisgrafika, tus- és szénrajzok, akvarellek. készült. 267. old

SZABÓ JENŐ: Fél évszázada rajzol és fest Sterbenz Károly 264. old.

SOPRONI SZEMLE, Helytört. Folyóirat, 1975. XXIX. évf. 3. szám. Sopron, 1975.

STERBENZ KAROLY, grafikus

A háború után felépiti lebombázott családi házat, megit fest, de más ember lett. A romos szülővárosról készült, do kumentumnál is megrázóbb hitelességü rajzan kivül nem nyult háborus témához. 267.old

SZABÓ JENŐ: Fél évszázada rajzol és fest Sterbenz Károly 264. old.

SOPRONI SZEMLE, Helytört. Folyóirat, 1975. XXIX. évf. 3. szám. Sopron, 1975.

STERBENZ KÁROLY, grafikus

EX LIBRIS.-Kovács Árpád Zsolt 1969.I.8 án megérkezett. Dr.Kovács József-nek.--Jobbról fa törzsén irányjelző tábla:Ráckeve Sopron. Balra régi postakocsi.,háttérben falu tornyokkal,házakkal. ,folyó hajókkal-Ráckeve.- 265.old. fekete repr.

SZABÓ JENŐ: Fél évszázada rajzol és fest Sterbenz Károly 264. old.

SOPRONI SZEMLE, Helytört. Folyóirat, 1975. XXIX. évf. 3. szám. Sopron, 1975.

STERBENZ KÁROLY, grafikus, festő

Munkássága félévszázada alatt sok templom és oltárkép restaurálása készült el. De végül önálló munkái is vannak. Így pl. a GySEV palotavhatalmas harmas faliképe.
267. old

Szabó Jenő: Fél évszázada rajzol és fest Sterbenz Károly 264. old.

SOPRONI SZEMLE, Helytört. Folyóirat, 1975. XXIX. évf. 3. szám, Sopron, 1975.

STERBENZ KÁROLY, grafikus, festő

A középkori könyvmásoló barátok türelmével és készségével igen sok oklevelet és címert másolt. és családfát is. A szomszéd Ausztriában külön, megbecsült művészeti ágazat ez, ő mellékesen csinálja, de hibátlan mesterségbeli tudással. 269. old.

JENŐ:

SZABÓ JÓZSEF: Fél évszázada rajzol és fest Sterbenz Károly 264. old.

SOPRONI SZEMLE, Helytört. Folyóirat, 1975. XXIX. évf. 3. szám. Sopron, 1975.

STERBENZ KÁROLY, grafikus, festő

Igen sok bombasérült festményt, rajzot restaurált. A "Sze
Szent Mihály templom környék"-ét ábrázoló és a "Hívja-
várja a virágos Sopron" című képeslevelezőlapokat ő ké
szítette. Elkészítette a Képzőművészeti Alapnak igen
sok soproni vonatkozású művészlapját is. 269.old

JENŐ:

SZABÓ JÓZSEF: Fél évszázada rajzol és fest Sterbenz
Károly 264. old.

SOPRONI SZEMLE, Helytört. Folyóirat, 1975. XXIX. évf.
3. szám. Sopron, 1975.

STERBENZ KÁROLY, grafikus, festő

A Kisgrafika albumából: témáiban Sopron, hazánk müemlékekben legszebb és leggazdagabb "ékszeres doboza" játssza a vezető szerepet, ennek köszönheti stilusanak barokkos jegyeit, amelyekben azonban nincsen korszerütlenség, csak a szükebb patria grafikai tükörképe. 270.old

SZABÓ JENŐ: Fél évszázada rajzol és fest Sterbenz Károly 264. old.

SOPRONI SZEMLE, Helytört. Folyóirat, 1975. XXIX. évf. 3. szám. Sopron, 1975

STERBENZ KÁROLY, grafikus, festo

Nem adaptalandó állitja, hogy a barokk is lesz még bizo
nyosan redivivus. Nem véletlen, hogy a bécsi Collegium Hun
garicumban éppen most nyiltot ak meg a nagy barokk fest
Maulbertsch magyarországi képeinek kiallitasat és ennek
széles visszhangja és nagy latogatottsaga van. 270. old

SZABÓ JENŐ: Fél évszázada rajzol és fest Sterbenz
Károly 264. old.

SOPRONI SZEMLE, Helytört. Folyóirat, 1975. XXIX. évf.
3. szám. Sopron, 1975

STERBENZ KAROLY, grafikus, festo

Bemutató sorok és exlibriszek hivjak fel a figyelmet rea a comoi kongresszusra készült magyar mappában. A kis grafika baratok evkönyvében Réthy Istvan értélkeli művészetét, hasonlóképen ismerteti a magyar kisgrafika 1970..évi albuma is. - 268.old

SZABÓ JENŐ: Fél évszázada rajzol és fest Sterbenz Károly 264. old

SOPRONI SZEMLE, Helytört. Folyóirat, 1975. XXIX. évf. 3. szám. Sopron, 1975.

STERBENZ KÁROLY, grafikus festő

Storno Ferenc freskója a soproni szabadkőmüvespáholyban a sötétkék mennyezeten, Joáb és Boáz szimbolikus oszlopai ban és a "királyi mesterség" egyéb évszádos misztikájú jel vényeiben egy különös világ szuggeszciója hat reá: a barokké. És ez a világ elkiséri végig az életén. 270.old

JENŐ:

SZABÓ ~~JÓZSEF~~: Fél évszázada rajzol és fest Sterbenz Károly 264. old.

SOPRONI SZEMLE, Helytört. Folyóirat, 1975. XXIX. évf. 3. szám. Sopron, 1975.

STERBENZ KÁROLY, grafikus, festő

Munkássága félévszazada alatt sok templom és oltarkép restaurálása készült el. De önálló munkai is vannak végül így pl. a háborúban elpusztult Hubertusz vendéglő faliképe is. 267.old

Szabó Jenő: Fél évszázada rajzol és fest Sterbenz Károly 264. old.

SOPRONI SZEMLE, Helytört. Folyóirat, 1975. XXIX. évf. 3. szám, Sopron, 1975.

STERBENZ KÁROLY, grafikus, festő

---

sok templom és oltárkép restaurálása után végre önálló munkái is vannak. Így pl. A soproni városháza és az egykori megyeháza, ma járási tanácsháza, a Beloiannisz téren, ülésztermi freskói. xxx 267.old

Szabó Jenő: Fél évszázada rajzol és fest Sterbenz Károly 264. old.

SOPRONI SZEMLE, Helytört. Folyóirat, 1975. XXIX. évf. 3. szám, Sopron, 1975.

STERBENZ KÁROLY, grafikus, festő

---

munkássága félévszázada alatt sok templom és oltárkép restaurálása készült el. De végül önálló munkái is vannak. - Így pl. a bányászati múzeumban a bányászat történetét ábrázoló képsorozat. 267. old

SZABÓ JENŐ: Fél évszázada rajzol és fest Sterbenz Károly 264. old.

SOPRONI SZEMLE, Helytört. Folyóirat, 1975. XXIX. évf. 3. szám, Sopron, 1975.

STERBENZ KÁROLY, grafikus, festő

---

munkássága félévszazada alatt sok templom és oltarkép restaurálása készült el. De végül önálló munkái is vannak. -igy pl. a soproni evangelikus templom freskói. 267. old

SZABÓ JENŐ: Fél évszázada rajzol és fest Sterbenz Károly 264. old.

SOPRONI SZEMLE, Helytört. Folyóirat, 1975. XXIX. évf. 3. szám, Sopron, 1975.

STERBENZ KÁROLY, grafikus, festő

Munkássága félévszázada alatt sok templom és oltárkép restaurálása készült el. De végül önálló munkái is vannak. - Így pl. a Vasárugyár Kulturotthonát díszítő festmények.. 267. old

SZABÓ JENŐ: Fél évszázada rajzol és fest Sterbenz Károly 264. old.

SOPRONI SZEMLE, Helytört. Folyóirat, 1975. XXIX. évf. 3. szám, Sopron, 1975.

STERBENZ KÁROLY, grafikus, festő

Csatkai Endre állapította meg róla, hogy illusztrációiban kamaszos hunyorgás bújik meg. Humora nemcsak illusztrációit, de mindenfajta munkáját átitatta. Mosolygó, gyermekori reminiszcencia az írjá Csaba exlibriszén a Soproni felhős égen vágtató Csaba királyfi és serege. 268.old

SZABÓ JENŐ: Fél évszázada rajzol és fest Sterbenz Károly 264. old.

SOPRONI SZEMLE, Helyötrt. Folyóirat, 1975.XXIX.évf. 3.szám. Sopron, 1975.

STERBENZ KÁROLY, grafikus, festő

Csatkai Endre állapította meg róla, hogy illusztrációiban "kamaszos hunyorgás" bújik meg. Humora nemcsak illusztrációit, de mindenfajta munkáját átitatta. Mennyi mosolygó báj van pl. a Hajna nékám, akinek világra jövetelét kürtszóval hirdeti egy magyar vitéz. 268. old

SZABÓ JENŐ: Fél évszázada rajzol és fest Sterbenz Károly 264. old.

SOPRONI SZEMLE, Helyötrt. Folyóirat, 1975. XXIX. évf. 3. szám. Sopron, 1975.

STERBENZ KÁROLY, grafikus, festő

Kamaszos homora van. Pl. Dr. Kelsonger Ferenc ügyvéd külföldi exlibrisz kongres zusokat megjárt könyvjele, melyen a paragrafus kacskaringós fájából periratok dús levélzete nő ki. Alig alatta pinceno férfialak aktképet nézeget. 268. old

SZABÓ JENŐ: Fél évszázada rajzol és fest Sterbenz Károly 264. old.

SOPRONI SZEMLE, Helyőtrt. Folyóirat, 1975. XXIX. évf. 3. szám. Sopron, 1975.

STERBENZ KÁROLY, grafikus,festo

Munkái ott vannak a lipcsei,párizsi,krakkói,hamburgi, comoi,kongresszusok által rendezett kiállitásokon,szerepelnek az azokra készült ajándékmappákban,helyet kaptak a minszkben bemutatott reprezentativ magyar exlibriszek között, 267.old.

SZABÓ JENŐ: Fél évszázada rajzol és fest Sterbenz Károly 264. old

SOPRONI SZEMLE, Helytört.Folyóirat, 1975.XXIX.évf. 3.szám. Sopron, 1975.

STERBENZ KÁROLY, grafikus, festo

Művei nem hiányoznak az 1968.évi "Magyar exlibrisz a XX szazadban", az 1969.évi "Mai magyar exlibris művészet", a "Nemzetközi kisgrafikat és exlibriszt gyujtők "kiállitasáról, sem a Balatoni Múzeum "Virág az exlibriseken" tablóiról. 267.old

SZABÓ JENŐ: Fél évszázada rajzol és fest Sterbenz Károly 264. old

SOPRONI SZEMLE, Helytört. Folyóirat, 1975. XXIX. évf. 3. szám. Sopron, 1975.

STERBENZ KÁROLY, festő, grafikus

Kasichnitz József soproni fiatal festő, grafikus utazgatásai közben találkozott a szintén soproni Stemmezzel, Sterbenz benne rokonlélekre lelt, miután a régi Hubertusról, Tömalomról készült ceruza- és tollrajzait, akvarellkísérleteit látta. Meghívta műtermébe Kasichnitzet, rajzolják együtt fejet, figurát. A találkozás egy életre szólt.
368. old

SZARKA ÁRPÁD: Kasichnitz József 75 éves 366. old

SOPRONI SZEMLE, Helytört. Folyóirat, XXVIII. évf.
Sopron, 1974

Sterbenz Károly soproni festő és grafikus

Kasichnitz József a huszas években megismerkedett Sterbenz Károly festővel, mely egy életre szóló barátsággá mélyült, sokat dolgoztak együtt. Kasichnitz tőle tanulja meg a rézkarc-technikát.

Szarka árpád: Kasichnitz József 45 éves.

Soproni Szemle, 1944. 4. 368. old.

Sterbenz Károly

Művei szerepelnek a felszabadulásunk 30.évfordulójára meghirdetett pályázat anyagában a Balatoni KIsgrafikai Biennáló kiállitásának keretében a keszthelyi Balatoni Muzeumban-1975.

-katalógus a könyvtárban-

Sterbenz Károly, grafikusművész

Lugano 1978-ban már másodízben adott otthont a nemzetközi ex libris-kongresszusnak. Az 1978-as kongresszussal kapcsolatos két pályázaton (ex libris citta di Lugano – ex musicis Fondazione Fabio Schaub) igen nagy volt a résztvevők száma. A művész művei is szerepeltek a kiállításon. Sterbenz Károly művészetének érett ízeit örömmel kell üdvözölnünk.

Galambos Ferenc: Napjaink európai ex libris-művészete. Hevesi Szemle, 1979. 3. 3. old.

STERBENZ, festő-mázoló mester

Sterbenz Károly grafikus atyja. Művészi vagyait akkor élhette ki, mikor az ifj. Sterno Ferenc/1851-1938/irányi tása és vezetése mellett templomokon, nyilvános épületeken végzett restaurálásokat. Segéd korában is hajlott ily munkákra. Dolgozott az akkor épülő országháza dekoratív kiképzésénél. 266. old

SZABÓ JENŐ: Fél évszázada rajzol és fest Sterbenz Károly 264. old.

SOPRONI SZEMLE, Helytört. Folyóirat, 1975. XXIX. évf. 3. szám. Sopron, 1975.

MDK

Sterber József órásmester

Elek A.: A régi pestbudai polgár otthona.
A Pesti Városháza 1935. 6-7. sz. 17.1.

STERBENZ KÁROLY, festo

Mende Gusztáv soproni festő, az 1917-évi bevonulás elotti vakációban két hónapot tölt barátjával Sterbenz Károllyal az Erdburger nevü szőlojük fakunyhójában, ahol "reggeltől estig szivük vágyának, a festészetnek élhettek".
47.old

BÁRÁNY JENŐ: Mende Gusztáv és művészete 40.old

SOPRONI SZEMLE, Helytörténeti Folyóirat, XXVI.évf. 1972. 1.szám

Sternbenz Károly,festő

A kisboldogasszonyi kántorlak,a templom és aplébánia Sternbenz festménye. Fekete repr. 356.old.

HILLER ISTVÁN: Egy Sopron megyei tanító Napóleonnal 356.old.

SOPRONI SZEMLE,Helytört.Folyóirat,XXV.köt.Sopron 1971.

STERBENZ KÁROLY, grafikus

A Soproni Muz. grafikai gyüjteményének városkép ábrázolá-
sai.-A XIX.
sz. közepétől a soproni müvészek gyakran örök
kitettek meg városrészleteket, különféle grafikai el-
járásokkla. Főbb témáik: Fő-tér, Tüztorony, Kolostor u.,
Ikva part, stb. Alkotóik között volt Sterbenz is. 160.o

DAVIDNÉ ASKENOZ ÉVA: A Soproni Liszt Ferenc Múzeum
grafiaki gyüjteményének története 167.old

Arrabona, 14. A Xantus János Mú eum Évkönyve. Győr, 1972

STERBENZ KÁROLY, grafikus

A Soproni Muz grafikai gyüjteményében kb.100 portré. A XX.sz.i portrék Sterbenz, Mende Gusztáv és más helyi alkotók önarcképeit képeit ,ill.családtagjainak képeit tartalmazzák. 169.old.

DAVIDNÉ, ASKERCZ ÉVA: A Soproni Liszt Ferenc Múzeum grafikai gyüjteményének története 157.old.

ARRABONA, 14. A Xantus János Múzeum Évkönyve, Győr, 1972

Stephenz Károly

Kőpölt műve:

24. sz. „Igmándiék könyve," – fametszet x2.

Magyar kisgrafika 1972 Budapest.

Sterbenz Károly
grafikus

Sterbenz a harai kisgrafika egyik
nagy öregje. Mérés és technikaitag
érett exlibrisei akadémikusak, de
egy sajátos sopron ízt tartalmaznak.

D.F.: A mai sopron...
Művészet, 1974 - július - 20 lap

Sterbenz Károly

A jászberényi Városi-Járási Könyvtárban kisgrafikai és olyan ex libris kiállítást rendeztek melyeken magyar műemlékek láthatók. Barokkos ex librisei és hangulatos családi grafikáin Sopron városának műemlékeit, örökíti meg. A sopron tűztornyról készített kisgrafikáin, és ex librisein is felhasználja témájául. (ennél)

Arató Antal: Műemlékek az ex libriseken és grafikákon.

Műemlékvédelem, Budapest, 1943. 2.

Sterbenz Károly

a Helsingörben rendezett ex libris kongresszusra ~~megjelent~~, Magyar kisgrafika 1972 címmel megjelent mappa 30 eredeti metszetet tartalmaz. A művész lapjai szerepelnek a mappában.

Arató Antal: Újabb ex libris kiadványok. Könyvtáros, 1973. jún. 369. old.

Sterbeur Károly

grafikus

Sterbeur Károly Sopronban 1901-ben született. Az Iparművészeti Főiskolán Helbing Ferenc és Haranghy Jenő tanítványa volt.

D.F.: A mai sopron...

Művészet, 1974. július – 10 lap.

STERBENZ KAROLY, grafikus

Megérdemelten soroljak a magyar exlibris müraj élgár dájaba,neve világszerte ismert.-De Sopronban alig isme rik,csak a régi soproniak,könyvek boritójának belso lap ján bizonyoan ott egy Sk szignóju ötletes,lendületes rajzú exlibris,a falakon akvarelljei,olajfestményei, rézkarcai,fametszetei,stb. 265.old

SZABÓ JENŐ: FÉL évszázada rajzol és fest Sterbenz Károly 264. old.

SOPRONI SZEMLE. Helytört. Folyóirat, 1975.XXIX. é 3.szám. Sopron, 1975.

Sterbencz Károly

Cegléden a Kossuth Lajos Múzeumban ex libris kiállítás nyílt meg. – Komáromi Imre gyűjteményét tartalmazza, melyen a művész műve látható.

Losonci Miklós: Kiállítótermekben.
Pest Megyei Hírlap, 1975. szept. 16.

Sterbencz Károly, grafikus

Vasárnap megnyílt az orsz. kisgrafikai kiállítás, mely nov. 7.-ig látható Legléden. A művész művei szerepelnek a kiállításon.

Sosonci Miklós: Megnyílt Legléden a III. országos kisgrafikai kiállítás.
Pest Megyei Hírlap, 1947. okt. 25.

MDK.

Sterbenz Károly

Kiállitási kritika

Szocialista Müvészetért 1965 juli, lap -

Sterbenz Károly

festő

Soproni kiáll.

1952. őszi: Soproni vá-
rosrészletek,
vízf.

Szabad Müvészet

1953. 36. l. (sz.:
Soproni képzőmü-
vészek.)

MDK

Sterbenz Károly

Exlibrisek, karc

Alkalmi grafikák karc

Soproni Képzőm. Kör 30. kiáll. 1940. máj.

MDK

Sterbenz Károly

Bécsi dombi kilátás, karc
Bánfalvi kolostor, "
Füzfák, "
Hid, "

Soproni Képzőm. Kör 3o. kiáll. 194o. máj.

Sterbenz Károly

Téli napsütés, of.

Kora tavasz, of.

Szt.Mihály utca, karc

Kovácsmühely előtt, "

Soproni képzőm. tér 30. kiáll. 1940. máj.

MDK

Sterbenz Károly

Müemlék restaurálása, temp.

A nagyuszodánál, of.

A lebombázott lovarda, of.

Felszabadulási Ünnepi Hónap keretében rend. képzőm. kiáll. kat. Sopron

MDK

Sterbenz Károly

Kisgrafika 1941. 1-2. sz. 6.1.

MDK

Sterbenz Károly

Nekilendült a vásárlási kedv a Képzőm. Kör kiállításán. Sopronvármegye 1943. szept. 11.

MDK

Sterbenz Károly

Szükségtemető 1945-46.,vf.

Otthonunk 1945.,szines kréta

Felszabadulási Ünnepi Hónap keretében rend. képzőm. kiáll. kat. Sopron

Sterbenz Károly MDK

z

metszetekkel

szerepelt a Győr-Sopron megyei művészek tárlatán, melyet Győr után Sopronban is bemutatnak.

Hárs György: Megyei képzőművészeink tárlata.
Kisalföld 1963 máj. 5.

Sterbenzer Károly
Grafikus

M.D.K

Gyümölcsfát ültető férfi aktja.

Sarkadi Sándor: Ex libris kiállítás.
Élet és Irodalom, 1961. május 12 – 10 lap.

Sterbenz Károly, MDK

"Kelet visszatért!" c. kiadványt Észak-Erdély visszatérésének megünneplésére adta ki az Egyesület.
Szebbnél-szebb klapjaival vonul fel

A Magyar Exlibrisgyüjtők és Grafiksbarátek Egyesülete.

Diarium. 1941. jun. 155.l.

Sterbens Kæreby.

Sterbenz Károly

Pest

Sopron

Klebelsberg u. 50

MKSz 1947

Sterbencz Károly

soproni festőmester
segédkezett ifj Storno
Ferencnek az esztergomi
szent Anna-templom
falképeinek kivitele-
zésében 1901-ben

Számord 61. l.

Sterbenz Károly
1901 Sopron -

Papp Sánor Simay Imre, Sándor Béla voltak a mesterei. 1921-ben telepedett le Sopronban. Számoshelyi és vidéki templomot dekorált. Később grafikusként dolgozott. Festményein a város részletei érdeklik.

Csatkai Endre: A soproni képzőművészet története
1962. Sopron 23.l.

M.DK

Sterbentz Károly
festő

Méltatás

Turesi Imre: Jubileum képzőművészeti kiállítás
Művészet, 1967 november - 48 lap.

Sterbenz Károly

Jubileumi rézkarc /repr./

Plakát /repr./

Csatkai Endre: A soproni képzőművészet története
Sopron 1962. Képmelléklet

Sterbenz Károly.

Soproni müvész. Könyvcimlapot és illusztrációkat is készitett.

Csatkai Endre: A soproni képzőművészet története
Sopron 1962. 36.l.

Sterbenz Károly

fametszete dizziti
az alábbi mű
címlapját

Endrédy (1948)

lesz kifogása az ellen, hogy a
áron az iskolák körében is ter
értesitését az iránt, hogy miko
képek kölcsönképeni átvételé
tésének megindi ása érdekében.

ÁRVAHÁZ EGYESÜLETE
JRÁNIÁJA
IT 41. — TELEFON: JÓZSEF 339—64

*Budapest, 193*1 február 9.

zottsága Nagytekintetü

ıek,

Budapest.

'1931 sz. nagybecsü átiratuk vételét kö-
rtalmát köszönettel tudomásulvettük.
sukra van szerencsénk megemliteni,hogy
a Nagytekintetü Elnökség rendelkezésére
sitivekről sokszorosittatni.Fényképeket
ni,mert ezzel a Falu Urániája nem fog-

Sterbenz Károly

rajzai a soproni
múzeumba került
régi~~ségekről~~ ségérekről

Sopronikemle

1939. 4. 7.

Az Ipolyi gyüjteményből. — Aranyháttere új.

MAGYAR FESTŐ 1500 körül

1. *Szent Bálint és Toulousi Szent Lajos* (44. kép)

2. *Szent György és Szent Sándor* (45. kép)

3. *Szent Mária és Szent Dömötör*

Sterbenz Károly

illusztrációkat Kossi-
tek a Soproni
kemle 1942. cófo-
lyama részére.

elnök

Y E L E M É R urnak
des, földbirtokos

TARNAÖ

Sterbenz Károly

festő és grafikus

Soproni szélmalom-
utcai kovácsműhely,
vézkare,
megvette a sóproni
muzeum.

Csipkés Kálmán:
Gyűjteményeink
szarapadása az 1940.
esztendőben.

Soproni Szemle

1941. 60. l.

Könyvnyomda, könyvkötészet,
könyv, papíráru, írószer- és
tanszerkereskedés.
Tiszaföldvár

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Sterbenz Károly

festő

Bül. 1901. jan. 1.

Sopronban

Bpest iparmüv. iskola

(Simay Imre, Papp Sándor, Sándor Béla -

1921 ota Sopronban él.

Templomfestések: Fertőbor, Nagylors, Mosonnentpéter (templom és kápolna), soproni ársahár kápolnája

Világi festések: soproni Mintaovoda, Szent Imre kollegium, Kat. Legény-Otthon.

Csatkörl.

Olasz mester a XIV. századból: Trónoló Madonna és három imára kulcsolt kezű angyal. Csúcsos felső záródással, 76 × 40 cm.

A Rambouc-gyűjteményből.

Sterbenz Károly

l.

Kisgrafika

1941. 3-4. sz.

17. l.

Többször

74433. szám.

A Müemlékek Országos Bizottságának, f.hó 1-én 237.sz.a.kelt felterjesztésére, tudomása és további megfelelő eljárás végett kiadom.

Budapest, 1911. junius hó 24.

A miniszter helyett:

Sterbenz Károly

l.

Kisgrafika

1943. 1–2. sz.

14, 15. l.

[illegible] [illegible] [illegible]
megjegyezni, hogy a r
gyatott kiegészitett
lapotnak megfelel
részeket vettem fel.
teljesen hiányzik.

Az emléknüv
következő: A tégla
tisztitva és helyenként
látható, a munka j

Az utarás
tisztelettel mellék

Budapest

MDK.

Sterbenz Károly

1965-ben Sopronban kiállitott

Kisalföld 1965 ápr.lo. lap -

Művészet. 1940.
V. é. 33 sz. 55 l.

Sterbenc Károly: Utolsóvacsora

Kossuth tér 4. címen, az alábbi megrendelői

10 példány feletti igénynél 10 % árke

MEGRENDELÉS

Alulírott megrendelem _____példánybar
kiadványt.

A fizetés módja:csekk - átutalás - ut

A megrendelő c:

_____

*A megfelelő szöveg aláhúzandó!

STERBENCZ Károly

158. p. ill

Stij 1990

Sterbencz Károly

A. Soproni keresk.
iparkamarától 300 k
Éinisk 1917/18.
30. l.

1345. Jean Baptiste Greuze:

Sz. Tournusban 1725 au
Randon de Boisset képe.

medaillonban

Tojásdad ~~alakban~~, mellig
ja, ősz szeme és szemöldöke barn
fasztott ujjú selyem kabátja mag
les csipke szegélyezi.

Vászon, méretei 73:58 cm.
Vétetett Gebr. Bourgeoist
Elszámoltatott 1895: VI.
Az elszámolásra nézve l.

Jelzése a bal vállnál:
Mr Randon
de Boisset
peint par J.
Greuze 177[illegible]

Sterbentz Károly ifj
festő Sopronban
Csatsopronkörnyék 31 l.

Az 1903-ban épült festő-
bozi (Sopron m) belsejét
pár év előtt kifestette.

az egri egyházi és világi érdeklődés szolgálatában az egy házmegye főtemplomáról rendszeres képet adjon.

Legmélyebb köszönetemet és hálámat fejezem itt ki mindazoknak, akik munkám megvalósítását lehetővé tették. Így Őexcellenciája Kriston Endre püspök, nagyprépost úrnak, aki a Főkáptalan birtokában levő okmányokat részemre szabaddá tette és Őméltósága Szmrecsányi Miklós ny. miniszteri tanácsos úrnak, aki az érseki levéltárakat előttem megnyitotta és értékes adataival, bölcs támogatásával megjutalmazott. Hasonlókép különös hálás köszönetem illeti Schoen Arnold urat, aki Casagrande szobrász leveleit engedte át közreadás végett.

Budapest, 1933. december hó.

Stephenta Károly, id.
festő
Csatosprontörnyék 49. l.

1910-ben fenti festette ki
rejics modorban a balfi
rk. rég. templomot.

Ez a szerény monográfia az egri főszékesegyház művészettörténeti ismertetését kívánja adni, a rendelkezésre álló levéltári anyag, az eddigi csekélykörű irodalom és módszeres stíluskritika alapján.

Mint ez a tárgynál fogva kézenfekvő, e munkánál az építészet nyert elsőrendű szerepet s ez a szempont vezette a szerzőt akkor is, midőn a téma előzményekép megkísérelte az egri székesegyház történetét a középkortól az elmúlt század elején bekövetkezett végső kialakulásig röviden ismertetni. Ez az építészeti szempont vezette továbbá arra, hogy a főszékesegyház szobrászati és festészeti díszének, csak az őket kvalitásuknál fogva is inkább megillető, mellérendelt szerepet juttasson és végül, hogy a

Sterbentz Károly

festő

szül. Sopron 1901.

leisd okv.

Csatkai Soprexl.

26, 27. l. – 31. l.

32. l.

Tászok - patak VIII. 174.

Sterbentz Károly ifj

Festő

-l.

Csatkai Sopr Körny

3 j. l.

A Magyarországi

PROHÁSZKA KÖRÖK

alakuló ülése 1935. október 2-án, (szerdán) délután 1/25 órakor a SZENT ISTVÁN-TÁRSULAT díszermében. (Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28. szám.)

Felelős kiadó: Kézai Béla. Stephaneum r. t. Budapest.

Sterbentz Károly id.

festő

l.

Csatkai Sopr Körny

49. l.

A Magyarországi

PROHÁSZKA KÖRÖK

alakuló ülése 1935. október 2-án, (szerdán) délután 1/25 órakor a SZENT ISTVÁN-TÁRSULAT díszteremében. (Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28. szám.)

Felelős kiadó: Kézai Béla.

Stephaneum r. t. Budapest.

Sterbenz Károly

festő

részt vett a soproni városi közkönyvtár ex libris pályázatán és III. díjat nyert.

Csatkai Endre dr:

Sopron művészeti élete. 1939. szept — 1940. szept.

Soproni Szemle

1940. 376. l.

Sterbenz Károly

A Brückl-toronyt
Sopronban. (Lebon-
tokák 1854-ben.)
Festő rajza
Repr.
Soproni Szemle
1942. 199. l.

Stierbenz Károly

Ex musicis Ladislai Thier

repr.

Soproni Szemle

1940. 377. l.

Sterbenz Károly

hivatásos festő Sopronban

az 1943.-as soproni

kiállításon szerepelt

műveinek lajstromát

behértem Csatkaitól

1943. szept-30

XIV. Jahrhunderts bekannt, welche Ze
chen ungarischen Malerei gelten ka
Reste in der Kirche von Homoroddard
Jahrhunderts. Die ungari~~schen~~ mit
Themenkreis und in der Auffassung mi
grosser Zahl erhaltenen Fresken überei
die nationalen Heiligen, in Sonderheit
legende, dessen heldische Gestalt überha
ganzen ungarischen Volkes in hohen Masse
lauslegende begegnen uns in Siebenbürgen i
in den 1414 von Stephan, dem Sohne Pauls ge
der Zeit des Ludwig d. Gr. stammenden, auch
Wandbildern von Bögöz, unter denen die gser
testen Kapfdarstellungen des Mittelalters
Schlachtenbilder ist bei einem Volke, wie d
ähnliche Gründen ist auch der Drachenbezwi

Sterbenz Károly
grafikus

Konzervatív alkotásaival szerepel
a tárlaton

Galambos Ferenc: Ex libris kiállítások ...
Művészet, 1971. március – 34 lap

Sterbenz Károly

gafilus

A szőlős-borostelma lápyain gyakran visszatér.

Galambos Ferenc: Ex libris kiállitásol

~~Kerékgyártó István: Halmy Miklós képeiről.~~

Müvészet, 1971.március - 34.lap

Sterbencz Károly

Mdk

egy képpel

szerepelt a tárlaton.

/hamar/: A soproni őszi tárlat.
Kisalföld.1963. okt.10.

Sterbencz Károly

MDK.

Kiállitási hir

Kisalföld 1967 juli.2.

Kisalföld 1967 júl.2.

Kiállítási hír

Stefbenca Károly

M.K.

Sterbenz Károly grafikus

Szöveg emeliti, hogy linoleum-
metszetét a soproni műrészetbarátok
körében osztokák ki.

Műret nértszerint nem emelit.

Kisalföld, 1964. dec. 20.

Sterbenz Károly, festő MDK

Ágoston Ernővel együtt elkészítette a soproni Központi Bányászati Múzeum előcsarnoká=nak három rénes falfestményét:

a.) 1245. : Az első magyar bányajog megalkotása.

b.) 1525=26. : Az első szervezett munkásmegmoz=dulás. A Sarasa völgye bányászai letesznik a munkát.

c.) 1573. : A tűz és víz korszaka. [?]

— : Bányászatunk emlékei az ország legfiatalabb múzeumában

Népszabadság, Bp. 1959. jan. 16. 12. l.

Sterbenz Károly

MDK

grafikus

Címkép

Czigány Jenő: Führer durch Győr./Raab/. Sopron 1958.

c. müvén.

Sterbenczy Károly, grafikus

MDK

A soproni grafikus Győr-Sopron megye nevezetesebb helyeit ábrázoló gyufacímkéket készített. (Pannonhalma, Fertőrákos, Kapuvár, Sopron stb.)

—: Hír

6.

ESTI HÍRLAP, Bp. 1963. jan. 29.

Sterbencz [ ], grafikus MDK

Réthy J. gyűjteményében vannak ex librisei.

Rajka Ágnes: Az ex libris gyűjtés szenvedélye 250-251

A KÖNYV, Bp. 1964. július IV/7.

MDK

Sterbenz Károly

Ex libris i-III., fam.

1. Miskolci C. Grafikai Biennale 1961.

Sterbenz Károly,festő

Agoston Ernővel együtt a Soproni Központi Bányászati Múzeum elsőemeleti előcsarnokában falfestményük az ősi,ill.a középkori bányászkodást mutatja be. 12.7+1.6 méter. 182.old

Faller Jenő: A Soproni Központi Bányászati Múzeum rövid ismertetése. 179.old

Soproni Szemle.Helytört.Folyóirat.XII.1958.Sopron

Sterbenz Károly, szobrász

A Soproni Liszt Ferenc Muz-ban Horvath Mariettával együtt kiállitasuk 1958-ban okt 5-nől 15 között. 369.old

Friedrich Károly: 1958.évi soproni krónika.564.old

Soproni Szemle.Helytört.Folyóirat.Sopron,1959.XIII.

STERBENZ KÁROLY /

1.) Ex libris I. fametnek 7 x 5.5

2.) -"- -"- II. -"- 6.5 x 4.5

3.) -"- -"- III. -"- 12 x 10

I. Miskolci országos grafikai bemutató. /Kat. bev.: D. Fehér Zsuzsa / Miskolc, 1961.

Sterbenz Károly, szobrasz

1958 októberben a Soproni Liszt Ferenc Muz. rendezte az ő és Horváth Marietta együttes szobor kiállítását. Soproni művészek. 186. old

A múzeum vezetősége: A soproni Liszt Ferenc Múzeum működése 1958-ban. 185. old.

Soproni Szemle, Helytört. folyóirat. XIII. 1959. Sopron

Sterbenz Károly, grafikus MDK

1957-ben félnapos alkalmaváskban a Soproni Múzeumban. Több fametszetes múzeumi kiadvány, emléklap sármarik tőle. 206 old

Domonkos Ottó: Százéves a Soproni Muzeum. 177.o.

Arrabona, Győr.1968.10. Xantus János. Múz. Győr.1968.
Győr-Sopron Megyei Nyomdaváll.

Sterbenz Károly, grafikus ADK

A Bella emlékkiállítás a Várhelyen. 1957.
27. ábra 217 oldal. Rajza az emlékkiállításról.
Fehéter negy.

Domonkos Ottó: Százéves a Soproni Múzeum. 177.o.

Arrabona, Győr. 1968. 10. Kantus János. Múz. Győr. 1968.
Győr-Sopron Megyei Nyomdaváll.

Sterbenz Károly
festő

„FIGYELŐ"
ÚJSÁGSZELVÉNY VÁLLALAT
Budapest. XIV., Nürnberg-u. 42.
Telefon: 299—632.

Lap: Sopronvármegye

Megjelent: 1[illegible] szám 11.

Nekilendült a vásárlási kedv a Képzőművészeti Kör kiállításán. Örömmel értesülünk róla, hogy a Képzőművészeti Körnek a Soproni Hét keretében rendezett 33. évi tárlata nagy látogatottságnak örvend, sőt a vásárló kedv is szépen neki lendült. Már 11 mű gazdára talált. Idén főleg Sterbenz Károly képei iránt van nagy érdeklődés, mint akinek soproni részletei nemcsak művészi értékűek, de egyúttal kedves emlékeztetők is azok számára, akiket a sors messzire vet kedvelt városuktól. De vevőre találtak már Mihalovics, Mende és Mühl Aladár képei is, nemkülönben Storno Miksa, Bruckner Lajos és mások alkotásai. Hangsúlyozzuk, hogy a tárlat a szokott időben a Munkahetet követő héten is nyitva lesz.

MONDD MEG MI A SZÖVETKEZET.

Óvodás kis magyar: *mondd meg mi a szövetkezet?*
Mesevilág, ahol sok cukor, pergő csiga, ólomkatona és kögolyó van.

Iskolába sietö kisfiu: *mondd meg mi a szövetkezet?*
Bolt, ahol magamnak irkát, tollat, irónt, cukrot, édes anyámnak füszert, nagyapámnak dohányt veszek.

Levente: *mondd meg Te is, mi a szövetkezet?*
Testület, mert szüleim tagok és tudom, hogy a községben minden számottevő család tagja a szövetkezetnek. Van ott minden, ami a háztartásban és a gazdaságban szükséges.

Tejeskannával sietö leányka: *mondd meg mi a szövetkezet?*
Nekem nemcsak bolt, hanem tejcsarnok is, ahova mindennap elviszem tejfeleslegünket. Hó végén pénzt kapunk érte, melyből tavasszal mindnyájan élünk, mert ilyenkor már más értékesiteni való terményünk nincs.

Fiatal gazda: *mondd meg mi a szövetkezet?*
Gazdasági szerv, amely lehet többféle. Nekem persely, amelybe munkám gyümölcsét rakom, hogy családi házat épithessek.

Mezőről hazatérő családapa: *állitsd meg*

Öreg apa, aki már átadtad a munkát utódaidnak: *mondd meg mi a szövetkezet?*
Ifjukorom szép alakitása, melyet embertársaim megsegitése céljából boldogabb időkben azokkal alapitottam, akik közül már sokan befejezték földi pályafutásukat.

Tanitónk, népnek hivatott vezetője, aki az ifju nemzedék oktatásában egy életet töltesz el: *mondd meg mi a szövetkezet?*
A fogyasztók magasabb fokú iskolája, amelynek vezetésében ezrek tanulják meg az üzleti számvitelt, a könyvelést, a pénzkezelést, a hitelügyek lebonyolitását, a közös beszerzést és a gazdálkodást, a termelést és az értékesitést, a közügyek intézését, amely ismereteket népünk a maga gazdasági tevékenységében is jól felhasznál. Nekem sok örömet okozó munkálkodás, amely kárpótol az élet egyéb mostohaságaival szemben.

Község jegyzője szólj Te is: *mondd meg mi a szövetkezet?*
Pontosan fizető adóalany, ahol hiteles könyvekben megbizható könyvelés folyik. Fogyasztók, termelők, kisiparosok, kölcsönre szorulók, tejtermelők, földbérlők, munkavállalók és más célu tagok altruiszt

STERBENZ KÁROLY

emlitve

Losonci Miklós:V.Országos Kisgrafikai Kiállitás.Cegléd Művelődési Ház

UJ TÜKÖR 1981/XVIII/41.sz.3-4.o.

- J E G Y

S

.....állás:.....

.....tel.:.....

.....

.....

árában.....

on gyüjteményében.....

tári gyüjteményében.....

árában.....

elül kutatásokat végezhessen.

a kérésre fel kell mutatni.

agok publikálásához az intéz-

elyt kell kérni.

.....hó,....n.

Sterbenz Károly

grafikus

életmű kiállításának (Sopron, Liszt F. múzeum 1986 ismeretése.

Kisgrafikai galéria (Pápa/veszprém) 4. füzet (szerk. Erdélyi Tibor) 514 kisgrafika katalogizálva,

Magyar Mezőgazdasági Múzeum kt. 50 Sterbenz művet őriz

Szabó Jenő: Sterbenz Károly kiállítása.

Soproni Hemle (XL.) 1986/4.a. 355-357

M.D.K.

Stephanus Aurifaber
kolozsvári ötvös

neve 1453-ban fordul elő,
mint Híd-utcai lakosé.

Balogh Jolán: A művészet Mátyás király udvarában
Bp.1966, Akad.kiad. 2 köt.

1.köt. 363 old.

Stephanus lapicida MDk

műve a Kassai faragott és festett szárnyasoltár 1475-79-ből, 11 m. magas és 8 m. széles

Ugancsak az ő műve a 16 m. magas tabernáculum gazdagon faragott tőből.

Bierbauer, Virgil: St. Elisabeth's Cathedral in Kasa
The Hungarian Quarterly 1939 I 325.

Stephanus, ötvös MDK

1453-ban a kolozsvári belvárosban lakó ő három magyar ötvös közt szerepel az adójegyzékben.
257.o.

Entz Géza: Művészek és mesterek az erdélyi gótikában.
KelemenEml. 249-264.o.

M. D. K.

Stephanus de Sepronio építész

II. Endre özvegye az óbudai vár építkezésével bízta meg

Csat. Sopron 9. l.

Stephanus Aurifaber (István) M.D.K.
ötvös

Királyi ötvös mester, kinek egész faluja van.

Ősmű veltség és középkori kultura I. könyv.
Bárányné Oberschall M: Kézmű vesség első nyomai 556 l.

Stephanus. l. István.

Mr. and Mrs. Clifford Hall

Sterio Károly

l.

⇒Ernst Muzeum aukcioi⇐

XXXII. 412-n.

Stephan, l. István.

Stephanus de Chahol

4 /

MAGYAR MUVESZET
1933.43

magister Stephanus MOK

vasműves mester 15 sz.

Dokumentum említi, hogy részt vett a bártfai St Egídius templom építésében.

Magda Bárány - Oberschall: Gothic wrought iron work
Hungarian Quarterly 1944 I.

153.0

M.D.K.

Stephanus Transsylvanicus
festő és fametsző

Udvarhelyen élt és működött.

Jakab Edit: Székelyföldi mariagyászoltárok. 111.
Székelyföld történeti és művészeti multja

STEPHANY Ottó fényképész

képe közölve: Kincses Károly: Mult idők színészei vizitkártyákon - Fotó, 1989.3.sz.110.p.

Keresztény (Krisztián) János szinigazgató gyermeke, a gyermek-szintársulat tagja (Stephany Ottó, Veszprém, 1872 körül, albumin)

STEPHEN

budai aranymüves 1691 után

Budapest régiségei XIX. évf. 1959. 222. l

Polg.könyvben: STEPOVICS PÉTER/,Stefoics/,gombkötőm.

12.-Varosi polgár 1676.jun.11.céhbe lépett 1676.jún.14. Néhai Forianics Gombkötő miklós leanyat vette el. fél taksát fizetett a céhnek.Öt gyermeke született, 1696-tól bizonyára az 1700-as évek elején történt halálaig céhmester volt. 398.old

SZOVÉNYI ISTVÁN: Kőszegi gombkötőmesterek és műhelyek keletkezésétől megszűnésig 393.old

SAVARIA, A Vas megyei Múzeumok Értesítője, 5-6. 1971-72. Szombathely, 1975

MDK

Steppes Edmond

Szénásszekér, rézk.

Legelő, rézk.

Nemzeti Szalon csoportkiáll.kat.1912.okt.-nov.

MDK

Steppes Edmond

Sziklák a tóban, rézk.

Aachthal-vázlatok, rézk.

Kunyhó, rézk.

Nemzeti Szalon csoportkiáll.kat.1912.okt.-nov.

MDK

Steppes Edmond

Tájkép a Jura hegységben, rézk.

"Gottesackerwände" /Allgäu/, rézk.

A wittlingi barlang, rézk.

Nemzeti Szalon csoportkiáll.kat.1912.okt.-nov.

MDK

Steppes Edmond

Seealpsee, rézk.

Kispatak a Jurában, rézk.

Tópart, rézk.

Nemzeti Szalon csoportkiáll.kat.1912.okt.-nov.

MDK

Steppes Edmond

A hegycsucs előtt, rézk.

Thorkopf, Allgäu, rézk.

Sziget a Staffelseen, rézk.

Nemzeti Szalon csoportkiáll.kat.1912.okt.-nov.

Steppes Edmund.

Müveiből kiállitást rendezett a Nemzeti Szalon 1912-ben.

Bende J:
A Képzőművészeti egyesületek története,kézirat.

MDK

Steppes Edmond

Est a Jurában, of.

Őszi köd a Staffelseen, of.

Nemzeti Szalon csoportkiáll.kat.1912.okt.-nov.

MDK

Steppes Edmond

Az Ifen és Gottesackerwände, Allgäu, of.

Esta "Besler"-en, Allgäu, of.

Tavasz Lombardiában, of.

Nemzeti Szalon csoportkiáll.kat.1912.okt.-nov.

MDK

Steppes Edmond

Mont Didier, Lotharingia, of.

Thorkopf, Allgäu, of.

Geisalpsee, Allgäu, of.

Nemzeti Szalon csoportkiáll.kat.1912.okt.-nov.

MDK

Steppes Edmond

"Ifen" hegység, of.

H. de T. urnő arcképe, of.

A Jura völgy, of.

Nemzeti Szalon csoportkiáll.kat.1912.okt.-nov.

MDK

Steppes Edmond

"Gatterwände", of.

Kis patak a Jura hegységben, of.

"Hoher Ifen" Allgäuban, of.

Nemzeti Szalon csoportkiáll.kat.1912.okt.-nov.

MDK

Steppes Edmond

Sziget, of.

Gratvanderung, of.

Őszi táj, of.

Nemzeti Szalon csoportkiáll.kat.1912.okt.-nov.

MDK

Steppes Edmond

Vizesés, of.

Meleg tavaszi nap, of.

Erdei részlet Pfalzból, of.

Nemzeti Szalon csoportkiáll.kat.1912.okt.-nov.

MDK

Steppes Edmond

Lólegelő, of.

Rét, of.

Görbe fák, of.

Nemzeti Szalon csoportkiáll.kat.1912.okt.-nov.

MDK

Steppes Edmond

Holdtölte, of.

Kora tavasz, of.

Tavaszi szinek, of.

Nemzeti Szalon csoportkiáll.kat.1912.okt.-nov.

MDK

Steppes Edmond

Zivatar, of.

Forrás, of.

Tarka kövek, of.

Nemzeti Szalon csoportkiáll.kat.1912.okt.-nov.

MDK

Steppes Edmond

Virágok, of.

Ködtenger, of.

A Duna Sigmaringennél, of.

Nemzeti Szalon csoportkiáll.kat.1912.okt.-nov.

MDK

Steppes Edmond

Kunyhó előtt, of.

Alpesi táj, of.

Sziklák, of.

Nemzeti Szalon csoportkiáll.kat.1912.okt.-nov.

MDK

Steppes Edmond

Erdőégés, of.

Tavaszi est a Vogesekben, of.

Zivatar, of.

Nemzeti Szalon csopertkiáll.kat.1912.okt.-nov.

Steptics Ötvös, István
(Stetics István)

ötvösinas, Szombathely
1636.

l.

Horváth Tibor

27. l. 28. l.

29. l.

Stera Marianne

Sestó

8 órai lipsej

1924 nisz. 16. 7 l.

Sterbencz testvérek

testő

l.

Csatkaisoprvmmüeml

II. 85. l.

A Magyarországi

PROHÁSZKA KÖRÖK

alakuló ülése 1935. október 2-án, (szerdán) délután 1/25 órakor a SZENT ISTVÁN-TÁRSULAT díszter-mében. (Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28. szám.)

Felelős kiadó: Kézai Béla. Stephaneum r. t. Budapest.

Sterbenz testvérek

soproni jelenkori festők festették ki a nagylozsi szt. István kápolnát.

Szód

Csatkai Endre dr.

Sopron vármegye műemlékei. II. sor.
Sopron, 1935. 85. l.

A m. kir. vallás- és köz

11579/1 szám.

Műemlékek Országos

Hivatalból.
Közszolgálati ügyben.
Díj átalányozva.

Sterbenz K.

Nyári hangulat, olaj

Köd, olaj

Soproni Képzőművészeti Kör kiáll. 1927.

17 l.

Sterbenz Károly

Téglagyáraknál, olaj

Soproni Képzőművészeti Kör kiáll. 1927.

23 l.

Sterbenz Károly
Soproni részlet, kréta

Soproni Képzőművészeti Kör kiáll. 1927.
24 l.

Sterbenz Károly

Az ehnklammi remete, olaj

Soproni Képzőművészeti Kör kiáll. 1927.

24 l.

Sterbenz Károly

Füzfa, vizf.
Kopár fák, olaj
Tölgyfasor, olaj
Borus hangulat, olaj

Soproni Képzőművészeti Kör kiáll. 1927.

19 l.

Sterbenz Károly grafikus M.D.K.

Születési értesítő – rézkarc

Jubileumi " — "

reprodukálva:

Családi ünnepek a grafika nyelvén. Bp. 1940

Sterbenz Károly

Őszi füzes, olaj

Soproni udvar, vizf.

Tanulmányfej, olaj

" "

Őszi szinek, olaj

Soproni Képzőművészeti Kör kiáll. 1927.

19 1.

Sterbenz József

50-lap lappal szerepelnek művei Soó Rezső ex libris kisgrafika gyűjteményében

Weiner Mihályné:Magyar ex-librisek Soó Rezső kisgrafika gyűjteményében
Művészettörténeti Értesitő 1974/1 79.old.

STERBENZ KÁROLY, grafikus

Évek óta nem állitott ki Sopronban, 2-3 izben visszautasitották. Szerte Európában ott a munkaja a kisgrafika majd minden seregszemléjén, de a soproni festőteremben nincs egy tenyérnyi hely számára. Kevés művészünk munkain bukkan fel oly sokszor és oly változatos szépségben a város egy-egy részlete, mint éppen az övén. 265.old

SZABÓ JENŐ: FÉL évszázada rajzol és fest Sterbenz Károly 264. old.

SOPRONI SZEMLE, Helytört. Folyóirat, 1975.XXIX. évf. 3.szám. Sopron, 1975.

Sterio Károly (1821–1862)

Fenl Friges arc repe. Sterio 847. arv. 269 × 223 m., ovális. Ltn.: 1924–1088.

Pesti interieur. 1855. kv. és fedőjehér, 206 × 242 mm. Ltn.: 1906–219.

Reprod.: Fenl Friges arc repe

Magyar rajz és arvarek a XIX. és a XX. nérad-ban. Kat. bev. Delmacher Anx. Bp. 1959.

24

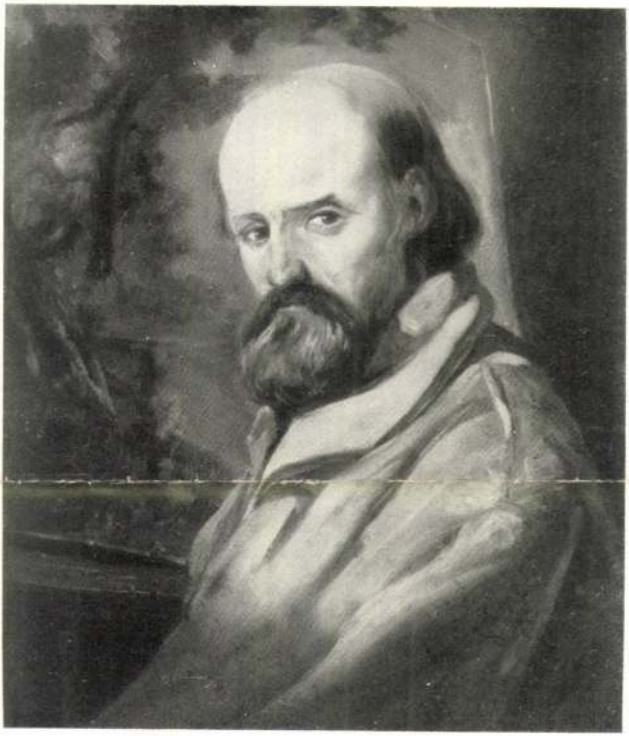

ID. MARKÓ KÁROLY
ÖNARCKÉP

STERIO KÁROLY
FESZL FRIGYES KÉPMÁSA

Rudolf trónörökös:

Egész alak, szürke pomyn jobbra nyargalva. Pörge kalapja mellett árvalányhaj van s haja rövid. Jobb kezében pálczáját s baljában sallangosan díszített lovának kantárját fogja. Öltöiete: lehajtott gallérú ing, zsinóros kabát, szűk nadrág s csizma. Balról kisérője követi s a háttérben a fák között emeletes épület van pillérekben nyugvó érkelylyel. Teliratai

alól balra: „fest. Sterio K"
s jobbra: „Könyomd. Reiffenstein és Rösch Beésben."

Szinnyomat, méretei 21.5 : 16.6 ¹/m.

Széchényi István és fia:

A Duna kőpén haladó csolnakban áll Széchényi István gróf, ki bal lábával az ülésre lép. Jobb kezét felemelve tartja, s égfelé nézve beszél. Szavaira a kormányt kezelő fia figyel. A csolnak fel van lobogózva s a velőc lévő hajós két lapáttal evez. A háttérben Pest, a Lánczhid, a mely fölött és alatt gőzhajó halad, a Gellérthegy s a vár egy része látható. Feliratai a lép alatt

„Gróf Széchenyi István És Fia"

alól balra: „fest Sterio K."
s jobbra: „Königsmd. Reiffenstein és Rösch Decíben."

Színnyomat, méretei 14.7 : 21 cm.

Sterio Károly:

Mellig, hétnyolczad jobbra. Göndör haja, bajusza s kecskeszakála hosszú. Ingének galléra álló, nyakkendője kettős csokorra van kötve, ~~s k~~ mellénye kivágott s kabátjának hajtókája széles. Felirata a jobb vállnál: „Marastoni J. 1864."

Könyomat, az alak nagysága 14.6 c/m.

Körerajzolta: Marastoni József 1864.

Megjelent az Ország Tükrének 24. számában 1864 aug. 21.

Ltsza 8307.

4/94 № 76.

Sserio Károly

l.

Va Hö Ernst grüjt

VI/III. 76.

Nemzeti Legitimista Néppárt
V., Bálvány-u. 5.
Telefon: 883-37, 883-68.

—

Kedves Barátom!

Többször és nyiltan szálltam szembe
mely a mai veszedelmes külpolitikai hel
vezetett. Nem sikerült. Ezért még a képv
pártjából.

Az ország sorsáért való mélységes a
kapcsolatom arra kötelez, hogy tovább küz
érdekeit, a polgárság nyugalmát és a gazd

Én tehát felveszem a harcot, am
ki az országot a mai szörnyű helyzetéből

kibontom a legitimizmu

„Istenért, Kir

S t e r i o K á r o l y életképfestő és kőrajzoló, Sarkán/Krassó-Szörény vm/. született 1821-ben, Pesten halt meg 1862-ben. Az ötvenes években kedvelt népéletképfestő volt Pesten. Több kőrajza jelent meg Prónay Gábor br: Vázlatok Magyarhon népéletéből, Pest, 1855., valamint Andrássy Manó gróf Utazás Kelet Indiákon, Pest, 1853., és Andrássy M. gróf és Podmaniczky Frigyes Vadászalbumában. Kőrajzai: 1. Genreképek: Nász-menet az esküvőre, Alföldi szérü, Bivaly csordás, Csikós, Kondás, Tuzok vadászat, Tiszai halászat, Az olaj-árus, Lud-hajtsár, Fonóka, A puszta, Dunavizhordogató /Prónay: Vázlatok../, Egy müvésztrásaság vigassága a vaskutacskánál, 1848.- 2. Arcképek: Károlyi Sándor gróf, Wesselényi Miklós báró.- Bibliográfia: Ernst-Lázár: Magy. biedermeier müvészet, 40-41.l- Lanfr. Kat. 237.- Lyka: Tbv. m. IV.- Kun S. 32-350, 718.l- Nagy I.- Ungarns Männer 131.l.- Wurbach Lex. XXXVIII. 233.l.-

361. Izsó Miklós képmása, 1860-as évek *102.*

o., v., 56x43 cm
Jelezve j.l.: Székely
MNM TKCs ltsz. 825

Izsó Miklós a XIX. századi magyar szobrászművészet vezető alakja (Életrajzát lásd Kat. 88). Bemutatott képmása méltán vált az egyik legnépszerűbb magyar művészarcképpé. Jól mutatja Székely arcképfestői képességeit. A mester a lehető legegyszerűbb eszközökkel dolgozik ezen a mellképen, széles ecsetvonásaival sikerül megragadnia az ábrázolt emberi és művészi egyéniségét, de emellett szemléletesen elénk tudja állítani külső megjelenését is.

Irod: Magyar művészképmások. Műcsarnok Bp. 1931. 27.sz.

R.Gy.

362. Deák Ferenc képmása, 1869 *103.*

o., v., 146x122 cm
Felirata hátul a vásznon: Vázlat a természet után egy óra alatt. 1869. Székely.
MNM TKCs ltsz. 155

A művész ajándékaként 1876-ban a Nemzeti Múzeumba jutott portrétanulmány a Makó városa számára megrendelt nagyméretű arcképhez készült. Tulajdonképpen tehát, befe-

STERIO KÁROLY (Szászkabánya, 1821 – Pest, 1862)

Arckép- és életképfestő. A bécsi képzőművészeti akadémián tanult. Pozsonyban, majd Pesten dolgozott. Sok vízfestményt készített a magyar népéletből, vadászatok és sportjelenetek festésével is foglalkozott. Híres műve a Széchenyit és fiát ábrázoló festménye. Megrendelésre készítette a pesti szerb templom ikonosztázát 1857-ben.

Irod: Kertbeny 1862, 131; Ország Tükre 1864. 278; Wurzbach XXXVIII. 253; Vasi Szemle IV. (1937) 64 skk.

359. Feszl Frigyes képmása, 1847 *42.*

akv., p., 269x225 mm
Jelezve b.l.: Sterio 847
MNB Itsz. 1924–1088.

A magyar romantikus építészet vezető mestere, a pesti Vigadó tervezője, Feszl Frigyes (1821–1884) 1839–1840-ben Sterióval együtt tanult Münchenben, nyilván innen ered a barátságuk. Hosszabb külföldi tanulmányút után a negyvenes évek közepén már mindketten a közismert művészek közé tartoztak. A méltán népszerű akvarell közvetlen beállításban adja vissza a fiatal építész alakját. Művészien keresett eleganciája és könnyed póza világfinak mutatja, értelmes arca szellemi tevékenységre utal.

Irod: Hoffmann 1931, 395; K. Gyurkovich T.: S. K. Bp. 1976. 10. 1.4.kép.

Sz.G.

Műtörtel Magyarországon 1830-1870
MTA MKCS - MNG Bp. 1981

Gróf Pejacsevics. 10980

Vállig, balra néz. Öltözete huszárszázadosi egyenruha. Csákójának viharsziját álla alá tette.

Aquarell, mér. a papirosnak 24:18.6 cm.
Készitette Sterio.

Szn. 116-905
123-905-2

Attomyr József. 9486.

Térdig, balra fordul, támlásszékben ül. Nyakkendőjét csokorra kötötte, kabátját begombolatlan hordja. Jelzése oldalt jobbra: Sterio 849.

Aquarell, mér. 18.6: 14.5 cm.

267-97.

Sterio Károly: 11278.

Szende Béla.

Térdig és balrafordultan, áll. Jobb kezében, a melylyel támaszkodik, kócsagos kalpagot tart, balját pedig hátra tette. Öltözete: rojtos nyakkendő, kék mellény aranyzsinórzással, kabát, e fölött nemzeti szinű szalagon kard és pantalló. A háttérben jobbról ablak látszik. Jelzése alól jobbra: Sterio Károly 844.

Aquarell, méretei 24.6:19.4 cm.

Szn. 3-910
23-910-1

Át. lelt. ~~1989.~~ 1051

Sterio Károly

Életkép. T. 2848. III.

A gémes kutnál álló paraszt leánynak, ki jobb kezét csipöjére tette és balját mutatja, a vén czigány asszony jövendöl, a mit a kapu megett ~~hallgatván~~ kocsis figyelve hallgat. Közelében kis leányka van. Felirata:

jövendő

A JÖVENDŐMONDÁS

alól balra: Sterio Károly eredeti olajfestménye után köre rajzolta Marasztoni József.
jobbra: Nyomt. Engel és Mandelló Pesten.

Kny., chp. mér. 43.6 : 32.6 cm.

28-92-85.

(Sterio?

T. Ferenc József Debreczenben:

A balra haladó ötös fogaton ő Felségét és nejét: Erzsébetet látjuk, ki könnyű nap-ernyőt tart kezében. Mind kettéjőket a tisztelgő katonaság mögött álló közönség éljenzéssel fogadja. A fogat előtt öt tagú díszőrség nyargal, ~~a fogat~~ mellette ketten haladnak s utána a többi banderialisták jönnek. A házak s a diadal-kapú, melynek közepén a két fejű sas van, fekete sárga lobogókkal díszítvék. A diadalkapunak középső nyilása felett Magyarország korona nélküli czimerét látjuk s a rajta lévő feliráss szövege: „Városunk... Szivenik Nyitva... Állanak Előttetek". A lovak szerszáma sallangos. Feliratai a kép alatt két sorban:

„Ő Cs. Kir. Apost. Felsége Ferenc József Austriai Császár s Királynak felséges hitvesével Erzsébet Császárnéval s Királynéval 1857-ik év Május 28-án Debreczenbe történt be vonulása"

a bal sarokban: „St. 57."
alól balra: „Nyomt. Walzel A. F. Engel és Mandello Pesten 1857"
s legalól jobbra két sorban: „ajánlva Sz. K. Debreczen Városa T. cz. Község Tanátsának Walzel A. F. Engel és Mandello."

Könyvmat, méretei a vonalkeretet véve 32.5 : 49.3 cm.

Ltfa: 7606.

31/93 N: 319.

Dr. Attomyr József:

Derékig, ülve és balra fordulva van ábrázolva. Kezeivel a párnázott támlászék karfájára nehedik. Balról elválasztott haja, fekete; szemöldöke, bajusza és szakálla barna; álla kiberetvált. Fekete nyakkendőjét csokorra kötötte, ingének s kettős elejű fekete kabátjának gallérja lehajtott, mellénye kivágott. Felirata jobbra: „Sterio 849".

Aquarell, méretei a háttérnek 18·5 : 14·5 cm.

9486.

267/97.

Széchényi István gróf 10304

Egész alak, balra fordult lóháton ülve. Jobb kezében lovagló pálczát tart, fején kalap van, kabátja és nadrágja koczkás. A háttérben a Lánczhid látszik, a mely előtt a pesti oldalon kocsit, lovast, járó-kelőket, targonczást és vadászkutyákat látunk. Feliratai alól balra: Gr. Andrássy után Sterio
jobbra két sorban: Oldruck v. Storch & Kramer Berlin
Verlag v. H. Geibel in Pesth.

Szny., folio, mér 39.7 : 31.3 cm.

Szn. 228-900.
690-900-3.

tanyáját — ha rövid időre is —, *Böhm* Pál volt, aki Nagyváradról, szülővárosából Münchenbe utaztában megállt Szolnokon és annak népkeverékéből először a cigányokat választotta ki művei tárgyául. Itt született a «Jövő primása» c. műve 1875-ben, melyet a következő évben követtek «Zenelecke» és «Cigánycsalád» c. művei. Majd a Tisza tájképi motívumai kötik le figyelmét és annak napbarnított halászait és hajóvontatóit, kenderáztatóit veti vásznára, mely sorozatos művei a müncheni Kunstvereinban mind idegen gyüjtők kezeire kerülnek. Hivatott magyar ábrázolóját, — ugyancsak a hetvenes évek közepén — *Deák Ébner* Lajosban találta meg Szolnok és a Tisza vidéke, aki nemcsak magyar szemmel, de magyar szívvel vette kezébe az esetet, hogy egész sorozatát fesse meg Szolnok színdús életének. Ő a piacon ütötte fel sátrát és a közvetlen tanulmányok, megfigyelések alapján létrejött művei messze kiemelkednek a többi művészek alkotásai közül. Meleg napsugár, avagy a szürke égboltozat leszűrt színei legyenek uralkodók alkotásain, mindegyikből kiérzik az Alföld poros, magyar levegője. Színei felszabadulnak a műtermek sötét hatásai alól és belőlük születik meg az alföldi levegő hatása alatt a magyar plein air. A szolnoki tanulmányok eredménye gyanánt egész sorozata indul meg a magyar népéletből merített kiváló alkotásainak: «Kártyázók», «Pulykát fogó cigány», «Tere-fere», «Vasárnap délután», «Kihirdetés falun», «Kibékülés», melyek mind Szolnok szülöttei.

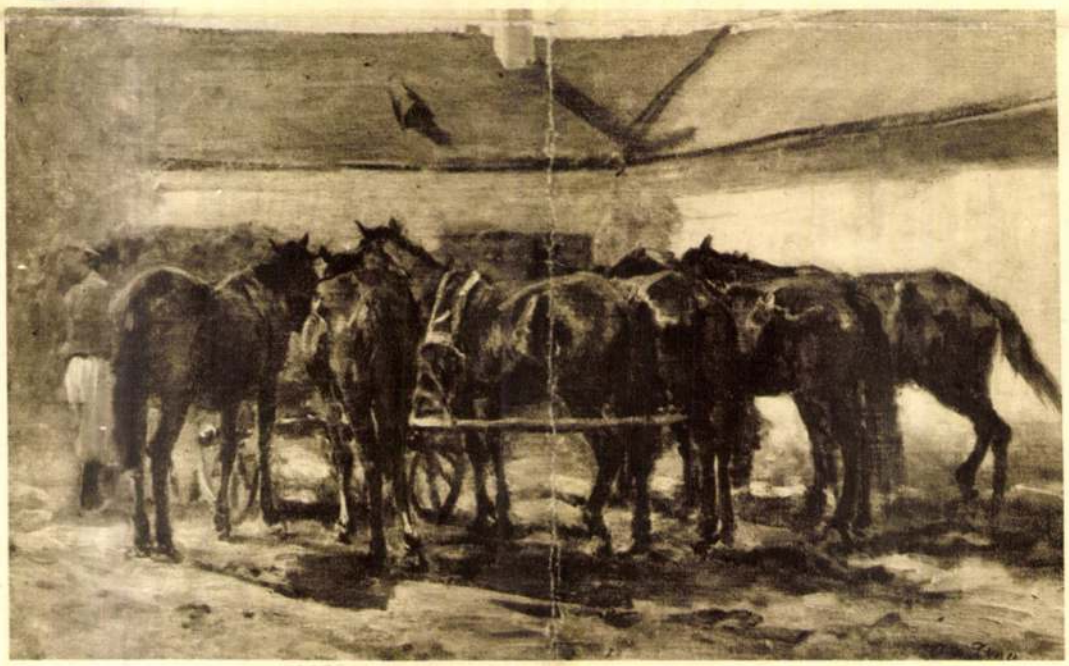

VON THOREN OTTO: LOVAK.

STERIO JÓZSEF: EBÉDELŐ ARATÓK.

Párizs levegője visszacsalta ugyan a művészt a francia fővárosba, de ott is folytatja műveinek előbbi sorozatát, amelyekben rajzban, kompozícióban és kiviteli technikában egyre jobban tökéletesedik és ritka művészi tudása, a nyolcvanas évek folyamatán, legkiválóbb mestereink sorába emeli. Ekkor születnek legszebb művei: «Hazatérő aratók», «Újoncok», «Zöldségvásár», «Husvéti körmenet», «Baleset a szolnoki vásáron», «Lakodalmi nászmenet», «A nyár», «Csirkéskofák», «Szolnoki vásár», amelyek mindannyian értékes kincsei az ekkor aranykorát élő magyar képzőművészetnek. Minden művészi alkotásában a természet közvetlen, igaz benyomása alatt létrejött művészi megértés és ábrázolóképesség nyilatkozik meg, színeiben, hangulatában pedig letagadhatatlanul magyar. Ez egyik legértékesebb egyéni tulajdonsága. Hogy mennyire lekötötte lelkét Szolnok levegője, bizonyítja az, hogy immár ötvenéves művészi pályafutása után, még ma sem lett hűtlen tiszaparti tárgyaihoz, első szerelméhez. Az ő példája rendkívüli hatással volt a nyolcvanas és kilencvenes években kialakuló művészi tehetségekre, mert megmutatta nekik az utat

Erik Kunt 1929

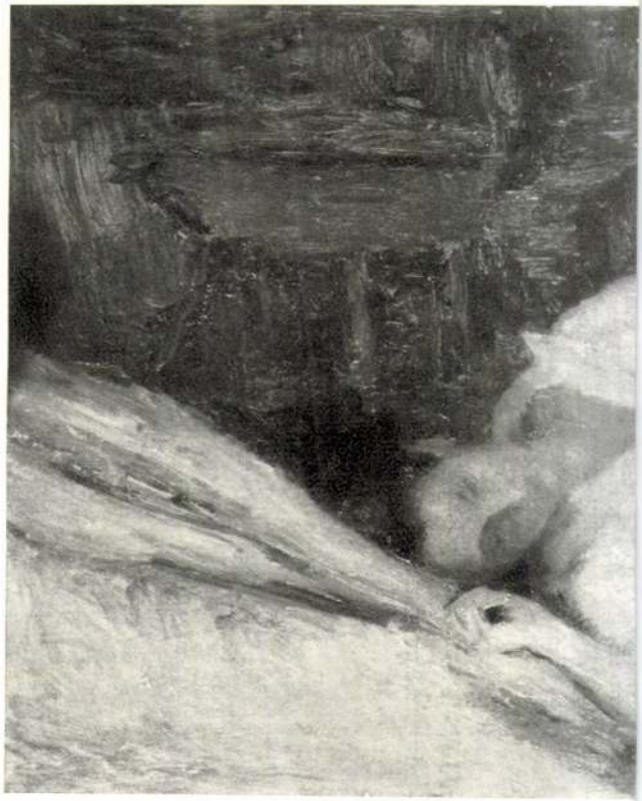

Kollektivausstellungen dieser Künstler finden in Budapest regelmäßig in der Kunsthandlung Fränkel statt (Szépművészeti Kiállítások

alak többé, csak árnyéka a benne alvó léleknek, mely a szenvedélyek harcza közben kimerült. Már ő nem kiált fel többé Vörösmarty „kis leány"-aként:

„Isten a megmondhatója, Mennyit szenvedek,
Lelki, testi nyugodalmam Mind eltüntenek!"

Ez arczból már eltünt a fájdalom és szenvedés, a lélek megtört s helyébe a nyugalom tompa elfásultsága lépett s a kinos érzések helyét csendes, öntudatlan őrjöngés foglalta el. A ki kevéssel ezelőtt, disze, szemefénye és gyönyörüsége volt a nagy pusztának és öröme önmagának — most ott ül elvadult arczvonásokkal, melyeket rendezetlen hajfürtei takarnak be, s elhanyagolt öltözetben, melynek foszlányai már csak alig engedik sejtetni a fiatal kor egykori bájait. Ott ül a puszták leánya; merőn maga elé szegzett szeme még azon pillangót is alig veszi észre, mely, mintha a részvét csalta volna oda, bizalmasan mászik végig a leány kezében tartott fűszálon. Ott ül gondolatnélküli elmerülésben, öntudatlanul nézve végig az országuton, mintha onnan várná szabadulását, meggyógyulását s *visszatérését annak*, a ki hitét elrabolta, keble világát feldulta, — elhagyta, *szerelmében megcsalta* . . . . . !

(Ismét egy sikerült másolatát közölhetjük e rajzzal egyik jeles művészünk festményének. A milyen eredeti, élethű és megható abban *Sterio* Károly festészünk felfogása és compositiója, épen oly hűnek és pontosnak találjuk itt *Jankó* János munkatársunk correct rajzát, mely fametszőinknek egy finomabb, művészi hatásu mű előállitására szolgáltatott alkalmat. Művészeink e téren nemes versenyzésre szálltak s mi örömmel szemléljük a hazai művészet ez ágának fokonkénti emelkedését. Emlékezzünk vissza, a Vasárnapi Ujság keletkezésének első éveiben mily szegények voltunk e részbeni hazai erőkben s mi szép lendületet adott szerény vállalatunk a külföldön annyira virágzó ezen iránynak is hazánkban! S miután ugy tapasztaljuk, hogy közönségünk kiváló érdekkel kiséri e pártolásra méltó törekvéseket, igérhetjük, hogy magyar genre-képek közlésében kifogyhatlanok leszünk. Eddigi készletünk s további intézkedéseink megengedik, hogy havonkint egy vagy két hazai életkép rajzát hozhassuk lapunkban, melynek sikerültéről legjelesb szakművészeink nevei kezeskednek.)

A meleg italokról.

(Folytatás.)

II. A kávé.

Kávénak mondjuk az italt, mely különböző növények megpörkölt és megőrölt magvaiból készül. Leginkább az arábiai kávéfa magvai használtatnak e czélra. Ezen fa déli Abisszíniában honos, hol köves helyeken vadon nő. Pörkölt magva vagy babja Abisszíniában gondolhatlan idők óta szolgáltatja a kávénak nevezett italt

Párisban a 875-ik év körül terjedt el, Arábiába a 15-ik század elején vitetett. A 16-ik század közepén, daczára a papok ellenállásának, Konstántinápolyban általános élelmi czikket képezett. A 17-ik század közepén valami Pasqua nevü görög nyitotta meg az első kávéboltot Londonban, melyet 20 év mulva (1672.) követett a marseillei. Ezen idő óta mindinkább elterjedt annak tenyésztése, s némely gyarmatok főterményévé és legalább száz millió embernek kedvencz italává lőn.

Nagybritanniában a kávéfogyasztás 1852-ben 35 millió fontra rugott, melyből 20 milliót Ceylon, 4 milliót Jamajka, nyolczat Costarica és Brazilia szolgáltatott. Az összes fogyasztás néhány év előtt 168 millió fontra becsültetett Európában, mely most a 200 milliót valószinüleg megközeliti. Az egész világon termesztett kávé mennyiségét 600 millió fontra teszik.

A nyers kávé minősége nem függ a szedés módjától és a száritástól, hanem a földtől és éghajlattól. Az ital izére és minőségére pedig a babok pörkölésének s a forrázat készitésének van nagy befolyása.

Az arábiai vagy mokka-kávé apró és setétsárga szinü, a jávai és keletindiai nagyobb és halványsárga. A ceyloninak, nyugatindiainak és braziliainak kékes- vagy zöldesszürke szine van. A kávéfa némely tartományokban 8—10 lábnál nem nő magasabbra, mig másutt 15 - 20 lábnyi lesz. Száraz és magas fekvésü helyeken a babok kisebbek, de jobb szaguak és izüek, de mindenféle bab nyer izben és szagban ha állni hagyják.

A kávé tulajdonai ismeretesebbek, sem hogy azokat különösen kellene emlegetni. A kávé izgat, vidámit és ébren tart; a fáradság, betegség vagy mákony által okozott bódultságot megsemmisiti; bizonyos fokig az éhséget is csillapitja, a fáradtnak nagyobb erőt és kéjelmet kölcsönöz. S mindezen hatásokat a théában is működő vegyrészeknek köszöni. Ezek :

1. a *szállékony olaj*. A kávébabnak, ha leszedetett és a légben megszárittatott, kevés szaga és csekély összehuzó és kesernyés ize van, melyek csak a pörkölés alatt fejlenek ki. 100 font théából körülbelől egy font ilyen olaj kerül ki, ellenben 50,000 font pörkölt kávé kell, hogy belőle egy font olajat nyerjünk, és mégis ezen olajnak különböző mennyiségétől függ a kávé jósága és becse. A ceyloni, jamajkai és keletindiai rosszabb kávéfajokat az erősebb zamat finomakká tenné, s becsöket emelné. Mimódon történik az, hogy a roszabb faju kávé a tartás által jóságban és finomságban nyer, eddigelé még nincs kipuhatolva.

Ha a pörkölt kávét vizzel lepároljuk, kifut az olaj, és ha a lepárolt vizet és olajat együttiszszuk, az utóbbinak hatását nyilván észlelhetjük. Lehman ugy találta, hogy a szövetek fogyásának feltartóztatásában a kávéolaj hasonló hatással bir, mint a kávédék. Kellemesen izgat és könnyü izzadást hoz létre, elűzi az éhséget, s a beleket mozgásba hozza. Az agyat illetőleg inkább a képzelő erőre, mint az értelemre gyakorol befolyást.

2. Az *összehuzó s v.* A nyers kávé körülbelől 5 százalék összehuzó savat tartalmaz, mely a vasoszladékot nem feketiti meg, mint a théa, hanem zöldre festi. Ezen savany megváltozik ugyan a pörkölés alatt, de egy részét összehuzó tulajdonának mindig megtartja, s a hatásokat, melyeket a kávé a testben létrehoz, elősegiti.

3. A *théadék* vagy *kávédék*, különböző kávéfajokban, különböző mennyiségben találtatik. Ha közönséges pörkölt kávét ötödrésznyi oltott mészszel összedörzsölünk, s a keveréket langban (borszeszben) megfőzzük, körülbelől fél százalék théadékra teszünk szert. Ha hát az egyenlő sulyu kávéból és théából nyert théadékot egymással összehasonlitjuk, az utóbbié kétszerte több leend, mint a kávéé. De minthogy a kávéital készitéséhez rendesen nagyobb mennyiségü kávét használunk, egy findsa erős kávé valószinüleg épen annyi théadékot tartalmaz, mint egy findsa théa.

A kávébab még a tápláló sikerből is mintegy 13 százalékot tartalmaz, melyet a forró viz csak igen szüken oszlat fel, és a mely kávéaljjal rendesen kivettetik, némely keleti népeknél azon szokás divatozik, hogy az aljat a kávéval együtt megiszszák, mely esetben a kávéban foglalt tápláló sikernek teljesen hasznát veszik.

A kávé megdagad a pörkölés alkalmával és setétbarna szint vesz föl; sulyából azonban veszt. Ezen változás a pörkölés fokához képest különböző.

A zamat legkellemesebb, ha a hőség nem nagyobb, mint amennyi elegendő arra, hogy a bab világosbarna szint nyerjen. Ha a pörkölés tovább tart, a kedvelt zamathoz kellemetlen szag csatlakozik, mely a terménynek becsét csökkenti.

Némely vizekkel a kávé erősebb, illatosabb és izletesebb italt ad, mely körülmény állitólag a lúgsóktól ered, ahonnan ajánlatos a vizbe, melylyel kávét készitendők leszünk, egy kevés sziksót vetni. Egy font kávéhoz körülbelől 40 szemer száraz szikső kell.

A kávé nevezetes orvosi erővel bir. A kávéval élés Francziaországban a vesekövecsek elhatalmazását megszoritotta, s a franczia gyarmatokban, hol a kávé inkább divatos, valamint Törökországban is, hol az a főitalt teszi, nemcsak a vesekövecs, de a kösvény is csaknem egészen ismeretlen.

A kávénövény gyümölcsének pótlójául vagy helyettesitőjeül különböző tartományokban különféle növények hozattak javaslatba, melyeknek mindannyian zamatos és kesernyés-összehuzó elemeket kell tartalmazni. Ilyen tulajdonokkal bir a *sásnőszirom* (sásliliom) pörkölt magva, mely minőségre nézve a kávéhoz nagyon közelit, a pörkölt *tölgymakk*, mely közönségesen *makkávé* név alatt ismeretes, a *pör ölt bagolyborsó, bab, rozs* és más gabonafajok, továbbá a *dió, mandola*, sőt a *buzakenyér* is, ha gondosan megpirittatik.

Ezeken kivül még némely növények kiszáritott és megpörkölt gyökerei is használtatnak e czélból, mint péld. a *sárgarépa* Németországban, a *kataing* (cichorium) Angliában és egyebütt. Mindazáltal ezen gyökerekben a bélyegző elemet — a kávédékot — föltedezni nem lehetvén, élettani czélokra, miként a kávébab nem használtathatnak.

Mindemellett a czikóriát néhol nagyon felkapták, és ki is vivta magának a közönség becsülését. Eleinte csak a valódi kávét hamisitották meg vele, de később ben a gyakorlat annyira ment, hogy azt már vegyitetlen állapotban is árulják és használják *czikória-kávé* név alatt.

A *kataing* vagy *czikória* honi növény, mely utak mellett s a gabonaföldek szélein terem. Virága világoskék, gyökere a pasztinákhoz hasonlit, s növekszik vastagságban, ha a növényt mivelik. A gyökérben rejlő keserü nedv az, minélfogva a kávé pótlására alkalmasnak látták.

Még viritás előtt kivétetvén a gyökér a földből, szépen megmosatik, szétvagdaltatik és megszárittatik. A pörkölés által barna szint nyer. Ha megőröltetik és a légnek kitétetik nedves és enyves lesz, s a higviricz (édesgyökér) szagos és édeses izt nyer, de korántsem bir azon kellemes zamattal, mely a kávét annyira ajánlja. Ha vizbe áztatjuk, azt setét szinüvé és édeskeserüvé teszi. Sokan javitni vélik a kávét azáltal, hogy ezen folyóságból egy keveset adnak a valódi kávéhoz, mert az ilyen keserű állományok idegerősitő erővel birnak, s nem valószinütlen, hogy a czikória is azok közé tartozik.

De egészen más okokból kapták fel a czikória használását. Egy kevés megpörkölt czikória épen oly setét szint és épen oly keserű izt ad a viznek, mint egy jó adag kávé, s eredetileg hamisitási szándékból vitték azt be a kávéházakba. Az italnak szint és izt kölcsönözött az, s a kávé árát megkimélte. A közönség izlése lassanként hozzászokott a csalárd keverékhez, majd kellemessé, s utoljára nélkülözhetlen kellékké lett az. A czikóriaoszladékot némely tartományokban a körülmények nemzeti itallá emelték Az Angolországba bevitt czikória 1845-ben ötödfél millió fontra becsültetett, s azóta ezen mennyiség tetemesen növekedett. Franciaországban az évenként fölemésztett czikória 12, Belgiumban 20 millió fontot tett.

Hatásos elemek a czikóriában : 1. a *szállékony olaj*, mely a pörkölés alatt nemződik, és ámbár nem nagyon illatos, mindazáltal az életműséget gyengén izgatja, az idegeket lecsendesiti s az éhséget csillapitja, 2. a *keserü elem*, melynek — mint már mondtuk — idegzsongitó ereje van. Ha a czikóriát mértékletesen használjuk, ugy ezen vegyrészek nincsenek az egészségnek kárára, de a huzamosb használás után gyomorégést, görcsöt, hasmenést, reszketést, álomtalanságot stb. nemzenek.

(Vege következik.)

magunk és Wills számára, kinek az alatt itthon kellene maradnia. Midőn a szükséges nardooval már készen voltak, Burke még egyszer kérdé Willstől, beleegyez-e a tervbe? mert különben mint barátjokat semmi föltétel alatt el nem fognák hagyni. Wills ismétlé, hogy csak ez egy ut van megmentésökre; s Burkenak óráját s egy levelet adott át, hogy atyjának kézbesitse. Több napra való nardoot tettünk mellèje, s aztán elbucsuzva tőle, szomoruan utra keltünk.

Már vándorlásunk első napján Burke igen gyengének tünt fel; gyakran erős kar- és lábszárfájdalomról panaszkodott. — A második nap alig haladtunk félórát, midőn kijelenté, hogy tovább nem bir menni. — Én biztattam, hogy csak kisértse meg tovább menni, s egy darabig vezettem őt, de csakhamar beláttam, hogy ereje végkép ki van merülve. Kevés volt az, a mit magával vitt, de azt is elhányta magától, hogy könnyebben menjen. Ujolag t vább tántorogtunk, de nem sokára Burke azt inditványozta, hogy üssük fel éji szállásunkat ott, a hol épen vagyunk. Nagy fáradsággal vittem őt a legközelebbi vizig. Burke állapota, fekvésében roszabbodni látszott, habár meglehetős étvággyal evett azon hollóból, melyet lőni szerencsém volt.

Ő maga ugy nyilatkozott, hogy élete már csak néhány órára terjedhet s átadta óráját és naplóját, a melybe még valamit irt. „Remélhetőleg ön mellettem marad, mig meghalok — szólt ő — az az egy mégis vigasztal, hogy e vadonban nem egyedül fekszem és halok meg. — Mielőtt meghalnék, adja jobbomba pisztolyomat, s aztán hagyjon itt temetetlenül.“ — A rákövetkező éjjel egyetlenegy szót sem szólt, s másnap nyolcz óra tájban meghalt. Néhány óráig a holttestnél maradtam, de mivel ez már mitsem használhatott, elhatároztam tovább vándorolni, hogy bennszülöttekre akadjak. Nagyon elhagyottnak érzém magamat a nagy, kietlen vadonban. Több napig ide-oda barangoltam, s midőn egyszer három hollót lőttem, az ötlött eszembe, hogy elmegyek azokkal a szegény Willshez, hogy lássam, hogy s miként van. Ő halva feküdt kunyhójában. Bennszülöttek jártak ott, s ruhájából egyet mást elvittek. Én a holttestet a homokba ástam, s nehány napig közelében maradtam; aztán ismét utnak indulék, bennszülötteket keresni.“

Csakugyan nemsokára sikerült is vadakra akadnia, kik őt barátságosan fogadták be, kivált midőn megigérte, hogy még több fehér is jő közéjök, kik majd meg fogják őket ajándékozni a tanusitott vendégszeretetért.

King egy hónapig maradt a vadak közt, Howitt, ki, a mint fönnebb emlitve volt, az elveszettek fölkeresésére lőn kiküldve, 1861. szep. 15-én találta meg Kinget, s erre vonatkozólag irja naplójában: „Egy kunyhóban ült (King), melyet a bennszülöttek az ő számára épitettek; szomoru látványt nyujtott, mert már valóságos árnyékká volt soványodva; csupán a még rajta maradt ruhafoszlányokból tudtuk meg, hogy czivilisált emberrel van dolgunk.

Nemcsak testileg, hanem szellemileg is igen gyengének látszott, mert néha lehetetlen volt, szavaiban értelmet találni. — A bennszülöttek mindnyájan ide gyültek, s a földre letelepedve, jó kedvüeknek látsztak. — Másnap már King oly feltünőleg javult, hogy alig lehetett ráismerni. — Harmadik nap mindnyájan elhagytuk a vadak tanyáját, hogy egy szomoru kötelességet teljesitsek, mely nagyon szivemen feküdt, de azért halasztám el eddig, hogy King magát időközben némileg összeszedvén, szintén velünk jöhessen. — Mindenek előtt halottainkat kellett eltemetnünk.

A szegény Wills ott nyugodott a kunyhóban, a hol meghalt s King által a homokba eltemettetett.

Sirja fölé homokból halmot alkottunk s ágakat raktunk rá, hogy a bennszülöttek ezen náluk is szokásos jelet látva, az elköltözött utolsó nyughelyét ne háborgassák. Siriratát a mellette levő fa kérgébe véstem. — Másnap Burke holttestét keresték föl. A revolver, melyet kezében tartott, levelekkel és földdel be volt takarva s nagyon meg volt rozsdásodva. Sirt ástunk neki, s földi maradványait egy angol zászlóba takarva bocsátottuk bele.

A fejénél levő bükkfa kérgébe sirirat gyanánt e négy betűt vésztem; R. O. H. B.

Képek a hazai népéletből. XIV. A puszta hervadó virága. (*Sterio* képe után rajzolta *Jankó*.)

Miután a bennszülötteket, kik Kinget oly barátságosan maguk közé fogadták, gazdagon megajándékoztuk, visszafelé indulánk s Melbourneba szerencsésen megérkeztünk.

Képek a hazai népéletből.

XIV. A puszta hervadó virága.

„*A puszta hervadó virága*,“ mint azt képünk mutatja, első pillanatra magával hozza magyarázatát. Azon elhagyott alak, mely a kunyhó mellett, az országut szélén, füvek és virágok közepett guggol, nem élő

Vas. Ujs. 1862.

III

Graf

Sz. n. ~~1861~~.

1849

1849 Sterio Károly.

(Sz. Steierdorfban 1821-ben. † Pesten 1862. junius 4-én.)

Magyar konyha.

A gerendás konyhában két tűzhely ~~van. Az első~~ egyikénél ~~mellé ládát állítottak s a másiknál~~ ebédet főző fiatal menyecske ki jobb lábával a padkára lépett és néz balra, hol a küszöbön, a lisztes zsák ~~fellett~~ asszony ~~ül és~~ táplálja az ölében fekvő pólyás gyermeket. Az ajtón keresztül a szobába látunk, ~~melyben az asztalok egyikénél~~ asszony dolgozik. A menyecske fejét fehér pettyes kék kendővel kötötte, be, vállkendője sárga, ingválla rövid újjú, ruhadereka és kötényе kék, feltűrt szoknyája rózsaszinű. A földre telepedetté: piros keszkenő a fejen, kék vállkendő ~~és~~ szoknya ~~meg~~ ingváll rövid ujjakkal. A falon, a polczokon, a ládán, a szekrényen, a ~~két~~ tűzhelyen és a kemencze előtt különféle edények vannak; a dézsán innen házőrző kutya fekszik; az előtérben a fias tyúkon és kilencz csirkéjén kivül, melyekből három a tányér körül csoportosult, még két csibe szaladgál. Jelzése balrá: »*Sterio. 854.*«

Aquarell, papiroson, méretei 28 : 41·5 cm.

1868: VI. 90. — 1870: III. 48. — 1871: III. 48. — 1873: III. 51. — 1876: III. 6. — 1878: III. 5. — 1880: III. 5. — 1881: III. 5. — 1883: III. 118. — 1884: III. 119. — 1885: III. 119. — 1886: III. 119. — 1887: III. 117. — 1888: III. 117. — 1889: III. 132. — 1890: III. 132. — 1891: III. 164. — 1892: III. 164. — 1893: III. 202. — 1894: III. 30. — 1895: III. 18. — 1896: III. 18. — 1897: III. 18. — 1898: III. 18. — 1900: III. 18. — 1901: III. 18. — 1903: III. 18. — 1904: III. 18. 1905: III. 18.

~~A Képzőművészeti Társulat ajándéka 1866. — Magy. Képt. 167. — Ltsza 114.~~

— Ujlelt. sz. 114.

F — Magy. Képt. 167. — A Képzőművészeti Társulat ajándéka 1866. április 14. — 1905. átv. jegyz. 202. — Száma az Orh. Képtárban ~~[illegible]~~ sz. n. 1849/905.

Kifüggesztésére vonatkozó adatok a Nemz. Muzeumban.

Mk 167

Ujl 114

Képzőművészeti Társ. ajd. 1866

416

200

Storiok

Ney Ferenc Az első magyar festészeti akadémiát gyámolító társulat évkönyve I. f. 1846-1851 Pest. 1852. 28.l

607.

I

286.

607. Michel Angelo Amerighi da Caravaggio követője.

A mester sz. Caravaggioban 1569-ben. † Porto d'Ercoleban 1605-ben.

Satyrok.

E képen két Satyr van derékig ábrázolva. Az egyik bal kezében tálczát tart, fölfelé néz, száját kinyitja, míg jobbjával az asztalra tett tálat karolja át. A másik jobbra fordul, kissé előre hajlik, a bal kezében levő fürtöt a tálcza felett összenyomja, a jobbjában levőt pedig társának feje fölé tartja. Mindkettőjök testét és fejét szőlőlevelek diszítik, fülök hegyes és testöket állati szőr fedi. Balról Syrinx-síp látható.

Vászon, méretei 96·5 : 132 cm. — Mündler : XIII. 23.

Kifüggesztésére vonatkozó adatok :

a) Az Esterházy-Képtárban. 1812 : V. 35. *L. Caracci :* Zwei Satyren, die mit den Händen Trauben auspressen. — 1815 : VII. 4. *L. Caracci :* Zwei Satyren, die mit den Händen

Sterio Károly

1822–62

Ali versenyló Elpé,

1856.

dr. Gyurkovics Tibor

tulajd. Bp.

Fonó cigányanzony

1857.

u. a. tulajd.

Férfi arckép 1840

Györgyi Dénes tulajd.

Bp.

Inul

B E M E R K U N G E N

Wien ist der Auftakt zu einer Reihe weiterer Veranstaltungen. Repräsentative Werke der gleichen ungarischen Maler gelangen zunächst in folgenden Städten zur Ausstellung : London, Prag, New-York.

*

Kollektivausstellungen dieser Künstler finden in Budapest regelmässig in der Kunsthandlung Fränkel statt (Szépművészeti Kiállítások,

Sterio Kávally festő

Arczképeket állitott ki az 1852 i ki pesti műkiállitáson. Ugyanott „Kutyák a tigrisbőrön" 1.)

1.) Budapesti Viszhang. 1852. 298 lap.

2)

Csikós. Sterio.

Kondás -"-

Vándor cigány-telep „Barabás" -

Budai szüret-Fot.

Agarászat -

Túrok vadánat „Sterio"

Tiszai halászat Sterio -

Drótos-Fót. „Véber" -

Az olaj-árús „Sterio" -

Oláh szerezé „Veber"

Lud-hajtsár. „Sterio -

Fonóka „Sterio" -

A falusi tanács Barabás -

Népviselet. Veber H. -

Várlatok Magyarhon Népéletéből

Báró Prónay Gábortól (Vagtató csikós pelz. Sterio 1854. v. ö. hivaros ünnye)

Barabás, Sterio és Véber huszonöt szinezett kép-művével. Pesten Eibel Arnim sajátja 1855. —

Képek (Chromolithographiák). —

~~Nák~~

Nák-menet az esküvőre (Németul és franciául is) jobb alsó sarokban „Sterio". — Ausgeführt im lith. Institut von Arnz et Comp. in Düsseldorf.

Menyegzői hon menet. — Véber

Az aratók koszorúja

Alföldi szérű „Sterio" bal alsó —

A juhász (Barabás?) —

~~A gul~~ Gulyás „Sterio"

Bivaly-csordás „Sterio" /

Stevio Károly

cédulárva!

3) A puszta „Sterzo" —

Pesti dinnye-vásár „Véber"

Dunavi hordogató „Sterzo"

Laczi konyhája „Véber"

Lipcsé ben. Giesecke és Devrient kongyomgyomlájaba —

Nagy Zoltán jegyzete

Károlyi Sándor gróf ifjúkori arckép,

Sterio (?) vízf. terdk. – 11 x 14·5 cm.,
ovális fekete keretben. —

Kim S. (32.) 350.

Wesselényi Miklós báró, eredeti
aquarelle Slezio-tól.
11·5 x 16 cm. —
Rim S. (32.) 7i8.—

Sterio Károly

Nő gitárral, 1848.

Sterio-család tulajd
Bp.

Úrlovasnő papagáltyal
66 x 51 1860

Börzsönyi Kálmán
tulajd.

Kakas nevű szürke
ponnilo' lépe
30 x 40 cm 1860

gr Merán Fülöp
tulajd. Csákvereny

Iml

Sterio Károly

1848: egy művéntársaság vigassága a vaskutacskánál, litográfia.

Lyka: Tbv. m. IV. 34.

Dunavízhordogatók 1850 körül.

Sterio rajzáról Eénült cínes könyomat. 28 x 19·5 cm.

Hollós O. tul.

Kr. ②. 355.

„Dunavízhordogató". Wassermann. Le porteur d'eau." Sterio. – M. le Baron de Pronay: „Esquisses de la vie populaire en Hongrie" – ból. (1854?) Szinezet. kép. – Ausgeführt im lith. Institut von Arnz et Comp. in Düsseldorf. – Eigenthum und Verlag von Herm. Geibel in Pesth. – 284/199 m/m.

Lautr. Gy. 237.

Szfv: Mút: Kat: V. 54.

21

Sterio Károly Képei. Sterio, ki az 1850-es években egyike volt a magyar főváros legkeresettebb festőinek, a pesti műegylet összes kiállításain következő műveivel szerepelt:

1853. májusi kiállítás: Ló, aquarell, Rohan Artúr tulajdona; — Ballépés, olajfestmény, 250 frt; — Elhagyatott kertész leány, olajf. Zichy Mária grófnő tulajdona.

1853. jun.-jul. kiáll: Lótanúlmány, olajf. 150 frt.

1853. szept.-okt. kiáll: Az üldözött csikós, olajf. Gróf Zichy László tulajdona.

1853. okt.-nov. kiáll: Lovak behajtása a tilosból, olajf. 300 frt.

1854. jul.-aug. kiáll: Leskelődő merőcsösz, olajf. 100 p. frt.

1854. szept.-okt. kiáll: Lóistálló, olajf. 150 frt. Megvette a műegylet, s a kisorsoláson megnyerte Huber Károly Tozsonyban.

1854. okt.-nov. kiáll: Alföldi juhász; Somogyi kanász; Fehérvári faragó béres, Drótos; valamennyi aquarell és darabonkánt 30 frt. — Csösz Tolnamegyéből; Napszámos; Retket áruló gyermek; Leány a kutnál; Béres konyha;

23

1858. febr. – márcz. Kiáll: Budakeszi erdészi család, olajf. 150 ft.

1858. máj. – jun. Kiáll: Vadászati életképek (2 db), aquarellek, Gróf Wenckheim Béla tulajdona; – Matinée, aquarell, Gróf Keglevich Béla tulajdona.

1858. jul. – aug. Kiáll: Arckép, olajf. Báró Prónay Albert tulajdona.

1860. máj. – jun. Kiáll: Vadászat után, olajf. 400 ft. – Amaron, olajf. 200 ft. Megvette a műcsarnok; megvette Csajághy Sándor Cséppen.

1860. decz. – 1861. jan. Kiáll. A jósnő, olajf. 250 ft.

Sz. Gy.

22

valamennyi aquarell és darabonkent 15 frt.

1854. decz.–jan. kiáll: Csárda, olajf. 250 frt.

1855. febr.–márcz. kiáll: Vadászat után, olajf. 200 frt. Megvette a műegylet s a kisorsoláson megnyerte Hugonay Gusztáv gróf Szombathelyen.

1855. jun.–jul. kiáll: Menyasszonyi menet (a kiállitási lajstrom szerint „Mátkahozatás" [Brautfahrt]), olajf. Stekl József tulajdona.

1855. jul.–aug. kiáll: Magyar életkép, olajf. 250 frt.

1855. szept.–okt. kiáll: Béreskonyha az alsó péli pusztában Tolnamegyében, olajf. 180 frt. Megvette a műegylet, s a kisorsoláson megnyerte Steinacker Sámuel Pesten.

1855. decz.–jan. kiáll: Vásárról hazatérő sokáczok, olajf. 180 frt.

1856. máj.–jun. kiáll: Indulás a vadászatra, olajf. 300 frt; — Sokácz nők, olajf. Gróf Eltz tulajdona; — Csősz, olajf. Gróf Eltz tulajdona.

1856. decz.–jan. kiáll: Tanúlmányfő, olajf. 130 frt.

Barabás Miklós : Női képmás. 1845 MFI, Petrás felv.

Sterio Károly : Férfiképmás **MFI,** Petrás felv.

Magyar Művészet
1938. 26. l.

Kelta örökség

Ír kulturális napok Magyarországon

Martin Doyle ír fuvolás (jobbról)

A nagyvilág számára a kelta kultúrát a szórakoztató- és giccsipar körülbelül a hetvenes évek elején fedezte fel, ennek elsődleges forrása pedig az ír kultúra lett. Ezek az iparágak – a fél világot magukkal ragadó – romantikus közhelyeiket elsősorban az ír nép kultúrtörténetéből és hagyományaiból merítették: tündéreket és manókat, a „kelta félhomálynak" nevezett sajátos atmoszférát (amiből ez táplálkozott: régi, homályos mondák és regék, jól hangzó és sejtelmes népszokások), az ír népzenéből vett (és a szórakoztatóipar által kissé felhígított) dallamok. Írország ki is használta a világméretű keltamániát. Könyv- és filmélményeiken keresztül mindenesetre világszerte több millióan szerettek bele ebbe a kultúrkörbe.

Írországról (Skóciáról és Walesről) az így kialakított kép azonban nagyon felszínes, sok esetben torz vagy egyenesen hamis. Hiteles élményeket és ismereteket a kelta eredetű népek kultúrájáról az ötödszörre megrendezendő Pán-Kelta Fesztiválon kaphatunk. Az országos rendezvény budapesti eseményei: június 26–28. között lesznek a Merlin Színházban (V., Gerlóczy utca 4.). A rendezvényen ismert ír, skót és walesi írók, költők és zenészek lépnek fel, és – a kultúrkörre specializálódott – hazai zenészek és kutatók előadásai színesítik a műsort. A rendezvénysorozat sztárvendége Martin Doyle ír fuvolás lesz, a hagyományos ír népzene egyik elismert közvetítője és művelője, Írország egyik legkiválóbb tradicionális fuvolakészítője. Rajta kívül a koncertek szereplői lesznek még az angliai Spiro együttes, Magyarországról a Bran zenekar és Bodor Tibor Teskó hárfás.

MAROSÁN B. PÉTER

Hofi-szobor a Pesti Broadwayn

Eldőlt, ki lesz a Mikroszkóp Színpad előtt felállítandó szobor alkotója: a Budapest Galéria meghívásos pályázatán a bírálóbizottság *Stremeny Géza* szobrászművész körplasztikáját ajánlotta megvalósításra.

A fővárosi önkormányzat megbízásából a galéria pályázatot írt ki a Nagymező utca 22–24. előtt elhelyezendő köztéri műalkotás megtervezésére. Az úgynevezett Pesti Broadway utcaképének gazdagítása mellett a pályázat célja egy, a színházra utaló szobor felállítása volt. A meghívásos pályázatra Farkas Pált, Kutas Lászlót, Paulikovics Ivánt, Stössel Nándát és Stremeny Gézát kérte fel a galéria. Végül *Stremeny elképzelését* választották, mert a kiírók szerint a kompozíció izgalmasan jeleníti meg a színházat, a színészt, a játékot, a valóságot és az illúziót. Az alkotás kétalakos kompozíció, életnagyságú figurákkal. A bronzból és kőből készült, zománcrátétekkel díszített mű érdekessége, hogy mindenképp „megforgatja" a szemlélőt. Teljes képet ugyanis csak akkor kap a járókelő, ha körbejárja a szobrot. A lámpaoszlopnak támaszkodó pelerines alak egy „fordított Hamlet". Feje egy nevető koponya, kezében pedig Hofi Géza nevető portréját tartja. A művész úgy véli: ez a paródia paródiája, oda-vissza játék.

A műalkotást a főváros az idei Budapesti Őszi Fesztivál keretében szeretné ünnepélyesen felavatni. Ehhez szükség van a területileg illetékes Terézvárosi Önkormányzat egyetértésére is – a képviselő-testület a napokban dönt a szobor felállításáról.

S. M.

iségűek az élő Habsbur-
ink végre mindannyian

JFALUSI NÉMETH JENŐ
Szeged

szerb, a Doborjánban született zene-
szerző osztrák lesz (lásd még: új szelle-
mi Trianon!).

DR. VARSÁNYI PÉTER ISTVÁN
Szombathely

an vita, vagy nincs vita?

yar Bálint oktatási miniszter
ntézett levelünk nyomán vita
ozott ki a fejlődés vagy értel-
rvezettség kérdésében.
ájus 26-i számban *Mogyorófa-*
címmel megjelent Mező Ferenc
szólása. Mező Ferenc hadako-
arosán Görgy „kissé avíttan tu-
nyvédő szellemiségével". Ez
en is volna, ha ugyanakkor az ő
szólása nem tükrözné ugyanezt
lemiséget. Írásából egyértelmű-
vetkezik, hogy számára az evo-
lmélet a tudomány, itt már to-
vitának helye nincs. Pedig vita
s van, még ha ez egyeseknek
tetszik is. És többről nincs is szó.
en, ha vita van, az azt jelenti,
két álláspont van, és a minden
ú tájékoztatásnak mind a kettőt
ll mutatnia.
ező Ferenc akkor veti el teljesen a
ot, amikor az Értelmes Terve-
g Munkacsoportról kezd el be-
i. Egyszerűen kijelenti, hogy a
acsoport tagjai vallási funda-
alisták. Nem érdekli az a tény,
a munkacsoport ennek ellenke-
hangoztatja. (Honnan tudnák ők
ık, hogy mik? Mező Ferenc, aki –
t az írásából nyilvánvaló – nem
ri sem a csoport tagjait, sem a
ort tevékenységét, jobban tudja.)
rtő ironizálástól sem riad vissza.
más lehetne az a tudatos tervező,
t az Isten? Hacsak nem az Értel-
Tervezettség Munkacsoport ma-
ga?" – írja. Az „Isten" nevet különben éppen túlzottan vallási konnotációja miatt nem használjuk.) Az értelmes tervezettség elfogadása nem vallási megnyilvánulás. A vallás (amint azt latin neve, a religio is elárulja) nem csupán egy természetfeletti létező elfogadását jelenti, hanem a hozzá való kapcsolat keresését is, ez pedig nem tartozik a munkacsoport tevékenységi körébe. Mi közük van a vallási fundamentalizmushoz például azoknak a termodinamikai problémáknak, amelyek élő anyagnak az élettelenből való kialakulásakor felmerülnek, vagy a genomokban felhalmozott információ létrejöttének, vagy az élet véletlen kialakulásával kapcsolatos valószínűségszámítási nehézségeknek?

Munkacsoportunkban a legkülönbözőbb világnézetű és vallási felfogású emberek dolgoznak együtt, lelkészektől kezdve vallásilag el nem kötelezett személyekig. Tiszteljük egymás nézeteit, mert tudjuk, hogy a világrejtélyek megoldásától nagyon távol vagyunk. Tisztelünk mindenkit, aki valamilyen módon megközelíteni igyekszik ezeket a rejtélyeket. Tanulunk egymástól. Talán ebben különbözünk a materialista evolucionistáktól, akik eleve csak egyetlen megoldást tartanak elfogadhatónak.

JESZENSZKY FERENC
fizikus
az Értelmes Tervezettség Munkacsoport tagja

örténetek a való(s) világból

nap felszólítást kaptam az egyik
eti önkormányzattól, hogy – 2000-
lmulasztott gépkocsisúlyadó cí-
fizessek be jó néhány ezer forin-
ivel én abból a kerületből több
íz éve elköltöztem, és azóta má-
zetem az adót – a súlyadót is –,
okumentumokkal igazoltam. Kis
iltán mégis kiróttak rám 3500 fo-

, tájékoztattak, hogy fellebbezést
atok be – 3500 forint okmánybé-
iséretében…

g a télen, a nagy havazások ide-
tént. Tatabánya lakótelepén – ga-
híján – az emberek a közterüle-
arkolnak. A keskeny utcácskák
n a hókupacok szinte lehetetlen-
téték a parkolást. Valahogy mégis
ült félig befúródnom egy buckába.
ány nap múlva a közterület-fel-
előség nyolcezer forintra büntetett.
Az ok: nem három, hanem két és fél
erre álltam a – hófödte! – zebrától…

Feleségem élelmiszer-kereskedő. Alig tud fennmaradni a hatalmas monopolcégek árnyékában. Fogyasztási felügyelők jártak a ragyogóan tiszta apró boltjában, és találtak hetvenöt gramm köménymagot, huszonegy gramm kaporlevelet, két zacskó szójaport, másfél kiló száraztésztát, rövidet a szavatossági idő lejártával, leértékelt áron. Erre joga is lett volna, ha időben kérelmet nyújt be a hatósághoz. Miután ezt nem tette, tételenként húszezer, összesen nyolcvanezer forintra megbüntették, ami meghaladja a havi jövedelmét.

Meg vagyok győződve róla, hogy a kisembereket szolgáló, gondoskodó államnak nem az a célja, hogy kiszolgáltatottakká tegyen bennünket a bürokrácia kénye-kedvének. Éppen ezért nem ártana egy kis szemléletváltás a mindennapokban.

KUTTNER IMRE
Tatabánya

Sterio Károly.

Erdélyben nem magyar ajkon zulokkal zületett, majd Bécsbe került, hol hadmérnök sépre kézült, majd polyári mérnöki pályára lépett. Utóbb festéz lett s az állat és tájfestészetet művelte se mellett nagy szeretettel festett magyar tárgyú életképeket.

Ily tárgyu nagyszámú vaz latai és tanulmányai maradtak hátra két év előtt özvegyye lett nejére és gyermekeire.

Arczképe Marasztomtal kiadva:

Az Orszag Tükre. 1864 évf 285 lapjai

Életrajza u.o. 278. l.

Amsterdam, Rom, New-York, Washington) bereits an vielen Ausstellungen mit Erfolg teilgenommen. Er wurde mehrfach ausgezeichnet, vor kurzem durch den Landschaftspreis der Szinyei-Merse-Gesellschaft. Werke im musealen Besitz zu Budapest und in bedeutenden Privatsammlungen. — Die Leidenschaft des malerischen Vortrages in seinen Bildern verdichtet sich beinahe zur heissen Unmittelbarkeit der körperlichen Umarmung. Der stürmische Andrang der Vision wird zum undurchdringbaren dunklen Farbengestrüpp, zur rauschhaften Verschmelzung des Temperaments mit den Dingen.

46. Frau in gelb	(73×100)	Unverk.
47. Zwei Menschen	(75×95)	1200 Sch.
48. Landschaft	(73×92)	900 Sch.
49. Ländlicher Hof	(60×75)	800 Sch.
50. Blumen	(60×73)	800 Sch

Sterio Károly

Sz. Steierdorfban 1821.
† Pesten 1862. junius Hén.

---

1. Magyar Konyha. „Sterio 854"
Aquarell, papirosan, 28 X 41.5.
A Képzőmű vészeti társulat
ajándéka 1866. M. N. Muz.
Cat. 145. l.

STERIO KÁROLY / 1821 - 1862 / :

321. Ismeretlen férfiarckép. - Vizf., 23 x 29.5 cm. Jelz.l.b.: "Sterio/847".

322. Női arckép. - Vizf., p. 19 x 25 cm. Jelz. l.j.: "Sterio 843".

323. Férfi képmás. - Vizf., p. 18.5 x 24.3 cm. Jelz.l.j.: "Sterio pinx".

Sterio Károly

Kopp magyar 150 éve

58729. 58772. 58729.

X

Sterio Károly
tovább Weber Henrik
Z

~~Barabás Miklós~~

Prónay Gábor báró. Vázlatok
Magyarhon népéletéből.
Barabás, Sterio és Weber
25 színes képmüveivel.
2 r. – 93. Pest, 1855. M.

(u. ez franciául ?) —
németül is megjelent)
Német: „Gedr. bei Giesecke és
Devrient in Leipzig".) —

Dm. 347.

Nagy Zoltán jegyzete

ja köteles figyelemmel kísérni, hogy az egyházköz-

törvényszabta egyháztagsági kötelességéből ere
mény miatt az illetékes egyházi bíróság elnök
az eljárást megindítani. Évégből bármely e
fegyelmi panaszt emelhet. Az ez okból folya
bírói eljárásnál az egyházi törvénykezésről sz
szabályai irányadók s különösen a 46. § *B)*
valamint a 47. § *B)* pontja utolsó bekezdésén
zéseit a legnagyobb gonddal meg kell tartani.

Ha — amitől Isten óvjon — az egyházi
megegyezés kötése vagy az ezzel kötött házasság
közreműködés miatt fegyelmi eljárást olyan
ellen kell indítani, aki bármily egyházi tisztsé
illetékes bírósága az egyházi tisztsége szerint
meg s ilyen esetben a VI. tc. 47. § *A)* pontja a
tetések is kiszabhatók. Ha egyházi tisztséget
egyháztag ellen indul az eljárás, csupán a 47.
alatti büntetéseknek van helye. Figyelemmel k
lenni arra, hogy azzal szemben, aki a sérelmes
maga kötötte, a 47. § *B) b)* pontjában írt bünte
felesleges, mert a választójognak és válasz
elvesztése a cselekmény elkövetésének ma
következése.

Az eljárást keresztyén szigorúsággal és sz
végezni s az egyházi törvényben meghatározo
nemeken kívül másféle büntetést alkalmazni

7. §. Az egyházunkra káros megegyezés
VI. tc. 47. § *B) c)* és *d)* pontja szerint kiszab
legalább egy, legfeljebb öt évre szól. Az ítéletb
időnél előbb megszűnik a büntetés hatálya
káros megegyezést adó egyháztag a megeg
következését elhárítja, nevezetesen a házass
köttetik, vagy gyermektelenül megszűnik, va
fél egyházunkba tér át. A 47. § *B)* pontja alat
a büntetés hatálya a büntetés időtartamának
meg nem szüntethető, másrészt az ítéletben k
elteltével sem szűnik meg magától, csak akko
büntetett egyháztag az egész gyülekezet előtt
ban ünnepélyes formában nyilvánítja bűnének
megbánását.

Azonban, ha a káros megegyezést adó egy
tetésének hatálya alatt életét veszélyeztető s
ségben kéri az úrvacsora kiszolgáltatását, rész

tanács, 1869-ben a felelős magyar pénzügyminisztérium kér költségvetést az Országos Tébolyda oltárképére, 1868-ban pedig Kunbaja község katolikus templom építésére. (Lt. 1868—85.) 1874-ben a Zala megye által emelendő Kisfaludy Sándor szobor pályázatának elbírálására kérik fel a Társulatot. (Lt. 1874—711.) Hivatása tudatában a Társulat azon volt, hogy kora művészetének emlékeit veszendőbe menni ne hagyja, amit számos okmány bizonyít. Igy összeiratta *Sterio* Károly (Lt. 1863-247.), *Izsó* Miklós (Lt. 1876—422.) hátramaradt műveit, az 1863—258. szám alatt pedig találunk egy *régi magyar képek hollétéről* szóló magánlevelekből készült kivonatot. A nesztor *Pecz* Henrikkel megiratta megalakulásának történetét. (Lt. 1863—278.)

ba
sa
be
Al
pa
m
ba
de
he
re

a XIX. század elején a két Boisserée és Schinkel — a „romantikus“ Fra Filippo Lippi, kinek háza telve volt a római emlékekről rajzolt szép stúdiumokkal, hogyan rajzolta ugyanezeket az emlékeket a „romantikus“ Domenico Ghirlandaio *, ami annál érdekesebb, mert viszont Michelangelo Ghirlandaio rajzaiból tanulmányozhatta a római építészetet, mielőtt ezeket a helyszínén ismerhette volna meg. A korai renaissance mesterek egész sora: Donatello, Brunelleschi, L. B. Alberti, Bramante, Peruzzi, Raffael, Giuliano és Antonio da San Gallo felmérték és vetületben meg tájképekben rajzolták a római kor emlékeit. Tették ezt ugyanazzal a lelkesedéssel, rajongással, mint a Boisseréek, Schinkel és Feszl a középkor emlékeivel tették.

A korai renaissance és a római kor közötti időbeli távolság is nagyjában egyezett a korai középkor és a XIX. század között lévővel.

Építészek számára az ilyen munkának persze elsősorban praktikus célja volt. Felmérték és felmérés után lerajzolták a régi korok emlékeit, hogy azok arányairól, részeiknek rejtett viszonyairól fogalmat nyerjenek. Másik célja volt e munkának, e rejtett viszonyok törvényeinek elsajátítása után, a művészet továbbfejlesztése.

Az olasz renaissance is olyanformán indult, mint a XIX. századbeli romanticizmus. Az előző korok közül választott ideált mind a kettő. Ezt az ideált amaz a rómaiak emlékeiben, emez a középkor emlékeiben találta meg. Ez is, az is visszafordulás egy régibb kor emlékeinek tanulmányozásához, hogy a régibb kor formanyelvéből a későbbi kor gondolatvilágának egyéni átélése útján alkosson valami újat.

Mindamellett meg kell említeni azt a tényt is, hogy az a két különböző és egymással küzdő gondolatvilág, mely a renaissance és a középkor mögött van, minden korban megtalálható. Egyik sohasem tudja a másikat egészen elhallgattatni, legfeljebb csak elhalkítani.

Még a renaissance uralmának fénykorában és a renaissance legjellegzetesebb országában is kirivóan mutatkozik ez a küzdelem. Ismeretes, hogy Lombardia s még inkább Velence mennyire kitart a „gót“ formavilág mellett, persze egészen különös kiképzésben, a templomépítészetben épúgy, mint a profán építkezéseknél és még érdekesebb, hogyan fejlődik ez az építészet éppen a XV. században a legteljesebb virágzásra.

Ez a küzdelem a két gondolatvilág között felszínen marad mindvégig. Fontos mégis, hogy a romanticizmusnak nevezett mozgalomnak lényege a XIX. században nem ennek a mozgalomnak a középkor felé való fordulásában keresendő, hanem abban, hogy a XIX. század romanticizmusa, ellentétben a XIX. század klasszicizmusával, individualisztikus irányban fejlődik és minden megnyilvánulásában az egyéni szabadság, az egyéni felfogás és egyéni törekvés tör magának utat. A romanticizmus: a zsení érvényesülése. Ekkor mondja Goethe Eckermannak „In der Kunst ist die Persönlichkeit alles“. Hogy a romanticizmus a középkor felé fordult, az semmiképpen sem célja e mozgalomnak, hanem egyik megnyilvánulása a benne rejlő művészi energiának. Hogyan bánt a középkor gondolatvilágával a romanticizmus? Az egyéniség szabadságával, szenvedélyességével és lendületével.

A romanticizmus érzés szerint, a zsení jogán, teljes szabadsággal bánik minden formával, hangulattal. És a legcsodálatosabb, hogy ez a kötöttség nélkül alkotni tudó mozgalom milyen nagyszerű melegágya volt a nemzeti tartalom, a nemzeti szellem, sőt a néplélek kiérlelésének, különösen nálunk. Idevonatkozóan, rendkívüli mélységekbe tekintve,* írja Babits Mihály, a romanticizmus és a nemzeti szellem kapcsolatáról: „A XVIII. század egész Európában a nemzetköziség százada, nálunk a francia eszmék éppen a nemzeti kultúra ösztönzői, a nemzeti haladás jelszavai, az osztrák elmaradottság ellenében. Viszont a romanticizmus egész Európában a középkor renaissanceának, a reakciónak, a ködös misztikus és pesszimisztikus filozófiáknak korszaka, Magyarországon valahogy a haladás és szabadság korszakává éleződött ki, anélkül, hogy azért megszűnt volna romanticizmus lenni, csakhogy a dicső mult, melyen a magyar romantikus képzelete

* Julius Vogel: Bramante u. Raffael 1910. 7. l. Ein Beitrag zur Geschichte der Renaissance in Rom.

* Babits Mihály: Irodalmi problémák 34. l.

STERIO KÁROLY: FESZL FRIGYES ARCKÉPE. 1847. Vízfestmény.
Szépművészeti Múzeum.

Magyar Művészet
1925.

Sterio Károly

Egy művésztársaság vigassága a vaskutacskánál. Sterio Károly. 1848. - Lyka K. Tbo. m. IV.34. -

Jagdhaus des Herrn Grafen W.V.Pálff
Druck v.Reiffenstein & Rösch.Kőnyom
????

Portorée in Croatien.Kőnyomat 4°.
Lantos X.Auk.475.

Mária Radna.Ansicht von Maria Radna
Szines kőnyomat,folio.
Lantos X.Auk.434.

Saroscher Schloss in Oberungarn.Kőn
29 x 20.5 cm.
Lantos X.Auk.509.

Sopron./Nyugatról tekintve Sopron S
Városának a körül fekvő tájjal együ
thogárphia 1850 cca./ 73.5 x 51 cm.
Lantos X.A.512.

ÓNYVOSZTÁLYA

27. szám

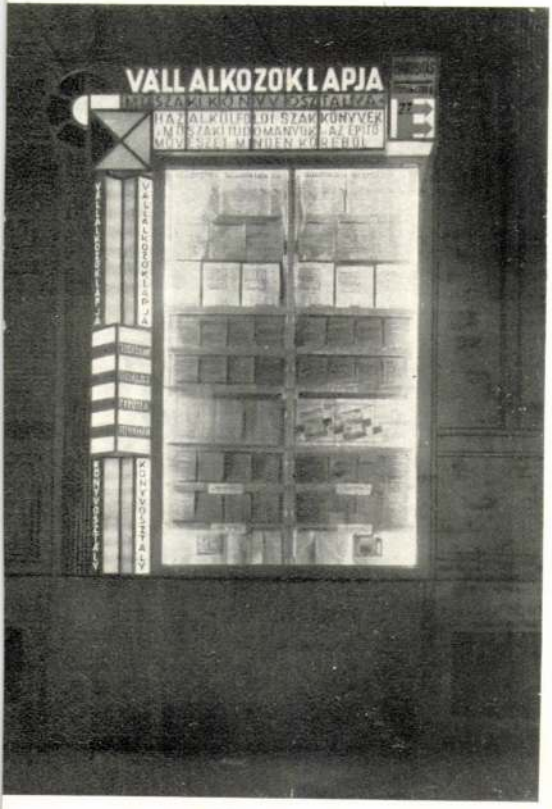

sarkán (Főposta épületében) *(Éjjel)*

Sterio Károly

Magyar Konyha

c. képe repr

Tér és Forma

1929. II. cif. 1. sz.

13 l.

Sterio Károly

írvá

Pipics Zoltán dr.

Adalékok a társulat
történetéhez –
Évk KMT. 1928.
116. l

I R.-T. MÉLYNYOMÓGÉPEIN, BUDAPESTEN
MACHINES DE ROTOGRAVURE
EUM SOC. AN. BUDAPEST
E BY THE ATHENAEUM LTD. BUDAPEST
ATHENAEUM A.-G. BUDAPEST

Arany pengő

numaria variique generis antiquis aevi incisis monumentis aucti a P. Gelasio a S. Catharina (Gelasius Dobner). Mit mehreren Kupfertafeln u. Karten. 6 Bände. Pragae, 1763—1782. 5 schöne Hldrbde 4° 150 —

Geschätztes, vollständig seltenes Quellenwerk.

233 **Hajnik I.** A magyar birósági szervezet és perjog az Árpád- és a vegyesházi királyok alatt. Bpest, M. T. Akad. 1899. fvászon n. 8° 6 —

234 **(Hajnóczy József.)** De comitiis regni Hungariae, deque organisatione eorundem dissertatio juris publici hungarici. H. és ny. n. 1791. kktés 8° 10 —

235 **Halmágyi István** naplói (1752—1769.) és iratai (1669—1785.) Közli Szádeczky L. Bpest, 1906. fűzve n. 8° (Monumenta Hungariae Historica II. 38.) 15 —

236 **Hammer Jos. von.** Geschichte des osmanischen Reiches, grossenteils aus bisher unbenützten Handschriften und Archiven. 10 Bde. Pest, Hartleben. 1827—1835. Ppbde d. Zeit. gr. 8° Mit 8 Karten u. 1 Plan von Constantinopel. 200 —

Schönes vollständiges Exemplar der 10 bändigen grossen Ausgabe.

237 **Haner G. J.** De scriptoribus rerum hungaricarum et transilvanicarum, scriptisque eorundem antiquioribus, ordine chronologico digestis adversaria. Viennae, 1774. régi kkts. 8° 12 —

238 **Hankó Vilmos.** Székelyföld. 115 képpel. Bpest, 1896. er. vsz. 8° 8 —

239 **Hampel József** A régibb középkor (IV.—X. század) emlékei Magyarhonban. 2 kötet. 362 képes táblával és 143 ábrával a szövegben. Budapest, M. T. Akad., 1894—97. félvászonkötések n. 8° 40 —

240 **Hattyufy Dezső.** A magyar családjog kézikönyve. Budapest, 1909. fűzve nagy 8° 6 —

241 **G. Havas S. és Kuzsinszky B.** Budapest régiségei. A főváros területén talált műemlékek és történelmi nevezetességű helyek leírása. I.—IX. kötet. Budapest, 1889—1906. füzve 4° Számos képpel és képmelléklettel 90 —

X. kötet. 1931. ára P 6.80. — XI. kötet. 1933. sajtó alatt.

242 **Hazai vadászatok és sport Magyarországon.** Irták Andrássy Manó, Orczy Béla, Podmaniczky Frigyes, Sándor Mór, Szalbek György, Wenckheim Béla és Festetich Béla. 13 nagy és 12 kisebb szinezett műképpel. Pest, Geibel Armin, 1857. ered. fbőrkts, n. folio 200 —

Az első műlapon gr. Széchenyi I. lovasképe. Ezen remek hazai diszmunkának szép teljes példánya.

243 **Helfert J. A.** Revision des ungarischen Ausgleichs. Aus geschichtlich-staatsrechtlichen Gesichtspunkten. Wien, 1876. br. 8° 5 —

244 **Hellebrant Árpád.** Catalogus librorum saeculo XV. impressorum quotquot in bibliotheca academiae litterarum hungaricae asservantur. — A Magyar Tudományos Akademia könyvtárában levő ősnyomtatványoknak jegyzéke. Kiadta: A M. T. Akademia irodalomtört. bizottsága. Budapest, 1886. füzve 8° 6 —

245 **Hentaller Lajos.** Görgey mint politikus. Történelmi tanulmány. Budapest, 1889. fvászon 8° 4 —

246 — — Kossuth és kora. Rézmetszetü arcképpel. Bpest, 1894. fve 8° 6 —

247 **Herman O.** A magyar pásztorok nyelvkincse. 3 képpel és 3 szövegrajzzal. Budapest, 1914. er. vászonkötés 8° 36 —

248 **Hess A.** Die siebenbürgischen Münzen des fürstlich Montenuovoschen Münzcabinets. Mit 6 Tafeln. Frankfurt a. M., 1880. br. 8° 12 —

249 **Heténvi I.** Honi városaink befolyásáról nemzetünk kifejlődésére és csinosbulására. Budán, 1841. füzve 8° 6 —

1933.

Arany pengő

250 **Hetilap.** Encyclopedicus tartalmu folyóirat különös tekintettel a közgazdászatra, műiparra és kereskedésre. Szerk. W a r g h a I. és F é n y e s E l e k. Pest, Beimel, 1847. fvászon 4° 10 —

251 **Histoire** des troubles de Hongrie contenant ce qui s'est passé en l'an 1687. Amsterdam, Pierre Mortier, 1688. ered. bőrkötés. 12° 36 —
Hozzákötve: Histoire de l'état présent du royaume de la Hongrie. A Cologne, Pierre le Jeune, 1686. 12° Apponyi 1265. — Buda nagylaku tervrajzával és a magyar városok leirásával. — Elzevir nyomtatványra emlékeztető kedves külsejü könyvecske.

252 **Hitbizományok.** — A magyarországi hitbizományok átalakításáról. Az Académia által 1846-ban jutalmakkal koszorúzott pályamunkák. Pest, 1847. füzve 8° 20 —
Tartalmazza: I. K e r e s z t ú r y J. A hazánkban létező hitbizományok átalakitási terve. — II. B e n c z ú r J. A magyarországi hitbizományok célszerü átváltoztatásáról. — III. V a r g a S. A hazai hitbizományok átalakításáról.

253 **Hofmannsegg.** — Reise des Grafen von Hoffmannsegg in einige Gegenden von Ungarn bis an die türkische Gränze. Ein Auszug aus einer Sammlung von Original-Briefen. Görlitz, 1800. Ppbd. d. Zeit. 8° 12 —

254 **(Baron Hohenhausen).** Die Alterthümer Daciens in dem heutigen Siebenbürgen. Aus den Zeiten als dieses schöne Land die Römer regierten. Mit Karten, Kupfertafeln und zahlr. Kupferstich-Abbildungen im Text. Wien, Trattner, 1775. Orig. Lederbd. 4° 50 —
Ezen érdekes munkának igen szép példánya.

255 **Hőke L.** Magyarország ujabbkori történelme 1815—1892. Kiadta Szabó F. 2 kotet. Nagybecskerek, 1893. füzve n. 8° 12 —

256 **Hollós Károly.** Magyar díszítmények. 25 részben többszínű mintalap. Bpest, 1914. ered. boritéklapban 4° 10 —

257 **Holub József.** Zalamegye története a középkorban. I. kötet. A megyei és egyházi közigazgatás története. Pécs, 1929. füzve n. 8° 35 —

258 **Hóman Bálint.** A Szent László kori Gesta Ungarorum és XII—XIII. századi leszármazói. (Forrástanulmány) Bpest, M. T. Akad., 1925. füzve 4 8 —

259 **Hoór-Tempis J.** Zsigmond király és császár a baseli zsinaton (433 1434.) — L'imperatore e re Sigismondo al concilio de Basileae. Budapest, 1929. füzve 8° 3 —

260 **Horányi A.** De sacra corona Hungariae ac de regibus ead. redimitis commentarius. Pest, 1790. fvászon 8° 12 —

261 **Horn Ede.** Államháztartásunk rendezéséről. Bpest, 1874. füzve 8° 5 —

262 **Hornyik J.** Kecskemét város története. Oklevéltárral. 4 kötet. Kecskemét, 1860—1806. fvszktsek 8° 1 könyomatu táblamelléklettel 24 —

263 **Horváth Ádám.** Eine patriotische Frage u. Antwort e. Mitgliedes d. neu errichteten Gesellschaft zur Beförderung d. ungarischen Sprache zu Ofen d. 30. Sept. bei Gelegenheit d. eingesandten Reichs-Diploms. Aus d. Ungarischen übers. v. (Joh. Radlinger.) Pest, 1790. Hlwd. 8 4 Bll. 6 —

264 **Horváth István.** Magyarország gyökeres nemzetségeiről. Pest, 1820. füzve 8 6 —

265 — — Pest szabad királyi városnak régi Ofen német nevéről. Pest, 1810. 8° 6 —

266 **Horváth Mihály** kisebb történelmi munkái. 4 kötet. Pest, Ráth M. 1868. 4 fvászonkötés. n. 8° 20 —

267 — A kereszténység első százada Magyarországon. Budapest, Ráth M., 1878. ered. pergkötés 8° 10 —
Meritett papirra nyomott diszkiadás.

Sterio Károly, festöm.

is dolgozott Pozsonyban, 1848-ban megrajzolta ott egy müvésztársaság vigasságát a Vaskutacskánál, ez 1848-ban körajzban is megjelent.

Ltab.IV. 34.1.

1922

Patak Jenő

Sterio Károly festő/19.sz./müvei a Képzőművészeti Társulat kiállitásán

Fővárosi Lapok 1864.I.IV.12.364.old.

Sterio Károly

wod

z

Nefelejts. 1866. 155. l.

OLVASD EL ÉS ADD TOVÁBB!

Loholsz, futsz új javak után...

Loholsz, futsz új javak után, kifúj a szél, megázol,
És a meglévő holmidra vajjon, miért nem vigyázol?
Még törekvő emberek is sokszor sárba ragadnak,
Hogy ha ezer dolgod is van, szakíts időt magadnak!
Biztosításod van már rég (jobbat nem is tehetnél),
De manapság **e kis pénzért** mondd, hogy mit is vehetnél?
Ezt az ügyet nem is lehet más oldalról szemelni,
Az értéket nagy sietve jó lesz ma felemelni!!

"Pátria" r.-t. Budapest — 485418

Sterio

A fonó leány „Sterio".
Kosajr Az ország tükre
1862. 70. l Szövege
475 lapon –

Sterio Károly

Laid Barabás Miklóst

Prónay: Skizzen. 1854.

Vasárnapi Ujság VII. Zakariás
1860. IV.22.- 196 l.

Nákóné s cigányai a nemzeti szinpadon. Fametszet. St./ Sterio Károly / jelzéssel.

Vasárnapi Ujság VIII.
1861.IX.8.- 425 l. Zakariás

Képek a hazai népéletből. V. Agarászat után. / Sterio rajza szerint / Fametszet.

Vasárnapi Ujság VIII.
1861. III.10.- 113 l. Zakariás

Pestvárosi kerülő. Fametszet. St. / Sterio /
Rajza után.

Vasárnapi Ujság VIII.
1861. VI.2.- 256 l. Zakariás

Képek a hazai népéletből.III. Somogyi gulyás.
Fametszet. / Sterio rajza után /

Vasárnapi Ujság VIII.
1861. IV.21.- 184 l. Zakariás

Képek a hazai népéletből.II. Fiát hazaváró anya. Sterio rajza után. Fametszet.

Patak Jenő

Sterio festő/19.sz./müve a Képző-
művészeti Társulat kiállitásán.

Fővárosi Lapok 1864.XII.15.1192.o.

COR

RIVISTA DI SCIENZE, LETTERE ED AR

MATTIA

Direzione e amministrazione: BU

(presso il segre

Sterio Károly

a hazai népéletből
több képének fa-
metszete jelent
meg 1865-ben a
Vas. Újságban

Vasárnapi Ujság VIII.
1861.VI.23.- 292 l. Zakariás

Képek a hazai népéletből. A tiszadobi juhász. Sterio rajza után. Fametszet.

Vasárnapi Ujság VIII.
1861. VI.9.- 268 l. Zakariás

Képek a hazai népéletből. IV. Indián dervish Budapesten. Sterio rajza után. Fametszet.

Sterio festőnek Berzsenyi Dániel ábrázoló miniatúr arczképe

VI. 146.

Steriótól Berzenyi Dániel miniatür-
arcképe V. 186.

Rechnitz Elza sz. Basch + 1876 Breslau, Sk
Dőme, Tényes Adolf, München
Műcsarnok N. Szalon Máll.
Azalea of. Zágráb muz.
1926 Koll. Máll.

ÉBER II. 351 l

Sterio Károly

Dési H. Kör Kiáll. V.

több nincs kiállítva

Vasárnapi Ujság VIII.
1861. III.31.- 148 l. Zakariás

Eötvös József hazatérése a budai választógyülésről. Fametszet Sterio rajza után.

MDK

Sterio

Képek a hazai népéletből. Sterio u. Blumberg Lajos; Russ K. fametszete

Vas. Ujs. XII.kx 1865. VI/4. 277 l.

magyar királyi államvasutak.

T. Műhelyf

Miután keresményemnek 191..... év

tésénél.....

jelenhetek, keresményemnek átvételére .....

nevü munkástársamat szóbelileg megbiztam

Kelt ....., 191..... év

.....

tanu.

.....

tanu.

Sterio Karol

festő

megh. 1862. junius 4

sorvadás

M. Tud. Érkező

II. k. 1862. 73 l

Patak Jenő

Táblakép.

Öt vizfestmény. Sterio Károly festő müvei a Képzőművészeti Társulat kiállitásán.

Fővárosi Lapok 1864. I. IV. 12. 364. old

Sterio Károly, festő

Divatcsarnok, 1862. juni 22. 29.
460-461.

Heti Szemle

Sterio Károly, festő

Divatcsarnok, 1862.23.sz. boriték

Sterio Károly...

Sterio Károly

1821 k–1862

Lt. II. 53, 58

III. 114

IV. 34, 105, 152

Elhard J. Ch.

Derékig és szembe nézve
gyürüs balját az asztalon lévő
alatt aláirásának másául:

Jos. Christop

s e felett jobbra: DIVALD K. BU

Kny., mér. 13.7 : 10.8 cm.

BANKHÁZ R.T.

üzlet. Központ: Budapest, IV., Szervita-tér

zerencse-hengert tartalmaz.

sszon ezekből szerencseszámot

neg az eredeti
t sürgősen TÖRÖKNÉL!

Budapest, a postabélyeg l

sztelt Cim!

egyformán kedvez mindenkinek, ha azt megfelelő meg. *Ehhez igen kedvező alkalom a nemsokára kez* ztálysorsjáték. Számtalan példa igazolja, hogy a m. kir. osz vétel által feleink komoly összegekhez jutottak.

Stein Karl

Laid

Kremnegi Bp. 3 4. l.

1922

[illegible] Simor 1884.

Keresztény múzeum Esztergomban. Egyházmüveszeti Zap V — 1884, 364 l.

Radisich: A Simor - Múzeum. Müvészi Ipar II — 1887, 221-222 l.

Sterio Károly

Irod

Petrigrégi

1923

37. l.

Sterio Károly festő

Magyar Müvészet 1925.497-523.o.
Berzeviczy A.: Az ötvenes évek képző-
müvészete.

Magyar Müvészet 1925.342. erényiné

Sterio Károly:Feszl Frigyes arcképe
1847.vizfestmény

Sterio Károly

festő

Lókifogás pányvával, fenti körajza a Prónay-albumból

Repr

Siklóssy László dr

A magyar sport ezer éve. I k. Bp. 1927. 57. l. előtt.

Farkasvadászat karikással. Fenti körajza Andrássy Manó gr.-nek Hazai Vadászatok és Sport Magyarországon c. 1857-ben megjelent művéből.

Repr u. o. 54. l. u.

Emlitve e műben 53, 368. l.

Steria Károly

MAGYAR MŰVÉSZET

1925. 342, 417
1931. 319, 395
1933. 194, 195

BŐHM PÁL: EST A TISZA PARTJÁN

STERIÓ JÓZSEF : LAKODALMI JELENET

Sterio Károly

Árverési Csamok aukció kat.

39 sz. 1927. okt.
Gróf Károlyi Sándor minia-
tür arckeje vizf.

Lemer, bronzból IV. 132

Stesis.

Mindeája rosszal a Mikrosuole
téli tárlatán, ahol a rolnolei mú-
vénele sztrogyelettő-leiállítást sen-
dernek. Az ortsále mögén Solnole
és leiszegelen fedette nyomit.

Pesti Napló, 1927. de. 18.

Sterio.

Munkája szerepel a Műcsarnok téli tárlatán, ahol a szolnoki művészek retrospektív-kiállítást rendeznek. Az osztrák művész Szolnok és környékén festette műveit.

Pesti Napló, 1927. dec. 18.

Sterio József

Paraszt lakodalom, olf.

Műcsarnok 1927 táj- és életképkiállitás

Sterio József

„Parantlakodalom" c. testménye szerejel a „magyar táj és életkép" kiállításon a Műcsarnokban

Nemzeti Cipőp 1927 I. 14.

Sterio József

Paraszt lakodalom, of.

M.táj- és életképkiáll. 19-2o. sz. Mács.

1927. jan.

Sterio József

Lakodalmi jelenet, olf.

Műcsarnok 1927/28 téli kiállitás

Sterió József MDK

Lakodalmi jelenet, repr.

Mücsarnok 1927/28 téli kiállitás

Kanna, empire jellegü, Andreas Kolbány
beszterczebányai ötvös müve, Bernauer
M. tulajd. VIII. 38.

Sterio József ?

Münsarnok

1927. magyar táj 510

1927/28. téli tiall. 70, 71

MDK

Sterio Károly, festőm.

/A katalógus "Sterió József-nek jelezte./!

Lakodalmi jelenet. Repr.

Képzőm. Társ. téli kiáll. Kat.
1927/28.

MDK

Steric József, festőm.
1821-1862

Olajfestmények.

70. Lakodalmi jelent. Mgt.

71. Ebédelő aratók. "

Képzőm.Társ. 1927-28.téli kiáll. Kat. 8.1.

Szolnoki nagybányai és osztrák festők.

STERIÓ JÓZSEF /1821-1862./

Lakodalmi jelenet.
Ebédelő aratók.

KMTárs. 1927/28. téli kiáll. 8.oldal

83

878. Hollan

A XVIII. szára

Tájkép.

A hegyes vidéket
túl, a mereder
nek közepéből tr
~~[illegible]~~ kő hid vezet a
egy férfi láthat
gó ~~[illegible]~~
háttérben ~~[illegible]~~ a
nak kötött ki,
~~[illegible]~~ mig immenso pa
~~[illegible]~~ körül ~~[illegible]~~ egy
Az égbolt fölhős.

Vászon,
Pyrker

Sterio Károly

Budai szüret
repr.

Uj Idők
1928. II. 427 l.

MDK

Sterio Károly

Évk. KMT. 1928. 116.1.

BŐHM PÁL: EST A TISZA PARTJÁN

Sterio József

STERIÓ JÓZSEF : LAKODALMI JELENET

MDK

Steric József, festöm.

" Ebédelö aratók" Repr. 30.1.

dr.Némethy Lajos: Szolnok és müvészete.
Evk. KMT 1929. 29-30.1.

MDK

Sterió József, festőm.

Szolnoknak és főleg vidékének volt vendége, élet-
képei a Társulat hatvanas években rendezett ki-
állításainak voltak magyar tárgyu eseményei.

Szolnok és művészete.
MT. LV. 1929. 37-38.l.

MDK

Sterio Károly, festöm.
1821-1862

928. Lánykák. Vizf. J.l.j.
Illusztrálva a XIV. táblán.

Árverési Közlöny. 1929. ápr. 3. rk. sz. 36. l.

jelenbe. Az élők közül csak az idősebb nemzedék néhány kiváló tagja jelenik meg az ábrázoltak sorában. Kiállításunk elsősorban hódolat akar lenni a magyar művészet úttörői iránt, s tisztelgés azok előtt, akik már-már bevonultak a magyar művészettörténetbe. E mellett talán a XIX. századi magyar arcképfestés történeti fejlődéséről is sikerült némi fogalmat adnunk.

Hogy kiállításunk anyaga ilyen gazdaggá lehetett, azt azoknak köszönhetjük, akik kérésünkre annyi becses művet engedtek át vállalkozásunk számára. A *Szépművészeti Múzeum* főigazgatósága mind magának a múzeumnak, mind pedig a hozzá tartozó Magyar Történelmi Képcsarnoknak művész-képmásaiból a legjobbakat ideiglenesen a kiállítás anyagába osztotta be. *Ernst* Lajos kormányfőtanácsos úr évtizedeken át lelkesedéssel gyüjtött gazdag kollekciójából olyan nagy sorozatot engedett át, amely körülbelül felét teszi kiállításunk anyagának. Ugyanő egyúttal a tulajdonában levő kép- és rajzanyagnak rendezését is szíves volt elvégezni. *Budapest Székesfőváros* hatósága éppen olyan készséggel teljesítette kérésünket, mint azok a magánosok, akikhez néhány kiválóan fontos kép átengedéséért folyamodtunk. Fogadják mindnyájan e helyen is Egyesületünk köszönetét.

Sterio Károly

A LÉPCSŐHÁZBAN

LIEDER FRIGYES (1786—1859)

1. Önarckép. Vörös és fekete kréta. — A Szépművészeti Múzeum tulajdona; 1912. évi vétel.

STERIO KÁROLY (1821—1862)

2. Schäffer Béla (Adalbert) festőművész (1815—1871) képmása. Vízfestmény. Jelezve lent balra: Sterio 842. Aláírás lent a középen: Ad. En. Schäffer 843. — A Szépművészeti Múzeum tulajdona; néhai Hauszmann Alajos műépítész-tanár ajándéka, 1920.

Magyarország Képm. C. l.

1931

5307

940

A Nüemlékek Országos Bz.
Elnökség

Hómo
Ignol

IX

Adám Rákó

Slevio Károly

Az olejkár (tótvándor kereskedő)
c. akvarellje az 1850-es
évekből való.

Magyary-Kossa Gyula dr.
Magyar orvosi emlékek.
I-K. Bpest, 1929. 77. l.

Stério

Műcsarnok őszi tárlatain a Magyar Aquarell és Pasztellfestők Egyesülete kiállításain szerepelt.

929.X.6

MDK

Sterio Károly, festőm.

928. Leányfák. Repr.

Árverési Közlöny. 1929. ápr. 3.rk.sz.
Kat. XIV.

Sterió Károly MDK

Alvó nő

Mücsarnok 1929 őszi kiállitás

MDK

Sterio József

Ebédelő aratók, repr.

Évk. KMT. 1929. 30.l.

MDK

Steric Károly, Izsó Miklós szobrászm.

/Lt.1863-247./, összeiratta Izsó Miklós /Lt.1876-42
háramaradt müveit.

Dr.Pipics Zoltán: Emlékek társulatunk multjából.
Évk.KMT.1929.130.l.

Sterió

Magyar Akvarell és Pasztellfestők Egyesületének kiállításán a Műcsarnokban szerepelt.

M. 929. X. 6.

MDK

Sterio Károly

Vaddisznó-vadászat, rajz, repr.

Félszázad a magyar sport történetéből. Literatura 1928. 7. sz. 246.l.

Sterio Károly

Fessl Frigyes archépe-

Dömötör István

Magyar művészképmások.

Magyar Művészet

1931. 3/9 1.

①①①①
1460

-3

F 1. Gr. Simon 66 × 33
Övri kiállítás, 1930, Ipolyi 91. vrám

F 2. Gr. Beptalan 66 × 33
Övri kiállítás, 1930, Ipolyi 46. vrám

3. Gr. Fülöp 37 × 31

4. Gr. Mátyás 37 × 31

34

MDK

Sterio Károly, festőm.
1821-1862

Gróf Széchenyi István. Vizfestmény. Repr.

Magyar Müvészet. 193o. 599.l.

Skerio

l.

LykaMagyműI300-50

197, 368, 409. l.

ſia qualchevolta
Ripl-Rónai e
ıo direttamente a
ebbe un fedele seguace
asovszky Zsolnay,
dosso,sciolto del-

ɔánya e altri gruppi
e vi penetrò l'im-
icenza di quel grande
ɔta, ch fu Mons. Gu-
ıni artisti unghere-
o che essi rimasero
'arte italiana di
o francamente che
ccademia si ha anche
senza che abbia
vita artistica unghe-
e italiano non era in

Sterio Károly

(1821–1862)

Gróf Széchenyi István lovas arckepe, vízf. repr.

Bártfai Szabó László

Gróf Széchenyi István művész kortársai és barátai –

MAGYAR MŰVÉSZET

1930. 600. 1.

Sterio Károly

Pihenés c. virf.

repr. 598. l.

LykaMagymű1300-50

Sterio Károlyi

l.

Siklóssy F K T tört.

122. l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Sterio Károly

l.

Siklósy FKT tört.

41. l.

Nem hiányozhat

egy magyar könyvtárból sem a kiváló két magyar publicista könyve

Dr. MILOTAY ISTVÁN

A FÜGGETLENSÉG ÁRNYÉKÁBAN. Cikkek, kortörténeti jegyzetek. — Ára fűzve P 5·60, kötve P 8.—

Dr. PETHŐ SÁNDOR

EGY VIHAROS EMBEROLTŐ. Hét portrait, Tisza, Andrássy, Apponyi, Ugron, Prohászka és Vázsonyi alakjai. Ára fűzve P 6.—, kötve P 8.—. Megrendelhetők a

STÁDIUM SAJTÓVÁLLALAT RT.

könyvkiadó hivatalában, Budapest, VI., Rózsa-utca 111. sz.

Sterio Károly

JEGYZETEK

97. STERIO KÁROLY, Hölgy kutyával. Vízfestmény. 40×30. . . . . (Illusztrálva a XVII. táblán.) 30

Árverési Közlöny
1931. 3. rk. 17

Sterio Károly

Feszl Frigyes épitőművészről készitett vizfestménye, a magy. művészképmások kiállitásán a Szépmüv.Múz.-ban.

Ujság, 931. V.6.

MDK

Sterio Károly, festőm.
1821-1862

8. Feszl Frigyes épitész /1820 v.1821 1884/
képmása.

Jelezve lent balra: Sterio 847
A Szépmüvészeti Muzeum tulajdona. 1924 évi
vétel.

Magy. Müvészképmás. 7.l.
1931

Storio

reisbar rapporta

Hara 1857

Sterio Károly

Prónay Gábor báró:
Vázlatok Magyarhon
népéletéből. Pest, 1855.
Barabás, fenti és Weber
25 szinczet képmellék-
~~[illegible]~~ letével.

Sterio

cod
Z

1855

Seix 157 l

Jelentem, hogy .....

távolmaradását.

Tudomásul vette:

.....

az osztályfőnök aláírása

Engedély

.....

a műhelyfőnök vag
aláírá

8. sorsz. Műhelyi minta. —

Sterio Karól

Casd

E Kpt. 1861-2. 17 l.

Stevio Károly

Prónay Károly báró

Vázlatok Magyarhon
népéletéből.
Pest, 1853.
Barabás, Stevio és Veber
25 rajzolt képével

..... *műhely.*

yfőnökség!

év ..... hó ____n történő kifize-

..... indokából személyesen meg nem

..... számu .....

tam.

évi ..... hó .....

.....

sajátkezü aláirás és munkásszám.

Sterio Karól

laid

Egypt 1864 69

Stefio Károly Jestőműrész

Fővárosi tapok 1866. XI. 3. 1030.

Hír a Képzőműrészeti Társulat kiállításáról

Jófej – Stefio Károly művéről

Fővárosi Lapok 1866. XI. 8. 1048.

Hír a Képz. Társulat sorsolásáról

Sterio Károly

A napokban elhunyt müvészről emlékezik meg a lap, aki a magyar népéletből festette remek képeit. Több, mint száz képe maradt magyar táj viseletek és különböző vidékek lakóinak tipusáról, melyek közül „a Muzeum Képcsarnoka legalább egy festményt szándékozik megszerezni, hogy kitünő ecsetje képviselve legyen." Negyven éves volt, tüdővészben halt meg. Heti Szemle c. rovat közleménye.

Divatcsarnok, Bp. 1862. juli. 22.
29. sz. 461. lap.

Sterio Károly

A jövendő mondás. Olajf.
Körezapolta Marastoni
Joisef. fol. Az ostság
tükre 1862. 6 szám
mellett.

Patak Jenő

Sterio Károly festő/19.sz./ müve a Képzőm.Társ.jótékonycélu sorsolási kiállitásán a Mücsarnokban.

Fővárosi Lapok 1864.I.XII.17.1202oo.

Táblakép. Patak Jenő.

"Jósló nő". Szerio Károly müve a Képzőm. Társ. jótékonycélu sorsolási kiállításán a Mücsarnokban.

Fővárosi Lapok 1864. I. XII. 17. 12o2. o.

Sterio Károly festő Dr. D. K.

zsánerfigurái emlékve:

Gerni, A mag. Tóraj. 1960 56

STERIO KÁROLY

Karl Sterio: Bildnis eines jungen Mannes mit Revolutionskokarde. Aquarellierte Bleistiftzeichnung, Sign. und dat. 1848.

Aukción: WIEN, DOROTHEUM
623. Kunstauktion, 1979.
Katalogus 297.sz., 47.old.

Sterio Károly

MDK

Repr.:

"Feszl Frigyes arcképe" 1847. Akv.

38. kép.

PATAKY DÉNES : A magyar rajzművészet. Bp. 1960.

Szöveg után, képtáblák.

Sterio Kárdy, festő

L: Lotz Kárdy

– : Mi várható ?

12

Nepszabadság, Bp. 1979. júl. 27.

Sterio Károly festő M.D.K.

Vázlatok magyarhon népéletéből c. Miadvány rajzainak egy részét készítette. (23. ábra)

Gerszi, A magy. Körajz. 1960 95

Sterio Károly festő és körajzoló M.D.K.

1821 - 1862

1). Kempen von Fichtenstamm

2.) Palocsay Sándor a ravatalon 1856

3). A fonó-lány. 1862

Gerszi, A magy. körajz. 1960 201

M.D.K.

Sterió Károly, festő

aquarell arcképeit említi

Csengeryné Nagy Zsuzsa: A Magyar Nemzeti Galéria az 1957-58-as években,

A Magyar Nemzeti Galéria Közleményei,

1960. II. sz. 121.old.

Sterio

A "Hazai vadászatok és a sport Magyarországon" című 1867-ben megjelent album Andrássy Manónak két vizfestményét közli Sterio kőrajzában.

PATAKY DÉNES: A magyar rajzművészet. Bp. 1960.

17.1.

Károly Steiro, festőművész,

Die ungarische Post setzt die Veröffentlichung von Briefmarken mit den Gemälden ungarischer Maler]fort.

Sándor Kálmán: Gemälde auf Briefmarken.

Daily News, 1979. aug. 12.

Sterio Károly

Sterio Kóroly festő L.D.K.

rajzai után készült könyomatok vannak a Hazai vadászatok és sport c. albumban.

Gerzi, A magy. Zörajz. 1960 100

Sterio Károly M.D.K.

Művével gyarapodott a Galéria állománya

Akvarell-arcképek

Csongeryné Nagy Zsuzsa: A M. Nemzeti Galéria az 1957-58-as évben 198.l.

A MAGYAR NEMZETI GALÉRIA KÖZLEMÉNYEI II. kötet 1960.

mdk.

Sterió Károly

Buda ostroma 1849-ben. Előterében sebesült honvéd

- kép (reprodukció)

Bertalan Vilmos: A Kiscelli Múzeum Bp. 1962

47.l

Sterio Károly M.N.K.

Balatonfüredet ábrázoló kép

Telepy Katalin: A Magyar Nemzeti Galéria uj szerzeményei
A Magyar Nemzeti Galéria Közleményei IV. sz. Bp. 1963.
155.l.

Sterio Károly festő M.13.4.

csak ritkán foglalkozott körajzolás-
sal
néhány osztrák s magyar arisztokrata
képmása

Gerszi, A magy. körajz. 1960 48

Sterio Károly MDK

Gör. kel. szerb Templom /Szerb u. 4/.

Valószinü alkotója Mayerhoffer András.
A szerbek 1695-ben emelték, ~~XVII~~ 1733-ban bővitették.

1957-59-ben Pfannl Egon állitotta helyre.
Repr.: 228. kép.

Ikonosztáz Sterio Károly képeivel. 1857.

Zakariás G. Sándor: Budapest. Bp.1961.

125-126.l.

STERIO KÁROLY, festő, 1820-18 62

Leánya Szombathelyre ment férjhez s itt került ismeretségbe Dr. Gothard Istvánnal, aki mint műtörténész is érdeklődni kezdett atyja munkái iránt. Önzetlen lelkesedéssel ismertette és népszerüsitette Sterio nevét.
61.old.

FARKAS DÉNES: A három gothard fivér munkássága 53.old

VASI SZEMLE, Helyismereti Évkönyv, 1965. II.kot.
Szombathely, 1965

STERIO KÁROLY, festő, 1820-1862.

Emigrált görög családból származott. Szabadságharcunkat több képben örökitette meg. Az elnyomatás korában pedig realista stilusu képeket festett a dolgozó nép életéről 61.old.

FARKAS BÉNES: A három Gotthard fivér munkássága 53.old

VASI SZEMLE, Helytörténeti Évkönyv, 1963. II.köt.
Szombathely, 1963

STERIO KÁROLY, festő

Emigrált görög családból származott.-Szabadságharcunkat több sikerült képben örökitette meg.-Az elnyomatás korában pedig realista stilusu képeket festett. a dolgozó nép életéből.-Igy például:"Somogyi gulyás".c.képe.
61.old

FARKAS DÉNES: A három gothard fivér munkássága 53.old

VASI SZEMLE, Helyismereti Évkönyv, 1963. II.köt.
Szombathely, 1963

STERIO KÁROLY, festő

Emigrált görög családból származott. Szabadságharcunk alatt több sikerült képet alkotott. -Pl. "Budavár bevétele". - Az elnyomatás korában pedig realista stílusu képeket festett a dolgozó nép életéről. 61.old

FARKAS DÉNES: A három Gothard fivér munkássága 53.old

VASI SZEMLE, Helyismereti Évkönyv, 1963. II.köt. Szombathely, 1963

STERIO KÁROLY, festő, 1820-1862.

Emigrál görög családból származott. Szabadságharcunk at t több sikerült képben örökitette meg. Igy pl. Kiss Ernő honvédtábornok . Az elnyomatás korában pedig realista stilusu képeket festett a dolgozó nép életéről. 61.old

FARKAS DÉNES: A három Gothard fivér munkássága 53.old

VASI SZEMLE, Helyismereti Évkönyv, 1963. II. köt.
Szombathely, 1963

STERIO KÁROLY, festő, 1820-1862

Emigrált görög családból származott. Szabadságharcunkat több sikerült képben örökitette meg.-Igy például: Klapka György arcképe.- Az elnyomatás korában pedig realista stilusu képeket festett a dolgozó nék életéről 61.old

FARKAS DÉNES: A hároh Gothard fivér munkassága 53.old
888888888888

VASI SZEMLE, Helyismereti Évkonyv, 1963. II.köt.
Szombathely, 1963

STERIO KÁROLY,festő,1820-1862

Emigrált görög családból származott.Szabadságharcunkat több sikerült képben örökitette meg.-Az elnyomatás korában pedig realista stílusu képeket festett a dolgozó nép életéből-Igy például:"Tiszadobi juhász"c.festménye. 61.old

FARKAS DÉNES: A hároh Gothard fivér munkássága 53.old
88888888888

VASI SZEMLE, Helyismereti évkönyv, 1963. II.köt.
Szombathely, 1963

STERIO Károly festő M.D.K.

/1821-1862/

Széchenyi István a Lánchid épitésénél./ vizfestmény Andrássy Manó rajza után/ 1850-es évek.

repr.

Cennerné Wilhelmb Gizella:Magyarorszgg történetének képeskönyve 896-1849. bp. 1962. 262.l.

Sterio Károly
festő

M.D.K.

1862-ben halt meg Sterio Károly a
Jászkunság felfedezője.

Dr. Galkai Endre: Sterio Károly, elfeledett festő tevékenysége
a Jászkunságban
Jászkunság, 1962. szeptember – 108 lap.

Sterio Károly

Rajza szerepel a Munkácsi Galéria új szerzeményeinek kiállításán

Magyar Munkat 1970 június 24
4. old.

Sterio Ferenc
festő

Betyár és parasztszámerekat festett.

Szolnokon dolgozott.

A magyarországi műv. tört. I. 430.
Corvina 1970.

M.D.K.

Sterio Károly

Kőre rajzolta Andrássy Manó két rajzát egy Hazai vadászatok és sport Magyarországon c. album számára, 1875.

Pataky Dénes: Az 1848-as szabadságharc grafikai ábrázolásai 179.1.
A MAGYAR NEMZETI GALÉRIA KÖZLEMÉNYEI III. Bp. 1961.

STERIO KÁROLY, festő, 1820-1862

Emigrált görög családból származott. Szabadságharcunkat több sikerült képben örökitette meg.-Az elnyomatás korszakában pedig realista stílusu képeket festett a dolgozó nép életéről.-Igy például: Tolna megyei csősz".cimü képe. 61.old

FARKAS DÉNES: A haroh Gothard fivér munkássága 53.old
8888888888888

VASI SZEMLE, Helytörténeti évkönyv, 1963. II.köt.
Szombathely, 1963

Stefio Károly

festette 1856-57 között a Váci utcai gö-
rög keleti templom ikonosztázionját.

Tóth Endréné: Budapest Enciklopédia,
Budapest, 1970. 463l

90l

Steric Károly

A szombathelyi Smidt Muzeum tulajdonában festméynei vannak.

V. J. - A Smidt Muzeum; Mügyüjtő, 1972. 1. sz. 41. l.

Sterio K.

olajfestménye: Buda 1849 évi ostromónál sebesült honvéd. Reprodukció.

Tóth Endréné: Budapest Enciklopédia, Budapest, 1970.

2381

Sterio Károly

olaj fest ménye: I. Ferenc József bevonulása 1857-ben Budára, a mai Hunyadi János úton. Reprodukció.

Tóth Endréné: Budapest Enciklopédia, Budapest, 1970.

360 l

Sterio Károly

körajza: Duna - viz órus 1955-ben.
Reprodukció.

Tóth Endréné: Budapest Enciklopédia, Budapest, 1970.

3491

Sterió Károly

Halászok, 10. o. 45×55

30. Művészeti Képárverés
1973.

Sterió Károly

Hallásról, 45×55, 5000 Ft

30. Tihanyi Képaukció, 1973.

Stepio Károly

rajza: „Gabonát nyomtató urasági cselédek." 846. p. reprodukció 1855.

Rózsa György - Spira György: Negyvennyolc a kortársak szemével, Budapest 1973. 575 l

STERIO KÁROLY, grafikus /1821-1862/

A Soproni Muz. grafikai gyüjteményében kb. 100 portré, sok Szechenyi ábrázolás.-Ezek jegyzéke:
8./.-Sterio Károly /1821-1862/. Szin. Kőrajz. Nyomda: Reiffenstein és Rösch Wien, -20+32 cm.- 166.old.
Szechenyi István és fia egész alak.

DAVIDNÉ ASKENAZY ÉVA: A Soproni Liszt Ferenc Múzeum Grafikai gyüjteményének története ka 157.old

ARRABONA, lá. A Xantus János Múzeum évkönyve, Győr, 1972

Stefio Károly

az V. Szerb u. 4. sz. a. szerb templom ikonosztazion képeinek szerzője.

Bierza László, Bernát György, Erdei Ferenc stb.: Budapest Lexikon, Budapest 1973. 1335 l

9451

Sterio Karoly, festő, 1821-1862.

2.sz.kép.-Sterio Karoly: Papagályos hölgy cimü müve
Fekete repr. 324.old

K.Gyurkovich Tibor: Sterio Karoly/1821-1862/a mozgás
festője 323.old.

Müv.Tört.Ért. 1974.xxIII. 4.sz. Bp

Sterio Károly, festő, 1821-1862

--

1. sz. Kép. Sterio Karoly: Lakodalmas menet. Fekete repr. 323.old

K. Gyurkovich Tibor: Sterio Károly /1821-1862/ a mozgás festője 323.old.

Müv. Tört. Ért. 1974. xxIII. 4. sz. Bp

Sterio Karoly, festo

Sterio Károly volt az,aki az első Pettenkofen mellett a korabeli festészet előtt már kedveltté tette Szolnokot. 324.old

K.Csurkovich Tibor: Sterio Karoly/1821-1862/a mozgás festője 323.old.

Müv.Tört.Ért. 1974.xxIII. 4.sz. Bp

Sterio Karoly, festő
--

Sterio Karoly müveinek jegyzéke:
XV.-Csalad tulajdonaban volt még 1935-ben többek közt:
--"Pengős Péter halaszkunyhója",c.müve.1831.Ceruzarajz
--"Ferenc csaszar arcképe",c. müve.Vizf.1832.
--"Budavár ostroma",c.müve.Ceruzarajz.1849.Stb. 327.old

K.Gyurkovich Tibor:Sterio Károly/1821-1862/a mozgás festője 323.old.

Müv.Tört.Ért. 1974./XIII. 4.sz.

Sterio Károly, festő

3.sz.kép.-Sterio Károly: Utban a vásarra,cimü müve.
Tekete repr. 324.old

K.Gyurkovich Tibor: Sterio Károly/1821-1862/a mozgás
festője 323.old.

Müv.Tört.Ért. 1974.XXIII. 4.sz. Bp

Sterio Károly, festő

Sterio Károly műveinek jegyzéke:
Múzeumokban lévő képei:.-1.Magyar Nemzeti Galéria:

9.-"Gróf Pejachevich arcképe",c.müve.-1840-es évek.
Katonatiszti ruhában.Vízfestmény,241+187 mm.

10.-"Török ór"/Ülő figura/.230+156 mm.Vízfestmény/
Jelzés nélkül 325.old

K.Gyurkovich Tibor: Sterio Károly/1821-1862/ a mo-
gas festője 323.old

MÜv.Tört.Írt. 1974.XXIII. 4.Sz. Bp

Sterio Károly, festő, 1821-1862

Életképeit festőiségre való törekvés jellemzi./Papagá
lyos hölgy,-Lakodalmi menet,-Útban avasarra,stb./.Szá
mos sport és vadászképet is festett.-Görög származású
és atyja mérnök volt. 324.old

K. Gyurkovich Tibor: Sterio Károly/1821-1862/ a mo
gás festője 323.old

Mit.Tört.Ért. 1974. XXIII. 4.sz. Bp

Sterio Károly, festő
--

Sterio Károly műveinek jegyzéke:
XIV.-Román templom Szaszkabánya közelében.
310.-"Oltarkép, o.műve,- Olaj/. 1833. 327.old

K.Gyurkovich Tibor: Sterio Károly/1821-1862/ a mozgás festője 323.old

Müv.Tört.Ert. 1974. XXIII. 4.sz. Bp

Sterio Karoly, festő, 1821-1862

Sterio Károly Borsos technikai felkészültségét -ki Barbas mellett korának legnagyobb biedermeier festője vololajfestményeiben talán legtöbbször nem éri el, de vifestményeinek egyes darabjaiban felül is múlta. 324.ol

K. Gyurkovich Tibor: Sterio Károly/1821-1862/ a mozgás festője 323.old

Mit.Tört.Ért. 1974. XXIII. 4.sz. Bp

Sterio Károly, festő

Gondos kivitelű, biztos rajztudású és kiegyensúlyozott kompomált képeivel a magyar biedermeier jeles mesterei közé tartozik. Több képét őrzi a Nemzeti Galéria 324.old

K. Gyurkovich Tibor: Sterio Károly/1821-1862/ a magyar festője 323.old

Mit.Tört.Ért. 1974. XXIII. 4.sz. Bp

Sterio Károly, festő

Sterio Károly műveinek jegyzéke:
Múzeumokban lévő képei:.-1.Magyar Nemzeti Galéria:
11.-"Parasztkonyha",c.müve.-280+418 mm.Vizfestmény.Jel
b.o.Sterio,854.
12.-"Női arckép",c.müve.-1840-es évek.Ceruza és vizfest
mény. Jelzés nélkül. 325.old

K.Gyurkovich Tibor: Sterio Károly/1821-1862/ a mo
gas festője 323.old

Müv.Tört.Írt. 1974.XXIII. 4.sz. Bp

Sterio Károly, festő

Sterio Károly műveinek jegyzéke:
Múzeumokban lévő képei:--1.-Magyar Nemzeti Galéria:
18. "Schäffer Adalbert festő arcképe".c. műve.-Vizf.227+175 mm.Jel.Sterio.842.-A név 1843-ban van irva. Hauszmann A. ajandéka.-
19.-"Fesz1 Frigyes arcképe".c.műve.-Vizf.Ovalis269+223 mm.Jel.b.o.Sterio,1847.-Sajó Jánosnétól véve. 326.old

K.Gyurkovich Tibor: Sterio Károly/1821-1862/ a mozgás festője 323.old

Műv.Tört.Ért. 1974. XXIII. 4.sz. Bp

Sterio Karoly, festő

Sterio Karoly müveinek jegyzéke:
V.Aukciók: b./ Ernst Múzeum Aukcióin.
250.-"Csurgó látképe",c.müve.-Vizf.-23+30 cm.47.aukc.
1933.nov.
251.-""Gróf Batthyany Ekemér arcképe",c.müve.vizf.-12-2
xxx 12+23 cm.Jelz.Sterio,858.-47.aukc.1933.nov.
252.-262-ig."Vadasz és halasz jelenetek",c.müve.11.drb
szines körajz.-54.aukc.1936.nov.
263.-"Medvevadá szat",c.müve.-Körajz.-54.aukc.1936.nov.

326 old

K.Gyurkovich Tibor: Sterio Karoly/1821-1862/ a mozgas festője 323.old

Müv.Tört.Ért. 1974. XXIII. 4.sz. Bp

Sterio Karoly, festő

Sterio Karoly müveinek jegyzéke:
V.-Aukciók:

240.-"Leanykak",c.müve.-Vizf.27+22 cm.Jelz.l.j.-1929 ápr.aukc.III.-XIV.tabla.
241.-Csikós',c.müve.-Vizf.9+9 cm.Jelz.j.l.1929.dec.aukc
242.-"Férfi képmas",c.müve.Miniatura.Jelz.b.k.-1933.dec.a
243.-"Női képmas',c.müve.Vizf.Jelz.-1936.nov.aukc.
244."Ülő férfi",c.müve.Szinezett rajz.10+7 cm.Jeletve 1938.szept.aukc. 126-sk

K.Gurkovich Tibor: Sterio Karoly/1821-1862/ a mozgás festője 328.old

Müv.Tört.Irt. 1974. XXIII. 4.sz. Bp

Sterio Karoly, festo

--

Sterio Karoly müveinek jegyzéke:

II.-Magántulajdonban.-c/.-Dr.Gyurkovich Tibor Budapest.

182.-"Rokkazó öregas zony katonaval".c.müve.Vizf.23+19 cm.-Jel:J.l.Sterio,1857.-

183.-"Markuszovzsky Lajos arcképe".c.müve,-Vizf.18+14 cm.-Jel:b.l.Sterio,858.-Vétel.BAV.1970.

184.-"Vagtató csikós",c.müve.Vizf.27+35 cm.1854-ből.

185.-"Havas betyarkaland",c.müve.Olajf.50u65.cm.Jel.nélk

185/a.-"Székre tamaszkodó kislany",c.müve.Vizf.21+15 cm. Jel.b.l.Sterio.861. 326.old

K.Gyurkovich Tibor: Sterio Karoly/1821-1862/ a mozgás festője 323.old

Müv.Tört.Ért. 1974. XXIII. 4.sz. Bp

Sterio Karoly, festő
--

Sterio Karoly müveinek jegyzéke:
v.Aukciók.-Az Ernst Múzeum aukciói:
267.-"Kirandulas",c.müve.-Vizf.Jelz:Sterio.17/VII.845.
Almasy Teleky Éva/Volt Ernst Múz/II.aukc.1943.
apr.
268.-"Ulanus katona lóhaton",c.müve.Vizf.30+22.cm.Jelz.
és datalva.Ernst.Múz.II.Müv-Aukc.1946.máj.
269.-"Férfiképmas",c.müve.-Szinezett szénrajz.38+40 cm-
Jelz.-Ernst Múz.VII.Müv.Aukc.1948.II. 326.old

K.Gyurkovich Tibor: Sterio Karoly/1821-1862/ a mozgás festője 32[illegible].old

Müv.Tört.Ért. 1974. XXIII. 4.sz. Bp

Sterio Károly, festő

Sterio Károly műveinek jegyzéke:
VII.-Diszalbumok:.-c. /.-Gr.Andrássy Manó_Keletázsiai utazások.Könyomatok.Pesten,1955.Emich Gusztav.
-- "Elefantvadászat után",c.müve.Bibile
-- "Kalkuzza",c.müve. Bengalia
-- "Zancosnők a murserrabati udvarnál".c-müve
-- "A tigris friss nyomra akadt vadászok".c-müve.
327.old

K.Gyurkovich Tibor: Sterio Károly/1821-1863/ a mozgás festője 323.old

Müv.Tört.Ért. 1974. XXIII. 4.sz. Bp

Sterio Karoly, festő

Sterio Karoly müveinek jegyzéke:
VII.-Diszalbumok:.-c./.-Gr.Andrassy Manó_Keletazsiai utazasok.Könyomatok.Pesten,1955.Emich Gusztav.
- "Arab tanya a Szuchy pusztan",c. müve
-- "Tolakodó hajósok",c. müve
-- "Elefántvadaszat odalopódzással", c.müve
--8 elefant egyrakason elejtve",c. müve. 327.old

K.Gyurkovich Tibor: Sterio Karoly/1821-1862/ a mozgás festője 323.old

Müv.Tört.Srt. 1974. XXIII. 4.sz. Bp

Sterio Karoly ,ü~~xxxxxxxxxxxxxxxx~~:festo
--

Sterio Karoly müveinek jegyzéke:
II.-Magantulajdonban.-a§-Horvathné,Pottyondy Clarissa, Szombathely.-
89.-"Rokkazó asszony",c.müve. olajfestmény
90.-Anya gyermekébel.c.müve.Olaj.Ovalis.40+30 cm.J.nélkü
91."Sterio felesége".c.müve.Olaj.60+50 cm.Jel.857.
92.-"Sterio önarcképe",c.müve.-Olajf.60u50 cm.Jelz.857.
93.-"Libapasztor".c.müve.Olajf.26+20 cm.Jelz.nélkül
326.old

K.Gyurkovich Tibor: Sterio Katoly/1821-1862/ a mozgas festője 323.old

Müv.Tört.Ert. 1974. XXIII. 4.sz. Bp

Sterio Károly, festő

Sterio Károly müveinek jegyzéke:
Múzeumokban lévő képei:--1.-Magyar Nemzeti Galéria:
16.-"Férfiarckép".Baldocsy Antal?Vizf.128+115 mm.1844.
Sterio Károly jelzésel.Dorotheum Wienből s
rezve.-
17.-"Alvó leany hintaszékben",o.müve.-Ceruza,vizf.és
kaparas:202+254 mm.Jelezve.b.l.Sterio,852.
325.old

K.Gyurkovich Tibor: Sterio Károly/1821-1862/ a moz
gas festője 323.old

Müv.Tört.Ért. 1974. XXIII. 4.sz. Bp

Stério Károly, festő

A Papagalyos hölgy,c.képe.-Portré,de ugy állitja be,mint mintha a hölgy sétara indulna.Már megy de még egyszer bucsuzóul lovagló ostoraval a madár felé legyint.Indul,de mégsem egészenMellette a kutya,türelmetlen remegésben félrefordulva varja az ibdulast,s ez altal a hölgy és gavallérja köztkapcsolatot létesit. 324.old

K.Gyurkovich Tibor: Stério Károly/1821-1862/ a mozgás festője 323.old

MMv.Tört.Pet. 1974. XXIII. 4.sz. np

Sterio Karoly, festő

--

Lakodalmi menet,c.képe.-Az előtérben mozdulatlanúl alló nézősereg ,mint ellentét fokozza a szekér rohanasat.A mozdulatlan nézők közt is kis mozgások gyürüznek.a két be szélő gyermek közt az elbamészkodó para ztban,ki a pipajat szivogatja.-Bozogni latni a motivumot, s nem meg merevedve,ez festői egyéniségének lanyege. 324.old

K.Gyurkovich Tibor: Sterio Karoly/1821-1862/ a mozgás festője 323.old

Müv.Tört.Prt. 1974. XXIII. 4.sz. Bp

Sterio Károly, festő

Lakodalmi Menet,c.képe.-A kép főtengelyében és helyén a mennyasszonyt és lakodalmasokat vivő ,főszerepet játszó rohanó kocsi áll.A legények felugorva,kurjongatva emelik fel karjukat.Előttük a lányok belekapaszkodnak a a rohanó szekérbe.A szekér mellett kutya fut,fent gólya repül. 324.old

K.Gyurkovich Tibor: Sterio Károly/1821-1862/ a mozgás festője 323.old

Művt.Tört.Prt. 1974. XXIII. 4.sz. Bp

Sterio karoly, festő

A mozgas nala müvészileg megszerkesztett.O a kép összes szereplőit belevája a mozgasba,egymassal vonatkozasba hozza.egyes dolgokat kiemel,masokat hattérbe szorit s az egészen végigvonul a mozgas ritmikus ,festői vonalvezetése,a kép hiteles,nem beallitott,nem szinpadias.
324.old

K.Gyurkovich Tibor: Sterio Károly/1821-1862/ a mozgás festője 325.old

Müv.Tört.Prt. 1974. XXIII. 4.sz. Bp

Sterio Károly, festő

Sterio Károly műveinek jegyzéke:
Múzeumokban lévő képei.--l.-Magyar Nemzeti Galéria.
6.-"Grummné, Samha Franciska arcképe", c, mive.-190+151
mm. Jelzés nélkül, Ovalis vizfestmény
325.old

K. Gyurkovich Tibor: Sterio Károly/1821-1862/ a mozgás festője 323.old

Müv. Tört. Ért. 1974. XXIII. 4.sz. Bp

Sterio Károly, festő

--

Sterio Karoly müveinek jegyzéke:
II.-Magantulajdonban,-Szaplonczay Mihalovich Miklós,
Budapest.-
187.-"Kékszalagos kalapos fiatal lany arcképe".c-müve
Vizf.-13+19 cm.- ~~8~~x 858. 326.old

K.Gyurkovich Tibor: Sterio Karoly/1821-1862/ a mozgas festője 323.old

Müv.Tört. Írt. 1974. XXIII. 4.s-. Bp

Sterio Károly, festő

A mozgás motivuma Jankó János, Deák-Ebner Dajos, Lotz Károly, stb. képein szintén meg van, de ott a mozgás legtöbbször kissé beallitottnak tünik, ig Sterionál sokkal bensőségesebb eszközökkel, gazdagabban és hitelesebben van megszerkesztve. 325. old

K. Gyurkovich Tibor: Sterio Károly /1821-1862/ a mozgás festője 323. old

Müv. Tört. Ért. 1974. XXIII. 4. sz. Bp.

Sterio Károly, festő

Sterio Károly m-veinek jegyzéke:
Múzeumokban lévő képei.--1.-Magyar Nemzeti Galéria.
2.-"Indulas a vadaszatra",cimü müve.-Olaj.-50+63 cm.
Kartan,J.j.l.Sterio, 856.
325.old

K.Gyurkovich Tibor: Sterio Karoly/1821-1862/ a mozgás festője 323.old

Müv.Tört.Írt. 1974. XXIII. 4.sz. Bp.

Sterio Károly, festő

Sterio Karoly műveinek jegyzéke:
Múzeumokban lévő képei.--1.-Magyar Nemzeti Galéria.
4.-"Pasztorok",Vaszon,32+43 cm.J .j.l.Sterio,849.
5.-Férfi arckép/Onarckép/.Vaszon.55.5+68 cm.jel nélkül
325.old

K.Gyurkovich Tibor: Sterio Karoly/1821-1862/ a mozgás festője 323.old

Müv.Tört.Írt. 1974. XXIII. 4.sz. Bp.

Sterio Károly, festő

Sterio Karoly m=veinek jegyzéke:
Múzeumokban lévő képei.--1.-Magyar Nemzeti Galéria.
Olajfestmény.--"Papagályos hölgy".-50.5x65.5 cm.-Jelez
1.P.Sterio.860.Ill,Kopp:Magyar biedermeier festészet
cimlapjan szinesen. 325.old

K.Gyurkovich Tibor: Sterio Károly/1821-1862/ a mo-
gas festője 323.old

Müv.Tört.Írt. 1974. XXIII. 4.sz. Bp

Sterio Karoly, festő

--

Utban a vasarra,c.képe.-Messze a háttérben két asszony beszélgetve megy a falu felé.Egyik mar a falut nézi,a m masik felé fordulva mond neki valamit.Elet van e kis me lékjelenetben is,s egyuttal emeli az egésznek a mozgalma massagat. 324.old

K.Gyurkovich Tibor: Sterio Karoly/1821-1862/ a mozgás festője 323.old

Müv.Tört.Írt. 1974. XXIII. 4.sz. Bp

Sterio Karoly, festő

---

a Papagályos hölgy,c.képe.-Ha végignézzük a vonalvezeté
tést,mely igy e két személy között végigvonul,az indulas
és varakozas gyönyörü ritmusat latjuk benne.Nemm fény
képszerü ábrazolas,hanem az élő jelenetnek belső vonal
ritmikai és pszichikai festői megoldasa. 324.old

K.Gyurkovich Tibor: Sterio Karoly/1821-1862/ a mo-
gás festője 323.old

Müv.Tört.Ért. 1974. XXIII. 4.sz. Bp

Sterio Karoly, festő

--

Sterio Karoly müveinek jegyzéke:
VIII.-Illusztrációk,különböző helyeken:
305.-"Andrássy Manó gr.",c.müve.-Emliti:Eber:Müvészeti Lexikon és Lyka Nemzeti Romantika.
306.-"Gróf Széchenyi Istan",c-müve.-Vizf.III.Magyar Müv.1930.-300.lap. 327.old

K.Gyurkovich Tibor: Sterio Károly/1821-1862/ a mozgás festője 323.old

Müv.Tört.Ért. 1974. XXIII. 4.sz. Bp

Sterio Károly, festő

--

Sterio Károly müveinek jegyzéke:
XII.-Olajnyomatok.A berlini Stroch és Kramer cégnél. Igen szép kivitelben.
307.-"Gr.Andrássy Manó lovasképe",c.müve
308.-"Nyúlvadászat",c.müve
309.-"Farkasvadászat,c.müve. 327.old

K.Gyurkovich Tibor: Sterio Károly/1821-1862/ a mozgás festője 323.old

Müv.Tört.Értesítő 1974. XXIII. 4.sz. Bp

Sterio Karoly, festo

Stereio Karoly müveinek Jegyzéke:
IV.-Védett Képek:
237.-"Gróf Andrassy Manó arcképe", c.müve. Vizf. 170+105 mm. Lelz. j. l. Sterio 849.
238.-"Férfi képmas", Pozsonyi patricius. c. müve. Vizf. 240+190 mm. Jelz. l. k. Sterio
239.-"Fiatal nő arcképe, kezében viragcsokorral", c. müve Olajf. Ovális keterben. Nagy formatumu. kb. 100+80 cm. 1972-ben Ko ssuth L. utcai BAV-ban

K. Gyurkovich Tibor: Sterio Karoly /1821-1862/ a mozgas festője 323. old

Müv. Tört. Ért. 1974. XXIII. 4. sz. Bp

Sterio Karoly, festő

Lakodalmi menet.c.képe.-Az első magyar népéletkép.A kép témaja valóban mozgalmas,de ha analizáljuk,látni fogjuk hogy extémat milyen motivumokból és hogyan allitotta össze .E témat sokkal soksziniibben és hitelesebben szerkeszette meg,mint más festők hasonló jelenetet. 324.old

K.Gyurkovich Tibor: Sterio Karoly/1821-1862/ a mozgás festője 323.old

Müv.Tört.Ert. 1974. XXIII. 4.sz. Bp

Sterio Károly, festö

Sterio Karoly müveinek jegyzéke:
VIII.-Magantulajdonban.- Szerb Templom,Budapest
188-236-ig.48.kép.ebből 35 az ikonosztazt diszíti
Olajf.1858. 326.old

K.Gyurkovich Tibor: Sterio Károly/1821-1862/ a mozgás festője 323.old

Müv.Tört.Ert. 1974. XXIII. 4.sz. Bp

Sterio Károly, festő

1821-ben szül.Szászkabanyan,régebben Steierlakot emli tettek.Meghalt 1862-ben Pesten.Bécsben az Akadémian tanult,utana Pozsonyban,Szolnokon,Szombathelyen,majd Pesten müködött.Arc és életképfestő./Széchenyi Istvan, Markusovszky Lajos,Fesel Frigyes,Clark Adam,stb./. 324.old

K.Gyurkovich Tibor: Sterio Károly/1821-1862/ a mozgás festője 323.old

Művt.Tört.Írt. 1974. XXIII. 4.sz. Bp

Sterio Károly, festő, 1821-1862

Végvari, majd Lyka Károly, ~~ax~~ Magyar Művészet és Nemzeti romantika c. művében emliti. A Művészet c. folyóiratban néhany szó esett róla, és végül Szerényi Gothard István irt róla főleg életrajzi adatokat a Vasi Szemlében. 324.old

K. Gyurkovich Tibor: Sterio Károly /1821-1862/ a mozgás festője 323.old

Műv. Tört. Ért. 1974. XXIII. 4.sz. Bp

Sterio Karoly, festő

--

Sterio Karoly müveinek jegyzéke:
VIIII.IX.-I.Ferenc József tulajdonában/Még 1935-ben/.
Szamos rajz és akvarell a jaszkun népről napi foglalkozasa körében,1856. 327.old

K.Gyurkovich Tibor: Sterio Karoly/1821-1862/ a mozgás festője 323.old

Müv.Tört.Ért. 1974. XXIII. 4.sz. Bp

Sterio Karoly, festo

Sterio Karoly müveinek jegyzéke:
II.-Magantulajdonban.-György Dénesné, Budapest.
186.-"Clark Adam arcképe",c.müve.-vizfestmény,
200+ 255 mm.-Jelezve b.l.Sterio, 850. 326.old

K.Gyurkovich Tibor: Sterio Karoly/1821-1862/a mozgás festője 321.old

Müv.Tört.Ért. 1974. XXIII. 4.sz. Bp

Sterio Károly, festő

Sterio Károly festményeinek jegyzéke:
Muzeumokban lévő képei:.-3.-Sümeg,Darnay Muzeum:
27.-"Berzsenyi Dániel".-Miniat.Közölve:Éber L.Művészeti
Lexikon. 326.old.

K.Gyurkovich Tibor: Sterio Károly/1821-1862/a mozgás festője 323.old

Műv.tört.Ért. 1974. XXIII. 4.sz. Bp

Sterio Károly, festő

Sterio Károly m-veinek jegyzéke:
Múzeumokban lévő képei.--l.-Magyar Nemzeti Galéria.
3.-"Kastély a parkban",cimü müve.-Olaj.37.5+38 cm.
J.j.l.Sterio, 85). 325.old

K.Gyurkovich Tibor: Sterio Károly/1821-1862/a mozgás festője 323.old

Müv.tört.Írt. 1974. XXIII. 4.sz. Bp

Sterio Károly, festő

A Papagályos hölgy,c.képe.-Külön ki kell emelnünk e k
kép színharmoniajat s annak feketéből kiinduló egységes
kibontakozasat,mely fekete később az impresszionistak
nál valt elöször színné. 324.old

K.Gyurkovich Tibor: Sterio Károly/1821-1862/a mozgás festője 323.old

Müv.Tört.Ert. 1974. XXIII. 4.sz. Bp

Sterio Karoly, festó
--

Br.Prónay Gábor:Skizzen aus dem Volksleben in Ungarn. melynek számos szinezett mellékletét Barabás Miklós és Weber Henrik Sterio Karoly festette.1855.Geibel in Pest. 327.old

K.Gyurkovich Tibor: Sterio Károly/1321-1862/ a mozgás festője 323.old

Müv.Tört.Ért. 1974. XXIII. 4.sz. Bp

Sterio Károly, festő
--

Sterio Károly müveinek jegyzlke:
VI.-Kiallitások: f./.-Magyar Remekmüvek Kiallitasa, 1969
--"Pesti intérieure,.vizf.+fedőfehér.-Jelenleg a
Nemz.Galéria tul. 327.old

K.Gyurkovich Tibor: Sterio Károly/1821-1862/ a mozgás festője 323.old

Müv.Tört.Ért. 1974. XXIII . 4.sz. Bp

Sterio Karoly, festő

Sterio Karoly müveinek jegyzéke:
VI.-Kiallitasok.-g./.-Magy.Nemz.Galéria uj.szerzemé
nyeinek kiallitása, 1970.-
--"Férfiarckép",-Vizf. 1840-es évek. 327.old

K.Gyurkovich Tibor: Sterio Károly/1821-1862/ a mozgás festője 323.old

Müv.Tört.Ért. 1974. XXIII . 4.sz. Bp

S

Sterio Károly, festő

--

Sterio Károly müveinek jegyzéke:
X.-A volt Erzsébet Múzeumban a Királyi Várban:
10 darab néprajzi akvarell, 1859. 327.old

K. Gyurkovich Tibor: Sterio Károly/1821-1862/ a mozgás festője 325.old

Müv.Tört.Ért. 1974. XXIII. 4.sz. Bp

Sterio Károly, festő

A Papagalyos hölgy,c,képe.-A Nemzeti Galéria allandó ki
allitasan szerepel,ez bizonyitja kivalósagat.Urlovasnőm
nek is nevezik e képet. Ez nem mozgas abrazolas. 324old

K.Gyurkovich Tibor: Sterio Károly/1821-1862/ a moz-
gás festője 325.old

Müv.Tört.Ért. 1974. XXIII. 4.sz. Bp

Sterio Károly, festő

Sterio Károly müveinek jegyzéke:
VII.-Diszalbumok:.-c./.-Gr.Andrássy Manó_Keletázsiai utazások.Könyomatok.Pesten,1955.Emich Gusztáv.
-- "Elefántvadaszat hajtókkal.Logalla",c.müve
-- "Szántó elefant", c.müve
-- "Szarvasvadaszat",c. müve.-Jevangal,Java.
-- "Tancosnók a bengali nazim udvaraban",c.müve
327.old

K.Gyurkovich Tibor: Sterio Károly/1821-1862/ a mozgás festője 323.old

Müv.Tört.Ért. 1974. XXIII. 4.sz. Bp

Sterio Karoly, festő

--

Sterio Karoly müveinek jegyzéke:
VII. Diszalbumok:-a./.-Br. Prénay Gabor:Skiz en aus dem Volksleben in Ungarn.,melynek szamos szines mellékletét -Barabas Miklós és Weber Henrik mellett Steriofestette. 1855. Geibel in Pesth.
"Vágtató csikós",c.müve.Jel.1854.-A cimlapon.
Menyegzői honmenet.Jelz.nélkül.A lakodalmi menet olajfestmény valtozata. 327.old

K. Gyurkovich Tibor: Sterio Károly/1821-1862/ a mozgás festője 323.old

Müv.Tört.Ért. 1974. XXIII. 4.sz. Bp

Sterio Károly, festő

--

Sterio Károly müveinek jegyzéke:
VII. Diszalbumok:-a./.-Br. Prónay Gábor:Skiz en aus dem Volksleben in Ungarn.,melynek számos szines mellékletét -Barabás Miklós és Weber Henrik mellett Steriofestette. 1855. Geibel in Pesth.
"Vágtató csikós",c.müve.Jel.1854.-A cimlapon.
-Juhasz,c.müve
-"Gulyás",c.müve. 327.old

.Gyurkovich Tibor: Sterio Károly/1821-1862/ a mozgás festője 323.old

Müv.Tört.Ért. 1974. XXIII. 4.sz. Bp

Sterio Karoly, festő

--

Sterio Karoly müveinek jegyzéke:
VII. Diszalbumok:-a./.-Br.Prónay Gábor:Skiz en aus dem Volksleben in Ungarn.,melynek szamos szines mellékletét -Barabás Miklós és Weber Henrik mellett Steriofestette. 1855. Geibel in Pesth.
"Vágtató csikós",c.müve.Jel.1854.-A cimlapon.
- "Csikós",c.müve. Jelzés nélkül
- "Kondás",c.müve. Jelzés nélkül. 327.old

K.Gyurkovich Tibor: Sterio Károly/1821-1862/ a mozgás festője 323.old

Müv.Tört.Irt. 1974. XXIII. 4.sz. Bp

Sterio Károly, festő

--

Sterio Karoly müveinek jegyzéke:
VII.-Diszalbumok:.-a./.-Br.Prónay Gabor:Skizzen aus dem Volksleben in Ungarn,melynek számos szinezett mel lékletét Barabas Miklós és Weber Henrik mellett Sterio festett.-1855.Geibel in Pesth.
--"Ludhajtsar",c.müve.-Jelezve:Sterio.
--"Fonóka",c.müve. Jelz.nélkül
--"Puszta", Jelz. nélkül. 327.old

K.Gyurkovich Tibor: Sterio Károly/1821-1862/ a mo- Rás festője 323.old

Müv.Tört.Írt. 1974. XXIII. 4.sz. Bp

Sterio Károly, festő

Sterio Károly, müveinek jegyzéke:
VI.-Kiállitások:-e./.-Magyar Biedermeier Kiállitás.
1937-38.Az Orsz.Magy.Képzőmüv.Tars. Mücsarnok.
300./.-"Férfiarckép",c.müve
--"Önarckép",c.müve.Jelenleg a Nmsz.Galéria tul.
--"Urlovasné papagájjal",c.müve.-Jelenleg a Nemz.Galéria tul. 327.old

K.Gyurkovich Tibor: Sterio Károly/1821-1862/ a Mozgás festője 323.old

Müv.Tört.Ert. 1974. XXIII. 4.sz. Bp

Sterio Károly, festö

Sterio Karoly müveinek jegyzéke:
VI.Kiallitasok.-Hagyatéki kiallitason,1863-banA rendező Jankó János keltaraban:
282.-"Amerling arcképe",c.müve.
283.-"Amazon papagállyal".c.müve.-a Nemzeti Galéria tulajdona.
284.-"Alföldi életkép juhasszal".c.müve.
285.-"Hajdú elfogott lovakkal. 327.old

K.Gyurkovich Tibor: Sterio Károly/1821-1862/ a Mozgás festője 323.old

Müv.Tört.Ért. 1974. XXIII. 4.sz. Bp

Sterio Karoly, festő

--

Sterio Karoly müveinek jegyzéke:
VI.-Kiallitások:.-a/.Pesti Müegylet kiállitasai
279.-"Sokacok",c.müve.1856.-
280.-"A esősz",c.müve.-1856.
281-Indulas a vadaaszatra.1856.Jelenleg a Nemzeti Galéria tulajdona.
281-"Béreskonyha az Alsó-Petri pusztan",c.müve.1855
326.old

K.Gyurkovich Tibor: Sterio Karoly/1821-1862/ a Mozgas festője 323.old

Müv.Tört.Ért. 1974. XXIII. 4.sz. Bp

Sterio Karoly, festő

--

Sterio Karoly müveinek jegyzéke:
VI.Kiallitasok.Ernst Lajos és dr.Lazar Béla Magyar bie
edermeier kiallitasan 1913-ban.
292.-"Strixner arcképe",c.müve.Vizf.Kilényi tul.
293.-"Női arckép",c.müve.Olajf. Mag.tul.
294.-"Férfi arckép",c.müve.-Dr,Bodor Zs.tul.
295.-"Női arckép",c.müve.-Vizf.Dr.Poltzer a.tul.
296.-Női arckép",c.müve. Mag. tul. 327.old

K.Gyurkovich Tibor: Sterio Karoly/1821-1862/ a Mez
gas festője 323.old

Müv.Tört.Srt. 1974. XXIII. 4.sz. Bp

Sterio Károly, festő

Sterio Károly, műveinek jegyzéke:
VI.-Kiállitások:-e./.-Magyar Biedermeier Kiállitás.
1937-38.Az Orsz.Magy.Képzőműv.Társ. Műcsarnok.
--"Fürösztés",c.műve.Jelenleg a Nemz.Galéria tul.
297./.-"Pihenés",c.műve.
298./.-"Szoba belseje",c.műve.
299./.-"Ülő nő,c.műve 327.old

K.Gyurkovich Tibor: Sterio Károly/1821-1862/ a Magyar festője 325.old

Műv.Tört.Ért. 1974. XXIII. 4.sz. Bp

Sterio Karoly, festő

Sterio Károly műveinek jegyzéke:

II.-Magántulajdonban:.-b/.-Pottyondy Béla, Budapest

102.-"Férfi Dunaparton",c.müve. Guache.
103.-"Család anyavak a kertben",c.müve.-vizf.
104.-Család szülőkkel a szobaban,
105.-Tanulmany Ferenc József és Erzsébet bevonulasahoz a Várba.Nagy formatumu vizf.melyhez sok lovas nyeregtanulmány és arckép tanulmány van 326.ol

K.Gyurkovich Tibor: Sterio Károly/1821-1862/ a mozgas festője, 323.old

Müv.Tört.Ert. 1974. XXIII. 4.sz. Bp

Sterio Karoly, festő

Sterio Karoly müveinek jegyzéke:

II.-Magantulajdonban:.-b/.-Pottyondy Béla, Budapest

106.-"Nagy tarsasag a pozsonyi Vaskutacskanal"/Eisen Bründel/.Ceuza,848.Pressburg.

107.-Ugyanez a tars ság nagy metszet ben,mely höferichnél nyomatott.

108.-"Kis Sterio Gabriella",Viz.és még kb.70 drb.viz. és ceruza tanulmány egy nagy albumban. 326.old

K.Gyurkovich Tibor: Sterio Károly/1821-1862/ a mozgas festője, 323.old

Müv.Tört.Ért. 1974. XXIII. 4.sz. Bp

Sterio Károly, festő

Sterio Károly müveinek jegyzéke:

II.-Magantulajdonban,-c/.-Dr.Gyurkovich Tibor,Bpest.
179.-"Lakodalmi jelenet",Olajf.c.müve,-49+63 cm.1855
180.-"Utban a vasarra",c.müve.-Olajf.~~xxxxxx~~.49+50.em-
Fára festve.Jel:J.l.Sterio 855.-
181.-"Ali versenyló",c.müve.-Olajf.Vásznon. 42+51 cm.-
Jel.J.l.1856.Sterio.Almasy Teleky Éva IX.aukció
jan 1943-ban vétetett. 326.old

K.Gyurkovich Tibor: Sterio Károly/1821-1862/ a mozgás festője, 323.old

Müv.Tört.Ért. 1974. XXIII. 4.sz. Bp

Sterio Karoly, festo

Sterio Karoly müveinek jegyzéke:
V.Aukciók.-c./.BAV.aukciók:
270.-"Tereplovaglas",c.müve.-Vizf.52+65 cm.Jelz.l.b.
1957.szept.aukc.
271.-"Pásztorok",c.müve.-Olajf.44+41 cm.Jelz.-V.aukc.
1967.-
272.-"Udvarlas",c.müve,-Olajf.44+31.cm.Jelz.-1963.maj.a
326.old

K.Gyurkovich Tibor: Sterio Karoly/1821-1862/ a mo
gas festője, 323.old

Müv.Tört.Ért. 1974. XXIII. 4.sz. Bp

Sterio Karoly, festő

Sterio Karoly müveinek jegyzéke:
V.aukciók.-xxxx c./. BAV.aukciók:
273.-"Kertészleany",c.müve,-Olajf.40+38 cm.Jelz.l.j.b.
1970.maj.aukc.
274.-"Álló nő".c.müve.-Vizf.24+19 cm.Jelz.l.j.-1970.dec
aukc.
275.-"Kis fiú kalappal",c.müve.Vizf.-15+13 cm. Jelz.l.j.
1970.dec.aukc. 326.old

K.Gyurkovich Tibor: Sterio Károly/1821-1862/ a moz
gas festője, 323.old

Müv.Tört.Ért. 1974. XXIII. 4.sz. Bp

Sterio Karoly, festő

--

Sterio Karoly müveinek jegyzéke:
Muzeumokban lévő képei.-3.-Szombathely,Smidt Muzeum.
28.-"Görgely arcképe", vizfetsmény,c.müve.
29.-"Klapka arcképe",c. müve, Vizfestmény.
30.-"Görgely vagtató lovon",c.müve. Olajfestmény
31.-"Önarckpé".c.müve. Vizfestmény
32.-"Kiss Ernő tabornok",c.müve. Vizfestmény
326.old

K. Gyurkovich Tibor: Sterio Karoly/1821-1862/ a mozgas festője 323.old

Müv.Tört.Ert. 1974. XXIII. 4.sz. Bp

Sterio Karoly, festó

Sterio Károly müveinek jegyzéke:

VIII.-Illusztrációk különböző helyeken:

301.-"Szoba belseje",c.müve,-Vizf.A Képzőmüv.Fés.Grafikai Nemzetközi Kiallitasan./Olgyay cikke a Müvészet 1909.évf./.

302.-"Gróf Széchenyi Istvan és fia",c.müve.Kőnyomat. III.Magyar Müvészet.1933.évf.195.lap. 327.old

K.Gyurkovich Tibor: Sterio Karoly/1821-1862/ a mozgas festője 323.old

Müv.Tört.Ért. 1974. XXIII. 4.sz. Bp

Sterio Karoly, festő

--

Sterio Karoly müveinek jegyzéke:

VIII.-Illusztrációk különböző helyeken:

303.-"Férfiképmas",c.müve. Vizl.III.Magyar müvészet, 1938.évf. 23.lap.

314.-"Ebédlő arcmások",c.müve.-III.Uj Magyarsag.1928.Képes mellékletben.Kiallitva a Mücsarnok 1927-28 évi Téli Kiallitas./Szolnoki Müv./ 327.old

K.Gyurkovich Tibor: Sterio Karoly/1821-1862/ a mozgas festője 323.old

Müv.Tört.Ért. 1974. XXIII. 4.sz. Bp

Sterio Károly, festő

Sterio Károly műveinek jegyzéke:
Múzeumokban lévő képei:--1.-Magyar Nemzeti Galéria:
20.-"Atomyr József dr.aracképe",c.müve.-Vizf.232+189 mm.
Jel.j.o.l.Sterio 849. Művt.Képes-tól véve.
21.-"Szende Béla arcképe".c.müve.-Vizf.245+193 mm.Jel.j.l
Sterio Károly,844.
22.-"Férfiarckép",Vizf.310+240 mm.Jel.b.l.Sterio.847.
326.old

L.Gyurkovich Tibor: Sterio Károly/1821-1862/ a mor
gás festője 325.old

Műv. Tört.Ért. 1974. XXIII. 4.sz. Bp

Sterio Karoly, festő

Sterio Karoly müveinek jegyzéke:
VII.-Diszalbumok:.-c. /.-Gr.Andrássy Manó_Keletázsiai utazások.Könyomatok.Pesten,1955.Emich Gusztav.
-- "A lelőtt rinocerosz és menekülni akaró borja",c.müve
-- "Krokodillesés",c.müve. Java
-- "HongaKong',c.müve. Kína
-- "Halottégetés Kalkuttaban",cmüve. 327.old

K.Gyurkovich Tibor: Sterio Karoly/1821-1862/ a mozgás festője 323.old

Müv.Tört.Ert. 1974. XXIII. 4.sz. Bp

Sterio Károly, festő

Sterio Károly műveinek jegyzéke:

V.-Aukciók:

245.-"Klapka György",c.műve.Vízf.20+16 cm.Jelz.-1939.ja
jan.Ernst Múzeum tartott aukció.

246.-"Férfi képmás",c.műve.Olajf.35+28 cm.Jelz.-1940.de

247.-"Csikós",c.műve.Színes kőrajz.-29+45 cm-1949.
138.aukc. 326.old

K.Gyurkovich Tibor: Sterio Károly/1821-1862/ a mozgás festője 323.old

Műv.Tört.Ért. 1974. XXIII. 4.sz. Bp

Sterio Karoly, festő

Sterio Karoly müveinek jegyzéke:
V.aukciók:-Ernst Muzeum Aukcióin:
264.-"Farkasvadaszat",c.müve.-Kőrajz.54.aukc.1936
265.-"Csikósok",c.müve.-~~[illegible]~~.Szinezett kőraj
54.aukc.1936.nov.
266.-"Széchenyi Istvan arcképe.Gr.Andrassy rajza utan.
Szines kőnyomat.-54.aukció. 1936.nov. 326.old

K.Gyurkovich Tibor: Sterio Karoly/1821-1862/ a moz
gás festője 323.old

Müv.Tört.Ért. 1974. XXIII. 4.sz. Bp

Sterio Karoly, festo

Sterio Karoly müveinek jegyzéke:
VI.Kiallitasok.Hagyatéki kiallitason 1863-ban.Jankó János rendezte,az ő leltárában:
286.-"Két veszekedő szarvas, c.müve.
287.-"Templom belseje",c.müve.
288.-Judit és Holofernesz,c.müve
289.-Tengeri vihar,c.müve. 327.old

K.Gyurkovich Tibor: Sterio Karoly/1821-1862/ a mozgás festője 323.old

Müv.Tört.Ért. 1974. XXIII. 4.sz. Ep

Sterio Károly, festő

Sterio Károly müveinek jegyzéke:

II.-Magantulajdonban.-b./. Pottyondy Béla, Budapest.
97.-"Fehér ló",c.müve
98.-"Müterem,Sok alkotasával.Guache.
99,-"Szoba belso",cmüve. Guache.
100.-"Kis gyermek halóingben",c.müve. Guache
101.-"Dunai Vizimalom",c.müve. 326.old

K.Gyurkovich Tibor: Sterio Károly/1821-1862/ a mozgas testője 323.old

Müv.Tört.Ert. 1974. XXIII. 4.sz. Bp.

Sterio Karoly, festő

Sterio Karoly müveinek jegyzéke:
Müzeumokban lévő képei:--1.-Magyar Nemzeti Galéria:
23.-"Férfiarckép".Vizf.-243+185 mm.Jel.l.Steriopinx.
1840-es évek.A Főv.Képtártól atvéve.Kiallitva
Magyar Nemzeti Galéria uj szerzemények,1970.
24.-"Nöo arckép",c.müve.-Vizf.250+196 mm.Jel.846.Steric
Főv.Képtártól atvéve. 326.old

K.Gyurkovich Tibor: Sterio Karoly/1821-1862/ a moz
gas testője 323.old

Müv.Tört.Ért. 1974. XXIII. 4.sz. Pp.

Sterio Karoly, festő

Sterio Karoly müveinek jegyzéke:
Müzeumokban lévő képei:-2.-Kiscelli Muzeum:
25.-"Sebesült honvéd, Olajfestmény.
26.-"Ferenc József és Erzsébet kiralyné bevonulasa a Varba,Olaj.159+252 cm.1935-ben Frigyes főher ceg tulajdonában volt aféltoronyi kastélyban. /Halb-turm.Burgenland/. 326.old

K.Gaurkovich Tibor: Sterio Karoly/1821-1862/ a mozgas testője 323.old

Müv.Tört.Írt. 1974. XXIII. 4.sz. p.

Sterio Károly, festő

--

Sterio Károly müveinek jegyzéke:
Múzeumokban lévő képei.-3.-Szombathely,Smidt Múzeum.
33.-"Temgerpart,c.müve.-Vizfestmény.
34.-"Toborzas",c.mive.Vizfestmény.Régi Oraban
35.-"Sterio Gabriella kisleany koraban",c.müve.vizfestmé
36-88.-Több vizfestmény,arckép és jelentéktelenebb vaz
latok. 326.old

K.Gurkovich Tibor: Sterio Karoly /1821-1862/ a mozgas testője 323.old

Müv.Tört.Ért. 1974. XXIII. 4.sz. p.

Sterio Karoly, festo

Sterio Karoly müveinek jegyzéke:
II.-Magantulajdonban.-Horvath,Pottyomgy Clarissa, Szombathely.-
94.-"Fiatal leany arcképe",c.müve.-Ceruzarajz
95.-"Női fejtanulmany",c.müve. olajf.
96.-Oreg fa,.c.müve, Olajf.
És még kb.15-20 tanulmany vazlatfüzetében.
326.old

K.Gurkovich Tibor: Sterio Karoly/1821-1868/ a mozgas festője 323.old

Müv.tört.Irt. 1974. XXIII. 4.sz. Sp.

Sterio Károly, festő

Utban a vásárra,c.képe.-Uton vagyunk a szép ,fiatal par
rasztleány viszi a disznókat a vasárra.Megy és jobbra
szórva a kukoricát nekik,de csipője ringása mellett kö
ténye csücske felperdül.Közel a háttérben egy legény ül
lovan és vagyakozva néz a leany utan.Ez kapcsolatot te
remt köztük.Milyfiomán érzékeltetett mozgalmassag.A ha
xxxxxxx625.old

K.Gyurkovich Tibor: Sterio Károly/1821-1862/ a moz-
gas festője 323.old

Müv.Tört.Ert. 1974. XXIII. 4.sz. Bp

Sterio Károly, festő

--

Sterio Károly műveinek jegyzéke:
XI.-folyóiratokban:
Vasárnapi Ujságban fametszetek,1861 :
"Somogyi gulyás",c.műve.
"Tiszadobi juhasz",c.műve.
"Tolna megyei csész. c.műve. 327.old

K.Gyurkovich Tibor: Sterio Károly/1821-1862/ a mozgás festője 323.old

Műv.Tört.Ért. 1974. XXIII. 4.sz. Bp

Sterio Karoly, festő

--

Sterio Karoly müveinek jegyzéke:
XI.-Folyóiratokban:
A Hölgyfutarban könyomatok,fametszetek,/Közli:Lyka:
Nemzeti Romantika./.
Vasarnapi Ujsagban fametszetek,1861.
"Fiat hazaváró anya",c.müve 327.old

K.Gyurkovich Tibor: Sterio Karoly/1821-1862/ a mozgás festője 325.old

Müv.Tört.Ért. 1974. XXIII. 4.sz. Bp

Sterio Karoly, festő

Sterio Karoly, műveinek jegyzéke:
VII.-Diszalbumok.-b./.-Gr.Andrassy és őrgr.Podmanicky Hazai vadászatok és sport Magyarországon, 1857.
--" Farkasvadaszat télen",c.müve 327.old
--"Pisztrangfogas",c.müve
-- "Rókafogas", c.müve. 327-old

K.Gyurkovich Tibor: Sterio Károly/1821-1862/ a Mozgás festője 323.old

Müv.Tört.Ert. 1974. XXIII. 4.sz. Bp

Sterio Károly, festő

--

Sterio Károly müveinek jegyzéke:
VI.Kiallitasok:d./.-Szombathelyi Kulturegylet Kialli
tásan 1935-ben a család tulsjdonaban: 91 drb.Sterio-kép
Melekből 14 olajf.51 rajz,miniatur,arckép,tajkép,élet
kép és 15 tovabbi kép.részletese e kiallitas katalógu
saban. 327.old

K.Gyurkovich Tibor: Sterio Károly/1821-1862/ a Moz
gás festője 323.old

Müv.Tört.Ért. 1974. XXIII. 4.sz. Bp

Sterio Karoly, festő

Sterio Karoly, müveinek jegyzéke:
VII.-Diszalbumok.-b./.-Gr.Andrassy és örgr.Podmaniczky
Hazai vadászatok és sport Magyarországon, 1857.
--Gr.Széchenyi Istvan lóháton",c-müve. A cimlapon
--"Agarászat",c.müve. /Kicsi/,
--"Agarasmat",cimü müve. /Nagy/, 327.old

K.Gyurkovich Tibor: Sterio Karoly/1821-1862/ a Mozgás festője 323.old

Müv.Tört.Ért. 1974. XXIII. 4.sz. Bp

Sterio Károly, festő

Sterio Károly, müveinek jegyzéke:
VII.-Diszalbumok.-b./.-Gr.Andrássy és örgr.Podmaniczky
Hazai vadászatok és sport Magyarországon, 1857.
-- "Gémeskutnál",c.müve.
-- "Csikós",c.müve.Jel.Sterio,1854.
-- "Farkasvadászat", c.müve. 1857 327.old

K.Gyurkovich Tibor: Sterio Károly/1821-1862/ a Mozgás festője 323.old

Müv.Tört.Ért. 1974. XXIII. 4.sz. Bp

Sterio Károly, festő

Sterio Károly, műveinek jegyzéke:
VII.-Divatalbumok.-b./.-Gr.Andrassy és Grgr.Podmaniczky
Ha-ai vadászatok és sport Magyarországon, 185?.
-- "A tanc",c.műve.
-- "Lóitató",c.műve
-- "Kivonulas a vadaszatra",c.műve 327.old

K.Gyurkovich Tibor: Sterio Károly/1821-1862/ a Mo-
gás festője 323.old

Műv.Tört.Ért. 1974. XXIII. 4.sz. Bp

Sterio Karoly, festő

--

Sterio Karoly müveinek jegyzéke:
VI.-Kiallitasok:b/.-Osterreichische Kunstverein Kialli
Ofelsége bevonulása a magyar fővarosba /Albrecht fhg.Je
lenleg a Kiscelli Múz.tul.-1866.-
290.-"Ciganykunyhó",o.müve.-Vizf.vazlat.1866.
291.-"Tanulmanyfej",o.müve. 1870. 327.old

K.Gyurkovich Tibor: Sterio Karoly/1821-1862/ a mozgás festője 323.old

Müv.Tört.Ert. 1974. XXIII. 4.sz. Bp

Sterio Károly, festő

Sterio Károly műveinek jegyzéke:
Múzeumokban lévő képei:.-1.Magyar Nemzeti Galéria:
15.-"Pesti Interieure",c.müve,-Vizfestmény,Fedőfehér.
206+242 mm.1853.Jel.nélkül.Kialli
va:Magyar remekművek,1969.Budavari
palotában.- 325.old

K.Gyurkovich Tibor: V Sterio Károly/1821-1862/ a moz
gás festője 323.old

Müv.Tört.Ért. 1974. XXIII. 4.sz. Bp

Sterio Károly, festő

Sterio Károly müveinek jegyzéke:
IV.-Védett képek:
239/a.-"Önarckép",Vizf.16+13 cm.-c.müve.Jelz.j.l.841.
Sterio.
239/b.-"Klapka György arcképe",c.müve.-Vizf.17+12
cm.Jelz.nélkül. 326.old

K.Gyurkovich Tibor: A Sterio Károly/1821-1862/ a magas festője 323.old

Müv.Tört.Ért. 1974. XXIII. 4.sz. Bp

Sterio Karoly, festő

Sterio Károly műveinek jegyzéke:
vä Aukciókc

248.-"Gulyás",c.műve.-Szines körajz.- 29+45 cm..-1949
ben 138.aukció.

249.-"Juhász",c. műve.-Szines körajz.-30+45 cm.--1949.
138.aukció 326.old

K.Gyurkovich Tibor: / Sterio Karoly/1821-1862/ a mo
gás festője 323.old

Müv.Tört.Krt. 1974. XXIII. 4.sz. Bp

Sterio Károly, festő

Sterio Károly müveinek jegyzéke:
V.Aukciók: d/.-Külföldi Aukción:
Bécsben Alex Pozsonyi mükereskedő aukciójan 1869-ben.
276.-"Hatasló,amelyet a lovász vezet",c.müve. Vizf.
277.-"Egy lovas",c.müve.-Vizf.-Alsó Pél. 1855.
278.-"Rider ur", c.müve. Vizf. 326.old

K.Gyurkovich Tibor: A Sterio Károly/1821-1862/ a mos
gás festője 323.old

Müv.Tört.Ért. 1974. XXIII. 4.sz. Bp

Sterio Karoly, festő

Sterio Károly műveinek jegyzéke:
Muzeumokban lévő képei:.-1.Magyar Nemzeti Galéria:
13.-"Női arckép",c.műve,-Guache.203+167 mm.1839.Jelzés nélkül.
14.-"Gyerek fürösztése",c.műve.-Vizfestmény.259+345 mm

Pest, 1855. 11.15.--- 325.old

K.Gyurkovich Tibor: Sterio Karoly/1821-1862/ a mozgás festője 323.old

Müv.Tört.Ert. 1974.XXIII. 4.sz. Bp

Sterio Karoly, festő

Minden alkotasaban felfedezhetjük a mozgas abrázolasat
e stilust és latasmodot,melky legegyénibb sajatja.
Vagtató csikós,Indulas a vadaszatra,Ebédlő aratók,Husza
a konyhaban,Leány hintaszékben.stb.- 325.old

K.Gyurkovich Tibor: Sterio Károly/1821-1862/a mozgás festője 323.old

Müv.Tört.Ért. 1974. XXIII. 4.sz. Bp

xxxxx
Stereo Karoly

Sterio Karoly, festő

Utban a vasarra,c.képe.-itt a kék szin a fehérrel,mely a leany ruhajan,fejkendőjén és batyujan ragyog szinte kék-fehér harmóniát képez.Ez aklamas ajelenet és szerel lem szépségének érzékeltetésére,de nem novellisztikusan, de festői eszközzel,szinek,vonal,képszerkesztés és képi mondanivaló,tehatt vizualitas segitségével. 325.old

K.Gyurkovich Tibor: Sterio Károly/1821-1862/ a mozgás festője 323.old

Müv.Tört.Ért. 1974.XXIII. 4.sz. Bp

Sterio Karoly, festő

Sterio Károly müveinek jegyzéke:
Muzeumokban lévő képei:.-1.Magyar Nemzeti Galéria:
7.-"Grum Henrik Ferenc"/1825-1917/.185+150 mm.J.j.l.
Ovális vizfestmény.
8.-"Juhászlegény",c.müve.-223+112 mm.Vizfestmény és fe
dőfehér. 325.old

K.Gyurkovich Tibor: Sterio Károly/1821-1862/ a mo
gas festője 323.old

Müv.Tört.Ért. 1974.XXIII. 4.sz. Bp

Sterio Károly (1871-1862)

„Fiatal férfi képmása"

Olaj, karton 37 x 20 Jelzése lent balra: Sterio 849.

Kiállítási ár: 8000 Ft

BÁV 37. Művészeti Képaukció ~~1975~~ 1975 szeptember

Sterio Károly, festő

K. Gyurkovich Tibor: Sterio Károly c.

műve

↓

— : Most jelent meg 8.

Népszabadság, Bp. 1976. okt. 6.

Sterdo Károly (1871-1862)

K. Gyurkovich Tibor: S.K. a mozgás festője
Művészettörténeti Értesítő 1974. 23. évf. 4 sz.
323-327. Képpel.

A műv.tört.irodalom bibliográfiája 1974./Vadászi Erzsi/
Művészettörténeti Értesítő 1977/1.

STERIO Károly festő M.D.K.

/1821-1862/

Klapka György arcképe. /vizfestmény/ 1849. repr.

Cennerné Wilhelmb Gizella:Magyarország történetének képeskönyve 896-1849. Bp. 1962. 218.l.

Sterio Karoly, festő

--

Sterio Karoly müveinek jegyzéke:

XIII.-Litografia.

a/.-"A jövendömondas",c.müve.-Engel és Mandello kiadása , Pest.

b./.-"A magyar országgyülés megnyitasa Budan,"c.müve. A liposei ILL.Zeitungban.1861.majusi számaban illusztralva. 327.old

K.Gyurkovich Tibor: Sterio Karoly/1821-1862/ a mozgás festője 325.old

Müv.Tört.Ért. 1974. XXIII. 4.sz. Bp

M.D.K

Sterio Károly
festő

Ch 1857 április 5-i lyság közli a festő-
műveit: "Tanya a nagy kunságon",
Nemzeti "tánc jászberényben", "Ujoncok
vonulása", "Templomba menetel Halason",
"Szerű Félegyházán".

Dr. Csatkai Endre: Sterio Károly, elfeledett festő tevékenysége....
Jászkunság, 1962. szeptember – 108 lap

Sterio Károly, festő, 1821-1862

Ha technikában nem is, de művészeti felfogásában mégis élre kerül, képszerkesztési módja a mozgásabrazolásban újszerű és egyedülálló. 324.old

K. Gyurkovich Tibor: Sterio Károly /1821-1862/ a mozgás festője 323.old

Műv. Tört. Ért. 1974. XXIII. 4.sz. Bp

Sterio Karoly, festő, 1821-1862

Végvári szerint mindössze három genreképszerű alkotasa ismert: Lakodalmi jelenet,-Ebédlő aratók,-Kis lótolvaj,- a Papgalyos hölgyet nem ~~említi~~. említi. 324.old

K. Gyurkovich Tibor: Sterio Karoly/1821-1862/ a mozgás festője 323.old

Müv.Tört.Ért. 1974. XXIII. 4.sz. Bp

Stepio Károly

vízfestménye: „Klapka György" 1849.
627. sz. reprodukció.

Rózsa György - Spira György: Negyvennyolc a
kortársak emlékei, Budapest 1973. 575 l

Sterio Károly

K. Gyukovich Tibor: "Sterio Károly a mozgás festője" cimmel ir a müvészről. Először felsorolja azokat a nagy festőket, akik mellett voltak kevéssé ismert, de kiváló tehetségü -a festészetben jelentős szerepet betöltő- müvészek, akiknek ismertetését éppen ezért tartja szükségesnek.
Sterio Károly szintén a kevéssé ismert festők közé tartozik, müvészetével részletesebbenmég eddig nem foglalkoztak.
Végvári: "Szolnoki müvészet 1952. c. munkájában ugyanezt állitja.

Müvészettörténeti Értesitő, Bp. 1974. XXIII. évf. 4. sz. /323. lap után szerepel a tanulmány/

Sterio Károly

Végvári szerint a müvész munkásságát még nem kutatták fel. Mindössze három képét tartják számon: a "Lakodalmi jelenet, "Ebédelő aratók" és a "Kis lótolvaj" cimüeket. Ezzel szemben a tanulmány irója több, mint háromszáztiz alkotását sorolja fel Sterio Károly müveinek jegyzéke alatt, s több olyant, melyeket számmal nem jelöltek meg.
Végvárin kivül még Lyka Károly emlékezik meg több esetben a müvészről a Magyar Müvészet és a Nemzeti Romantika c. müvében.

Müvészettörténeti Értesitő, Bp. 1974.
XXIII. évf. 4. sz. /a 323. lap után következő tanulmány/

Sterio Károly

Munkásságáról időnként egy-egy méltató mondat is elhangzik a Művészet c. folyóiratban jegyzi meg a tanulmány. Születésének 150. évfordulója egybe esik Borsos Józseféval, aki Barabás Miklós mellett egyike volt a kor legnagyobb biedermeier festőjének.
Sterio Károly életrajzát a szerző Zádor-Genthon: Művészeti lexikonjából szószerint idézi. Ezután hozzáteszi, hogy a művész családja görög eredetü, édesatyja mérnök volt, majd rátér a mozgás fogalmának magyarázatával kapcsolatban az egyes nagy festők mozgás ábrázolására.

Művészettörténeti Értesitő, Bp. 1974. XXIII. évf. 4. sz. 323. lap után következő tanulmány.

Sterio Károly

Az erőteljes Michelangelo, a szertelen barokk festők és a romantikus Géricault nevét emliti meg példaképpen a mozgás-ábrázolásra. Részletesen leirja Sterio „müvészileg megszerkesztett" mozgásábrázolását. Elemzi "Lakodalmi menet" c. festményét,-melyet bemutat a lap,- a kép valamennyi alakjának mozgását életre kelti. A "Papagájos hölgy" c. képén is /Repr./ elemzi a mozgást, a szinezést, ugyanugy mint az "Utban a vásárra" c. festményén. Felfigyel a legkisebb részletre. Repr.

Müvészettörténeti Értesitő, Bp. 1974. XXIII. évf. 4. sz. 323. lap utáni cikk.

Sterio Károly

A müvész mozgásábrázolásának szemléltetésére a tanulmány felsorol még néhány képét: "Vágtató csikós", "Indulás a vadászatra", "Ebédelő aratók", "Huszár a konyhában", "Leány hintaszékben".
Ismerteti Jankó János, Deák-Ébner Lajos, Lotz Károly, Székely Bertalan mozgásproblémájának megoldását.
Végül,-mint mondja- a szerző nem vállalja Sterio Károly müködésének teljes mértékü tájékoztatását, méltatását, csupán ismerteti mozgásproblémájának egyéni megoldását, célja, hogy megóvja igen jelentős müvészetét a feledéstől. Müvészettörténeti Értesitő 1974. XXIII. évf . 4. sz.

Sterio Károly

l.

Schoen Pest-Buda

65. l. 66. l.

Műemlékek Országos Bizottsága I. 19.

Érkezett 1905 dec. 11.

1093/1905 sz. (Temesvár, 1905 dec. 6. 69 sz. a.)

Adélmagy. tört. és rég. társ. elnöksége elismevénye a lesésként átengedett szőnyegről. (Tudomásul XII. 11 e. i 974/1905)

Sterio Károly

"Lóistálló"-ja szép tanulmányra, s élénk felfogásra mutat"-irja a "Szeptember-októberi mütárlat" c. kritika a Müvészet c. rovatban.

Családi Lapok, Pest. 1854. II. félév.
6. sz. 283-284. lap

Stein Kárly

1855. jun. jul.

Mátka hozatás (Brautfahrt) olajf. Stekl József tulajd.

1855. jul. aug.

Magyar életkép, olajf. 250 fl

1855. szept. okt.

Béreskompha alsó péli pusztában Tolna megyében, olajf. 180 fl).

megv. a mesel. megvette Steinacker Samuel Pesten.

1855. decz. jan.

Vásárról hazatérő sokárok, olajf. 180 fl

Sterio Károly Pesten

1854-ben A ballépés c. képét 200 frtért megvette a Műegylet
PMEvk 1853-ra 106. l.

1854-ben Vízhordónők a Tiszán c. képét 100 frtért megvette a műegylet.
u. o. 106. l.

1855-ben Vadászat után c. képét 200 frtért megvette a műegylet és Lóistálló c. képét 180 frtért u. az.
PMEvk 1854-re. 18. l.

1855/56-ban Béreskonyha az alsópéli pusztában Tolna megjében c. képét 150 frtért megvette a Műegylet.

1860-61. Amazon c. olaff. 150 frt megvette a műegylet.
PMEvk 1860-ra. 16. l.

Franciszkanyi Szemlő

Érkezett 1904 február 25.

148/904 (Budapest 1904 február 12 15596 sz. a.)

Kultuszminiszter értesíti a főfelügyelőséget a felől, hogy a békéscsabai múzeum egyesületnek néjni vonatkozású iparművészeti tárgyakra 400 kor. segélyt utalványozott. (Felterjesztés 1904 április 14.)

Sterio Károly

Weber Henrik és Barabás Miklós, hárman illusztrálták br. Prónay Gábor: "Vázlatok Magyarhon népéletéből" c. művét huszonöt szines képpel, -közli a "Nemzeti Irodalom" c. rovat.

Divatcsarnok, Bp. 1855. márc. 1o.
14. sz. 273. lap.

Sterio Károly

"A több müveiről dicséretesen ismert pesti festészünk a drávai vidékről" érdekes népviseleti és népéleti vázlatokat készitett. Most Badacsony vidékére utazott, hogy az ottani szüret alkalmával magyar népszokási és viseleti tanulmáynokat folytasson.

Divatcsarnok, Bp. 1855. okt. 5.
55. sz. 1loo. lap.

Sterio Károly

"Gyermekarcképei különösb müvészi becset nyernek azáltal, hogy a gyermekek életképei jelenetbe olvasztva, mintegy cselekvőleg lépnek föl,"- mondja a Müvészet c. rovatban - "Május-juniusi mütárlat" c. kritika.

Családi Lapok, Pest. 1854. I. félév.
12. sz. 589-590. lap

Sterio Károly

"Mátkahozatás" c. festményével szerepel a Nemzetközi tárlaton.
M.J.A.: "Állandó Mütárlat cimmel ismerteti a kiállitáson szereplő müvészeket, akik közül kiemeli és együtt emliti meg Sterio Károly, Molnár József és Giergl Alajos festményeit.

Bp./
DÉLIBÁB, 1855. juli. 1.
3. sz. 32-33. lap.

Sterio Károly

"Leskedő csősze sikerült fajkép"-irja a Művészet c. rovatban közölt kritika "Julius-augusztusi mütárlat" cimmel.

Családi Lapok, Pest, 1854. II. félév.
2. sz. 86-87. lap

Sterio Károly

A Mütárlaton szereplő olajfestményét dicséri a Müvészet c. rovat, de nem nevezi meg a müvet.

Divatcsarnok, Bp. 1854. május 25.
29. sz. 671. lap.

Sterio Károly MDK

Gróf Széchenyi István és fia, szinezett kőnyomat

Schoen Csillaggyüjt. 61,65.o.

Sterio Károly

Pesten

1852. műegyl.

Arczképek. (5 & 6 r)
aqu.

Kutyák Tigris bőron-
olaff. Gróf Andrassy
E(manol?) tulajd.

L

MDK

Sterio Károly

Nemzeti Szalon IV.aukc.18.1.

Sterio Kárdy

d.

Ernst-Muzeumaukcioja I

43 l.

EUCHARISZTIKUS DISZHANGVERSENY

A SZENT ISTVÁN BAZILIKÁBAN

VENI CREATOR SPIRITUS

ADOREMUS IN AETERNUM

MOZART

LITANIAE DE VENERABILI ALTARIS SACRAMENTO. NO. 243

BUDAPESTEN ELŐSZÖR

BEETHOVEN

MISSA SOLEMNIS (SANCTUS, BENEDICTUS, AGNUS DEI)

LISZT

O SALUTARIS HOSTIA. OFFERTORIUM A KORONÁZÁSI MISÉBŐL

GREGORIÁN KORÁLISOK

RENDEZIK: „A GYERMEKÉRT" A BUDAPESTI EK. EGYHÁZKÖZSÉGEK

KÖZREMŰKÖDNEK:

A BUDAPESTI PALESTRINA KÓRUS, AZ EMERICANA LISZT FERENCZ ZENEKARA VASZY VIKTOR VEZÉNYLETÉVEL ÉS AZ ESZTERGOMI PAPNÖVENDÉKEK GREGORIÁN KÓRUSA BÉRES ISTVÁN THEOLOGIAI TANÁR VEZETÉSÉVEL A SZÓLÓ RÉSZEKET MŰVÉSZEINK LEGKIVÁLÓBBJAI ÁHITATOS KÉSZSÉGGEL VÁLLALTÁK

JEGYEK 60 FILLÉRTŐL 3 PENGŐIG: AZ EUCHARISZTIKUS KONGRESSZUS NŐI BIZOTTSÁGÁNÁL FERENCIEK TERE 7; RÓZSAVÖLGYI ÉS TÁRSÁNÁL SZERVITA-TÉR 5; A SZENT ISTVÁN TÁRSULAT KÖNYVKERESKEDÉSÉBEN KECSKEMÉTI-UTCA 2; AZ ÉRSEKI HELYTARTÓ HIVATALBAN I., LANT UTCA 2; AZ EMERICANA JEGYIRODÁJÁBAN IV., BÁSTYA-UTCA 11 ÉS A BAZILIKA SEKRESTYÉJÉBEN

MÁJUS 23-ÁN HÉTFŐN D.U. ½6 ÓRAKOR

Stevio Károly

l.

Ernst-Muzeumaukcioja II

156 l.

MDK

Sterio Károly

Szolnoki vásár, of.

Szolnoki vásár, of.

Férfi képmás, vf.

Ernst Muzeum aukciói XVI. 45.1.

MDK

Sterio Károly

Fiu képmása, vf.

Ernst Muzeum aukciói XXVII. 71.l.

Sterio Károly, festöm.
1823- 1862

675. Férfiképmás. J.l.b.: Sterio 848. Cer.rajz.
15.5 x 10.

676. Férfiképmás. J.l.j.: Sterio 854. vizf.
14 x 12

Ernst Muzeum aukciói. XXVIII. 52.l.

MDK

Sterio Károly, festőm.
1823-1862

518. Női képmás. J.l.j.: Sterio 845. Vizr.
17.5 x 14.

Ernst Múzeum emlékiói. XXI. 41.l.

MDK

Sterio Károly

Beszélgetés, of.

Ernst Muzeum aukciói XXX. 52.l.

MDK

Stevio Károly festő

Széchenyi István arcképét (aquarell) s más, nápéletet ábrázoló képeit az Alois Leykum's Witwe cég vételre kínálja a Nemzeti kúrcsunnak.

MDK-A-1-1/355

MDK.

Stenio Károly

1864. máj. 23. „Jósnő" c képét örvegyétől a KT megvení.

MDK-A-I.-1/172.

MDK.

Stevio Károly festén

1863. Hagyatéka: 15 hén és félig hén festmény
12 vánon, deuka és karton (elhordott) életképekkel.

MDK-A-I.-1/124.

Word 97

MDK

Stefio Kaiely festő

1866. „Magyar kanyha" c vízfestményét a Nemzeti Museum ugyanis a KT rovolásán

MDK-A-I-1/352.

MDK.

Sterio Károly

1864. „Jósnő" c hápít a KT-nek magvételre ajánlja.

MDK-A-I.-1/220.

MDK.

Sterio Károly

1863. „Konyha" c. képét és néhány aquarelljét a KT zsűri megvételre ajánlja.

Ugyanosak: „Magános ló" és 4 további lóképét ~~[illegible]~~ (Lehetséges, hogy ezek a fenntiek aquarellekkel azonosak !?) Ezek vétele megtörténik.

MDK-A-I.-1/140 és 143.

STERIO Károly ferkó

DAVIDOV, Dinko: Spomenici Budimske eparhije.
Beograd ; Novi Sad : Prosveta ; Matica srbska,
1990 67,297.p.

MDK

Steric Károly, festöm.

is az 1850es évek-et képviseli Borsos J.és Gyurkovics Károly mellett.
Férfiarckép. Olajjal van festve, nega kiméretü.
Egyébként vizzel szokta festeni munkáit.

Juniusi árkciós-tárlat.
Árv. Közl. 1940. 3.rk.sz. 10.l. Aárv. Csarn.

Sterio Károly, 1821-62.

Férfi képmás, of.

Árv. Közl. 1940. dec. 7.rk.sz. 96. anke.
32 l.

MDK

Sterio Károly, festöm.

bájos kis akvarellel szerepel.
"Hintaszékben"

SzépmüvóMuz.- Grafikai kiállitás.
A magyar rajz ötszáz éve.
Magyar Kulturszemle.1940.3.sz. 71-72.l.

STERIO Károly

158. aug. 27. – 1862 Elhunyt Sterio Károly „Jósnő" című festménye *vételre* kináltatik

96.

M. Ért. 1991. 1/2.

MDK

Steerio Károly, 1821-62

Férfi képmás, of.

Árv. Csarnok, 1940. jun. 94.sz.

39. 1.

Sterio Károly

1821–1862

l.

Forum

1934. 308. l.

SZEENE PULOP
hirlapárusitó
— UJVERBÁSZ —

MDK

Sterio Károly, 1821-62.

Klapka György, vf.

Ernst Muz. aukc. Árv.Közl. 1.rk.sz. 1939.jan.

43 l.

MDK

Sterio Károly, 1821-1862.

Hintaszékben, vf.

Magy. rajz 500 éve. Szépm. Muz.kiáll. 1940. jan.

9 l.

STERIO KÁROLY /1821-1862/

Férfi képmás. Olajf. 35x28.

Árverési Közlöny 1940.okt.4.rendk.sz. 35.oldal
95.aukció

MDK

Sterio Károly festöm.
1821-1862

114. Férfi arckép. Vizf. papir.
Jlez.l.b.:"Sterio 847."

Nemz.Szal.- Szfv. képtár uj szerzeményeinek kiáll.
1939 jan.-febr. Kat.

MDK

Sterio Károly

Feszl Frigyes épitész arcképe, vif.

Magy. rajz 500 éve. Szépm. Muz. kiáll. 1940. jan. 10 l.

Sterio Károly MDK

1821-1862.

bécsi tanulóévei után ~~Pozsony~~Pozsonyban, majd Pesten működött.

Schäffer Adalbert festőtársát és Fesz1 Frigyest bársonykabátban megörökitő akvarellje.

PATAKY DÉNES: A magyar rajzművészet. Bp. 1960.

16.1.

MDK

Sterio Károly, festöm.

Férfi képmás.

Magyar Müvészet. 1938. 26.1.

Sterio Kőrösy festő M.D.K.

Csikós c. képét harastoni József litografálta

A jövedőmdás c. képét ugyanaz M.J. litografálta

Gerni, A magy. köraji 1960 181

MDK

Sterio Károly festő, Pest

Amazon, 186o
Lótanulmány, 1853
Somogyi kanázs, 1853
Drótos, 1853

Szatmári Gy: Adatok 61 művész 28o művéről. Pesti Műegylet vásárlásai, 1853-63. Kézirat.

Sterio Károly

Férfiképmás Repr-

Héjjas János: A magyar biedermeier-kor művészete. Magyar Művészet. 1938.
26. l. 28 l.

MDK

Sterio Károly, 1821-1862.

Férfi arckép, vizf.

Szfvárosi Képtár uj szerzeményei. N.Szal.kiáll.
1939. jan. 11 1.

MDK

Szentendrei festők. Társ. 10 é.jub.kiáll. F.Szal.
1939. okt. 1.

Sterio Károly

"Mátkahozása" c. festménye "a genreképek közt szép eredetiséget tanusit a felfogásban," - irja a Müárlat c. kritika a kiállitáson szerepl ő müről.

Családi Lapok, Pest, 1855. II. ~~évf.~~ félév.
1. sz. 38-4o. lap

Sterio Károly

A mütárlatot intéző egylet választmányának uj tagja lett a müvész, akit f. évi. május 31.-én tartott közgyülésen szavazati többséggel választottak meg.

Családi Lapok, Pest. 1855. I. félév.
11. sz. 524. lap

Sterio Károly

Életképei a magyar népéletből "sikerült vízfestvények."
"Az alföldi juhász és a somogyi kanász érdemelnek kitüntető megemlitést"-irja az "Október-novemberi mütárlat" c. kritika, a Müvészet c. rovatban.

Családi Lapok, Pest. 1854. II. félév.
8. sz. 387-388. lap

Sterio Károly

"Béres konyha alsó-péli pusztán Tolna megyében cimmel szerepel a kiállitáson.
Bulyovszky Gyula: "II. Az állandó képmükiállitás" c. kritikájában igy ir a festményről:
"magyar belkép, jóizü, kellemes modorban..
a két gazdasszony s a konyha földjén a gyermek alakok különösen jól sikerültek. A Müegylet megvásárolta.

Családi Lapok, Pest. 1855. II. félév.
7. sz. 335-339. lap.

Sterio Károly

A művész részt vesz müveivel "Az állandó képkiállitás"-on, amelyről beszámol a lap, felsorolva az ott szereplő művészeket.

Családi Lapok, Pest. 1853. I. félév.
11. sz. 552-553. lap

Sterio Károly

"Leskelődő mezőcsősz" c. művéről,-melyet a juliusi kiállitáson mutattak be- Solt: "Az állandó mütárlat Pesten" c. kritikájában elismeréssel nyilatkozik.

Divatcsarnok, Bp. 1854. aug. 5.
43. sz. 983-989. lap.

Sterio Károly

A "Vadászat után" c. müve az eddigiek közütt a legsikerültebb, -mondja a "Február-márciusi mütárlat" c. kritika, de azt tanácsolja, hogy a puszta nagyobbszerü legyen, a föllegekben több változatosságot kiván,"s nagyobb hajlást, kanyarulatot a föld horinzonja felé."
Müvészet c. rovat.

Családi Lapok, Pest, 1855. I. félév.
5. sz. 228-231. lap

Sterio Károly

"Pesti magyar festő és Weber düsseldorfi festő" készitették a rajzokat Prónay Gábor, Lipcsében megjelent könyvéhez.
A kötet francia nyelven jelent meg a magyarok szokásairól.
Külföldi Szemle c. rovat közleménye.

DÉLIBÁB, Bp. 1853. okt. 30.
XVIII. sz. 576. lap.

Steriókároly

festette a szerbutcai (Byt) gör. kel. templom ~~[illegible]~~ ikonostázának

Lépett 1857.

Topografia -

:" c. monográfiának kiadási

.en Rados Jenő : "Magyar

:t költségszámlája nyomán.

) cm^2-re számitva ..... 2.653·80 P.

példány után ..... 3.667·25 "

) " " á 2 P..... 2.000· - "

költségmegtérités..... 1.700· - "

Sterio és

Giergl hazánkfiai a bécsi nagy mükiállitáson szereplő festményeikkel igen nagy sikert arattak, -közli az Iró és Müvészet c. rovat

Divatcsarnok, Bp. 1853. okt. 13.
56. sz. 1125-1127. lap

Sterio Károly

A pesti Müegylet választmányának festőművész tagjaként vett részt a Markó Károly tiszteletére rendezett ünnepségen művésztársaival együtt, akiket felsorol a lap a ritka eseménynyel kapcsolatban. Markó Károly látogatásra tért haza Firenzéből, s „az estebédi teremben résztvevő művészeket Sterio Károly lerajzolta az ünnepség emlékére.

Divatcsarnok, Pest. 1853. ápr. 28.
8. sz. 157-159. lap. és 9. sz. 176. lap.

Sterio Károly

Lovasképét birálja a kritika, a lovat tulzottan nagynak, a kocsist igen kicsinynek találja. A festmény a juniusi-juliusi kiállitáson szerepel, melyről Solt ir: "A pesti állandó kéj tárlat" cimmel.

Divatcsarnok, Pest. 1853. juli. 17.
31. sz. 619-621. lap

Sterio Károly

"A félrelépés" c. müve szerepel a május-juniusi kiállitáson, melyről Solt: "A pesti állandó képtárlat" cimmel számol be. Megdicséri a müvész "élczes eszméjét," s a jó kivitelét.

Divatcsarnok. Pest. 1853. juni. 5.
19. sz. 374-378. lap

Sterio Károly

Weber Henrik müvésztársával együtt Prónay Gábor könyve számára képmellékleteket fest az iró kérésére.
A kötet "a hazánkban lakó különböző népelemeknek külfölddel leendő megismertetése cél-jából, német és francia nyelven" jelenik meg.
Iró és Müvészélet c. rovat közleménye.

Divatcsarnok, Bp. 1853. okt. 27.
6o. sz. 12o7. lap.

Sterio Károly

"Szép képei"-it kiemeli a pesti Müegylet tárlatáról közölt beszámoló, mely "A mükiállitásról" cimmel sorolja fel az ott szereplő müveket.

Családi Lapok, Pest. 1852. II. félév.
3. sz. 139-141. lap

Stevis Karol

jelenleg Pesten

1846. nüegles

Arczkepek. aqu.

(152, 3, 4, 5)

Arczkepek. aqu.

(256. 257.)

L

34.108. — K. M. E. NY.

Sterio Károly

vrod

= Domanovszky Sándor

Magyar művelődés-
tört. V. k. Bp. é'n.
31, 664. l.

ié

es

mplom

SZAKCSOPORT

Domborművek

KOR

XVI. sz. e.

MÉRET

TÁRGYMUTATÓ-CSOPORT

SZÁRMAZÁSI HELY

MESTER

SZEMÉLYI VONATKOZÁS

EGYÉB MUTATÓBA VALÓ ADAT

nő

Lép

K, MEGMUNKÁLÁS, DISZITÉS, FELIRAT, JELZÉS):

Stevio Karl

19 evés, szül. Szászkán

1840. Bécsi Akademia Ujházy

Szakmári Kath. olvasókör. VI. 227

Sterio Károly, festőm.
1823-1862

513. Báró Wesselényi Miklós képmása. Vízi.
15 x 10

Ernst Muzeum aukciói. XII. 42.l.

Sterio Károly

Gróf Széchenyi István
és fia

Repr.

Gáspdivat
II. 179. l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Rothermere-utca 12. III. 2.

Stevio Károly

Hul. 1821 Stejerlak
+ 1862. Bpest.

3 muve as alabbi
muzeumban.

Kat Bratislavy
305. l.

Sbierky 44. l.

Sterio Károly

Jestő

bőéletrajzát lásd

Wurzbach

38 K. 233 l

Sterio Károly Pest.

1853. máj. kiáll.: Müegylet.
Ló, vízf., Herceg Rohan Artúr tulajd. – A ballépés, olajf. 250 frt. – Elhagyatott kertészleány, olajf., Zichy Mária grófnő tulajd.

1853. jun.–júl. kiáll.: Lótanulmány, olajf., 150 k.

1853. szept.–okt. kiáll.: Üldözött csikós, olajf., gróf Zichy László tulajd.

1853. okt.–nov. kiáll.: Lovak behajtása a tilosból, olajf., 300 frt.

1854. febr.–márc. kiáll.: Vízhordó nők a Tiszánál, olajf., 150 frt.

1854. máj.–jun. kiáll.: I. Ferenc József király körutazása Magyarországon, olajf., Albrecht főherceg tulajd.

1854. jun.–júl. kiáll.: Gyermek-archépek, olajf.

1854. júl.–aug. kiáll.: A leszelődő mezőcsősz, olajf., 100 frt.

Lantos Miksa, Danits' v. 61.

Sterio Károly Pest 2

1854. szept.-okt. kiáll.: Lóistálló, olajf., 150 ft.
1854. okt.-nov. kiáll.: Életképek a magyar népéletből (Alföldi juhász, vízf., 30 ft. — Somogyi kanász, vízf., 30 ft. — Fehérvári faragó béres, vízf., 30 ft. — Drótos, vízf., 30 ft. — Csősz Tolnamegyéből, vázlat, 15 ft. — Napszámos, 15 ft. — Retket áruló gyermekek, 15 ft. — Leány a kútnál, 15 ft. — Béres konyha, vízf.)
1854. dec. — 1855. jan. kiáll.: Csárda, olajf., 250 ft.
1855. febr.-márc. kiáll.: Vadászat után, olajf., 200 ft.
1855. jun.-júl. kiáll.: Mátkahozás, olajf., Stekl József tulajd.
1855. júl.-aug. kiáll.: Magyar életkép, olajf. 250 ft.
1855. szept.-okt. kiáll.: Béreskonyha az alsópéli pusztában Tolnamegyében, olajf., 180 ft.
1855. dec. — 1856. jan. kiáll.: Arcképek, vízf.

Figure III. 154.

Sterio Karol

1858. febr. - márcz.
budakeszi
(Czigány család olajf 150 fr

1853. május

Ló, aquarell Rohan Artur
tulajdona

Ballépés, olajf, 250 fr
Elhagyatott Erdei leány
olajf. Zichy Mária Grófnő
tulajdona

1853. jun. jul
Ló tanulmány, olajf 150 fr

1853. szept. okt
Az üldözött Csikos olajf
Gróf Zichy László tulja

1853. okt. nov

Lovak behajtása a telos-
ból, olaj. 300 fl

Sterio

U. 673

Stenó Károly

1854. jul. aug.

Leskódi mezőcsösz, olaff.

~~megv. mégyl. megv. [illegible]~~ 100 ft ?

1854. szept. okt.

Lóistálló, olaff 150 ft

Megvette mégyl. megvette

Huber Károly Pozsonyban.

1854. okt. nov.

Alföldi juhász

Somogyi kanász

Fehérvári faragó béres

Drótos

valamiy aquarell és

30 ft

Csösz. Tolnamegyéből

Napszámos

Retket árulo gyermek

Leány a kutnál

Béres honyha

aquarellek a 15 ft

MAGYAR KIRÁLYI
FÖLDMIVELÉSÜGYI MINISTER.

79782 szám.

VIII.2.

Stario Kałaby

F. Rg. 17.2.

Apja mérnok. (Lyra 99.)

Pesti nevelő tpl.-ba 48 rej, ebből 35 a ikonosztázai. (1857.)

1854 sitkós vágtaba. – aquarell. (Ly. N.r. 190.)

1855 Lakodalmi jelenet. (N.r. 198) – " – 193.)

Miniatura is. (– " – 203.)

Ujrágnok dolgozott. (– " – 212)

Mudrány Nemi Kelebindiai illusztrációit rozajzolta. (Ly. N.r. 215.)

1.852 Kutyás tipriborni. (Ly. N.r. 209)

Sterio Károly, festöm.

körajz-genre-képei Barabás m., És Weber H. müveivel egyetemben a br.Prónay Gábor által megrendelt diszalbum legszebb lapjai közétartoznak.

/Wurzbach: Biogr. Lexikon. 53.k. 187.l. Mind szines nyomás. - Az albumot a düsseldorfi Arnz testv. lith. intézete állitotta elö, kiadta Pesten:Hermann Geibel.

Storno K

A Eiraf bevonulása
Debreczenbe.
Kozat, folio
vil. sárga alapy.

Tetz. (St) 57.

Sterio Károly

Ungarns Männer der Zeit 131. l. —

Wurzbach 38 – 233. l. —

Századok, 1874.

Vagler

Ab. (ld füret)

Századok, 1874. 196. l.: „Sterio Károly, magyar éltképfestén, született 1821-ben Krassó vármegyében Steyerdorfban. Tanult a bécsi képrőmüvészeti Akadémiában. Legtöbb idejét Bécsben tölté, később pedig Pozsonyban, végre pedig Pestre tette lakását, és itten halt meg 1862-ben. Egy akvarellképe, „a magyar konyha" nemzeti Múzeumunkban látható. (Lipeti Lajstroma 51.)". —

„Er ist am bekanntesten durch seine farbigen Illustrationen zu dem Prachtwerke über Ungarn von Baron Gabriel Prónay und zu Graf Emanuel Andrássy's Reise in Ostindien, wie zum ungrischen Jagdalbum von Andrássy und Baron Fritz Podmaniczky! Ungarns 131. l.

Sterio Károly

Stenió Károly
festő

M.D.K.

Tereplovaglás

24 l.

Bizankció 1957. Budapest.

MDK

Sterio Károly, festőm.-graf.
1821-1862

Schaffer Béla /Adalbert/ festőm. 1815-1871/
képmása. Vízfestmény.
Jel.l.b.: Sterio 842. Aláírás lent középen:
Ad. En. Schaffer 843.
A Szépmüszeti Muz. tulajdona; néhai Hauszmann
Alajos müépitész-tanár ajándéka.1920.

Magyművészképm. 6.l.
1931

MDK

Stanió Károly
(1821-1862)
festő

Pogány Ö. Gábor: A haladó és reakciós erők harcának tükrözése a XIX. századi magyar festészetben.

MMM Évkönyve 1951. 43. l.

Sterio M.D.K.

Széchenyi István a Dunán /KőnyomatReiffensten és Rösch -el/

Kersztury Dezső:A Magyar irodalom képeskönyve Bp. 1956

154.1.

MDK

Sterio Károly

Papagájos hölgy

M. festészet haladó hagyományai. Főv.Képtár,1951.

M. .K.

STERIO Károly festő

Sebesült honvéd

Művért. 1955. 1. sz.

Hol. Imre- Seenger Erven: A budapesti Történeti Muzeum műtárgygyarapodása a felszabadulástól 98. l.

MDK

Sterio Károly

Férfiarckép, vf.

Reformkor~~i~~ művészete. Főv.Képt. 36.kiáll.
1948. jul.

11. 1.

Sterio Károly
Férfiarckép, vizf.

Reformkor művészete. Főv.Képt. XXXVI. kiáll.
1948. jul. 11 1.

Sterio Károly Pesten 3

1855. dec. – 1856. jan. kiáll.: Vásárról hazatérő sokécok, olajf., 180 frt.

1856. máj. – jun. kiáll.: Indulás a vadászatra, olajf., 300 frt. – Sokác nők, olajf., gróf Eltz N. tulajd. – Csősz, olajf., gróf Eltz tulajd.

1856. dec. – 1857. jan. kiáll.: Tanulmányfő, olajf., 130 frt.

1858. febr. – márc. kiáll.: Cigányczalád Budakeszen, olajf., 150 frt.

1858. máj. – jun. kiáll.: 2 db vadász jelenet, vizf., gróf Wenkheim Béla tulajd. – Matinée, vizf., gróf Keglevich Béla tulajd.

1858. júl. – aug. kiáll.: Archép, olajf., báró Prónay Albert tulajd.

1860. máj. – jun. kiáll.: Vadászat után, olajf., 400 frt. – Amazon, olajf., 200 frt.

1860. nov. – dec. kiáll.: A jósnő, olajf., 250 frt.

Guildhall Londonbau ⅌ III. 89.

Sterio Károly

STERIO KÁROLY (1821—1862)
8. Feszl Frigyes építész (1820 vagy 1821—1884) képmása. Vízfestmény. Jelezve lent balra: Sterio 847. — A Szépművészeti Múzeum tulajdona; 1924. évi vétel.

4

Magyar művészképm. 7. l.

1931

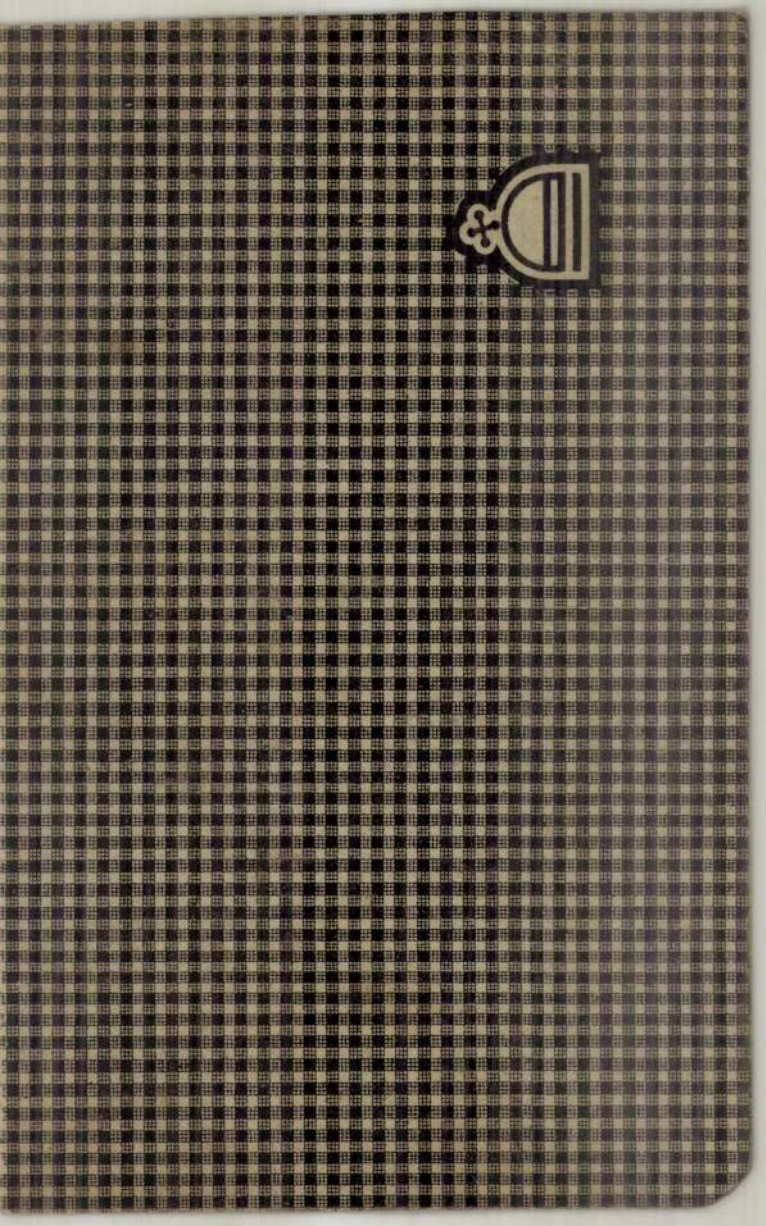

Sterio Károly

Magyar konyha c.
kepe repr. 1901

Szana Lázár

55. l.

Sterio Károl

életképfestő

1820 ~~Steyerdorfban~~ (Krassó vám) született. Tanult a bécsi képzőmüvészeti akademián. Legtöbb idejét Bécsben töltő, később pedig Pozsonyban, végre Pestre tette lakását és itten halt meg 1862-be. Egy aquarel képe, a magyar konyha a nemzeti muzeumban. Ligeti Lajstroma 51. l.

Nagy Iván. Magyarországi képzőmüvesek a legrejtettebb időktől 1850 ig. Szabadok 1874 évf 196. l.

meg.» A kis zsarnokok a nagyobb zsarnok e biztatására dehogy könnyitettek valamit alattvalóik anyagi és morális terhein; dehogy törődtek volna alattvalóik aspiráczióival. Egy más nápolyi királyt, II. Ferdinándot, a kinek istenfélő kormányát Gladstone a *kormányrendszerré emelt istentagadásnak* nevezte, a forradalomtól és a liberálizmustól való félelem az öldöklés, a kegyetlenkedés paroxizmusába ejtette. Nemcsak a gyilkolás minden ismert és használatos szerszáma működik fáradhatatlanul; de a spanyol San Hermandad borzalmasságait is életre hívja. Kínzó kamráiban pihenés nélkül dolgozik az *angyali szék*, az *elhallgattató süveg*, az *izzó fejfúró*. Alattvalói elkeresztelik bombakirálynak. Elég ok, hogy valakit megkinoztasson, hogy széles karimájú kalapot és hosszú szakállt viselt. Modenában IV. Ferencz osztrák főherczeg a foglyokkal nadragulyát etet s az őrjöngők vallomása elég alap halálos itélet kimondására. XII. Leó pápa legátusa Ravennában fölakasztat hét szabadelvüt és hulláikat az ég madarainak hagyja zsákmányul. Az atrocziták faja és száma fölsorolhatatlan. A forradalmároktól a zsarnokság eltanulja a titkos társulatok alakitását. A gregoriánusokat XVI. Gergely pápáról nevezték el. A sanfedisták nemcsak laikusokból ujonczozták tagjaikat; voltak köztük püspökök és más egyházi dignitáriusok. A tagok fölavatásukkor megáldott tőrt kaptak; halált fogadtak mindenkire, a ki nem híve az egyedül üdvözítő szent vallásnak; esküt tettek, hogy nem irgalmazva sem aggnak, sem gyermeknek, az utolsó csöppig kiontják az infámis szabadelvüek vérét s hogy átkos szektájukat irmagostól kiirtják.

Az untalanul megújuló, szakadatlanul tartó olasz szabadság-mozgalmakat ezek a viszonyok szülték, ez a szellem nevelte. A múlt század első felében, talán mert a viszonyok egy csöppet sem kedveztek, az olaszban föltámadt, olthatatlanul lobogott az a vágy, a mely már Dantét és Macchiavellit is hevitette, hogy Italia egyesüljön és földjéről örökre elűzze az idegen zsarnokokat. Ez a vágy annyira parancsoló volt, hogy nem számoltak a lehetőséggel, hogy egészen oktalanul ezrek és ezrek áldozták föl magukat. Ez a vágy üldözte el Genoából, adott egy negyedszázadnál hosszabb időre vándorbotot a Mazzini kezébe is. Ő nemcsak szabadelvü volt, nemcsak reformokat sürgetett. Nem bírt megbarátkozni azzal a gondolattal, hogy az olasz hétfelé tagoltan, jobbára idegen zsarnokok alatt éljen. Irodalmi és történeti tanulmányai valami gyönyörüséges, bódító képét rajzolták lelkébe az antik Rómának, a római köztársaságnak. A monarchiának örök ellenségévé esküdött már ifjú korában, a midőn az olasz egység, függetlenség és szabadság apostolának szánta magát s a királysággal még akkor sem békült ki, a midőn a szárd király valóra váltotta álmát az olasz egység kivivásával. Természetes, hogy a szent szövetség korában, a múlt század harminczas éveiben ilyen elvekkel, még ha kevésbé elszánt s ha óvatosabb természet is, nem élhetett olasz földön. Menekülnie kellett, el kellett szakadnia anyjától, a kit imádott, a kiért nem dobta el az életet, a midőn az élettől nagyon megcsömörlött. Előbb franczia földön, a Genovához közel eső Marseillesben vonta meg magát, a míg a franczia kormány szakadatlan és kicsinyes zaklatások árán megtűrte az olasz politikai menekülteket. Nem volt a karbonari, sem a veri italiani tagja, a kik a franczia földről, Párisból táplálták az olasz mozgalmakat; mert sem dogmáikkal nem rokonszenvezett, sem őket nem tartotta képeseknek és alkalmasaknak az olasz egység megteremtésére. Több fanatizmust, nagyobb elszántságot, több és vakmerőbb energiát kivánt, mint a mennyit talált a karbonárik s a veri italianik között. Minthogy maga is ifjú volt, nem csoda, hogy vakmerő terveit a lelkes, a tapasztalatlan, a nem számolgató ifjúságra építi. Megalapítja titokban megjelenő folyóiratát, a *Giovine Italiá*-t és *Giovine Italiá*-nak nevezi azt a társaságot, a mely nemcsak az olasz egységet teremti meg, hanem a szabadság, egyenlőség és testvériség

A PÜSPÖKÖK KIJÖNNEK A KONGRESSZUS ÜLÉSÉRŐL.

GÜNTHER ANTAL KIRÁLYI BIZTOS ÉS ADLÁTUSA, JOANOVICS PÁL, TÁVOZNAK A KONGRESSZUSRÓL.

A KIRÁLYI BIZTOS FOGATA VISSZATÉRŐBEN A «VENI SANCTE»-RŐL.

A KARLÓCZAI PATRIÁRKA-VÁLASZTÁSRÓL. — Balogh Rudolf fényképei.

jegyében szabaddá teszi, köztársaságokká gyűjti Európa összes nemzeteit. Azzal nem törődött Mazzini, a mivel még ma sem igen törődnek, hogy a szabadság és egyenlőség egymást kizáró, ellenséges fogalmak s hogy áthidalására, kibékítésére a testvériség nem elég hatalom. Mazzini az európai szabadság kivivásában az olasznak szánta a vezérszerepet ; az olasz fajnak kellett adnia példát; azért akarta, hogy az olasz a maga erejével, idegen támogatás nélkül vívja ki a szabadságot. Szó nélkül sok a khiméra abban, a mit Mazzini tervel, de khiméráit, utópiáit a papiroson, a teóriában valószínűekké, elfogadhatókká tudta tenni.

Miután dugába dőlt a vitathatatlanul logikusan megkonstruált terv, hogy a Giovine Italia Szavójába törve, megadja a jelt a forradalom kitörésére s kivívja az olasz egységet, a *Giovine Italiából* megteremtette a *Giovine Európá*-t, a melyben előbb csak a német, a lengyel és Svájcz kapott osztályt. Ennek a szövetkezésnek az volt a czélja, hogy Anglián, Törökországon kívül egész Európában propagálja a szabadságvágyat s a köztársasági érzelmeket. Hogy a terv kivihetetlen, hogy utópia, a mely csak álmainkban élhet, az a terv arányaiból is kitetszik. Arra azonban jó volt ez a grandiózus álmodozás, hogy nyugtalanítsa a a hatalmakat, hogy a Giovine Italia és Európa magára uszíttassa Európa összes rendőreit és kémeit s hogy a czenzurát még szemfülesebbé és még kicsinyesebbé tegye. Mazzininek menekülnie kell Marseillesből. Előbb Genfben vonja meg magát, mikor aztán a rendőrség nagyon zaklatja, mikor attól tarthat, hogy elfogják, svájczi városokban, hol itt, hol amott él rejtek helyen. Aszketa életet él, olykor hetekig sem hagyja el szobáját, részben mert szakadatlanul kell dolgoznia, részben hogy buvóhelyét ne árulja el. Négy fal közül igazgatja és irányitja a *Giovine Italia* izgalmas munkáját. Ágensei, a kiknek a költséget adakozás útján és munkájával szerzi, szakadatlanul útban vannak Itáliába, hogy kapcsot teremtsenek a Giovine Italia marseillesi központja s a helyi szövetkezetek között. Mazzini beteggé dolgozza magát, hogy az ágenseket utasításokkal lássa el. Roszul táplálkozik, hogy minden pénzt a szövetség czéljaira fordíthasson s nem ritkán annyira kiköltekezik, hogy maga alamizsnára szorul. Fiatal vére áhítja a szerelmet, szive a boldogságot, a családi élet békés nyugalmát s kétszer is lemond a szerelemről, a boldogságról, a mely kinálkozik, a mely megkisérti, hogy csak czéljának élhessen. Elvág minden köteléket, a mely az élethez fűz, csupán anyjáról nem mond le. Ilyen munkára, ekkora lemondásra, ennyi áldozatra csak a fanatizmus képes. Mazzini nem lankad, nem fárad ki, pedig a tapasztalás ugyancsak megtépi illucióit. Azzal nem törődik, hogy a hatalom üldözi, hogy a karbonárik kigyót-békát rákiáltanak. A mi elkeseriti, a mi az emberből kiábrándítja az, hogy környezetében is akadnak árulók, hogy környezetéből rágalmazzák meg. Megutálja az embert, de nem az emberiséget s ideáljáért tovább küzd vakon, makacsul, készen minden áldozatra.

Metternich gondoskodott arról, hogy a franczia s a svájczi rendőrség szakadatlanul a Mazzini sarkában legyen és fáradhatatlanul zaklassa. Mihelyt a *Giovine Italia* jobban mozgolódik, jegyzékeiben állandó a panasz, hogy a franczia kormánytól, pedig annak van kezeügyében, Mazzini tehet, a mit akar, hogy nem is kell rejtőzködnie. A mindenható bécsi kanczellár, Európa hivatalos gondviselője keservesen panaszolja s panasza, a mit szó szerint adunk, kit ne hatna meg: «Harczoltam a világ legnagyobb katonájával és legyőztem. Szövetségbe kerítettem, egy kalap alá fogtam a császárt, a czárt, a szultánt, a pápát, Európa királyait és fejedelmeit. Soha senki azonban annyi fáradságot és gondot nem okozott, mint az a sovány, sáppadt, rongyos olasz utonálló, a kinek szava mennydörgés, a ki olyan lelkes, a milyenek csak apostolok lehettek, a ki ravasz, mint a tolvaj, leleményes mint a komédiás, kitartó, mint a szerelmes s a kit Mazzini Józsefnek hívnak». Ez a nagyhatalom, hogy nyugodtabban alhassék s hogy nyugodtabban őrködhessék Európa fölött, a vézna olaszt, a szabadság s az emberiség trubadurját aztán kizaklatta a szabad Svájczból, a neutrális közt

Sterio festménye.

BERZSENYI DÁNIEL ISMERETLEN ARCZKÉPE.

társaságból, Angliába, a hol aztán az is nyugodtabban folytathatta munkáját, a honnan szabadabban ébresztgethette a szabadságot.

Junius.

BERZSENYI DÁNIEL EGY EDDIG ISMERETLEN ARCZKÉPE.

A napokban egy jóbarátomnál, nemesdédi Stephaich Pál földbirtokosnál voltam a Szigetvár mellett levő Görösgalon, a hol a házigazda szives volt átadni nekem Berzsenyi Dánielnek egy levelét, melyet nagyatyjához, Stephaich Gáspárhoz intézett a költő. S mely a következőleg hangzik:

Spectabili, Perillustri ac Generos. Domino Domino Gasparo Stefaics, Incl. Comls. Simig. Ordinarii Sudlium, Domino mihi sing. colendissimo.

N. Gomba.

Tekintetes Fő-Biró Úr.
Különösen tisztelt Drága Nagy Jó Úr!

A' sors úgy hozta magával, hogy nékem néhány esztendőkig nem csekély javaimrul, hanem csak magamrul kellett aggódnom, melly szerint Gombai jószágom kiváltásárul is mind ekkorig nem gondolkozhattam; de mivel Uraságtoknak mái cselekedete eléggé meg mutatta, hogy gondolkoznom kell, tehát alázatosan jelentem, hogy említett jószágomnak zálogos esztendei eltelvén, változhatatlan szándékom azt kiváltani.

Ugyan azért könyörgök alázatosan Fő-Biró Úrnak, méltóztassék a liquidálandókat liquidálni. 'S nékem a' jószágot a' contractus értelme szerint vissza bocsátani, a' mi eránt is egyenes uri declaratiójat ezennel ki kérem. A' mi pedig az erdőbeli rátámnak hatalmas felmérését illeti, kötelességem szerint ezennel tudósítom Fő-Biró Urat, hogy én azon rátámnak nemcsak a' contractus értelme szerint, de cselekedettel is, mind akkorig szabad birásában voltam s ugyan azért declarálom, hogy minden leg kissebb háborgattatásomat vindicálni fogom. Addig is tehát míg jussaim védelmére a törvényes lépéseket meg tehetem, tartóztassa magát Fő Biró' Úr minden további hatalmaskodástul. Melly ebbéli alázatos jelentéseim mellett, magamat több ízben tapasztalt Uri dexteritásában ajánlom 's különös tisztelettel maradok tekintetes Fő Biró Urnak

Nikla Dec. 31-dik 1821.

alázatos szolgája
Bersenyi Dániel.

E levélhez magyarázatúl előadom, miszerint a költő atyja Berzsenyi Lajos, a ki Hetyén, Vas vármegyében lakott, somogymegyei birtokait zálogba adta és pedig a niklai nagyobb kiterjedésűt sógorának Thulmon Pálnak, a gombai kisebb részt pedig nemesdédi Stephaich Gáspárnak.

A költő házassága után csakhamar anyósához özv. Dukai Takács Ferenczhez Sömjénbe költözött s annak birtokán gazdálkodott. Anyósának 1804. évben történt halála után pedig a sömjéni birtokot Ajkay Jánosnak zálogba adta, míg az ingóságokat Kunoss Jakabnak, — Kunoss Endre írónk atyjának — eladta, s ő maga családjával Niklára költözött, a hol az anyai nagyobb birtoka volt. A hetyei birtokból atyja élt, neje birtokai pedig szétszórva, több községben voltak s így czélszerűbbnek látta a Somogyba költözést, — bár atyja mindig ellenezte azt.

A niklai birtok 2000 forintért volt zálogba adva s Berzsenyi Lajos ezt az összeget évek óta készen tartotta a kiváltás esetére, — de fia azt a házasságával járt költségekre elköltötte, melyet azonban a költő bőven fedezett neje birtokának zálogbaadásával.

Az atya ellenzésének oka úgy látszik, az volt, mert Berzsenyi Lajos, a ki szintén lakott Somogyban, nem akarta, hogy fia oly messzire menjen tőle. Ő ugyanis már akkor beteges, tehetetlen ember volt s életének utolsó, csaknem húsz évét ily állapotban kellett végigszenvednie; ezért csak nagy ellenszegülés után adta át fiának a szekrény kulcsát, melyben az irományok voltak s könyekre fakadva mondta el Cassandra jövendölését. A költő, fájó szívvel bár, de búcsút vett a szép Kemenesaljától s állandóan Somogyba költözött, — kiváltván az atyja által Thulmon Pál rokonának zálogbaadott anyai birtokát.

A költő ekkor mintegy 1100 hold, később a gombai birtok kiváltása után, 1200 hold földnek lőn urává, s a gombai hegyen 40 hold szőlője lett.

E szép birtokhoz a költőnek egy sövényfalra épült kis paraszthaz volt a lakása, s csak midőn ez már leszakadással fenyegette, építtetett 1812-ben egy másik házat; ez is egyszerű volt, — tömésfallal, szalmatetővel, de mégis kényelmesebb a réginél.

Nem áll tehát az az állítás, hogy a költő az atyjával való viszály következtében jött le Somogyba; a mi abból is kitűnik, hogy ő nem atyjával Hetyén, hanem Sömjénben lakott, a hova az atyai házból neje óhajára költözött. De meg azt igazolják a költőnek atyjával még Niklárol való levelei is, melyek mind a legnagyobb tiszteletet és szeretetet tanusítják.

Berzsenyi Lajos bár szigorú, de jószívű, szorgalmas ember s emellett igen fölvilágosodott fő s híres ügyvéd volt.

Midőn unokatestvérének, dukai Takács Istvánnak nejét, dukai Takács Juditnak anyját Vittnyédy Terézt Dukában 27 évi boldog házasság után 1811 évben szeptember 3-án eltemették, Németh Pál kis somlyói ev. prédikátor minden atyafiától versben búcsuztatta el. Berzsenyi Lajosra térvén, tőle a következőkép búcsuztatta:

«Egyházas — Berzsenyi Berzsenyi Lajos Úr!
Rólad emlékezvén, szivem ugyan megszúr,
Mert ha atyafi nem volnál is mi hozzánk,
Még is megérdemlenéd e szómat hozzád!
A sinylődőkkel vagy régen egy osztályban,
Igy éldegelsz holmi házi ispotályban.
Köszönöm házamhoz vonzó szivességed!
Hordozhasd békével sok erőtlenséged!
Majd mikor néked is eljő a vég óra
Készen fejed hajts a mindenható szóra,
Hogy mint érett buzát, szépen learasson,
A mennyei csűrbe betakaríthasson.»

Ez alkalommal Németh Pál kissomlyói és Döbrentei Lajos bobai ev. predikátor által mondott halotti beszédeket a család Szombathelyen ki is nyomatta. E 68 oldalra terjedő könyvből, — mely nálam is megvan, — irtam ki a fentebbi sorokat.

Bemutatom még a költőnek egy eddig ismeretlen arczképét, melyet az 1812—1814 körül Somogyban járt Sterio nevű olasz festő festett. Az eredeti miniatűr, elefántcsontra festett kép birtokomban van, nagynénémtől, néhai Berzsenyi Lászlóné szül. Noszlopy Juliától kaptam, a ki a költő fiának volt a felesége s Niklán a költő házában lakott.

Noszlopy Tivadar.

A BŰVÖS ERSZÉNY.

REGÉNY. (Folytatás.)

Irta KRÚDY GYULA.

Viczky elbucsúzott a gyámapjától.

— Édes fiam, — mondta Baracskay bácsi szinte meghatottan, — verd ki a fejedből Fátyol Rózsikát. Én mondom neked, a ki az éle-

megsemmisítette. Hanem Babeuföt semmi sem riasztotta vissza. Egyforma vakmerőséggel támadta a konventet, a közjólléti bizottmányt, Robespierret és a directoriumot, csupán a maga agyrémei mellett maradva meg kitartóan, melyeknek rendszere az egyéni tulajdon föltétlen elvetésében s földosztási különcz theoriákban nyilvánult.

Miután a konvent által már egyszer mértéktelen nézetei terjesztéséért fogságba vettetett, Babeuf folytatta izgatásait. Könyvei, röpiratai, ujságczikkei egymásután tolmácsolták felforgató tanait. Nyelve új, merész, bizarr és hyperbolikus volt; ő használta elsőnek a «terrorista» elnevezést is. «Az egyéni tulajdon — úgymond — minden baj forrása, mely a társadalomra nehezedik. A társadalom egy barlang; az összhang, mely abban uralkodik, bűn. A tulajdont bitorlók bírják; a törvények az erősebb művei. A nap mindenki számára világit, s a föld senkié sem. Föl tehát, barátim, forgassátok fel, szedjétek szét, döntsétek meg azt a társadalmat, mely nektek nem felel meg. Vegyétek el mindazt, a mire szükségetek van; romboljátok le lelkifurdulás nélkül a korlátokat és alkotmányokat; öljétek meg irgalom nélkül a zsarnokokat, a patricziusokat, az aranyos milliós s minden erkölcstelen lényt, mely a közös boldogulásnak útjában áll. Ti a nép vagytok, az igazi nép, az egyetlen nép, mely méltó a világ javait élvezni. A nép igazságszolgáltatása fönséges, mint ő maga. Mindaz, a mit tesz, törvényes; mindaz, a mit parancsol, szent!»

Mindez még nem volt elég; *Babeuf* és társai kommunisztikus khimérái még sokkal pozitivabb veszélylyel is fenyegették a fennálló rendet, s teljességgel nem maradtak csupán akadémikus téren. Floreal hóra (április—május) általános felkelést terveztek egész Franciaországban. Az öt directorium-tagot megölni, az ötszázak tanácsának nehány tagját felkonczolni, mindenkit, a ki ellenáll, kimélet nélkül halálra küldeni volt czéljok. «*Szabadság. Egyenlőség. 1793-iki alkotmány. Közös boldogság.*» — ez volt a jelszó, a mely alatt az összeesküvőknek ki kellendett e nap vonulniok. Minden lakos kényszerítve lett volna a fölkelőket elszállásolni, élelmezni, a pékek kenyérrel, a borkereskedők itallal, lámpára akasztás terhe alatt s a köztársaság általi visszatérités kötelezettségével. A directorium rendőrminisztere hagyta őket készülődni s aztán a válságos pillanatban lecsapott közéjük, befogta a mozgalom vezetőit s börtönbe csukatta. Babeufot ép akkor tartóztatták le Buonerotti társával, mikor proklamácziója fogalmazásában ép e szavakhoz ért: «A nép győzött, a zsarnokság nincs többé . . . szabadok vagytok . . .» S fogva volt.

Érdekes bepillantást enged ez ember zavart lelki világába az a levél, melyet az elfogatását követő napon a directoriumhoz intézett, s melyben azt követelte, hogy vele mint egyenrangúval bánjanak s biztosítja a kormány férfiait, hogy ha kimélni fogják életét, viszont ők is elnézésre tarthatnak számot a hazafiak (értsd: az összeesküvők) részéről. «Láthattátok, minő nagy hatalomnak vagyok mozgatója; láthattátok, hogy pártom ellensulyozhatja a tiéteket. Ha elitélnétek, én a legdicsőbb szerepet játszanám. Vérpadom dicsően fényeskednék a *Barneveldt*-é és *Sidney*-é mellett. Másnap oltárokat emelnének számomra azok mellett, melyeknél ma Robespierret és Goujont tisztelik, e nagynevű vértanúmmm Semmit sem nyertetek, habár kezeitek közt vagyok is; nem én vagyok az egész összeesküvés, én csak egy egyszerű szem vagyok abban a hosszú lánczban, mely azt alkotja. Még van idő; jelentsétek ki, hogy nem volt komoly összeesküvés, s én felelek róla, hogy ezentúl a honfiak testeikkel fognak oltalmazni titeket, s nem lesz szükségetek hadseregre.»

A directorium nem sok ügyet vetett e levélre. *Babeuf* és társai, köztük *Drouet*, a varennesi, kinek neve annyiszor merül föl különböző alakban a forradalom eseményei folyamán, halálra itéltettek a Haute Cour állami törvényszék által. Csupán Drouet menekült meg a börtönből, hogy később a császárság alatt még magas tisztségre emelkedjék. *Babeuf* és legközelebbi hive, *Darthé*, az itélet hallatára önkezűleg oltották ki életüket. Haldokolva hurczolták őket a vérpadra.

SZÉCHENYI ISTVÁN LEVELEIBŐL.

A nagy reformátor lelki világába legmélyebb bepillantást, naplói mellett, kétségkivül levelei nyujtanak. S ezek közt is főként azok, melyeket bizalmas embereihez intézett, s melyekben kedélye egész közvetetlenségében, tartózkodás nélkül megnyilatkozik.

E leveleknek Majláth Béla múzeumi könyvtárőr által egybe szedett s a magyar t. akadémia kiadásában megjelent három kötetes gyűjteményében számos oly levélre találunk, melyeket e nagy szellem jellemzésénél nem fog mellőzhetni a történetiró, részint azért nem, mert azokban irójuk lelkülete, akkori hangulata a legélesebb körvonalokban mutatkozik, részint azért, mert olykor nyilvános tetteinek, elhatározásainak titkos rugóit engedi látlatni.

Azok között, a kikkel Széchenyi levelezésben állt, kétségkivül Tasner Antal volt az, a ki legföltétlenebb bizodalmával dicsekedhetett, a ki előtt nem tartott titkot, a kinek sokszor tanácsát is kérte, életének egy-egy válságos fordulatánál.

Tasner Antal előbb Andrássy Györgynek volt titkára s mint ilyen jutott Széchenyi Istvánhoz a harminczas évek elején. Tasner innentől kezdve mind végig Széchenyi titkárja maradt s egyszersmind legmeghittebb barátjává lett, kinek Széchenyi még életében átadta összes hátramaradt iratait. E levél feltünteti Széchenyi levélírói modorát. Igy irta ő naplóit is. Csak-egy szót vetett papirra, mintegy emlékeztetőül.

A hozzá irott levelekből közlünk itt nehányat mutatóúl. Az 1848 márczius 17-éről irott levél történelmi szempontból is érdekes, mert azt mutatja, hogy az azon időbeli áramlat, mely minden jót remélt s a legszebb jövővel biztatta magát, még az olyan tépelődő, kételkedő lelkeket is, minő a Széchenyi volt, mily ellenállhatatlan erővel ragadta magával.

A második és harmadik levél sötét ellenképe az elsőnek. Ezeket már Döblingből irja, a legmélyebb kétségbeesés hangulatában, mely a nemzet ügyének rettenetes elbukása fölött megragadta. Itt már az önvád marczangoló kínjaitól üzetve arra a sötét elhatározásra gondol, mely utóbb, fájdalom, fátumszerűleg bekövetkezett.

Ez a kínzó tépelődés úr a lelke fölött a nemzetet ért katasztrófa első éveiben. A későbbi levelek hangjából és tartalmából látjuk az átszenvedett kínok által fölkorbácsolt lélek hullámverésének lassankinti lecsillapodását, az érdeklődés ébredését olyan dolgok iránt, a melyekkel való foglalkozás a kedélynek már bizonyos fokú megnyugvását föltételezi s tanuságot tesz a vágyról részt venni a nemzet közéletéhez tartozó ügyekben, figyelemmel kisérni és ápolni

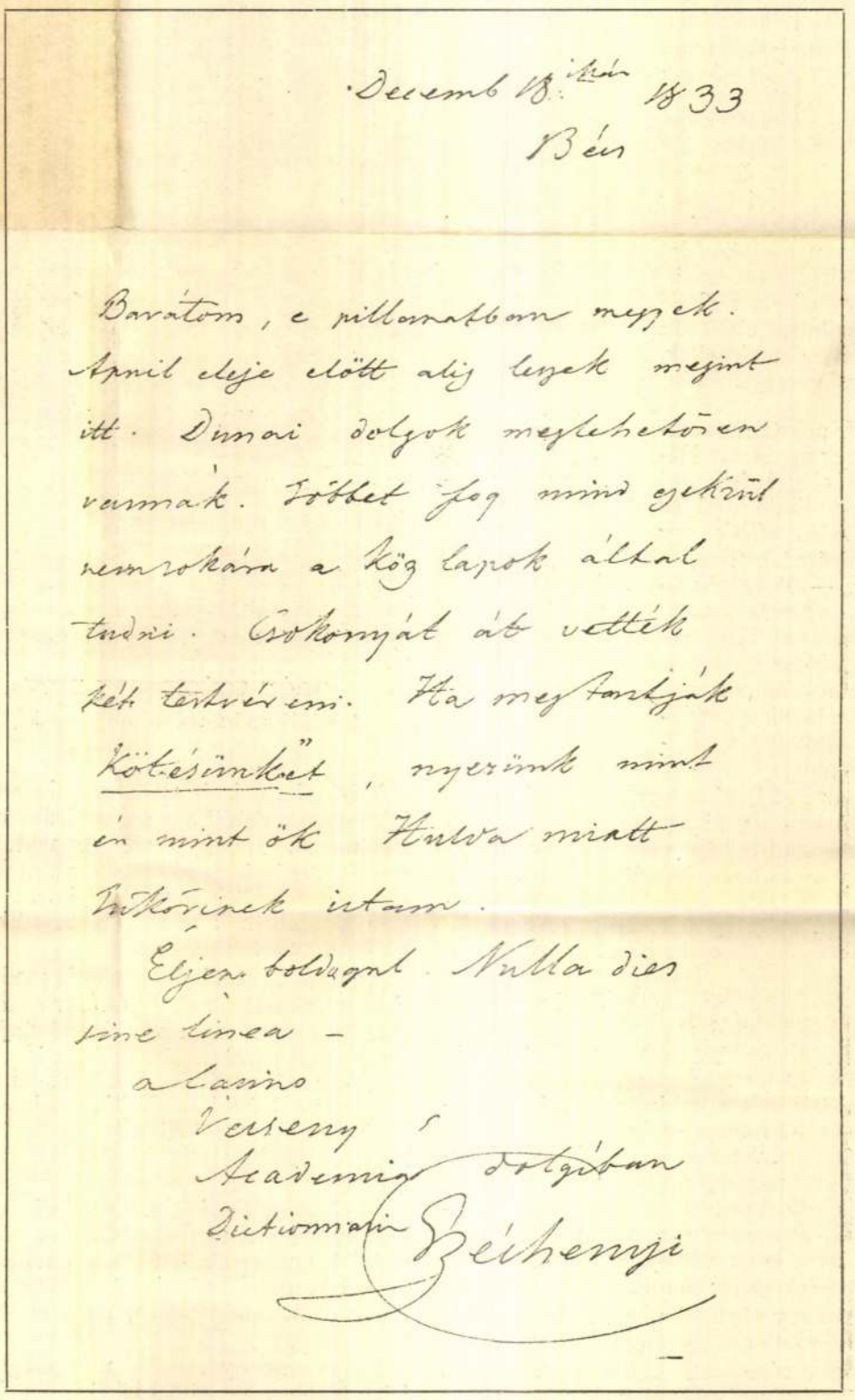

Decemb 18. 1833
Bécs

Barátom, e pillanatban megyek. April eleje előtt alig lesz megint itt. Dunai dolgok megkezdésében vannak. Többet fog mind ejtett nemzokára a Közlapok által tudni. Ő Kormányát átvették két tekintésben. Ha megtartják "Kötéseinket", nyerünk mint én mint ők Hitelra miatt Tekintetnek istam.

Éljen boldogul. Nulla dies sine linea -

a Casino Verseny Academiai dolgában Dictionnaire

Széchenyi

SZÉCHENYI LEVELE TASNERHEZ. — A Nemzeti Muzeum kézirattárából.

menti zsarnokság példátlan esetét statuálta benne; az alkotmányos garancziák érdekei követelték első sorban, hogy a törvényhozói hatalom szigoruan elkülöníttessék a végrehajtói hatalomtól s az államforma oly szervezetet nyerjen, mely a különböző faktorok összhangzó egyensulyát juttassa érvényre. A III. évi konstituczió ezt olykép oldotta meg, hogy mig a törvényhozói hatalmat a két kamrarendszer alapjaira fektette s két politikai testület, az ötszázak tanácsa, és az öregek tanácsa között osztotta meg, melyek mindenike a közvetlen választás elvén épült, de az öregek tanácsa csak 40 éven felüli tagokat fogadhatott magába — addig a végrehajtó hatalmat egy öt tagból álló, s évenként egy ötödében újra választandó directoriumra ruházta.

És most nézzük az uj korszak embereit, a franczia köztársaság kormányzására hivatott testület, a *directorium* visszaállítását.

Az első feltétel, a melyet a jelöltektől megkivántak, az volt, hogy megszavazta legyen a király halálát. Az öt választott vala: *Rewbell, Sieyés, Barras, Letourneur, Larevellière-Lepaux. Sieyés* azonban vonakodott elfogadni a megbizatást s helyébe *Carnot* lépett, a nemzeti védelem nagynevű szervezője. Ugyan ő az, a ki ellen a directorium többsége csakhamar erős ellenzéket kezdett képezni, s a ki emlékirataiban erős vonásokkal jellemzi társait.

Larevellièret, ki a legtöbb szavazatot kapta, Carnot viperához hasonlítja. «Beszéde után, — úgymond, — összetekerőzik.» «A természetnek, midőn nyomorékká tette, az volt czélja, hogy óva intse azokat, kik közelednek hozzá. Jellemző álnokságáról s szive mély romlottságáról.» Larevellière a midőn Carnot halála felől már biztosítva hitte magát, mosolyogva nézett rá. Feje vállára hajlott, elsötétült szemei ferdén tekintettek, felső arcza görcsösen rángatózott.

Rewbelle-nek Carnot emlékiratai egy mondatát idézik, mely eléggé jellemző világításban tünteti fel az egész embert. «Csak egy szemrehányást tehettem, — úgymond, — Robespierrenek, azt, hogy *tulságosan elnéző* volt.» Ő az 1793 embere még mindig, különben magas, izmos férfi, ki szeretett gunyolódni, s a tudomány és művészetek lenézését affektálni.

A mi *Barras*-t illeti, az egy provencei nemesi család ivadéka volt, ki az éjszakamerikai szabadságharcz alatt Indiában szolgált mint tengerész, majd visszatérve hazájába, lemondott a katonai pályáról. Párisban élt meglehetős zabolátlan életet, mely ép úgy, mint játékszenvedélye, összeveszítette családjával. A forradalomhoz mindjárt eleinte csatlakozott, részt vett a Bastille ostromában, az október 5-iki versaillesi menetben, bár ez alkalommal méltatlankodását fejezte ki azok ellen, kik a palotát megtámadták s a királyné életét fenyegették. A konventben Danton barátja volt s a király halálára szavazott; később *Freron*nal együtt szervezte a toulouni és marseillei vérengzéseket, mig végre thermidor 9-ikén a megfutamodott Henriot helyett a fegyveres erő élére állt. Féltek sötét tekintetétől, de alapjában nem volt rossz ember. Magas, borotvált képű, karja vállára csüngött, hímzett köpenyére csipkegallér simult.

Sajátságos egy társadalom az, mely a politikai közélet ez érdekes szereplői köré csoportosult. A mint a rémuralom lidérczynyomása alól kezdett felszabadulni a közvélemény, lassanként a társasélet is szabadabb mozgásra emelgette szárnyait; a cynikus szegénység, az affektált egyszerűség, piszok és szenny nyomába a finomabb erkölcsök, a fény és elegánczia hódítása lépett. A divat visszanyerte uralmát, a salonok, színházak egymásután nyiltak meg újra. Előkelő, üldözött családokhoz tartozó, vagy az üldözés elől menekült ifjak szövetkeztek, hogy a jó tónusnak, az illem és udvariasság franczia erényeinek visszaszerezzék megillető jogát a demokráczia elvadulásával szemben. «Arany ifjúság»-nak nevezték magukat, széles nagy nyakravalókat hordtak s főkép a karkötőnél széles fekete crèpe fátyolt, mintegy a forradalmi törvényszék áldozataira való vonatkozással, a kik közül valamelyiknek rokonságába számittatni, *chic*-nek tartották. Hajukat — ugy a mint öreg magyar parasztok itt-ott még máig is fenntartották a Napoleoni háborúk örökségeként, — hátra fésülve, s fésűvel leszorítva viselték. Hozzá egy háromszegletű kalap, kaczér lorgnette és sétabot, az volt a directorium gavallérja — az *incroyable*.

GRÓF SZÉCHENYI ISTVÁN.

A «Vadász-album»-ban megjelent kép után.

Másfelől a nők is elhagyva a hajport, ruháik egész szabását a görög tunikákhoz kezdték alkalmazni. Hajuk körül szalagot, lábaikon szandálszerű könnyü czipőt viseltek, melyet szalagokkal erősítettek lábaikhoz. David festményei szolgáltak mintákul az antik ez utánzásához.

E furcsa társadalom központja madame *Tallien*, a spanyol eredetü *Cabarrut Teréz*, egy homályos származásu nő, ki első férjétől *Tontenay* parlamenti tanácsostól rövid ideig tartó házasság után elválván, Bordeaux-ba vonult, s ott annyira behálózta *Tallient*, a konvent által a kivégzések végrehajtására kiküldött biztost, hogy ez, Robespierre bukása után nőül veszi őt.

Ettől fogva *Tallien asszony* Páris királynője. Szép volt; mosolya elbájoló, termete, karjai, vállai, bámulatosak. Fekete selyemhez hasonló haját kibontotta, csipőjénél felhasított mousseline ruháját vállán cameo, keble alatt arany öv fogta össze.

De ez asszony szerepe még szépségénél is jelentősebb volt a pártok kibéküléséne és összeegyeztetésének nagy missziójában. Ő volt az, a ki természetes női ösztönével férje proconsuli szigorát sok tekintetben enyhítette a gironde-i mészárlások alatt is thermidor 9-ike után házába vonta mindazokat, kik a kijózanodás politikájában közreműködni voltak hajlandók, megnyerte őket szeretetreméltóságával, elbájoló tulajdonaival, asztalánál összeültette a forradalom bárdolatlan Catóit, fanatikus exaltáltjait a régi társadalom csiszoltabb elemeivel s ekkép az eszmék közeledését is észrevétlen létrehozta. E voltaképen frivol salonok tehát mégis az ízlés, az engesztelődés, az eleganczia gyúpontjai voltak s mint ilyenek nagy politikai szolgálatot teljesitettek. E nélkül a franczia társadalom a morális felbomlás feltartóztathatlan útjára lépett volna, egyfelől az új demokráczia fegyelmezetlensége, másfelől a régi családok elzüllése közt, melyeknek nem egy sarja, szülőitől a vérpad, vagy emigráczió által elválasztva, teljesen elkorcsosodott s utczán nőtt föl, mint az ifju L*, F* és R* valamennyi előkelő udvarképes családból, kik fenyítőtörvényszék elé kerültek egy gyorskocsi kirablási kisérlete miatt.

Ilyen felbomlás és fejetlenség közepette ragadta magához a directorium a hatalmat. Künn a határon a franczia hadsereg vereséget vereségre szenvedett. Négy tábornok kisérli meg egymásután belevegyülni katonáival a politikai pártharczba: *Pichegru, Hoche, Joubert, Bonaparte*.

Az első, Pichegru, Holland meghódítója. Egy neufchateli könyvárus, *Fauche-Borel*, fölkeresi őt straszburgi főhadi szállásán, azon ürügy alatt, hogy Rousseau egy kiadatlan művét ajánlja fel neki. De az ürügy csak arra való, hogy Pichegrut rábeszélje csapatainak Condé és az emigránsok seregével való egyesítésére, hogy ekkép diadallal nyomulva be Franczia országba, a monarkhiát restaurálják. Pichegru mindenekelőtt Condétól kiván levélbeli ajánlatot. De míg ezt Fauche-Borel megszerezné, e titok egész sereg ügynök szájára kerül, tőlük meg tudja *Montgallard* s nyomban értesiti a directoriumot, mely siet visszahívni Pichegrut, s azután az ötszázak tanácsában elfogatja.

Ez még a kisebb kellemetlenség. Nagyobb a pénzügyek rettentő ziláltsága, melyeknek orvoslására a directorium, miután nagy sietve nehány milliardnyi új assignatát nyomatott, melyek azon nedvesen, a mint a sajtó alól kikerültek mentek szét, — új kényszerkölcsön kötését is elhatározta. De mind hiába, a kereskedelmi hitel nem tért vissza, az agiotage mindennap leplezetlenebbül folytatta üzelmeit.

A lappangó elégedetlenség elfojtására a directorium szerencsétlen eszközhöz nyult: bezárta a klubokat és meg akarta rendszabályozni a sajtót. S valóban az utóbbi kényszereszköz teljesen indokoltnak látszott, ha le akart számolni azokkal a közveszélyes tanokkal, melyek már a forradalomnak egy egész új és szocziálisztikus irányt készültek adni, a tulajdon megtámadásában.

Még alig egy hónap óta állott fenn az új alkotmány, s már Páris utczái borítva voltak falragaszokkal, melyek a directoriumot mint a szegény és munkásosztályok elnyomóját denuncziálták. E lázító falragaszok szerzője *Babeuf* Camillo volt, a rémuralom alatt Páris közélelmezési bizottságának tagja, ki később maga vette fel a Grachus nevet az agrárius törvények iránti tiszteletből.

Babeuf már többszörösen volt büntetve, igy az amiensi törvényszék által húsz évi vasra, egy hivatalos minőségében elkövetett sulyos visszaélésért. Ezt az ítéletet azonban a konvent

1962 — 3

zásához, tehát az átalakítás a színház használatában komoly előnyöket jelent. A bővítés külső megfogalmazása építészetileg helyes. A tervező helyesen járt el, amikor nem igazodott a színház jelenlegi jellegtelen és esztétikailag kedvezőtlen homlokzatához. Az új homlokzaton jelentkező főbejárat, illetve a főbejárat felett megjelenő egységes üvegosztások a színház korszerű megjelenését biztosítják, ugyanakkor az épület tömeg megjelenése egyszerű és harmónikus."

A színház felújításában még többet, szebbet szeretne a tervezés és az építőipar megvalósítani. Szolnok kulturális életében igen nagy jelentőségű a színház újjászületése. Most még ez az első lépés. De társadalmi összefogással, egyetakarással, közös törekvéssel ez az igyekezet értékes szép gyümölcsöt fog teremni, aminek a neve: új Szigligeti Színház.

Nagy Ferenc

1021

Sterio Károly, elfeledett festő tevékenysége a Jászkunságban

Vannak kisebb rangú vidéki festők, akik néha méltán, de legtöbbször méltatlanul elenyésző kis szerepet kapnak a művészettörténetben. Működésük valóban nem mindig ér fel a fővárosi művészekével, de a maguk körét betöltik becsülettel. Nem egyszer megtörténik, hogy hagyatékuk sok évtizeden át együtt marad és így, együttesen, a világ színe elé kerülve a festőt is jobb világításba helyezi. Kozina Sándor, a biedermejer kor kimagasló művészegyénisége, aki 1873-ban halt meg, máig sem kapott összefoglaló ismertetést, műtermét leánya, majd unokája 1945-ig majdnem egészében együtt tartotta, akkor a második világháború forgataga elpusztította. Sterio Károllyal, a szintén magyar biedermejer festővel sem bánt az utókor kellő módon. Halála után, 70 évvel később, még együtt volt a hagyatéka a leányánál, szerencsénkre nemcsak felfedezték nála Vas megyében, hanem Szombathelyen ki is állították és a Vasi Szemlében értekezés is jelent meg róla (1937, 64. lap, Gothard István).

1962-ben illő róla megemlékezni, mert kerek 100 évvel ezelőtt halt meg. De illő azért is, mert egyike volt a Jászkunság felfedezőinek.

Ahogy Gothard írja, emigrált görög családból származott, és 1820-ban Szászkabányán született, ahol apjának bányája volt. Bécsben és Münchenben tanult, majd Pesten telepedett meg. A szabadságharc hőseiről számos képet festett és csatajeleneteket is megörökített. Egyébként olajban és aquarellben egyaránt sikeresen dolgozott. Máig is közismert és kőrajzban elterjedt képe Széchenyit ábrázolja lóháton a Duna partján. Sűrűn szerepelt a fővárosi kiállításokon, arcképek és életképek voltak a legkedvesebb területei. Nemcsak a Nemzeti Galériában képviselt, hanem számos magángyűjteményben is.

A szombathelyi értékes gyűjteményről egyébként a szakirodalom nem igen vett tudomást, így a Sterio-név kézi könyveinkben alig szerepel bővebben, sőt a legújabb művészettörténetünkben éppen Ferenc néven.

Vonzódása az élet jelenségei iránt kielégülést találhatott a Jászkunság érdekes tájaiban. Akkoriban Pettenkofen már járta évenként Szolnokot és környékét, a felfedezés érdeme az övé, de Sterio is bekapcsolódik a korai tanulmányozók sorába. A Budapesti Hírlap 1857. április 5-i száma jelenti, hogy festőnk a jászkun népélet

alig 25 m² csekély hely állt rendelkezésre. A padozatok, felszerelések elavultak, a dohányzók szűkösek, az előcsarnokban elhelyezett büfé oda nem illő volt.

Talán a megszokás ezeket a főbb hiányosságokat elhalványítja. De bizonyos, a székek recsegése, zöreje, a szűkösség az előadást is zavarta. 1949-ig a színháznak nem volt állandó társulata, a vendég színészgárda pedig csak 20–25 tagból állott. Ma az állandó társulatnak megtöbbszöröződött létszámmal kellett bepréselődnie a régen ugyan megfelelő, de ma már szűk keretek közé.

1962-ben a Szolnok Megyei Tanács nagymérvű támogatása révén a színház épület korszerűsítése megindulhatott. A korszerűsítést részben műszaki, részben üzemelési szempontok miatt több ütemben lehet megvalósítani.

Az első ütem a közönség kényelmét, jobb kiszolgálását, forgalmát célozza, de már az üzemi hiányosságok egy részét pótolja. A második ütem főleg üzemi, így színpadtechnikai, akusztikai korszerűsítést hoz magával, az épület külső megjelenítésének további és végleges újjáformálásával.

Országos viszonylatban is egymás után újulnak fel a fővárosi és vidéki színházak. Az Erkel Színházat is több ütemben alakítják át. Vidéken többek között elkészült a nyíregyházi, az egri és megnyitotta a kapuit a székesfehérvári színház. Új ruhát kapott a kecskeméti Katona József Színház is.

A színházak ilyen mérvű újjáformálása természetes folyamat. Az épületek a rendeltetéstől függetlenül nagy értékű használati tárgyak, amelyeknek az igényeket ki kell elégíteniök. Ezzel magyarázható az épületek időnkénti átformálása. Korunk építészete a műemlékeket eredeti stílusában állítja vissza. Tiszteletben tartja és nagyra becsüli az elmúlt idők értékes építészeti emlékeit. A budai Vár helyreállítására, műemlékek restaurálására államunk nagy összegeket fordít. De ugyanakkor gazdaságossági és műszaki szempontokat is figyelembe veszi.

A szolnoki Szigligeti Színház nem műemlék. Átformálása természetszerűleg a ma felfogásának megfelelő lehet csak. Más használati tárgyainkhoz hasonlóan a korszerűség igénye egy épülettel szemben ugyanúgy meg kell, hogy legyen bennünk, mint egy gépkocsinál, vagy a ruhadivatunknál.

A színház teljes felújítási költsége jóval alatta marad – az első ütemben kb. 1/6-a és a második ütemmel együtt pedig összesen mintegy 1/2-e lesz – a hozzá hasonló nyíregyházi színház felújítási költségeinek.

Az első ütem munkálatai a színház belső részének több mint felét, külsejének pedig egyharmad részét érintik. A közönség a reprezentatívabb előcsarnokon át eljuthat a nézőtér bármely pontjára. A nézőtér székei, a padozatok, ruhatárak és egyéb mellékhelyiségek újjá alakulnak. A büfé az előcsarnokból elkerül, és a dohányzó helyiséggel együtt a közönség igényeit nagyobb mértékben kívánja – a lehetőségek határain belül – kielégíteni.

A színház próbatermet, ésszerűbben elrendezett hideg-melegvízzel, beépített bútorral ellátott öltözőket kap. Az épület fűtését megjavítják, tűzvédelme megnő, és részben a világítása is feljavul.

A Megyei Tanács és Városi Tanács vezetői több előzetes tervvázlat közül a címlapon közölt kialakítást fogadták el, amelyről Szimán Károly, az Építésügyi Minisztérium területi főépítésze a következő szakvéleményt adta:

„A színház főbejárati része bővítésre kerül és a földszinten elhelyezkedő oszlopokra kiváltva konzolosan előrenyúlik, miáltal jól méretezett szélfogós-bejárat, illetve e fölött dohányzó és büfé, a következő szinten pedig próbaterem és színészpihenő részére tér biztosítható. Ezen adottságok mellett lehetővé válik a lépcsőkarok belső téri megközelítése és az egyéb mellékhelyiségek korszerűsítése. Mindezen megoldások nagymértékben hozzájárulnak a színház üzemeltetési kultúrájának foko-

tanulmányozásáról visszatért a fővárosba, de bejárta a Kiskunságot is: öt képet festett: Tanya a nagy Kunságon. Nemzeti tánc Jászberényben. Újoncok vonulása. Templomba menetel Halason. Szérü Félegyházán. A tudósítás kiemeli, hogy mindenütt „igaz szívességgel fogadták".

Gothard István említett cikkében arról is szó van, hogy mikor 1857-ben Ferenc József bemutatta Erzsébet királynőnek a Nagyalföldet, a jászkunkerületi ünnepély alkalmával a rendezőség a vendégeknek rajzokat és vízfestményeket adott át, amelyeken Sterio „a jászkun népet házi tűzhelyénél, napi foglalkozása közben utánozhatatlan művészettel örökítik meg". A dicsérő szavak a rendezőség elnökének Steriohoz intézett köszönő iratából vettek. Gothard szerint a körút 1856-ban esett meg, ami téves, a levél pedig 1858-ból kelt. Ez utóbbi adat az akkori táblabírói adminisztrációt ismerve, esetleg igaz lehet. A fenti öt képen kívül tehát nyilván több vázlatot és rajzot is vitt magával a Jászkunságból a festő.

A Sterio-család leszármazottjai részben kihaltak, részben elkerültek Szombathelyről, így a hagyaték szétszóródott.

Dr Csatkai Endre

E SZÁMUNK MUNKATÁRSAI:

Bárdi Imre tanár, a Megyei Tanács VB Művelődésügyi Osztályának vezetője (Szolnok); dr. Csatkai Endre Kossuth-díjas művészettörténész, múzeumigazgató (Sopron); Kaposvári Gyula múzeumigazgató (Szolnok); dr. Kiss Géza tanár, középiskolai történelmi szakfelügyelő (Kisújszállás); Merényi László tanár (Nyíregyháza); Nagy Ferenc építészmérnök, a Szolnok Megyei Tanács Tervező Irodájának munkatársa (Szolnok); Pélyi Ferenc főmérnök, a Szolnok Városi Tanács Építési Osztályának vezetője (Szolnok); Peták István egyetemi hallgató (Debrecen); Sági Pál tanár, a Megyei Tanács Művelődésügyi Osztályának főelőadója (Szolnok); Sürü József, a Megyei Tanács VB Tervosztályának munkatársa (Szolnok); Szakálos Lajos mezőgazdasági mérnök, a Megyei Tanács VB Mezőgazdasági Osztályának munkatársa (Szolnok); Szurmay Ernő tanár, a Közgazdasági Technikum igazgatója (Szolnok).

A termelőszövetkezetek 1963. évi tervezése elé

A szocializmus építésének egyik fontos gazdasági törvénye a népgazdaság tervszerű, arányos fejlesztése. A tervszerű gazdálkodás ad lehetőséget a népgazdaság egyes ágainak helyes méretezésére, a munkaerőellátottság szabályozására, a termelés és fogyasztás mérlegének elkészítésére, stb. A tervszerű fejlesztés természetesen vonatkozik a népgazdaság minden egyes ágára: iparra és kereskedelemre, közlekedésre és mezőgazdaságra egyaránt.

Hazánkban a felszabadulás utáni években térhettünk rá a népgazdaság tervszerű fejlesztésének útjára olyan mértékben, ahogyan az egyes, különösebben fontos ipari, kereskedelmi, stb. objektumok állami tulajdonba kerültek. (Megjegyzendő azonban, hogy a népi hatalom a magántulajdonban maradt üzemek, vállalatok termelésére is gyakorolt e téren bizonyos mértékű befolyást.) A népgazdaság teljes egészére kiterjeszteni a tervgazdálkodást azonban csak akkor lehetséges, amikor a döntő tényezők túlnyomó többsége a népgazdaság minden egyes ágában a szocialista szektor kezelésébe került. Népgazdaságunk legtöbb ágában ez a folyamat már a korábbi években befejeződött, csupán mezőgazdaságunk mutatott nagyobb mérvű lemaradást, ahol a mezőgazdaságilag hasznosítható földterület tekintélyes részén – egészen a legutóbbi évekig – kisebb-nagyobb parcellákon egyéni gazdálkodás folyt. Ilyen viszonyok között a mezőgazdasági termelés teljes egészének tervszerű irányítása nem volt lehetséges. Megyénkben 1959-ben történt meg e téren a döntő lépés. A dolgozó parasztság zöme termelőszövetkezetekbe tömörült. A föld – a mezőgazdasági termelés egyik elengedhetetlen tényezője – a szocialista szektor használatába került. Megyénk mezőgazdaságilag hasznosítható földterületének mintegy 96–97%-án folyik jelenleg kollektív nagyüzemi gazdálkodás.

A mezőgazdasági termelést tehát – bármennyire is szükségszerű volt is az – egészen a legutóbbi évekig nem tudtuk teljes egészében tervgazdálkodás alá vonni. Ma már ez a helyzet megszűnt és a tervszerű fejlődés törvénye a mezőgazdasági termelésben is érvényesülhet.

A mezőgazdasági termelés tervszerű fejlesztésére népgazdasági szempontból is szükség van, de emellett szükség van maguknak a nagyüzemeknek a szempontjából is. A nagyüzemekben egy-egy gazdasági művelet végrehajtása alapos megfontoltságot kíván annál is inkább, mivel ezek eredményessége, vagy sikertelensége nemcsak egyes embereket, hanem egy egész kollektívát érint. Éppen ezért fontos, hogy ezeknek a gazdasági műveleteknek a végrehajtása ne a véletlenre bízva, hanem előre meghatározott program szerint történjék. A mezőgazdasági nagyüzemeknek – ezen belül a termelőszövetkezeteknek – ezt az előre meghatározott programját nevezzük éves termelési tervnek.

A termelőszövetkezetek éves termelési tervének elkészítése az utóbbi évek gyakorlatának megfelelően három fázisban történik:

Vas. Ujs. 1861.

A főjegyző vonakodás nélkül engedelmeskedett s felnyitva a nagy rézkapcsokkal lelánczolt kutyabőrös könyvet, megtalálta benne a kivánt paginát, s az erre irt megveresedett sorokból ezeket olvasá fel.

„Ha ki peniglen az thábort engödelöm nélkül elhagyná, avagy másokat is elszökésre csábitana, avagy fegyverét az csata előtt eldobván elrejtöznék, avagy lefeküdvén magát halottnak tettetné, avagy vezéreit cserben hagyná; — annak háza mind porig demoleáltassék, lábas marhája kiirtassék, ő maga számkivettessék az város határából. Ha ki az ő familiája közül őtet követni kivánná, annak elmenetele ne gátoltassék.“

— Ime, érdemes tanács, ez a mi törvényünk : hasonlitsák kegyelmetek ezzel össze a katonai regulákat s akkor vegyék fontolóra, vajjon ellenséges indulattal cselekedtem-e én Igyártó uram ellenében, a midön megtudván az ő hazatértét, öt vasra verettem, s a kétajtaju börtönbe zárattam, mert ha azt nem teszem, ez éjjel az ellene küldött hajduság, öt házánál megfogván és megkötözvén, a táborba visszavitte volna; mig Debreczen városának börtönében egy hajaszálát sem görbitheté meg annak még a fejedelem sem. Esetét tagadni nem tudja; s ilyenformán ha mi itéljük el, háza tüzét, ha a táborban itélik el, élete világát fogják kioltani. Én ugyan sajnálom azt a szép sárga házat a Csapó-utczában, de Igyártó uram fejét még jobban sajnálom. Tessék itéletet mondani.

Mindenki mélyen hallgatott.

— Helyesli-e az érdemes tanács a felolvasott törvénynek a vádlott fejére kimondatását?

Mindenki mélyen hallgatott.

— Én tehát, a hallgatást helyeslésnek véve, birói tisztemnél fogva kötelességemnek tartom ez eset fölött kimondani az itéletet. Porkoláb, hozza elő a rabot! Protonotárius ur, jegyezze az itéletet.

A rabot előhozták.

A biró intésére vele együtt mindenki fölállt a tanácsasztal mellett, csupán a jegyző maradt ülve, midön Keresztszegi által az itélet kimondatott.

„Folyó év és hónap 19-ik napján, ugymint Jubilate utáni szombatnapon Debreczen városa teljes tanácsülésében, nemes, nemzetes és vitézlő Keresztszeghy Mihály uram birósága alatt, bevádolt nemes és nemzetes (a „vitézlö“ szándékosan kihagyatott) Igyártó Ferencz uram ügyében — „itéltetett.“ — — Minekutána a vádlott maga is beismeré, hogy a tiszafüredi tábort, a hova küldetve volt fegyveresen, fegyverestül, lovastul elhagyá a vezérek tudta és engedelme nélkül; s ezen defectusát semmi nyomatékos kényszeritő okkal védelmezni nem is tudta; annálfogva nevezett Igyártó Ferencz uramnak, hazai statutumaink értelmében, e városban levő lakóháza mind porig lerontassék, ivókutja a szinig betömessék; tüzhelye eloltassék, szárnyas és lábas marhái, az egy házőrző kutyán kivül megölessenek, élőfái tőbül kivágassanak, s házhelye sóval behintetvén, üresen hagyassék; ő maga pedig e város határából végkép számkivettessék : cselédjeinek és házanépének szabadon hagyatván, hogy vele menjen, vagy öt itt hagyja, és soha többet hire ne legyen e város kapuin belől, hanem ha a tilalom ellenére e város árkain innen találtatnék, semminemü törvény védelmére ne számithasson, valamint az égnek vad madarai.

Datum, mint fentebb.“

A jegyző tollának perczegése kisérte a biró rövid mondatait.

Midön be volt fejezve az itélet, Keresztszegi levéteté a lánczokat a vádlottról.

— És most haza mehet kegyelmed. Holnap reggeli harangszóig rendezze el dolgait; mert a harangszó után csákány vettetik falainak.

A mint az elitélt keze megszabadult a láncztól, a biró felé emelé azt, és mondá :

— Ma kegyelmed volt rajtam az ur, s itélt fölöttem ott, a hol hatalma volt; holnap én fogok itélni ott, a hol hat lépésnyi téren én vagyok a biró. És az kegyelmednek fog fájni.

— Isten hirével! szólt távozást intve a biró; s azzal föltéve süvegét, föloszlatá a gyülést, ősi szokás szerint, ily főben járó itélet után az egész tanácscsal szép rendben a nagy templomba menvén által, hol ez alkalommal rövid istenitisztelet tartatott.

(Folytatása következik.)

Déznáról—Kalugerig.

Természettudományi gyalog séta.

A mult év nyarának alkonyán, egy gyönyörü, egészséges reggel, mintegy 4 óra tájban indulánk el Déznáról. Végczélunk a kalugeri ugynevezett *dagadó-forrás* volt. Dézna Aradmegyének észak-keleti csucsában fekszik. Váráról, illetőleg váromladékainak csekély maradványai emlékeül, közszeretetü költönk, Jókai Mór, a Vasárnapi Ujság mult évi 23-ik számában egy igen érdekes kis népregét közölt. Fekvése e csinos kis helységnek, mely vashámorral és igen csinos gyümölcs-kertekkel diszlik, felette regényes. Ha az utas a megye nyugoti, csaknem lapályos részéről közelg feléje, az itt rögtön emelkedő hegylánczolatok, buján zöldelő erdőikkel, kellemes és jóltevő behatást idéznek elő. Csak egy hegy áll kopáran és ennek csucsán még kopárabb az emlitett várrom egy kétaz idő és az elemek vasfogától összemorzsolt fala. Ezen várhegy oldalán észak-keletnek indulva, egy bájos völgyben, mely szebbnél szebb változatokkal kecsegteti a szemet, egy meglehetős jó karban tartott ut vezeti a vándort a közel monyászai fürdőbe.

Kaluger Biharmegyének délkeleti szögletében fekszik. A távolság Déznáról idáig talán 4 mérföld. Egy fiatal, igen derék uri ember, Déznának egy birtokosa, volt szives utitársam. Mi az első állomásig és vissza kocsin mentünk, a többi utat pedig, hol már a kocsizás igen bajos vagy épen lehetetlen volna, gyalog tettük meg, s mégis egy nap alatt bevégeztük kicsiny pályafutásunkat. Szükséges pedig az ilyen gyalogutra egy pár könnyü, de nem épen vékony-talpu csizma és egy pár egészséges lábszár. Hanem aztán az ily hegyes-völgyes, regényes vidéket mindenesetre legkellemesebb és legczélszerübb gyalog bejárni. Hosszabb utra persze kényelmesebb egy jól betanitott hegyi paripa, de ily rövid kirándulásra a gyalog utazás százszorta jobb, főleg a természetbarátnak, ki minden völgynek fordulatánál megállhat s szemeit legeltetheti a hegylánczolatok ujabb és ujabb idomzatában, — ki minden forrásnál megpihenhet, ha nem is fáradt testét, legalább kielégithetlen szomját enyhitendő, mert ki hagyna el csak egyetlen egy forrást is, a nélkül, hogy tiszta kristályvizéből igyék, hisz forrásvizzel lehetetlen jóllakni, főkép oly embernek, mint én, ki a Bánság iszapos, rosz vizü lapályaiból tévedt ide a hegyek közé, hol a viz oly kimondhatatlanul jó, oly üditő. Ezenkivül megállhat a természetbuvár minden ritka növénynél, melyet talál, s melynek itt nagy a sokasága, előveszi rögtön füvészi kézikönyvét, s megkisérti az ismeretlen plánta nevét föltalálni. Ha rovarász, mint gyalog utas, utániramolhat bármely feltünő és uj rovarnak, és azt prédául ejtheti, hogy vele gyüjteményét szaporitsa, ismereteit bövitse, s mindinkább megtanulja dicsőiteni az Istent, a nagy mestert, ki mindezt oly remekül teremtette.

Bár rövidnek látszassék az ut, melyet Déznáról Kalugerig tettünk, mégis oly sok szépet láttunk és tapasztaltunk, hogy egy napi kirándulástól többet nem várhattunk, söt ennyit sem reméltünk. Megkisértem e nap kellemes és tanulságos benyomásairól a szives olvasót értesiteni.

Keskeny völgyben haladtunk előre, jobbról balról magas hegyek emelkednek, lombos erdővel belepve. Átalában e vidéken roppant sok az erdő, s ennek köszönhetni, hogy a patakvizben nincsen fogyatkozás. Panaszkodnak ugyan a birtokosok, hogy a fának itt oly csekély az ára; némely helyen 1 forinton vagy épen feléért is szivesen oda adnák, de nincs vevője, mert minden oldalról hegyekkel bezárt völgyekből a fát kivinni nem lehet, vagy annyi költségbe kerülne, hogy e nehéz munkából semmi hasznot sem lehetne létrehozni. Ugyis, hol járhatóbb a vidék, a fa tömérdek sokaságát csak ugy lehet kamatoztatni, hogy belőle szenet égetnek, mely az itt elég sürüen található huták és hámoroknál felhasználtatik. A fának napjainkban sok helyt mindinkább felrugó ára ellentétben áll az itt létező rengeteg erdőkkel, azonban jöni fog az idő, a mikor itt is nagyobb kelete lesz a fának, s akkor méltán lehet majd attól tartani, hogy nagyon is fogják az erdőke pusztitani, mi sok helyt már meg is történt, és pedig a környéknek nagy kárával, mert a hol hegyes vidéken az erdő kivész, ott a jólét is pangásba jő s végre elenyészik.

Ez talán első pillanatra hihetlennek látszik, hanem ha az ember mélyebben belepillant a természet működéseibe, a távol összefüggést ki fogja találni. Látni fogjuk ezt alább, midön az erdők sokféle hasznát elsorolandjuk, egyelőre csak arra figyelmeztetvén

*

az olvasót, hogy egészen erdőtlen vidékek puszta sivataggá változnak át; ilyenek például a Keletnek sok helyei, ilyen déli Spanyolország, mióta ott az erdők kipusztittattak, és ilyenek a mi alföldi homokos pusztáink is, hol az erdők hiánya okozza leginkább a terméketlenséget és a föld csekély értékét. Tartsunk tehát egy kis szemlét.

A fák lombjai árnyékban tartván a földet, az elpárolgást mérsékelik, és nem engedik, hogy a föld kiszáradjon, s igy a táplálkozó gyökerek a szükséges nedvben fogyatkozást szenvedjenek. A fák tövében többnyire különnemü mohok tenyésznek, ezek szivacs természetüek, azaz, a legkisebb eső vagy harmatból is tele szíják magukat vizzel. Ezt persze mindenekelőtt tulajdon táplálkozásuk czéljából teszik, hanem a nagy természet az önzésből is mellékczélokat tud elérni. A nedves mohok hüvösen tartják a fák tövét, hosszabb szárazság alatt pedig, a magukban felhalmozott nedvességből, kölcsönöznek a földnek, a fa gyökerének.

Ilyeténképen müködik az erdő a maga fentartására, de van fenmaradásának sok mellékhaszna, a legfőbb pedig az, hogy ő a forrásviznek és pataknak anyja, mert hol erdő nincs és kopáran áll a hegy, ott forrásviz nem ered, egyszerüen azért, mivel az esővíz, sem a falombok által, sem a mohoktól, sem egyéb növényektől fel nem tartóztatva, lerohan a hegyről, egy iziben elárasztja a vidéket és később szárazságban senyveszti.

Tehát az esővizből származnak a források?

Legnagyobb részt ugy van.

A viz, mely a mi földgömbünk területének két harmadát elboritja, folytonos keringésben van. Tudjuk, hogy a viz, phisikai természeténél fogva, nemcsak midön + 80° R. mellett forrni kezd és gözalakba indul) hanem sokkal kisebb hévfokoknál is szüntelen, el-elpárolog. Látjuk ezt mindenhol, midön péld. eső szülte pocsolyák, főkép nyári időben egy pár óra mulva fölszikkadnak : látjuk ezt téntatartónkban is, hol a ténta, melynek legnagyobb alkatrésze a viz, a nélkül, hogy belőle irtunk volna, nehány nap alatt kiszárad.

Nagyszerü mértékben történik a párolgás a tengeren, különösen a forró égöv alatt. Itt a roppant kiterjedésü viz felületéről, hozzájárulván a nagy hőség, megmérhetlen mennyiségü pára képlődik, az egyenesen fölfelé emelkedő megmelegitett légtől nagy magasságra emeltetik és aztán a sarkvidékek felé irányzott légfolyammal ezek felé vitetik. A vizpárával terhelt lég ez utjában a szárazföld sokféle változatos fölülete s egyéb okok előhozta eltérő ágazó léghuzamok által a mérsékelt égöv különböző vidékeire elterjed, és a felhökké megsürüsödött vizpára majd harmat, köd, eső vagy hó alakban ismét a földre lehull. Egy része e viznek azonnal lefolyik a hegyekről, vagy magasabb lapályokról alantabbakra szalad le és növeli a patak vizmennyiségét; a patakok pedig a folyókat, ezek meg a folyamokat nagyobbitják, mig végre ez utóbbiak, mint hatalmas viz-erek, néha sok mérföldnyi hosszu lefolyás után, ismét a tengerbe szakadnak; visszaadván a kölcsönt, melyet tőle kaptak. Ez a viznek nagyszerü és örökös keringése a földön, olyan, mint a vérnek szüntelen forgása az állatok testében.

Azonban nagy része a harmatnak és esőnek, mely nem szalad mindjárt a hegyekről vagy a lapályról a patakok és folyókba, a földbe szivódik és sokszor igen mélyen a hegy vagy lapályföld gyomrába sülyed, nem hogy ott maradjon, hanem, hogy ismét közel vagy távol a földszinére kivergődjék, igy hozván létre azt, mit köznéven *forrásnak* nevezünk. A források közelebb okait alább fogom előszámlálni, most még visszatérünk az erdőre, melynek nehány nagyfontosságu hasznairól kell emlékeznünk.

A mult tavaszkor virágaimat kiültetém a kertbe, hanem tapasztalásból tudván, hogy azok a szabad földbe helyheztetve igen terebélyes nagyságra szoktak megnöni, de gyökereik is igen messze elágazódnak és igy igen nehéz azokat őszkor ismét a cserép szük teriméjébe szoritani, virágaimnak nagyobb részét, melyek módfeletti nagyobbodását korlátozni akartam, cseréppel együtt raktam be a földbe. Őszkor, midőn azokat kivettem, hogy téli üveglakjokba rakjam, több cserepet szétrepesztve s több darabra törtelve találtam, a virágok gyökerei pedig ezen repedéseken át messze, a szabad földbe elhatottak. Ezen cserepek alkalmasint egy kissé meg voltak már hasadva, midőn a földbe tevém, a növénynek duzzadó életerővel növekedő gyökerei pedig, a cserép szük korlátai közül szabadulni igyekezvén, a mondott hasadékokon kibujtak s a szomszéd szabad földbe terjeszkedtek, növekedésükben mindinkább megerősödtek s megvastagodtak, igy végre börtönüket, a virágcserepet szétomlasztották. Hasonló, de nagyobbszerü eredményekkel müködnek a fák gyökerei oly erdőkben, melyeknek alapzatuk köszikla. Ezeknek legszükebb repedéseibe befurják eleinte czérnaszál vékonyságu gyökereiket, melyek lassanként, de hatalmas életerővel növekedvén, szétrepesztik az ezredéves sziklákat. Sok év után, e nagy munka folytatása által a terméketlen kő elmállik, összemorzsolódik, folytonos nedüvel áztatva és különféle légnemek befolyása után összekevertetvén egyszersmind a televényfölddel, végre maga is azzá változik és uj növényzetnek szolgál helyül és táplálékul. Az erdők tehát, melyek különben is lehulló leveleik által évenként gyarapitják a televényt, messze elágazó gyökereik által sziklákat repesztenek, ezeket végre termőfölddé átalakitván, folytonosan megujuló életet gerjesztenek, holott ellentétben, ha valamely meredek hegyről az erdőt kipusztitjuk, az esőnek nincs megállapodása, lerohan a nélkül, hogy a hegy gyomrába a viz beszivároghasson, magával vivén mindenkor sebes zuhanása által egy-egy kis televényföldet, mig ezt kevés év multán egészen lemosta a hegy hátáról, maradván itt a puszta, terméketlen szikla, mely nagyszerü torzalakzataiban első látásra ugyan bámulatra ragadja az utas megigézett lelkét, de az ott lakó embernek semmi hasznot nem hajtván, elpusztulásra kényszeriti.

Kép-k a hazai népéletből : VI. Baranyavárvidéki női viselet.

Az erdők egy másik haszna az, hogy a légmérsékletre s igy az éghajlatra nem csekély befolyást gyakorolnak. Különösen feltünő ez meleg tartományokban, hol nyáron, midőn a nap sugarai mindinkább függőlegesen hatnak a földre, az erdők, folytonos párolgásuk által a légnek hüvösitését eszközlik. Tiszta északákon, midőn a harmat sürübben ülepszik a földre, az erdők e nedvességből többet szivnak magukba, és nappal lassabban adják azt vissza, mint valamely sikságnak, erdőktől meztelen és csak apróbb s ritka növényzettel ellátott helyiségei, a honnan a harmat-csöppek a naptól rögtön felszivatnak, a növények kiasznak, s a föld kérge kőkeménységre kiszárad. Erdős vidéken ez nem történhetik, mert, mint már fennebb láttuk, itt a napsugarak nem hatnak le a földig, a fák lombozata árnyékot adván, melyben az apróbb növényzet is ótalmat talál, az elpárolgás lassabban, de folytonosan tart, és igy a hely hüs marad. Ezen természeti tüneményt mindnyájan akárhányszor tapasztalhattuk, mert, midőn nyári időben egy ideig erdőtlen vidéken utazunk, és a forróság egészen ellankasztja életmüvezetünket, ha rögtön valamely erdőnek csak a széléhez is ju-

másrészt meg kell neki adni, hogy holmi vesztett csatákban nehezebb volna elfogni, mint akár a legjobb lovu huszárt.

E vád azonban egész terjedelemben csak a fiatal, tapasztalatlan nyulakat illeti; mig az öregebbek veszély idején oly ravaszságot mutatnak, hogy a legravaszabb diplomaták is tanulhatnának tőlük. Az öreg nyul, ha szorul a kapczája, mesteri ügyességgel tud magának hátulsó ajtót találni, mintha csak korunk némely államférfiaihoz járt volna iskolába. Ha már az eb sarkában van, ugy hogy lehetlen előle menekülnie, akkor hirtelen félreugrik s más irányban fut, mig az eb hivatalos buzgalmában, nem képes oly gyorsan megállni s mire megfordul, az üldözött gyakran már tüskén bokron tul jár. Máskor meg, ha máskép nem menekülhet, leggyorsabb futása közben hirtelen lefekszik, ugy hogy az üldöző eb keresztül ugorja, mialatt ő időt nyer, hogy menekvését más irányban kisérthesse meg. Ha futása közben más nyul tanyájára bukkan, akkor ezt fektéből felugrasztja, s ő szépen a helyébe fekszik, mialatt az eb a felugrasztott nyul után iramodik. Ez ugyan nem nagy felebaráti szeretetre mutat, de nem vehetjük tőle rosz néven, mert hiszen ilyenkor nincs ideje azt fontolgatni, szabad-e önmegmentése végett felebarátja életét koczkára tenni? Aztán utoljára is, saját bőre csak közelebb áll hozzá, mint felebarátjaé. Ha menekülése közben a földben elég tágas lyukat talál, belerohan ajtóstól, azt sem kérdi a házigazdától: szabad-e? Ha aztán ilyenkor véletlenül azt a fölfedezést teszi, hogy rókalyukba talált bujni, s a rókakoma, — melynek vendégszeretetéről külföldi tudósitók még eddig nehezen irtak dicséneket, — történetesen odahaza van: már akkor a nyul lássa, hogy vigye ki bőrét saját négy lábán a kelepczéből. Az is megtörténik, hogy üldöztetése közben folyóvizre bukkan. Ilyenkor sem sokat töprenkedik, s nem néz előbb szét, van-e valahol csónakos, ki átszállitsa; hanem belerohan a folyóba, ugy a hogy van, ruhástól mindenestől, s oly ügyesen átuszik a tulpartra, mintha valamelyik pesti uszodában uszómesteri diplomát nyert volna.

A mezei nyul téres sik mezőkön lakik, ellenben a haraszti nyul bokrokban, cserjékben, harasztokban vonja meg magát, honnan azonban őszszel szintén a szántóföldekre költözik át, nem azért ugyan, mintha előbbi szállását, stajgerozták" volna, hanem mert őszszel a lombok megsárgulva lehullanak, s az igy támadt zörgés, ijedős természeténél fogva, épen oly alkalmatlan fülének, mint Sibaris és Croton pulya lakóinak a kakas kukorikolása, kik, mint a történetben meg van irva, minden tollas kakast száműztek városukból, hogy ezek kukorikolása ne háborgassa csendes álmaikat.

Az erdei nyul már sokkal bátrabb társainál, nem sejt krampuszt minden levélzörrenésben, s azért őszszel sem hagyja el erdei tanyáját, annál inkább, mert a lehulló makk s a levágott fák rügyei izletes táplálékot nyujtanak neki. Minden nyulfajta közt legnagyobb inyencz a hegyi nyul, mely nem elégszik meg a közönséges nyulkoszttal, hanem zamatos hegyi füvekkel él, s azért tanyáját rendszerint nem is hagyja el, hacsak nem egy kis expeditio kedveért, melynek ugyan gyakran hóditás a czélja, de nem az adriai partokon, hanem a szivek birodalmában, ha t. i. a hegyen nem bir magának élettársat szerezni, vagy néha unalmában képzelődve, ugy tetszik neki, mintha a völgyben valami szerelmes nyulkisasszony gyönyörü sopranhangon igy hivogatná:

„Én hiszem, hogy boldogabb lennél te
Itt lenn nálam, mintsem odafenn.
A magasban hűvös levegő van,
A tavasz legszebb a völgyeken."

A nyulhus izletes volta azon egyedüli és valóban nagy szerencsétlenség, mit a nyul már születésével magával hozott a világra; mert ez szerzett neki annyi ellenséget, azért üldözik oly kérlelhetlenül. De másrészt e szerencsétlenségében szerencséje is rejlik, mert ha husa végett annyira nem üldöznék,, rendkivüli szaporasága oda juttatná, hogy végre egymást kellene felfalniok.

Hogy a nyul egy könnyelmü ficzkó, mely minden gondját csak arra forditja, hogy életét lehetőleg kellemessé tegye, az eddig mondottakból eléggé kitünt. Még csak családi életéről akarok nehány szóval emlékezni. De már e tekintetben kemény megrovást érdemel, különösen a nyul-asszonyság. Fiaira nem fordit annyi gondot, mint tőle meg lehetne várni. Az első 5—6 nap jól viseli ugyan magát, de már ekkor ugy megunja anyai szép tisztét, hogy cseppet sem lepne meg, ha egyszer valamelyik nyul asszonyság dajkát fogadna kicsinyei mellé. Nem is látogatja meg családját máskor, mint ha teje már annyira meggyült, hogy neki már fájdalmat okoz. A nyul-asszonyság tehát méltán érdemli megvetésünket.

A mily nyulszivü a nyul ellenségeivel szemben, épen oly vitéz, sőt vakmerő társai ellenében, ha féltékenység kinozza. Ez okból igen sokat veszekednek egymásközt, a mi annál mulatságosabb látványt nyujt, mert a viadal sohasem történik életre halálra. Három-négy nyul különböző irányból egymásra rohan, s mikor már azt hinné az ember, hogy mindjárt felfalják egymást, egyszerre megfordulnak, s egyik erre, másik arra iramodik. Ujra rohamat intéznek s ujra visszavonulnak, miközben a legmulatságosabb bakugrásokat teszik, melyek élénken emlékeztetnek egy bizonyos balletmester tánczára. De a mi e vitézi harczjátékot legmulatságosbbá teszi, az az egymást érő pofozkodás, melyben egymást bámulatos ügyességgel részesitik. Persze hogy ők nem ismerik érvényesnek a „Gesetzbuch" azon paragrafusát, mely mindenegyes pofra 5 ft. birságot szab, különben aligha bánnának vele oly pazarul. A küzdelemnek csak akkor szakad vége, ha a bakok egyike valamennyi vágytársát csufos visszavonulásra kényszeritette. A győztes nagyszerü jutalma: a szép nyulkisasszony, melyért az elkeseredett harcz folyt. Olykor azonban az a csunya eset is fordul elő, hogy mig a bakok vitézül küzdenek, azalatt a nyulkisasszony valamely titkos imádójával megszökik, mikor aztán a szegény megcsalatott bajvivók üthetik már az árulók nyomát.

Az anyanyul, mint láttuk, nagyon csekély szeretetet mutat fiai iránt, de a bak, az meg épen semmit sem törődik velök, hanem szüntelen uj élvezetek után csatangol. Vén nyulak plane gonoszokká, sőt kegyetlenekké válnak néha, s a fiatalabbakat, meglehet, talán csupa időtöltésből, ugy összevissza pofozzák, hogy az ember szinte megsajnálja őket.

A megtestesült könnyelmüség és gyávaság példányképét látjuk a nyulban, mely utóbbi sajátságához — mint ez más teremtményeknél is előfordul — a kegyetlenség is csatlakozik, mely csak a gyengébbekkel szokta hatalmát éreztetni.

A forró földöv növény-tenyészete.

Az egyenlitő két oldalán egy 705 mérföld szélességü s 5400 mér föld kerületü földöv terül el, melynek körülbelől $^1/_5$-de szárazföldet foglal el. Ide vezetjük olvasóinkat képzeletben, hol az évnek egy részében a nap az ég tetőpontján áll, s izzó sugárait függélyesen lövelli alá. — A kép, mely itt szemeink előtt föltárul, sokkal változatosabb, s megragadó tüneményekben sokkal gazdagabb, hogysem azt képzeletünkben teljesen felfoghatnók, s részleteiben mind elő adhatnók. Megelégszünk ez úttal a természet itt jelentkező tüneményeinek gazdag tárházából, — melyekkel a forró földöv alatti vidékek minden lépten meg vannak áldva s hová a tudományos, buvárkozdás, s hasznos ismeretek gyűjtése végett szellemi előkészületekkel fölruházott emberek is, kevés számmal, s nagy áldozatok mellett juthatnak el, — egyes töredékképeket vázolni, s csak átalános nézetet adni, kiterjesztvén figyelmünket különösen a növénytenyészetre, s az ezen tájékokat különösebben jellemző növényfajokra.

Mielőtt azonban ezt tennők, szükséges azon kérdés megfejtése: *hogy micsoda nevezetesebb okok folynak be földünk különböző pontjain, a növénytenyészet különféleségére?* És ezt a lehető népszerűen fogjuk előadni.

Hogy ezen különféleség valósággal megvan, és a növénytenyészetnek, a különböző földrészekeni vizsgálatánál szembeötlőleg jelentkezik, azt tudja mindenki. Azon növények, melyek egy helyen vadon tenyésznek, más helyen csak gondos ápolás mellett diszlenek, s megforditva az egy vidéken diszlő növények, másutt alig találhatók, vagy nyomoruan tengenek. A föld különböző minőségében keressük-e ennek okát?

Ha a hidegebb tájékok növényi tengéletét vizsgáljuk, — hol csak nyir- s fenyőfák, és harasztfélék tengenek, — s összehasonlitjuk a mi folyamaink partjain elterülő buja rétekkel, gazdag szántóföldekkel, s gyümölcscsel megrakott hegyekkel, át fogjuk látni, hogy a föld minőségének mily hatalmas befolyása van a növényi tenyészetre. Hiszen jól tudjuk, hogy földünk az anya, melyből a növények gyökereiken szivják táplálékukat. Azonban bármily fontos, és elvitázhatlan is a földminőség befolyása a növénytenyészetre, még sem elegendő ez a fönnebbi tétel megfejtésére. Ezen mindenütt jelentkező átalános különféleségnek, a földtalaj befolyásán kivül más okban kell gyökereznie, mert ugyanazon földnemek s vegyületek a föld különböző pontjain előfordulnak a nélkül, hogy ugyanazon, vagy egymáshoz hasonló növények tenyésznének. Azon átalános ok, mely a növénytenyészetre a legfontosb befolyást gyakorolja: *a légkör melegsege*. Ettől függ leginkább a növénytenyészet, ugy, hogy meglehetős biztossággal meg lehet határozni, hogy a föld egy vagy más tájékán micsoda növényfajok tenyésznek, mihelyt a lég közép hőmérsékletét ismerjük.

Ha az északi sarktól egyenes irányban haladva, az év közép hőmérsékletét akarjuk kiszámitani, ugy találjuk, hogy világrészünk legészakibb pontján a nordkapnál a közép hőmérséklet nem egész 33° F. vagy is épen a fagyponton áll. Stockholmban 43° F., Hollandban 49°, déli Franciaországban Marseilleben 58°, Gibraltárnál már 68°. Ezen hely az északi naptéritőtől még 190 mérföldnyi távolságra van, s minél inkább közeledünk ehez, annál inkább emelkedik a közép hőmérséklet. — Ámbár ezen emelkedés nem mindenütt szabályos, mert ugyanazon szélességi fok alatt fekvő helyeken nem mindig egyenlő az évi közép hőmérséklet: mindazáltal ezen különbözőség nem oly nagy, hogy azt jelen vizsgálódásunk alkalmával figyelem nélkül ne hagyhatnók. A náptéritőknél a lég melegsége a legnagyobb, a körök két oldalán már csekélyebb. *Chinában Kantonban*, mely az északi fordulókörön épen belül esik, a közép hőmérséklet 73°, Guinea partjain, mely a naptéritői vonaltól 5°-ra esik északfelé, 82°. Batáviában, mely délre szintén 5°-ra esik, 80°.

Ha a nap állásától föltételezett évi melegség mennyiségére nézve pélpául hazánkat összehasonlitjuk a naptéritői vidékek melgségével: igen nagy különbségre találunk. Stockholmban például a téli és nyári hőmérséklet közötti különbség 72°, Hollandban 52°, a naptéritői vidékeken ellenben ritkán nagyobb 6—7°-nál. Az egész éven keresztül csaknem egyenlő melegség van, s azon megállapodás a növénytenyészetben, a mi nálunk évenkint nehány hónapig bekövetkezik, ott egészen ismeretlen. Elhervadnak ugyan a virágok, s megszáradnak a levelek, de ugyanazon időben mások jőnek elő, s a természet mindig zöld, mindig ifju erőben diszlik.

A levegői tünemények egyes sajátságait, melyeknek a tropicus vidékekre jellemző befolyásuk van, — mint kitűzött czélunkra nem tartozót, — hallgatással mellőzöm el. Csak egyet említek meg, t. i. *az eső mennyiségét*. Hogy a forró földöv alatti növénytenyészet az égető hőség daczára rendkivül dús, annak oka az, mert az eső mennyisége igen nagy. Nálunk a felfogott eső mennyisége egész éven át középszámitással $2^1/_2$ láb, azaz ha az egész éven át lehullott eső egy tömegbe gyűlne a földfelett $2^1/_2$ láb magasra

tunk, kellemes hüvösséget érzünk, mely testünket ismét felüditi és mely csupán az erdőnek párolgása okozta hüvösebb légmérsékletből ered.

Szólanom kellene itt most még az erdőnek az iparvilágra szóló hasznairól, a kedélyre ható kellemeiről, a madarak zengéseiről, a vadászat élvezeteiről stb., de ezeket az olvasóra bizom, ki, hacsak egyszer is erdős hegyi vidékben utazott, a sokféle kellemes benyomásról tulajdon költői ihlete és emlékezete szerint festhet magának egy-egy idylli képet

(Folytatása következik.)

Képek a hazai népéletből.

(VI—VII.)

A magyar földön lakó népek viseletének és szokásainak ismertetéseül lapunk mai száma ismét hoz két rajzot, melyek a természet és élet után készült hü másolatok. Az egyik kép : VI. Baranyavár vidéki szerb eredetü nők viseletét ábrázolja, melynek feltünő sajátossága azonnal szembeötlik. A nő fövege turbánszerü, s közepe táján tarka kendövel van a fejhez kötve. Egyéb ruházata a legegyszerübb s fehérszinü; szoknyája térdig fel van gyürve s mellényét piros szalagcsikok diszitik. A mi a lábviseletet illeti, e nők legfölebb csak vasárnapokon vagy nagy hidegben viselnek harisnyákat; egyébkor mindig mezitláb járnak. Kötője tarkaszinü, vastag gyapjukelméből van készitve.

Képek a hazai népéletből : VII. Tolnamegyei (iregi) csősz a csárdában. (*Sterio* után.)

VII. sz. képünk *Sterio* rajza után egy tolnamegyei csárdai jelenetet ábrázol. A fő hös benne a csendesen iddogáló és pipázgató öreg csősz, egy ösjellegü magyar alak, melytől a természeti épséget, férfias erőt s némi méltóságteljes, öntudatos félsőbbségi érzetet első pillanatra is megtagadni nem lehet. A rajznak azon becse van, hogy élő alakok után készült másolat.

Tollrajzok az állatvilágból.

I. A nyul.

Ki ne ismerné a nyulat az ő festői lapátfüleivel? Ki ne lőtt volna már legalább egyszer nyulat életében, ha egyébütt nem, a — tálban? Minden lelki furdalás nélkül hagyhatom tehát el ezen sülve kedves állat külső leirását, nem akarván az egyszeri iró példáját követni, a ki még az embert is tetőtől talpig leirta, azon föltevésnél fogva, hogy jöhet oly korszak, a mikor az egész emberiségből egy szál sem lesz már fönn, s mily jó hasznát vehetik akkor az ő könyvének! Megtanulhatják belőle, hogy nézett ki az egykor létezett, de már végkép kiveszett emberiség!

Bizonyos tekintetben alig lehet kényelmesb életet képzelni, mint a nyulé, mely oly egyszerü paradicsomi életet él, hogy még a szokásos reggeli mosdás és fésülködés fáradságától is megkiméllheti magát. (Közbevetőleg legyen mondva : a viznek nem nagy barátja, mert sohasem iszik, de az ily természetű emberektől abban mégis különbözik, hogy — borral sem szokott élni.) Hátha még azt is megemlitem a cs. k. rendőrség engedelmével, hogy adóért sem exequálják! Vajjon ki ne irigyelné tehát állapotát?

De e mellett a nyul élete még némi előkelőség szinével is bir, mert csak az est beköszöntével szokott némi tevékenységet kifejteni, s napjait, hogy ugy mondjam, csak éjjel élvezi, midőn az állatvilág dolgozó osztálya, névszerint a ló, ökör, szamár stb. már édesen pihen durva szalmaágyán, s kimerültségében a csontjait is alig birja mozgatni. Ekkor kezdődik a nyul lakomája, melyhez már napnyugta előtt kiszemeli a gyenge, friss vetéseket; valódi epikureista módjára gondoskodik arról is, hogy étlapja minél változatosabban legyen összeállitva, s e végből majd a kövér lóherföldeket s fiatal repczevetemények et, majd a szőlőhegyeket tiszteli meg látogatásával; ha pedig ünnepnapot akar ülni, addig jár-kel, mig káposztát vagy petrezselmet nem talál, mert ezek szerencsések kedvencz-eledelei közé tartozni.

Ha bendőjét tisztességesen megtömte, csak akkor jut eszébe, hogy hiszen az ember . . . akarám mondani, a nyulnak az evésnél nemesebb rendeltetése is van. Eszébe jut, hogy ő is halandó, s ha utódok nélkül mulik ki az árnyékvilágból, ki örökli az ő nemes erkölcseit? Kire hagyja a szépen viruló veteményeket, káposztáskerteket stb., melyeket a jó Isten kétségkivül csupán és egyedül az ő fogai alá teremtett? E nemes indokból tehát párt keres magának, kivel aztán a szűz holdvilágnál édes perczeket tölt, miközben néha oly buzgalommal tánczol, mintha másnap valami világhirü szinpadon a „Szerelmes ördög“-ben akarna föllépni. — Végre fölpirul a hajnal, s a szerelmes nyul, egy holdvilágot imádó poétának is becsületére válandott sohajok közt, felkeresi tanyáját, ott lapátfüleit kecsesen fejére lapítja, s az éj fáradalmai után jóizüen alszik — nyilt szemmel. Ki merné tehát tagadni, hogy a nyul sok előkelő ember életmódját követi?

Sok természetbuvár oly udvariatlan a nyul iránt, hogy megtagad tőle minden tanulékonyságot. Igaz, hogy doktorságig bajosan tudná fölvinni, de azért tőle minden talentumot elvitatni, igaztalanság, világos rágalom. Nem egy nyulat láttam, mely fiatal korában holmi kötéltánczosok fogságába esvén, annyira vitte, hogy dobolni s gyermekpuskát elsütni tudott. Van tehát a nyulak közt is elég kapaczitás, s hogy mindamellett még eddig sokra nem vihették, arról ők nem tehetnek, mert hiszen „czivilizátoraink“ annyira el vannak foglalva a mi czivilizálásunkkal, hogy a szegény nyulakról egészen megfelejtkeztek.

Az organologok fölfedezték, hogy a nyul feje oly lapos, hogy ennélfogva csupán a félelem organuma fejlődhetett ki benne nagyobb mértékben. És valóban e félelem oly nagy, hogy óriási árnyat vet a nyul jellemére. Innen származik a „nyulszivü“ czim is, melylyel ha valakit megtisztelnek, képes érte párbajra szállni, bebizonyitandó, hogy egy kicsit mégis vitézebb a nyulnál, mely a legkisebb zörejre is ugy megijed, hogy ilyenkor látja csak, mily tökéletlen teremtés ő, hogy csak négy lába van, holott legalább is százzal szeretne futni a képzelt veszély elől. A félelem ekkor annyira erőt vesz rajta, hogy egészen elbódul, se lát, se hall, s gyakran épen ellene torkába fut, vagy ugy falnak szalad, hogy be is töri bölcs koponyáját. Látnivaló tehát, hogy nemcsak doktor, de katona sem igen válnék belőle, habár

Vas, Ujs. 1861.

Az egyiptomiaknál szintén rendén volt a jelképes állattisztelet, de a jelkép alapjául nem az állatok tulajdonai vétettek, hanem azoknak csillagászi jelentése volt irányadó. A földi állatvilág mintegy viszfénye volt az égi állatoknak, a csillagzatoknak stb. az egyiptomi hitregetanban, s innen lett aztán, hogy ámbár a juh gyapja miatt tisztátlannak tartatott, mégis a thébai Jupiternek kost áldoztak, ha a nap a kosjegybe lépett. A pusztulás elve, Typhon, mely a disznóban és krokodilusban nyilatkozik, igazolja az ezen állatok iránt mutatott tiszteletet, s ezen okból a Typhon elemében, a vizben élö halakat az egyiptomiak megvetették, egyedüli kivételével az ángolnának, mely alakával a kigyókhoz hasonlitott. Az utóbbiak ugyanis évenkénti vedlésök (vetkezésök) által a megifjulást jelképezvén, nagy tiszteletben részesültek. Cicero azonban más értelemben volt, amennyiben ö azt állitá, hogy az egyiptomiak egyetlen állatot sem tartottak szentnek, melynek hasznát nem vették, mi a kigyó- és rovarfaló ibiszre, a bikára és tehénre igenis alkalmazható, de nem a macskára, melynek halálos ellene, a cziczkány szintén, tiszteletben állott, s nem az oroszlánra, kigyóra és bogarakra, melyek hasznát nehezen lehetne megmutatni. — Meg kell itt azonban jegyeznünk, hogy az egyiptomiak oly állatok iránt is mutattak tiszteletet, melyek sem nem használtak, sem a csillagokkal összeköttetésben nem álltak, hanem ezeknek tisztelete Indiából szivárgott át Egyiptomba, anélkül, hogy annak, különös oka lett volna. — Ez áll az oroszlánról, mely Egyiptomban bizonyosan nem találtatott, de az indusoknál a macskával együtt tiszteltetett.

A görögök- és romaiaknál is találunk nyomaira az ilyen képes jelentéseknek, melyek bizonyos állatokra vonatkoztak. A hangyák például sokszor halált jósoltak, s a méhek, melyek a pharzalusi csata előtt az oltárra szállottak, Pompejus megveretésének voltak hirnökei. Mindazáltal különösen a madarak voltak azok, melyeknek röpülésére vagy evésére az ókor nagy sulyt fektetett, valószinüleg, mivel némely népek azokat az istenek tolmácsaiul tekintették, mint a kiknek közelében lebegnek. A honnan azok vagy szerencsét, vagy szerencsétlenséget jósoltak. Egyébként egy helyen ugyanazon madár szerencsét, másikon szerencsétlenséget is jelenthetett, mint például a bagoly, mely az athénebelieknél jó előjel volt, máshol ellenben, mint nálunk is, annak kiáltása a vészhozó jelek közé tartozott.

Ilyen jósmadarak voltak a *sas*, *sólyom*, *hattyu* és *gém*, melyek átalában szerencsét, a *keselyü*, *fecske*, *varju*, *holló*, *szarka*, melyek átalában szerencsétlenséget jelentettek. Az *ölyv* majd szerencsét, majd szerencsétlenséget hozott, s a *kakas* kukorikolása mindenkor szerencsétlenségnek volt előjele.

Más jelentésben veendők az állatok, midön azok a régi korban, mint városalapitók ábrázoltatnak. Trója és Kárthágó épitésének egy tehén volt az oka, egy bika mutatta meg a helyet, hol Thébának épülni kellett, egy koczadisznó jelölte ki lefekvése által a helyet, melyre Alba s egy nyul, hova Afrodizia vala épitendő. A krétaiakat Apolló vezette egy delfin alakjában Pythóba, a szabinusiakat egy harkály Picénumba, s egy galamb a khalczidiaiakat Cyrenébe. Ilyen utasitó madarakra az aztéki és germán hitregetanban, valamint a középkori zárdák történelmében is találunk.

Hogy azon állatok, melyeket bizonyos istenségeknek áldoztak, valóban ezeket ábrázolták, onnan tünik ki, mivel az állatok belrészeiből és véréből jósoltak, s az utóbbit a hussal együtt elfogyasztották. Innen magyarázható ki az is, miért vittek a rudak és zászlók csucsain állatfejeket, ha csatába mentek. Azt hitték t. i. hogy az isten, melyet az állat ábrázolt, a sereg élén, maga is csatába megy. Innen eredt azon hir, hogy az istenek és hösök állatok emlöin nevekedtek fel, mint Romulus és Rémus a farkasén, a minthogy még ma is lehet állitólagos atyjokat, Mársot etruriai síredényeken farkasfejjel lerajzolva látni. Hasonló okból kapták a városok neveiket állatoktól, melyek a védistenek előtt szentek voltak, söt egész tartományok is neveztettek tölök, s hires római férfiak sem átalották neveiket megvetett állatoktól kölcsönözni, melyek azután családi czimereken és pénzeken is szerepeltek. — Ilyen állati jelképtant, a régi czeltáknál is találunk, hol a *tyuk* a termékenységet és ártatlanságot, a *kakas* az erőt képviselte. A régi poroszok jelesül, a *fehér lovat* becsülték jósereje miatt, az esztek a *medvét*, a lettek a *kigyót* és *varangyot* tisztelték, hol egyszersmind a *kakas*, *czinke* és *bagoly* is kellö tiszteletben részesült. A régi cseh népdalokban a hösök bikákhoz és gémekhez hasonlittatnak, s a karvaly szent madárnak neveztetik.

Képek a hazai népéletből : IV. Tiszadobi juhász. (Sterio rajza után.)

A germán hitregetanban hasonlag sokszor emlittetnek szent állatok. Legelöl emlittetik a *ló*, melyet már Tacitus is olyannak ismert, aztán következik a *marha*, *kutya*, *szamár*, *kecske*, *kos*, *juh*, *gém*, *nyul*, *disznó*, *hiuz*, *medve*, *farkas* és *róka*, söt a *macska* és *egér* is, a madarak közöl a *sas*, *holló*, *kakas*, *fecske*, *hattyu*, *harkály*, *daru*, *gólya*, *szarka*, *lud*, *kacsa*, *varju*, stb. továbbá a *kigyó* és *varangy*, az *ángolna*, az *agancsár*, *cserebüly*, *légy*, *szunyog* és a *méh*.

Állattiszteletet találunk végre az amerikai indiánoknál. *Bagoly*, *holló*, *harkály* jósmadaraik, a *pulykakakas* a harczvágyat, a *farkas*, *vadbival* és *medve* a himi természeterös, a *nyul* a félénkséget, a *teknősbéka* a világhordó erőt, a *fiahordó* a termékenyitö erőt jelzi stb.

Nem kell azonban hinni, hogy ezen rejtélyes állatjeltan pusztán a régi pogány népeknél divatozott volna, söt ellenkezöleg sehol nem fordul az gyakrabban elö, mint a középkorban. Sok egyházi atya az állatokat különböző erkölcsi tulajdonokkal ruházza fel, még pedig szentirásbeli helyekre való vonatkozással. Még nagyobb szerepet játszanak az állatok az ugynevezett látásokban, melyekkel az 5—14-ik századok olyannyira bövölködnek. Ezen iratokból kölcsönözték a müvészek azon csodálatos állatalakokat, melyeket a középkor épitményein látni van alkalmunk, s a melyeknek különböző erények és vétkek jelzésére kellett szolgálni. A keresztyéni müjelképek, sokszor egyenesen a bibliából vétetnek. Igy azon képes ábrázolat, miszerint János evangelistának a sas, Máténak az angyal, Lukácsnak a bika, Márknak az oroszlán sajátságai tulajdonittatnak, Ezékiel 1, 10, és János jelenetei 4, 6, 7-ből van véve, a kétfejü sas 1.

Két Horatius arczrózsái hervadoznak . . . . . hulladoznak! — lábai tántorognak!

A klepshydra a harmadik óranegyedet is lecsepegte!

Két Horatius elaléltan, vérhagyottan porba rogy! — kezét, hidegülő jobbját nyujtja mindegyik hű testvére felé . . . végre reszkető kezeiket imára kulcsolva, vérrokonuk fegyverére győzelmet, honukra boldogságot és szabadságot imádkozva mindketten örökre elalszanak . . . Meghaltak!

Szünetet kér a szomoru fivér zaklató elleneitől; — elhunyt testvérei eltorzitott képét eltakarja, . . . a vérhabot letörli kardjáról — melyen még csorba nincs, — a veritéket arczáról, melyen még seb nem ejtethetett.

Az albáni hősöknek még mindhárma harczképes, bár mindegyik teste sérült s vérpataktól ázik.

Horatius egyedül maradt szentelt pallosával s ép testének fáradt izmaival.

Minden maradékerejöket egy pontra irányzák Cluil vitézei, — mindhármuk aczélja Horatius sziverét keresi!

Tullus Hostilius arczizmain a szánalom és kétkedés vonalai örvénylenek: — vasmarka, kardja aczélmarkolatát szorongatja! — De hirtelen mosolyra derül a hös sereg királya. — Most az egyedül maradt római dalia, eszélyes fogással megmutatta, mikép ő is tudja valódi értelmét a „divide : vinces“ — latin bölcsmondatnak. — Sebes léptekkel hátrál zaklatói elől : azok erejök maradékát összeszedve, üldözőbe veszik az ügyes bajnokot. És midön a *legépebb* és erősebb albáni villogtatja közelében vértől tapadó, homályos aczélát : azt egy kiszámitott hatalmas csapással, fövényre teriti; — tántorogva halad el megdicsöitett fivére mellett a *második* Curiatius; — és testvére halálát megboszulandó, megrohanja Tullus katonáját s azon csekély sebet ejtve, második csapáshoz készül. A böszdühü oroszlán, megérezve arczán forró vérét alápatakzani, mely életében legelső sebéből csorga, — höshöz méltó halállal ölé el Cluilius második vitézét; — szivét döfé át szablyája hegyével! — Az utolsó Curiatius szédelegve, fáradtan lépett a végső csatára . . . s midön halálos csapást intéze bátor ellenére : annak jól irányzott kardfokától agyonüttetve porba hullt s kardja hegye által, nyaka csigáján át földhöz lön szegezve!

Hálaének emelkedett Jupiterhez Tullus táborából.

Az albánok vezére, — Marcus Valeriusnak, a római Pater Patratusnak nyujtá át Cluilius királyi pálczáját.

A két elhunyt Horatius kardját Tullus vette át, leteendő azokat, gyásza jeléül a Libitina oltárára!

A három elvérzett Curiatius szablyája — győzelmi jelül — Horatius előtt vitetik a Capitolium felé. — Ki azokat a *Jupiter Salutator* templomába helyezé.

A hösök höse, a győző Horatius nem élvezheté az örömet, melyet neki a hármas dicsöség nyujta egy rövid óra alatt!

Testvérhuga, a római leányok legszebbike, talpig gyászban, rohant, aranyhaját megtépve — eléje, midön ő menne győzelemittasan a Porta Capena előtt; . . . s mint mindenéből kirablott *ara*, kéré, követelé töle vissza jegyese életét, a kardja által elejtett legifjabb Curiatiusét; — átkot szórt véres kardjára, melylyel kioltá az életet, mely előtte mennyen, földön, legkedvesebb vala!

A szitok és átok hallatára önkéntelenül kirohant kardja hüvelyéből a fölháborodott lelkü fivérnek: — s mielőtt meggondolhatá, mit tesz, — ily szavak kiséretében : „Veszsz el! — távozzál e hösvérrel szentelt földről éretlen czéltalan szerelmeddel; — menj általam megdicsöitett jegyesed után! te! ki megfeledkezhetél halott és élő testvéreidről, kik dicsöen haltak el; megfeledkezél hazádról, melyért elhunytanak! . . . igy veszszen el minden római nő, ha ellenségért hullatja könyeit!“ — keresztüldöfte növére szűz kebelét.

A testvérgyilkost a tanács halálra itélte. — A Carnifex előáll ölő szerszámaival, hóhérkötelével, fejszéjével, csomó-vesszejével. A Praetor kiküldé a törvényt — leiratván azt a tizenkét táblák egyikéről. A Préco szenthidegen hirdette ki az összetódult néptömeg előtt, Róma piaczán a halálitéletet, — a piaczon, melyen Horatius, győzelmi pompával vala három nap mulva átvonulandó.

A hösök apja, — a vén Horatius, a Mars és Quirin Flamenei kiséretében előáll; hosszu gyász-öltöny födi roskadozó tagjait! — Megáll a bajnokok apja a sikátor mellett, melynek kijárója előtt, Tullus Hostilius a *Pila Horatiát* (Horácz oszlopát) emeltette, s keblére ölelve a martalékot, melyet fia a Curiatiusokról szedett le és hozott a városba győzelmei jutalmául s azt a látványra megindult nép előtt magasan föltartva, fiát balkarjára füzve, igy szónokolt :

„Hát te nép! népe a dicsö Quirinnak! kit épen most tombolva s örömrivalgva kisértél városodba a győzelem mezejéről, — nézhetnéd azt a vesztőfa alatt vérig vesszőztetni? s szolgamódra halálig kinzatni? . . . Hisz azt az albánok — e fiu által megvert — serege sem nézhetné megindulás nélkül! . . . Hallgathatnátok azt, midőn a törvény főszolgája imigy parancsolna a rideg arczu poroszlónak : *„Menj Lictor! kösd össze a kezeket, melyek a római nép dicsősége koszorujába ma három hervadhatlan babérlevelet tűztek!?* Nem költöznék ki lelketek testetekből, midön a gyászhirnök ajkairól ezt hallanátok : *„Menj szolga! kösd be szemét Róma megszabaditójának; — kösd fel a vesztőfára*, vagy itt benn a *kőfalak között*, hol a diadaloszlopot és a gazdag zsákmányt szemlélhetik, — vagy a *kőfalon kivül*, hol a honért elvérzett halottak, a boldog Curiatiusok hült tetemei nyugszanak! — Hová is tudnátok, gyalázatának közepette is dicsö gyermekemet vesztőhelyre vinni, hol az ő tündöklő tettei, az aljas büntetés és meggyaláztatás föllegeit át ne sugárzanák?“

A nép az apa szavára — kinek egy napon három gyermeke esett áldozatául az enyészet angyalának s kinek egyetlen gyermekét is halálra itélte a törvény szigora — megindult; s a törvényőrei előtt előbb alázatosan esdeklett, később fenyegetve követelte életét a hösnek, ki *Róma becsületét egymaga menté meg s ki oly sok hazafivért kimélt meg önfeláldozásával.*

A tanács néhány talentumnyi birságra változtatta halálitéletét a testvérgyilkosnak.

Az albáni nép, Róma igájába hajtá kemény nyakát, s mint ugyanazon állam polgárai vivének emlékezetes hadat a Véji-beli törhetlen hösökre!

Beh jó lenne, beh szép lenne, ha ma is ily kevés vér árán vásárolhatná össze egy harcz- és igazságszerető fejedelem az összetermett hősnépek ezreit! — mint tevé azt Tullus Hostilius! *)

Bartók Gábor.

Otto, Apor várában. **)

A szárnyas ajtó felnyilik;
Otto Aporral szemben áll :
„Hozzád jöttem, nemes vezér,
Mint fölszentelt magyar király.“

„Tudom : hős-vérből származál.
Bennem is Árpád-vér pezseg,
Anyám Béla leánya volt,
Fogjunk tehát együtt kezet.

„Hatalmad országokra szól,
Néped Atilla fajzata
A székely, hogyha harczba száll,
Az Isten tüzes ostora . . .

„Én *lányodat* nőül veszem,
Olvadjon össze érdekünk,
S Csák Mátét igy a pártütőt
Könnyü baj lesz megdöntenünk.“

— „Megtisztellek, nemes vezér,
Mert királynak nem mondalak :
Nem kennek fel magyar királyt
E szent jelek magukra csak.

„A két ország ha összegyűl
Rákosnak szent határira,
Magyar királyt csak ott teremt
A nemzet összes szózata.

„Téged egy zugpárt hoza be,
Mely a nemzetben semmi sem,
S az elorzott szent korona
Törvénytelen áll fejeden.

„Az én hatalmam nagy ugyan,
De mert hazámnak hódolok,
Ha megszegtem törvényeit,
Egy nádszálnál gyengébb vagyok!

„És jól tudod, mindkét haza
Közös törvényt tőn a felett :
Hogy idegen fajból király
Magyarországon nem lehet!

„Megtisztellek, nemes vezér,
De e közös törvény nyomán :
Le kell, hogy tartóztassalak,
Mint bitorlót a két hazán!“ . . .

Szólt : és a szent jelvényeket
Ottóról egyig elszedé,
S várában mint bitor királyt,
Nehéz fogságra tételé.

Medgyes Lajos.

Az állatok, mint jelképek.

Az állatok képes jelentését a legrégibb időkig fölvihetni. A persáknál a főangyalok, angyalok és szellemek állatok által jelképeztettek. Valamint Ahrimánnal és éji lényeivel Ormuzd és az ő jó szellemei valának ellentétben, hasonló állást vettek föl a hasznos és kártékony állatok a persa hitregetanban.

*) Kutfő : Livius. *B. G.*

**) *„Apor László“* czimü nagy költői beszélyemből. — *M.*

*

A nép utat nyitott elöttük : az utcza végén kocsira ültették öket s kivitték a városból.

A biró pedig felállt ismét az emelvényre, senki sem látta, hogy mikor törölte meg szemeit : a rombolók készen voltak a munkával : akkor egy zsák darált sót hoztak elő s a pusztára rombolt házhelyet a bakó behinté átkozott sóval s mikor ez is megtörtént; biró uram kemény szóval kiáltá a sokaság előtt.

„Igy bünhödik az, ki a csaták tüzét meg nem állja!“

A mint a hivatalos nép elhagyta a tért : a csöcselék elárasztá a pusztult házhelyet, kutatva az apróra tört romok között értékes tárgyak után.

Elvonulás közben Albisi Zólyomi Dávid azt mondá a birónak:

— Ez ugyan hiábavaló komédia volt. Hagyta volna ránk kegyelmed a büntetést. Minek volt ez?

— Ez kellett *„ad terrorem populi!“*

(Folytatása következik.)

Egy tatár estély.

Szomoru egy vidék az a Kaspi-tó partvidéke! Egyetlenegy fa vagy bokor sem nő e szikár, folytonos földrengések által megszaggatott, feldúlt földön, melyben csak egy kis lyukat kell vágnunk, ha természetes légszeszt akarunk nyerni. Egyetlenegy madár sem repked a forró nedves légben, mely a bennszülöttekre nézve is veszélyteljes. Az állati és növényi élet minden nyoma mintha egészen eltünt volna, csupán az ember képes e pusztaságon lakni, mely borzasztóbb Afrika homokpusztáinál. De mi itt e zöld szőnyeg, mely a sziklákat helyenkint bevonja? Tengeri üröm az, melynek élvezete minden állatot menthetlenül megöl. És amaz eleven élet a levelek közt? Skorpiók azok, melyeknek szurása halálos. Meggyujtott naftaforrások, a föld e legnagyobb gőzkazánjának biztonsági szelepei, szolgáltatnak világosságot a természet e sötét éjjeléhez!

E tájon fekszik Shamaki, Shirvan fővárosa. Mélyen a völgyben az „alsó város,“ melynek lakóit a hidegláz évenkint megtizedeli; fenn a hegyen a „felső negyed,“ az orosz hatóságok székhelye, mely naponkint tanuja a borzasztó földrengéseknek, melyek ma egyes házakat, holnap egész városnegyedet sülyesztenek a megrepedezett föld alá. Shamakinak még a mult század elején 100,000 főnyi lakosa volt, kiknek száma azonban most nem több 12—15,000-nél. 1859-ben a földrengés az egész várost romba döntötte, de azért ujra fölépül, mint fölépült már huszszor, hasonló katastrofák után.

A város lakói fegyverek, nyergek s más hadszerek készitésével foglalkoznak; azonban a főiparágat a szőnyegek és selyemkelmék gyártása képezi, miben a tökélynek igen magas fokát érték el.

A mi az idegent legfőkép érdekli, az természetesen a nép szokásai s házi élete sajátságainak ismerete. Bevezetjük tehát egy gazdag tatár estélyébe, a hol ma több jóbarát jelenlétében zene és táncz lesz. Mahmud-Bey (igy nevezik a vendégszerető házigazdát) egyike a város legtekintélyesebb embereinek, kinek meghivását még az orosz kormányzó sem szokta visszautasitani. Háza, mely az alsó városban van, s a sok szemét és gaz miatt csak lóháton lehet hozzájutni, csak olyan, mint a többi perzsa házak. Külseje, a balkont és a külső lépcsőt kivéve, minden ékitvényt nélkülöz; belseje azonban tökéletes képét tárja elénk a keleti fényüzésnek.

Először is egy nagy előterembe lépünk, hol a ház és a meghivottak szolgaszemélyzete tartózkodik. Miután itt fegyvereinket leraktuk, a terembe lépünk. Itt már nagy társaság van együtt : perzsák, örmények, tatárok, oroszok s más nemzetbeliek tarka vegyülete. Nincs eredetibb és egyuttal pompásabb valami, mint e terem ékitvénye. A boltozat perzsa szőnyeget ábrázol, melyben a fehér szin a tulnyomó; a párkánykoszoru, mely ezt körülövezi, erősen kidomborodó csipkézetből áll, mely első tekintetre fölismerteti a perzsa munkát. A terem hátterét rendkivül finom, fából készült arabeszkmű képezi; e bámulatos mű közepén ugyanily faragványu ajtó van. Körüskörül a falak mellett, melyek festett és aranyozott arabeszkekkel vannak földiszitve, minden egyéb butorzat helyett egy sereg különféle alaku vánkos van lerakva, mindannyija selyemből, arany, ezüst és különféle szinü virágokkal kihimezve, melyek fényét átlátszó kelme-burkolat mérsékli. A padozatot nagy szőnyegek takarják. Követve a többi vendégek példáját, üljünk e szőnyegekre; a vánkosok melyek lágyak és ruganyosak, támaszul szolgálnak. E pillanatban hozzák számunkra a nargilt.

Velünk szemközt ülnek a zenészek, számszerint öten. Hangszereik: az itt divatozó czurna, egy neme a fuvolyának; egy kis, ébenfából és elefántcsontból készült mandolin, melynek bőrhurjain tollal játszanak; a csianuczi, egy hosszu kerek hangszer, igen hosszu nyéllel, melynek legvége vasból van s támasztékul szolgál; ezen vonóval játszanak, mint a hegedűn, azon különbséggel, hogy a csianuczi folyvást mozog s keresi a vonót, mely csaknem mozdulatlanul marad; egy dob, mely három vaslábon áll, s melynek ütői görbék; végre egy baskir dob.

A zenészek mellett három bajadér guggol. Kevés emberismerettel is kitalálhatjuk, hogy ezek egyike sajátlag egy fiatal gyerkőcz, de elég szép arra, hogy eleinte csalódást idézzen elő. A másik sem szép, sem rut, s azért semmi által sem vonja magára a figyelmet. A harmadik a hires Nissa, kinek hire egész Kaukáziában elterjedt; hajdani hires szépségének maradványát mesterséges festéssel igyekszik emelni, a mi, a keleti hölgyeknél átalánosan divatozik. A zene kezdődik, melyben eleinte több a lárma, mint az öszhang, s csak lassankint lehet benne szabályszerü melodiát megkülönböztetni. A bajadérek fölkelnek guggoló helyzetökből, s a táncz elkezdődik. Ez egy neme az indulónak, melynél a kezek jobban el vannak foglalva, mint a lábak, melyek alig hogy a földről fölemelkednek. Mindamellett koránt sem nélkülözi-e táncz a mozgást, különösen ha egy idő mulva a társaság abban részt kezd venni, s a taktust kezével szabályszerüleg veri. Most a tánczosnő hirtelen fölelevenedni látszik, a szobában fel s alá fut, mialatt a nézők valamelyike előtt gyakran hirtelen megáll; a taktus mind gyorsabbá válik, a tapsolás mind hangosabb lesz, a zene fülhasitó lármát csinál, s a tánczosnő, kinek mozdulatai folyvást gyorsabbak lőnek, végre kimerülve a földre rogyik, átalános megelégedésére a szintén kifáradt nézőknek.

Mindez kissé barbár szinezetű, de korántsem kecstelen, s az ember, végre maga is csudálkozik, hogy egy ily tánczot oly nagy érdekkel nézett végig. Miután még nehány perzsa és tatár tánczot láttunk, elkezdődött a vacsora, mely félig perzsa, félig európai, s az estély végre theázás és dohányzással záratott be. A mulatságban nők nem vettek részt, de mint később hallottuk, a ház asszonyai és ezek barátnői a válaszfal mögött voltak elrejtőzve, hogy az „idegeneket“ lássák, a kik iránt nagy kiváncsiságot és érdekeltséget tanusitnak.

Képek a hazai népéletből : VIII. Gyöngyös-patai népviselet.

Képek a hazai népéletből.

(VIII—IX.)

Ezuttal két egymástól távol fekvő vidék népviseletét mutatjuk be. Az egyik (VIII) a hevesmegyei Gyöngyös-Pata, a másik (IX) a baranyamegyei Bénye vagy Benge helységet illeti.

A gyöngyös-patai népviselet, mint rajzunk mutatja, tiszta magyar eredetü, s ép oly festői szép, mint egyszerü. A legény bő száju, fehér inge felett szorosan áll a mellény s e felett a panyókára vetett doimány lebeg; mindkét ruhadarab kék posztóból készült, s fényes gombokkal van kirakva. Süvegét pávatollal szereti disziteni. A leány ruházatán a tiszta fehér szin az uralkodó; fehér szinü a szoknyája, nyakkendője, inge és köténye, a mihez igen jól áll a szük piros csizma. Fején fekete pártát visel s hajában piros pántlikát.

A *bengei* vagy *bényei* nép (Baranyában) horvát eredetü, mit viselete is tanusit. A férfiak rendesen báránybör-süveget viselnek, fehér szörüt, fekete csikokkal; a dolmány szintén barnára vagy sárgára festett báránybörből van, fekete szörrel beszegve. A lábbelit tarka szörszövetből kötözgetik össze, s börszijakkal erösitik a lábhoz. A nők igen szeretik a csipkés ruhákat; a kötény rendesen kiáltóbb szinü tarka szövetből áll.

Vas. Ujs. 1861

szét a házát, Nagy-Csapó-utczában, azonvaló büntetésül, hogy a tábort elhagyta engedelem nélkül.

Arra aztán a kérdező is tódult arra, a merre a válaszadó, a Nagy-Csapó-utcza tájékára, a hol már kora reggeltől fogva nem hogy lóval, de kutyával sem lehetett keresztül menni a nagy tolakodás miatt.

A közelesö háztetők, kutágasok, palánkok mind rakva voltak kiváncsi néppel, ember emlékezetére nem fordult elö ilyen eset Debreczenben.

A sárgára meszelt ház előtt két oldalról lovas hajduság zárta el az utczát, szabad tért biztositva a bennlevök számára. A lovasságnak Albisi Zolyomi Dávid parancsolt.

A szabad tér közepén volt egy emelvény ülöpadokkal; azon foglalt helyet a biró, a főjegyző s az itélet végrehajtásához kiküldött két tanácsos mellettük két sorban gyalog alabárdosok álltak, tollas sisakkal a fejükön.

A mint az első harangszó megkondult a nagy templom tornyában, másodbiró uram inte a kikiáltónak, ki is két trombitást vevén maga mellé, miután az emelvény szélére felállt, a kezébe adott itéletet hármas trombitaszó után négyszer kihirdeté, a világ négy része felé fordulva : azután mély csend támadt, s az átelleni ház kapuja megnyilván, azon elölépdelt Tatár Lőrincz, a hóhér — és huszonnégy kezes legénye.

Tatár Lőrincz fekete ember volt; sokan azt is álliták, hogy czigánynak született, a szakáll egész a szeméig benötte arczát s nagy fekete két szemöldöke csak folytatása volt a szakállnak; de hogy valami fehér is legyen rajta, lecsüngö koromsötét hajat magas fehér báránybör-süveg szoritá alá; Debreczenben a fehér süveget közönséges ember sohasem viselte, az mindig borzalom tárgya volt. Ezenkivül egy nagy veres pokrócz volt akasztva a nyakába, a mi egészen borzasztóvá tette.

Lőrincz mester egy nagy pörölyt tartott kezében, s azzal megüté a sárgaház kapuját, kapubálványát, szemöldökfáit és szegletköveit : annak jeléül, hogy e ház elpusztulás sorsának van átadatva.

A bezárt kapu recsegve dült be, engedve a feszitö *kecskelábaknak* s ezzel megkezdödött a munka.

Legelöször is kivezették az istállóból Igyártó két lovát, két tehenét, s azokat taglóval leütve, szekerekre emelték; a legények összefogdosák az apróbb marhákat, s azokat is kivégezve, fölhányták a készen álló szekerekre. Csak a galambokat nem birták elfogni, azok ott kovályogtak az egész munka alatt az elitélt háza fölött.

Majd lábtókkal fel mentek a háztetöre, s léczeket és gerendákat lebontottak, és lehánytak az udvarra; minden fanemüt, a mi a házon volt, szekerekre raktak s a leütött állatokkal együtt, lovasok kiséretében, kivontatták a nyuzók mezejére, ott a fákból mágyát raktak, s azon a hullákat porrá égették. Még a kutágast is kivágták.

Azután a meztelen falakra került a sor.

Az ajtók mind be voltak zárolva, azokat elébb küszöböstül, ragasztástul kikelle vágni csákányokkal.

Mindenki arra volt kiváncsi, hogy Igyártó használta e a kapott idöhaladékot arra, hogy házában levő holmiait onnan rokonai házához eltakaritsa? s meg volt lepetve minden ember, midön látta, hogy az első szobában minden butor a maga helyén áll, még a czintányérok is a szekrényekben s a zsóltárok és imádságos könyvek az ablak hidján.

A hóhér kalapácsa alatt darabokra zuzattak a butorok is; a ször- és vászonnemü összehasgattatott, a mint a dunnákat feltépték, a szétömlő pelyhet felkapta a szél s széthintette az egész bámuló tömegen, mintha mindenkinek akarna egy emléket juttatni e mai napról.

Azután tovább bontották a falakat; a téglát, vályogot szétzuzták apróra, betömték vele a kutat, meghordták vele a veteményes kertet; feltöltötték vele az utczát.

Egyik fal a másik után omlott be a csákányütések alatt; egyik szoba a másik után tárult fel az utczai nép előtt; már a konyhára is rájött a sor, a tüzhelyen még pislogott a parázs; tegnapi tüzelés maradványa : azt is bakó oltotta ki; s tüzhely és kémény a többi fal után omlott.

Csak a hátulsó szóba volt még hátra.

Mikor Lőrincz mester e szobaajtajához ért, hogy azt is beüsse pörölyével; hirtelen meglepetve állt meg; s pörölyét letámasztva a küszöbhöz, visszament biró uramhoz.

— Miért állt meg a munka? kérdé Keresztszéghi a bakótol.

— Hallja ezt kegyelmed? kérdé a bakó, ujjával a legutolsó szoba ajtaja felé mutatva.

— Hallom. Abban a szobában énekelnek. Az elitélt és családja oda zárkóztak, vigyázva bontsák le kentek a tetöt és falakat, hogy a bennlevöket meg ne sértsék.

A bakó fejével bólintott s veres pokróczát karjára vetve, mint egy fejedelmi palástot, visszament az utolsó ajtóhoz.

E csöndes idököz alatt hallhaták a közelállók a szobából felzengö halk énekszót :

„Uram, ki lészen lakója
A te szentséges hajlékodnak? . . . . .“

A távoli harangszó kisérte azt méla zugásával.

A bakó parancsot adott huszonnégy legényének. A padlás gerendáit hirtelen leemelték, azután minden oldalról a falak eresztékeibe furták a feszitö vasakat; egy jelre, egy roppanásra az utólsó négy fal egyszerre kifelé dült, s a fehér porfelleg közül, mint egy ótestamentomi jelenet, tünt elö egy férfi, egy nö és egy hajadon alakja.

Közepén a férfi, fedetlen fövel, egyik kezében tartva a zsoltárt, másikkal emelve öreg beteg anyját, ki mankójára támaszkodva, tekintetével most is a zsolozsmák soraiban mélyed. A harmadik alak, egy szöke, siró leányka, arczát a férfi keblére rejti : bomlatag fürtei még vállait is eltakarják. Lábaiknál hever a házörző eb.

E pillanatban elfogult csend ült meg a bámuló néptömegen; még a harangszó is félbeszakadt.

Keresztszegi most felemelkedék állványáról s rendületlen hangon szólt :

— Igyártó Mihály; a törvény végrehajtatott kegyelmed házán; személye ez órától fogva számüzött a város kapuitól. Isten szent hirével!

Igyártó e szóra megindult, az éneket folytatva; egy zúgó hang az övé, egy rebegö a beteg öreg asszonyé : ugy jöttek elé az omladványok közül: az eltakart arczu hajadon csak maga zokogott.

Mikor az emelvényig értek; a biró ujra megszólalt.

— A ki a számüzöttet önként követni akarja, ebben meg nem gátoltatik; a ki töle elmaradni kiván, abban is szabadság adatik neki.

E szóknál megállt a számüzött s zsoltárját becsukta és leányát magához ölelte, az öreg asszony félve kapaszkodott fia karjába s a házi kutya, kezét nyalva, huzódott hozzá.

— Indulok, Keresztszegi uram; elhagyom a várost. Nem is sirok, nem is átkozódom. A kik velem jönnek, anyám, leányom, házörző kutyám. Tegnap kegyelmed itélt én fölöttem, ma én itélek kegyelmed fölött. Leányom tegnap még a kegyelmed eljegyzett menyasszonya volt, ma már nem az : a hogy kegyelmed számüzött engemet városából, azért számüzöm kegyelmedet én is családomból. Tudom, hogy kegyelmed nagyon szerette leányomat; de én is oly nagyon szerettem szülövárosomat. Isten oltalmazza a hátramaradókat.

— Megálljon kegyelmed, Igyártó uram; szólt emelvényéről a biró, nem ez a törvény. A számüzött nem ura senkinek többé; még családjának sem. Erötetni, parancsolni kegyelmednek nem szabad. A hajadonnak szabad akarata van; s maradhat kegyelmed ellenére is.

Igyártó Mihály e parancsszóra hirtelen hátralépett, anyját és leányát eltávolitva magától; még kutyáját is elrugta lába alól.

— Nem parancsolok senkinek, nem hivok senkit : a ki velem nem akar jönni, elmaradhat tölem!

Keresztszegi most lelépett emelvényéről s reszketö hangon sugá a leánynak.

— Ilona. Elhagynál e engem?

A leány most felemelte arczát; a rásütö alkonyfény tette azt csak pirossá, különben halaványvolt; de annál több tüz égett lelkesült szemeiben. Halkan, de töretlen hangon viszonzá a kérdezönek.

— Öreg anyám beteg : atyám számüzött : — köztük a helyem.

A biró szomoruan csüggeszté le fejét.

— Isten áldja meg kegyelmedet. Susogá a leány, s a következő perczben ismét egymás mellett voltak a számüzött, az anya és a leány, és a hü eb.

*

A magyar irodalom érdekében egy nagy lépés elöre.

Minél inkább terjed az irodalom, s minél inkább szaporodnak e tér munkásai, annál jobban érezzük hiányát egy oly pénzalapnak, melyből az elaggott, vagy bármily módon munkaképtelenné vált magyar irók, ezek özvegyei és árvái lennének segélyezendők. Ez ügy már évek előtt szőnyegre került, s adakozások is történtek e czélra, de az akkori kormányrendszer alatt minden ez iránybani törekvés hajótörést szenvedett. Midőn később alkotmányos életünk visszaállitásával szabadabban mozoghattunk, az ügyet egyes lelkes honfiak ujra fölelevenité, s a terv kivitelére lépéseket is tettek; azonban az időközben egybehivott országgyülés s átalában országos ügyeink, sok egyebekkel együtt e kérdést is háttérbe szoritották, ugy, hogy már azt hittük, hogy az egész dolog feledésbe ment, s kénytelenek leszünk azt, tán hosszabb időre a pium desideriumok sorába helyezni. Annál örvendetesebben lepett meg tehát bennünket azon hir, hogy a magyar irók segélypénztára alap szabályait a m. kir. helytartóság végre megerösitette. E tekintetben a legnagyobb érdem b. Eötvös Józsefet illeti, ki ez alapszabályokat megerösités végett föl-terjeszté. Már most tehát nincs egyéb hátra, mint hogy a közönség is meleg részvéttel karolja fel az ügyet, s kiki tehetségéhez képest meghozza áldozatát a hazai irodalomnak, mely kellőleg föl nem virágozhatik, mig azok, kik életöket e pályának szentelik, biztositva nem lesznek aziránt, hogy elaggott napjaikban, vagy öket ért szerencsétlenség esetére, nem lesznek kénytelenek a nyomasztó inséggel küzdeni. Az irói segélypénztár alapszabályai itt következnek :

Képek a kazai népéletből : IX. Bényei népviselet (Baranyamegye).

A magyar irók segélyegyletének alapszabályai.

1. §. Betegség vagy a sors csapása által inségbe jutott magyar irók, azok családja és vagyontalan maradékai fölsegélésére Pesten egyletpénztár alakittatik, melynek czime : „A magyar irók segélyegylcte.“

2. §. E segélyegylet pénztárából segélyeztetik mindazon inséget szenvedő magyar iró, ki az irodalom valamelyik ágában magát kitüntette, vagy ki több évi folytonos irói munkásság által az általános magyar irodalmi tevékenység részére hasznossá vált, ha irodalmi tevékenységét sem az erkölcsiség, sem a keresztény vallás ellen nem forditá.

3. §. Az egylet tagjai lehetnek, kik az egylet pénztárába havonkint legalább 1 forintot fizetnek, vagy 200 frt tőkét alapitanak. Az egylet azonban az irodalom-barátok legcsekélyebb adományát is köszönettel fogadja.

4. §. A segélypénztár jótéteményében részesülend az irók szükséget szenvedő családja is.

5. §. Az igazgató-bizottmány azonban a segélypénztár életbeléptetése előtt elhunyt irók netán inségben lévő családjait is részesitheti annak jótéteményében.

6. §. A segélypénztár alapjául szolgálnak a tagok alapitványai, évenkinti befizetései és az önkéntes adományok.

7. §. A segélypénztár tőkéjének növesztését az igazgató-bizottmány az összes irók közremunkálásával szerkeztendő évkönyvek kiadása, évenkinti hangversenyek és szinházi előadások tartása s egyéb czélszerü módok által eszközli.

8. §. A magyar irók segélyegyletének pénztárát a 3 tagból álló s 3 évre választandó ellenőrködő bizottmány ellenőrzése mellett, egyetemleges felelősséggel, a 6 évre választandó igazgató bizottmány ingyen kezeli, mely elnökével együtt 7 tagból álland, kik közül kettő az irók közül választatik.

9. §. Az igazgató bizottmány póttagjaiul 4, s ezek között egy iró választatik.

10. §. A bizottmány érvényes határozatának hozatalára 5 tag, s ezek közt egy iró jelenléte szükséges.

11. §. Az igazgató s az ellenőrködő bizottmány tagjait szavazat-többséggel választják. E választásban egyéni szavazata van minden tagnak.

12. §. Az alapitó tagok és az alapitó testületek magukat küldötteik által is képvisetethetik.

13. §. Az igazgató-bizottmány elnökét a tagok közgyülése választja, ki a bizottmányt havonkint, vagy szükség esetében gyakrabban is összehivja.

14. §. Az igazgató-bizottmány képviseli a magyar irók segély-egyletét a hatóságok irányában, s számadását az ellenőrködő bizottmány elé évenkint terjeszti.

15. §. Az ellenőrködő bizottmány tagjai tisztüket ingyen teljesitik.

16. §. Az első közgyülésen s a bizottmányok választásánál az ez alkalomra a közgyülés által választott tag elnököl.

17. §. Az igazgató és ellenőrködő bizottmányok tagjai ujra választhatók.

18. §. A segély-egylet pénztárának állapotáról a pénztárnok aláirásával s az ellenőrök ellenjegyzésével nyilvános számadás évenkint adatik, a segélyzettek neveinek elhallgatásával. A számadási könyvek egyébiránt minden tag által megtekinthetők.

19. §. Az igazgató-bizottmány választja a titkárt és a pénztárnokot. A titkár az igazgató- és az ellenőrködő bizottmányok által közösen meghatározott fizetésben részesül.

20. §. A titkár, ki egyszersmind előadó, az igazgató bizottmány üléseiben ez ülések és a közgyülés jegyzőkönyveit vezeti, elkésziti a közgyülések elé terjesztendő jelentést, az illető elnök meghagyásából egybehivja a rendes havi gyülést és a választó gyüléseket. Az igazgató bizottmány nevében levelez, őrzi az iratokat és okleveleket, azokról rendes leltárt készit, melynek egyik párja az igazgató bizottmány elnökénél van. A titkár szerkeszti az évkönyveket, rendezi az évenkinti hangversenyeket, s gondoskodik, hogy ez alapszabályok 7. §-a intézkedésének elégtétessék. A titkár az igazgatóság üléseiben szavazattal nem bir.

21. §. A pénztárnok, ki csak az igazgató bizottmány elnöke aláirásával ellátott utalványra teljesiti a fizetéseket, évnegyedenkint számol az igazgató bizottmánynak a befizetett kamatok, s az időközben történt adakozások, s a tagok befizetései felől; gondoskodik, hogy a kamatok rendesen befolyjanak s a kamatfizetések és adakozásokról, valamint a tagok befizetéseiről szóló nyugtákat aláirja.

22. §. A titkár és pénztárnok csak pontatlanság vagy hűtlen kezelés esetében mozdithatók el.

23. §. Az alapitók jogai, haláluk esetében legidősb vérszerinti törvényes örökösükre szállnak.

24. §. Az alapszabályok megváltoztatása a tagok és alapitóknak e végre egybehivott közgyülésén történhetik. Ez esetben érvényes határozatra a jelenlevők $^3/_4$-ének egyértelmüsége szükséges.

25. §. Az egylet feloszlását csak az e czélból különösen egybehivott közgyülés határozhatja el, a tagok $^3/_4$-ének egyértelmü szavazatával.

26. §. Az egylet feloszlása esetében az alapitók alapitványaikkal szabadon rendelkezhetnek; a fenmaradandó tőke a magyar tudományos Akademiára száll.

Déznáról Kalugerig.

Természettudományi gyalog séta.

(Folytatás.)

Másfél órai kocsizás után elértünk *Zugóra*, egy kis hegyi falucskába, hol a kocsiról leszálltunk, további utunkat gyalog folytatandók. Egy a hegy oldalából kibugyogó kristálytiszta forrás mellé letelepedve, reggeli gyanánt egy kissé falatoztunk a magunkkal hozott sonkából, sajtból s fehér czipókenyérből. Ezután kalauzul egy erdőcsöszt, ki egyszersmind az étkestarisznyát czipelje, magunk mellé rendelvén, utnak indultunk a maga nemében kimondhatatlan szép, vadregényes vidékbe. Önkéntelen eszembe jutott korán elhunyt és ugy látszik, elfelejtett költönk Kunoss verse :

Csudáltok engem
Rengeteg fiá,
A zord vidéket
Mért bolyongom át.

Nem értitek ti,
Mennyi kellem van
A természetnek
Zordonságiban.

Szük völgyben haladtunk, az egyik hegynek oldalán vezetett az ut, meglehetős meredeken emelkedvén. Rengeteg erdőség lepi el e hegyeket mindenütt, és pedig csaknem tisztán bükkel, 2—300 éves, egyenes, hatalmas és sudar bükkfák, ezüstszinü héjjal, mint egy ünnepi tiszta köntösbe öltöztetve minduntalan késztetének megállapodásra; nem győztem szemeimet dicső termetük nézésével jóllaktatni. A nagy világ zajától elvonult ily csendes, magasztosan nagyszerü erdei magányban, hol csak lassan haladó lábaink topogása és a völgy mélyében mázsás sziklakövek közt sebesen lerohanó zugó patak kisértetiesen megható moraja hallik, ah mi boldognak, mi igen jól érzém magamat! Előre hagytam menni utitársaimat, kik ugyis a hegymászásban gyakorlottabbak voltak, hogy én egészen magam maradhassak, néztem és hallgattam, több perczig elmélázva mindent felejtettem, a multra nem emlékezve, a jövővel nem törődve, csak a jelen pillanat isteni gyönyörét élveztem, a multnak minden szenvedéseiért bő kárpótlást arattam, söt foglalót is vettem a jövőre, ujra edzvén testem és lelkemet mindarra, a mi még jönni fog, és sulyával fenyeget, reám nehezülni.

E szük völgy nem tartott épen soká, vagy egy óra mulva utólértem társaimat, a midőn egyszersmind egy másik kis falucskát értünk el, *Restirádot.* Zugói is, itt is vasolvasztó-kemenczék vannak, hol, mint Jókai helyesen megjegyzi, a salakok tornyai a templom tornyát tulhaladják.

Restirádon tul a vidék mindinkább emelkedik, egy ideig még a zúgó patak mellett haladtunk, egyszerre jobbra fordult utunk egy meredek hegyre. Mielőtt e bájosan mormogó patakot elhagynók, vizsgáljuk annak eredetét, mely nem egyéb a *forrásnál.* Lefolyása alatt több és számtalan apróbb vagy nagyobb források egyesiték vele, vizüket mig annyira megnött, hogy Restirádon, Zugón, Déznán s igy tovább már malmokat és egyéb géplő kereket hajt, és az iparnak nyujtja segédkezét. Azt fogja mondani a nyájas olvasó, hogy ezt a nélkül is tudta már, hogy több forrás egyesüléséből ered a patak. Ezt megengedem, nézzük tehát magának a forrásnak kutfejét vagyis eredetét, mely nem oly napvilágon járó dolog, és mely bővebb magyarázatot s figyelmes vizsgálatot igényel.

Fennebb említém, hogy az eső és harmat egy része leszalad a hegyekről és közvetlenül összevegyül az ilyenkor megáradó patakokkal; másik része azonban eltünik a föld alá és ezer meg ezer apró erekben, néha fél mérföldnyi, de sokszor 10—20 és több mérföldnyi földalatti bujkálás után ismét a napvilágra kibugyog s mint *forrás* tünteti magát elő, különféle alakban és vegyitékben.

Ez lévén jelenleg a forrásviz elfogadott tana, lássuk most a közelebb s közvetett körülményeket, melyek a forrásviz képződéséhez hozzájárulnak. Erre nézve a földtanból kell egy pár tételt kölcsönöznünk. Legelőször is emlékeznünk kell arra, hogy a földkéreg s illetőképen a sziklatömegek *rétegesekre* és *nem rétegesekre* oszlanak. Ámbár mind e kétrendbeli sziklaképletek hézagjaik, repedéseik és tátongjaikon keresztül rést engednek a viznek, melyen ez alább szállhat, mig itt ott a hegy oldalán vagy a völgyben nyilást talál és mint forrás kiszökken, mégis világosan kitünik, hogy a réteges sziklafajok, képlődésük természete által százszorta több alkalmat nyujtanak a forrásviz előhozatalára, mint a nem rétegesek. A réteges kösziklák t. i. eresztékük irányában engedvén a viznek lefolyást, az ily réteges képletü hegyekben a források szükségleges előbukkanását, mintegy ujjal rámutatva lehet meghatározni, és előre megmondani, hogy e vagy ama völgy forrásokban szegény lesz, vagy pedig azoknak nagy számával bővelkedhetik.

Bővebb és világosabb magyarázatképen nézzük az I. sz. alatti rajzot, mely egy *hosszudad-völgynek* képzelt függőleges átmetszését ábrázolja. A *B*)-vel jelölt sziklatömeg egy nem réteges kitörő hegyet mutat, mely emelkedésében a felette állott réteges tömeget *A*, megrepesztvén s kettészakitván két oldalára, mintegy vállaira illesztette, mi által a réteges tömeg *eresztékei*, melyek a vizirányos vonalok által vannak előtüntetve, jobb és bal oldalra hajlókká, lejtősekké lettek. *V)* jelöli tehát az *emelkedett völgyet,* mely vizforrásokban szegény lesz, mivel az eső és harmatviz, mely a réteges hegyre hull s abba beszivárog, a jobb és balra lejtősen hajló hézagokon és repedéseken alább szállva a *J. J.* betüknél talált nyilásokon, mint hegyi-forrás fog kiömleni.

I. rajz.

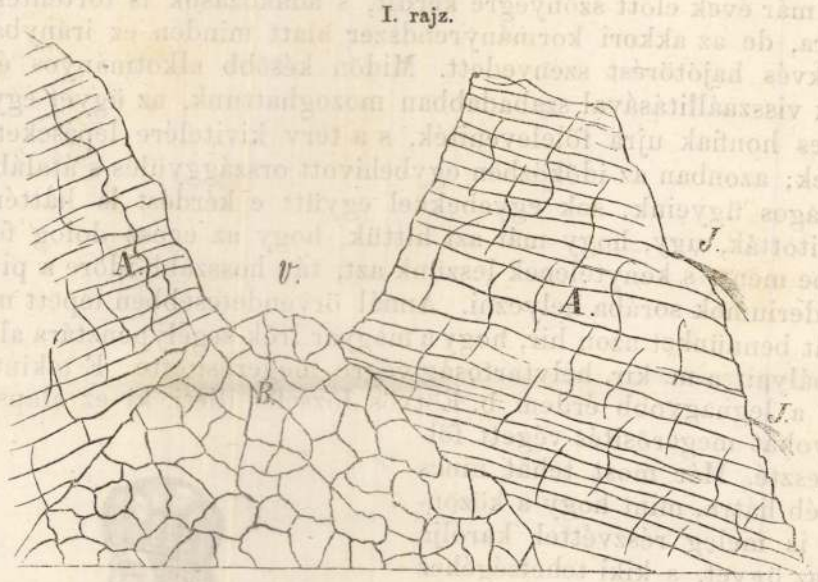

Ha tehát ezentul valamely hegyes-völgyes vidéken utazunk, csak arra kell figyelnünk, hogy az itt-ott kopáran kiálló sziklarétegek mely irányban vannak a hegy oldalára rakva, és ezeknek a völgybe tekintő lejtössége vagy ellenkező elhelyeztetése azonnal a völgyet vizdúsnak vagy száraznak fogja felmutatni.

A szives olvasó át fogja látni, hogy a fentebbi rajzban a réteges hegytömeget erdővel benöttnek kell képzelnie, mert abból, a mit már fennebb az erdőnek befolyásáról a források képződésére emlitettem, könnyen megértheti, hogy az esőviz, ha erdők, mohok stb. a hegy oldalát be nem nötték, erről hamar leszalad és a hegy nyilásai és hézagaiba vajmi kevés szivódhatnék be. Valamint az is bizonyos, hogy a fent rajzolt völgy, *V.)* mint vizszegény igen sovány növényzetet fog táplálhatni, holott a hegy tulsó, forrásos oldala, a folytonos nedvesség által dús virányban fog diszelegni.

II. rajz.

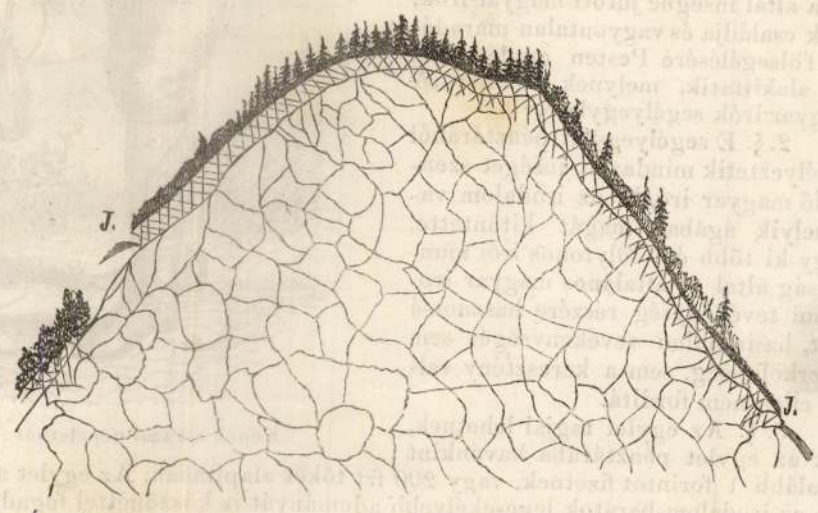

Áttérünk most a forrásviznek más kutfejére. A II. sz. alatti rajzban látunk egy *nem réteges* tömegből álló egyes hegyet, mely erdővel be van növe. Feljebb emlitém, hogy a nem réteges, vagyis tömeges kösziklák a viznek kevés rést engednek a beszivárgásra, és igy elképzelhetni, hogy e magánosan álló hegy sok száz meg száz éven át kopáran állott. Azonban a szüntelen müködő természet mindenütt tud magán segiteni, hogy a meztelenség sivár éktelenségét eleven szervezetekkel népesitse és elevenitse. A természetnek ugynevezett vasfoga hosszu idő elteltével, lassan, észrevétlenül, de biztosan porrá zuzza a sziklákat is, felületüket az *elmálás* által tévén porhanyóvá. Eleinte a vékony rétegü porhanyban csak a legalsóbb osztályu növények magvai találnak a lég nedüje segitségével némileges táplálékot, hogy csirájukat kifejthessék, ilyenek mindenekelőtt a zuzmók, melyek a legkopárabb sziklaoldalt is eleven életmüvezetőkkel földeritik, barátságosan reájok simulván, a legmagasabb hegytetőket, hol már minden növényzet kihal, nem nyilvános, hanem rejtett virágzással, mint Linné mondja, beboritják. A zuzmók után jönnek a mohok, e bársonyszerü pázsitja a

akkori 6 osztályu gymnasium is 4 osztályuvá alakult. A kegyesrend bölcsészeti növendékeit most ujonczai válták föl, kik a tanári hivatás elemeibe itt avattatnak be. Az elemi iskolák 4 osztályuak most, milyen tanintézete a zsidóközségnek is van. Vácz katonai növeldéje pedig laktanyává lön.

Vácz egyéb nevezetességei, u. m. klassikus épitészetü székesegyháza, jeles siketnéma-intézete stb, mind a régiek. A kaszinói egylet ujolag megalakult. Nincs tehát egyéb ohajtandónk, minthogy kövezete javuljon, Dunapartja szabályoztassék s ipara emelkedjék, s tökélyesüljön, mire különösen a főváros közelében hivatva látszik lenni. Mert hisz csak ezáltal emelkedhetnék vagyonosodása is!

Váczi emlékkapu.

Mi azonban a fővárosból jövönek feltünö, az Vácz sok temploma; minthogy épen Pest e tekintetben szegény, miböl az idegen utazók nem ok nélkül a keresztyéntelenségig kalmárkodó szellemére következtetnek. Mert mi tagadás benne, a sok és fényes templom mindig a városok vallásosságának fokmérője. — Azonban Vácztól elbucsuzandó, még négy nevezetességét akarom érinteni, u. m. kis vóczi szóejtését, finom czipóját, fürge taligásait és ügyes fuvarosait, kik itt, mint hazánk északi tájainak válpontján — vállalkozásaikról hiresek. Jó pénzért elmennek mindenhová. Csekélységre „van fuvarunk"-kal felelnek. — Szembetünö itt egy, az utcza közepén álló emlékkapu is, mely Mária Terézia királyné ittléte tiszteletére állittatott. (Folytatjuk.)

A nök polgári helyzete

különböző időkben és népeknél.

(Vége.)

A nök viszonyai más népségeknél.

Lépjünk át már a középkor küszöbén, s vizsgáljuk azon időt, mely a vallásujitással s a tudományok helyreállásával kezdödik. Az ezen időbeli nök vagy zárdai magányban, vagy mint személyrabok a legegyszerübb és aljasb viszonyok közt éltek. A másik szabad rész a lovagvárakban, a fejedelmek udvaraiban, és városokban lakott. Már ezen korszak kezdetén szokásban és izlésben Franczia ország szolgált mintául, s más tartományokban a viszonyok franczia irányt vönek, miért is tárgyalásunk folytán leginkább ezen országot tartjuk szem elött.

A frank birodalomba kebelezett népek erkölcstelenségét, térhiány miatt, nem akarjuk itt elösorolni, de annyit föl kell emlitnünk, hogy Nagy Károly és Kegyes Lajos törvényeket hoztak annak megszüntetésére. A lovag hiába igért esküjében a nök iránt hüséget és tiszteletet, semmi nem volt közönségesebb mint az özvegyeknek és árváknak elnyomása. A házasságon kivül születtek nem voltak ritkaságok, söt a 12-ik században bizonyos elöjogokat nyertek.

Növekedett a nök iránti tisztelet a tudományok fölvirágzásával. A lovagjátékok és harczok a férfiakat versenyre ösztönözték, mely müveltség és fölvilágosodás hiányában határtalanná lön. Szenvedélyeik ábrándos és természetelleni emelkedést nyertek, mely a későbbi időkben nevetség tárgyául szolgált. Emellett szerelmöket a más nem iránt ritkán nyilvánitották hüség vagy leányaiknak gondos növelése, hanem csak üres és természetleni fény által. A nemes nök és szüzek jelen voltak a nyilvános mulatságoknál, s minden, mit egy lovag mondott, viselt vagy tett, a nökre, de jelesül szerelmesére vonatkozott. A 12-ik és 13 ik században állottak elö az ugynevezett *szerelmi törvényszékek*, hol magas rangu férfiak vagy nök elnököltek. Ezen törvényszékek kihallgatták és eldöntötték a szerelmesek panaszait, rendeleteket hoztak a házastársak jogai fölött. Minden lovagnak volt egy nöbálványa, ki rajta korlátlan hatalmat gyakorolt, kinek ö szivét, szolgálatát felajánlotta, s kinek örökös hüséget esküdött.

Meg kell egyébiránt jegyeznünk, hogy a mondottak csak a müveltebb nöket illették, kik várakban laktak, vagy fejedelmek udvaraiban tartózkodtak; a városok csak később indultak virágzásnak. De az udvari mulatságok csakhamar annyira elfajultak, hogy nök és szüzek csak igen ritkán részesülhettek abban. Nem is jelentek meg egyebütt nyilvánosan, mint nagy udvari és házi ünnepélyek alkalmával; többnyire magános lakaikban és szobáikban a házi ügyek rendezésével, gyermekeik növelésével és női munkákkal foglalkoztak. Sajátságos szokása volt ezen kornak, hogy nagy ebédeknél csupán förangu férfiak és hölgyek ültek vegyesen egymás mellett; a többi nök a férfiaktól el voltak különitve. Szabadabban társalgott a két nem egymással oly lakomáknál, melyek a lovagjátékokra következtek. Itt a lovag karján vezette a leányt asztalhoz, és együtt ebédeltek. Később, midön a fejedelmek nem jól érezték magokat ezen korlátok közt, tekintélyes polgárok is hivattak ebédre, s nem volt szembetünö, ha a nemes polgárleányt vett el. Csakhogy ezen leereszkedés a nagyok erkölcstelenségét vonta maga után, mely aztán a polgárkörbe is bekapott.

Következményeiben nagy jelentöségü volt a 14-ik században a tudományok helyreállása. A görögök- és rómaiaktól hátrahagyott tudományos kincsek és müvészetek elövétettek a multból, hol századokon át hevertek. Legelsöbben az olaszok, majd a franczíák fogtak munkához, s uj szellem kezdett a népek közt lengeni. A nök nem maradtak érintetlenül. Az olasz nök férfias bátorsággal foglalták el az egyetemi tanszékeket, s lelkesedéstől lepettek meg a régi nyelvek, mint a tudományok kulcsai iránt. S igy történt az, hogy midön a fejedelmek nagy része a tudósokat csak mint irnokokat tekintette, és a tudományokkali foglalkozást becstelenitönek tartotta, a legfölvilágosultabb nök mivelték azokat. Renáta, 12-ik Lajos, franczia király leánya minden tudományban, még a csillagászatban is oly jártas volt, mint a legalaposabb tudós. Ausztriai Margit és Mária magyar királyné, mindketten oly tökéletes birtokában voltak a latin nyelvnek, hogy a tudósokkal latinul leveleztek. Margit, a navarrai királyné ritka szépségével s a legdicsöbb nöi erényekkel mivelt férfias szellemet és nagy lélekeröt kapcsolt egybe. Szellemi tulajdonokban közel állott hozzá a szerencsétlen Skócziai Mária, ki már 14 ik évében az egész udvar elött latin beszédet tartott és nagy költöi talentummal birt. Az erényes, hösi magaviseletü, szép és szerencsétlen Gray Johanna a tanultságnak csodája volt; rendkivül kedvelte a tudományokat, s növérét még a vesztöpadon is azon nyelven vigasztalta, melyen Plató „a halhatatlanság" czimü müvét irta.

Németországban is voltak asszonyok, kik a tudományok iránt elöszeretetet tanusitottak. Charitász, szentklárai apátasszony Nürnbergben, az irodalomban annyira jártas volt, hogy a görög remekirókat olvasta, s a tudósokkal latinul levelezett. Spanyolországban majdnem csupán asszonyok foglalkoztak tudományokkal, különösen nagy buzgalommal tanulták a keleti nyelveket. A nök tudományok iránti lelkesedése hozta magával, hogy a tudományok mivelöi menhelyet találtak nálok azon időben, midön azok a férfiaknál guny és megvetés tárgya voltak.

Nagy, de mindenesetre szomoru befolyással volt a nök mivelödésére azoknak tartózkodása a fejedelmi udvarokban. Magokba szivták itt az erkölcstelenség csiráját, mely jelesül a franczia udvarnál volt honos. A franczia lovagok és udvaronczok spanyol és olaszországi táborozásaik alkalmával olyasmiket sajátitottak el, mik hazájokban ismeretlenek voltak. Nem késedelmeztek ök ezen erkölcsi mérget a székvárosban elterjeszteni, honnan az a provinciákba és szomszéd tartományokba is átszivárgott. Nem hiányzottak nök, kik mint Ninon de l'Enclos, szellemi miveltségök mellett, a legnagyobb erkölcsi elfajulásba estek. Mindamellett magasabb körökben bizonyos lovagszellem lengte át a nöket, mely sokszor hösiességbe ment át. Látjuk, hogy a 16-ik században, nök és leányok osztoztak a férfiakkal az ostromlott városok eröditési munkáiban, vagy az ellenséget üzték el a sánczokról, mint azt a rochellei hugonotta nök és a magdeburgi német asszonyok tevék a harminczéves vallásháboru alatt.

Vas. Ujs. 1861.

Pestről a középponti Kárpátok felé és vissza.

I. Vácz 1860. Aug. 20. Különös az ember! Ha nagy városban lakik, s mindennapi foglalkozásai komolyabbak s helyhez kötvék annyira, hogy ritkán hagyhatja el a nagy épületek közé szorult levegöt: akkor egy kis időrést nyervén, nemcsak a természet bájait kedvelő, hanem a szabadabb lélekzés után vágyó embernek is nincs nagyobb óhajtása, mint ki a zöldbe, ki a szabadba a vidékre!

Ez az oka, hogy Budapest lakói annyira bálványozzák vasár- és ünnepnapokon, söt a kinek lehet, máskor is a városligetet, s annak szép környékét, a szép kerteket. Azért siet mindenki hol kocsin, hol gyalog már szép nyári reggeleken Buda tündérkilátásu magaslataira, s illatos völgyeibe, hogy ott a házi gondoktól távol, szabad röptöt engedhessen lelke eszméinek, s vére a böséges éleny által megujulva, annál képesebb legyen a természet szépségei fölött elandalodni.

Ilynemü élvezetek között csoda-e, ha boldognak tartja magát még a legszegényebb ember is? — mert a magával vitt hideg élelmi czikk az ég szabad és tiszta boltozata alatt a nap ragyogó sugarainak világitásánál, vagy a dús lombok árnyaiban elköltve legizletesb lakomává válik, melyet a család apró sarjadékai még évek után is nemével a boldog érzeteknek emlegetnek.

Ily lelki és testi üdülés megtermi a maga gyümölcseit. Másnap a szokott munka uj erövel megkezdve nagyobb örömmel foly s a vasárnap emléke hálára hangolja a kedélyt, s igy tenyészik a boldog megelégedés szép virága hétről hétre, s esztendöről esztendöre!

Ellenben ha valahol messze a távolban tán egy igénytelen falu vagy városka lakója vagy nyájas olvasó, és szép örökséged földjein gyönyörködöl a növényzet naponkinti fejlödésén, vagy nyájaid növekedésén, vagy hivatalod igénybe vesz; akkor nemde lelked egyetlen vágyát teljesited, midön a fővárosba rándulsz, hogy onnét szellemi élvek által megifjodva, és okulva, uj erövel s kedvvel emeljed gazdaságod virulását, vagy egyéb hivatásod sikerét annál könnyebben eszközölhessed.

Ily elmélkedések között hagyám el hazánk fővárosának zaját, mely az idén különösen sz. István legnagyobb apostolunk és első királyi atyánk tiszteletére szentelt ünnepen nagyobb volt, mint valaha 800 év óta, és teljesitém azon régi fogadalmamat, édes hazám egy-egy táját, hacsak lehet, minden évben megtekinteni; mert hiszen: *ki hazája földjét és kincseit nevezetességeivel együtt nem ismeri, önszemeivel nem látta: az nem is lángolhat szülöföldjének javáért, az nem ismeri annak nagy becsét, nem tudja hiányait, következőleg nem tudja a teendőket, az gyakran a külföldön keresendi azt, mit tán szomszédságában, vagy legalább hazájában megtalálhat.* Az gyakran a külföldet magasztalandja, mig saját honát és szokásait alig ismerendi, vagy saját hona dicső multjától elkapatva, tétlen leend. Tétlenség pedig a bünök legnagyobbika, ha hazánk dicsöségét elömozditani akarjuk.

Elhagyám tehát a nemes és vallásos ihlettől buzgó fővárost az idegenek ezreivel együtt, és az országunk alkotója tiszteletére keresztelt első magyar gözösön bucsut mondék szép Budapestnek, s elhaladván az emlék s lombdús sz. Margit-sziget, a gözhajógyár, Uj-Pest s több a Vértes tövén vagy a Duna partján diszlő helység

Képek a hazai népéletből: V. Agarászat után. (*Sterio* rajza szerint.)

mellett, Váczra érkezém, onnét kitüzött idei kirándulásomat a Szepességre folytatandó.

Váczot 17 év óta nem láttam, s több uj épületen kivül, melyek azóta magánkényelemre emelkedének, a haladásnak nem egy nyomára találtam, u. m. 1-ör A boldogult emlékü gr. Nádasdy püspök ajándékozta, és országos tébolydának szánt épület a kormány által legujabb időben fegyenczházzá lön egészen kiépitve, s használhatóvá téve. Leirását s rajzát lásd a Vasárnagi Ujság 1859. 2. szám. — 2-or. A közlekedés a fővárossal a vaspálya által nem kissé élénkült, mely a magyar s német gözössel naponkint versenyez, ugy, hogy nyáron át 6—8-szor lehet a fővárosba és visszaröpülni. Ily szerencsés helyzetben hazánk egy városa sincs. Itt az iparnak tág tere nyilik. Pedig tán épen ez az, miben Vácz lakói nem igen haladnak. 3-szor. A kereskedelem élénkült, az azóta itt megtelepedett mintegy 100 zsidócsalád által; mi akkor oly ritka tünemény volt!

Ellenben hiányzik az akkori számos tanuló-ifjuság, mely az akkor viruló és jeles tanárokkal dicsekvő lyceumot látogatá. Az

Vas. Ujs. 1861

Tetszett a hizelgés s a biztató szó Bebeknek, szerfelett megörült az ajánlatnak, az azáltal reá háramló nyereménynek.

Szegény Bebeknek nagy hibája volt, hogy oly igen szerette a vagyont, s az ajándékot, hizelgő szavakkal, igéretekkel könnyen reá lehetett akármire venni, innen származott legtöbb baja.

— Csak hihetnék szavaidnak, te álnok teremtés, nagyon félek, hogy megcsalsz.

— Üttesd el fejemet azon pillanatban, melyben megcsallak, felelt határozattan a renegát.

Darab ideig látszólagos nyugtalansággal járkált szobájában Bebek, nem tudta hirtelen elhatározni, hogy mit tegyen? azután a renegát előtt megállott s merőn szeme közé nézve igy szólott :

— S mikor tudnál alkalmat eszközölni czélunk sikeres végbezvitelére?

— A mikor akarod, uram.

— De időt és helyet?

— A mikor, és a hol akarod.

— Jó — — tehát mához egy hétre éjféltájban, a Balog vára melletti erdőben, a Rima folyó mellett.

— Mához egy hétre éjfélkor a Balog vára melletti erdöben a Rima folyó mellett, itt a fejem, uram, üttesd le törzséről, ha ugy nem lesz, mikép beszéléd.

A renegát eltávozott . . . Bebek György örömtelt kebellel járta át a terem belsejét, képzeletében maga előtt látta Hasszán béget lánczaiban, lecsüggesztett fejjel; azt hitte, hogy már Fülek várában sétál, melynek ő a szerencsés és boldog birtokosa.

Vajjon nem csalódott-e a könnyen hívő férfi ez alkalommal is?!

* * *

A Rima folyó melletti erdöben Bebek György kisded csapatával tanyát ütött, a kitüzött időt ő egy világért sem merte volna elmulasztani.

A lenyugvandó nap bucsúsugárait küldé a bérczek tetőire, s mire letünt az égről, az esti homály szürke lepellel vonta be a tájat. Az égen millió csillagok gyultak ki, a hold teljes arczczal bujt elő keletről, a fák lombjai közt betekintett a lesben álló magyar csapatra, kik türelmetlenül várták Mihály renegátot.

Nem kellett soká várakozni, sötét pejlovon megérkezett a várt vendég, mosolygó arczczal közeledett Bebekhez a renegát.

— Minden rendén van, sikerült Hasszán béget várából kicsalnom, az erdő alatt fog elhaladni csekély kiséretével, a kedvező perczben üssetek reájuk, s tegyétek fogolylyá, mindent ugy intéztem, hogy a czél könnyen kivihető legyen, szólt a renegát.

— Mintegy mennyi lehet a kisérők száma?

— Csekélység, alig husz fegyveres, Hasszán kolcsagos turbánban, szürke paripán fog megjelenni, a hold gyönyörüen süt a föllegtelen égen . . . én majd lekerülök a vár alá s hirt adok, ha jönek, — ezzel sarkantyuba vevén lovát, elvágtatott.

— Kötve hiszek a komának! — szólt egy öreg fegyveres a Bebek szolgái közöl, mindig nagy lurkó volt ez a török, legjobb lett volna a kutyahitűt a keresztvizbe fojtani.

* * *

Balog vára tornyából éjfélt kürtölt az éji ör, midőn az erdő alatt fényes dárdahegyek csillámlottak meg a hold világában.

— Itt vannak már, szólt Bebek örömmel, lám nem csalt meg a fiu, előre vitézek, be kell keriteni az ebszülötteit.

Két részre szakadt a kis dandár, s óvatosan sietett utját elvágni, s bekeriteni az érkező kontyosokat.

Minő csalódás! Elöl, oldalt, hátul tömérdek ozmán katonaság rohanja meg a kisded csapatot.

Bebeknek iszonyuan kelle az ellenkezőről meggyőződni — midőn több ezerre menő hadseregtől látja magát körülvétetni. — Lépre csalt a török, orditá méreggé válva Bebek, s nekirontott a tömött hadsoroknak.

Emberei nagyrészt elhulltak mellette, s midőn alóla a lovát leölték : megadta magát.

Megkötözték szegény Bebeket, s győzelmi kiáltások között vitték Fülek várába Hasszán bég elé.

— Na te hitetlen gyaur, te akartál engem elfogni, s magad estél a verembe; Allah kezembe adott, hogy megtanitsalak tisztelni az igaz hitü muzulmánt, szólt Hasszán bég a keseredett tigrishez.

— Megérdemlem sorsomat, s megnyugszom az Ur rendelésében, miért hagyám egy kötözni való hitehagyott török által magamat megcsalatni, felelt egész lemondással Bebek György.

— Én küldtem hozzád a hű szolgát, hogy juttasson kezembe; vigasztalá Hasszán becses foglyát.

— Hah! a kutyahitü pogány!!

— Ne káromkodj gyaur! menj, pihend ki magad — vigyétek szobájába, fektessétek le! hadd álmodja meg váltságdiját.

— Nem adok én semmit; inkább meghalok.

— Dehogy nem, azt mondják, szép leányaid vannak, a legbájosabbik a szultánnál kieszközlendi szabadságodat — különben holnap Szádvárt fogják megtámadni a hatalmas császár győzhetlen hadai.

Képek a hazai népéletből : 4. Indián dervish Budapesten.

— Hah! ocsmány török, mért nem tudom kitépni szemtelen nyelvedet.

— Menj, fiam Bebek György — álmodjál szépeket, illatos ágy; puha vánkosok várnak! menj és pihenj . . .

* * *

Nehány hónapig Füleken tartotta Bebeket Hasszán bég, mely idő alatt több izben megkisérlé Szádvár bevételét, de a lelkes Patócsi Zsófia kitartó erélyén, hősies elszántságán megtörött minden törekvése, mindannyiszor tetemes veszteséggel veretett vissza az erődök alól. — A bég átlátta, hogy minden erölködése hasztalan, felhagyott az ostrommal, s bár sok ajándokot nyert férjét kiszabaditani vágyó nejétől, az aranyokat zsebre tette az árnányos török, Bebek Györgyöt pedig dusabb ajándok reményében Konstántinápolyba Szolimánhoz küldötte.

Szegény Bebek, ő is lakosa lett a héttornyu várnak s keservesen emlékezett vissza azon magyar példa szóra : „higyj, de megnézd kinek.“

Bocskai Papp Lajos.

Sterio Károly

Az eszme, érzem, eljő s gyujtva
A vészt, vihart fölkelti ujra,
Mely ha fölöttem zúgva, zengve tombol,
Szivem megdobban s fölvágy mély siromból!

Jánosi Gusztáv.

Higyj, de megnézd, kinek!

— Történeti kép. —

— Csak az alá a Szerencs alá ne vitt volna az ördög, vagy legalább büszkeséggel viselhetném a sebet, melyet kaptam, s ne kellett volna gyalázattal megfutnom, mégis csak békével türném, de elötted, ki tudom, hogy korholsz, s megmosod a fejemet, mondom, elötted szégyenlem a dolgot, kedves feleségem, — szóla Bebek György hitveséhez Patócsi Zsófiához, Szádvár egyik teremében kettecskén beszélgetvén.

— A sebhelyek érdemjelek, édes férjem, s azt hallottam atyámtól is : „hogy szégyen a futás, de hasznos", válaszola engesztelőleg a nő, megcsókolván férje homlokát.

— De nagy vereséget szenvedtem ám, angyalom! a Tisza vize sem mossa le rólam ezt a nagy gyalázatot, a világ kincse is kevés lenne az emberáldozat s a nagy kár megtéritésére, szólt növekedő nyugtalansággal Bebek.

— Méltánylani tudom fájdalmadat, mert közelebb is győzelemmel tértél haza, midön Telekesi Imrének segitségére menvén, Szikszót megmentetted a törökök dulásaitól.

— Jó, hogy felhozád; lásd angyalom, akkor is hálátlansággal fizettek vezértársaim, midön a nyert zsákmányt nem inyem szerint osztották fel, pedig hogy én érdemeltem volna meg az egésznek felét, Isten, ember látja.

— Ne légy tulkövetelő, édes férjem, az érdem elöbb vagy utóbb megtalálja jutalmát. Ej de hatalmas vágás van homlokodon, az Istenért ezer a szerencse, hogy nem halálos, kiálta fel Bebekné a mint szorgalmasan vizsgálni kezdé a sebet.

— Derék egy fiu volt, mondhatom, a ki vele megajándékozott, evődék szorongó nejével a várur.

— De ugyan, hogy lehettél oly vigyázatlan, édes Györgyöm!

— Csak hagyd el, eszemágában sem volt, hogy sötét éjjel, midön a legnagyobb bátorságban van az ember, megrohantassék, az a pelengérre való tokaji kapitány Német Ferencz rajtunk ütött, midön a legénység legjobban aludt, olyan sötét volt mint a korom, egymás mellett az ember a másikat nem láthatta. — Az egész tábort felverte az istentelen gyáva gazember, orozva, mert nyiltan meg sem mert volna elöttem állani. — — Magam isjavában aludtam, és midön a lármára felébredtem, már a tábor szétverve, a sok jó vitéz lekonczolva volt, ott kaptam ezt a drága szép sebet, — minden bizonynyal ott maradok, ha a reámmért kopja-szurást a vaspánczél el nem háritja.

— Sajnálom, igen nagyon sajnálom, szóla részvéttel a nő.

— Egy baj magában soha sincs, meglásd angyalom, még több casus is történik velem, monda elég boszusan Bebek.

Ekkép beszélgetett Bebek György kedves életepárjával, kárhoztatván a multat, s a jövöben ujabb vészt, szerencsétlenséget sejtett.

Pelsöczi Bebek György a körülmények embere volt, hol egyik hol másik párthoz csatlakozott aszerint, a mint magára nézve előnyösbnek vélte Hiu, magasra törekvő nyughatatlan vérü férfi volt, a szelid örömöket nyujtó családi tüzhelyet, vágyai elérésére gyakran fölcserélé a hadviselés fáradalmival.

Ferdinand igyekezett a hatalmas kényurakat magának megnyerni, mert az akkori zivataros idök, s az ország fölfordult állapota oda kényszeriték az uralkodót, hogy a hatalmas urakban nem ellent, de barátot kell nyerni.

Bebek György két helységet kapott Ferdinándtól : Aszalót és Zsolczát.

A királyi kegy megtette hatását, mig testvére Bebek Ferencz Izabella mellett volt, Bebek György Ferdinánd részére állott. Azonban a hüséget megingatni látszott egy körülmény, mely szerint a király és Bebek közt feszült viszony, bizalmatlanság ütött tanyát, nevezetesen: Verancz Antal püspök érzékeny panaszszal járult a fölség elé, keservesen panaszolván Bebek György méltatlankodásait, a többi közt, mi az érdemes püspök urat leginkább sérté, hogy a dézmát, mely Veranczot illetné, maga számára fog-lalgatja el, ugyanc ak e levelében jellemzi is Bebeket, s fölemliti, hogy György urafüleki s a budai basákkal titkos szövetségben él, s figyelmezteti a felséget, hogy e ravasz embernek ne higyjen, s minden mozdulatait szemmel tartsa.

Bebek Györgyről mennyiben mondott igazat az érdemes püspök, következő körülmény nyilván megmutatja :

Volt a Bebek udvarában egy kikeresztelkedett török, ki a milyen hütlenül elhagyta elöbbi hitét, ép oly hütlenül visszaszökött Hasszán béghez Fülek várába.

— Hitehagyottól, hogy várhatnánk bizalmat s hüséget, monda magában Bebek, s elfeledte az álnok törököt, ki hihetőleg csak azért jött szinleg a magyarokhoz, hogy szokásaikat, erejöket kitanulja, s eszköz legyen a török kezében ujabb várak hóditására.

Egy napon, midön a szerencsétlen szerencsi katastropha után Szádvárban feleségével, a magyar hölgyek egyik mintaképével, — mint elbeszélésünk kezdetén láttuk — beszélgetne a multakról s aggódnék a jelen felett: a füleki szándzsák követe jelentette magát, ki személyesen kivánna beszélni az urral.

A várbeli öreg szolga ilyen formán fejezé, ki magát :

— Engedelmével nagyságos uram, olyan ismerős arcz ez a török; ugy tetszik, mintha láttam volna valaha.

— Emberek közt lehet nagy hasonlatosság, török követ, mondád?

— Valóságos uri török, kinn várakozik, s várja az engedelmet, hogy bejöhessen.

— Ugyan mit akarhat? bocsásd be.

A szolga eltávozott. Bebekné óvatosságra inté férjét s elövigyázatot ajánlva, elhagyta a termet.

Kevés idő mulva megjelent a török követ czifra bőbugyogóban; fején turbánnal, melyről esetlenül lógtak alá a helytelenül oda dugott különnemü tollak.

— Alláh legyen veled, vitéz Bebek, ismersz e még? ezzel oda ugrott a föur lábaihoz, azt elkezdte összevissza csókolni.

— Ennye te hitetlen pogány, te vagy, jer-jer, lakolj meg gonoszságodért, vedd el méltó büntetésednek jutalmát — kiálta Bebek, haragra lobbanva.

— Uram, bocsáss meg hü szolgádnak, én vagyok Mihály, a te hü béresed, az igaz renegát, engedj nehány szót igazolásomul elmondanom, s ha bünösnek találandasz : üttesd el fejemet.

— Sokat kivánsz, háládatlan ember, vigyázok magamra, hogy olyat el ne kövessek, mit megbánhatnék, de te álnok ember, elfelejtkeztél magadról, elfelejtetted azon jókat, melyeket tölem vettél, rut hálátlansággal fizettél s most nem szégyelsz? nem félsz elömbe kerülni?

— Ha bünösnek érezném magamat, kerülném tekintetedet, ám de nem ugy szöktem én el, hogy örökre elhagyjalak s elhagyjam azon hitet, mely lelki vigaszt nyujt, és vezérel az élet görögyös utain, eröm és tehetségem szerint igyekezni fogok, hogy neked, s általad a honnak minden jókkal legyek.

— Mikép tehetnéd azt, ha tettekkel bebizonyithatod ártatlanságodat, a megtéröknek keresztyéni hitünk szerint megbocsátunk, miért szöktél hát Hasszán béghez?

— Hogy tervemet, — melyre régen épitek, — kivihessem.

— Ravasz török, a te terved csak álnokság lehet, mi vagy te most? sem török, sem magyar, sem mahumedán, sem keresztyén, hitehagyott, semmi egyéb, riadt reá Bebek György.

— Ne érts félre uram! hej keservesen megbántam, hogy téged elhagytalak, de minduntalan csaltak, hivtak, igéretekkel, ajándékokkal, hanem hivhat ezután engemet Hasszán uram, nincs annyi arany, ezüst a Balkán hegyekben, mennyiért el tudnálak hagyni, csak még az egyszer fogadj kegyelmedbe.

— Még azt ki kellene érdemelni elöbb.

— Parancsolj uram, mindenre kész vagyok, bármily nehéz leend a vállalat, ha egy életbe kerülendene is, szólj uram, mikép bizonyitsam irántadi tántorithatatlan hüségemet.

— Jól felvágták a nyelvedet, te selma török, ugyancsak tud peregni, mint a csörgő rokka. Ha be akarod bizonyitani hüségedet, kövess el valami nemes tettet, például ilyen lenne, ha a füleki várat ügyesen a kezünkre játszanád.

A török egy kicsit elgondolkozott, azután nagy örömmel szóla :

— Megvan uram, ráadásul Hasszán bég, — miközben közép- és hüvelykujjával nagyot csattantva, hetyke szemtelenséggel egyet hunyoritott Bebek György szeme közé.

*

Képek a hazai népéletből.

4. Indián dervish Budapesten.

Hogy miért zavarjuk bele ezt a mohamedán kolduló barátot (dervish) a „magyar népélet“ képei közé? fogja tán némely olvasó kérdezni. Az igaz, hogy nem tartozik oda, mert hiszen a török régen kipusztult ez országból s e „hazai népéletből“- és azóta vannak itt mások, a kik a töröknél törökebbek — azonban azt a dervisht, a kinek alakját közöljük, mégis csak itt láttuk mi közöttünk s itt leste meg rajzoló művészünk azon imádkozó helyzetében, melyben a Vasárnapi Ujság számára megörökité. Tehát hadd foglaljon itt szerény helyet, ugyis hamar tovább kell mennie.

Van Budán — mint erről lapunk korábbi folyamaiban bővebben emlékeztünk — egy török mecset maradványa, mely meglehetős jó karban tartatik. E mecsetben a törököknek egy nagy emberök van eltemetve, kit ők prófétaképp tisztelnek, a kinek sirjához még most is elvetödik évenként egyegy buzgó hitü muzulmán. A prófétának és budai sirjának hire, ugylátszik, nemcsak a közel Törökországban ismeretes, hanem el van terjedve a legtávolabb országokban is, hol Mohamed hitét vallják az emberek.

Azon mohamedán barát, kiről most szólunk, egyenesen Kelet-Indiából jött ide a budai próféta sirjához s nehány évvel ezelött 8 napot töltött a magyar fővárosban, honnan London felé utazott, hasonlóul egy ott eltemetett másik próféta sirjához. Képzelhetni, mennyi viszontagságon mehetett keresztül hosszu utjában, ha tudjuk, hogy a hol csak hajóra nem parancsolta valami közbeeső tenger, mindenütt gyalog utazott, s nyelvét senki sem értette, ugy hogy csak jelek által volt képes közlekedni.

A véletlen ugy hozta magával, hogy az indián dervish itt léte alatt épen jeles festészünknél, Sterio Károlynál volt szállva. Igy történt, hogy kényelmesen lerajzolhatta, még pedig legjellemzöbb, imádkozó helyzetben, a minöben igen gyakran volt látható, mert még éjjel is több izben kelt fel, hogy imádkozzék, a mi mindig ugy történt, hogy az elötte álló csészéből kezeit megmosta, félholdas dárdáját a szoba padlózatába szurta (a mi a házigazdának nem nagy örömet okozhatott), papucsát levetette, s karjait keresztbe kulcsolva, Kelet felé fordulva, térdre ereszkedett. E helyzetben maradt rendesen egy negyedóráig.

Reggel korán elhagyta szállását s a budai mecsetben imádkozott, éhen szomjan, egész naplementeig. Neve ez volt: Ali basa, dervish. Szives házigazdájának egy csinos hindosztáni tört hagyott emlékül.

A Popokatepetl tűzhányó hegy Mexikóban.

Közép-Amerikában, a legforróbb égöv alatt, örök-hóval boritott óriási hegylánczok huzódnak északtól lefelé délirányban. A csucsok közől többen vulkáni természetüek. Ezek közt legmagasabb az *Orizaba* nevü tűzhányó, melynek tölcséréhez még csak nehány halandónak sikerült eljutni. A

Popokatepetl mexikói tűzhányó, Tlamakas helységből tekintve. *)

Popokatepetl tűzhányó mindjárt az emlitett után következik, sőt természettudományi tekintetben amannál sokkal nevezetesebb.

Müller báró, e nevezetes utazó s természetbuvár, 1857-ben január hóban, több társával megmászta a Popokatepetl-hegyet, s megirván tapasztalatait, uti-rajzaiból a következő helyeket átveszszük.

Kedden, jan. 13-án 1857-ben — irja a nevezett utazó — megindultunk Mexikó fővárosából. Társaim valának: *Chiaffino* ezredes, Don Augustin *Iturbide*, a mexikói szerencsétlen császár legidősb fia; mr. W. *Fearn*, az északamerikai követ titoknoka; doktor *Crafort*, végre *Serman* admiral, nagyszámu szolgákkal.

---

*) Jelen rajzunk *Rosti Pál* érdekes amerikai utazásának diszes képei után készült, mely munka, mint annak idejében hirdettük, legközelebb került ki sajtó alól „*Uti emlékezetek Amerikából*“ czim alatt Heckenast G. kiadásában. E könyv egyike irodalmunk legjelesb diszmüveinek, két szinezett képpel, 13 körajzzal, 2 acélmetszettel és 25 fametszvénynyel. A szövegben saját tapasztalatait érdekesen s vonzólag irja le a szerző. Egy példány ára diszkötésben 22 ft, boritékban 18 ft. Nem minden ember erszényéhez mért ár ugyan, de örvendünk, ha irodalmunk oly müvek kiállitása által is pótolni iparkodik a külföldi termékeket, melyek a vagyonosabb osztályok asztalait méltólag disziteni képesek.
Szerk.

Iturbide és Serman nemsokára elhagyák a bátor és elhatározott egyénekből álló kis karaván̈t; a többiek Ayutla-Miraflores, Ilalmanalco s más kisebb helyeken át más napra Mekamecába érkeztek. E város mintegy 7000 lakost számlál, s rövidség okáért közönségesen csak Mekának neveztetik. Még ezen estén elővevém mérő-műszereimet, s ugy találtam, hogy már e város is 2493 *meterrel* magasabban fekszik a tenger szinénél (egy meter körülbelől 3 láb). A várostól nyugatra a Sacromonte halma emelkedik, mely 120 meternél nem magasabb. E hegyről a kilátás dicső és nagyszerü, különösen ha a nap lenyugvóban van és sugarai az *Ixtacihuatl* és *Popokatepetl* örök-hóval boritott mezőit megaranyozza.

Másnap, jan. 15-én, társaságunk megszaporodott. A respublika elnöke, Comonfort ur ajánló-levelekkel látott el minket, s azért a vidéken lakó urak (cavalleros) mindenütt elénk jövének, sőt a következő állomásig el is kisérének. Igy érénk *Rancho Tlamakas* helységbe (lásd az 1. képet), a hol a növényzet már-már szünni kezd. A falu 12,792 lábbal fekszik magasabban a tenger tükrénél. A Popokatepetl, mely most egész nagyszerüségében tünék fel előttünk, még mintegy 5008 lábnyival magasabb volt azon helynél, a hol egy kunyhó ablaka előtt asztalhoz ülék.

Az éjet itt töltöttük e kunyhókban, miket azon munkások épitének, a kik a tűzhányó hegy oldalaiban a kénbányákat müvelik. Roppant tűz égett a kályhában, mégis oly hideg volt, hogy nem alhattunk, ámbár a legnehezebb pokróczokkal voltunk betakarva.

Reggel az idő gyönyörü tiszta s fényes vala, de a hideg annál pogányabb. Az előkészületek sok késedelmet okozának, ugy hogy csak 9 óra tájban indulhatánk további utunkra. A fenyő-erdő, mely eddig hiven kisért minket, egy magaslat oldalán egyszerre elenyészett; innen kezdve, a növényzetnek legkisebb nyomát sem láthattuk. Egyszersmind egy sziklamélységet kellett kikerülnünk, melynek fenekén a hó a föld belső melegétől felolvadva, mint zugó ár rohant a völgyekbe. E mélység felső partján haladva, lovaink már térdig járának a hamuban, mely valamikor a tölcsérből kivettetve, folyt ide. Megkerülve ezen iszonyu szikla-repedéseket, olyan pontra érkeztünk, honnan távcsöveink segélyével elláthatánk egész Mexikó városaig.

Déltájban elérkezénk a *Cruz del Creston* nevü hegy tetejére, mely egészen trachit sziklából van alakulva s mely az ide mellékelt rajzban az óriási vulkán párjának látszik. A kénbányákban foglalkozó munkások a szikla legmagasb csucsára kőkeresztet tevének fel. Itt már le kellett lovainkról szállni, s a vezetők visszavivék a kifáradt paripákat. Ott voltunk még az örök-hó mezőin. A hó pedig némely helyen porhanyó volt, másutt mint a jég megfagyva és megkeményedve. A nap sugarai ugy verődtek arról vissza, mint a legfinomabb aczéltükör lapjáról. E jeges havon egy lépést sem lehetett tenni, azért is indián szolgáink a hómezőt felvagdalák, s aztán ugy haladhatánk azon, mint valami régi s bomladozott kőlépcsőn felfelé. De csak lassan hatolhatánk e meredek oldalokon, mert utazó társaim a hideg miatt megmeredve, a megritkult levegőben pedig alig lihegve többször aléltan esének le. Délután 3 órakor még felét sem hagyhattuk hátra a mindig meredekebb hómezőnek, s az indiánok, a kik az élelmiszereket s bundáinkat hordák utánunk, messze elmaradának tőlünk. Azonban a rettenetes hidegben nem mertünk megállani; a küzdelem s fáradság volt egyedül még azon eszköz, mely testünkben a melegség kifejlődést előmozdithatá. Később tapasztalnunk kellett, hogy az indiánok egyenkint szökdösnek vissza tőlünk s csak azok maradtak meg, a kik előttünk fejszéikkel a hómezőben a lépcsőket vágták.

Az Orizaba hegyen tett tapasztalataim megtanitának engem, hogy ne erőtessem a dolgot, s mondjak le azon tervemről, hogy még e napon a vulkán tölcsérébe érhessünk, s ott töltsük az éjet a párolgó gőzök között. Az elszökött indiánok nemcsak a pokróczainkat, hanem élelmiszereinket is magukkal vivén, inditványozám, hogy forduljunk vissza Rancho Ilamakes kunyhóiba, a hol az elmult éjet is töltöttük, s csak másnapra igyekezzünk czélunkhoz jutni.

Utitársaim között egyen kivül mindnyájan helyeslék ajánlatomat. Megfordultunk és este 6 órára szerencsésen elértünk éji tanyánkra. Három óra kellett lefelé, a mire felmentünkben csaknem egész napra volt szükségünk. Azonban dr. Crafort erőnek erejével meg akarta mutatni, hogy ő ezen éjet a vulkán tölcsérében fogja tölteni, és ellenzésünk daczára nem akara velünk visszatérni. Maga mellett tartván tehát az egyik indiánt, a ki a fejszével a hóban eddig is lépcsőket vágott, ki nem menthető akaratossággal folytatta utját felfelé.

A mi engem illet, teljes meggyőződésben levén, hogy emberi erővel e napon oly magasra hatolni többé lehetlen, azért félutunkban visszaküldék néhányat az időközben ismét feltalált szolgák közől, a kik aztán a doktort ájultan és megdermedve találák a hómezők felett. Midőn eszméletre jött, elbeszélé, hogy immár közel volt a vulkán tölcsérének széléhez, a midőn vezetője elszökött tőle s aztán a homályban valami gödörbe esett.

Azonban éjünk másként sem folyhatott le nyugottan. Egész sereg farkas támadá meg tanyánkat; mi ugyan keményen puskáztunk a vadállatokra, de azt meg nem akadályozhattuk, hogy lovainkat egytől egyig el ne ragadozzák.

Szombaton, jan. 18-án, reggel a helybeli lakosoktól vásároltunk egy pár rosz gebét. Megindultunk jókor reggel, hanem Crafort doktor azt mondta: „nem követem önöket, mert ha ez a Popokatepetl egészen aranynyá válik is, s a mexikói respublika nekem ajándékozza ezt, azon feltétel alatt, hogy még egyszer oda menjek, a hol tegnap voltam, egy lépést sem teszek előre.

Mentünk. 9 órakor ismét elértük a Cruz del Creston nevü csucsot. Aztán leszálltunk lovainkról, öltözetünket rendbeszedtük: azaz, beburkolóztunk tetőtől talpig gyapotba és medvebőrbe, aztán a tegnap készitett lépcsőkön mésztunk csusztunk felfelé a mint erőnktől telt, mert elhatároztuk, hogy e napon minden áron a tűzhányó hegy tölcsérébe hatolunk, hacsak véges erővel e dolog kivihető.

Embereinket folyvást magunk mellett tartottuk, félvén nehogy ismét elszökdössenek. A midőn a nap sugarai a hómezők tükrében visszaverődni kezdének, felraktuk szemeinkre a zöld üveget, mely szijjal volt erősitve. Ugy be voltunk burkolva, hogy ugyan hatalmasat kellett volna buknunk, hogy megérezzük. Azonban nagy panaszunk volt az idő ellen, gyilkos és pusztító hideg szél süvöltött, melynek éle, hogy ugy fejezzem ki magamat, keresztüljárta még a lelkünket is. Az indiánok több izben a aléltan rogyának le, olyankor oda futottunk, dörzsöltük a boldogtalanokat, mert a nyugalom e rettentő hidegben, bizonyos halál.

Délután 2 óra lehetett, a midőn leirhatlan fáradtság és szenvedés után egyszerre szolgáink egyike, a ki fejszével a hóban a lépcsőt faragta, felkiáltott: „itt vagyunk a tölcsér szélén!“ Mert megjegyzendő, hogy ily hegycsucsok mészásában az ember soha sem tudja, mikor érhet czéljához: ötvenszer is gondoltuk már, hogy csak ezen vagy azon feltünőbb pontig hatolhassunk fel s aztán czélnál vagyunk; utoljára és akkorra értünk a tölcsér szélére, a midőn meg sem gondoltuk.

Ott álltunk tehát ezen iszonyatos hegy tetején a tátongó tölcsér szélén s alá tekinténk a füstölgő mélységbe.

Azonban nem ama borzadalmas, sötét és vigasztalás nélküli üreg állott szemem előtt, melyet más tölcséreknél, különösen pedig az Orizaba rémséges gyomrában tapasztaltam. Ellenkezőleg itt a felolvadt sziklatömeg a legnagyobbszerü s legfelségesb tarka szinvegyületet tünteté elém. És ha ama rejtélyes zugás, mely a tölcsér fenekén a három mély kutból, mint a pokolnak torkából, vagy kéményéből hallatszott, nem emlékeztet rá, hogy itt a természet rombolásának egyik legirtóztatóbb helyén állok, csalodásom talán megmagyarázható lett volna.

Az üreg északi szélén állottunk, oldalt elbarnult granittömegek emelkedtek, melyek a kiömlő tűzfolyadék által megüvegesedve felragyogának. Alólról időközönkint félelmet gerjesztő s felette gyanus moraj keletkezék s kénkőillatu fojtó pára özönlé be a tölcsér belsejét, melynek falai az északi oldal egyik részét kivéve, látszólag legalább függőleges vonalban esnek alá. A hosszas kerék-nyilás ezen része (lásd a 2 képet) itt kissé befelé torlódik, s a szirtek kiálló csucsain át a lejárást lehetővé teszik. A hol a szikladarabok kissé külebb álltak, hóval valának belepve, a meleg pára felolvasztá e hószigetecskék oldalait, mig közepén a csikorgó hideg mindent kőkeményre fagyasztott: láttam itt a lecsorgó nedvből alakult jégcsapokat, melyek tiz lábnyi szélesek s három akkora hosszúk valának. A jégcsapok alatt a párákból alakult kénkőjegeczek függtek alá. A tölcsér fenekén három nyilásból vetődik fel a kénköves pára, mig az alap többi része visszahullott és ismét összeállott kövekből és hamukból képződött. A midőn a vulkán kitör, e fenék elenyészik, s a tölcsér irtóztató torka egészen megnyilik, s félmérföldnyi távolra önti el a vidéket tűzfolyadékkal.

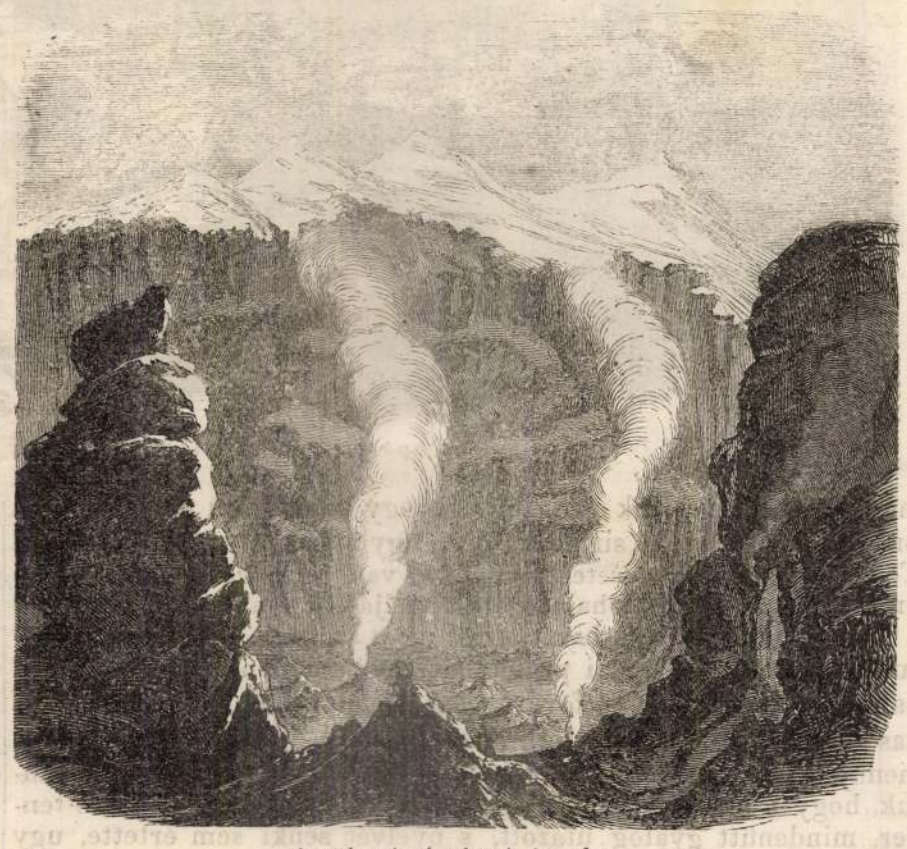

A tölcsér (töbör) feneke.

A tölcsér felső szélessége 2700 láb, mely azonban alól mintegy 750 lábnyira ke-kenyül. Müszereinkkel méréseket tevénk, s ugy találtuk, hogy a Popokatepetl csucsa 17,792 lábbal magasabb a tenger szinénél. A tölcsér felső szélétől a fenekig a magasság 997 láb.

Vas. Ujs. 1865.

A pesti gazdasági és gépkiállitásból.

Jacob kettös örlömalma.

Az e napokban megnyilt városligeti gépkiállitásban figyelmet ébreszt Jacob G. szabadalm. kettős örlőmalma, melynek könnyebb megérthetése végett rajzát is közöljük. E malom mindennemü gabona örlésére alkalmas, még pedig mind lapos, mind finom örlésre. A kész liszt mindjárt az oda készitett zsákokba ömlik. E malom örlőképessége nagyobb minden más malmokénál s miután a hajtás erős szijak által történik, a kijavitás szüksége is ritkábban fordul elő. E malmok megszerzését különösen földbirtokosoknak ajánlják, kik a cséplés után a gőzmozdonyt (lokomobilét) mindjárt a gabona örlésére, s a malom hajtására használhatják. Különben ez örlő készülék minden más, gőz- és vizi malomféle szerkezetnél is használható. Dicsérik e malmok szapora és tiszta munkáját s olcsó árát, a mire nézve olvasóinkat a lapunk mai számának hirdetései között olvasható gépraktári jelentésre utasitjuk. Az ily örlőmalmok egy példánya a mozdonynyal együtt a kiállitás alatt folytonos működésben van és nagy figyelemben részesül. Ugyanily malom működik folytonosan Jacob G. gépraktárában is. (Pest, gyár-utcza, 33. sz.)

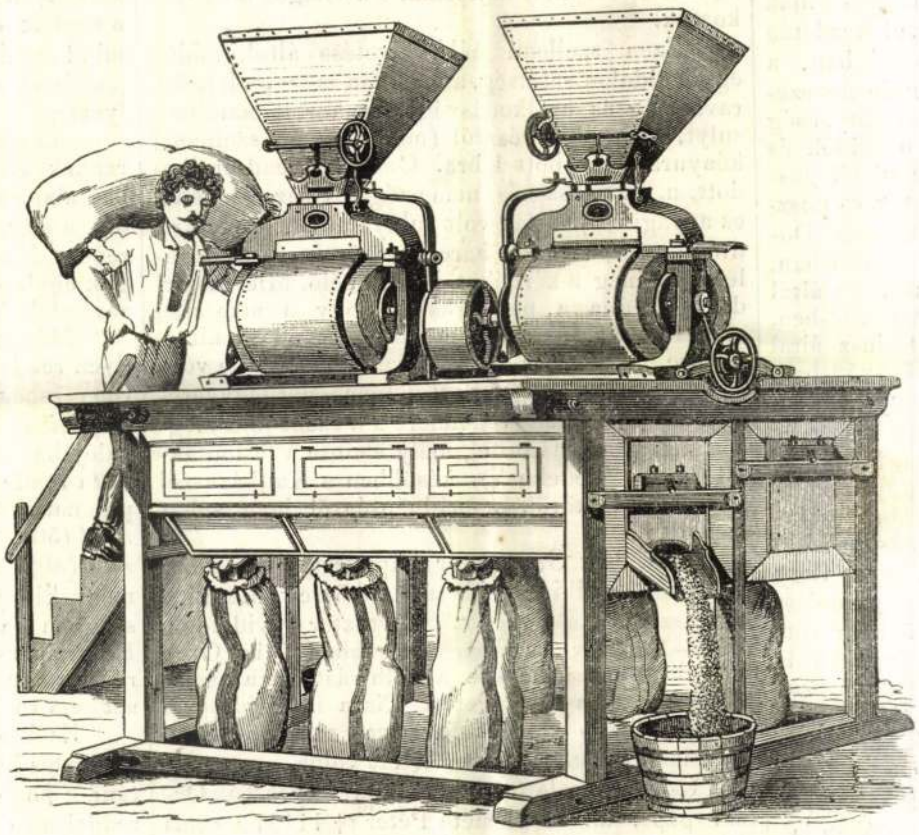

Jacob G. kettős örlőmalma a pesti kiállitásban.

Képek a hazai népéletből.

XLVIII. Masiroznak a katonák.

A tágas tornáczon szépen száradt a tarhonya a fehér abroszszal beteritett gyékényen, az ól mögött egy pár csirke vérzett el, s házban, udvaron átalán véve nagyobb mozgalom, szinte ünnepi élénkség mutatkozott. Az eladó nem járt délig bekötött pihés fejjel, hanem még hajnalban, kakas szó után s fejés előtt, szépen megsimitotta haját, friss ingvállt vett magára s versenyt énekelt a szomszédbeli Juczival, kivel már akkor, hogy a csorda elé hajtotta a fias tehenet, ott találkozott a kis kapuban.

— Jó kedved van Panni. Tán bizony szép számokat álmodtál?

— Szép számmal vén asszony, legénynyel hajadon; igy tartja a példabeszéd. Hogy ne volna jó kedvem, mikor egy egész regement legénynyel álmodtam. Azt tartom, magad is alig férsz meg a bőrödben az örömtől.

— Már micsoda örömtől?

— Ugyan, ugyan, ne tedd magad. Hiszen ma jönnek a huszárok, s a mint a Péter hajdu beszélte, ki azzal a nagybajuszu strázsamesterrel huzta végig vörös plajbászszal a házunk elejét: már fölöstökömre ide érnek — Hisz az ünneplőt is magadra vetted, pedig kedd van! Ahol ni! Mintha muzsika szót hallanék. Trombita az, Juczikám!

— Vérmes a füled. Hát az öreg Nebizdrá bácsinak tülkölését trombita szónak veszed már?

— Tülkölés, tülkölés? Hát mikor szólt még igy a vén csordás szaruja?

E perczben csakugyan hatalmas kürtrivalgás rezegteté meg a reggeli levegőt s egy kis vártatva gyönyörü rendben „rukkoltak" be a huszárok, fényes szőrü lovakon, ragyogó mundérban, sugárzó ábrázattal. A házak eleje megnépesedett, a lányok visszafutottak s a keritès megől kanditottak az érkezők felé.

Még akkor, midőn a katonát átalán s a huszárt különösen nagyszivesen fogadták, áldott idő volt Magyarországon. Kedves vendégnek tekintették, a legjobb falatokat rakták eléje, s az elválás igazán siralmas volt távozóra és maradóra egyaránt. Mostanság persze nincs már ez igy. Még a legdelibb magyar katona, a huszár is teher az elszegényedett szántóvetőre nézve, kinek bográcsába csak nagy ritkán kerül egy kis hus. Csak a vászoncseléd, mi tűrés tagadás, az tántorithatlan hive maradt a hadfiak e legnyalkább osztályának. A „vasas német" ritkán mondhatja el magáról, hogy valaha meghóditotta volna magyar lánynak szivét, mig a huszár, akár Taliánországban jár, akár németek, vagy lengyelek közt van, még mindig szerelembe ejtett maga iránt egy-egy leányzót, ha nem tudott is vele beszélni. Beszédes volt az ő szája ha csókolt, s ékesen szóló karja, ha ölelt. Harczban, szerelemben mindig az első vitéz volt a huszár. S igy természetes, hogy a rostokolás, különösen ha hetekre, vagy hónapokra terjedt, soha sem járt regény nélkül.

A falu legénysége két okból restelte a dolgot nagyon. Először, hogy elszerették előlök a lányokat, azután meg, s ez különösen fájt nekik, hogy nem huszárok.

S föl is csapott volna egyik másik huszárnak, ha az öreg szüle panaszos szóval nem marasztalta volna; megesett persze, s vajmi sűrűn, hogy a hiuságában megsértett fiu hallatlanba vette édes anyjának bánatos kérését s csákóval tért meg a korcsmából, hol a vörös nadrágos, biztató beszédű verbunkos káplárnak nem állhatott ellent, ki délczeg fövegét fejébe nyomta a föltüzelt vérű gyereknek, mig a magáéba odabillentette amannak pörge kalapját.

Hamar is hire futamodott, hogy ez a Gyuri meg az a Pista beállt huszárnak, s a falu örege fiatalja ugyancsak megbámulta, milyen gavallér katona vált a rüpőkből.

Nem is soká volt aztán maradása a helységben.

Ha a falubeli legénység szinét sikerült a zászló alá csalogatni, odább mentek a huszárok.

A milyen vigalmas volt érkezésök a lányokra nézve, oly siralmatkeltő volt távozásuk a lányra s szülékre egyaránt; hátha még tudták volna, hogy az egy napos huszár, ki alatt nagyrangosan lépdel az a szép paripa, nehány nap mulva ki fog ábrándulni mámorából, mert olyan donmiguel-bakkancsot fűznek a lábára, mint annak a rendje, mondanók, ha rendiben volna, hogy a lóra termett fiut, kinek legkevésbbé is huszárobesteri rangot igértek, a gyalogok közé sorozzák. S aztán, nehány héttel rá, viszik Lengyelországba puskaportornyot őrizni s ott fájósan emlékezik vissza rövid huszárdicsőségére, apái házára, meg cserben hagyott szeretőjére.

Képek a hazai népéletből: XLVIII. A huszár bucsuja. — (*Sterio* rajza után *Blumberg.*)

Hogy kell nekem Lembergbe elmenni,
Hogy kell nekem lengyel lányt szeretni!
Ha ölelem, fájnak az karjaim,
Ha csókolom, folynak az könyeim!

A hajnali harangszóba trombita harsogása vegyül.

Indulóra, üt az óra,
Pattan a huszárság lóra.
Széna, abrak a kápában,
A lány a huszár nyakában.

Sirás, rivás, lónyeritès, dalolás, bucsuszó, harsogó kurjantások s a falu korcsmája előtt, hol a huszárság sorakozik, szépen huzzák a czigányok hogy:

Megsöpröttéк már az utczát
Masiroznak a katonák.
Tizenhat esztendős barna kis lány
Busul a regement után.

A szerzetesrendek és érdemrendek története.

Már Krisztus előtt léteztek különböző felekezetek, melyek részint vallásos szükséglet, részint az emberrel született társadalmi szellemnél fogva közös istentisztelet és önmegtartóztatás végett egyesültek. Krisztus mennybemenetele után, mindjárt az első század első felében a jeruzsálemi és antiokhiai egyházak megalapitását ujak követték, ugy hogy a második század kezdetén már Kisázsiában, Görög-, Olaszországban, a Földközi tenger és Északafrika szigetein nevezetes keresztyén községeink voltak. A keresztyénség terjedésével hasonló arányban nőtt a zsidók és rómaiak gyülölete és irigykedése. Az uj világosság követői tüzzel és vassal üldöztettek és pusztittattak, névszerint Néró által 64—69-ben, Domiczián által 93—95-ben, Traján által 116-ban, Hadrián által 118-ban, Márkusz Aureliusz által 177-ben, Szeptimiusz Szeverusz által 202-ben, Maximinusz Thrax által 235-ben, Deciusz által 249—251-ben, Valerianusz által 257—258-ban, Dioklécián által 303-ban. Részint, hogy ezen üldöztetéseket kikerüljék, részint, hogy tiszta és kegyes életet folytathassanak, s istent kiengeszteljék — mi aztán csakhamar a szellem tulfeszültségére, szigorkodásra, vezeklésekre, korbácsolásokra és a fölhevült képzeletnek más hasonló kinövéseire vezetett — a községeknek egyes vagy nehány tagjai különváltak, magányt, sivatagokat és erdőket kerestek, hol a magukra önként rótt vallásos gyakorlatokkal, s néha tudományokkal is foglalkoztak. Ilyen remeték már a második évszázadban is találkoztak, azonban thébai Pált mondják első remetének, ki a keresztyének üldöztetésekor a 250-ik év körül elfutott. Az ő előképe Illyés próféta és Keresztelő János volt, kik darabig szent foglalkozásuknak élve a pusztában lakoztak.

A thébai pusztából a remetéskedés Sziriába és Kisázsiába áthatott. Legjelesebb remetének állitják szent *Antalt*, kit tudományok és szemlélődés iránti vonzalma az atyai ház fényéből korán kiragadt s a thébai pusztába vezetett, hol a hasonérzelmüek csoportjától csakhamar körülvétetve, ezeket a 305-ik év táján két nyomoru kunyhóba szállásolta el (első nyoma a zárdának). Ezen remete-kunyhók, melyek a szent Antal felügyelete alatt állottak, mihamar megszaporodtak a Verestenger körüli hegységeken. Ezen nagy szentnek halála után az ő tanitványa Pachomius az eszmét tovább terjesztvén, a Nilusnak Tabenna nevü szigetén rendezett zárdát állitott, 3—4 szerzetesre való czellákkal, melyre aztán Sziriában, Palesztinában és Örményországban más hasonnemü, kegyes intézetek következtek, még pedig oly nagy számmal, hogy Pachomius halála után már 50,000 szerzetest lehete számitni, s nővére egy apácza-zárdát is alapitott.

Azonban még az istennek szentelt ezen intézetek nem birtak saját rendszabályokkal. Szent Balázs, vagy tán még inkább szent Benedek, ki 528 táján az ő remetemagánya körül összeszedődött 520 szerzetessel, a még ma is fenálló, de nagy fényéből és gazdagságából igen alászállott montekaszinói zárdába vonult Kámpániában, s mint nyugati szerzetesek pátriárkája hunyt el, szerkesztette az első rendszabályokat. Szent Athanáz hozta be a szerzetes-életet, s ugyancsak ő volt a zárdai fogadalom feltalálója.

A szemlélődő, csendes és kényelmes élet, a tudás- és kegyességvágy, az életuntság és megtérni akarás, a jó és rosz szellem megtöltötte ezen intézeteket, s ujaknak alapitását tette szükségessé. Ekkép terjedtek el azok 1-ső Gergely pápa alatt (540-től 604-ig) Olaszországban, Augusztinus által, ki 610-ben halt meg, Angolországban, hová őt Gergely küldte, és a németek apostola, szent Bonifácz által Németországban (680-tól 755-ig).

Ez ideig jelesül a szent Benedek által hozott szabályokat fogadták el a zárdák, a melyek bölcsen fogalmazva az alapitó eszélyességének és jó akaratának tanubizonyságai. Ezen törvénynek czélja volt az erkölcsiséget, vallást, nevelést és tudományosságot előmozditani, mint azt névszerint a páviai, kremónai, turini, florenczi, verónai, mainzi, trieri, kölni, magdeburgi, würzburgi, párisi, stb. iskolák bizonyitják, Ilyen sokoldalu és szigoru rendszabályok mellett sokat nyert a rend szellemi tulsulyban, valamint külfényben és gazdagságban is. De épen az utóbbiaknál fogva nyilt ut a szerzetesek előtt az élet sikamlós pályájára. A kényelmesből zajos élet lőn, a csendes czellák dorbézoló helyekké, a szenteskedők dőzstársakká lettek. A szentszék ezt nem türhette, ámbár néha itt is volt megróni való, s a zárdákat többszerü látogatásoknak vetette alája. Lassankint szaporodtak a szerzetesrendek, szerzetesek és zárdák. A benczéseken és augusztinusokon kivül (395) a ferenczesek (1208), dominikánusok (1215), a kolduló szerzetesek (1215), az orsolyaszüzek és más többé kevésbbé fontos szerzetek léptek életbe, melyek az államba és egyházba, mélyen ható gyökereket vertek, ágakat és sarjakat hajtottak, s a világot beárnyékozták.

Ezen szellemi háló kivetése által, midőn egyik oldalon setétség, a másikon meggondoltság, ravaszság és uralkodásvágy gyakorolt hatalomsulyt, az utóbbi részről (nem pusztán szellemi) kényuralom kapott lábra. Csak két rend uralkodott, u. m. papság és nemesség. Amaz szellemi, ez anyagi ereje által volt tulnyomó, s e mellett az utóbbi perpatvar és harczkeverő, durva és miveletlen, s még a zárdákat sem kimélő. Miért is érdekében álla a papságnak, hogy a nemesség ellen magát biztositsa s hatalmát oda is kiterjeszsze, hol egykor a keresztyénség bölcsője volt, ennélfogva uj tért nyitott a nemesség fegyverének, azt a szent sir védelmére s a szent föld meghóditására szólitván fel, mely eleinte a fatimitáktól (arab fejedelmek), később a Kaukázusról leszármazott török nomádnépségtől igen sokat szenvedett.

Már 2-ik Szilveszter pápa (papa non urbis, sed orbis) fölhivást bocsátott közre Palesztina visszaszereztetése végett. Szilveszter rövid ideig (993—1003) volt pápa, s később 7-ik Gerő (1073—1085) ismételte a fölhivást, de a német ügyekkel, s a fenyegetett Tiara megvédésével sokkal inkább el volt foglalva, semhogy intő szavainak foganatot szerezhetett volna.

Csak akkor látott dologhoz az erélyes 2-ik Orbán pápa, midőn Remete Péter († 1115) a szent sirhozi zárándoklásából visszatért, s az ottani keresztyének állapotát gyászos szinnel rajzolta. A Piacenzában tartott gyülés után, mind a pápa, mind pedig Péter 1095-ben Clermont mellett, déli Franciaországban keresztes hadat hirdettek, miért a pápa bünbocsánatot és minden lehető gyámolitást igért. A lelkesitő szavaktól elragadtatva egyhangulag ajánlá föl magát s vevé föl a keresztet több ezer férfi és nő. Igy indult meg az első keresztes had az 1096-ik év tavaszán, több mint 40, sőt némelyek szerint 100,000-ből álló sereggel, Remete Péter és Habenichts Valter vezénylete alatt, dulva és pusztitva Európán keresztül, de Ázsiában a török által teljesen semmivé tétetett.

Sem időnk, sem helyünk, hogy a hat keresztes háboru történetét itt csak futólag is érinthetnők Annyit azonban meg kell emlitenünk, hogy azt, mit az első csapat elrontott, 1097-ben egy százezer lovasból és kétszázezer gyalogból álló rendezetebb sereg Bouillon Gottfried alatt ismét helyrehozta, Jéruzsálemet bevette, s keresztyén királysággá alapitotta. Hogy, a török által jelesül 1144—1146-ban sanyargatott keresztyéneken segitve legyen, 3-ik Jenő pápa (ki 1145-től 1153-ig uralkodott) a második keresztes háborut hirdette ki, mire 3-ik Konrád német császárt, s a franczia királyt 7-ik Lajost meg is nyerte, de ezen háborunak sem volt jobb kimenetele mint az elsőnek. — Mintán Szaladin, Egyiptomnak és Sziriának hatalmas szultána, a Tibáriás melletti véres csata után 1187-ben a szent várost ismét elfoglalta, vörös szakállu Fridrik német császár, hóditó Filep franczia kir. soroszlán szivü Richárd, Angolország királya a 3-dik keresztes háborura egyesültek, de a mely hasonlóképen szerencsétlenül ütött ki. Incze pápa eszközlésére (ki 1197-től 1216-ik uralkodott) több franczia gróf és lovag, állott össze, a velenczei dóge gyámolitása mellett a 4-ik keresztes háboru folytatása végett. Ezen sereg azonban el sem érte a szent földet, hanem megelégedett Konstántinápoly megvivásával és pusztitásával.

Nagyobb szerencsével működött ezen harczban jeruzsálemi Endre, magyar kir. 1217-ben, ki 2-ik Honorius pápa által feltüzeltetve, a Tábor hegyét s nehány apróbb erődöt elfoglalt, de 1218-ban a szövetségesek hütlenségén és viszálkodásán minden akarata megtört. Második Fridrik német császár (ki 1215-től 1250-ig uralkodott) ugyanezen Honórius kérelmének és sürgetésének engedve, 1228-ban az ötödik keresztes háborura vállalkozott, mely minden sikertelensége mellett is a legszerencsésebbnek mondható, a mennyiben Fridrik az egyiptomi szultánnal tiz évi fegyverszünetet kötött, Jeruzsálemnek, Názáretnek és Bethlehemnek átadatását kivivta és 1229-ben a királyi koronát önfejére tette. Végre 9-dik Lajos, franczia király 1248-ban megkezdte a hatodik és utolsó keresztes hadjáratot, de már 1249-ben Menszuránál megveretett s egész seregével bekerittetett.

Mintegy 6 millió ember életébe került a szent sirérti küzdelem. Egy haszna azonban mégis volt a keresztes hadjáratoknak, az t. i. hogy a polgár rend akkor indult fejlődésnek. Az anyagilag alászállott nemesség vagyona polgárok kezére került, e mellett ezen rend, ipar és kereskedelem által mind hatalom-, mind tekintélyben nevekedett, s magát az eddig uralkodott két rend közé behelyezte.

Az első keresztes had idejére esik a lovagrendek eredete, névszerint 1114, 1115 és 1118-ban alapittatott a *szent sir*, *szent Lázár*, *Johanniták*, *a megváltó*, *szent Balázs*, és *templomvitézek* rende. Ezek eleinte a hit ügyeért lelkesült lovagok egyletei voltak, kik a szent sirhoz vándorló zarándokok ápolására és védelmére állottak össze.

Már az 5-dik században is akadni nyomaira ilyen rendeknek, de ezek többnyire a hitrege körébe esnek, mint a *szent Ampulla* (496.), *szent Remigius* (726.) rende Franciaországban; vagy valójában csak papi egyletek, mint a *szent Brigitta* rende (480.) Angolországban; vagy csak pillanati szövetkezések, mint a *kakas és kutya-rend* (500.) Franciaországban, a *királyi korona-rend* (802) Németalföldön; vagy csak pillanati esemény kifolyásai, mint a *hattyu-rend* Poroszországban (a 6-dik században), az *oroszlán-rend* Franciaországban (1080). Ezen rendek nagyobbrészint mulékony életüek voltak, s némelyekről azt sem tudjuk, mikor enyésztek el.

Ezek szerint a lovagrendek keletkezését a keresztes hadjáratoknak lehet bizton tulajdonitani, a honnan a 12-dik és következő századok rendei nem is egyebek voltak, mint papi lovagrendek, melyek rendszerint a pápa által megerősittetve, háromszoros czélt tüztek maguk elé, u. m. vendégszeretetet, szabályozott vallásgyakorlatot, a hitlenek és eretnekek üldözését, s vitézeik lovagokra, káplánokra, szolgálatot tevő testvérekre és fegyveres társakra oszlottak. Ezen alkatrészekből a papi elem világosan kitünik, mely e mellett az ő szerzetesrendével mindig viszonyban maradván, nagyon természetes, hogy ez is, épen a mondott elemnél fogva, jelentékeny befolyást gyakorolt a lovagrendre. Ezen körülmény s a római szentszéknek hatalma, mely csaknem az 1217-dik évig egyenlő világi és szellemi tulsulylyal birt, a lovagrendeknek nemcsak vallásos szint kölcsönzött, hanem azokat a magasabb papságtól többé kevésbbé függővé tette.

Tisztán világi lovagrendek nyomára a 13-dik században találunk, elsőben csak egyes testvérületekben, később fejedelmek által alapitott rendekben, névszerint a még ma is virágzó danebrog-rendben Dániában. Ezen rendeknek kiosztását az alapitók maguknak és utódaiknak tartották fenn, hogy az érdemeket megjutalmazzák, hű ügyfeleiket, jelesül a nemességet a trónhoz csatolják, vagy, hogy székök fényét emeljék. Innen lettek az *uralkodók*, herczegek és főméltóságok *magas rendei*, a *házi rendek*, legelsőben az alapitó házának tagjaiért és szolgáiért, mint péld. a szász rutakoronarend, a bádeni hűségrend stb.; az *udvarrendek*, péld. a térdszalagrend; a *női rendek*, péld. a csillagkereszt-rend, a Luiza-rend, szent Erzsébet, szt. Anna, szt. Katalin-rend, Teréziarend sat. és a sok *érdemrend*, melyekkel katonai vagy polgári, vagy vegyes érdemeket szokás megjutalmazni.

A házi-, udvari-, női- és érdemrendeken kivül még ma is fennállnak némely *papi lovagrendek*, mint a johanniták rende, a németrend, a veres csillagkeresztrend sat. Ezekről mondja Gutzkow: „hogy a világiak és papok közt közepett állnak, hogy pápáktól és királyoktól egyaránttiszteltetnek és üldöztetnek, hogy önmaguk-, lemondásuk- és vitézségüknél fogva köztiszteletben részesülnek sat.“

A 18-dik században az alsóbb néprétegeket is kezdték főkép katonai érdemekért érmekkel (Medaille) jutalmazni. Ezen tiszteletjelek majd kereszttel, szalaggal, paizszsal, csillaggal, csattal vannak ellátva, majd emlékpénzeket ábrázolnak. Legtöbbnyire a spanyol-, olasz-, németországi hadjáratokból erednek, melyek I. Napoleon ellen 1808-tól 1815-ig voltak kiállitva.

Lássuk már most az Ausztriában virágzó érdemrendeket. Ilyek:

1. A *johanniták rende*, melyet Puy Rajmond nehány amalfii kereskedővel alapitott 1118-ban, a szent földre zarándokolók gyámolitása végett.

meg.» A kis zsarnokok a nagyobb zsarnok e biztatására dehogy könnyitettek valamit alattvalóik anyagi és morális terhein; dehogy törődtek volna alattvalóik aspiráczióival. Egy más nápolyi királyt, II. Ferdinándot, a kinek istenfélő kormányát Gladstone a *kormányrendszerré emelt istentagadásnak* nevezte, a forradalomtól és a liberálizmustól való félelem az öldöklés, a kegyetlenkedés paroxizmusába ejtette. Nemcsak a gyilkolás minden ismert és használatos szerszáma működik fáradhatatlanul; de a spanyol San Hermandad borzalmasságait is életre hívja. Kínzó kamráiban pihenés nélkül dolgozik az *angyali szék*, az *elhallgattató süveg*, az *izzó fejfúró*. Alattvalói elkeresztelik bombakirálynak. Elég ok, hogy valakit megkinoztasson, hogy széles karimájú kalapot és hosszú szakállt viselt. Modenában IV. Ferencz osztrák főherczeg a foglyokkal nadragulyát etet s az őrjöngők vallomása elég alap halálos ítélet kimondására. XII. Leó pápa legátusa Ravennában fölakasztat hét szabadelvüt és hulláikat az ég madarainak hagyja zsákmányul. Az atroczitások faja és száma fölsorolhatatlan. A forradalmároktól a zsarnokság eltanulja a titkos társulatok alakítását. A gregoriánusokat XVI. Gergely pápáról nevezték el. A sanfedisták nemcsak laikusokból ujonczozták tagjaikat; voltak köztük püspökök és más egyházi dignitáriusok. A tagok fölavatásukkor megáldott tőrt kaptak; halált fogadtak mindenkire, a ki nem híve az egyedül üdvözítő szent vallásnak; esküt tettek, hogy nem irgalmazva sem aggnak, sem gyermeknek, az utolsó csöppig kiontják az infámis szabadelvüek vérét s hogy átkos szektájukat irmagostól kiirtják.

Az untalanul megújuló, szakadatlanul tartó olasz szabadság-mozgalmakat ezek a viszonyok szülték, ez a szellem nevelte. A múlt század első felében, talán mert a viszonyok egy csöppet sem kedveztek, az olaszban föltámadt, olthatatlanul lobogott az a vágy, a mely már Dantét és Macchiavellit is hevítette, hogy Italia egyesüljön és földjéről örökre elűzze az idegen zsarnokokat. Ez a vágy annyira parancsoló volt, hogy nem számoltak a lehetőséggel, hogy egészen oktalanul ezrek és ezrek áldozták föl magukat. Ez a vágy üldözte el Genoából, adott egy negyedszázadnál hosszabb időre vándorbotot a Mazzini kezébe is. Ő nemcsak szabadelvü volt, nemcsak reformokat sürgetett. Nem bírt megbarátkozni azzal a gondolattal, hogy az olasz hétfelé tagoltan, jobbára idegen zsarnokok alatt éljen. Irodalmi és történeti tanulmányai valami gyönyörüséges, bódító képét rajzolták lelkébe az antik Rómának, a római köztársaságnak. A monarchiának örök ellenségévé esküdött már ifjú korában, a midőn az olasz egység, függetlenség és szabadság apostolának szánta magát s a királysággal még akkor sem békült ki, a midőn a szárd király

A PÜSPÖKÖK KIJÖNNEK A KONGRESSZUS ÜLÉSÉRŐL.

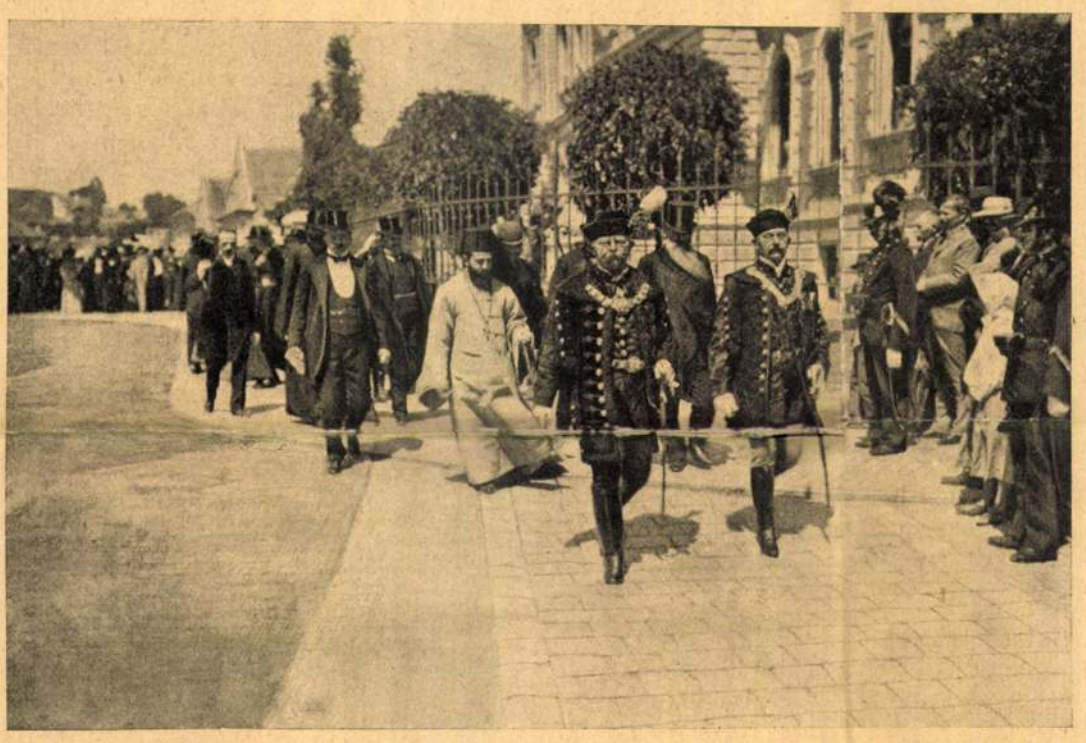

GÜNTHER ANTAL KIRÁLYI BIZTOS ÉS ADLÁTUSA, JOANOVICS PÁL, TÁVOZNAK A KONGRESSZUSRÓL.

valóra váltotta álmát az olasz egység kivivásával. Természetes, hogy a szent szövetség korában, a múlt század harminczas éveiben ilyen elvekkel, még ha kevésbé elszánt s ha óvatosabb természet is, nem élhetett olasz földön. Menekülnie kellett, el kellett szakadnia anyjától, a kit imádott, a kiért nem dobta el az életet, a midőn az élettől nagyon megcsömörlött. Előbb franczia földön, a Genovához közel eső Marseillesben vonta meg magát, a míg a franczia kormány szakadatlan és kicsinyes zaklatások árán megtűrte az olasz politikai menekülteket. Nem volt a karbonari, sem a veri italiani tagja, a kik a franczia földről, Párisból táplálták az olasz mozgalmakat; mert sem dogmáikkal nem rokonszenvezett, sem őket nem tartotta képeseknek és alkalmasaknak az olasz egység megteremtésére. Több fanatizmust, nagyobb elszántságot, több és vakmerőbb energiát kivánt, mint a mennyit talált a karbonárik s a veri italianik között. Minthogy maga is ifjú volt, nem csoda, hogy vakmerő terveit a lelkes, a tapasztalatlan, a nem számolgató ifjúságra építi. Megalapítja titokban megjelenő folyóiratát, a *Giovine Italiá*-t és *Giovine Italiá*-nak nevezi azt a társaságot, a mely nemcsak az olasz egységet teremti meg, hanem a szabadság, egyenlőség és testvériség

A KIRÁLYI BIZTOS FOGATA VISSZATÉRŐBEN A «VENI SANCTE»-RŐL.

A KARLÓCZAI PATRIÁRKA-VÁLASZTÁSRÓL. — Balogh Rudolf fényképei.

jegyében szabaddá teszi, köztársaságokká gyűjti Európa összes nemzeteit. Azzal nem törődött Mazzini, a mivel még ma sem igen törődnek, hogy a szabadság és egyenlőség egymást kizáró, ellenséges fogalmak s hogy áthidalására, kibékítésére a testvériség nem elég hatalom. Mazzini az európai szabadság kivivásában az olasznak szánta a vezérszerepet ; az olasz fajnak kellett adnia példát; azért akarta, hogy az olasz a maga erejével, idegen támogatás nélkül vívja ki a szabadságot. Szó nélkül sok a khiméra abban, a mit Mazzini tervel, de khimérait, utópiáit a papiroson, a teóriában valószínűekké, elfogadhatókká tudta tenni.

Miután dugába dőlt a vitathatatlanul logikusan megkonstruált terv, hogy a Giovine Italia Szavójába törve, megadja a jelt a forradalom kitörésére s kivívja az olasz egységet, a *Giovine Italiából* megteremtette a *Giovine Európá*-t, a melyben előbb csak a német, a lengyel és Svájcz kapott osztályt. Ennek a szövetkezésnek az volt a czélja, hogy Anglián, Törökországon kívül egész Európában propagálja a szabadságvágyat s a köztársasági érzelmeket. Hogy a terv kivihetetlen, hogy utópia, a mely csak álmainkban élhet, az a terv arányaiból is kitetszik. Arra azonban jó volt ez a grandiózus álmodozás, hogy nyugtalanítsa a a hatalmakat, hogy a Giovine Italia és Európa magára uszíttassa Európa összes rendőreit és kémeit s hogy a czenzurát még szemfülesebbé és még kicsinyesebbé tegye. Mazzininek menekülnie kell Marseillesből. Előbb Genfben vonja meg magát, mikor aztán a rendőrség nagyon zaklatja, mikor attól tarthat, hogy elfogják, svájczi városokban, hol itt, hol amott él rejtek helyen. Aszketa életet él, olykor hetekig sem hagyja el szobáját, részben mert szakadatlanul kell dolgoznia, részben hogy buvóhelyét ne árulja el. Négy fal közül igazgatja és irányítja a *Giovine Italia* izgalmas munkáját. Ágensei, a kiknek a költséget adakozás útján és munkájával szerzi, szakadatlanul útban vannak Itáliába, hogy kapcsot teremtsenek a Giovine Italia marseillesi központja s a helyi szövetkezetek között. Mazzini beteggé dolgozza magát, hogy az ágenseket utasításokkal lássa el. Roszul táplálkozik, hogy minden pénzt a szövetség czéljaira fordíthasson s nem ritkán annyira kiköltekezik, hogy maga alamizsnára szorul. Fiatal vére áhítja a szerelmet, szive a boldogságot, a családi élet békés nyugalmát s kétszer is lemond a szerelemről, a boldogságról, a mely kinálkozik, a mely megkisérti, hogy csak czéljának élhessen. Elvág minden köteléket, a mely az élethez fűz, csupán anyjáról nem mond le. Ilyen munkára, ekkora lemondásra, ennyi áldozatra csak a fanatizmus képes. Mazzini nem lankad, nem fárad ki, pedig a tapasztalás ugyancsak megtépi illusióit. Azzal nem törődik, hogy a hatalom üldözi, hogy a karbonárik kigyót-békát rákiáltanak. A mi elkeseríti, a mi az emberből kiábrándítja az, hogy környezetében is akadnak árulók, hogy környezetéből rágalmazzák meg. Megutálja az embert, de nem az emberiséget s ideáljáért tovább küzd vakon, makacsul, készen minden áldozatra.

Metternich gondoskodott arról, hogy a franczia s a svájczi rendőrség szakadatlanul a Mazzini sarkában legyen és fáradhatatlanul zaklassa. Mihelyt a *Giovine Italia* jobban mozgolódik, jegyzékeiben állandó a panasz, hogy a franczia kormánytól, pedig annak van kezeügyében, Mazzini tehet, a mit akar, hogy nem is kell rejtőzködnie. A mindenható bécsi kanczellár, Európa hivatalos gondviselője keservesen panaszolja s panasza, a mit szó szerint adunk, kit ne hatna meg: «Harczoltam a világ legnagyobb katonájával és legyőztem. Szövetségbe kerítettem, egy kalap alá fogtam a császárt, a czárt, a szultánt, a pápát, Európa királyait és fejedelmeit. Soha senki azonban annyi fáradságot és gondot nem okozott, mint az a sovány, sáppadt, rongyos olasz utonálló, a kinek szava mennydörgés, a ki olyan lelkes, a milyenek csak apostolok lehettek, a ki ravasz, mint a tolvaj, leleményes mint a komédiás, kitartó, mint a szerelmes s a kit Mazzini Józsefnek hívnak». Ez a nagyhatalom, hogy nyugodtabban alhassék s hogy nyugodtabban őrködhessék Európa fölött, a vézna olaszt, a szabadság s az emberiség trubadurját aztán kizaklatta a szabad Svájczból, a neutrális köz-

Sterio festménye.

BERZSENYI DÁNIEL I[illegible]SMERETLEN ARCZKÉPE.

társaságból, Angliába[illegible] godtabban folytathatt[illegible] szabadabban ébresztge[illegible] hol aztán az is nyu[illegible] munkáját, a honnan [illegible]hette a szabadságot.

Junius.

BERZSENYI DÁ[illegible]IEL EGY EDDIG ISMERETLE[illegible]N ARCZKÉPE.

A napokban egy j[illegible] barátomnál, nemesdédi Stephaich Pál földbir[illegible]okosnál voltam a Szigetvár mellett levő G[illegible]örösgalon, a hol a házigazda szives volt á[illegible]tadni nekem Berzsenyi Dánielnek egy levelét, melyet nagyatyjához, Stephaich Gáspárhoz [illegible]ntézett a költő. S mely a következőleg hangzik:

Spectabili, Perillustri[illegible] ac Generos. Domino Domino Gasparo Stefa[illegible]ics, Incl. Comts. Simig. Ordinarii Sudlium, [illegible]omino mihi sing. colendi[illegible]ssimo.

N. Gomba.

Tekintetes Fő-Biró Úr.

Különösen tisztelt Drága Nagy Jó Úr!

A' sors úgy hozta magával, hogy nékem néhány esztendőkig nem csekély javaimrul, hanem csak magamrul kellett aggódnom, melly szerint Gombai jószágom kiváltásárul is mind ekkorig nem gondolkozhattam; de mivel Uraságtoknak mái cselekedete eléggé meg mutatta, hogy gondolkoznom kell, tehát alázatosan jelentem, hogy említett jószágomnak zálogos esztendei eltelvén, változhatatlan szándékom azt kiváltani.

Ugyan azért könyörgök alázatosan Fő-Biró Úrnak, méltóztassék a liquidálandókat liquidálni. 'S nékem a' jószágot a' contractus értelme szerint vissza bocsátani, a' mi eránt is egyenes uri declaratiójat ezennel ki kérem. A' mi pedig az erdőbeli rátámnak hatalmas fel[illegible]mérését illeti, kötelességem szerint ezennel tudósítom Fő-Biró Urat, hogy én azon rátámnak nemcsak a' contractus értelme szerint, de cselekedettel is, mind akkorig szabad birásában voltam s ugyan azért declarálom, hogy minden leg kissebb háborgattatásomat vindicálni fogom. Addig is tehát míg [illegible]jussaim védelmére a törvényes lépéseket [illegible]tehetem, tartóztassa magát Fő Biró' Úr minden további hatalmaskodástul. Melly ebbéli alázatos jelentéseim mellett, magamat több ízben tapasztalt Uri dexteritásában ajánlom 's különös tisztelettel maradok tekintetes Fő Biró Urnak

Nikla Dec. 31-dik 1821.

alázatos szolgája

Bersenyi Dániel.

E levélhez magyarázatúl előadom, miszerint a költő atyja Berzsenyi Lajos, a ki Hetyén, Vas vármegyében lakott, somogymegyei birtokait zálogba adta és pedig a niklai nagyobb kiterjedésűt sógorának Thulmon Pálnak, a gombai kisebb részt pedig nemesdédi Stephaich Gáspárnak.

A költő házassága után csakhamar anyósához özv. Dukai Takács Ferenczhez Sömjénbe költözött s annak birtokán gazdálkodott. Anyósának 1804. évben történt halála után pedig a sömjéni birtokot Ajkay Jánosnak zálogba adta, míg az ingóságokat Kunoss Jakabnak, — Kunoss Endre írónk atyjának — eladta, s ő maga családjával Niklára költözött, a hol az anyai nagyobb birtoka volt. A hetyei birtokból atyja élt, neje birtokai pedig szétszórva, több községben voltak s így czélszerűbbnek látta a Somogyba költözést, — bár atyja mindig ellenezte azt.

A niklai birtok 2000 forintért volt zálogba adva s Berzsenyi Lajos ezt az összeget évek óta készen tartotta a kiváltás esetére, — de fia azt a házasságával járt költségekre elköltötte, melyet azonban a költő bőven fedezett neje birtokának zálogbaadásával.

Az atya ellenzésének oka úgy látszik, az volt, mert Berzsenyi Lajos, a ki szintén lakott Somogyban, nem akarta, hogy fia oly messzire menjen tőle. Ő ugyanis már akkor beteges, tehetetlen ember volt s életének utolsó, csaknem húsz évét ily állapotban kellett végigszenvednie; ezért csak nagy ellenszegülés után adta át fiának a szekrény kulcsát, melyben az irományok voltak s könyekre fakadva mondta el Cassandra jövendölését. A költő, fájó szívvel bár, de búcsút vett a szép Kemenesaljától s állandóan Somogyba költözött, — kiváltván az atyja által Thulmon Pál rokonának zálogbaadott anyai birtokát.

A költő ekkor mintegy 1100 hold, később a gombai birtok kiváltása után, 1200 hold földnek lőn urává, s a gombai hegyen 40 hold szőlője lett.

E szép birtokhoz a költőnek egy sövényfalra épült kis parasztház volt a lakása, s csak midőn ez már leszakadással fenyegette, építtetett 1812-ben egy másik házat; ez is egyszerű volt, — tömésfallal, szalmatetővel, de mégis kényelmesebb a réginél.

Nem áll tehát az az állítás, hogy a költő az atyjával való viszály következtében jött le Somogyba; a mi abból is kitűnik, hogy ő nem atyjával Hetyén, hanem Sömjénben lakott, a hova az atyai házból neje óhajára költözött. De meg azt igazolják a költőnek atyjával még Niklárol való levelei is, melyek mind a legnagyobb tiszteletet és szeretetet tanusítják.

Berzsenyi Lajos bár szigorú, de jószívű, szorgalmas ember s emellett igen fölvilágosodott fő s hires ügyvéd volt.

Midőn unokatestvérének, dukai Takács Istvánnak nejét, dukai Takács Juditnak anyját Vittnyédy Terézt Dukában 27 évi boldog házasság után 1811 évben szeptember 3-án eltemették, Németh Pál kis somlyói ev. prédikátor minden atyafiától versben búcsuztatta el. Berzsenyi Lajosra térvén, tőle a következőkép búcsuztatta:

«Egyházas — Berzsenyi Berzsenyi Lajos Ur!
Rólad emlékezvén, szivem ugyan megszúr,
Mert ha atyafi nem volnál is mi hozzánk,
Még is megérdemlenéd e szómat hozzád!
A sinylődőkkel vagy régen egy osztályban,
Igy éldegelsz holmi házi ispotályban.
Köszönöm házamhoz vonzó szivességed!
Hordozhasd békével sok erőtlenséged!
Majd mikor néked is eljő a vég óra
Készen fejed hajts a mindenható szóra,
Hogy mint érett buzát, szépen learasson,
A mennyei csűrbe betakaríthasson.»

Ez alkalommal Németh Pál kissomlyói és Döbrentei Lajos bobai ev. predikátor által mondott halotti beszédeket a család Szombathelyen ki is nyomatta. E 68 oldalra terjedő könyvből, — mely nálam is megvan, — irtam ki a fentebbi sorokat.

Bemutatom még a költőnek egy eddig ismeretlen arczképét, melyet az 1812—1814 körül Somogyban járt Sterio nevű olasz festő festett. Az eredeti miniatűr, elefántcsontra festett kép birtokomban van, nagynénémtől, néhai Berzsenyi Lászlóné szül. Noszlopy Juliától kaptam, a ki a költő fiának volt a felesége s Niklán a költő házában lakott.

Noszlopy Tivadar.

A BŰVÖS ERSZÉNY.

REGÉNY. (Folytatás.)

Irta KRÚDY GYULA.

Viczky elbucsúzott a gyámapjától.

— Édes fiam, — mondta Baracskay bácsi szinte meghatottan, — verd ki a fejedből Fátyol Rózsikát. Én mondom neked, a ki az éle-

341. MAKART, HANS: Olajvázlat egy kompozicióhoz. – Oelskizze zu einer Komposition.
A Szent=György=Czéh XXI. művészeti aukciójából.

Az itt felsorolt grafikai művek *bármelyike* a Szent=György=Czéh Magyar Amatőrök és Gyüjtők Egyesülete tagjainak *teljesen díjtalanul áll rendelkezésére*, mint az 1914. évre szóló rendkivüli tagilletmény. E képek a kiállitás tartama alatt, tehát 1915 február 20=a és március 2=a közötti időközben vehetők át d. e. 10=től este 8=ig az Üllői=ut 14. szám alatt levő kiállitási helyiségben és azonnal elszálithatók; az átvételkor a tagsági igazolvány telmutatandó; az esetleges tagdijhátralék ugyanott lefizethető.

E grafikai lapok egy része készpénz fizetés mellett is eladó; a Szent=György=Czéh tagjai kedvezményben részesülnek.

Házhoz szállitásra Egyesületünk a háboru következtében behozott rendkivüli póstai szabályok, valamint a grafikai müvek érzékeny volta miatt *nem vállalkozhatik*. Külön kivánságra e célra fogadott küldönccel hazaküldjük ugyan a kiválasztott műlapot, de csak az illető költségére és veszélyére. Kérjük tehát tagjainkat, hogy a mondott időközben annál is inkább gondoskodjanak e rendkivüli kedvezmény igénybevételéről, mert egyfelől a *lapok eredeti műtárgy jellege következtében a csekélyszámu* példányok hamarosan elfogynak, másfelől későbbi időpontban beérkező reklamációt csakis abban az esetben vehetünk figyelembe, ha az illetőt tényleges katonai szolgálat akadályozta a megfelelő intézkedés megtételében.

E műlapok keretezetlenek. Egyesületünk azonban a lapok nagysága szerint 3 K=tól 12 K=ig terjedő önköltségi árban gondoskodott izléses és olcsó keretekről, ugy hogy megfelelő ráfizetés mellett a képek keretben is azonnal rendelkezésre állanak.

Minthogy e tagilletmények még az 1914. évre vonatkoznak, az 1915. évtől kezdődőleg azonban eddig több, mint száz uj tag lépett Egyesületünkbe, sőt az ujonnan belépők száma előreláthatólag gyarapodni fog, a méltányosság parancsának engedve, e kedvezményt ő rájuk is kiterjesztettük.

Vidéki és külföldi tagjaink mindegyikének külön levelet irtunk az őket megillető műlapok dolgában.

467. STERIO KÁROLY.
Ulánus-tiszt.

CARLSTERIO
Ulanenoffizier
1845. — XXI.
Kunstauction der
Sanct-Georgs-
Innung.

	Belső (kép) méret	Papir-nagyság centiméterekben
41. SZÉKELY ANDOR (dobai): Toilette, linoleum-metszet	31×28	36×33
TARDOS TAUSSIG ÁRMIN:		
42. Estavayer le Lac Canton Neuchatel Aquatinta	12—9	42—32
43. Kápolna, vernis mou	27—18	36—42
44. Egy régi szegedi molnár, rézkarc . .	18—14	48 45
45. Tunisi csatorna, linoleum metszet . .	20—30	56—41
46. Magányos fa, rézkarc	17 - 12	44—49
47. Kárpáti téli táj, rézkarc	11×15	56×41

A most felsorolt hat grafikai lap szállitására csak 2—3 hét mulva vállalkozhatunk.

48. TICHY GYULA:

Biedermeier, rézkarc 24×18 32×22
L. az illusztrációt 38. l.

49. — Tantalus, rézkarc 24×18 32×22
L. az illusztrációt 32. l.

C.

FÜGGELÉK.

HELIOGRAVŰRÖK BAYROS FERENC marquis művei után:

50. Ich geb's auf. . . 24×19 40×33
51. Leda . . . . . 16×12 50×40
52. Exlibris . . . . 16×12 50×40
53. Exlibris Hermy . . 16×12 42×28
54. Exlibris Orceckovic 16×12 42×28
L. A Gyüjtő 1913. évi Bayros (3., 4. szám.) számának első illusztrációját

D.

FÜGGELÉK.

55—62. NYOMATOK NÉHAI KOSSUTH FERENC AMATŐR-MŰHELYÉBEN KÉSZÜLT különböző technikáju mélynyomásu lapok után.

A Gyüjtő
1915. 47. l.

Sterio Károly (Stájerlak, 1821. — Pest, 1862. jun. 4.): festő, a romantika korának egyik jelentős mestere. 1840-től a bécsi ak.-n tanult. Pozsonyban festette a Müvészek lakomája a Vaskutacskánál és Pozsony mellett 1848-ban c. képét. Pesten keresett arckép (Széchenyi István, Andrássy Manó) s életkép-festő (Papagályos bölgy) lett. Számos sport és vadászképet is festett. 1857-ben a pesti szerb templom számára 48 képet készitett. Müveit gondos kivitel, biztos rajztudás, anyagszerü festésmód jellemzi. Több képe az MNG-ben van. — Irod. S. K. akadémiai festőművész élete és müvei (Vasi Szle. IV. - 1937.).

Vas. Ujs. 1861.

Buda főváros követválasztása.

(Márt. 17-én.)

A lefolyt hetekben a politikai lapok számos követválasztás leirását hozák. Nem egy helyről szomoruan kellett tapasztalnunk, hogy a pártszenvedély fékét vesztette s oly jeleneteknek valánk tanui, melyeket alkotmányos életünk uj reggelén valóban csak ellenségeink örömére idézett elő a meggondolatlanság vagy roszakarat. De voltak, még pedig tulnyomó számmal voltak megható, szép választások is, melyek népünk társadalmi müveltségéről és politikai érettségéről tesznek fényes bizonyságot.

Báró EÖTVÖS JÓZSEF hazatérése a budai választógyülésről (márt. 17-én.)

Ez utóbbi tekintetben a legragyogóbb példával ment elő az ős főváros Buda, mely a képviselő-választás napján, március 17-én, lélekemelő alkotmányos ünnepet ült, tanuságot adva a választók hazafiui szelleméről s alkotmányos polgárhoz illő rendszeretetről. Olvasóink tudják már, hogy Buda főváros egyik választókerülete fényes érdemü hazánkfiát, az 1848-i minisztert, b. *Eötvös Józsefet*, a második kerület a főváros s a távol vidék köreiben dicséretesen ismeretes ügyvédet, *Balássy Antalt* választá meg.

B. Eötvös megválasztatásának szinhelye a budai téres nyári szinház volt, mely egészen megtelt választókkal; a páholyokat és karzatokat vidám hölgyek serege foglalá el. Minden választó b. Eötvös arczképét viselé kalapja mellett. Az emeltebb helyet elfoglaló szinpadon ült a választási bizottmány, virágok, zászlók és városi czimerek között. A gyülést a bizottmány elnöke, a korábbi polgármester, Wahlheim, nyitotta meg rövid beszéddel, mire a jegyző magyar és német nyelven felolvasá az ide vonatkozó törvényczikkelyt. Ekkor Buda egyik legérdemesebb polgára, Ráth Péter lépett a szószékre, elmondván a nap fontosságát s azon tulajdonokat, melyeket Buda városa az ő képviselőjétől megkiván. Midőn b. Eötvös József nevét kimondá, a ház falait megrenditő Éljen! tört ki, a karzat hölgyei kendőiket lobogtatták, — s a szinház falain kivül álló, több ezerre menő népsokaság hiven viszhangzá a belülről hangzó örömkiáltásokat. — Szavazást — ismételt kérdésre — sem ohajtván senki, a választás nehány percz müve volt. Az eredmény elnöki kimondása után b. Eötvös József lépett választói elé, fényes beszédben köszönvén meg választói bizalmát. Miután ő Budán született s itt élte ifjusága legszebb éveit, főtörekvésének vallá, hogy ezután is mindig hü fia maradjon szülővárosának. Beszédét zajos éljenzések kisérték s a lelkesedés riadva tört ki, midőn előadása végén kimondá azon meggyőződését, „hogy oly nemzet, mely egyetért, s magát a jog teréről sem anyagi érdekek által elcsábittatni, sem fenyegetések által elijesztetni nem engedi, oly nemzet, mely a törvény paizsa alatt szabadságáért küzd, — *legyőzhetetlen!*“ — A beszéd végeztével egy gyönyörü nemzeti zászló adatott át a megválasztottnak, melyet Buda hölgyei

Sterio Károly

ezüsttel himeztek. Erre az egész gyülekezet eléneklé a Szózatot, melylyel a választási ünnep be lön fejezve.

De az utczák ünnepe csak ezután kezdödött s oly diadalmenetnek valánk tanui, melynél nagyszerübbet fejedelmek sem tapasztaltak. Báró Eötvös Józsefet, ki Pesten lakik, haza kisérték választói. Zászlót lobogtató, magyar diszruhába öltözött lovasok után jött a négylovas hintó, melyben a képviselö s egy választó ült, utána ismét lovasok, gyalog zászlósok, vagy ötven hintó s a tengernyi népség, mely az egész hosszu uton nem szünt meg éljenezni s a Szózatot énekelni. S e roppant sokaság között, e hosszu menet alatt sehol legkisebb rendetlenség sem történt! Mellékelt képünk azon jelenetet ábrázolja, midön a diadalmenet a lánczhidról a pesti partra tér át.

Ugyanazon nap a délutáni órákban történt meg a budai második választókerületben a képviselö-választás s a szavazattöbbséggel megválasztott Balássy Antal szintén zajos kitüntetéseknek s miután ö is Pesten lakik, szintén fényes hazakisérésnek volt tárgya.

Másnap a budai választók nagyszerü fáklyászenével tisztelkedtek b. Eötvös Józsefnél s a több mint 600 szövétnek fénye, a hazafiui énekek elzengése, a lelkes szónoklatok s riadó éljenzések ismét megható látványt nyujtottak.

Végre meg kell emlitenünk, a mi az egész ünnepélyt mintegy befejezé, a mult hétfön a budai „Fáczán" czimü vendéglöben a képviselök tiszteletére rendezett kedélyes lakomát.

Az ünnepiesen földiszitett teremben mintegy 200 teriték várta vendégeit s a terem végében egy magyar zenebanda hangoztatá szivviditó dallamait. A karzaton hölgykoszoru foglalt helyet. Sajnálva láttuk, hogy a polgármester ez alkalomra meg nem jelenhetett; ez okból a házigazda helyét a derék föbiró, *Hojcsi* ur foglalá el. Mellette ülének az est hösei, a megválasztott Budavárosi képviselök. Ezeken kivül jelen volt Szalay László és Gorove István pestvárosi országgyülési képviselök, Lónyay Menyhért jeles publicistánk, végre több pesti lap szerkesztöje, kik között mi is szerencsénk valánk, helyet foglalni. Nem szólunk a lakoma anyagi részéröl, mely pazar bökezüségben tünteté fel Buda polgárainak magyar vendégszeretetét; csak a szellemi részröl kell itt különösen megemlékeznünk, a pohárköszöntésekben nyilatkozott meleg hazafiui lelkesedésröl. S itt nem is annyira az ünnep elismert szónoki tehetségü vendégeinek fényes hatásu áldomásairól (milyenek voltak b. Eötvös, Szalay, Balássy, Lónyay, Hunfalvy stb. felköszöntései) teszünk említést, mint inkább a budai polgárság köréböl felhangzott, egymást érö lelkes felszólalásokat akarjuk megérinteni. Tudva van, hogy Buda városa sokáig oly hirben állott, mintha ott már csak a multnak romjain sétálna az elmaradás, a közönyösség árnyéka, s a haladás, ifjui lelkesedés szelleme mind a felviruló Pestre költözött volna át. Örömmel tapasztaltuk most, nemcsak a városi község vezetöinek, hanem a polgárság minden osztálya, az ipar, kereskedés derék tagjainak ajkairól is mindazon érzelmek, vágyak és meggyözödések öszinte hangoztatását, (hol magyar, hol német nyelven), melyekröl azt szoktak mondani, hogy ez *az igaz magyar ember hangja és érzülete!*

Buda város polgársága a hazafiui érzelmek, a haladás és polgárisultság érdekei iránt oly fogékonysággal, lelkesedéssel bir, mely az ország ös fövárosát méltán megilleti, és azon reményt kelti bennünk, hogy a mint a Duna lánczhidja nagy hatással volt az eszmék és érzelmek tisztulására, szintoly jótékony hatással lesz reá e napokban megnyitandó vasutja, mely ismét közel érintkezésbe hozandja hazánk minden részeivel, a világgal. Szivünkböl kivánjuk, hogy ös Buda városa ujra fölvirágozzék, s derék polgárainak hazafiui szelleme örök idökre fenmaradjon!

A föld beljébeni tüzröl.

Gyakran lehet hallani, hogy a föld belseje tüzzel van tele. — Min nyugszik ezen elöfelvét (hypothesis?) — Mit értenek alatta a földismészek?

Mindenki elött ismeretes, hogy a föld felszine alatt egy bizonyos mélységben a nap különböző részeiben vagy az évszakokkal nem változik a mérséklet, hanem állandó, söt még melegebb, mint középmérséklete a felületnek. — Leginkább észrevehetjük ezt egy jó pinczében, melynek mérséklete soha sem változik. Épen oly ismeretes az is, hogy mérséklete a föld beljének annál nagyobb, mennél mélyebben hatol az ember befelé. Ezt bizonyitják a mély aknákban tett hévméröi vizsgálatok. Jóllehet e melegségi növekedést nem minden aknában találták hasonlónak, de körülbelül minden 100 láb mélységre egy fokkal növekszik a száz részre osztott hévmérö. Ha már elöre föl lehetne tenni, hogy e melegségi növekedés az embertöl elérhetlen mélységekre is hasonlónak marad, ugy vidékünkön, hol a középmérséklet a felületen 10. fok, 9000 láb mélységre a viz forrpontjának megfelelö mérsékletet, azaz: 100 fokot kellene találnunk. *) Öt vagy hat mérföldre a felület alatt a vasnak, — 10-re minden elöttünk ismeretes sziklafajoknak meg kellene olvadni. Ezen elöfelvétet s az ebböl vont következtetést bizonyitják is csakugyan a melegforrások és a vulkáni jelenetek. A források annál melegebbek, mentöl mélyebbröl buzognak föl; némelyek épen forrók, s ezek, ugylátszik, hogy roppant mélységböl jönek. A vulkán-torkolatok, nem tudhatni ugyan mennyire, de mindenesetre szerfölött mélyen nyulnak be a föld gyomrába, honnan az olvadt köanyagok, mint láva, törnek fel a felületre.

Ezen tények annyira összhangzanak földünk hozzáférhetö részein a mérsékleti vizsgálatok eredményeivel, hogy ezek által a mélységgel együtt járni szokott melegségi növekedés fölvétele kétségtelen bizonyos lesz. Csak az marad még voltaképen kétség alatt, hogy ezen melegségi növekedés s mélységgel ugyanazon mértékszerben van-e mindenütt?

Némi okokból, miknek kifejtése itt nem czélom, valószinü, hogy a föld mélyebb részein lassubb ezen melegségi növekedés; hogy pl. olvadó pontja minden közetnek mélyebben fekszik mint 10 mérföld, anélkül azonban, hogy meg lehetne határozni, mennyivel fekszik mélyebben, mivel épen a melegségi növekedésnek törvényét nem ismerik eléggé.

A közetek olvadópontját tudni, földismészeti tekintetböl, igen fontos volna, de mindeddig minden e körüli vizsgálat sikertelen maradt, s vajjon sikerülni fog-e valaha, nagyon kétséges. Annyi bizonyos, hogy a föld beljének folyékonynak és forrónak kell lenni. Ezen általános olvadó pontnak bizonyos ismerete, meghatározná egyszersmind a tömör földkéreg vastagságát is, mely a folyékony földmagvat — ha szabad igy szólani — körülveszi. Elég biztosan lehet azonban állitani, hogy e földkéregnek vastagabbnak kell lenni 10 mérföldnél, de hogy 20, 30 vagy 40 mérföld vastag-e? azt még nem tudták meghatározni.

Igy hát elértünk a föld belsejébeni tüzhöz. De vajjon megfelel-e ezen, a föld belsejének földismészektöl sejtett állapota annak, a mit a köznapi életben tüznek neveznek? Felelet: nem, mert épen annyiban különbözik töle, mint olvadt ón, viasz s többeffélék. A tüz közönséges felfogás szerint nemcsak meleget, hanem lángokat és égö gázanyagokat is feltételez. Ez utóbbiakról pedig a föld beljében, s általában égési proczessusról nem lehet szó. Hiányzik itt az égést feltételezö gázalaku éleny.

A földismészek elöfelvéte tehát csak egy, a meleg által folyékonnyá vált, de nem égö földmag. A melegség következtében fogékony a viz is, mert ha egy bizonyos foknyira a meleget elvonjuk töle, kemény testté, jéggé szilárdul. Ez áll valószinüleg minden folyóságról, ha szintén nem is sikerült mindeniket megkeményiteni; épen igy olvadnak meg a meleg következtében a közönséges lég mérsékletnél keménynek ismert legtöbb testek. Ha ezen megolvadáshoz — a mi érzékünk szerint itélve — felette nagy mérséklet szükséges, akkor az olvadott testet forrófolyékonynak, a melynek megoldására pedig nem kell nagy meleg, azt csak folyékonynak nevezik.

A forróság — meleg — és hidegröli fogalom egészen rávitetles (relativ) s csupán testünk sajátsága által föltételezett, mert még azon test is, mely érzékeinkre nagyon hideg hatást gyakorol, tartalmaz meleget, melyet a körülmények változtával elbocsáthat. Egészen meleg nélküli testet vagy ürt még nem találtak. A melegnek csak különböző fokait ismerik, de meleghiányt, melyet absolut hidegnek lehessen nevezni, még nem ismernek. A földgömb kérge hasonlit tehát némikép egy befagyott tónak jégfelületéhez, azon különbséggel, hogy a földkérge, és az alatta található folyékonyság nem egyéb, mint a tó vize, és hogy folyékony lehessen, nagyobb melegségi fokot igényel, mint a viz.

S valósággal hiszik is földismészeink, hogy egy része ezen kemény kéregnek, hasonlóan egy befagyott tó felületéhez hülés következtében állott elö az egykor egészen folyó állapotban levö

*) Itt azonban megjegyzendö, hogy a valóságos forrpont a lég nagyobb nyomása miatt egy kevéssel mélyebben lenne.

ORLAI PETRICS Soma STERIO

Komárik Dénes

ADALÉKOK FESZL FRIGYES MŰVÉSZKAPCSOLATAIHOZ

Feszl Frigyes művészkapcsolatai közül – értem ezen a festőkkel és szobrászokkal való, a szakmai közeg nyújtotta társasági ismeretségen túlmenő közelebbi, esetleg baráti kapcsolatokat – csupán az idősebb koriakról tudunk valamit Kauser Józsefnek a Vigadó építése utáni időket tárgyaló visszaemlékezése alapján[1]. Ez a festők közül *Than Mórt, Lotz Károlyt, Wagner Sándort*, a szobrászok közül *Donáth Gyulát* említi[2]. Néhány utalás nyomán sejthetjük, hogy esetleg *Orlai Petrics Somához* és *Klimkovics Ferenc*hez is fűzték személyesebb szálak[3]. E művészek körét szeretném bővíteni ezúttal *Sterio Károly, August Pettenkofen* és *Max Felix Paur* személyét illető adalékok közlésével. Ennek megfelelően jelen írásnak nem célja összefüggő és végleges kép rajzolása, sokkal inkább a további kutatás számára adatok hozzáférhetővé tétele és megoldandó problémák felvetése.

Feszl és *Sterio* (1821–1862)[4] valamilyen kapcsolata eddig is sejthető volt. A fiatal építészről a vele egyidős művész egyik legszebb portréját festette 1847-ben[5], 1861-ben pedig az Akadémia palotájának pályatervén az ő ecsetje keltette életre a perspektivikus ábrázolás staffázs alakjait[6]. Ez a terv ugyan nem Feszl, hanem Henszlmann, Gerster és Frey műve volt, de készítői Feszl Frigyes szűkebb köréhez tartoztak. Különösen Gerster Károly, aki kilenc évig (1845–1854) volt a Kauser–Feszl–Gerster társulásban közvetlen munkatársa, és akinek – mint látni fogjuk – még egyéb szerep is jutott a szóban forgó kapcsolat szorosra fűződésében.

A Feszl–Sterio kapcsolatra vonatkozó e meglehetősen szerény és közvetett utalásokat több új adattal egészíthetjük ki, szilárdíthatjuk meg.

Rövid életű első házassága (1853. november 26.–1856. február 24.)[7] után 1857. május 21-én Sterio Károly feleségül vette Zitterbarth András József pesti ácsmester[8] első házasságából származó leányát, Zitterbarth Klárát[9]. A leány anyja korán meghalt, apja 1847-ben újra megnősült[10]. Felesége a bajor születésű, a mannheimi színház vendégjátéka során 1846-ban Pestre kerülő s az 1846/47-es idényre az itteni Német Színházhoz szerződő fiatal színésznő, Quandt Vilma (~1827–1902) lett, ki házasságával búcsút mondott a színpadnak. A feltehetően 1857 második felében elhunyt Zitterbarth József özvegye, Sterio feleségének mostohaanyja, 1858 nyarán – egy évvel mostohalánya házasságkötése után – hozzáment a már hat éve özvegy Feszl Frigyeshez[11]. Ennek a Feszl–Sterio kapcsolat szempontjából önmagában sem érdektelen eseménynek azonban megvoltak a maga előzményei. Nevezetesen az, hogy Zitterbarth József a Kauser–Feszl–Gerster triász szorosabb baráti köréhez tartozott. Együtt csináltak nagyobb üzleti vállalkozást – sörgyár alapítását Kőbányán –, keresztszülője volt, feleségével együtt, Gerster több gyermekének[12].

Mindez azt mutatja, vagy legalábbis sejteti, hogy Sterio Károlyt és Feszl Frigyest társasági ismeretségen túlmenő kapcsolat fűzte össze. Erről tanúskodik az 1935-ös szombathelyi Sterio-kiállítás katalógusának előszavában az a nyilván unokájának közlésére támaszkodó megjegyzés is, hogy Feszl Frigyes a művész meghitt baráti köréhez

tartozott[12/a]. Ezt valószínűsítő mozzanatként kell számon tartanunk továbbá – ha feltételesen is –, annak lehetőségét, hogy tanulmányaik során valamikor egyidejűleg, esetleg együtt voltak Münchenben[13], valamint Feszl Józseffel (1819–1866), Frigyes bátyjával való kapcsolatát részben itt, részben később a vasútépítéssel kapcsolatban[14]. Sterio ugyanis 1848 körül vasúti építési rajzolóként működött Pozsonyban[15] a Marchegg–pozsonyi vonal (megnyitása: 1848. augusztus 20.) munkálatainál, Feszl József pedig 1845–1850 között a Magyar Középponti Vasút alkalmazottja volt, melynek központi irodája Bécsben volt.

A mondottak fényében talán közelebb juthatunk annak a szép, kvalitásos, befejezetlen női portrénak attribuálásához, melyet Feszl Frigyes leszármazottai őriznek, s mely a családi hagyomány szerint Feszl Frigyes feleségét ábrázolja[16]. Mivel a családi emlékezet a nagy építész második házasságáról nem tud semmit, ezt az akvarellt *a* feleség képeként tartja számon. Családi hagyomány tehát nincs segítségünkre abban, hogy megállapítsuk, vajon az első vagy a második feleség képével állunk szemben. Egyik sem kizárt, de jó okkal tételezhetjük fel, hogy az elsőről (Hoffmann Reginától) van szó, hiszen az utódok részéről anyjuk, nagyanyjuk képének kegyeletes becsben tartása volt indokolt, nem a mostoháé – még ha ez az utóbbi nem is kizárt. Ezen nem változtat, hogy a késői leszármazottak mit sem tudnak, hiszen a tiszteletnek a tájékozott első generációtól kellett származnia.

Talán segít valamit, ha a szép akvarellt és a Feszl Frigyesről fennmaradt, 1860-ban készült egyetlen fotót[17], mely második felesége társaságában mutatja őt, összehasonlítjuk. Ha vannak is egyező vonások (magas, hasonló formájú homlok, kissé erőteljesebb pofacsontok, az áll alatti arcforma), mégis inkább úgy tűnik, nem ugyanazt a személyt ábrázolják. Sterio szerzőségével azonban mindkét esetben számolhatunk. Ha Quandt Vilmát ábrázolja, akkor inkább, hiszen mostohaanyósáról van szó egyben. Ha Hoffmann Reginát, akkor a tartós, az asszony 1851 januárjában bekövetkezett halála után is továbbélő Feszl–Sterio kapcsolat, barátság motiválja szerepét. Annál is inkább, hiszen még közel vagyunk a Feszl portré készítésének 1847-es időpontjához. Ez esetben a befejezetlenséget magyarázhatja a házasság terhességgel, betegséggel szaggatott–kurtított időtartama[18].

Annyi azonban bizonyos – ha esetleg több nem is –, hogy mindazok alapján, amit eddig tudunk, e portrét potenciális Sterio-műként kell számon tartanunk.

* * *

A Feszl–*Pettenkofen* kapcsolat ténye s főleg jellege problematikus. Mivel azonban az irodalomban felmerült és valami igazságmagva valószínűleg van, foglalkoznunk kell vele.

August Pettenkofen (1822–1889) személyét Vámos Ferenc hozta kapcsolatba Feszl Frigyessel, családi hagyományok és a rajzhagyatékban talált lapok alapján. Ma már nem állapítható meg, hogy Vámos pontosan mit hallott a családtól, hogy maga ez a hagyomány mennyire volt hiteles. Ő maga így ír erről: „[Feszl] Frigyes öccsének, Mihálynak családja a 20-as években is Szolnokon élt. Ez a testvér postamester volt itt. Lakásában szállt meg minden szolnoki tartózkodásakor vendégként August Pettenkofen, a nagy osztrák festő"[19]. „Pettenkofenhez ... valószínű baráti szálak fűzték, s ez a kapcsolat hatással lehetett Feszlre is. Pettenkofent az alföldi táj ejtette rabságba. Sokat utazott az Alföldön, Szolnokon, Fegyverneken, Kecskeméten is megfordult

Feszlhez hasonlóan. Kis méretű ceruzarajzain ‚Szolnoki ember', ‚Fegyverneki ember' felírások láthatók [itt nyilván már Feszl rajzairól van szó]. Hagyatékában tucatnyi rajz maradt, amelyeken a dragonyosok öltözetét aprólékos vonásokkal örökíti meg. Ezek Pettenkofen rajzainak bizonyultak, s – unokája jóvoltából – 1960 óta a Szépművészeti Múzeum grafikai osztályát gazdagítják." A jegyzetben megemlíti: „...Feszl hagyatékából a Szépművészeti Múzeumba került Pettenkofen-rajzok Pettenkofen-nek ‚Die österreichische Armee' ciklusához készültek ..."[20]

A mondottakkal kapcsolatos kételyeinket, problémáinkat Weixlgärtner alapvető, rendkívül részletes, Vámos által is használt monográfiája[21] és egyéb, a Feszl-kutatás során előkerült adat alapján vehetjük számba.

Ami a Feszl Mihálynál való megszállást illeti, az aligha igaz. Weixlgärtner ugyanis felsorolja Pettenkofen minden szolnoki lakóhelyét[22], de Feszl Mihály neve nem fordul elő közöttük. Igaz, egyes esetekben csak azt mondja meg, hogy kinek a házában, tehát tulajdonosról beszél, de eléggé egyértelműen abban az értelemben, hogy az volt a szállásadója. Hozzáveendő ehhez, hogy Weixlgärtner felhasználta Pettenkofen minden, általa elérhető irományát, így 12 jegyzetfüzetét is – melyekről feltételezi, hogy részben esetleg (a halála után megsemmisített) naplóinak kivonatát is tartalmazza –, rengeteg, cédulára írt feljegyzését stb., valamint ismerte kb. 150 tételt tartalmazó levelezési címjegyzékét. De mindezek alapján nem említi se Feszl Mihályt, se – ami egyébként fontosabb – Feszl Frigyest rendkívül adatgazdag művében.

Feszl Mihályról (1838– ?) tudjuk, hogy 1857-ben beiratkozott a k.k. Joseph-Politechnikumba[23], s ha feltételezzük, hogy a teljes négy éves kurzust elvégezte, akkor 1861-ig Pesten volt. 1871-ben egy hagyatéki irat tanusága szerint már Szolnokon élt[24], de 1878–1888 között a budapesti címjegyzékekben szerepel, távirdatisztként. Ezután kerülhetett újból Szolnokra, ahol a jelek szerint valóban élete hátralevő részét töltötte, és esetleg valóban volt postamester[25]. – Amint látjuk tehát, a szempontukból számításba jövő időben csak legfeljebb 15 évet töltött Szolnokon, s ha már akkor a posta alkalmazottja volt, kezdő beosztásban lehetett. Ez idő alatt – Weixlgärtner kimutatása szerint – Pettenkofen mindössze ötször fordult meg a Tisza-parti városban. Feszl Mihály személye így elég gyér támpontot kínál a Feszl–Pettenkofen kapcsolat alátámasztására.

Pettenkofen számos szolnoki, kevés ezen kívüli alföldi útja ismert, Fegyvernekről, Kecskemétről monográfusa azonban – tudtommal – nem ír. Feszl rajzhagyatékában „Szolnoki ember", „Fegyverneki ember" feliratú rajzot nem találtam, amivel nem akarom azt mondani, hogy annak idején ilyet Vámos Ferenc nem láthatott. De ez a negatívum s kivált az előbbiek egyelőre nem erősítik meg Vámos állításait[26]. Különösen pedig azt nem, hogy Feszl Frigyest Pettenkofen inspirálta volna a népies tárgy, a népi életkép felé forduló érdeklődésében.

Egy Feszl Frigyessel kapcsolatos – teljesen más természetű – Pettenkofen szereplést azonban meg kell említenünk. Az osztrák festő monográfusa feljegyzi, Feszl pesti Dohány utcai zsinagóga tervének litográfiáján a staffázs alakokat Pettenkofen rajzolta[27]. Ezt annak alapján állítja, hogy a dr. August Heymann gyűjteményben lévő példány hátoldalán ceruzával „Figuren von A. v. Pettenkofen" felírás található, amit ő stíluskritikai megfigyelésekkel is megerősíthetőnek talál. Ennek magyarázatát a szerző – nézetem szerint helyesen – abban látja, hogy Pettenkofen a litografussal, Franz Xaver Sandmannal már korábban, más vállalkozásban is működött együtt.

Mindezt megerősíti, hogy fennmaradt (bár az 1950-es évek óta lappangva) az 1851-ben készült litográfia alapjául szolgáló, azzal hajszál pontosan egyező Feszl-akvarell, melyen valóban nincsenek figurák[28]. Megjegyzendő, hogy Feszlnek az alakrajz nem volt erőssége, s bár az akvarell távlati képein néha látható staffázs alakok nem rosszak, de a zsinagóga-litográfián szereplőktől gyökeresen különböznek. Többek között messze nem olyan részletezettek, inkább nagyvonalúan, lazán, ecsettel jelzettek[29].

* * *

A harmadik említésre méltó művészkapcsolat sem szűkölködik bizonytalanságokban, megoldásra váró rejtélyekben, különlegességekben. Már az a tény is különös, hogy tulajdonképpen építészről van szó, aki azonban grafikusi (népéletképrajzolói) mivoltában vonja magára figyelmünket. Érdekes módon *Max Felix Paur* személyében Feszlhez annyiban hasonló valakiről van szó, hogy építészként nála is a szokásoson túlmenő érdeklődést tapasztalunk a grafika iránt, melynek témaválasztását – Feszlnél fokozottan, nála szinte kizárólagosan – a népi világ felé való fordulás jellemzi. Ez utóbbiról tanúskodik egy 120 darabos, kisméretű pauszokra rajzolt vázlatokat tartalmazó gyűjtemény, mely az 1930-as években került az akkori Fővárosi Könyvtár gyűjteményébe[30]. Ezek túlnyomórészt Pesten készültek és olyan népies alakokat, jeleneteket rögzítenek, melyekhez hasonlókat meglepően nagy számban találunk Feszl Frigyes hagyatékában[31].

A rövid életű Max Felix Paur (1807–1842) Bajorországból érkezett hozzánk, s Pollack Mihálynál való másfél hónapos alkalmaztatás után 1832 nyarától Hild József építési „rajzolója" volt[32], feltehetően 1838 őszéig, amikor iparrajziskoláját megnyitotta. Ennek 1839 őszén második évét is megkezdte, de hogy meddig tudta iskoláját fenntartani, mit csinált 1842 áprilisában bekövetkezett haláláig, egyelőre ismeretlen előttünk. Mivel a hagyatéki iratokban egyszerűen építésznek (Architekt, nem Baumeister!) nevezik, iskolafenntartó vállalkozása feltehetően nem volt hosszú életű, halálakor már nem működött. Valószínűleg visszatért eredeti foglalkozásához, talán újra Hild alkalmazásában[33].

Max Felix Paur neve annak révén merül fel Feszl Frigyessel kapcsolatban, hogy utóbbinak hagyatéka megőrzött egy 98 lapos mappát 327 beragasztott rajzzal, csekély kivétellel pausz papíron[34]. A mappa eredetileg Paur gyűjteménye volt, mintegy 40 szignált, s nem megállapítható mennyiségű szignálatlan pauszával, köztük több nem tanulmányi jellegűvel is. Ezt folytatta a két Feszl testvér, amiről tanúskodik, hogy benne több mint 25 rajz található Feszl Frigyes szignójával, 1839-es dátummal, de rajzmodor stb. alapján bizonyos, hogy ennél több tőle származó rajz van a gyűjteményben; Feszl Józsefre pedig közel 10 darab J.F. monogrammos tanulmányi rajz utal.

Hogy ismerték-e egymást, s ez a mappa hogyan és mikor került Feszl Frigyes birtokába, végül is nem tudjuk. Az előbb említett 120 darabos, technikai vonatkozásban rokon rajzgyűjtemény provenienciájának s az azzal kapcsolatos kérdéseknek tisztázása talán közelebb segít majd valamennyire ennek kiderítéséhez. Addig feltevésekre vagyunk utalva. Elképzelhető, hogy Feszl Paurt rajziskolájában ismerte meg, lehet, hogy Hild révén, akinél – ennyit biztosan tudunk – vándorlása (1839–1844) előtt fél évig legényként dolgozott, de könnyen lehet, hogy inaséveit is nála töltötte.

Mivel a müncheni akadémiát ebben az időben elenyészően kevés magyarországi

építésznövendék látogatta, Feszl ilyen irányú döntésében esetleg számolhatunk a Münchenből érkező, az akadémián hat évet eltöltő, Gärtner támogatását élvező Paur hatásával[35].

E befolyás lehetőségének felmerülése és – noha az ilyen irányú érdeklődés feltámadására késztető hatások a levegőben voltak – Max Felix Paurnak mint a népies témát és érdeklődést esetleg Feszl Frigyeshez közvetítő (egyik) ifjúkori mintaképnek ilyetén szerepe indokolttá teszi, hogy személyét számon tartsuk, s a további kutatások során számoljunk vele.

* * *

Ha befejezésül végignézünk a három művészkapcsolaton – túl azon, hogy számos, Feszl Frigyes és az érintett művészek világát közelebb hozó, azt érintő, részleteit megvilágító összefüggésbe volt alkalmunk betekinteni – mindegyiküknél feltűnik a népi motívumok, a népi alakok és életképek iránti ugyan különböző jellegű és művészi szinten megvalósuló, de markáns érdeklődés. Ha mindez, mint mondottuk, általános és a levegőben lévő volt is, eseteinkben a vonzódásnak mégis nagyobb mértékét látjuk az átlagosnál.

Ha egymáshoz való viszonyukat illetően nem is lehet eddigi ismereteink alapján állítani, hogy az említett művészek egyike vagy másika Feszl valamilyen mértékű példaképe volt, vagy annak hatása alatt állt volna, de az elképzelhető, hogy az általánosan jelen levőnek valami módon mintaképszerűen közvetítői voltak. Bár Feszl csekély grafikai közszereplése következtében – hacsak nem az egyelőre nem megbízhatóan ismert privát szférában – kölcsönhatásokról közte és e művészek közt nem igen beszélhetünk, de számolhatunk az azonos érdeklődés alapján való egymáshoz, illetve egymás művészetéhez való vonzódással. Végül is talán ebben láthatjuk Feszl e művészkapcsolatainak – a véletlen nyújtotta személyes okokon túlmenő – alapjellegét és magyarázatát.

Mint máshol már részletesebben említettem, fennmaradt „alföldi" képei, valamint grafikájának az a része, melyben a népélet, illetve annak számára megmutatkozó része felé fordult, kevés kivétellel Kőbányán és környékén, a rákosi mezőkön és a pesti határban készült[36]. A rajzhagyatékában semmi sem támasztja alá azt a már jelen írásban is érintett és kritizált állítást, hogy ezeket a szolnoki művésztelepen vagy azzal valamilyen kapcsolatban készítette volna, elsősorban Pettenkofen hatását véve számításba. Egyébként – ha Feszl témaválasztásához, irányulásához ilyen hatást egyáltalán szükséges lenne feltételeznünk – erre a szerepre még mindig inkább kínálkozna a vele bizonyíthatóan szorosabb és tartósabb kapcsolatban levő, Szolnokon és az Alföldön megforduló, annak idején elsősorban népéletképfestőként számon tartott Sterio Károly. Láthatjuk tehát, hogy a túlnyomórészt Pest környékén rajzoló–festő Feszl egyfelől az alföldi tájakra utazó, ottani motívumokat megörökítő Pettenkofen és Sterio, másfelől a szinte kizárólag a pesti folklórból merítő Max Felix Paur között helyezkedik el a lényegében azonos népi világ megörökítése iránti törekvésében.

JEGYZETEK

A jegyzetekben használt rövidítések:

FL = Budapest Főváros Levéltára

Katalógus 1984 = Feszl Frigyes, 1821–1884. Kiállítás a Budapesti Történeti Múzeumban 1984. A kiállítás anyagát válogatta és a katalógust írta: Dr. Komárik Dénes. Bp. 1984.

KOMÁRIK 1993 = KOMÁRIK D.: Feszl Frigyes (1821–1884). Bp. 1993.
MNG = Magyar Nemzeti Galéria
OL = Magyar Országos Levéltár

1. KAUSER J.: A magyar építőművészeti stílus eszméje. – Visszaemlékezések Feszl Frigyesre... Pesti Hírlap XXXVII. (1915. március 7.) 66. sz. 34–36.

2. A vonatkozó részt idézi KOMÁRIK 1993. 141. (335. jegyzet)

3. KOMÁRIK D.: Fotódokumentumok Feszl Frigyes és Feszl László hagyatékából. Ars Hungarica XX. (1992) 1. sz. 128–129.

4. Sterio egykorú gyászjelentése, valamint annak a MNG Adattárában őrzött példánya (1375/1920 ltsz.) hátoldalán található feljegyzés alapján születési helyét és idejét, valamint halála napját illetően néhány megjegyzést kell tennünk. E szerint 1862. „évi Juniushó 3-án..., élte negyvenedik évében" halt meg. Nem biztos, hogy ez a fogalmazás szabatos volt, de ha igen, akkor 1821-ben – mint ahogyan számon tartjuk – nem születhetett, hanem az 1822. június és 1823. június közötti évben látta meg a napvilágot. – Június 3-án halt meg és nem 4-én, mint ahogyan azt pontatlanul a Magyar Tudományos Értekező 1862. II. kötet, 1. füzet 73. állítja, és nyomán a későbbi említések. – A gyászjelentés versóján ceruzával a következő megjegyzés található: „Kedves jó emberem volt – Moldaván született saját szava szerint" Nyilván Ujházy Ferenctől (1827–1921) származik, mivel a leltárkönyv 1920. október 18-án kelt bejegyzése szerint a gyászjelentés az ő ajándékaként került a gyűjteménybe. Ez – bár kívánatos ellenőrizni – hihetően igaz, szemben a mindenhol szereplő Szászkabányával, amihez egyébként közel van, annyira, hogy Moldavának (Újmoldavának) utolsó postája az 1850-es években Szászka volt, ahol esetleg csak Sterio keresztelése történt.

5. Kiemelkedő jelentőségét – tudtommal elsőként – Hoffmann Edith így hangsúlyozta: „... szokatlanul széles kezelésével és hatásos színeivel, – piros sapka, vörös szakáll és vöröses barna kabát, – nemcsak hogy Sterio legjobb művei közé tartozik, hanem előkelő helyet foglal el általában is e kor magyar aquarellarcképei között". Dr.HOFFMANN E.: A Szépművészeti Múzeum új szerzeményei. II. Grafika. Magyar Művészet VII. (1931) 7. sz. 395.

6. „A perspectiv kép rajzát Frey és én együtt készítettük, színezése Frey egyedüli műve, alakjait pedig Sterio festette." HENSZLMANN I.: Az Akadémia palotájának eddigi története. Kritikai Lapok I. (1862) 1. sz. 13.

7. MNG Adattára: 18590/1970 ltsz., 3. csomag. Dr. Turchányi Erzsébet hagyatékában az 1930-as évekből származó feljegyzések Sterio Károly vejének, bonyhádi Kliegl Józsefnek közlése alapján. Erre az anyagra Szvoboda D. Gabriella hívta fel a figyelmemet, amiért ezúton is köszönetet mondok.

8. Született 1811. február 7-én Pesten, mester lett 1835-ben, polgárjogot nyert 1841-ben. Idősebb bátyja Zitterbarth Mátyás (1803–1867) építőmester, a pesti Magyar Színház és a Vármegyeháza építője, fiatalabb bátyja, János (1807–1856) kőfaragómester volt. Apja második házasságából származó felnőtt kort megért öccse, Henrik (1822–?) jól képzett építész volt, de céhes mester nem lett. A XIX. századi építész Zitterbarthokra l.: KOMÁRIK D.: Építészképzés és mesterfelvétel a XIX. században. Pesti a mesterek és mesterjelöltek. Építés- Építészettudomány III. (1971) 4. sz. 417–418.

9. Pest-lipótvárosi plébánia, házasultak anyakönyve, 4. kötet, 1853–1859. Tanu volt Podhorszky Lajos (tévesen Lászlónak írva) és Zitterbarth Mátyás. – A házasságkötést hírül adja a Hölgyfutár 8. (1857. május 22.) 116.sz. 526. – A menyasszony – Kliegl József közlése szerint (l.: 7. jegyzet) – 1837. június 7-én született és november 19-én keresztelték. – Talán rá, a huszonöt évesen megözvegyült fiatalaszszonyra vonatkozik Eötvös Károly – egyébként nem feltétlenül megbízható – néhány közlése, midőn Zitterbarth Mátyásnak – mint láttuk Sterio felesége nagybátyjának és esküvői tanujának – csetényi (Veszprém megye) uradalmáról beszél az 1860-as évekből (Tünemények. Bp. 1908., második kiadás): „... volt szép, művelt, fiatal húga, valami közeli rokona, ez vezette a kastély és háztartás gondjait [Csetényen]" (222. old.); „... egy szegény árva unokahúgom van, ő vezeti a csetényi kastélyt, talán ő lesz az örökösöm" (223. old.). Tönkremenetele után az volt Zitterbarth kérése, hogy unokahúga „hadd maradhasson meg, ha lehet holtáig a csetényi kastélyban. Ne kelljen azt is elhagynia" (226. old.). Az uradalom később újból gazdát cserélt, de a megváló tulajdonos „gondoskodott Zitterbarth unokahúgáról ott a csetényi kastélyban".

10. Ezzel kapcsolatban Kliegl közlése alapján Turchányi Erzsébet (l.: 7. jegyzet) a következőket jegyezte fel: „... mivel anyja korán elhalt és Zitterbarth egy német színházi színésznőt vett el, aki nagy házat vitt és vele mostohán bántak, szomorú volt. Egy látogatás alkalmával ismerkedtek meg, és első felesége halála után vette el [Sterio]"

11. KOMÁRIK 1993. 10, 130. (43. jegyzet).

12. KOMÁRIK 1993. 130. (43. jegyzet); KOMÁRIK D.: Izsó Búsuló juhászának felnagyított változatai. In: Horler Miklós hetvenedik születésnapjára. Tanulmányok. Bp. 1993. 440. – Itt említek meg egy esetleges – ha igaznak bizonyul, fontos – Sterio–Feszl kapcsolatközvetítést. Tudjuk, Sterio 1849-ben lefestette gr. Andrássy Manót, majd részt vett albumának illusztrálásában. Azt is tudjuk, hogy Feszlvel a Kálvin téri református templomban lévő Zichy Emmánuelné síremlék készítésekor Andrássy megbízói kapcsolatban állott. Ebben eddig Zsivora György közvetítői szerepét gyanítottam (KOMÁRIK 1993. 37.) – és gyanítom most is –, de az itt megismertek nyomán számolnunk kell a Sterio közvetítette esetleges Andrássy–Feszl kapcsolattal is.

12/a. Sterio Károly magyar akad. festőművész (1820–1862) hátrahagyott műveinek kiállítása Vasvármegye és Szombathely város kultúregyesülete szépművészeti szakosztályának

rendezésében 1935. okt. 30–nov. 7.[Katalógus] Szombathely, (1935). 6.

13. Ezt állítja Szvoboda D. Gabriella. Művészet Magyarországon 1830–1870. Katalógus,Bp. 1981. 427. (Kat. 359. magyarázó szövege). Mivel azonban – az írás jellegének megfelelően – ezt alátámasztó adat nem szerepel, nem tudhatjuk, az állításnak milyen fedezete van, több-e nagyon valószínűnek tekintett feltevésnél.

14. KOMÁRIK 1993. 7.

15. Szvoboda Dománszky Gabriella szíves közlése.

16. Katalógus 1984. 33. Kat. 2. a kép pontos adataival. – Képét először közli, valamenynyit elhagyva belőle: VÁMOS F.: Adalékok Feszl Frigyes életéhez és munkásságához. Építés– Építészettudomány XIII. (1981) 1–2. sz. 214., pontatlan képaláírással.

17. A Magyar Nemzeti Múzeum Történet Fényképtára: 31–1934. ltsz. Részletes ismertetését l.: KOMÁRIK D. 12. jegyzetben i. m. (Izsó ...) 442. (9. jegyzet);

18. KOMÁRIK 1993. 10.

19. VÁMOS F. 16. jegyzetben i. m. 213. E közléseket nyilván Sajó Jánosnétól hallotta, kire sokszor hivatkozik. Feszl. ugyancsak Frigyes nevű fia ugyanis 1910-ben meghalt, s kiskorú gyermekeinek – Margitnak (1898–1989) és Györgynek (1899–1978 körül) – Sajó János (1874–1932) kőbányai lakatosmester és felesége lett gyámja. Velük Vámos 1923-ban ismerkedett meg. Vö. VÁMOS i. m. 230.

20. VÁMOS F.: Feszl Frigyes című, 1960 körül lezárt kéziratában. Evvel kapcsolatban l.: KOMÁRIK D. 12. jegyzetben i. m. (Izsó ...) 442. (8. jegyzet). – Az említett, összesen 9 db szignálatlan és datálatlan rajzot a Szépművészeti Múzeum 60.8.-tól 60.16. ltsz.-on őrzi, s a leltárkönyvben Pettenkofen műveiként tartja számon.

21. WEIXLGÄRTNER, A.: August Pettenkofen. Wien, 1916.

22. Uo. 94–95.

23. A kir. József–műegyetem tanárai és hallgatói 1851/2-től 1881/2-ig. Bp. 1883. 30.

24. FL.: IV. 1343.i. Visszaállított Pest városi törvényszék, hagyatéki iratok II.1502/1867. folio 44.

25. Mindez, valamint első szolnoki tartózkodásának pontos időtartama és jellege további kutatással, tiszti címtárak stb. segítségével megállapítható, de célunk szempontjából a már rendelkezésünkre álló adatok is elegendőek. – Szolnokra való törekvésének magyarázata valószínűleg nővérének, Fodor Jánosné szül. Feszl Annának (1817–?) ottani megtelepedésében kereshető, mely 1866-ban már kimutatható, és tudjuk, hogy végleges volt.

26. Ami kettőjük Vámos által felvillantott kapcsolatát illeti, annak hiteles kontrollját Pettenkofen említett jegyzetfüzeteinek stb. e szempontból való átnézése jelenthetné, nem utolsó sorban levelezési címjegyzékének megvizsgálása. Bár Weixlgärtner monográfiájának jellegét ismerve aligha képzelhető el, hogy ha talált volna ezekben valami komolyan Feszl Frigyesre utalót, azt említés nélkül hagyta volna.

27. WEIXLGÄRTNER 21. jegyzetben i. m. 36, 340.

28. Erről részletesen KOMÁRIK D.: A pesti Dohány utcai zsinagóga építése. Művészettörténeti Értesítő XL. (1991) 1–2. sz. 2, 5, 10, (24. és 25. jegyzet). Feszl akvarelljét Vámos közölte először: Magyar Művészet I. (1925) 6. sz. 353. A litográfia adatait (Weixlgärtneren kívül): Katalógus 1984. 58. (kat. 117.).

29. Mindezek alapján legalább a valószínűségét számon kell tartanunk annak, hogy épületrajzainak litográfiáján, acélmetszetén a staffázs alakokat más rajzolta. Így például a kőbánya–ligeti vendéglő 1847-es szép acélmetszetén. KOMÁRIK 1993. 34.

30. JAJCZAY J.: Pesti figurák a múlt század harmincas éveiből. Max Felix Paur rajzai a Fővárosi Könyvtárban. Tanulmányok XVI. Klny. a Fővárosi Könyvtár Évkönyve X. kötetéből. Bp. 1940.; RÁCZNÉ NAGY KATALIN: Pest-budai figurák az 1830-as évekből. Max Paur von Felix [sic!] vázlatgyűjteménye. Bp. 1978. A teljes rajzanyag illusztrált kiadása.

31. Katalógus 1984. 144.; KOMÁRIK 1993. 117.

32. Az építési rajzoló, noha az egykorú szóhasználat is ezzel a kifejezéssel élt, többet jelentett, mint amit ma műszaki rajzolónak nevezünk. Az ilyen „rajzolók" nem egyszer voltak akadémiát – részben vagy teljesen – maguk mögött tudó architektusok, még gyakrabban sok éves gyakorlattal rendelkező építőmester-legények. Munkájuk – amennyire meg tudjuk állapítani – sokkal inkább a mai szerkesztőével, olykor szerényebb feladatokat ellátó másodkezes tervezőével lehetett azonos. Nem beszélve arról, hogy akik a különféle mesterfelvételi iratokban ilyenről beszámolnak, gyakran együtt említik rajzolói tevékenységüket költségvetések, részletrajzok készítésével. Olyan hatalmas munkát végző vállalkozást, mint pl. Hild Józsefé nem is lehet másképpen elképzelni.

33. Max Felix Paur (az irodalomban gyakran Pauer formában is) életének adatai a következő két iratcsomagban találhatók: FL: Pesti tanácsi iratok, intimata a.n. 5910.; missiles a.n. 14997. Az első iratcsomó Paur iparrajziskola-nyitás iránti kérelme során született, melyben sok mindent elmond magáról, képzettségéről, addigi magyarországi működéséről. A második az elhalálozásával kapcsolatos ügyviteli iratokat tartalmazza. Az előbbi adatainak felhasználásával rövid, anonim ismertetés jelent meg: Hild József építőmester műszaki rajzolója. Pest–budai emléklapok I. (1928) 2. sz. 94–96., a Historia I. (1928) 5. sz. melléklete. Az építészettörténetben – saját bevallása szerint – járatlan szerző [Gárdonyi Albert] közel 70 éve közreadott vázlata érthetően több helyen pontatlan, illetve nem helytállóak értelmezései. Gyakorlatilag azonban a mai napig ez, illetve ennek levéltári alapja, a forrása a Paurra vonatkozó közlésekben. Pedig RADOS J.: Hild József, Pest nagy építőjének életműve. Bp. 1958. 269. oldalán – Schoen Arnold kutatása nyomán – közli a másik iratcsomóból a müncheni akadémia 1837. szeptember 21-én kiállított bizonyítványát ottani tanulmányairól, építések vezetésére, építészek képzésére való alkalmasságáról. Érde-

kes, hogy ezt egy kópia alapján teszi, holott az iratok közt megtalálható sz eredeti bizonyítvány is. Ugyanakkor a 44 folionyi iratanyagból semmi egyebet nem hasznosít, pedig megtudhatjuk belőle, hogy Paur 1842 áprilisában halt meg Pesten végrendelet és egyenesági örökösök nélkül, s több további adatot a hagyatékban talált iratok gyűjteményéből.

34. OL: T.11. No.7. – A pauszmásolatokkal teleragasztott mappa ritka és tanulságos emléke az akkori építészeti tanulmányok módszerének. Mintakönyvekből, kiadványokból, rajzokról igyekeztek – még tanulmányi idejük után, később is – minél több anyagot összegyűjteni. A rajzok másolása – miként festőknél gipszek lerajzolása, képek másolása – volt hivatott az építészetbe való elmélyülést, egyben felhasználható minták gyarapodását biztosítani. (E módszerről s annak kritikájáról: SEMPER, G.: Tudomány ipar és művészet ... Bp. 1980. 23.) Tanulságos lenne e gyűjteményt forrásainak felkutatásával feldolgozni. – L. még Katalógus 1984. 35, 37.; KOMÁRIK 1993. 7.

35. A bátyjával együtt érkező Feszl Frigyes az akkor három évtizede fennálló akadémia harmadik pesti építész növendéke volt – de az akkori egész Magyarországot tekintve is csak a hatodik!

36. Katalógus 1984. 141, 144.; KOMÁRIK 1993. 116.

Dénes Komárik: **Beiträge zu Frigyes Feszls Beziehungen zu Künstlern**

Im graphischen Œuvre von *Frigyes Feszl* (1821–1884), des originellsten Schaffenden des ungarischen romantischen Historizismus, erschienen auch die Varianten der volkstümlichen Motive und der Genrebilder. Die starke Präsenz deren ist auch für jene Maler- und Graphiker unter seinen Zeitgenossen bezeichnend, mit denen er in Verbindung stand. In der Abhandlung werden nun neue Beiträge zu seinen Beziehungen mit diesen Künstlern geliefert.

Károly Sterio (1821–1862), der Feszl 1847 porträtierte, war mit dem namhaften Architekten auch verwandtschaftlich verbunden, was bisher nicht bekannt war. Es ist als wahrscheinlich anzunehmen, daß auch das kleine Aquarellporträt Feszls erster Ehefrau, das sich im Besitz der Nachkommen befindet, von Sterio stammt.

In der Fachliteratur wurden Behauptungen über Beziehungen zwischen dem österreichischen Maler *August Pettenkofen* (1822–1889) und Feszl angestellt. In der Studie werden diese Beziehungen als unsicher bzw. bescheiden bezeichnet. Wixlgärtners Monographie (1916) zufolge wurde die Staffage auf der Lithographie des nicht realisierten Bauplanes von Feszl (1851) für die Synagoge in der Dohány-Straße in Pest (Budapest) von Pettenkofen gezeichnet. Die Studie will das mit der Behandlung des Feszl-Aquarells ohne Staffage, das der Lithographie als Vorbild diente, untermauern.

Schließlich werden Angaben veröffentlicht und behandelt, die darauf hideuten, daß der Bayer *Max Felix Paur* – der für seine Genreskizzen bekannt ist, in Wirklichkeit jedoch Architekt (technischer Zeichner von József Hild) war – und Feszl vielleicht Beziehungen zueinander hatten, denn Paurs Sammlung von Entwurfszeichnungen auf Pauspapier, die von Feszl weiter bereichert wurde, blieb in Feszls Nachlaß erhalten.

6. Feszl Frigyes első (?) feleségének portréja (részlet). Sterio Károly (?) akvarellje

7. Feszl Frigyes második feleségével. Fotó, 1860.

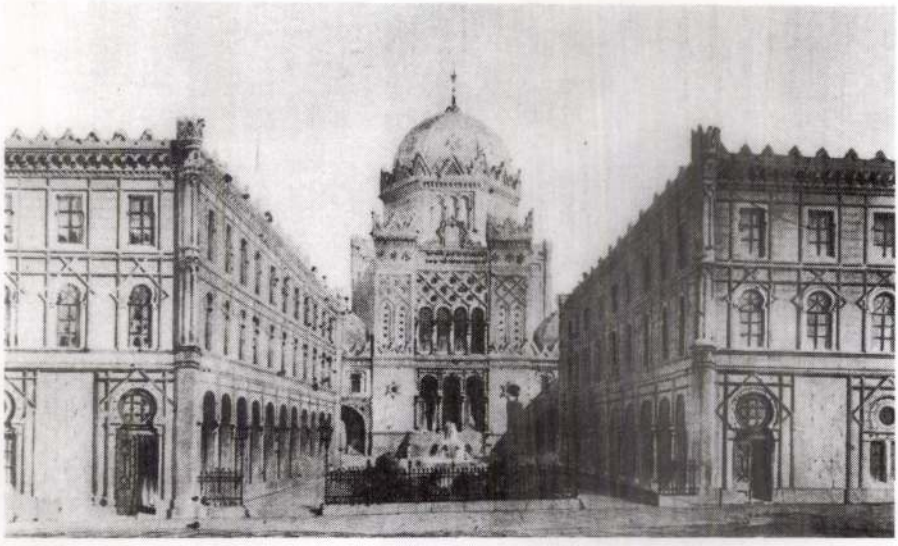

8. A Dohány utcai zsinagóga terve, Feszl Frigyes akvarellje, 1851.

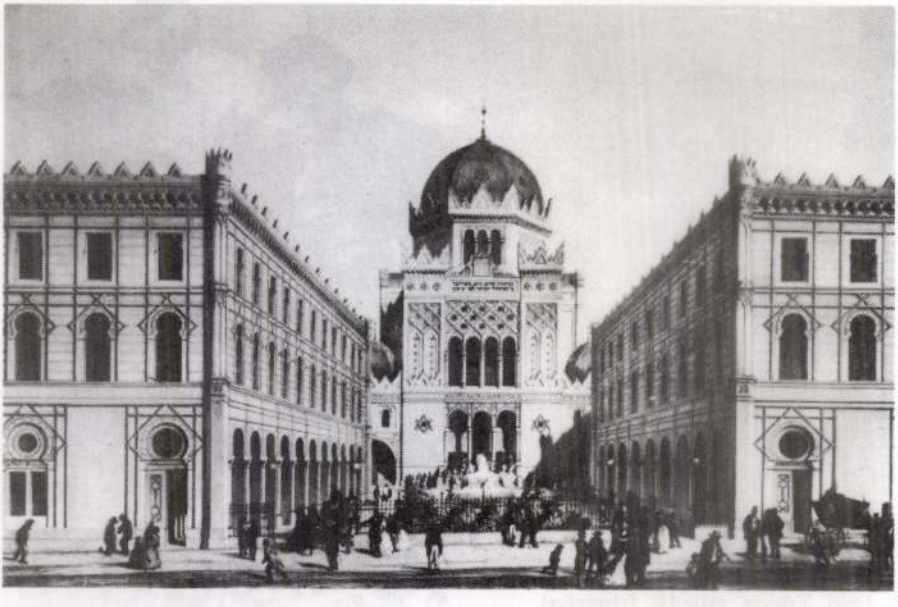

9. A Dohány utcai zsinagóga terve. Franz X. Sandmann litográfiája, 1851.

Sterio Károly

Komárik Dénes

ADALÉKOK FESZL FRIGYES MŰVÉSZKAPCSOLATAIHOZ

Feszl Frigyes művészkapcsolatai közül – értem ezen a festőkkel és szobrászokkal való, a szakmai közeg nyújtotta társasági ismeretségen túlmenő közelebbi, esetleg baráti kapcsolatokat – csupán az idősebb koriakról tudunk valamit Kauser Józsefnek a Vigadó építése utáni időket tárgyaló visszaemlékezése alapján[1]. Ez a festők közül *Than Mórt, Lotz Károlyt, Wagner Sándort*, a szobrászok közül *Donáth Gyulát* említi[2]. Néhány utalás nyomán sejthetjük, hogy esetleg *Orlai Petrics Soma*hoz és *Klimkovics Ferenc*hez is fűzték személyesebb szálak[3]. E művészek körét szeretném bővíteni ezúttal *Sterio Károly, August Pettenkofen* és *Max Felix Paur* személyét illető adalékok közlésével. Ennek megfelelően jelen írásnak nem célja összefüggő és végleges kép rajzolása, sokkal inkább a további kutatás számára adatok hozzáférhetővé tétele és megoldandó problémák felvetése.

Feszl és *Sterio* (1821–1862)[4] valamilyen kapcsolata eddig is sejthető volt. A fiatal építészről a vele egyidős művész egyik legszebb portréját festette 1847-ben[5], 1861-ben pedig az Akadémia palotájának pályatervén az ő ecsetje keltette életre a perspektivikus ábrázolás staffázs alakjait[6]. Ez a terv ugyan nem Feszl, hanem Henszlmann, Gerster és Frey műve volt, de készítői Feszl Frigyes szűkebb köréhez tartoztak. Különösen Gerster Károly, aki kilenc évig (1845–1854) volt a Kauser–Feszl–Gerster társulásban közvetlen munkatársa, és akinek – mint látni fogjuk – még egyéb szerep is jutott a szóban forgó kapcsolat szorosra fűződésében.

A Feszl–Sterio kapcsolatra vonatkozó e meglehetősen szerény és közvetett utalásokat több új adattal egészíthetjük ki, szilárdíthatjuk meg.

Rövid életű első házassága (1853. november 26.–1856. február 24.)[7] után 1857. május 21-én Sterio Károly feleségül vette Zitterbarth András József pesti ácsmester[8] első házasságából származó leányát, Zitterbarth Klárát[9]. A leány anyja korán meghalt, apja 1847-ben újra megnősült[10]. Felesége a bajor születésű, a mannheimi színház vendégjátéka során 1846-ban Pestre kerülő s az 1846/47-es idényre az itteni Német Színházhoz szerződő fiatal színésznő, Quandt Vilma (~1827–1902) lett, ki házasságával búcsút mondott a színpadnak. A feltehetően 1857 második felében elhunyt Zitterbarth József özvegye, Sterio feleségének mostohaanyja, 1858 nyarán – egy évvel mostohalánya házasságkötése után – hozzáment a már hat éve özvegy Feszl Frigyeshez[11]. Ennek a Feszl–Sterio kapcsolat szempontjából önmagában sem érdektelen eseménynek azonban megvoltak a maga előzményei. Nevezetesen az, hogy Zitterbarth József a Kauser–Feszl–Gerster triász szorosabb baráti köréhez tartozott. Együtt csináltak nagyobb üzleti vállalkozást – sörgyár alapítását Kőbányán –, keresztszülője volt, feleségével együtt, Gerster több gyermekének[12].

Mindez azt mutatja, vagy legalábbis sejteti, hogy Sterio Károlyt és Feszl Frigyest társasági ismeretségen túlmenő kapcsolat fűzte össze. Erről tanúskodik az 1935-ös szombathelyi Sterio-kiállítás katalógusának előszavában az a nyilván unokájának közlésére támaszkodó megjegyzés is, hogy Feszl Frigyes a művész meghitt baráti köréhez

tartozott[12/a]. Ezt valószínűsítő mozzanatként kell számon tartanunk továbbá – ha feltételesen is –, annak lehetőségét, hogy tanulmányaik során valamikor egyidejűleg, esetleg együtt voltak Münchenben[13], valamint Feszl Józseffel (1819–1866), Frigyes bátyjával való kapcsolatát részben itt, részben később a vasútépítéssel kapcsolatban[14]. Sterio ugyanis 1848 körül vasúti építési rajzolóként működött Pozsonyban[15] a Marchegg–pozsonyi vonal (megnyitása: 1848. augusztus 20.) munkálatainál, Feszl József pedig 1845–1850 között a Magyar Középponti Vasút alkalmazottja volt, melynek központi irodája Bécsben volt.

A mondottak fényében talán közelebb juthatunk annak a szép, kvalitásos, befejezetlen női portrénak attribuálásához, melyet Feszl Frigyes leszármazottai őriznek, s mely a családi hagyomány szerint Feszl Frigyes feleségét ábrázolja[16]. Mivel a családi emlékezet a nagy építész második házasságáról nem tud semmit, ezt az akvarellt *a* feleség képeként tartja számon. Családi hagyomány tehát nincs segítségünkre abban, hogy megállapítsuk, vajon az első vagy a második feleség képével állunk szemben. Egyik sem kizárt, de jó okkal tételezhetjük fel, hogy az elsőről (Hoffmann Reginárói) van szó, hiszen az utódok részéről anyjuk, nagyanyjuk képének kegyeletes becsben tartása volt indokolt, nem a mostohaé – még ha ez az utóbbi nem is kizárt. Ezen nem változtat, hogy a késői leszármazottak mit sem tudnak, hiszen a tiszteletnek a tájékozott első generációtól kellett származnia.

Talán segít valamit, ha a szép akvarellt és a Feszl Frigyesről fennmaradt, 1860-ban készült egyetlen fotót[17], mely második felesége társaságában mutatja őt, összehasonlítjuk. Ha vannak is egyező vonások (magas, hasonló formájú homlok, kissé erőteljesebb pofacsontok, az áll alatti arcforma), mégis inkább úgy tűnik, nem ugyanazt a személyt ábrázolják. Sterio szerzőségével azonban mindkét esetben számolhatunk. Ha Quandt Vilmát ábrázolja, akkor inkább, hiszen mostohaanyósáról van szó egyben. Ha Hoffmann Reginát, akkor a tartós, az asszony 1851 januárjában bekövetkezett halála után is továbbélő Feszl–Sterio kapcsolat, barátság motiválja szerepét. Annál is inkább, hiszen még közel vagyunk a Feszl portré készítésének 1847-es időpontjához. Ez esetben a befejezetlenséget magyarázhatja a házasság terhességgel, betegséggel szaggatott–kurtított időtartama[18].

Annyi azonban bizonyos – ha esetleg több nem is –, hogy mindazok alapján, amit eddig tudunk, e portrét potenciális Sterio-műként kell számon tartanunk.

* * *

A Feszl–*Pettenkofen* kapcsolat ténye s főleg jellege problematikus. Mivel azonban az irodalomban felmerült és valami igazságmagva valószínűleg van, foglalkoznunk kell vele.

August Pettenkofen (1822–1889) személyét Vámos Ferenc hozta kapcsolatba Feszl Frigyessel, családi hagyományok és a rajzhagyatékban talált lapok alapján. Ma már nem állapítható meg, hogy Vámos pontosan mit hallott a családtól, hogy maga ez a hagyomány mennyire volt hiteles. Ő maga így ír erről: „[Feszl] Frigyes öccsének, Mihálynak családja a 20-as években is Szolnokon élt. Ez a testvér postamester volt itt. Lakásában szállt meg minden szolnoki tartózkodásakor vendégként August Pettenkofen, a nagy osztrák festő"[19]. „Pettenkofenhez ... valószínű baráti szálak fűzték, s ez a kapcsolat hatással lehetett Feszlre is. Pettenkofent az alföldi táj ejtette rabságba. Sokat utazott az Alföldön, Szolnokon, Fegyverneken, Kecskeméten is megfordult

Feszlhez hasonlóan. Kis méretű ceruzarajzain ‚Szolnoki ember', ‚Fegyverneki ember' felírások láthatók [itt nyilván már Feszl rajzairól van szó]. Hagyatékában tucatnyi rajz maradt, amelyeken a dragonyosok öltözetét aprólékos vonásokkal örökíti meg. Ezek Pettenkofen rajzainak bizonyultak, s – unokája jóvoltából – 1960 óta a Szépművészeti Múzeum grafikai osztályát gazdagítják." A jegyzetben megemlíti: „...Feszl hagyatékából a Szépművészeti Múzeumba került Pettenkofen-rajzok Pettenkofen-nek ‚Die österreichische Armee' ciklusához készültek ..."[20]

A mondottakkal kapcsolatos kételyeinket, problémáinkat Weixlgärtner alapvető, rendkívül részletes, Vámos által is használt monográfiája[21] és egyéb, a Feszl-kutatás során előkerült adat alapján vehetjük számba.

Ami a Feszl Mihálynál való megszállást illeti, az aligha igaz. Weixlgärtner ugyanis felsorolja Pettenkofen minden szolnoki lakóhelyét[22], de Feszl Mihály neve nem fordul elő közöttük. Igaz, egyes esetekben csak azt mondja meg, hogy kinek a házában, tehát tulajdonosról beszél, de eléggé egyértelműen abban az értelemben, hogy az volt a szállásadója. Hozzáveendő ehhez, hogy Weixlgärtner felhasználta Pettenkofen minden, általa elérhető irományát, így 12 jegyzetfüzetét is – melyekről feltételezi, hogy részben esetleg (a halála után megsemmisített) naplóinak kivonatát is tartalmazza –, rengeteg, cédulára írt feljegyzését stb., valamint ismerte kb. 150 tételt tartalmazó levelezési címjegyzékét. De mindezek alapján nem említi se Feszl Mihályt, se – ami egyébként fontosabb – Feszl Frigyest rendkívül adatgazdag művében.

Feszl Mihályról (1838– ?) tudjuk, hogy 1857-ben beiratkozott a k.k. Joseph-Politechnikumba[23], s ha feltételezzük, hogy a teljes négy éves kurzust elvégezte, akkor 1861-ig Pesten volt. 1871-ben egy hagyatéki irat tanusága szerint már Szolnokon élt[24], de 1878–1888 között a budapesti címjegyzékekben szerepel, távirdatisztként. Ezután kerülhetett újból Szolnokra, ahol a jelek szerint valóban élete hátralevő részét töltötte, és esetleg valóban volt postamester[25]. – Amint látjuk tehát, a szempontukból számításba jövő időben csak legfeljebb 15 évet töltött Szolnokon, s ha már akkor a posta alkalmazottja volt, kezdő beosztásban lehetett. Ez idő alatt – Weixlgärtner kimutatása szerint – Pettenkofen mindössze ötször fordult meg a Tisza-parti városban. Feszl Mihály személye így elég gyér támpontot kínál a Feszl–Pettenkofen kapcsolat alátámasztására.

Pettenkofen számos szolnoki, kevés ezen kívüli alföldi útja ismert. Fegyvernekről, Kecskemétről monográfusa azonban – tudtommal – nem ír. Feszl rajzhagyatékában „Szolnoki ember", „Fegyverneki ember" feliratú rajzot nem találtam, amivel nem akarom azt mondani, hogy annak idején ilyet Vámos Ferenc nem láthatott. De ez a negatívum s kivált az előbbiek egyelőre nem erősítik meg Vámos állításait[26]. Különösen pedig azt nem, hogy Feszl Frigyest Pettenkofen inspirálta volna a népies tárgy, a népi életkép felé forduló érdeklődésében.

Egy Feszl Frigyessel kapcsolatos – teljesen más természetű – Pettenkofen szereplést azonban meg kell említenünk. Az osztrák festő monográfusa feljegyzi, Feszl pesti Dohány utcai zsinagóga tervének litográfiáján a staffázs alakokat Pettenkofen rajzolta[27]. Ezt annak alapján állítja, hogy a dr. August Heymann gyűjteményben lévő példány hátoldalán ceruzával „Figuren von A. v. Pettenkofen" felírás található, amit ő stíluskritikai megfigyelésekkel is megerősíthetőnek talál. Ennek magyarázatát a szerző – nézetem szerint helyesen – abban látja, hogy Pettenkofen a litografussal, Franz Xaver Sandmannal már korábban, más vállalkozásban is működött együtt.

Mindezt megerősíti, hogy fennmaradt (bár az 1950-es évek óta lappangva) az 1851-ben készült litográfia alapjául szolgáló, azzal hajszál pontosan egyező Feszl-akvarell, melyen valóban nincsenek figurák[28]. Megjegyzendő, hogy Feszlnek az alakrajz nem volt erőssége, s bár az akvarell távlati képein néha látható staffázs alakok nem rosszak, de a zsinagóga-litográfián szereplőktől gyökeresen különböznek. Többek között messze nem olyan részletezettek, inkább nagyvonalúan, lazán, ecsettel jelzettek[29].

* * *

A harmadik említésre méltó művészkapcsolat sem szűkölködik bizonytalanságokban, megoldásra váró rejtélyekben, különlegességekben. Már az a tény is különös, hogy tulajdonképpen építészről van szó, aki azonban grafikusi (népéletképrajzolói) mivoltában vonja magára figyelmünket. Érdekes módon *Max Felix Paur* személyében Feszlhez annyiban hasonló valakiről van szó, hogy építészként nála is a szokásoson túlmenő érdeklődést tapasztalunk a grafika iránt, melynek témaválasztását – Feszlnél fokozottan, nála szinte kizárólagosan – a népi világ felé való fordulás jellemzi. Ez utóbbiról tanúskodik egy 120 darabos, kisméretű pauszokra rajzolt vázlatokat tartalmazó gyűjtemény, mely az 1930-as években került az akkori Fővárosi Könyvtár gyűjteményébe[30]. Ezek túlnyomórészt Pesten készültek és olyan népies alakokat, jeleneteket rögzítenek, melyekhez hasonlókat meglepően nagy számban találunk Feszl Frigyes hagyatékában[31].

A rövid életű Max Felix Paur (1807–1842) Bajorországból érkezett hozzánk, s Pollack Mihálynál való másfél hónapos alkalmaztatás után 1832 nyarától Hild József építési „rajzolója" volt[32], feltehetően 1838 őszéig, amikor iparrajziskoláját megnyitotta. Ennek 1839 őszén második évét is megkezdte, de hogy meddig tudta iskoláját fenntartani, mit csinált 1842 áprilisában bekövetkezett haláláig, egyelőre ismeretlen előttünk. Mivel a hagyatéki iratokban egyszerűen építésznek (Architekt, nem Baumeister!) nevezik, iskolafenntartó vállalkozása feltehetően nem volt hosszú életű, halálakor már nem működött. Valószínűleg visszatért eredeti foglalkozásához, talán újra Hild alkalmazásában[33].

Max Felix Paur neve annak révén merül fel Feszl Frigyessel kapcsolatban, hogy utóbbinak hagyatéka megőrzött egy 98 lapos mappát 327 beragasztott rajzzal, csekély kivétellel pausz papíron[34]. A mappa eredetileg Paur gyűjteménye volt, mintegy 40 szignált, s nem megállapítható mennyiségű szignálatlan pauszával, köztük több nem tanulmányi jellegűvel is. Ezt folytatta a két Feszl testvér, amiről tanúskodik, hogy benne több mint 25 rajz található Feszl Frigyes szignójával, 1839-es dátummal, de rajzmodor stb. alapján bizonyos, hogy ennél több tőle származó rajz van a gyűjteményben; Feszl Józsefre pedig közel 10 darab J.F. monogrammos tanulmányi rajz utal.

Hogy ismerték-e egymást, s ez a mappa hogyan és mikor került Feszl Frigyes birtokába, végül is nem tudjuk. Az előbb említett 120 darabos, technikai vonatkozásban rokon rajzgyűjtemény provenienciájának s az azzal kapcsolatos kérdéseknek tisztázása talán közelebb segít majd valamennyire ennek kiderítéséhez. Addig feltevésekre vagyunk utalva. Elképzelhető, hogy Feszl Paurt rajziskolájában ismerte meg, lehet, hogy Hild révén, akinél – ennyit biztosan tudunk – vándorlása (1839–1844) előtt fél évig legényként dolgozott, de könnyen lehet, hogy inaséveit is nála töltötte.

Mivel a müncheni akadémiát ebben az időben elenyészően kevés magyarországi

építésznövendék látogatta, Feszl ilyen irányú döntésében esetleg számolhatunk a Münchenből érkező, az akadémián hat évet eltöltő, Gärtner támogatását élvező Paur hatásával[35].

E befolyás lehetőségének felmerülése és – noha az ilyen irányú érdeklődés feltámadására késztető hatások a levegőben voltak – Max Felix Paurnak mint a népies témát és érdeklődést esetleg Feszl Frigyeshez közvetítő (egyik) ifjúkori mintaképnek ilyetén szerepe indokolttá teszi, hogy személyét számon tartsuk, s a további kutatások során számoljunk vele.

* * *

Ha befejezésül végignézünk a három művészkapcsolaton – túl azon, hogy számos, Feszl Frigyes és az érintett művészek világát közelebb hozó, azt érintő, részleteit megvilágító összefüggésbe volt alkalmunk betekinteni – mindegyiküknél feltűnik a népi motívumok, a népi alakok és életképek iránti ugyan különböző jellegű és művészi szinten megvalósuló, de markáns érdeklődés. Ha mindez, mint mondottuk, általános és a levegőben lévő volt is, eseteinkben a vonzódásnak mégis nagyobb mértékét látjuk az átlagosnál.

Ha egymáshoz való viszonyukat illetően nem is lehet eddigi ismereteink alapján állítani, hogy az említett művészek egyike vagy másika Feszl valamilyen mértékű példaképe volt, vagy annak hatása alatt állt volna, de az elképzelhető, hogy az általánosan jelen levőnek valami módon mintaképszerűen közvetítői voltak. Bár Feszl csekély grafikai közszereplése következtében – hacsak nem az egyelőre nem megbízhatóan ismert privát szférában – kölcsönhatásokról közte és e művészek közt nem igen beszélhetünk, de számolhatunk az azonos érdeklődés alapján való egymáshoz, illetve egymás művészetéhez való vonzódással. Végül is talán ebben láthatjuk Feszl e művészkapcsolatainak – a véletlen nyújtotta személyes okokon túlmenő – alapjellegét és magyarázatát.

Mint máshol már részletesebben említettem, fennmaradt „alföldi" képei, valamint grafikájának az a része, melyben a népélet, illetve annak számára megmutatkozó része felé fordult, kevés kivétellel Kőbányán és környékén, a rákosi mezőkön és a pesti határban készült[36]. A rajzhagyatékában semmi sem támasztja alá azt a már jelen írásban is érintett és kritizált állítást, hogy ezeket a szolnoki művésztelepen vagy azzal valamilyen kapcsolatban készítette volna, elsősorban Pettenkofen hatását véve számításba. Egyébként – ha Feszl témaválasztásához, irányulásához ilyen hatást egyáltalán szükséges lenne feltételeznünk – erre a szerepre még mindig inkább kínálkozna a vele bizonyíthatóan szorosabb és tartósabb kapcsolatban levő, Szolnokon és az Alföldön megforduló, annak idején elsősorban népéletképfestőként számon tartott Sterio Károly. Láthatjuk tehát, hogy a túlnyomórészt Pest környékén rajzoló–festő Feszl egyfelől az alföldi tájakra utazó, ottani motívumokat megörökítő Pettenkofen és Sterio, másfelől a szinte kizárólag a pesti folklórból merítő Max Felix Paur között helyezkedik el a lényegében azonos népi világ megörökítése iránti törekvésében.

JEGYZETEK

A jegyzetekben használt rövidítések:

FL = Budapest Főváros Levéltára

Katalógus 1984 = Feszl Frigyes, 1821–1884. Kiállítás a Budapesti Történeti Múzeumban 1984. A kiállítás anyagát válogatta és a katalógust írta: Dr. Komárik Dénes. Bp. 1984.

KOMÁRIK 1993 = KOMÁRIK D.: Feszl Frigyes (1821–1884). Bp. 1993.
MNG = Magyar Nemzeti Galéria
OL = Magyar Országos Levéltár

1. KAUSER J.: A magyar építőművészeti stílus eszméje. – Visszaemlékezések Feszl Frigyesre... Pesti Hírlap XXXVII. (1915. március 7.) 66. sz. 34–36.

2. A vonatkozó részt idézi KOMÁRIK 1993. 141. (335. jegyzet)

3. KOMÁRIK D.: Fotódokumentumok Feszl Frigyes és Feszl László hagyatékából. Ars Hungarica XX. (1992) 1. sz. 128–129.

4. Sterio egykorú gyászjelentése, valamint annak a MNG Adattárában őrzött példánya (1375/1920 ltsz.) hátoldalán található feljegyzés alapján születési helyét és idejét, valamint halála napját illetően néhány megjegyzést kell tennünk. E szerint 1862. „évi Juniushó 3-án..., élte negyvenedik évében" halt meg. Nem biztos, hogy ez a fogalmazás szabatos volt, de ha igen, akkor 1821-ben – mint ahogyan számon tartjuk – nem születhetett, hanem az 1822. június és 1823. június közötti évben látta meg a napvilágot. – Június 3-án halt meg és nem 4-én, mint ahogyan azt pontatlanul a Magyar Tudományos Értekező 1862. II. kötet, 1. füzet 73. állítja, és nyomán a későbbi említések. – A gyászjelentés versóján ceruzával a következő megjegyzés található: „Kedves jó emberem volt – Moldaván született saját szava szerint" Nyilván Ujházy Ferenctől (1827–1921) származik, mivel a leltárkönyv 1920. október 18-án kelt bejegyzése szerint a gyászjelentés az ő ajándékaként került a gyűjteménybe. Ez – bár kívánatos ellenőrizni – hihetően igaz, szemben a mindenhol szereplő Szászkabányával, amihez egyébként közel van, annyira, hogy Moldavának (Újmoldavának) utolsó postája az 1850-es években Szászka volt, ahol esetleg csak Sterio keresztelése történt.

5. Kiemelkedő jelentőségét – tudtommal elsőként – Hoffmann Edith így hangsúlyozta: „... szokatlanul széles kezelésével és hatásos színeivel, – piros sapka, vörös szakáll és vöröses barna kabát, – nemcsak hogy Sterio legjobb művei közé tartozik, hanem előkelő helyet foglal el általában is e kor magyar aquarellarcképei között". Dr.HOFFMANN E.: A Szépművészeti Múzeum új szerzeményei. II. Grafika. Magyar Művészet VII. (1931) 7. sz. 395.

6. „A perspectiv kép rajzát Frey és én együtt készítettük, színezése Frey egyedüli műve, alakjait pedig Sterio festette." HENSZLMANN I.: Az Akadémia palotájának eddigi története. Kritikai Lapok I. (1862) 1. sz. 13.

7. MNG Adattára: 18590/1970 ltsz., 3. csomag. Dr. Turchányi Erzsébet hagyatékában az 1930-as évekből származó feljegyzések Sterio Károly vejének, bonyhádi Kliegl Józsefnek közlése alapján. Erre az anyagra Szvoboda D. Gabriella hívta fel a figyelmemet, amiért ezúton is köszönetet mondok.

8. Született 1811. február 7-én Pesten, mester lett 1835-ben, polgárjogot nyert 1841-ben. Idősebb bátyja Zitterbarth Mátyás (1803–1867) építőmester, a pesti Magyar Színház és a Vármegyeháza építője, fiatalabb bátyja, János (1807–1856) kőfaragómester volt. Apja második házasságából származó felnőtt kort megért öccse, Henrik (1822–?) jól képzett építész volt, de céhes mester nem lett. A XIX. századi építész Zitterbarthokra l.: KOMÁRIK D.: Építészképzés és mesterfelvétel a XIX. században. Pesti a mesterek és mesterjelöltek. Építés- Építészettudomány III. (1971) 4. sz. 417–418.

9. Pest-lipótvárosi plébánia, házasultak anyakönyve, 4. kötet, 1853–1859. Tanu volt Podhorszky Lajos (tévesen Lászlónak írva) és Zitterbarth Mátyás. – A házasságkötést hírül adja a Hölgyfutár 8. (1857. május 22.) 116.sz. 526. – A menyasszony – Kliegl József közlése szerint (l.: 7. jegyzet) – 1837. június 7-én született és november 19-én keresztelték. – Talán rá, a huszonöt évesen megözvegyült fiatalaszszonyra vonatkozik Eötvös Károly – egyébként nem feltétlenül megbízható – néhány közlése, midőn Zitterbarth Mátyásnak – mint láttuk Sterio felesége nagybátyjának és esküvői tanujának – csetényi (Veszprém megye) uradalmáról beszél az 1860-as évekből (Tünemények. Bp. 1908., második kiadás): „... volt szép, művelt, fiatal húga, valami közeli rokona, ez vezette a kastély és háztartás gondjait [Csetényen]" (222. old.); „... egy szegény árva unokahúgom van, ő vezeti a csetényi kastélyt, talán ő lesz az örökösöm" (223. old.). Tönkremenetele után az volt Zitterbarth kérése, hogy unokahúga „hadd maradhasson meg, ha lehet holtáig a csetényi kastélyban. Ne kelljen azt is elhagynia" (226. old.). Az uradalom később újból gazdát cserélt, de a megváló tulajdonos „gondoskodott Zitterbarth unokahúgáról ott a csetényi kastélyban".

10. Ezzel kapcsolatban Kliegl közlése alapján Turchányi Erzsébet (l.: 7. jegyzet) a következőket jegyezte fel: „... mivel anyja korán elhalt és Zitterbarth egy német színházi színésznőt vett el, aki nagy házat vitt és vele mostohán bántak, szomorú volt. Egy látogatás alkalmával ismerkedtek meg, és első felesége halála után vette el [Sterio]"

11. KOMÁRIK 1993. 10, 130. (43. jegyzet).

12. KOMÁRIK 1993. 130. (43. jegyzet); KOMÁRIK D.: Izsó Búsuló juhászának felnagyított változatai. In: Horler Miklós hetvenedik születésnapjára. Tanulmányok. Bp. 1993. 440. – Itt említek meg egy esetleges – ha igaznak bizonyul, fontos – Sterio–Feszl kapcsolatközvetítést. Tudjuk, Sterio 1849-ben lefestette gr. Andrássy Manót, majd részt vett albumának illusztrálásában. Azt is tudjuk, hogy Feszlvel a Kálvin téri református templomban lévő Zichy Emmánuelné síremlék készítésekor Andrássy megbízói kapcsolatban állott. Ebben eddig Zsivora György közvetítői szerepét gyanítottam (KOMÁRIK 1993. 37.) – és gyanítom most is –, de az itt megismertek nyomán számolnunk kell a Sterio közvetítette esetleges Andrássy–Feszl kapcsolattal is.

12/a. Sterio Károly magyar akad. festőművész (1820–1862) hátrahagyott műveinek kiállítása Vasvármegye és Szombathely város kultúregyesülete szépművészeti szakosztályának

rendezésében 1935. okt. 30–nov. 7.[Katalógus] Szombathely, (1935). 6.

13. Ezt állítja Szvoboda D. Gabriella. Művészet Magyarországon 1830–1870. Katalógus,Bp. 1981. 427. (Kat. 359. magyarázó szövege). Mivel azonban – az írás jellegének megfelelően – ezt alátámasztó adat nem szerepel, nem tudhatjuk, az állításnak milyen fedezete van, több-e nagyon valószínűnek tekintett feltevésnél.

14. KOMÁRIK 1993. 7.

15. Szvoboda Dománszky Gabriella szíves közlése.

16. Katalógus 1984. 33. Kat. 2. a kép pontos adataival. – Képét először közli, valamenynyit elhagyva belőle: VÁMOS F.: Adalékok Feszl Frigyes életéhez és munkásságához. Építés– Építészettudomány XIII. (1981) 1–2. sz. 214., pontatlan képaláírással.

17. A Magyar Nemzeti Múzeum Történet Fényképtára: 31–1934. ltsz. Részletes ismertetését l.: KOMÁRIK D. 12. jegyzetben i. m. (Izsó ...) 442. (9. jegyzet);

18. KOMÁRIK 1993. 10.

19. VÁMOS F. 16. jegyzetben i. m. 213. E közléseket nyilván Sajó Jánosnétól hallotta, kire sokszor hivatkozik. Feszl. ugyancsak Frigyes nevű fia ugyanis 1910-ben meghalt, s kiskorú gyermekeinek – Margitnak (1898–1989) és Györgynek (1899–1978 körül) – Sajó János (1874–1932) kőbányai lakatosmester és felesége lett gyámja. Velük Vámos 1923-ban ismerkedett meg. Vö. VÁMOS i. m. 230.

20. VÁMOS F.: Feszl Frigyes című, 1960 körül lezárt kéziratában. Evvel kapcsolatban l.: KOMÁRIK D. 12. jegyzetben i. m. (Izsó ...) 442. (8. jegyzet). – Az említett, összesen 9 db szignálatlan és datálatlan rajzot a Szépművészeti Múzeum 60.8.-tól 60.16. ltsz.-on őrzi, s a leltárkönyvben Pettenkofen műveiként tartja számon.

21. WEIXLGÄRTNER, A.: August Pettenkofen. Wien, 1916.

22. Uo. 94–95.

23. A kir. József–műegyetem tanárai és hallgatói 1851/2-től 1881/2-ig. Bp. 1883. 30.

24. FL.: IV. 1343.i. Visszaállított Pest városi törvényszék, hagyatéki iratok II.1502/1867. folio 44.

25. Mindez, valamint első szolnoki tartózkodásának pontos időtartama és jellege további kutatással, tiszti címtárak stb. segítségével megállapítható, de célunk szempontjából a már rendelkezésünkre álló adatok is elegendőek. – Szolnokra való törekvésének magyarázata valószínűleg nővérének, Fodor Jánosné szül. Feszl Annának (1817–?) ottani megtelepedésében kereshető, mely 1866-ban már kimutatható, és tudjuk, hogy végleges volt.

26. Ami kettőjük Vámos által felvillantott kapcsolatát illeti, annak hiteles kontrollját Pettenkofen említett jegyzetfüzeteinek stb. e szempontból való átnézése jelenthetné, nem utolsó sorban levelezési címjegyzékének megvizsgálása. Bár Weixlgärtner monográfiájának jellegét ismerve aligha képzelhető el, hogy ha talált volna ezekben valami komolyan Feszl Frigyesre utalót, azt említés nélkül hagyta volna.

27. WEIXLGÄRTNER 21. jegyzetben i. m. 36, 340.

28. Erről részletesen KOMÁRIK D.: A pesti Dohány utcai zsinagóga építése. Művészettörténeti Értesítő XL. (1991) 1–2. sz. 2, 5, 10, (24. és 25. jegyzet). Feszl akvarelljét Vámos közölte először: Magyar Művészet I. (1925) 6. sz. 353. A litográfia adatait (Weixlgärtneren kívül): Katalógus 1984. 58. (kat. 117.).

29. Mindezek alapján legalább a valószínűségét számon kell tartanunk annak, hogy épületrajzainak litográfiáján, acélmetszetén a staffázs alakokat más rajzolta. Így például a kőbánya–ligeti vendéglő 1847-es szép acélmetszetén. KOMÁRIK 1993. 34.

30. JAJCZAY J.: Pesti figurák a múlt század harmincas éveiből. Max Felix Paur rajzai a Fővárosi Könyvtárban. Tanulmányok XVI. Klny. a Fővárosi Könyvtár Évkönyve X. kötetéből. Bp. 1940.; RÁCZNÉ NAGY KATALIN: Pest-budai figurák az 1830-as évekből. Max Paur von Felix [sic!] vázlatgyűjteménye. Bp. 1978. A teljes rajzanyag illusztrált kiadása.

31. Katalógus 1984. 144.; KOMÁRIK 1993. 117.

32. Az építési rajzoló, noha az egykorú szóhasználat is ezzel a kifejezéssel élt, többet jelentett, mint amit ma műszaki rajzolónak nevezünk. Az ilyen „rajzolók" nem egyszer voltak akadémiát – részben vagy teljesen – maguk mögött tudó architektusok, még gyakrabban sok éves gyakorlattal rendelkező építőmester-legények. Munkájuk – amennyire meg tudjuk állapítani – sokkal inkább a mai szerkesztőével, olykor szerényebb feladatokat ellátó másodkezes tervezőével lehetett azonos. Nem beszélve arról, hogy akik a különféle mesterfelvételi iratokban ilyenről beszámolnak, gyakran együtt említik rajzolói tevékenységüket költségvetések, részletrajzok készítésével. Olyan hatalmas munkát végző vállalkozást, mint pl. Hild Józsefé nem is lehet másképpen elképzelni.

33. Max Felix Paur (az irodalomban gyakran Pauer formában is) életének adatai a következő két iratcsomagban találhatók: FL: Pesti tanácsi iratok, intimata a.n. 5910.; missiles a.n. 14997. Az első iratcsomó Paur iparrajziskola-nyitás iránti kérelme során született, melyben sok mindent elmond magáról, képzettségéről, addigi magyarországi működéséről. A második az elhalálozásával kapcsolatos ügyviteli iratokat tartalmazza. Az előbbi adatainak felhasználásával rövid, anonim ismertetés jelent meg: Hild József építőmester műszaki rajzolója. Pest–budai emléklapok I. (1928) 2. sz. 94–96., a Historia I. (1928) 5. sz. melléklete. Az építészettörténetben – saját bevallása szerint – járatlan szerző [Gárdonyi Albert] közel 70 éve közreadott vázlata érthetően több helyen pontatlan, illetve nem helytállóak értelmezései. Gyakorlatilag azonban a mai napig ez, illetve ennek levéltári alapja, a forrása a Paurra vonatkozó közlésekben. Pedig RADOS J.: Hild József, Pest nagy építőjének életműve. Bp. 1958. 269. oldalán – Schoen Arnold kutatása nyomán – közli a másik iratcsomóból a müncheni akadémia 1837. szeptember 21-én kiállított bizonyítványát ottani tanulmányairól, építések vezetésére, építészek képzésére való alkalmasságáról. Érde-

kes, hogy ezt egy kópia alapján teszi, holott az iratok közt megtalálható sz eredeti bizonyítvány is. Ugyanakkor a 44 foliónyi iratanyagból semmi egyebet nem hasznosít, pedig megtudhatjuk belőle, hogy Paur 1842 áprilisában halt meg Pesten végrendelet és egyenesági örökösök nélkül, s több további adatot a hagyatékban talált iratok gyűjteményéből.

34. OL: T.11. No.7. – A pauszmásolatokkal teleragasztott mappa ritka és tanulságos emléke az akkori építészeti tanulmányok módszerének. Mintakönyvekből, kiadványokból, rajzokról igyekeztek – még tanulmányi idejük után, később is – minél több anyagot összegyűjteni. A rajzok másolása – miként festőknél gipszek lerajzolása, képek másolása – volt hivatott az építészetbe való elmélyülést, egyben felhasználható minták gyarapodását biztosítani. (E módszerről s annak kritikájáról: SEMPER, G.: Tudomány ipar és művészet ... Bp. 1980. 23.) Tanulságos lenne e gyűjteményt forrásainak felkutatásával feldolgozni. – L. még Katalógus 1984. 35, 37.; KOMÁRIK 1993. 7.

35. A bátyjával együtt érkező Feszl Frigyes az akkor három évtizede fennálló akadémia harmadik pesti építész növendéke volt – de az akkori egész Magyarországot tekintve is csak a hatodik!

36. Katalógus 1984. 141, 144.; KOMÁRIK 1993. 116.

Dénes Komárik: **Beiträge zu Frigyes Feszls Beziehungen zu Künstlern**

Im graphischen Œuvre von *Frigyes Feszl* (1821–1884), des originellsten Schaffenden des ungarischen romantischen Historizismus, erschienen auch die Varianten der volkstümlichen Motive und der Genrebilder. Die starke Präsenz deren ist auch für jene Maler- und Graphiker unter seinen Zeitgenossen bezeichnend, mit denen er in Verbindung stand. In der Abhandlung werden nun neue Beiträge zu seinen Beziehungen mit diesen Künstlern geliefert.

Károly Sterio (1821–1862), der Feszl 1847 porträtierte, war mit dem namhaften Architekten auch verwandtschaftlich verbunden, was bisher nicht bekannt war. Es ist als wahrscheinlich anzunehmen, daß auch das kleine Aquarellporträt Feszls erster Ehefrau, das sich im Besitz der Nachkommen befindet, von Sterio stammt.

In der Fachliteratur wurden Behauptungen über Beziehungen zwischen dem österreichischen Maler *August Pettenkofen* (1822–1889) und Feszl angestellt. In der Studie werden diese Beziehungen als unsicher bzw. bescheiden bezeichnet. Wixlgärtners Monographie (1916) zufolge wurde die Staffage auf der Lithographie des nicht realisierten Bauplanes von Feszl (1851) für die Synagoge in der Dohány-Straße in Pest (Budapest) von Pettenkofen gezeichnet. Die Studie will das mit der Behandlung des Feszl-Aquarells ohne Staffage, das der Lithographie als Vorbild diente, untermauern.

Schließlich werden Angaben veröffentlicht und behandelt, die darauf hideuten, daß der Bayer *Max Felix Paur* – der für seine Genreskizzen bekannt ist, in Wirklichkeit jedoch Architekt (technischer Zeichner von József Hild) war – und Feszl vielleicht Beziehungen zueinander hatten, denn Paurs Sammlung von Entwurfszeichnungen auf Pauspapier, die von Feszl weiter bereichert wurde, blieb in Feszls Nachlaß erhalten.

6. Feszl Frigyes első (?) feleségének portréja (részlet). Sterio Károly (?) akvarellje

7. Feszl Frigyes második feleségével. Fotó, 1860.

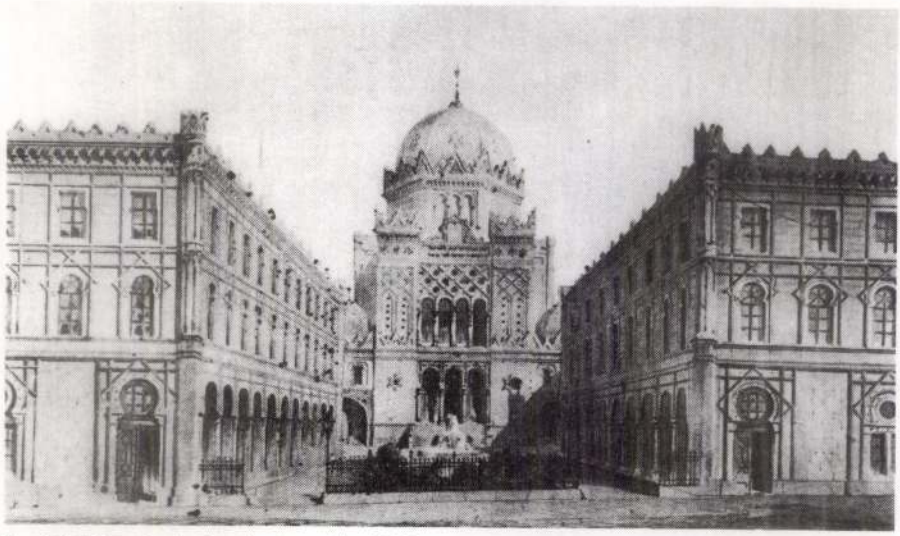

8. A Dohány utcai zsinagóga terve, Feszl Frigyes akvarellje, 1851.

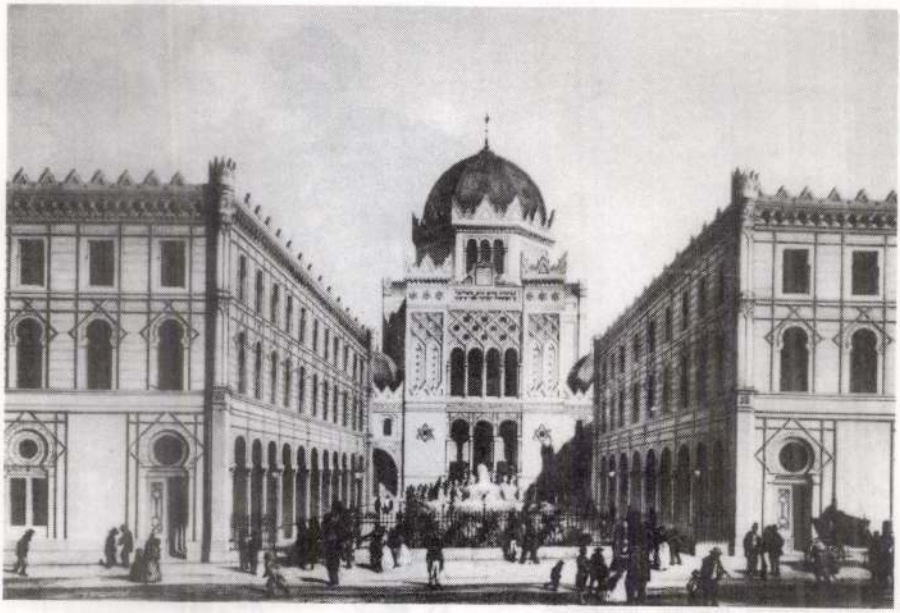

9. A Dohány utcai zsinagóga terve. Franz X. Sandmann litográfiája, 1851.

Találgatások közepette drágult a Prímagáz

Meglepetés nélküli árfolyamkorrekció

Amire sok befektető gondol, az rendszerint bekövetkezik a tőzsdén. Így történt ez tegnap Budapesten is. Annak ellenére estek a részvényárak a BÉT-en, hogy a New York-i börze előző nap százötven pontos erősödéssel zárt. A Dow Jones 11 000 pont feletti szintje azonban egy közeli korrekció veszélyét vetítette előre, s ez a félelem az eladói oldalt erősítette. A reggeli optimizmus hamar elolvadt. Előbb a csütörtöki záró szintre ereszkedett a BUX, majd némi hezitálás után mínuszba fordult.

A Matáv piacán délelőtt rövid időre felcsillant a remény a befektetők előtt, amikor egy 270 ezer darabos óriás pakett 1550 forintos rekordáron cserélt gazdát. Ennek a BUX-ra is mintegy tízpontos, felemelő hatása volt, ám a remény hamar szertefoszlott. A vételi érdeklődés nem folytatódott ezen a szinten, így a nap végére a telefonpapír is együtt mozgott a piaccal, és mintegy két tized százalékkal előző napi értéke alatt hagyta el a parkettet.

A korábbi napokhoz képest mérsékelt forgalom teljesült a részvényszekcióban. Összesen valamivel kevesebb, mint tizenkétmilliárd forint értékben üzleteltek a brókerek, ebből 2,6–2,6 milliárd forintért a Matávra és a Molra születtek kötések. A Mol-részvények ára délelőtt 5270 forinton tetőzött, míg az 5150 forintos minimum ára délután érkezett el. Az olajtársaság tulajdonosainak mintegy egyszázalékos árfolyamveszteséget kellett regisztrálni. Csökkent a TVK kurzusa is: a nyitás után nem sokkal 4270 forintig dráguló papír ára a nap végére 4220 forintra mérséklődött. A TVK 0,7 százalékot, a Richter pedig 1,1 százalékot veszített előző napi értékéből.

A kevés kivétel egyike a napok óta felfelé araszoló Prímagáz volt, amely a tegnapi kereskedésben ütemet váltott, s a korábbi kis lépések helyett pénteken 7,5 százalékkal ugrott feljebb. A Mol illetékese két nappal korábban nyilatkozott arról, hogy a következő két évben fokozni szándékoznak piaci részesedésüket a propán-bután gázpiacon. Az ezzel egy időben megkezdődő Prímagáz-áremelkedés elegendő volt ahhoz, hogy a befektetők egy esetleges újabb felvásárlásról találgassanak. Hivatalos bejelentés ezeket a spekulációkat nem erősítette meg.

A néhány nappal ezelőtt megkezdődött vásárlásokat megelőzően a Prímagáz papírjait elsősorban a várható, viszonylag magas osztalékhozam miatt vásárolták – nem túl jelentős mértékben – a befektetők.

A tegnapi nap másik pozitív meglepetése a több, mint öt százalékot dráguló Human volt. Amint arról korábban már beszámoltunk, a gödöllői gyógyszergyártó társaság 25 százalékos részvénypakettjének értékesítésére az Állami Privatizációs és Vagyonkezelő Rt. írt ki pályázatot. Információink szerint a jövő hét elején várható a tender eredményhirdetése. Az óvatos – naponta néhány ezer darabos – vásárlás valószínűleg egy esetleges új szakmai befektető feltűnését feltételezi. **(zelei)**

Visszatérhet a London Bróker?

Információink szerint megoldódhat a London Bróker sorsa. Amennyiben pont kerül a felek közötti megállapodásra, egy svájci–izraeli befektetőkből álló csoport veheti meg a társaságot. Az Állami Pénz- és Tőkepiaci Felügyelet november végéig felfüggesztette a brókercég tevékenységét, mert annak vagyona nem fedezte az ügyfélkövetéseket. Ha az említett befektetők megveszik a társaságot, s vállalják az elkerülhetetlen tőkeemelést, akkor kerülhet sor az ÁPTF jóváhagyására. Az ügyfelek számára ez lenne a legkedvezőbb megoldás. **(z. b.)**

BUX-index (záró):
7538,32 pont (–48,84)

NYÍLT VÉGŰ ALAPOK NETTÓ ESZKÖZÉRTÉKE

Alap	Letétkezelő	Dátum	Nettó eszközérték	Befektetési jegyre vetítve
ABN AMRO Aranykosár Befekt. Al.	ABN-Amro	1999.11.22	5 195 821 759	1,6910
ABN AMRO Navigátor Alap	ABN-Amro	1999.11.22	269 551 734	1,0849
ABN AMRO UNIÓ Nemzetközi Részv.	ABN-Amro	1999.11.22	357 062 742	1,0924
Alpok Nyílt végű Részvény Alap	Unicbank	1999.11.22	183 577 294	1,1790
Alpok Nyílt végű Állampapír Alap	Unicbank	1999.11.22	1 092 443 517	1,1574
Alpok Tradíció Nyílt végű Bef.	ABN-Amro	1999.11.22	1 824 194 904	1,5956
Amethyst Alfa Nyílt Kötv. Alap	Credit Lyonnais	1999.11.22	99 771 248	1,1861
Aranyhal Befektetési Alap	ABN-Amro	1999.11.19	1 323 528 446	2,1720
Aranypolgár II. Nyílt v. RV.Bef. Alap	Unicbank	1999.11.19	521 573 172	1,0297
Aranypolgár III.Nyílt Áll. B. A.	Unicbank	1999.11.19	4 495 700 434	1,2743
Aranypolgár IV. Nyílt végű Növ. A.	Unicbank	1999.11.19	160 665 445	1,1267
Aranypolgár Nyílt v. KV. Bef. Alap	Unicbank	1999.11.19	2 327 308 094	1,3773
Aranypolgár V. Nyílt v. Nemz. Kötv.	Unicbank	1999.11.19	524 556 913	2,0976
Aranypolgár VI. Nyílt v. Nemz. RV.B	Unicbank	1999.11.19	762 678 184	2,4994
Aranytallér Nyílt végű Bef. Alap	Konzumbank	1999.11.22	255 636 105	1,8388
Bonus II. Nyílt végű Bef. Alap	MKB	1999.11.22	1 373 830 536	1,0540
Bonus Befektetési Alap	MKB	1999.11.12	192 991 139	19192,0000
Bonus Részvény Bef. Alap	MKB	1999.11.22	475 434 191	1,1289
Borostyán Nyílt végű Bef. Alap	Konzumbank	1999.11.22	1 927 148 720	1653,1800
Budapest Bonitas Bef. Alap	MKB	1999.11.22	1 833 696 640	1,0639
Budapest I. Bef. Alap A	MKB	1999.11.22	33 587 525 051	27378,0000
Budapest I. Bef. Alap AA	MKB	1999.11.22	33 587 525 051	40692,0000
Budapest I. Bef. Alap C	MKB	1999.11.22	33 587 525 051	2,7378
Budapest II.Befektetési Alap C	Westdeutsche	1999.11.18	21 402 064 255	2,2824
Budapest Nemzetközi Kötv. Alap	Westdeutsche	1999.11.18	1 214 398 806	1,1304
Budapest Nemzetközi Részv. Alap	Westdeutsche	1999.11.18	2 630 619 518	1,2973
Budapest Növekedési Alap	MKB	1999.11.18	17 289 290 154	1,9649
Budapest Számlafedezeti B. Alap	Westdeutsche	1999.11.22	33 953 879 629	1,0065
CA Devizakötvény Alap	Creditanstalt	1999.11.18	9 590 451 372	1,5474
CA Devizarészvény Alap	Creditanstalt	1999.11.18	1 868 294 622	1,2374
CA Kötvény Alap	Creditanstalt	1999.11.18	7 194 625 124	1,6202
CA Növekedési Alap	Creditanstalt	1999.11.18	970 593 502	3,3401
CA Pénzpiaci Alap	Creditanstalt	1999.11.18	16 931 825 488	1,3454
CA Részvény Alap	Creditanstalt	1999.11.18	2 693 014 257	1,4622
CA Selecta Európai Részvény Alap	Creditanstalt	1999.11.18	2 075 890 873	1,0844
CIB Nyílt végű Részvényalap	Unicbank	1999.11.18	439 297 236	1,0643
CIB-Kincsem Nyílt végű Bef. Alap	Unicbank	1999.11.19	12 967 963 903	1,5543
CIB-Nemzetközi Értékpapír Bef. A.	Unicbank	1999.11.18	451 293 924	1,0416
Cívis '95 Befektetési Alap	Polgári Bank	1999.11.18	1 653 457 461	1,1630
Concorde 2000 Befekt. Alap	Credit Lyonnais	1999.11.19	719 094 916	150249,6700
Concorde Fedezeti Alap	Credit Lyonnais	1999.11.19	304 463 970	1,2664
Concorde Pénzpiaci Bef. Alap	Credit Lyonnais	1999.11.19	381 511 483	1,0593
Daewoo Garancia Bef. Alap	Daewoo	1999.11.19	51 859 353	1,4693
Duna Tőzsdei Bef. Alap	Unicbank	1999.11.22	1 406 128 853	1,6009
Első Hazai Lakásalap Bef. Alap	K & H	1999.11.01	523 153 766	10032,0000
Hunnia Deviza Kötvény Bef. Alap	Investor Alapk.	1999.11.18	136 229 635	1,0170
Hunnia III. Befektetési Alap	ABN-Amro	1999.11.19	2 837 197 262	2,1800
Hunnia IV.Deviza Nyílt végű B.	Inter-Európa	1999.11.18	765 644 625	1,5760
Hunnia Kamatvadász Bef. Alap	Investor Alapk.	1999.11.19	1 212 908 005	1,2400
Hunnia Kötvényindex Bef. Alap	Inter-Európa	1999.11.18	126 741 375	1,0830
Hunnia Pénzpiaci Bef. Alap	Investor Alapk.	1999.11.19	2 886 415 964	1,2090
Hunnia Részvény Nyílt végű B. A.	Inter-Európa	1999.11.18	561 300 977	1,1500
Hunnia Részvényindex Bef. Alap	Inter-Európa	1999.11.18	78 171 696	1,1180
Imperial Befektetési Alap	K & H	1999.11.22	403 415 037	1,5582
Imperial R Befektetési Alap	K & H	1999.11.19	178 508 471	1,2260
Kontó Befektetési jegy	K & H	1999.11.19	214 946	53737,0000
Kurázsi Értékpapír Bef. Alap	Konzumbank	1999.11.22	25 651 113	82479,0000
MKB II. Részvényalap	MKB	1999.11.22	765 388 144	1,2016
MKB Állampapír Bef. Alap	MKB	1999.11.22	5 059 141 274	2,3304
Monéta Nemzetközi Kötvény Bef.	CIB Bank Rt.	1999.11.18	249 824 520	0,9779
Monéta Nemzetközi Részvény Bef.	CIB Bank Rt.	1999.11.18	283 564 290	1,1711
Monéta Részvény Nyílt v.Ért. BA	CIB1	1999.11.18	203 444 943	1,1520
Monéta Állampapír Nyílt v.Ért. B	CIB1	1999.11.18	918 377 243	1,3147
Nívó Kötvény Befektetési Alap	Erste Bank	1999.11.22	714 764 555	1,2428
Német Pénzpiaci Alap	BACA	1999.11.19	444 270 291	1,0159
Nívó Részvény Nyílt végű Bef. Alap	Erste Bank	1999.11.22	156 432 742	1,1858
OTP Optima Befektetési Alap	OTP Bank	1999.11.22	173 124 777 365	1,9649
OTP Paletta Nyíltv. Bef. Alap	OTP Bank	1999.11.19	2 436 705 844	1,3505
OTP Quality Részv. Alap	OTP Bank	1999.11.19	913 511 607	1,1627
Partner Nyílt végű Befekt. Alap	Unicbank	1999.11.19	77 056 739	1,0738
Piaszter '68 Befektetési Alap	Creditanstalt	1999.11.05	1 286 359 256	15133,6400
Pillér 1. Ingatlanbef. Alap A	Budapest Bank	1999.10.31	3 876 968 782	1212,0000
Pillér 2. Ing. Bef. Alap A	K & H	1999.10.31	2 286 398 696	1143,0000
Postabank Családfa	Postabank	1999.11.22	1 374 854 636	1,2915
Postabank Hozamgarancia Bef. A.	Postabank	1999.11.22	8 247 884 155	1,7338
Postabank Lokomotív	Postabank	1999.11.22	301 509 434	1,2879
Procent I. Részvény Nyílt v. B. A..	Inter-Európa	1999.11.22	77 104 694	1,1327
Procent II. Kötvény Bef. Alap	Inter-Európa	1999.11.22	201 829 413	1,3051
Procent IV. Pénzpiaci Alap	Westdeutsche	1999.11.22	1 790 566 324	1,1141
Procent V. Nemzetközi Kötvény	Westdeutsche	1999.11.22	151 713 023	1,0086
Profit Excellent Bef. Alap	Kvantum Bank	1999.11.12	208 752 849	.....
Profit Nyílt végű. Befektetési	Kvantum Bank	1999.11.22	432 931 987	0,8920
Profit Prima Befektetési Alap	Kvantum Bank	1999.11.22	2 630 914 756	11242,0000
Profitvadász Arbitrázs	Budapest Bank	1999.11.22	319 522 480	1,1075
Prémium Befektetési Alap	MKB	1999.11.22	1 554 373 269	1,0074
Quaestor Ingatlan Bef. Alap	Mezőbank	1999.11.01	696 326 066	9855,0000
Rabobank Állampapír Nyílt végű	CIB Bank Rt.	1999.11.18	89 074 034	1,1267
Reálszisztéma Befektetési Alap	Rabobank	1999.11.22	195 966 949	1,1220
Sydney 2000 Befektetési Alap	CIB Bank Rt.	1999.11.19	147 194 326	1,7495
Takarék Diszkont III. Bef. Alap	K & H	1999.11.22	204 729 414	1,1355
Tallér Nyílt végű Értékpapír BA	MKB	1999.11.22	314 119 657	1,6352
UBA Jupiter Fedezeti Bef.jegy	Konzumbank	1999.11.19	73 818 550	1,3771
UBA Merkúr Pénzpiaci Bef. Alap	Unicbank	1999.11.19	70 332 399	1,0678
UBA Szaturnusz Részvény Bef. Al	Unicbank	1999.11.19	11 278 244	1,0302
UBA Uránusz Növ. Nyílt végű Bef.	Unicbank	1999.11.19	24 793 342	1,0553
UBA Vénusz Kötvény Bef. Alap	Unicbank	1999.11.19	22 361 954	1,0667
Zürich Deviza Nyílt végű Érték	Deutsche Bank	1999.11.18	310 774 452	1,0375

(Forrás: Fornax Monitor)

MEGRENDELŐLAP

Igen, megrendelem a Magyar Nemzet című napilapot

☐ egy évre: 11 988 Ft ☐ fél évre: 5 994 Ft
☐ negyedévre: 2 997 Ft ☐ egy hónapra: 999 Ft

Megrendelő neve: .....
Megrendelő címe: .....
.....

A megrendelést kérjük a következő címre küldeni: P & B Média Rt. Terjesztési Igazgatóság 1133 Budapest, Visegrádi u. 116. Lapunkat megrendelheti a 465-8599-es telefonszámon is.

Magyar Nemzet – A hiteles polgári napilap.

Antik-Art Stúdió
Szeretettel várja Önöket a XI. 25–28-ig az
ANTIK ENTERIŐR '99
kiállításon a Műcsarnokban!
Bp. VIII. ker., Népszínház u. 40.
Telefon: 303-6609
Bútorszövetek: 262-3170/43
Bp. VIII. ker., Népszínház u. 27.
Telefon: 303-7791

A Henlys Group plc. budapesti tervezőirodája állást ajánl 1 vagy 2 fő
TERVEZŐMÉRNÖK
részére.
Alkalmazási feltételek:
• közlekedési, gépész- vagy villamosmérnöki diploma,
• jármű szakos végzettség előny,
• néhány év járműtervezési gyakorlat,
• számítógépes tervezési ismeretek,
• a Solidworks tervezői rendszer ismerete előny.
Ajánlott munkakörök (szakirányú tervezői gyakorlat előny):
1. elektromosrendszer-tervező
2. fékrendszertervező.
Pályázni lehet szakmai önéletrajz beküldésével az iroda címére (1115 Budapest, Csóka u. 7–13.) egy héten belül.
Kérjük megadni a jelenlegi és a várt jövedelmet.

Nitrokémia
PÁLYÁZATI KIÍRÁS
1. **A NIKE-VARION '99 Ioncserélő Gyantát Gyártó Kft.** tulajdonosai a Nitrokémia Vegyipari Részvénytársaság (továbbiakban: Nitrokémia Rt.) és a Nitrogép Kft. A Nitro-

BUDAPESTI ÉRTÉKTŐZSDE (november 19.)

	Nyitó ár	Átlag-ár	Záró ár	Darab-szám	Forgalom	Az elmúlt 52 hét min.	max.
2. Deviza Factory	–	–	–	–	–	–	–
Agrimpex n.	–	–	–	–	–	–	–
Antenna Hungária	4370	4374	4380	20998	91842705	2950	5200
Arago	463	463	463	153	70839	302	520
Aranypók	–	–	–	–	–	–	–
BÁV	970	970	970	425	412070	910	1720
BorsodChem	8150	8024	7900	51485	413134625	3715	8160
BIF	–	–	–	–	–	–	–
Brau Union Hungaria	3500	3500	3500	20	70000	2300	3700
Cofinec	3300	3346	3375	30043	100518720	1040	3455
Csopak	770	775	890	24	18600	755	1220

A Nyugat keleten

Hatalmas izgalmat keltett vagy egy esztendeje, hogy egy magánszemélyekből álló vállalkozás – pontosabban a Tv 2-s *Tolvaly* Ferenc és az egykori színházi dramaturg, mára sikeres producer és kiadó *Vinkó* József – újra kívánja indítani a Nyugat című irodalmi folyóiratot. Írók, irodalmárok sora kelt ki az ötlet ellen, egyik hetilapunkban hetekig folyt a vita arról, van-e joga bárkinek ebben az országban ily nagy múltú és jeles lap feltámasztására. Voltak, akiket valóban a szent felháborodás fűtött, ám az is kivehető volt, hogy nem mindenkinek ez a valódi kifogása. Egy tőkeerős, patinás névvel jelentkező folyóirat ugyanis, melynek megszervezésével *Temesi* Ferenc írót bízták meg a befektetők, zavart okozhatott volna az irodalmi lapok amúgy is telített piacán. Érthető ez annak a fenyegetettségnek az árnyékában, hogy a hazai folyóiratok egyik legnagyobb támogatója, a Soros-alapítvány kilátásba helyezte, nemsokára kivonul erről a területről.

A támadás tehát, amilyen meglepő volt első látásra, a helyzet ismeretében annál érthetőbb. Meg is lett az eredménye. A befektetők elbizonytalanodtak, előbb bejelentették, hogy a lap az Új Nyugat nevet kapja, majd Temesi Ferenc kezéből kivették a szervezést, és új, az uralkodó irodalmi ízlésirányhoz közelebb álló szerkesztőbizottsági tagokat toboroztak. Temesit pedig, kárpótlásul eddigi munkájáért, meg minden bizonnyal azért is, mert mindvégig neki kellett állnia a támadásokat, megbízták a jövendő Nyugat Kiadó vezetésével.

Itt a történet véget ér. Azóta éppúgy nincsen Új Nyugat című irodalmi lap, amiként nincsen Nyugat Kiadó sem. A befektetőknek érthető módon elment a kedvük az egésztől. Van ezek helyett egy tévés irodalmi magazin a Tv 2-n, és esténként ugyanitt, műsorzárásképpen, elmondanak egy verset. Végül is nem mondhatjuk, hogy nem történt semmi. A tanulságok legalábbis megmaradtak. **(hanthy)**

Visszhangtalanul

Hiába adja ki sorra a Hungaroton a Dohnányi-műveket – többet a világon elsőként, komoly sikert aratva a nemzetközi lemezpiacon –, úgy tűnik, a XX. század egyik legnagyobb magyar komponistája és művésze a rendszerváltozás után tíz évvel még mindig nem kapta meg a rangjának, illetve értékének megfelelő helyet a honi zenei életben, a közgondolkodásban. (Ismert, hogy *Dohnányi* Ernőt a háború után a kommunisták – koholt vádak alapján – megfosztották valamennyi tisztségétől és száműzetésbe kényszerítették, életműve pedig emiatt sokáig a háttérbe szorult.)

Mert mivel, miként magyarázható, hogy szakmai körökben és a médiában is csaknem teljesen visszhangtalan maradt az a CD-világpremierrel egybekötött zeneakadémiai koncert, amelyen *Baranyay* László tolmácsolásában felcsendült egy a háború óta biztosan nem játszott, gyönyörű Dohnányi-zongoraciklus is, a Winterreigen? Vagy e zenei kincs felfedezése körüli közöny és csönd csupán az általános értékválság következménye? De miért kell beletörődnünk, hogy egyre több az olyan figyelemre méltó produkció, rangos kulturális esemény, amely nálunk visszhangtalan marad, és egyre több a színvonaltalan álművészet, amely óriási reklámot kap?

Nincs pénz, nem elég a támogatás, vesznek az értékek – sírnak a kulturális élet szereplői. Néha joggal, olykor megszokásból is. Hiszen gyakran inkább az a baj – jól tudjuk –, hogy van pénz és figyelem, csak nem ott, illetve nem arra, ahol, amire kellene. Miközben évek óta azt halljuk, szűk esztendeit éli a magyar kultúra, mégis úgy tűnik, soha nem látott mértékben virágzik a színházi, zenei, irodalmi, képzőművészeti élet. Soha ennyi galéria, koncert, színielőadás, CD, könyv és film közül nem válogathattunk, mint ma. Kulturális vagy csak annak kikiáltott „termékekből" túlkínálat van, ember legyen a talpán, aki megtalálja közöttük az értékeset. A média segíthetné egyedül a tájékozódást. Hogy ne, vagy *ne csak* az igénytelen semmizene, a *Claydermant* utánzók, a koncerteket a show műfajával összekeverők, az álművészek „ilyen még nem volt" produkcióinak visszhangját halljuk a fejünkben reggeltől estig. Visszhangozhatna egy kicsit Dohnányi Winterreigenje is. **(devich)**

A Magyar Nemzet galériája

Andrássy Manó–Sterio Károly: Széchenyi István

A finom művű akvarell – jelzete szerint: Sterio, Andrássy Manó után – színes kőrajz formájában jelent meg az 1857-ben nyomtatott A hazai vadászatok és a sport című kiadvány címlapján. Bár a részletek oly meggyőzőek, a folyóparti nyüzsgésben léptető nemes ló, a közismert vonások, az anglomán öltözet, alaposan szemlélve a biedermeier hatású életképet, fölkelti gyanakvásunkat. A háttérben, a Várhegy oldalában fölismerhető ugyanis az Alagút nyílása, amit 1852-ben tervezett és '53–57 között épített meg a honosodott angol mérnök, Adam Clark. Ez időben a döblingi magányába menekült Széchenyi István mereven elzárkózott minden olyan kísérlettől, mely vonásainak megörökítésére irányult, arra biztatta a művészeket, vegyék elő régi arcképeit, borzolják össze bajuszát-szakállát, többszörözzék meg ráncait, ezzel elérik a kívánt hatást. Csak később, felesége gyengéd erőszakosságának engedve egyezett bele, hogy Hans Gasser, bécsi szobrász átléphesse küszöbét. A mellszobor két év alatt, egy hónappal modellje halála előtt készült el, és jelentősen eltér az Andrássy Manó rögzítette arcvonásoktól. Sterio Károly kompozíciója eszerint olyan valóságos részletekből összeállított, allegorikus ábrázolás, amellyel csupán tisztelegni szándékozott a nagy tervező és szervező Széchenyi előtt. Széchenyi a Lánchíddal ilyen közelségbe csak annak építése idején kerülhetett. Ezt a nagyszerű és nemcsak életre keltőjének fantáziájában jelképi jelentőségű alkotást százötven esztendeje, 1849. november 20-án avatták. Ha meggondoljuk, hogy a tervezéssel 1838-ban bízta meg Széchenyi William Tierney Clarkot, a tizenegy esztendős kivitelezést nem találhatjuk ma sem hosszúnak. Mivel hasonló feladat megoldására mindaddig nem volt hazai példa, az építkezéshez, sok mindent Angliából kellett beszerezni, és a munkafolyamatok vezénylésére is idegen szakembereket kellett hívni. A város egyre növekvő forgalmának szolgálatára azóta több testvére is megépült, de Budapest érzelmesebb lakóinak a HÍD, a Széchenyi Lánchíd maradt. **(kótai)**

Lefegyverző tudatlanság

Akik idén szeptemberben ültek be az egyetemek, főiskolák előadásaira, szemináriumaira, többnyire 1980–81-ben születtek. Legfeljebb kisdobossá avatták őket, úttörővé már biztosan nem. Nem vezettek őrsi naplót, az orosz nyelvet kötelezően nem tanulták, nem is tudják, milyen volt, amikor a kiskatona merő éberségből megállította Lenint a hídon. A KISZ feloszlott, mire gimnáziumba kerültek, így nem írt sem pozitív, sem negatív jellemzést a továbbtanulási jelentkezési lapokra.

Nekik nincs történelmük: nem volt mi ellen lázadniuk. A ruszkik végre hazamentek (miért ne mentek volna, mondják, ha semmi keresnivalójuk nem volt itt), a köztársaságot kikiáltották (még jó, hogy nem blamáljuk magunkat értelmetlen szóhalmozásokkal, mint népi demokrácia, népköztársaság), a választásokat rendre megtartották (miért ne tartották volna), és most itt állnak többnyire tudatlanul: nem értik a felnőttek beszédét, már-már elviselhetetlen neurózisát. És tele vannak jó szándékkal, hogy legalább utólag megfejtsék gondterhelt tanáraik és szüleik elejtett mondatait vagy cselekedeteinek okait. És hallgatásukat, keserűségüket.

Gyanútlanul kérdeznek, és már nem a Kádár-korszakról, hanem arról, hogy is volt az a bizonyos négy igenes népszavazás, miért nem lehetett 1990-ben azonnal nyilvánosságra hozni az ügynöklistát, kimondani, ki jó és ki nem. Az oly igen nagy vívmánynak mondott kilencvenes szabad választás utáni első benzináremelés hatására (amelynél drasztikusabb azóta több is volt), hogyan lehetett országos blokádot szervezni, s hogy magára valamit adó politikai erő hogyan csatlakozhatott ehhez? Miért nem lehetett a közszolgálati televízióban, rádióban s a sajtóban elmagyarázni az embereknek, mi miért történik? Miért nem állt ki valaki, és jelentette be: elveszítettük a szocializmus és kapitalizmus világméretű versenyét, évtizedekre előre eladósodtunk, nem vehetünk fel további hiteleket, hogy fenntartsuk a működésképtelen rendszert, ezért nem lesz olcsó kenyér és tej, ingyenes fogtömés. Volt-e a Magyar Televízió-ciát, amikor valójában senki sem fenyegette a számottevő politikai erők közül? Miért bélyegezték meg, szidalmazták *Antall* Józsefet azok, akik most utcát szándékoznak elnevezni róla? Miért kellett a sajtószabadságért aggódni, ha a szabad választások utáni kormánynak nem is igen volt sajtója? Hogyan fogadhattak el mérvadó értelmiségiek, állítólagos harcos antikommunisták olyan miniszterelnököt, aki az '56-os forradalom leverésében részt vett?

Sorjáznak a kérdések, hál'isten, gyanútlanul. Hiszen ez a történelem nélküli nemzedék nem hordozza zsigereiben a félelmet. S mert magától értetődőnek fogadja el a jelen állapotokat, nem érti és érzi, hogy szülei, tanárai miért akadnak el a válaszokban. A dadogást vagy a könnyed kitérést hallva a mai tizennyolc-húszévesek megkérdezik: hol lehetne mindennek utánanézni? Hiszen szeretnénk megérteni titeket, miért vagytok fásultak, ingerültek és kiábrándultak, miért szakítottatok a barátaitokkal, akikkel egykor közösen szidtátok a Kádár-rendszert, és közösen reménykedtetek egy jobb Magyarországban.

Azt kellene válaszolni, lapozzátok fel, olvassátok el, nézzétek meg ezt és azt, s majd megértetek bennünket. De mit lapozzanak fel? Mit nézzenek meg? A lefegyverzően őszinte kíváncsiságra jó lenne lefegyverzően nyílt magyarázatokat ajánlani. Hiteles krónikákat, elfogulatlan elemzéseket. És hosszan kutatunk emlékezetünkben, lapozzuk képzeletünkben a jól dotált és a sanyarú sorsú lapokat, folyóiratokat, a kilencvenes évek irodalmát, alig-alig lelve elfogulatlan elemzést, meggyőző vallomást.

Csodálkozunk-e, hogy legyintenek ránk? Legyintsenek nyugodtan. Igazuk van. Bizony, nekünk is birkóznunk kell még az elmúlt tíz év történéseivel, amelyekben ott munkált nemcsak az elmúlt ötven év, hanem az egész kibeszéletlen évszázad. Ideig-óráig még lehet halogatni a válaszadást, de fel kell készülnünk rá, hogy egyre kíméletlenebbek lesznek a kérdések. S mert nem béklyózzák előítéletek és félelmek a mai egye

STERIO KÁROLY

MAGYAR AKAD. FESTŐMŰVÉSZ

(1820–1862)

HÁTRAHAGYOTT MŰVEINEK

KIÁLLÍTÁSA

VASVÁRMEGYE ÉS SZOMBATHELY VÁROS KULTÚR-EGYESÜLETE SZÉPMŰVÉSZETI SZAKOSZTÁLYÁNAK RENDEZÉSÉBEN

1935. OKT. 30—NOV. 7.

ÁRA 20 FILLÉR

SZOMBATHELY
MARTINEUM KÖNYVNYOMDA RT.

STERIO KÁROLY

MAGYAR AKAD. FESTŐMŰVÉSZ

(1820–1862)

HÁTRAHAGYOTT MŰVEINEK

KIÁLLÍTÁSA

VASVÁRMEGYE ÉS SZOMBATHELY VÁROS KULTÚR-EGYESÜLETE SZÉPMŰVÉSZETI SZAKOSZTÁLYÁNAK RENDEZÉSÉBEN

1935. OKT. 30—NOV. 7.

ÁRA 20 FILLÉR

SZOMBATHELY
MARTINEUM KÖNYVNYOMDA RT.

IV. Tájképek és falusi szobarészletek.

V. Olajtanulmányok, vázlatrajzok gróf Zichy család alsópéli birtokáról.

VI. A pozsony—marcheggi vasút építésénél közreműködött mérnökök asztaltársasága a pozsonvi vaskútnál. (Eisenbründel.)

A kép balszélén a művész tollas kalappal, aki a társaság egyik tagjáról torzképet rajzol a falra. Eredeti rajz és litográfia.

VII. Arcképtanulmányok. A csoport közepén alul a művész ifjúkorú arcképe, jobbfelől alul Zichy gróf arcképe kutyával.

VIII. Tanulmányok. Középen felül a művész neje jászberényi népviseletben, felül balra gazdatisztek Alsó-Pélről.

IX. Tanulmányok.

X. Tanulmányok.

XI. Tanulmányok.

XII. Budapesti látképek a mult század 50-es évek elején.

XIII. Tájképtanulmányok.

XIV. Tanulmányok és I. Ferenc József látogatása Esztergomban 1857.

XV. Grafikai másolatok Sterio festményekről.

XVI. Album.

59. Csoportkép. Ispán, kasznár, botosispán, alsópéli tanulmányok.
60. Csoportkép. Parasztasszony fiúgyermekkel, tanulmány az „Ebédlő aratók" című festményhez.
61. Csoportkép. Bojtár, Perzekutor, Törökházaló.
62. Fehérlovas kocsi.
63. Alvó baba.
64. Társaság dunai gőzösön.
65. Rajzoló művésznő.
66. Ül a baba.
67. A parkban.
68. Pihenő kertész.
69. Csősz.
70. Versenylovas.
71. Malomalján.
72. Chopin nocturne.
73. Pengős Péter halászkunyhója.
74. Széchenyi István lóháton. Vázlat a „Vadászatok és sport Magyarországon" című díszmunka címlapjához és Éjjeli farkasvadászat. Kétoldalú kép.
75. Interieur. A művész műterme.

Képcsoportok.

I. Első Ferenc József és Erzsébet Őfelségeik ünnepélyes bevonulása Budavárba 1857.
A vázlatok után készült festmény Albrecht főherceg tulajdonába került.
II. A bevonulás vázlatának dagnerrotypje.
III. Állatvázlatok és rajzok.

Sterio Károly akadémiai festőművész, mint emigrált görög család sarja, született 1820-ban a Krassószörény megyei Szászkabányán.

Atyja bányatulajdonos volt Szászkabányán.

Tehetsége már zsenge gyermekkorában megnyilvánult. Egyízben atyja távollétében házuk frissen meszelt falát telerajzolta Napoleonfejekkel. Mikor atyja egy katonatiszt barátjával hazaérkezett, kérdőre vonta gyermekeit, akik elárulták, hogy a mángorló mögé bújt kis Károly testvérük a bűnös.

Az így megnyilvánult ritka tehetségtől megilletődött apa, katonatiszt barátja rábeszélésére elállott attól a szándékától, hogy ezt a fiát katonának nevelje és szabad utat engedett neki a művész-pálya felé. 12 éves korában, még mielőtt festeni tanult volna, egy környékbeli román templom részére oltárképet festett. A községtől kapott hivatalos köszönőiratot ereklyeként őrzi a család.

Tanulmányait a bécsi akadémián végezte, azután Münchenben id. Kaulbachnál tökélyesbítette művészetét, majd tanulmányútra indult Olasz-, Francia- és Angolországba. Hazatérve, Budapesten az akkori Váci-uti, most Vilmos császár-uti Kasselik házban műtermet rendezett be.

Ettől kezdve rendkívüli produktív munkásságot fejtett ki.

1859-ben I. Ferenc József király és ifjú nejé-

nek boldog emlékű Erzsébet királyné első magyarországi útja alkalmából nagy vásznat festett a Budavárban való ünnepi bevonulásról. Ezt a képet Albrecht főherceg vette meg.

Ugyanez alkalommal megbízást kapott egy album megfestésére, amely 10 néprajzi motivumú képet tartalmaz. Ez az album a királyi várban berendezett Erzsébet-múzeumban látható.

Ugyanott látható az akkori magyar festőművészek hódoló adománya képgyüjtemény alakjában.

Ebben a gyüjteményben Sterio egy pusztai zivatart ábrázoló remek képével szerepel.

1855—56. években az akkori kormányzónak, Albrecht főhercegnek a feleségét, Hildegard főhercegasszonyt tanította a rajzra és festészetre.

Kedvence volt az akkori arisztokrata világnak.

Sok arc- és zsánerképet festett Széchenyi, Andrássy, Zichy és Eltz grófoknak.

Sterio ereje az arckép festésen kívül a népies motivumok ábrázolásában nyilvánult.

De az állatfestésben is kiválót produkált.

Feltünést keltettek miniatürszerű arcképei és díszművek számára készített illusztrációi. Ilyeneket festett a Prónay Gábor gróf által kiadott „Skizzen aus dem Volksleben in Ungarn" 1855. díszmű számára, amelybe kívüle Barabás és Weber is dolgozott. *Magyar konyha* című festménye (1854) a Nemzeti Múzeumba, onnét az Országos Képzőművészeti Múzeumba került. Számos vízfestménnyel illusztrálta Andrássynak 1859-ben megjelent Keletindiai útleírását. Gróf Andrássy

34. Férfi arckép. Görgey Arthur.
35. Férfi arckép. Sterio Károly akadémista korában.
36. Férfi arckép.
37. Arcképtanulmány.
38. Arcképtanulmány.
39. Arcképtanulmány.
40. Arcképtanulmány.
41. Zay bárónő társalkodónőjével.
42. Hoblik ügyvéd pihen.
43. A művész családja.

Aquarellek, rajzok. Életképek és tájképek.

44. Lovas.
45. Jászberényi lakodalom.
46. Falusi kovácsműhely.
47. Interieur. (Nyaralás Máriamakkon.)
48. Budapest városliget az ötvenes évek elején.
49. Magyar alföldi tanya.
50. Magyar pusztai kép gémeskúttal.
51. Ostende tengeri fürdő az ötvenes években.
52. Gróf Andrássy Manó falkavadászaton.
53. Gig egyfogatú.
54. Gig kétfogatú.
55. Dunai hajómalom.
56. Magyar alföldi tanya.
57. Részlet Budavár ostromáról 1849-ben.
58. Interieur. Budakeszi nyaralás.

8. Görgey Arthur (lóháton) az 1848—49-iki magyar szabadságharc fővezére.
9. Jövendőmondó.
10. Sphynx.
11. Parasztasszony. Tanulmány a „A fiát hazaváró anya" című festményhez.
12. Libapásztor.
13. Tájkép.
14. Női arckép.

Aquarellek, rajzok és arcképek.

15. Sterio Károlyné kutyájával.
16. Női arckép kékbársony ruhában.
17. Női arckép kézben kalappal.
18. Női arckép zongoránál.
19. Női arckép gitárral.
20. Női arckép virághajdísszel.
21. Női arckép, Zay bárónő.
22. Férfi arckép, 48-as honvédtiszt.
23. Férfi arckép, 48-as honvédtiszt.
24. Gyermekarckép karosszéken állva.
25. Sterio Károlyné szalmakalappal.
26. Családi csoportkép. Gróf Zichy család.
27. Férfi arckép. Pozsonyi patricius.
28. Gyermekarckép. Sterio Károly testvéröccse.
29. Gyermekarckép. Sterio Gabriella.
30. Női arckép. Sterio Károlyné Jászberényben.
31. Női arckép. Sterio Károlyné Füreden.
32. Férfi arckép.
33. Női arckép.

Manó által szerekesztett „Vadászatok és Sport Magyarországon" című díszműben több kép tőle való. Sok képét fametszetben az akkori Vasárnapi Ujság ismertette.

Nagyobb festménnyel leginkább a föntemlített arisztokrata családok és pesti patricius családok birtokába jutottak.

A pesti szerb-templom főoltárképe is tőle való.

Sterio Károly derűs kedélyű igazi művész volt, telve szebbnél-szebb tervekkel.

Korának, „a Magyar Biedermayer Művészetnek" egyik legkiválóbb képviselője volt. Noha külföldön tanult, mert akkor hazánkban egy komoly művészakadémia nem volt, művészetébe, áthatva a magyar föld és levegő szépsége által, a legtisztább magyar érzéseket vitte bele.

A magyar pusztának alig volt jobb ismerője és értelmezője mint Sterio.

Egy művésznek se sikerült a puszta egyszerű szépségét annyi érzéssel és oly egyszerű eszközökkel visszaadni, mint neki.

Sterio nagy rajzkészsége már veleszületett adomány volt. Meglátta a szépet, azt átérezte, annak a meglátásnak pedig egy biztos kéz engedelmeskedett.

Arcképei és arcképtanulmányai, csoportképei, melyek többször miniatür jellegűek, annyira biztos arányúak, hogy pillanat-fényképfelvételekre emlékeztetnek. Pedig akkor pillanatfénykép még csak Sterio szemében létezett.

A rajzok és arcképtanulmányok, akár ceruzarajzok vagy aquarellek legyenek, mindegyike egy

bizonyos gyöngédséget és bájt sugároz felénk.

1862-ben élete delelőjén rövid pár heti betegség után a kérlelhetetlen halál ragadta ki az ecsetet kezéből, amely még sok remekmű alkotására lett volna hivatva.

Özvegye Zitterbarth Klára és leánya Gabriella gyászolták az oly korán elhúnytat.

Meghitt baráti körébe tartoztak Lotz Károly, Ligeti Antal, Telepi Károly festőművészek, valamint Podhorszky Lajos nyelvbúvár és Feszl Frigyes műépítész.

Hogy ezt a szép és érdekes gyüjteményt, a már majdnem feledésbe ment nagy művész műveiből a közönségnek bemutathatjuk, azt a művész leányának, Sterio Gabriella férjezett bonyhádi Kliegl Józsefné őnagyságának köszönjük, aki mind a mai napig féltő gonddal őrizte édes atyja hátrahagyott műveit.

Olajfestmények.

1. Sterio Károly akadémiai festőművész élt 1820—1862.
2. Sterio Károlyné.
3. Sterio Károlyné leánykorában.
4. Sterio Károlyné Gabriella gyermekével.
5. Podhorszky Lajos hírneves nyelvbúvár, született Fekete-Lehotán (Gömörmegye) 1815-ben, meghalt Párisban 1891 aug. 26. Nevelője volt Széchenyi István fiainak. A szabadságharcban Klapka táborában vett részt. 1849-ben külföldre menekült. 1859-ben Karagyorgyevics szerb fejedelem gyermekeinek nevelője lett.

   A közbeneső időt Párisban töltötte, hol a párisi Bibliotheque Nationale megbízta a kínai kéziratok és könyvek lajstromozásával.

   1858-ban a Magyar Tudományos Akadémia levelező tagja lett. Mintegy húsz nyelven írt és beszélt.

   Főműve: Etimologisches Wörterbuch der magyarischen Sprache, genetisch aus chinesischen Wurzeln und Stämmen erklärt (Wien 1876).
6. Férfiarckép.
7. Arabménló (Andrássy Manó gróf méneséből).

Stein Károly.

Művészet.

VI. évf., 1907.

179–186.

MDK

Sterio Károly

Művészet 1907. 183.l.

Sterio Károly

Petrovics Elek: Magyar művészek rajzai a Szépművészeti Múzeumban. Művészet 1907. 183. l.

1901 Sp IV 456

1

_____ szám.

190____ polg.

Keresete

_____

_____ felperesnek

_____

_____ alperes ellen

_____ iránt.

Sterio Károly

ired.
z
Mysk Ernő
Fy. l. 1906

Sterio festm.

MDK

609. Lenhossék Mihály, az élettan tanára. 1773-1840. Tulajdonosa: A bp.-i egy. orvosi tanári kar.

Műcs. - A bp.-i Orvosszövetség Mű-kiállítása. 1902. Kat. 56.l.

MDK

Sterio ~~Kr~~ Károly

Megemlitve a XIX. sz. lelkes képirói és a nemzeti eszmék tántorithatatlan előharcosai közt.

Mirowi Myskovszky Ernő: A magyar képzőművészet története. Bp. 1906.

74.l.

1906. XI. 21.

Polgármesteri hivatalnak. Besztercebánya. Felhivatik, hogy igyekezzék alaposan tájékoztatni magát a ffség leiratainak tartalmáról. (1037/1906.)

Sterio

Mücsarnok
1902. Szepti Orvosszövetség
mutiáll. 609.

Ugassuz I. 148, 157

~~Ligeti Antal~~

Sterio Karól

wod

Szana Tamás, Marko Karól és a tájfestészet. Bpest. 1898. 78. l.

Sterio Károly

M.Tud.Akad. Széchenyi Muz. kiáll. 19o2. máj.
19 1.

Kup. József

Csütörtök
19
Január vt.

☾ Utolsó negyed 15 ó. 23 p.

Péntek
20
Euseták

Szombat
21
Máté aps.

Nap kelte 5 ó. 44 p. — Nyugta 18 ó. 02 p.

1935 • 38. hét **Szeptember** IX. hó • 30 nap

naptár

Elul

V	17	
H	18	
K	19	
S	20	
C	21	
P	22	
S	23	S. N.

Szerda

Szombat

Vasárnap

Hétfő

Kedd

Szerda

Csütörtök

Péntek

Szombat

Vasárnap

1932 - 38. hét September IX. hó - 30 nap

Szerda 21

Szombat 19

Péntek 20

Szombat 21

Vasárnap 22

Hétfő 23

Kedd 24

Szerda 25

Csütörtök 26

Péntek 27

Szombat 28

Vasárnap 29

Hétfő 30

Kedd 1

Szerda 2

Szombat 19

Sterio Karól

(Gróf Szechenyi István lovon, háttérben a lanc-hiddal.) Szines Kö-nyomat, folio. Tel.

Gróf Andrássy után Sterio.

2006. A. East:

A nyugalom ősi tanyá

A dombos vidék előterében
~~[illegible]~~ két férfi ~~[illegible]~~. Az egyik az e
zében indul kifelé. Az előbbi fe
sel; az utóbbi pedig kalapot és
ludak tanyáznak. A háttérben ~~[illegible]~~
zött ház látszik kivilágitott ab
gyog, mely a vizben visszatükröz

+kötőrki

Of, vászonra, mér. 127 :
Vétetett az 1901: V. 15-
ronán. (247/901.) Elszámoltatott
Az elszámolást elfogadta
(554/901.)

Sterio Károly

Gróf Széchényi István és fia Béla csolnakban a Dunán
Fenti szines könyomata.

Repr.

1897 Zichy Széch. II.

4.l.

V.K.M. sz.rendelet 4.§. /1/ bekezdés a./-
t ujabb 3-3 jelöltnek a miniszterhez leendő
a társadalmi szervezetek valamelyikének
ési joga a Tanács ujjáalakitása előtti
ve azért szünt meg, mert a tanácstagul ki-
rvenet tagjának lenni.

.§.

yettese. Az elnök távollétében, vagy akn-
elnöki ügykörben, az elnök felkérésére
esében.

ki tanács.

.§.

e tartozik minden olyan ügy intézése, amely
a szerv hatáskörébe utalva.

Sterio Károly

l. Szana 1890

62. l.

Steriokároly

Gróf Széchenyi István
c. rajza
repr.

Vas. Lip. 1880. 337 l.

ciava, con la sua ardita innovazione, lo spirito della lingua ungherese ; e mentre arricchiva il linguaggio poetico magiaro con gli elementi del linguaggio cittadino, non tralasciava di attingere parole e frasi ancora non usate alla fonte inesauribile e fresca della lingua popolare. La nuova fraseologia poetica, che esprimeva anche le nuove forme spirituali d'una società in trasformazione, creò nuove associazioni d'idee ; e poiché il vero poeta è ad un tempo genio della lingua e genio dei sentimenti e dei pensieri — Ady poté sfruttare con la sua eccezionale forza creatrice tutte le possibilità delle nuove associazioni nell'espressione poetica, ed imprimere un timbro del tutto personale al nuovo linguaggio ungherese che egli veniva derivando dal popolo.

La metafora, questo importanto e delicato strumento del linguaggio poetico, acquistò una nuova energia funzionale nella dizione di Ady. Nella vecchia poesia la metafora era semplicemente un ornamento, e il poeta — nella stessa poesia — poteva ricorrere alle metafore più eterogenee per abbellire e decorare la sua dizione. Ady invece informa ed applica la metafora al senso

Jemen: CXLVI. 38.

Storio Károly festő

Pesti Hirlap. 1880. jul. 18.

Kaas Ivor: Magyar festők

Stevio Károly

Tisza dobi juhász és
A fiát hazaváró anya,
fenti rajza után Ké-
szült fametszetek
repr. 1870

Nagy Magyarép
II. r. 36, 37. l.

Barabás Miklós, grafikus

Divatcsarnok, 1853. május 26. 16. 301-307.

Császár: Markó Károly.

Pest

Századok 1874. 184-205/o.
Nagy Iván: Magyarország képzőművészei
/Storio Károly/

Benkert Imre, festő

Divatcsarnok, 1853.május 5.lo.181-185.

Solt: A festészet hazánkban.

Bécs

Századok 1874. 184-205/o.
Nagy Iván:Magyarország képzőművészei
/Sterio Károly/

Akvarell
Magyar konyha
Sterio Károly

Századok 1874. 184-205.o.
Nagy Iván:Magyarország képzőművészei
/Sterio Károly/

Borsos József, festő,

Divatcsarnok, 1853.juni 5.19.374-379.

Solt:A pesti állandó képtárlat.

Muzeológia
Nemzeti Muzeum

Századok 1874. 184-20 ~~5~~/o.
Nagy Iván: Magyarország képzőművészei
/Sterio Károly/

Borsos József, festő

Divatcsarnok, 1853. juli 17. 31. 619-621.

A pesti állandó képtárlat.

Stein Károly festő

Pesti Hirlap. 1880. jul. 18.

Kass Tor: Magyar festők

Pozsony

Századok 1874. 184-205/o.

Nagy Iván: Magyarország képzőművészei
/Sterio Károly/

Barabás Miklós, festő és grafikus

Divatcsarnok, 1853.ápr.28.8.157-159.

Kúnvári Fülöp V. 197.

Sterio Károly

festő

1821 — 1862

Cód

z

Krück II. 517 l. 1918

IRODALOM

Vas.Ujs.1858.48.

JEGYZET

Repr.Vas.Ujs.

Lenex: CXLVI. 28.

Stevio Károly

Tiszadobi juhász és
A fiát hazaváró anya,
fenti rajza után Ré-
szült fametszetek
repr. 1870

Nagy Magyarép
II. r. 36, 37. l.

MDK

Sterio Károly

rajza után Jankó János klisé rajza:

A puszta hervadó virága, fametszet, repr.

NagyMagykép. II. r. 41.1.

1870.

Sterio Karól

1) Pestvárosi kerülő. fametszet. Vas.
pl. (St.)
Ujs 1861. 113. l.

2) Báró Eötvös József harátérése a budai választógyűlésről. A rajzról készült igen gyenge fametszetben. Vas. Ujs 1861. 149 l. (St.)

Sterio K

1) Somogyi gulyás fam. rajz
(St) Vas. Nyp. 1861. 256 l.

2) Indián Derwish Budapesten (St), Vas. Nyp
1861. 268 l.

3.) Tizadobi juhász. fam.
(St) Vas. Nyp 1861. 292.

4.) Agarászat után. fam.
(St) Vas. Nyp 1861. 425 l

5 Tolnamegyei (iregi) csösz a csárdában. (St) Vas. Nyp
1861. 533. mátszette Huszka Lajos

Barabás Miklós, grafikus,

Divatcsarnok; 1853. ápr. 28. 8. 157-159.

Sterio Károly életképfestő

Századok 1874. 184-205.o.

Nagy Iván: Magyarország képzőművészei
/Sterio Károly/

Sterio

irod.

Hollós László. A modern festő-
művészetről Különös tekintettel
a magyar historiai festészetre -
Buvat. 1876. 25. l.

MDK

Sterio Károly

Női arckép

Férfi arckép

Ernst Muzeum kiáll. X. Magyar biedermeier müvészet. Bp. 1913. 40.l.

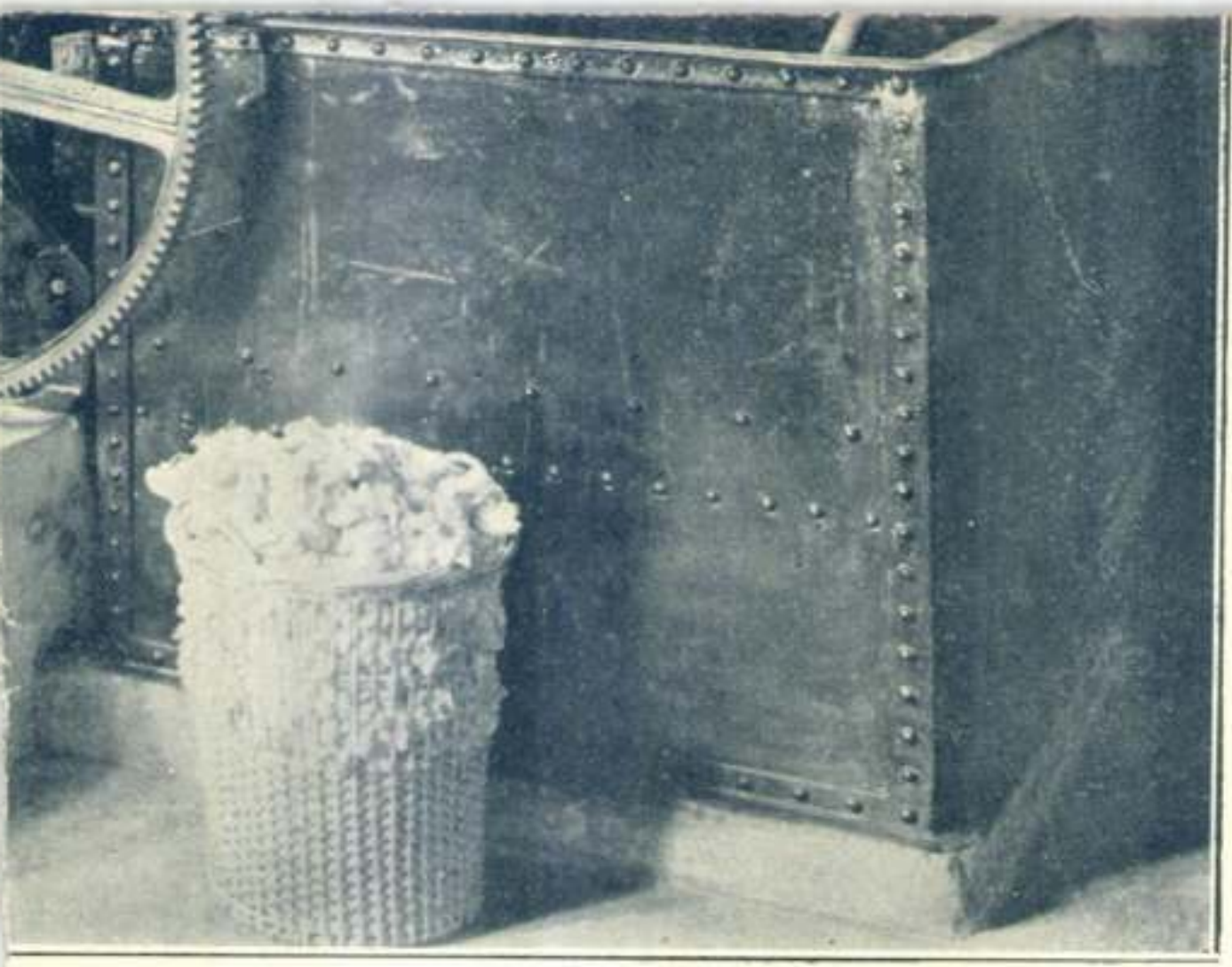

réppel és vizforralóval.

26. *Sterio Károly. Vizfestmény.* Megvadult ménes az itatónál.

1857, a Királynénak

Iza Erzsébet 25. l.

1913

MDK

Sterie Károly

Strixner arcképe, vf.

Női arckép, ef.

Női arckép, vf.

Ernst Muzeum kiáll. X. Magyar biedermeier művészet. Bp. 1913. 4o.l.

Stério Károly MDK

Gyermekfürösztés, vizf.

Műcsarnok 1909. akvarellek, pasztellek és grafikai művek nemzetközi kiáll.

Petényi Salamon Kéziratá VI. 145

Sterio Károly

Laird

1910

Kat Szemere aukció

554. 4.

Sterio Károly MDK

Szoba belseje, vizf.

Micsurnok 1909. akvarellek, pasztellek és
és grafikai mivek nemzetközi kiáll.

Sterio Károly

Művészet 1909. 75

Magyar Művészet

1925. 342, 417

Atrium V. 241, 242.

Sterio Károly +

Mussarnok

1909. graf. nemzetk. kiáh.

29, 34

Sterio

vrd

Noszlopy Tivadar. Berzsenyi Dániel és eddig ismeretlen arczképe.
Vas. Kp. 1908. 646. l.
(Keppel)

Jelentem, hogy .....

távolmaradását.

Tudomásul vette:

.....

az osztályfőnök aláírása.

Engedé

.....

a műhelyfőnök v
aláí

8. sorsz. Műhelyi minta

Sterio

last
2

1907

Bmk 5.6

363. kép. 34. *(Mss. I. 21.) Commentaria in Psalmos. XII. sz. 4a lap*

nek közepén kék alapon vörös-zöld levelek ágazódnak.

4a lap: (l. Psalm.: Beatus vir) Két iniciálé.

Sterio Károly festőművész
Női képmás
Magyar konyha
Szépm-Muzeum I.Grafikai kiállitása
19o7 február

Sterio Károly festőművész
Szoba belseje, Gyermek-fürösztés
Szépm.Muzeum I.Grafikai kiállitása
1907 február

Sterio Károly festő

Magyar Életrajzi Lexikon

MDK

Sterio Károly, 1821-1862

Női arckép, festm.

Nagy.remekművek. Ernst-Muz. 47.kiáll. 1921.máj.

1o l.

Doszkár János és Ferenc

Háztatarozási, építési és átalakitási
vállalata

Budapest.

Iroda:
IV. Veres Pálné-u. 40.
Telefon 117-04

Telep:
IX. Márton-u. 3/B.
Telefon József 8-53.

Sterio Károly

Életrajza:

Ligeti Antal: A Nemzeti Múzeum Képcsarnokának ismertető lajstroma
Buda. 1870. 50 l.

KARL SCHATTANEK

Az égő hegy
Der brennende Berg (Schlern)

Skerik Károly

JULIUS VON KAAN-ALBEST

László

Szépm. Muz. graf. o.
45. kiáll. (1922)
54 m.

Az Olperer este
Olperer-Abend

MDK

Sterio Károly, 1823-1862

Előkelő hölgy papagájlyal, festm.

Ernst Muz. 18. auk. 1921. dec.

68 1.

MDK

Sterio

Ember köpennyel, olajfestm.

A Gyüjtő. Szt.György Czéh 41. mév. aukc. 1920.jan

Enzing, tpl

58-59

Sterio Károly

XXI. aukció
A Gyüstö 1915. 66 l.

467. STERIO KÁROLY: Ulánustiszt Akvarell. Szignálva, 1845. 100
Lásd az illusztrációt 47. l.

MDK

Sterio, festőm.

Magy.remekművek. Ernst-Múz. 47.kiáll. 1921, máj.
6 l.

Magyar királyi államvasutak.

T. Mühely

Miután keresményemnek 191..... év

tésénél.....

jelenhetek, keresményemnek átvételére .....

nevü munkástársamat szóbelileg megbiztai

Kelt ....., 191..... é

.....

tanu.

.....

tanu.

Sterio Karol

laid

1913

Ernst Lazár

40 l.

Jelentem, hogy .....

távolmaradását.

Tudomásul vette:

.....

az osztályfőnök aláírása

Engedély

.....

a műhelyfőnök vag
aláírá

8. sorsz. Műhelyi minta. —

Sterio

láid

z

1912

Edlík 27 l.

Sterio Károly

l. 1914

Franz. 11. l.

körút 31/a.

vitéz Surányi-Unger Tivadar dr., jogtudományi, államtudon
csészettudományi és közgazdaságtudományi doktor, a jog- és
mányok ausztriai doktora, képesített bíró és ügyvéd, a szege
Ferenc József-Tudományegyetem ny. r. tanára és jog- és állam
karának az 1936/37. tanévben volt dékánja, a miskolci ág.
jogakadémia volt ny. r. tanára, a budapesti Pázmány Péter-T
egyetem magántanára, a Rockefeller-alapítványnak kétízben v
ja, a los angelesi University of Southern California kétízben vo
tanára, az Országos Felsőoktatási Tanács, az Országos Statis
nács és a Statisztikai Vizsgabizottság tagja, a Magyar Tu
Akadémia levelező tagja, a Magyar Statisztikai Társaság vá
tagja, a Magyar Közgazdasági Társaság igazgató-választmá
a miskolci Lévay József Közművelődési Egyesület irodalmi sz
és a szegedi Dugonics Társaság rendes tagja, az Institut In
de Sociologie associéja, emléklappal ellátott főhadnagy, több h
tüntetés tulajdonosa, a „Kereskedelmi politika" című tárgykö
tanára. Magántanári képesítése megerősíttetett 1926. január 15-é
Vitéz-u. 1.

Szádeczky-Kardoss Tibor dr. (szádecsnei és kardosfalvai
tudományi doktor, a debreceni M. Kir. Tisza István-Tudon
temen a közgazdaságtan és pénzügytan ny. r. tanára, a statisz
sított tanára, az Egyetemi Diákjóléti Bizottság alelnöke, a Ma
Társaság debreceni osztályának társelnöke, az Országos S
Tanács tagja, e Tanács tudományos és gazdasági szakbizottságá
a Magyar Közgazdasági Társaság igazgatóválasztmányának,
Társadalomtudományi Társulat választmányi és alapító tagja, a
International de Sociologie l. tagja, a debreceni Tisza István Tu
Társaság r. tagja és I. osztályának titkára, a Finn-ugor Kultú
magyar osztályának, a Magyar Statsztikai Társaság r. tagja,
Társaság (Magyar Néprokonsági Egyesület) törzstagja, a Mag
daságkutató Intézet Munkabizottságának tagja; a M. Kir. Józs

vi doktor, miniszteri segédtitkár, a lengyel Polonia Restituta-
cti keresztjének és a Lengyel Köztársaság érdemkeresztjének
sa, a „Vámpolitika" című tárgykör magántanára. Magántanári
e megerősíttetett a volt M. Kir. József-Műegyetemen 1931. október
M. Kir. József Nádor Műegyetemen 1935. október 19-én.
ltei-utca 10.

reálliskola igazgatóságától.

esitő.

..... *osztályu tanuló a*

.....

.....

l elégtelen előmenetelt tanusitott.

.....

..... *hó* .....

osztályfő.

mre Szeged.

Sterio

Berseny Dániel Sterio olaz festő által 1812 be?? festett miniatur arczépe az alábbi muzeumban.

ivid

Mihalik József. A sümegi Darnay Muzeum. Mur és Kaszot érts. 1912. 146. l

Steric Károly, festöm. MDK

részt vett müveivel a kiállitáson.

Müvészet.1918. 23.old.

Kremer József VII. 75, 76, 77 (Kinevezés)

Sterio Károly

1.

Ernst Museum kiáll. X.
Magyar biedermeier-mű-
vészet Bp. 1913.
40. l

Stario

festó

irod

Mus. és Egypt. ért. 1911.

186

Sterio Károly

vód
2

Fabó Bertalan dr.:
Egy év a magyar bieder-
mayer festők multjá-
ból (1853).
Magyar Hirlap
1913. jun. 11.

703. n

MDK

Sterio Károly, 1823-1862

Fr. von Gasztány, vizf.

Ernst Muz. 18. auk. 1921. dec.

64 l.

MOK

Sterio Károly, festő

Férfiarckép, 1844. v. l.

OMSzM. - 27 kiáll. - 1918 márc. - 19. - 20. n. rajz. -
II. darabsz. - Jelzés.

MDK

Sterio Károly, graf.

467. Ulánus -tiszt. 1845.

Repr.

Grafikai müvek. A Szent György -Céh kiállitása. 1915 febr.20-márc.2. - A Gyüjtö 1915. 47.1.
XXI. müvészeti aukció. Kat. 47.1.

MDK

Sterio

Képek a hazai népéletből. Tolnamegyei /Iregi/ csősz a csárdában. Steiro után fába metsz. Huszka Lajos

Vas. Ujs. VIII, 1861, XI.lo. 533 l.

Sterio Károly

1821 – 1862

Ernst Múzeum kiáll. 47-4.

Magyar remekművek.

1921. máj.

Női arckép, Drucker

Géza tulajd.

STERK Izidór

Gellért Szálló és fürdő

GERLE János - KOVÁCS Attila - MAKOVECZ Imre: A századforduló magyar építészete. Bp. : Szépirodalmi, 1990 40.p.

Hegedüs Ármin, Sterk Izidór, Sebestyén Artur, 1909-1918

STERIO KÁROLY

Tanulmányok p.c. 25x18

Műgyűjtők Galériája
heti árverés 179.
1996 jan. 26.

1.

Tartozik

KELET		Hivatkozás	TÉTEL
év, hó	nap		
1932. XI.	1.		Egyenlegert
1932. XII.	18		Arucét

% *kamat*

Követel

LEJÁRAT		Kamat nap	Kamatszám	ÖSSZEG	
év, hó	nap			Pengő	f.

147/a sz. Folyószámla. 25389 DEB.

MDK

Sterio Károly

Képzőművészet 1931. 41. sz. 136.l.

1934

Magyarhon 80.

Sterio Károly

„Dunavízhordogató. — Wassermann. Le porteur de eaux." *Sterio.* — M. le baron de Prónay: „Vázlatok Magyarhon népéletéből. — Arnz & Comp. in Düsseldorf. Eigenthum und Verlag v. Geibel in Pesth. — 284×199 mm. — Lanfr. Kat. 237.

Egy művésztársaság vigassága a vaskutacskánál. Sterio Károly 1848. — Lyka K. Tbv. m. IV. 34.

Sterio Károly

Sterio Károly magyar akad. festőművész (1820-62) hátrahagyott művének kiállítása. Vas vármegye és Szombathely város kultur-egyesülete Szépművészeti szakosztályának rendezésében 1935 okt 30 - nov. 7. Szombathely, 1935 11 l. 8-r.

Stein Károly

1821–1862
war zunächst als Zeichner beim Tunnelbau beschäftigt, blieb aber auch nach Beendigung des Baues in Pressburg, wo er längere Zeit hindurch als Zeichenlehrer und Miniaturmaler tätig war. Das Bildnis des Grosskaufmanns Colloseus gehört zu seinen besten Leistungen

1934 Csákó Y. l.

MDK

Sterio Karl (1821-62)

Egy női archép, mellette egy zongora, melyen Liszt F. mellszobra áll. 1849.

XV Aukció, Wien. Gilhofer u. R. Tus és fehér Erita Nr. 747.

Dr. André Csatkai: Versuch einer Franz Liszt Ikonographie. - Sonderabdruck aus d. „Burgenländischen Heimatblättern" Jahrg. 1936. Hft. 2. S. 57.

Hans Albers (1891 - 1960)

Film- und Theaterschauspieler

Albers wurde als Sohn eines Hafenarbeiters in Hamburg-Barmbek geboren. Nach einer Ausbildung zum Schauspieler debütierte er 1911 in Bremen. Nach Engagements in Berlin, Hamburg und Wien wurde er 1919 Mitglied des Deutschen Theaters in Berlin. Seine Filmkarriere begann 1920 mit kleinen Rollen. Ab 1925 spielte er in zahlreichen Filmen, darunter „Der weiße Hölle vom Piz Palü" (1929) und „Der blaue Engel" (1930). Nach 1933 blieb er in Deutschland und wurde zu einem der populärsten Schauspieler des Dritten Reiches. Nach dem Krieg spielte er weiter in Filmen und Theaterstücken, bis er 1960 in Hamburg starb.

„ „ 10	–	401–520	–	941–980	1231–1250	1561–1590	–	2411–2430	–	–	1960–2001	–	–						
„ „ 11	–	521–580	–	981–1020	1251–1290	1591–1630	–	2431–2460	–	–	–	–	–						
„ „ 12	–	581–640	–	1021–1063	1291–1320	1631–1660	–	2461–2490	–	–	–	–	–						
„ „ 13	–	641–710	783–840	–	1321–1340	1661–1680	–	2491–2525	–	–	–	–	–						
„ „ 15	–	711–782	841–896	–	1341–1382	1681–1717	–	–	–	–	–	–	–						
„ „ 16	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	2533–					

Ó KÁROLY (1821—1862), Tiszai
t. — Fonóka. — Kondás és Gulyás.
színes kőrajz. 25×34. . . . . 32.—

MDK

Sterio Károly /1821-1862/

Gróf Széchényi István és fia. Kőnyomat. Repr.

Dömötör István: Az Országgyülési Múzeum.

Magyar Művészet, 1933. 1941. 196.1.

STERIO *Károly*, festő. * Stájerlak 1821, † Pest 1862 jún. 4. Bécsben tanult, azután Pozsonyban élt, majd Pesten telepedett le. Főkép díszművek számára rajzolt színes népélet- sport-, vadászképeivel vált népszerűvé. Keresett arcképfestő is volt (Széchenyi István, Andrássy Manó grófok). Magyar konyha c. vízfestménye a Szépművészeti Múzeumban, Berzsenyi Dánielt ábrázoló miniatűrje a sümegi Darnay-Múzeumban van.

E-G II. 475 d
1935

MUGAYAB MUAYASEL

Sterio Károly

Gróf Széchenyi István és fia, könyomat fentitől repr.

Dömötör István:

Az Országgyülési Múzeum.

MAGYAR MUVESZET

1933. 194, 195. l.

MDK

Steric Károly, festöm.

Ebédelö aratók. / Steric József jelöli a képet?/

Repr.

Uj Magyarság Vasárnapja. 1935. jun.2.

1

ek Tekintetes

Bizottságának

Budapest.

ssal 1906 év november 10 én
u nagybecsű értesítésére, a
kir. vallás- és közoktatásügyi
1906 év október hó 19 én 82.609

Szerió Károly

hátrahagyott művei-
nek kiállítása...
1935. okt. 30 - nov. 7

Szombathely, 1935

terhére utaljon ki. Budapest, 1927.

zter rendeletéből: Dr. Tihamér Lajos

A hivatalos másolat hiteléül:

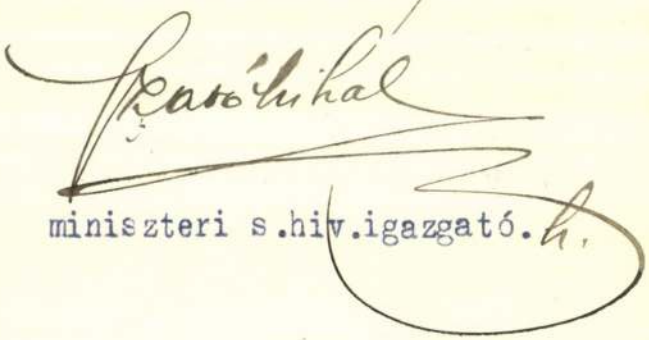

miniszteri s.hiv.igazgató.

Ideiri Károly

magyar akadémiai festőművész (1821–1862) hátrahagyott műveinek kiállítása. Szombathely 1935. 11 l.

MÜ[illegible] ORSZÁGOS BIZ[illegible]
276 1927 szám
[illegible]: 1927 év július hó 23 n.

Sterio Károly festő

Magyar Művészet, 1936. XII. évf.

329. o. Schoen Arnold: Budapest ikonosztázionai.

Sterio Karolyi

festette a pesti
Nrb templom ikonosz-
tárisát 1857.
Fenti fömmel
lásd

Schoen Arnold:

Budapest ikonosztárisai.

MAGYAR MUVESZET
1936. 334. l.

ban hosszú, évtizedekre
terjedő csírázgatás
után, tulajdonképen
csak az utolsó tíz
év alatt alakult ki
a modern építészet,
ami ma már minden
területre diadalma-
san vonul be. ~~Egyházi~~
~~[illegible] villa tervezők~~

Sterio Károly

1849.

Csat Liszt I. 1936

174. C.

Za

Sz.		Forgalom		—
		T.	K.	T.
1.	Merlegszámla	51,174	51,174	
2.	Pénztár	6074.	4542	153
3.	Árú	37396.20	8190	292
4.	Berendezés	16326-		1632
5	Folyószámla	15326.60	19865	
	Morlay	23000-	23000-	
	Pénz	4900-	4.500-	
	Folyó	6500-	7000-	
	Volto	6000-		100
	Árú	19000-	2000-	~~20~~ 100
	Bérem	15010		150
	Tőke		22000-	
		54500	58500	

Sterio Károly

l.

Csatkai: Liszt 1936

38. 2.

Sterio

Szerepel a hagyok Biedermeier

kiállításon a Műszarnokban

Pesti Hirlap 1937 X. 15

Sterio

Szerepel a Magyar Biedermeier

Kiállításon a Műcsarnokban

Magyarság 1937 X. 10

Stéria

Szerepel a magyar biedermeier kiállításon a műcsarnokban

Nemzeti Lyszeg 1937 IX/7 12

MDK

Sterio Károly

Ülő nő, akv.

M.Biedermeier kiáll. képes tárgymutatója
1937.nov. Műcs. 19 l.

Sterio

Szerepel a „hagyar biedermeier"
c. kiállításon a műcsarnokban

Pest Napló 1937 XI. 30

MDK

Sterió Károly, festöm.

Urlevasnö. Repr.

KMTárs. Biedermeier kiáll. 1937. 38. l.

MDK

Sterie Károly

Urlovasnő két papagájjal

M.Biedermeier kiáll.képes tárgymutató, 1937, nov. Műcs. 29 l.

MDK

Sterio Károly, festőm.

176. Ülő nő.

183. Férfiarckép.

Biedermk.kiáll. - 1937. -Műcsarnok. Kat.

MDK

Sterio Károly

Önarckép, festm.

Szoba belseje, "

M. Biedermeier Kiáll. Műcs. 1937. nov. 18 l.

MDK

Sterieo Károly

Férfiarckép

M.Biedermeier kiáll. Műcs. 1937. nov.

19 l.

MDK

Sterio Károly

Urlovasnő, festm. repr.

M. Biedermeier Kiáll. Műcs. 1937. nov.

1. Gerard David: Krisztus keresztel

2. Rubens: Levétel a keresztről

Van Eyck: Isten bárányа Szüze

Eduard Munch: Tájkép

O. Kokoschka: Csónakok a Doganán

MDK

Sterio Károly

Urlovas két papagájjal, festm.

M.Biedermeier kiáll. Mücs. 1937. nov.

29 l.

MDK

Sterio Károly

Ülő nő

M.Biedermeier kiáll. Műcs. 1937. nov.

19 l.

MDK

Sterio Károly

Fürösztés, festm

Pihenés, "

M. Biedermeier Kiáll. Mücs. 1937. nov.
18 l.

Sterio

Szerepel a biedermeier kiállításon a műnarmokban

Pester Lloyd 1937 XI. 28

MDK

Steric Károly, festőm.

Feszl Frigyes képmása. Repr.

?

Sterio Károly MDK

Urlovas két papagájjal

Mücsarnok 1937 Magyar Biedermeier Kiáll.

Sterio Károly

MDK

Férfiarckép

Műcsarnok 1937 Magyar Biedermeier Kiáll.

Ministerium für Kultur der Deutschen Demokratischen Republik

Staatliche Kunstsammlungen Dresden

Gemäldegalerie Neue Meister

Sterio Károly MDK

Ülő nő

Mücsarnok 1937 Magyar Biedermeier Kiáll.

Sterio Károly MDK

Fürösztés

Pihenés

Önarckép

Szoba belseje

Mücsarnok 1937 Magyar Biedermeier Kiáll.

MDK

Sterió Károly MDK

Urlovasnő, repr.

Mücsarnok 1937 Magyar Biedermeier Kiáll.

Sterio Károly

Szerepel a biedermeier

kiállításon a műcsarnokban

Lyság 1937 XI. 28

MDK

Sterio Károly

Férfiarckép

M.Biedermeier kiáll. képes tárgymutató

1937. nov. Műcs.

19 l.

Sterió

Szerepel a magyar biedermeier kiállításon a Műszaknokban

Nemzeti Ujság 1937 X. 10.

Borsos József: Galambposta.

Kiäll. 1937. 38.

Sterio Károly

(1821–1862)

Biederm. kiáll. 1937

VII. terem.

1 Fürösztés.
2 Pihenés
3 Önarckép
4 Szoba belseje

vizf.

Szépmiv. Múzeum

5 Ülő nő, miniatur
6 Férfiarckép "

X. terem

Önarckép, olaff

XII. terem.

376. STERIÓ KÁROLY: Urlovas nő két papagájjal.

Repr. a katalogusban

Sterio Károly

festő

Irodalom

Gothard István dr.

Sterio Károly akadémiai festőművész
élete és művei.
Vasi Szemle
1937. 64–72. l.
képekkel

Teljes életrajz

Borsos József: Galambposta.

Sterió Károly: Urlovasnő.

Képzőműv. Biedermeier
Kiáll. 1937. 38.